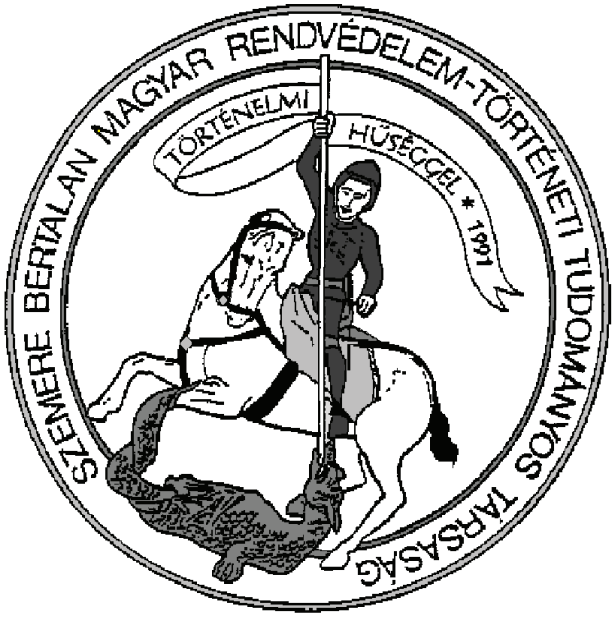
Rendvédelem-történeti Füzetek

Acta Historiae Praesidii Ordinis

HU - ISSN 1216 – 6774
HU - E ISSN 2560 – 144X

XXVII.évf. (2017) 54.sz.

TUDOMÁNYOS PERIODIKA

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Budapest

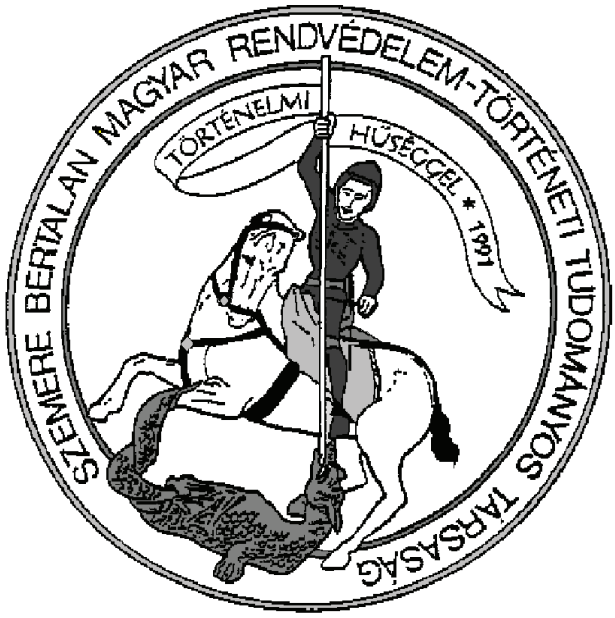
Rendvédelem-történeti Füzetek

Acta Historiae Praesidii Ordinis

HU - ISSN 1216 – 6774
HU - E ISSN 2560 – 144X

XXVII.évf. (2017) 54.sz.

TUDOMÁNYOS PERIODIKA

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

Budapest

Tisztelt olvasó!

A tanulmányok szövegét ugyan szakmai lektorálás nyomán publikáljuk, azonban a szerzői szuverenitást a szerkesztőség tiszteletben tartja. A szerzők — tudomány határain belüli — álláspontját akceptáljuk. A szerkesztőség és a szerzők közötti esetleges véleménykülönbséget a szerkesztőség a jegyzetekben juttatja kifejezésre, amennyiben elkerülhetetlennek tartjuk a szerzőtől eltérő szerkesztőségi álláspont megjelentetését. A szerzői szabadság határának a tudományos művekkel szembeni elvárásnak való megfelelést tartjuk, tartalmi és formai tekintetben egyaránt.

Főszerkesztő:	**Dr. PARÁDI József CSc nyugalmazott főiskolai tanár**
Szerkesztő:	**PARÁDI Ákos**
Német rezümék	**ARTNER Ramona**
Angol rezümék	**VARJÚ László**
Az 54. szám külső munkatárs	**Dr. SZABÓ Andrea Ph.D.**

Szerkesztőbizottság elnöke:	**Dr. MEZEY Barna DSc prof.**
Szerkesztőbizottság tagjai:	**Dr. SZAKÁLY Sándor DSc prof.**
	Dr. BODA József Ph.D. docens

A szerkesztőség elérhetősége:
✉: H-1037 Budapest, Haránt u. 12.
☎: (+36/06-1) 250-6199
: (+36/06-70) 326-1150
@: RTF@gmail.hu

HU-ISSN 1216-6774
HU-E ISSN 2560-144X
Budapest
2017

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelettel és egyben örömmel tájékoztatom, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Hadtudományi Bizottsága, az éves tervében foglaltaknak és az Önök kérésének megfelelően megvizsgálta a hadtudományban meglévő mértékadó folyóiratokat, továbbá az új kérelmeket.

Megköszönjük az adatszolgáltatás során nyújtott segítségüket és együttműködésüket.

A kérelmek elbírálását követően a Hadtudományi Bizottság a hadtudományban mértékadó folyóiratok listájára, 2008-tól felvette a következő folyóiratot:

„Rendvédelem-történeti Füzetek, HU-ISSN 1216-6774"

Tisztelt Elnök Úr! További tudományos munkájukhoz a Bizottság nevében kívánunk Önnek, a magyar tudomány, benne a hadtudomány nem kis felelősséggel járó szolgálatában kiapadhatatlan alkotóerőt és kitűnő egészséget, sok sikert és eredményt.

Budapest, 2008. június 09-én.

Szívélyes üdvözlettel:

Dr. FELHÁZI Sándor
sk. titkár

A tudományos folyóiratok minősítésének dinamikus változásai nyomán a *Rendvédelem-történeti Füzetek* besoroltsága is többször változott, melyet a lapunkban nem kívánunk nyomon követni. A lapbesorolásra vonatkozó aktuális információk — más magyar tudományos folyóiratokhoz hasonlóan — a Magyar Tudományos Akadémia honlapján lelhető fel.

Ars dictandi

A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. periodikát a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság alapítása évében hozta létre és 1991-től jelennek meg a folyóirat számai. A tudományos társaság által létrehozott sorozatok között e periodika volt az első. A periodika célja, hogy a magyar rendvédelem-történet körében keletkezett új kutatási eredmények számára bemutatási lehetőséget teremtsen.

Az alapítók szándéka szerint:

- a periodika számaiban — évente többnyire két alkalommal — a tudományos közlés igényeinek megfelelő tanulmányok jelenhetnek meg;
- azokat az írásműveket fogadja be a lap, amelyek tartalma a magyar rendvédelem-történet körébe tartozik, vagy azzal összefüggésben áll.

Mivel a lapalapítás óta eltelt huzamos idő után is az egyetlen magyar nyelvű periodika maradt, amely fő feladatának a nemzeti rendvédelem-történetünk művelési eredményeinek tudományos színvonalú közzétételét tekintette, ezért olyan indexrendszerrel erősítettük meg a folyóiratot, amelynek a használata segítséget jelenthet a téma iránt érdeklődőknek és az abban elmélyülni kívánók számára egyaránt.

A folyóirat tudományos jellegéből fakadóan világnézeti prekoncepcióktól terhelt írások közlésétől tartózkodik. A történelmi tényeket, a kutatási eredményeket ismertető, azokból egzakt következtetéseket levonó alkotásokat teszünk közzé.

Összességében a szerkesztőség — az alapítók szellemiségének megfelelően — arra törekszik, hogy a folyóiratban a magyar rendvédelem-történet körébe tartozó azon írásművek jelenjenek meg, amelyek megfelelnek a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek.

SZERZŐK

ERDŐS Ákos
(+36/06-70) 600-7403 ; erdos.akos@nav.gov.hu
Kutatási területe az addiktológia.

MÉSZÁROS Balázs dr. Ph.D. (25)
(+36/06-30) 251-7710 ; meszibal@gmail.com
A történelemtudomány Ph.D. doktora. A Pulszky Társaság és a Magyar Múzeumi Egyesület tagja. Kutatási területe a magyar pénzügyőrség XIX-XX. századi története és társadalomtörténet.

PARÁDI Ákos 🎖 ✠ (25)
(+36/06-70) 326-1150 ; akos.paradi@gmail.com
A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordisnis)* HU-ISSN 1216-6774 és a *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nunti-otones Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1785-3257 periodikák, valamint a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság kiadványai szerkesztőségének tagja. Kutatási területe a XIX-XX. századi magyar rendvédelem közhatósági rendszere.

PARÁDI József dr. Cs.C. 🎖 ✠ ❋ (25)
(+36/06-70) 326-1151 ; paradi.jozsef@gmail.com
Bölcsészdoktor, a hadtudomány kandidátusa, nyugállományú főiskolai tanár. A Hadtudományi Doktori Iskola és a Rendészet-tudományi Doktori Iskola témavezető oktatója. A Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság elnöke. A rendvédelem-történet magistere. Határőrizet-történeti szakértő. A *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1216-6774. és a *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiones Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1785-3257. periodikák főszerkesz-tője, *„A magyar rendvédelem-történet öröksége."* HU-ISSN 2062-8447 , *„A magyar rendvédelem-történet hagyatéka"* HU-ISSN 2064-4728 , a *„Segédtudományok a magyar rendvédelem-történet szolgálatában"* HU-ISSN 2064-5333 , a *„Magyar rendvédelem-történeti tanulmányok"* HU-ISSN 2415-9875 és a *„Salutem"* HU-ISSN 2416-2078. könyvsorozatok sorozat-szerkesztője. Kutatási területe a polgári magyar állam rendvédelem-története.

SZABÓ Andrea dr. Ph.D. 🎖
(+36/06-30) 241-5838 ; andrea.szabo_2@nav.gov.hu
A jogtudomány Ph.D. doktora, egyetemi docens. A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Pénzügyőrség-történeti Szakosztályának szakosztályvezetője. A Magyar Rendészettudományi Társaság tagja. Kutatási területe a magyar pénzügyőrség története.

SZIGETVÁRI Oszkár 🎖
(+36/06-70) 340-3055 ; szigetvarioszkar@gmail.com
A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság tagja. Kutatási területe a polgári magyar állam rendvédelemi testületei nyomozószervezeteinek története.

Piktogram	A rendvédelem-történeti elismerések
	25 év a Magyar Rendvédelem-történet Szolgálatában Emlékérme
	Rendvédelem-történetért Díj
	Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
	Rendvédelem-történetért Érdemrend a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet kiváló művelőjének
	Rendvédelem-történetért Érdemkereszt a rendvédelem-történet önzetlen támogatójának
	Rendvédelem-történetért Érdemérem

TARTALOM

0473 ERDŐS Ákos:
A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben ……..15.p.

0474 MÉSZÁROS Balázs:
A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944 ……25 p.

0475 PARÁDI Ákos:
A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában …….45.p.

0476 PARÁDI József:
A magyar rendvédelem 1919-1941…….59.p.

0477 PARÁDI József:
Pénzügy a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben…….....93.p.

0478 SZABÓ Andrea:
A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947 ……..…….107.p.

0479 SZIGETVÁRI Oszkár:
Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél ……...127.p.

A tanulmányok jegyzeteiben egységesen alkalmazott rövidítések jegyzéke ……...141.p.

A XIX-XX. századi magyar szárazföldi haderőnem katonai rendfokozati rendszere rangjainak rövidítései ……...142.p.

A XIX-XX. századi magyar szárazföldi haderő, valamint a tengerészeti, majd folyamőrségi katonai rendfokozati rendszere rangjainak rövidítései (1867-1944).....143.p.

Rezümék.....145.p.
Resümee .....147.p.
Resumée ……149.p.

Citációs index publikációk és kéziratok .....151.p.
Citációs index periodikák ..... 182.p.
Citációs index levél-, irat-, és dokumentumtárak .....188.p.
Citációs index jogszabályok .....189.p.

Index nominum .....204.p.
Index geographicus .....207.p.
Index chronologicus .....219.p.
Index organicus .....224.p.

Kéziratokkal szemben támasztott igények .....238.p.
Szerzői űrlap ..... 241.p.

Összesített tartalom .....244-254.p.

In memoriam a Magyar Királyi Pénzügyőrség emlékének

„Condita decrescit, vulgata scientia crescit.”
Az elrejtett tudás csökken, a másokkal közölt ellenben gyarapszik.

Ajánlásjegyzék

XIV. évf. (2008) 17.sz. ……... Dr. KESERŰ Isván ✞ **2004**

XV. évf. (2008) 18.sz. ……... A magyar állami rendvédelmi szervezetek detektívtestületei.

XVI. évf. (2009) 19.sz. ……... Dr. BACSA Gábor ✞ **2003**

XVII. évf. (2009) 20.sz. …… A magyar határrendőrségek.

XVIII. évf. (2010) 21.sz. …… O' SVÁTH Pál ✞ **1908**

XIX. évf. (2010) 22.sz. …… A Magyar Királyi Nemesi Testőrség.

XX. évf. (2011) 23.sz. …… Dr. NAGY József ✞ **2005**

XXI. évf. (2011) 24.sz. …… A Magyar Királyi Csendőrség.

XXII. évf. (2012) 25.sz. ……... vitéz KISS Gábor ✞ **2006**

XXII. évf. (2012) 26.sz. ……... A Magyar Királyi Koronaőrség.

XXIII. évf. (2013) 27-28-29-30.sz. …… Dr. ZACHAR József ✞ **2009**

XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz. …… A Magyar Királyi Darabont Testőrség.

XXIV.évf. (2014) 35-36-37-38.sz. …… gróf SZÉCHÉNYI Ödön ✞ **1922**

XXIV. évf. (2014) 39-40-41-42.sz. ……... A Magyar Királyi Testőrség.

XXV. évf. (2015) 43-44-45-46.sz. …… REKTOR Béla ✞ **1989**

XXV. évf. (2015) 47-48-49-50.sz. ……... Mezőrendőrség

XXVI. évf. (2016) 51.sz. ……..…….. CZÁJLIK Alajos ✞

XXVI. évf. (2016) 52.sz. ……..…….. A Magyar Királyi Határrendőrség

XXVII. évf. (2017) 53.sz. gróf LÓNYAY Menyhért ✞ **1884**

0473

ERDŐS Ákos

A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben

A homo sapiens mindig is arra törekedett, hogy létfeltételeit, fennmaradását biztosítsa. A későbbiekben, az egyre összetettebb közösségi struktúrák létrehozását is ez motiválta. Ennek hozadékaként születtek meg az államok, az emberi együttműködés magas fokán elhelyezkedő, szervezett társadalmi rendszerek.[1]

Az államok szembe kerültek a kábítószerfogyasztás által teremtett helyzettel, hiszen a kábítószert fogyasztók — azon túl, hogy saját egészségüket is rombolták — olyan helyzetet idéztek elő, amellyel a fennálló társadalmi berendezkedést valamilyen formában gyengítették. Ebből fakadóan az állam kábítószer elleni fellépése csaknem egyidős a kábítószer használattal. A kábítószer használatának számos oka lehet ugyan, azonban többnyire valamilyen pótcselekvés, mivel a kábítószer fogyasztó nem képes a gondjai megoldására, illetve vágyai elérésére, ezért folyamodik a kábítószerhez. *„Az úgynevezett pszichoaktív anyagok alkalmazásának funkciója az örömszerzés, bódulatkeltés, a vágyott, de el nem ért boldogság, harmónia megtalálása fogyasztásuk révén.”*[2]

A gyengeakaratú, befolyásolható egyéniségek könnyen rákaphatnak a kábító anyagok fogyasztására, annak rabjává válhatnak, többé már nem lesznek urai akaratuknak. *„Amikor egy államban a közös eredetű problémával küzdő egyének száma, illetve a probléma minősége olyan méreteket ölt, hogy az a társadalom egészséges működését fenyegeti, az állam cselekvési tervek kidolgozásával, új normák bevezetésével, vagy a már meglévő szabályzók módosításával igyekszik megoldást találni s megóvni a fennálló társadalmi struktúrát. Alapvetően ez indokolja a drogok felhasználásának, előállításának, vagy éppen forgalmazásának jogszabályi keretek közé szorítását.”*[3] A kábítószer függőségből való kikerüléshez már rögös utat kell bejárni, amelyhez általában a társadalom, illetve az állam segítsége is szükséges. Mindez a társadalom és az állam viszonylag erőteljes forrásait köti le. Ebben a küzdelemben volt és van nem kis szerepe a Vám- és Pénzügyőrségnek is.

A XIX-XX. századtól egyre inkább szabályozott a kábítószerek ellenőrzése. A kábítószerekkel való visszaélések tekintetében a legmeghatározóbb rendvédelmi testületek a Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945) és a rendőrség(ek), valamint a vámhivatalok, majd a Vám- és Pénzügyőrség voltak, természetesen mindegyik testület a saját feladat és hatáskörén belül tevékenykedett. *„In eodem prato bos herbam quaerit, canis leporem, ciconia lacertam”* (Ugyanazon a réten a marha füvet keres, a kutya nyulat, a gólya gyíkot.)

Az érintett magyar rendvédelmi testületek szolgálati tevékenységében egyre meghatározóbb szerepet töltött be az illegális pszichoaktív szerek terjesztése és használata elleni küzdelem.[4]

A rendőrséget és a vámhatóságot, eltérő múltja, feladatai ellenére az e területen jelentkező kihívások szorosan összekapcsolták. Más-más megközelítésből és módszerrel ugyan, de együtt igyekeztek megküzdeni az új feladataikkal.

Az idő múlásával folyamatosan változó szerhasználói szubkultúra, és az azt követni igyekező jogszabályi környezet alakulásához a rendvédelmi testületek is alkalmazkodtak a szolgálati feladataik végrehajtása során. E változások egyik legjelentősebb időszaka az 1990-es évekre tehető. A társadalmi és politikai rendszer átalakulásából fakadóan a magyar drogtérben is érzékelhető változások következtek be. Az illegális pszichoaktív szerek csempészetének, terjesztésének és fogyasztásának mennyiségi, valamint minőségi növekedése következtében, a rendvédelmi testületek közül a Vám- és Pénzügyőrség életében keletkeztek talán a legjelentősebb változások.

Kábítószer helyzet változásai Magyarországon a rendszerváltás időszakában

Magyarországon a pszichoaktív szerek (alkohol, kábítószerek, gyógyszerek) használata – hasonlóan más nemzetekhez – egyáltalán nem új keletű jelenség, a szocializmus idején sem volt az. Hazánk a II. világháborút követően a keleti blokk befolyása alá került.

A magyar pártállam paternalista állami gondoskodással — a hallgatás politikai követelményével — igyekezett orvosolni a szerhasználattal kapcsolatos problémákat: *„ . . . a nyilvános diskurzusban tabusította – 1985-ig újságcikk nem jelenhetett meg a témáról…”* [5]

A valóság ugyanakkor az volt, hogy bár a pszichoaktív szerhasználat — minőségben, mennyiségben és a fogyasztási mintázatban — sokban eltért a rendszerváltást követő időszaktól, e problémától a szocialista állami rendszer sem volt mentes.

A korabeli kábítószerfogyasztási helyzetről — a téma tiltásának enyhülésével — kiadványok is megjelentek *„Tévesek azok a 6-8 évvel ezelőtti vélemények, hogy a drogabúzus megszűnőben van. A gyakorlat azt mutatja, hogy minden évben növekszik az ügyek száma. Mintegy 2-3 éve a klasszikus kábítószerek fogyasztása*

is érezhetően emelkedett, ezek az érintett fogyasztók – elsősorban fiatalok – részéről hozzáférhetők (heroin, LSD, stb.).”[6]

Az 1989-ben elkezdődő politikai átalakulással, a köztársaság kikiáltásával, a vasfüggöny leomlásával egy olyan korszak vette kezdetét, ahol megszűntek az olyan rendszerspecifikus jellemzők, mint az ország viszonylagos zártsága, a szigorú határellenőrzés vagy a szabad mozgás korlátozása. Mindezek pedig kedvezően hatottak a kábítószer-csempészet, és illegális drogkereskedelem alakulására.

Az 1970-es években a magyar rendőrség még csak a morfin, a hasis és a marihuána élvezetének korlátozott jelenségére hívta fel a politikai vezetők figyelmét.[7]

A kábítószerek jellemzően csempészet, lopás, orvosi vények meghamisítása vagy illegális termesztés által kerültek a fogyasztókhoz. A csempészeti tevékenység jelentős része azonban jellemzően tranzit jelleggel zajlott. 1970 és 1975 között 75 ismertté vált bűncselekményt regisztráltak a hatóságok.[8] Az 1990-es évekre azonban hazánk is célországgá vált, s az áthaladó kábítószer egyre nagyobb mennyiségben talált itthon gazdára.

Magyarország kábítószer-fogyasztási mintázataival, illetve a fogyasztókkal kapcsolatban tehát már a szocializmus időszakából is rendelkezünk információkkal. Az átfogó adatgyűjtések és kutatások azonban az 1990-1991-re — financiális erőforrások hiányában — elapadtak. *„Az első olyan felmérésre, amely az összehasonlíthatóság metodikai követelményeit is kielégíti, csak 2001-ben került sor.*”[9]

Ugyanakkor ad hoc, kisvolumenű kutatások a rendszerváltást követő időszakban is történtek, így a kábítószerekre és fogyasztóikra vonatkozóan a rendszerváltást követő első évtized helyzetéről is vannak ismereteink.

A körzeti orvosok körében végzett országos felmérések adataiból például kiderül, hogy míg 1990-ben 27 000, addig 1992-ben 65 000 olyan személyről tudtak az orvosok, akik rendszeres drogfogyasztók voltak. A fogyasztott szerek kapcsán pedig elmondható, hogy a legális szerek (benzodiazepinek, barbiturátok) dominanciája jelentősen csökkent a kábítószerekkel szemben. 1992-től ugrásszerűen emelkedett a heroinfogyasztók száma.[10] Az 1990-es években havonta átlagosan 10-15 beteget kezeltek a Péterfy Sándor Utcai Kórház Klinikai Toxikológiai Osztályán. A hazai heroin tartalmú kábítószerfogyasztás tehát az 1990-es években élte virágkorát.

1995-re a Magyarországon használt kábítószerek repertoárja jelentősen kibővült. Az LSD (lizergsavdietilamid) mellett teret hódítottak a különböző amfetaminszármazékok is.[11] A marihuána fogyasztása pedig már a 90-es évek elejére tulajdonképpen mindennapossá vált.[12]

A rendszerváltást követő időszakra tehát a kábítószer-bűnözés súlyosabb formáitól eltekintve, a kábítószerekkel kapcsolatos probléma minden olyan megnyilvánulása felfedezhető volt hazánkban, amely Nyugat-Európában is létezett.[13]

A drogtérben bekövetkező változások kapcsán végezetül említést kell tenni a kábítószerek és fogyasztóinak társadalmi megítéléséről. A pártállami rendszert jellemző hallgatás és tagadás időszakát a probléma (megkésett) felismerése követte, melynek kezelésében jelentős szerepet szánt a jogalkotó a jogszabályi reformoknak.

A kábítószer-fogyasztói magatartás büntetőjogi megítélése körüli jogirodalmi vitát 1986-ban a Legfelsőbb Bíróság azzal zárta le, hogy büntetendőnek mondta ki az ilyen anyagok fogyasztását is. A rendszerváltást követően e kérdés újra előkerült. Egyesek úgy vélték, hogy ez a tiltó megközelítés sérti az egyén önrendelkezési jogát. Az Alkotmánybíróság állásfoglalása szerint ugyanakkor „*A méltósághoz való jogot az általános személyiségi jog egyik megfogalmazásának tekintette, amelynek része többek között a személyiség szabad kibontakoztatásához, az önazonossághoz, az önrendelkezési szabadsághoz és az általános cselekvési szabadsághoz való jog. Az emberi méltósághoz való jog — az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint — csak az élethez való joggal fennálló egységben korlátozhatatlan. Részjogai, így az önrendelkezési jog, az alkotmány 8. § (2) bekezdése szerint korlátozható.*”[14]

Ugyanebben a témában a pártpolitika terrénumában jelentős megosztottság alakult ki a konzervatív és liberális nézetek között. E két álláspont küzdelme a 1990-es évek második felétől egészen napjainkig tart.[15]

A kábítószerrel való visszaélés büntetőjogi megítélését tartalmazó tényállás jelentősebb módosításai közül kettőre, ebben az időszakban került sor (1993, 1998). A drogpolitikai álláspont főbb vonalait jól mutatják a módosításokat beterjesztő kormány miniszterelnökének akkori szavai: „*Tisztában vagyunk azzal, hogy a drog fogyasztása teljes mértében nem szüntethető meg. De a kérdésre – kábítószer vagy élet – világost választ kell adnunk. És mi azt mondjuk: a kormány az élet oldalán áll. Nem tűzhetünk ki kisebb célt, mint egy drogmentes Magyarország megteremtését. Ezért 1999-ben szigorú kábítószerellenes törvényt léptetünk életbe.”*[16]

A kábítószerpiacon, a fogyasztók körében, valamint a politikai és társadalmi megítélésben bekövetkezett változások együttesen vezettek oda, hogy a rendszerváltást követő első évtizedben, a Vám- és Pénzügyőrség, illetve a Rendőrség jelentős többlet feladatokkal került szembe. Valóságos harc kezdődött az állam és az illegalitásba szorult kábítószer-fogyasztók, valamint az őket kiszolgáló üzérek között. S e küzdelemben a Vám- és Pénzügyőrség szervezetére az idő múlásával egyre nagyobb feladat hárult.

A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-felderítő tevékenysége

Az illegális kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemben a vám- és pénzügyőri szervezet mindig is megkerülhetetlen volt. Ennek oka, hogy az országhatáron átkelő személy- és teherforgalom tüzetes vizsgálata, kezdetektől a pénzügyőri feladatok közé tartozott. Már a Magyar Királyi Pénzügyőrség létrehozásakor is a szervezet *„Legfontosabb feladatai közé tartozott, hogy megakadályozza a csempészetet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágását.”*[17]

A magyar vámhatóság számára már az 1900-as évek elején sem volt ismeretlen fogalom a pszichoaktív anyagok csempészete. A mohácsi fővámhivatal pénzügyőrei például 1937-ben a egy a Dunán felfelé haladó uszály kormányosának hajófülkéjében, a padló alá rejtve három és fél kilogramm hasist találtak.[18]

A XX. század második felétől azonban a kábítószerek dinamikusan kezdtek betörni az aktuálisan csempészett slágertermékek közé. A kábítószer-szállítások problémája az 1970-es években vált jelentősebbé a Vám- és Pénzügyőrség számára. Ennek ellenére, az ezt megelőző időszakhoz hasonlóan, még nagyon sokáig a kábítószerek csempészetét — pártpolitikai utasításra — a hallgatás homályába tolták a hatóságok.

A nyolcvanas évek végén jelentős változások álltak be. 1988-tól a magyarok a világ összes országába érvényes útlevelet kaptak,[19] s a megnyitott határokat a szó szoros értelmében elárasztották a kábítószercsempészek. Tulajdonképpen hazánkban néhány év alatt lezajlott egy olyan markáns folyamat, amelyhez nyugaton évtizedekre volt szükség.[20] A Vám- és Pénzügyőrség erre egyáltalán nem volt felkészülve, s a kezdetekben csupán az addig megszerzett szakmai rutin és tapasztalat vezette a vámosok kezét egy-egy felderítés alkalmával.

Kezdetben a felderítések elsősorban a repülőtéren realizálódtak, pedig mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy a kábítószerek csempészete a közúti és vasúti forgalomban ugyanúgy folyik.

A nemzetközi forgalmat lebonyolító repülőtér, a kábítószer-felderítés szempontjából elsősorban a kokain tekintetében bírt már akkor is jelentőséggel. Ennek oka az volt, hogy a kokain előállítása Dél-Amerika országaiban összpontosult — 1970-ig Bolívia és Peru volt a legfőbb kokain előállító, ezután azonban Kolumbia vette át az első helyet —, s annak szállítása a légi forgalomban mutatkozott a legegyszerűbbnek.[21]

A repülőgéppel történő szállítás mellett szólt továbbá – a gyorsaság mellett – az útvonalak könnyű variálhatósága, gazdag választéka, amely lehetővé tette, hogy a származási- és célország közötti kapcsolatot eltüntessék, így a szállítmány mentesülhet a „gyanús-profil”-ba sorolás terhe alól.[22] Harmadrészt pedig az anyag sajátosságából eredően, a magas hatóanyag tartalmú (nagy tisztaságú) kokain szállítása, már kisebb mennyiség esetében is jelentős profittal kecsegtetett. A rendszerváltást követően egyre gyakrabban és egyre nagyobb mennyiségben került kokain futár a magyar vámosok kezére. **(I.sz. melléklet)**

A kokain szállítmányok csempészetének módszere alapjaiban véve a ma alkalmazott technikáktól alig tért el. A pénzügyőrök épp úgy ismerték a ruházatban, cipőkben elrejtett csomagokat, mint a folyadékban feloldott, illetve textíliával felitatott kokain csempészetének fogásait. Mindezek mellett szintén nem voltak ismeretlenek az anterográd (a kokainnal töltött kapszulákat lenyelve, a tápcsatornáján keresztül szállítja a kábítószert a csempész. Szakzsargon: „nyelő”) és a retrográd (a kokainnal töltött kapszulákat a végbélbe, illetve a hüvelybe felhelyezve csempészi a kábítószert. Szakzsargon: „pusher”) szállítók sem a magyar pénzügyőrök előtt. Ezt a módszert az angol vámhatóság fedezte fel még 1974-ben, amikor az egyik utas a vámvizsgálat közben meghalt, s mint a boncoláson kiderült, a testébe rejtett egyik kapszula sérülése, illetve az ebből következő kábítószer túladagolás okozta halálát. Hazánkban az első anterográd csempész elfogására 1995 januárjában került sor Rábafüzesen. A kolumbiai szállító gyomrából összesen 117 darab kapszulát (kb. 940 gr.) találtak elő a pénzügyőrök.

A pénzügyőrség tagjainak természetesen nem csupán a kokaincsempészekkel kellett felvenni a versenyt. A kokain – illegális szállításának hosszadalmas, bonyolult jellege okán –, ugyanis a magas árfekvésű anyagok csoportjába tartozik és már az 1990-es években is abba tartozott. 1994-ben 1 gramm kokain közvetlen terjesztői ára megközelítőleg 12000 forint volt hazánkban. E kimagasló ár biztosította, s biztosítja mind a mai napig használatának exkluzív jellegét. Ebből következően a kábítószer kereslet, számszerűségét tekintve más anyagokra koncentrálódott már ebben az időszakban is. Fővárosi kollégáiktól eltérően, az ország déli és keleti határain szolgálatot teljesítő vámosoknak elsősorban az ópium, az ópiátok, a morfinszármazékok, illetve a marihuána (cannabis) csempészete adott feladatot.

A kábítószerek közül kiemelt jelentősége volt a heroin csempészetének. Az 1970-es évektől Európa legfőbb heroin ellátója Törökország volt. Ezt követően 1982-től bekapcsolódtak az illegális kereskedelem vérkeringésébe a pakisztániak, irániak, az indiaiak és a libanoniak is. 1986-tól az ún. „balkáni útvonalra" telepedett szinte a teljes európai heroin kereskedelem. A magyar heroin-piac legfőbb kiszolgálói a koszovói albánokból, illetve arab és nyugat-afrikai állampolgárokból szerveződött csoportok voltak.[23] A beszállításban működtek közre továbbá azok a török származású személyek is, akik az isztambuli elosztókból csempészték a heroint nyugatra. Jól mutatja e csoportok aktivitását és jelentőségét, hogy 1998-ban, a Vám- és Pénzügyőrség által a balkáni útvonalon elfogott 328 kábítószercsempész 39%-a volt albán (64 fő; 20%) vagy török (61 fő; 19%) állampolgárságú. Az összes többi elkövető (203 fő) további 21 nemzet polgáraiból tevődött össze.[24]

A hazánkon átívelő balkáni útvonal, keleti irányból a román, míg délről a szerb (jugoszláv) határszakaszon vezetett be az országba. Az 1990-ben kirobbant délszláv polgárháború következményeként a balkáni útvonal középső ága (Isztambul – Szófia – Nándorfehérvár [Belgrád] – Zágráb – Ljubljana) északabbra húzódott, ezáltal hazánk Európa legjelentősebb tranzit országává vált. 1993-ban a Vám- és Pénzügyőrség által elfogott kábítószer-csempészek 56%-a a román-, 10% a szerb határszakaszon, 25 %-uk pedig a repülőtéren került feltartóztatásra.[25]

Az 1990-es évek első felében felderített heroin mennyisége dinamikus növekedést mutatott. Az előtalált és lefoglalt kábítószer mennyiségének látványos növekedése is bizonyítja, hogy nem hiába nevezhetjük ezen időszakot a hazai heroin használat virágkorának. Másrészt viszont a bűnügyi statisztikai adatok növekvő mutatói azt is jól szemléltetik, hogy a magyar pénzügyőrök az évek alatt egyre nagyobb gyakorlati ismeretre és tapasztalatra tettek szert az illegális pszichoaktív szerek felderítése területén.

A szállítási módszereket tekintve megállapíthatjuk, hogy ekkoriban a felderített kábítószercsempészek jellemzően testükön, illetve ruházatukba rejtve csempészték a tiltott anyagokat. Az 1993-ban regisztrált 32 kábítószer-felderítés elkövetőinek a fele próbált meg így bejuttatni illegális pszichoaktív szert Magyarország területére.[26] Az akkori év egyik legjelentősebb felderítésére Lőkösházán került sor, amikor a helyi vámhivatal munkatársai, az „Ovidius" nemzetközi gyorsvonat ellenőrzése során két amerikai turistánál mintegy 2,3 kilogramm heroint találtak.[27]

Az 1990-es évek végére – a heroin és kokain mellett – az amfetamin típusú kábítószerek tömeges megjelenése tovább színezte a magyarországi drogfogyasztó szubkultúrát. „*Kialakult egy ifjúsági réteg, amelynél a hétvégi szórakozás elképzelhetetlen diszkó látogatás és amfetaminfogyasztás nélkül. A magyar bűnözők reagálva a megnövekedett fogyasztói igényre egyre nagyobb tételekben csempészik be országunkba az amfetamin származékokat és az elosztás, a fogyasztókhoz történő eljuttatás egyre szervezettebben történik.*"[28]

Az amfetamin-típusú stimulánsok[29] (ATS) megjelenése és használata, az eddig említett anyagokhoz hasonlóan sem a rendszerváltás időszakának hozadéka. Az amfetamint először 1887-ben írták le, azonban farmakológiai jelentőségére csupán 1927-ben figyeltek fel.[30] 1932-ben a Benzedrin nevű gyógyszer hatóanyagként hozták forgalomba Németországban. Magyarországon ezt követően került törzskönyvezésre az amfetamin foszfát sója, Aktedron néven.[31] Később, a szocialista időszakban meglehetősen sok amfetamint, vagy annak farmakológiai és kémiai tulajdonságaihoz rendkívül hasonló hatóanyagot tartalmazó gyógyszer került a magyar patikák polcaira. Ilyen volt az Aktedron mellett például a Gracidin, Centedrin vagy a Sydnocarb is. Ez utóbbiról, 1977-ben úgy számolt be a sajtó, mint a magyar-szovjet tudományos és műszaki együttműködés kiváló eredményeként megszületett, a szellemi működést és éberséget serkentő termék.[32]

1979-től a látványosan terjedő stimuláns használat miatt, a Gracidin, a Centedrin és a Sydnocarb kiadását szigorították.[33] Annak érdekében, hogy valamilyen szinten ellenőrizhetővé váljon a gyógyszerek forgalma, illetve beazonosíthatóak legyenek az esetlegesen visszaélő fogyasztók, az orvosi rendelvényekre rá kellett vezetni a gyógyszert kiváltók személyazonosító igazolványának a számát.

Az 1980-as évek közepére, egy rendőr hadnaggyal készített korabeli riport sorait olvasva, amolyan sajátságos magyar szocialista drogtér látványa bontakozik ki előttünk: „*Menjen végig a forgalmasabb utakon és különös jeleket talál a házfalakon: nemcsak azt, hogy éljen az AC/DC együttes. Talál nagy A betűt karikában, ez a Aktedron. A nagy C karikában, a Centedrin, a G a Gracidin, a P a Parkáné, a CODNO a Codein-Noxyron koktél. Narcho – Anarcho hirdeti a Népköztársaság útján valaki.'*"[34]

A stimuláns hatású, vényköteles gyógyászati termékek kiadásának szigorításával a 1990-es évek – úgynevezett „diszkó-korszak" – fiataljainak igényeit tehát az alvilág drogüzérei igyekeztek kiszolgálni. Ezek a stimuláló szerek, a kokainhoz viszonyítva már akkor is jóval elérhetőbbnek számítottak. Egy gramm amfetamin ára 1993 és 1998 között megközelítőleg 1 000-3 000 forint között alakult, míg egy darab ún. ecstasy tablettát 800-2 000 forintért vásárolhatott a droghasználó.[35]

Az új szintetikus stimulánsok magyarországi elterjedésében 1995-ben jött létre áttörés. Azt megelőzően ugyanis a vámellenőrzések során egyáltalán nem derítettek fel ilyen anyagot.[36] A rendszerváltást követő évtized második felében, a marihuána mellett az amfetamin típusú stimulánsok váltak a legkedveltebb anyagokká a magyar szerhasználók körében. 1998-ban a lefoglalt ecstasy tabletták száma csaknem elérte a 12 000 darabot.[37] 1996-ban feltűnően sok levélpostai küldeményben is megtalálták az illegális serkentőket.[38] A postán kívül a repülőtér, valamint az osztrák vámhatáron tartóztatták fel a legtöbb amfetamin típusú stimulánst.[39] A heroinhoz hasonlóan, az amfetamin típusú kábítószerek térnyerését is jól fejezi ki az egészségügyi intézményekben nyilvántartott hazai fogyasztók számának dinamikus emelkedése. **(II. sz. melléklet)**

A Vám- és Pénzügyőrség törekvései a hazai amfetamin-piac bővülésének megakadályozására, a hatékony felderítések ellenére is csupán részsikerként voltak elkönyvelhetőek. A rendszerváltást követő időszakban ugyanis amfetamin típusú stimulánsok terjesztésében, a csempész csatornák mellett jelentős szerepet játszottak a hazai előállítók is. Az 1990-es évek első felében számos külföldiek által működtetett illegális laboratórium került felderítésre.[40]

A hazánkba telepedett nyugat-európai bűnözői körök felismerték, hogy az amfetamin-származékok előállításához szükséges kiinduló anyagok gyártására, beszerzésére hazánkban szinte korlátlan lehetőségük van. Magyarország ugyanis a közép-kelet-európai régió más államaihoz viszonyítva már akkori is viszonylag fejlett vegyiparral és gyógyszergyártó iparral rendelkezett, amelyek jelentős mennyiségű alapanyagot voltak képesek előállítani, s ez elé a hiányos jogi szabályozás sem gördített akadályokat.

1992-ben a Borsodchem Rt. üzemében holland megrendelésre - állítólagos állatgyógyászati kísérletekhez - mintegy 300 000 adagnak megfelelő MDE [3,4-(metilén-dioxi)-N-etil-amfetamin] típusú amfetaminszármazékot gyártottak a hazai joghézagok miatt gyakorlatilag legálisan.[41] A Magyar Közlönyben ugyanis a midazolam nevű nyugtató, görcsoldó hatóanyag képletét – hibásan – MDE-nek rövidítették, s erre hivatkozva kaphatta meg a Borsodchem Rt. a gyártási engedélyt az amfetamin típusú stimuláns előállítására.[42]

A fenti példa és az ahhoz hasonló esetek felkeltették a hatóságok figyelmét is. A kábítószerek és pszichotróp anyagok előállítása során felhasznált prekurzorokkal („elő-anyagok") történő rendszeres visszaélések világossá tették, hogy azok ellenőrzése szintén kiemelt figyelmet kíván a vámhatóság részéről.

A korszak kábítószer élvezőinek másik slágerterméke a marihuána, már korábban is jól ismert volt a hatóságok előtt. A szocialista korszak fiataljainak egy része, a hazánkban is megtalálható úgynevezett északi csoportba tartozó vadkender (Cannabis sativa ssp. sativa alfaj) leveleiből készített cigarettát.[43] Hiszen ez az alfaj korlátozott THC (Δ9-tetrahidrokannabinol) tartalma miatt legálisan termeszthető.[44] Ugyanakkor, mivel az indiai kender sem igényel túlzottan speciális körülményeket, voltak akik annak otthoni termesztésére vállalkoztak. Már az 1970-es években is több személlyel szemben indult eljárás marihuána előállítása miatt. Az egyik elkövető a becsempészett kendermagokból kinevelt növények leveleit feldolgozva 200 darab marihuánás cigarettát állított elő, melyek darabját 10 forintért értékesítette.[45]

Az 1990-es évek legelejére a marihuána fogyasztása mindennapos jelenséggé vált.[46] Az olcsó – 500 - 1 500 forintos[47] – beszerzési ár, illetve a könnyű hozzáférhetőség biztosította a marihuána térnyerését a fogyasztók között.

A növekvő keresleti igényt a Vám- és Pénzügyőrség felderítési mutatói is jól szemléltetik. Míg 1994-ben csupán két esetben találtak marihuánát a pénzügyőrök, 1995-ben már három, 1996-ban öt, 1997-ben 46, 1998-ban pedig 56 alkalommal került lefoglalásra ilyen kábítószer.[48]

A Vám- és Pénzügyőrség megelőző tevékenysége kábítószerek terjedésének területén

A kábítószerek terjesztőivel szembeni küzdelemben már az elején világossá vált, hogy a Vám- és Pénzügyőrség nemzetközi segítség és együttműködés nélkül nem lesz képes hatékony megelőző munkára. *„A nemzetközi szervezett bűnözés ellen csak nemzetközi szervezett bűnüldözéssel lehet fellépni eredményesen."* – fogalmazott BENCZE József, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnokságának (VPOP) rendészeti főigazgatója 1999-ben.[49]

Megállapítható, hogy a rendszerváltást követően, kábítószer-csempészet mértékének jelentős növekedése nem állt arányban a magyar vámhatóság felkészültségével és tapasztalati tőkéjével. A nyugati társhatóságokhoz képest – a csempész módszerek, a felderítési technikák ismerete tekintetében – érezhető lemaradással küzdött a Vám- és Pénzügyőrség. Az 1980-as évek végén aztán megkezdődött a kapcsolatfelvétel és az együttműködés a nyugati vámhatóságokkal. A magyar pénzügyőrök így lehetőséget kaptak arra, hogy a nyugati országok tapasztalt vámosaitól sajátíthassák el a kábítószerek csempészetével kapcsolatos elméleti- és gyakorlati ismereteket, fogásokat. A tudatos felderítési módszerek fejlesztésében jelentős szerepet játszottak az Amerikai Egyesült Államok Kábítószer-ellenes Hivatalának (DEA) munkatársai, míg a bűnügyi információk tekintetében a nyugat-európai államoktól kapott segítséget a hazai vámigazgatás.

1977-től a Vám- és Pénzügyőrség egyre több országgal kötött kétoldalú vámigazgatási, bűnmegelőzési kölcsönös segítségnyújtási megállapodást. 1977 és 1999 között összesen 19 országgal volt ilyen jellegű megegyezése a magyar vámhatóságnak.[50]

A nemzetközi együttműködést erősítendő, 1990. V. 8. és 1990. V. 10. között megrendezésre került Tihanyban a kábítószer-csempészet tapasztalatait feltáró és megosztó internacionális kábítószer-felderítési konferencia. *„A tihanyi konferencián – amelyen a Balkán-félszigettől Nyugat-Európáig valamennyi érintett ország kábítószer-felderítő szervei képviseltették magukat – megtárgyalták a tranzitcsempészet problémáit, elemezték az ismertté vált elkövetési módszereket, a csempészettel gyanúsítható bűnszövetségekre vonatkozó adatokat, és javaslatokat tettek a leleplezésükre irányuló összehangolt intézkedésekre.*"[51]

A kábítószer-üldözéssel kapcsolatos többlet feladatok koncepcionális és szervezeti változást követelt meg a Vám- és Pénzügyőrség vezetésétől. 1992-ben bevezetésre került az úgynevezett vám- és pénzügyőrségi drogstratégia. Az új koncepció legfőbb célkitűzése között szerepelt, hogy az addigi véletlenszerű felderítések előre kidolgozott kritériumokra épülő, az elméleti és a gyakorlati tapasztalatokat ötvöző tudatos felderítésekké váljanak.

1992. IV. 1-jén megalakították a Különleges Ügyek Osztályát (1993. X. 1-től Főosztály), s azon belül pedig a Kábítószer-felderítési Csoportot (1993 októberétől Osztály). Ezt követően e szervezeti egység volt felelős a Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-felderítési tevékenységének koordinálásáért, összehangolásáért, valamint a befolyó információk feldolgozásáért és elemzéséért.

A pénzügyőrök sikerét, illetve az akkori kormányzat beléjük vetett bizalmát jól szemlélteti, hogy a szervezet 1992-es átalakítását követően, a következő évben már 73 millió forintos többletforrást biztosított a központi költségvetés a Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-felderítő tevékenységére.[52]

A további sikerek érdekében, 1996. XI. 1-jén felállításra került a Központi Járőrszolgálat Parancsnoksága. A fővárosi székhelyű szervezeti egység 52 fő pénzügyőrrel kezdte meg működését. A járőrszolgálat létrehozásának célja egy olyan három pontos ellenőrzési rendszer kialakítása volt, amely nem csupán az ország területére belépő, vagy az azt elhagyó forgalom ellenőrzését tette lehetővé, hanem – a mobil-felderítő csoportok révén – a belterületen is biztosította az ellenőrző, felderítő munkát.

A Központi Járőrszolgálat Parancsnoksága, illetve a határvámhivatalok irányítása alatt összesen 28 kutató-csoport igyekezett felvenni a küzdelmet a kábítószercsempészekkel szemben.[53]

Napjaink technikai felszereltségéhez képest a kor pénzügyőrei valamivel egyszerűbb eszközállománnyal voltak kénytelenek beérni. Habár az áru átvizsgálására szolgáló röntgen készülékről legfeljebb más nemzetek gyakorlatából lehetett hallani, már akkor is detektorok, üregvizsgáló endoszkópok, infravörös lámpák segítették a felderítő munkát.[54] A felszerelések beszerzéséhez szükséges erőforrások biztosításában jelentős segítséget nyújtottak más nemzetek kormányai, vámigazgatóságai, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete**.**

Az egyre szervezettebben működő bűnözői csoportok, valamint az esetlegesen felfegyverzett elkövetők elleni hatékony fellépés céljából, 1998-ban a Központi Járőrszolgálat Parancsnokságán belül megalakították a „Merkúr" bevetési egységet. A speciális képzettséggel, felszereléssel rendelkező csoport alkalmas volt többek között a kábítószer-bűnözéssel érintett személyek elfogására, illetve a lefoglalt, jelentős vagyoni értéket képviselő kábítószer szállítmányok védelmére, kísérésére.

Szintén fontos szerep hárult a pénzügyőrök által alkalmazott szolgálati keresőkutyákra is. A Vám- és Pénzügyőrség 1973-tól kezdte meg a szolgálati kutyák használatát az ellenőrzések során. A kutyák és vezetőik képzését kezdetben a Rendőrség végezte, majd 1999-ben e feladat ellátását a Vám- és Pénzügyőri Iskola vette át.[55] Az ezredfordulót követően, 2001-től a szolgálati kutyák képzése már a Központi Járőrszolgálat Parancsnokságán folytatódott.

Idővel, a kábítószer-bűnözéssel szembeni hatékonyabb fellépés érdekében a szervezeti átalakítás mellett, a jogszabályi környezet módosítása iránt is igény mutatkozott. A pénzügyőrök által felderített kábítószer-bűncselekmények nyomozása ugyanis az 1990-es években kizárólagosan a Rendőrség hatáskörébe tartozott. Ugyanakkor többször felmerült problémaként, miszerint a felderítés és az elsődleges nyomozási cselekmények elvégzése között eltelt idő, jelentős érdeksérelmet okoz a későbbi büntetőeljárás eredményessége tekintetében. Az évtized végére egyre gyakrabban került napirendre a Vám- és Pénzügyőrség nyomozati hatáskör bővítésének gondolata. Az 1998. V. 28-án, „Vámosok a kábítószer ellen" címmel megrendezett nemzetközi konferencián a Vám- és Pénzügyőrség vezetői felhívták a figyelmet arra, miszerint az Európai Unió által elfogadott ajánlás is azt szorgalmazza, hogy a kábítószer-felderítés területén a rendőr- és vámhatóság azonos nyomozati jogkörrel lássa el tevékenységét.[56] A folyamatos törekvések ellenére végül csupán 2003-ban, az új büntetőeljárási törvény hatályba lépésével került sor a Vám- és Pénzügyőrség hatáskörének bővítésére.

A bűnüldöző tevékenységén túl, a Vám- és Pénzügyőrség igyekezett közreműködni a keresletcsökkentést célzó akciókban is. Az 1992-es vám- és pénzügyőri drogstratégia a bűnözők által működtetett kábítószer-terjesztő csatornák lezárása mellett, célként határozta meg a pszichoaktív szerek iránti kereslet mérséklését is. Még ebben az évben, a VPOP a fiatalok kábítószer-fogyasztásának megelőzése érdekében felvilágosító kampányt indított Budapest 65 tanintézményében.[57]

1998-ban a hatóságok, az illegálisan előállított heroinnak mintegy 17%, míg a kokainnak 40%-át foglalták le a drogüzérektől szerte a világban.[58]

Ezek a számok is világosan kifejezik, hogy a hatóságok minden igyekezete ellenére, nem képesek önmagukban útját állni a kábítószerek terjedésének. A csempészek, üzérek épp úgy érdekeltek a fejlődésben, új módszerek és eszközök kidolgozásában, alkalmazásában, akárcsak az őket leleplezni kívánó állami szervezetek. A kábítószerek csempészete és az azok felderítése körül kialakult versenyben azonban mindig is a bűnelkövetők diktálták a tempót. A hatóságok, legyenek bármennyire is proaktivitásra törekvők, a felderítések alkalmával elsősorban a már megszerzett tapasztalatokból merítik ismereteiket. Ebből szükségszerűen következik, hogy az első lépést minden alkalommal az elkövetők teszik meg. Ez a tény pedig rendkívüli előnyt biztosít az üzérek számra. A jelenség bemutatására újságcikkek is születtek. *„A tengerészek bevallása szerint minden teher- vagy átlagosnál nagyobb utasszállító hajón több mint 30 000 rejtekhely van, ahová el lehet dugni kábítószert vagy akármilyen csempészárut. A vámőrök, a csempészés elleni szakértők ismernek talán 29 ezret, de nem ismerhetik a többit.”*[59]

A kábítószerek és más pszichoaktív anyagok okozta társadalmi nehézségek megoldásában ugyanakkor nem elég csupán a a rendvédelmi testületek munkájára támaszkodni. A pszichoaktív anyagok előállításából, csempészetéből vagy felhasználásából származó következmények összessége kollektív közösségi tevékenység eredményei. Azaz e következmények mértéke, minősége, illetve megjelenési formái a társadalom különböző alrendszerei által befolyásoltak. A politika, az egészségügy, a közigazgatás, az oktatás, a társadalom történelmi, kulturális hagyományai, biológiai- és pszichés sajátosságai egyaránt befolyásolják azt, hogy az adott közösségben a különböző pszichoaktív szerek – előállítása, terjesztése vagy használata – milyen változásokat idéznek elő, s hogy ezeket miként kezelik. A kollektivitásból eredően, e következmények hatékony befolyásolásában tehát egyetlen közösségi alrendszer önmagában tehetetlen.

Összességében megállapítható, hogy a kábítószerfogyasztás elleni tevékenységi körben a Vám- és Pénzügyőrség elsődleges funkciója a kínálat csökkentése úgy vélem, hogy ez a megállapítás mind a mai napig megállja a helyét. Így tehát az 1990-es évek Vám- és Pénzügyőrségének egy rendkívül bonyolult társadalmi jelenség kezelésében kellett közreműködnie. Ennek ellenére kijelenthetjük, hogy e nagy múltú szervezet akkor is megállta a helyét. A Vám- és Pénzügyőrség sikerét elsősorban nem a magyarországi drogtérben előidézett változások jelzik hanem az, hogy társadalmi rendeltetésének megfelelően ekkor is minden szervezeti átalakításával, a fejlődés iránti igényével arra törekedett, hogy a jogszabályokat megtartsa és azokat másokkal is megtartassa.

Jegyzetek:

[1] ERDŐS: Felelősség a rendvédelemben, múltban és jelenben. 40. p.
[2] LÉVAY: *A kábítószerek és bűnözés.* 11.p.
[3] ERDŐS: Droghelyzet: tiltás kontra legalizáció. 13-14.p.
[4] JOHNSON: 173.p.
[5] Bajzáth – Tóth – Rácz: 12.p.
[6] TOLNAI: 136.p.
[7] MNL OL XIX-B-14. 327. dob. A kábítószer pótló anyagok élvezetének rendőri tapasztalatai, 1976. október 27.
[8] Loc.cit. Tájékoztató jelentés az 1970-1975. év közötti időben ismertté vált kábítószer csempészettel, a kábítószerek, illetve azokat helyettesítő szerek és anyagok élvezetével kapcsolatos bűnügyi tapasztalatokról 1975. december.
[9] MOLNÁR: 46.p.
[10] BÁCSKAI — GEREVICH: 46-47.p.
[11] DEMETROVICS: 11.p.
[12] BÁCSKAI — GEREVICH: op.cit. 47.p.
[13] EGEDI: 97.p.
[14] Az Alkotmánybíróság legutóbbi döntéseiből. 132-133.p.
[15] SIVADÓ: 40.p.
[16] LÉVAY: Héják, baglyok, galambok: változások a drogfogyasztás kriminál-politikai megítélésében. 52. p.
[17] KOVÁCS: 21.p.
[18] SIVADÓ: op.cit. 26.p.
[19] KÓSA: 131. p.
[20] HOLLÓSI: 49.p.
[21] URI: 37.p.

[22] BEBESI: 123.p.
[23] KÓSA: op.cit.
[24] BALÁS: 58.p.
[25] BARÁTH — MÉSZÁROS: 44.p.
[26] Loc.cit. 46.p.
[27] Heroin a vonaton.
[28] KÓSA: op.cit.
[29] Amfetamin típusú stimulánsnak tekinthető: ad. 1. az amfetamin és izomerjei (pl.: dexamfetamin); ad. 2. amfetaminszármazékok (az amfetamin alapmolekulára „épített" vegyületek; ad. 3. amfetaminhoz hasonló vagy azzal megegyező hatású vegyületek (pl.: metilfenidát).
[30] UJVÁRY: Az amfetamin-típusú drogok kultúrtörténete, kémiája, farmakológiája és toxikológiája. 646.p.
[31] BAYER: 248.p.
[32] Új gyógyszer magyar-szovjet együttműködés alapján.
[33] BAJZÁTH – TÓTH – RÁCZ: op.cit. 33.p.
[34] Szombat este harapunk.
[35] TOPOLÁNSZKY — RITTER
[36] BALÁS: op.cit.
[37] UJVÁRY: Az amfetamin-típusú drogok kultúrtörténete, kémiája, farmakológiája és toxikológiája. op.cit.
[38] TORKOS: 13.p.
[39] BALÁS: op.cit. 55.p.
[40] KÓSA: op.cit. 133.p.
[41] UJVÁRY: Az amfetamin-típusú drogok kultúrtörténete, kémiája, farmakológiája és toxikológiája. op.cit. 651.p.
[42] Idem: Ádám és Éva: A kémiai dzsungel tiltott gyümölcsei. 75. p.
[43] HUBER — KISSZÉKELYI — NÉMETH: 160.p.
[44] BENÉCSNÉ : 8.p.
[45] MNL OL XIX-B-14 ORFK op.cit. 327. dob. – Tájékoztató jelentés az 1970-1975. év közötti időben ismertté vált kábítószer csempészettel, a kábítószerek, illetve azokat helyettesítő szerek és anyagok élvezetével kapcsolatos bűnügyi tapasztalatokról, 1975. dec.
[46] BÁCSKAI — GEREVICH: 47.p.
[47] TOPOLÁNSZKY – RITTER: op.cit.
[48] BENCZE: 947.p.
[49] BALÁS: op.cit. 19.p.
[50] BENCZE: op.cit. 948.p.
[51] Lezárják a „Balkán-útvonalat". Nemzetközi kábítószer-felderítési konferencia Tihanyban.
[52] SZABÓ Margit: 6. p.
[53] BALÁS: op.cit. 16.p.
[54] BARÁTH — MÉSZÁROS: op.cit. 31-32.p.
[55] PÁLINKÁS: 94. p.
[56] KOVÁCSICS: op.cit. 139-140.p.
[57] Drogellenes akció: 1.p.
[58] BAYER: op.cit. 21.p.
[59] SZABÓ Endre: 4.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

BAJZÁTH – TÓTH – RÁCZ (5.;33.;)	—	BAJZÁTH Sándor – TÓTH Eszter Zsófia – RÁCZ József: *Repülök a gyógyszerrel – A kábítószerezés története a szocialista Magyarországon.* Budapest, 2014, L'Harmattan Kiadó. 226 p. HU-ISBN 978 963 23 6811 5.
BAYER (31.;58.;)	—	BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek – múlt, jelen, jövő.* Budapest, 2005, Focus Kiadó. 512 p. HU-ISBN 963 94 6841 X.
DEMETROVICS (11.;)	—	DEMETROVICH Zsolt: *Drogkultúra, drogfüggőség, társkapcsolatok.* Budapest, 1997, Magyar Tudományos Akadémia Politikai Tudományok Intézete Etnoregionális Kutatóközpont. 80 p. HU-ISBN 963 83 0083 3. /MTA PTI Etnoregionális Kutatóközpont Munkafüzetek, 27./ HU-ISSN 1416-8391. /Ultrakissebbségek Magyarországon, 1./ HU-ISSN 1417-5622.
HUBER — KISSZÉKELYI — NÉMETH (43.;)	—	HUBER Béla – KISSZÉKELYI Ödön – NÉMETH Zsolt: *A bódulat csapdájában.* Budapest, 1989, Tankönyvkiadó. 212 p. HU-ISBN 963 18 2081 5.
JOHNSON (4.;)	—	JOHNSON Diane Louise: *Claudius Aelianus' Varia historia and the tradition of miscellany.* [Claudius Aelianus' Varia historia és a vegyes irományok hagyományai.] Oxford, 1997, N.G. Wilson – Harvard University Press. 520 p. GB-ISBN 978 067 49 9535 2. /Loeb Classical Library, 486./ GB-ISSN —
LÉVAY: A kábítószerek és bűnözés. (2.;)	—	LÉVAY Miklós: *A kábítószerek és bűnözés.* Budapest, 1992, Közgazdasági és Jogi Kiadó. 269 p. HU-ISBN 963 22 2527 9.

TOLNAI (6.;) — TOLNAI Kálmán: *Kábulat.* Budapest, 1986, Népszava Lap- és Könyvkiadó. 368 p. HU-ISBN 963 32 2388 1.

TOPOLÁNSZKY – RITTER (35.;47.;) — TOPOLÁNSZKY Ákos – RITTER Ildikó: *Jelentés a magyarországi kábítószer helyzetről.* Budapest, 1999, Ifjúsági- és Sportminisztérium. 183 p. HU-ISBN — /ISMertető, 1./ HU-ISSN 1785-3721.

TANULMÁNYOK

BÁCSKAI — GEREVICH (10.;12.;46.;) — BÁCSKAI Erika — GEREVICH József: Adalékok a magyarországi droghelyzet tisztázásához. *Esély,* V.évf. (1993) 6.sz. 46-51.p. HU-ISSN 0865-0810.

BEBESI (22.;) — BEBESI ZOLTÁN: A kokalevéltől a kokainig. *Győri Tanulmányok. Tudományos Szemle,* XXXIX.évf. (2001) 25.sz. (Hedonizmus) 119-128.p. HU-ISSN 0209-4215.

HOLLÓSI (20.;) — HOLLÓSI GYÖRGY: Elveszett évtized a kábítószer elleni harcban. *Belügyi Szemle,* XLV.évf. (1997) 11.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1218-8956.

KÓSA (19.;23.;28.;40.;) — KÓSA LÁSZLÓ: Kábítószer helyzet Magyarországon a harmadik évezred küszöbén. *Győri Tanulmányok. Tudományos Szemle,* XXXIX.évf. (2001) 25.sz. (Hedonizmus) 129-142.p. HU-ISSN 0209-4215.

UJVÁRY: Az amfetamin-típusú drogok kultúrtörténete, kémiája, farmakológiája és toxikológiája. (30.;37.;41.;) — UJVÁRY ISTVÁN: Az amfetamin-típusú drogok kultúrtörténete, kémiája, farmakológiája és toxikológiája. *Psychiatria Hungarica,* XV.évf. (2000) 6.sz. 641-687.p. HU-ISSN 0237-7896.

URI (21.;) — URI LÁSZLÓ: Kábítószer-ültetvények Koszovóban. *Belügyi Szemle,* LX.évf. (2012) 2.sz. 35-45.p. HU-ISSN 1789-4689.

CIKKEK

Az Alkotmánybíróság legutóbbi döntéseiből. (14.;) — Az Alkotmánybíróság legutóbbi döntéseiből. (Szerkesztőségi közlemény) In *Fundamentum,* IX.évf. (2005) 1.sz. 132-136.p. HU-ISSN 1417-2844.

BENCZE (48.;50.;) — BENCZE József: A feketegazdaság elleni fellépés eredményei. *Statisztikai Szemle*, LXXVII.évf. (1999) 12.sz. 932-951.p. HU-ISSN 0039-0690.

Drogellenes akció. (57.;) — Drogellenes akció. *Nógrád Megyei Hírlap*, III.évf. (1992) 299.sz. 1.p. HU-ISSN 0865-9095.

ERDŐS: Felelősség a rendvédelemben, múltban és jelenben. (1.;) — ERDŐS Ákos: Felelősség a rendvédelemben, múltban és jelenben. *Magyar Közigazgatás,* LXI.évf. (2011) 2.sz. 118-121.p. HU-ISSN 0865-736X.

ERDŐS: Droghelyzet: tiltás kontra legalizáció. (3.;) — ERDŐS Ákos: Droghelyzet: tiltás kontra legalizáció. *Magyar Rendészet,* XV.évf., (2015) 3.sz. 11-26.p. HU-ISSN 1416-3845.

Heroin a vonaton. (27.;) — Heroin a vonaton. (Szerkesztőségi közlemény). *Új Dunántúli Napló,* IV.évf. (1993) 237.sz. 3.p. HU-ISSN 0865-9133.

Lezárják a „Balkán-útvonalat". Nemzetközi kábítószer-felderítési konferencia Tihanyban. (51.;) — Lezárják a „Balkán-útvonalat". Nemzetközi kábítószer-felderítési konferencia Tihanyban. (Szerkesztőségi közlemény). *Új Dunántúli Napló,* I.évf. (1990) 37.sz. 2.p. HU-ISSN 0865-9133.

LÉVAY: Héják, baglyok, galambok: változások a drogfogyasztás kriminálpolitikai megítélésében. (16.;) — LÉVAY Miklós: Héják, baglyok, galambok: változások a drog-fogyasztás kriminálpolitikai megítélésében. *Fundamentum,* V.évf. (2001) 1.sz. 49-57.p. HU-ISSN 1417-2844.

PÁLINKÁS (55.;) — PÁLINKÁS András: A szolgálati kutyák alkalmazásának feladatköre és a feladatok alkalmazásának nehézségei. 94-105.p. In SZABÓ Andrea — ZSÁMBOKINÉ Ficskovszki Ágnes: *Az adó- és vámszolgálatok aktuális kihívásai. Konferencia és tanulmánykötet.* Budapest, 2016, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának Vám- és Pénzügyőr Tanszéke – Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőr Szakosztálya. 215 p. HU-ISBN 978 963 12 4933 0.

SZABÓ Endre (59.;) — SZABÓ Endre: Mákony – Mámor – Gyilkosság. *Szolnok Megyei Néplap,* XXIII.évf. (1972) 103.sz. 3-4.p. HU-ISSN 0133-0756.

SZABÓ Margit (52.;) — SZABÓ Margit: Akik leeresztették a sorompót a drogcsempészek előtt. *Új Dunántúli Napló,* I.évf. (1990) 14.sz. 6.p. HU-ISSN 0865-9133.

Szombat este harapunk. (34.;) — Szombat este harapunk. *Magyar Ifjúság,* XXIX.évf. (1985) 46.sz. 16.p. HU-ISSN 0460-5551.

Új gyógyszer magyar-szovjet együttműködés alapján. (32.;) — Új gyógyszer magyar-szovjet együttműködés alapján. *Békés Megyei Népújság*, XXXII.évf. (1977) 21.sz. 1.p. HU-ISSN 0133-0055.

UJVÁRY: Ádám és Éva: A kémiai dzsungel tiltott gyümölcsei. (42.;)	—	UJVÁRY István: Ádám és Éva: A kémiai dzsungel tiltott gyümölcsei. *Élet és Tudomány*, XLVIII.évf. (1993) 3.sz. 74-75.p. HU-ISSN 0013-6077.

LEVÉL- IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRI GYŰJTEMÉNYEK

MNL OL XIX-B-14. (7.;8.;45.;)	—	Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) Országos Levéltár (OL) Központi közigazgatás (XIX) Belügyminisztérium (B) Országos Rendőrfőkapitányság (14) iratai.

REGISZTRÁL KÉZIRATOK

BALÁS (24.;36.;39.;49.;53.;)	—	BALÁS Endre: A kábítószer-csempészet mértékének változása, jellemzői és a felderítés lehetőségei. Szakdolgozat (Rendőrtiszti Főiskola), Kézirat. Budapest. 2000.
BARÁTH — MÉSZÁROS (25.;26.;54.;)	—	BARÁTH Zsigmondné — MÉSZÁROS József*: A Vám- és Pénzügyőrség szerepe az illegális kábítószer kereskedelem visszaszorításában.* Szakdolgozat (Rendőrtiszti Főiskola) Kézirat. Budapest. 1994.
BENÉCSNÉ (44.;)	—	BENÉCSNÉ Bárdi Gabriella: A gyomként nővő kender (Cannabis Sativa L.) hazai elterjedése, morfológiája, biológiája és gyomszabályozási lehetőségei. Disszertáció (Szent István Egyetem) Kézirat. Gödöllő. 2003.
EGEDI (13.;)	—	EGEDI Anita: *Tudatmódosító szerek és büntetőjogi felelősség.* Ph.D. disszertáció (MTE-ÁJK Deák Ferenc Doktori Iskola) Kézirat. Miskolc. 2006. 220 p.
MOLNÁR (9.;)	—	MOLNÁR Dániel: *Kábítószer – politika Magyarországon 1990 és 1914 között.* Ph.D. disszertáció (PTE-BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola) Kézirat. Pécs. 2016. 267 p.
SIVADÓ (15.;18.;)	—	SIVADÓ Máté: *Jelenkori drogpolitika Magyarországon és Európában, tengerentúli kitekintéssel.* Ph.D. Disszertáció (DTE Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola) Kézirat. Debrecen. 2015. 310 p.
TORKOS (38.;)	—	TORKOS Edina: *Drogkereskedelem pénzügyőri szemmel.* Szakdolgozat (Rendőrtiszti Főiskola) Kézirat. Budapest. 2004.

EMLÉKKÖNYVEK

KOVÁCSICS (17.;56.;)	—	KOVÁCSICS IVÁN (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrség történetéről, 1867-2000.* Budapest, 2000, Viva-Média Holding. 252 p. HU-ISBN —

Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet
Kokain felderítések a Vám- és Pénzügyőrségnél 1990-1995.

II.sz. melléklet
Magyarországon nyilvántartott kábítószer-fogyasztók 1995-1999.

I.sz. melléklet

Kokain felderítések a Vám- és Pénzügyőrségnél 1990-1995.

1990		1991		1992		1993		1994		1995	
Eset	Súly (gr)	Eset	Súly (gr)	Eset	Súly (gr)	Eset	Súly (gr)	Eset	Súly (gr)	Eset	Súly (gr)
0	0	4	8660	6	8041	3	2418	6	24984	8	18480

Forrás ! BEBESI ZOLTÁN: A kokalevéltől a kokainig. 125.p. *Győri Tanulmányok. Tudományos Szemle,* XXXIX.évf. (2001) 25.sz. (Hedonizmus) 119-128.p. HU-ISSN 0209-4215.

II.sz. melléklet

Magyarországon nyilvántartott kábítószer-fogyasztók 1995-1999.

Év	Nyilvántartott heroin-fogyasztók száma	Nyilvántartott amfetamin-fogyasztók száma
1995	286	108
1996	502	301
1997	1689	929
1998	1576	1367
1999	1846	1334

Forrás ! *Nemzeti Stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására*. Budapest, 2000, Ifjúsági- és Sportminisztérium, Budapest. 89 p. HU-ISBN 963 00 3703 3.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944

A két világháború között a haderő és rendvédelmi testületek egyenruhái és a felszerelései a korábbiakhoz képest jelentősen módosultak. A fegyverzet és a felszerelés szükségszerű modernizációja mellett nagyrészt a háborús tapasztalatoknak volt köszönhető, hogy az egyenruhák vesztettek merevségükből és kényelmetlenségükből. A nehéz posztót, amely a test kipárolgását nem eresztette át, az esővizet viszont magába szívta, felváltotta a fésűsszövet, nyáron a zsávoly, a kaucsukbetétes lemosható nyakravaló helyett is vászonszegélyt lehetett viselni, majd idővel az állógallért is lehajtottra cserélték.[1] Ez az átalakulás értelemszerűen a Magyar Királyi Pénzügyőrséget is érintette.

Az egyenruha és felszerelés beszerzése

A Magyar Királyi Pénzügyőrség 1885. évi egyenruha és felszerelési szabályzata kimondta,[2] hogy a pénzügyőröknek egyenruhát és felszerelést kell viselnie, és meghatározta azt is, hogy a tisztviselők mindezekről saját költségükön gondoskodjanak. A legénység ellátását ezzel szemben a kincstár biztosította. A fegyvereket és tartozékaikat szolgálatuk idejére ingyenesen kapták, az egyenruházat költségeinek fedezésére pedig úgynevezett ruhaátalány járt nekik, amelynek terhére a helyi egyenruhaszabókkal szerződve készíttették el uniformisukat. Mivel az így varratott legénységi egyenruhák nem voltak egységes kinézetűek, sokszor még színárnyalatuk is eltérő volt, ezért a század végétől bevezették az egyenruhaposztó központi beszerzését.

A hazai posztóipart is támogató rendelkezés értelmében 1890-től az erre kijelölt pénzügyigazgatóságoknak meghatározott posztógyáraktól kellett megrendelniük az egyenruhaposztót, majd egyenruhaszabóságokkal szerződve rendelték meg a szükséges egyenruhákat, amelynek költségét a pénzügyőrök ruhaátalányából vonták le. A maradékot kifizették a pénzügyőröknek, akik ebből fedezték egyéb egyenruha- és felszerelési szükségleteiket, így a lábbelit, a sapkát, a csákót, az alsóneműt, stb. A központi anyagrendelést 1912-től az akkor újonnan bevezetett vászonruházat anyagára is kiterjesztették.[3] Ugyanakkor az I. világháború előtt már felmerült az is, hogy a Magyar Királyi Csendőrség mintájára egyenruházati és felszerelési raktárakat állítsanak fel.[4] A megbízhatóan működő rendszerben csak az I. világháború alatt mutatkoztak fennakadások az árú-, illetve anyaghiány miatt, amelyeket előbb a szabályok lazításával, majd központosítással és szigorítással kezeltek.

1915-ben a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium az ellátási nehézségek miatt még arra utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy az egyenruhákat a szerződéses szabóknál ne az 1890. évi utasításban erre kijelölt kiemelt pénzügyigazgatóságokon keresztül, hanem közvetlenül rendeljék meg, illetve, hogy a testülettől kilépők egyenruháit váltsák meg, és használják fel az újoncok ruházására. A jövőre vonatkozóan azonban már a központi gyártást irányozták elő, ezért személyre szóló adatokat kértek a pénzügyigazgatóságoktól. A minisztérium – ha volt helyben szabó – egyelőre a posztó megküldését ígérte az előzetesen leadott igények szerint, de kilátásba helyezte azt is, hogy maga készítetti el az egyenruhát a megadott méretek és darabszám alapján.[5] 1917 nyarán végül csak a posztóbeszerzést központosították. A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium valamennyi pénzügyigazgatóság részére 20 000 méter táborizöld egyenruhaposztót vásárolt a Magyar Királyi Honvédségtől, amelyből a testület egy évi szükségleteit kellett fedezni. A legénység a katonai beszerzési ár harmadáért kapta a posztót.[6]

A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium közvetlen beavatkozásának köszönhetően került sor a legénység lábbelivel való ellátására is. 1916 nyarán kezdtek tárgyalásokat a legénység talpbőrrel és katonai bakanccsal való ellátásáról a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztériummal, illetve a bécsi hadügyminisztériummal.[7] Végül 1916 októberben 6 000 pár ingyenes új bakancsot kapott a Magyar Királyi Pénzügyőrség a hivatalos indoklás szerint a terménykészletek felkutatása körül teljesített szolgálatok elismeréseként. A lábbelik kiosztására vonatkozó utasítás szerint 5 000 pár került a testület legénységéhez, 1 000 pár pedig tartalékot képezett, amelyet az újonnan szolgálatba lépők számára tartottak fenn, nekik azonban 46 koronát kellett fizetniük érte a zsoldjukból.[8] 1917 elején egy újabb utasítás szerint a megmaradt készletet – utánpótlást a Köztemető utcai laktanyából lehetett kérni – az új pénzügyőrök és a biztoshelyettesek között végül ingyenesen osztották szét, de a bakancsok csak hat hónap után kerültek viselőik tulajdonába, aki korábban leszerelt, annak a bakancsot le kellett adnia.[9] 1918 tavaszán a pénzügyminiszter újabb 6000 pár bakancsot biztosított a magyar és horvát-szlavón pénzügyőrség részére a Magyar Királyság külső határai mentén szolgálatot teljesítő pénzügyőrök kivételével. A katonai határőrizetbe[10] bevont szakaszok ellátását ugyanis a katonai parancsnokságok intézték, de a létszám számára készletet kellett képezni arra az esetre, ha a katonai határőrizet megszűnik, és az érintettek visszatérnek a pénzügyigazgatóságok felügyelete alá.[11]

Az egyenruhaellátás azonban mindezek ellenére már a I. világháború alatt akadozott, ami a szolgálati könyvek vonatkozó bejegyzései alapján jól nyomon követhető. A testület legénységének járó ruhaátalány elszámolását ugyanis a szolgálati könyvekben fel kellett tüntetni, vagyis rögzíteni kellett, hogy az adott évben milyen értékben kapott egyenruhadarabokat a pénzügyőr és ez alapján a ruhaátalány maradékát milyen összegben vehette kézhez.[12]

A szolgálati könyvek a háborús évek ellátási zavarairól is tanúskodnak,[13] míg az I. világháború után az ellátás fokozatos javulása követhető nyomon a bejegyzések vizsgálatakor.[14]

Az I. világháború után a megmaradt hadikészleteket használták fel először. Ezt követően kerülhetett sor az új anyagok beszerzésére.[15]

Az egyenruhaposztó-ellátás 1917-től ugyan akadozott és legkésőbb 1918 nyarán megszűnt, azonban bizonyos készletek még a háború után is rendelkezésre állhattak. Akadt olyan pénzügyőr, aki 1919 januárjában kapott új egyenruhát, pedig egy későbbi forrásból tudjuk, hogy a testület budapesti fegyver- és ruhakészletét a kommün alatt elhurcolták.[16] A legválságosabb időszak 1919-1920 lehetett, amikor — központi ellátás hiányában — a pénzügyőröknek az infláció miatt fokozatosan elértéktelenedő 120 koronás összegből maguknak kellett gondoskodniuk az elhasználódott egyenruháik pótlásáról.

Az ellátás újjászervezésére 1920-tól történtek lépések. A *Pénzügyigazgatás* 1920. IV. 1-jei száma arról számolt be, hogy a legénység[17] konfekcionált formaruhával és lábbelivel (bakanccsal) való természetbeni, az államkincstár költségére történő ellátására már megtörténtek a szükséges lépések, „megvalósításuk a közeljövőben várható". A készlet a beszámoló szerint a tisztviselők számára is hozzáférhető lesz, nekik a kincstári beszerzési áron kínálták az egyenruhát.[18] A szolgálati könyvek alapján valószínűbb azonban, hogy a központi egyenruhaellátás országosan 1920 végén, 1921 elején állhatott helyre. Egyidejűleg megszüntették a ruhaátalány kifizetését, és annak a pénzügyi tárca költségvetésében rögzített teljes összegét az egyenruházattal kapcsolatos központi beszerzésekre fordították. Mindez azt is jelentette, hogy 1920-tól – szakítva a korábbi gyakorlattal – nemcsak az egyenruhaposztót, hanem magát az egyenruhát is központilag rendelték meg és raktározták a Köztemető (1923-tól Fiumei) úti pénzügyőr ruharaktárban. Egy visszaemlékezés szerint ezek a konfekcionált egyenruhák háromféle méretben készültek.[19]

1924 novemberében a pénzügyi tárca Magyar Királyi Pénzügyőrség ügyeiért felelős helyettes államtitkára látogatást tett a Fiumei úti pénzügyőr laktanyában és ennek során megtekintette a pénzügyőri központi ruharaktárt is. Itt nemcsak a megfelelő rend és tisztaság, de *„ . . . az elkészített egyenruhák, bakancsok, derékszíjak, kardok, szolgálati-táskák, és sapkák rendbentartása és szakszerű kezelése [is] a legnagyobb elismeréssel találkozott"*. A sajtóbeszámoló szerint ezek *„ . . . következményeként rövid időn belül a pénzügyőrség felszerelése biztosítható lesz"*, s várható az is, hogy a bakancsokon felül az altiszteknek évente talpalást is biztosítanak.[20]

Az alapvető egyenruhadarabok kiosztása 1921-től megindult, a legénységet ellátták szürke zubbonnyal, nadrággal és köpennyel. A szolgálati könyvek alapján úgy tűnik, a Fiumei úti laktanyában felhalmozott egyéb készletek kiosztását még 1924 végén ténylegesen megkezdték. Az erre vonatkozó hivatalos rendeletek 1925-ben, illetve 1926-ban láttak napvilágot, vagyis ekkortól a legénység részére a jelsíp, a szolgálati táska, a derékszíj, a kard és szerelvényei központi ellátását is biztosították.[21]

Ezen a központosított rendszeren 1927-től enyhítettek. Budapest, Győr, Szeged, Debrecen és Pécs székhellyel egyenruházati körzeteket állítottak fel, amelyek a hozzájuk rendelt pénzügyigazgatóságok területén versenytárgyalás útján, a benyújtott, valamennyi egyenruha kellékre (gombok, bélés, paszomány, hajtóka, stb.) kiterjedő ajánlatok alapján választották ki azt a szabócéget, amely egy évig az egyenruhák konfekcionálásáért felelt. A posztót a pénzügyi tárca továbbra is központilag szerezte be és a Fiumei úti pénzügyőri ruharaktár útján a megrendelések alapján juttatta el a szerződött szabókhoz, amelyek a szakaszoktól kapott megrendelések, megrendelő-jegyek alapján varrták meg az egyenruhákat. A kész árut a szabócég telephelye szerinti biztosi kerület vezetője ellenőrizte, majd megküldték a megrendelő szakasznak, ahol próba után használatba vették vagy visszaküldték javításra. A posztó, a konfekcionálás és a csomagolás ára a 180 pengős altiszti ruhaátalányból került leszámításra. Az újoncok további 100 pengő egyszeri első beszerzési átalányra voltak jogosultak. A szükségleteket maga a pénzügyőr határozta meg, de a pénzügyőr szakaszt vezető parancsnok köteles volt ellenőrizni a legénységrendeléseit, sőt az éves ruhaátalányból fennmaradt összeget is csak abban az esetben fizették ki, ha a pénzügyőr fehérneművel és lábbelivel is megfelelően el volt látva. Ellenkező esetben a ruhaátalány „kijárandóságát" az egyéb felszerelési hiányosságok rendezésére kellett költeni.[22] A további felszerlési tárgyakat, sapkát, kesztyűt, kimenő ruhát, továbbá a fehérnemüket a pénzügyőrök az átalány maradékából vagy zsoldjukból kellett fedezzék, de megbízható cégektől részletre is vásárolhattak.[23]

Az 1920-as évek végén merült fel a tisztviselők egyenruhaellátásának megszervezése is. Első lépésként 1927-től a tisztviselők is vásárolhattak önköltségi áron a pénzügyőri központi ruharaktárból zubbony- és nadrágposztót,[24] majd BUD János pénzügyminisztersége idején (1924-1928)[25] tervbe vették a tisztviselői ruhaátalány bevezetését is. A szaksajtóban 1929-ben az új pénzügyminisztertől, WEKERLE Sándortól (1928-1931)[26] várták a kérdés rendezését, aki *„ . . . a maga mindenre kiterjedő figyelme és számvetése alapján átdolgoztatta a rendeletet, és most készen ott fekszik az asztalán, aláírásra várva, ami már csak igen rövid idő kérdése lehet.”*[27] A felmerülő kiadások fedezetének biztosítását a szaklap a következő évi költségvetéstől várta, erre azonban végül nem került sor. Az elképzelés minden bizonnyal a gazdasági válság miatt került le a napirendről.

Az egyenruha és felszerelés ellátásban – ahogy az lenni szokott – az újabb világháború hozott szigorítást, illetve központosítást. 1943 végén a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium először a tisztviselői nadrág- és zubbonyposztó központi beszerzését is biztosította, és a készletből az altisztek is rendelhettek a hatályos szabályok szerinti kimenő ruhát. A posztót központilag meghatározott áron biztosították, de annak költségét az altisztek sem fizethették ruhaátalányuk terhére.[28]

A következő év elején a pénzügyminisztérium már a konfekcionált alsóruházat és kesztyűk Magyar Királyi Pénzügyőrségi anyagraktárból való beszerzését rendelte el, amelyet viszont az altiszteknek lehetett az egyenruha átalányból fizetni.[29] 1944-től az évi ruhaátalányt 320 pengőre, az első beszerzési átalányt 150 pengőre emelték.[30]

Átmeneti egyenruhadarabok az 1920-as években

Az I. világháborús vereséget követően, 1918 őszén a Magyar Királyi Pénzügyőrséget is megérintette a forradalom szele. A testület megújulására vonatkozó javaslatok között szerepelt a teljes szervezeti önállóság megteremtése és az egyenruha megújítása is. A Nemzetőrség egyenruhájának „Pénzügyőr” feliratú karszalaggal kiegészített átvételét irányozták elő.[31] Ez a radikális egyenruhareform az újrakezdés hónapjaiban ugyan nem valósult meg, de a rangfokozati rendszereket a testületen belül már az I. világháború előtt kezdeményezettek szellemében átalakították. 1919 februárjában a legénység altiszti besorolást és ennek megfelelő rangjelzéseket kapott.[32] A testület további formálását azonban a proletárdiktatúra megakasztotta, sőt néhány hónapig úgy tűnt, hogy a pénzügyőrséget fel is számolják.

A magyarországi tanácsköztársaság belügyi népbiztosságának első rendelete intézkedett a karhatalmi és rendvédelmi testületek megszüntetéséről és a Vörös Őrség felállításáról. Ennek alapján a 30 éven aluli pénzügyőröket át is léptették az új testületbe. A pénzügyőrség vonatkozásában azonban a rendeletet végül nem hajtották végre teljes egészében, tekintettel arra, hogy „ . . . *jövedéki ellenőrző alakulat a Vörös Őrségbe megfelelően be nem illeszthető.”* Egy későbbi beszámoló szerint az akkori személyi állomány mintegy harmada került át ténylegesen a Vörös Őrségbe, de így is *„ . . . sikerült a testület egészét – a jövedéki ellenőrzés számára megtartva – megmenteni a szétzülléstől, sikerült kereteit csaknem változatlanul fenntartani, funkcionálását pedig a legszűkebb mértékre szorítani.”* [33] A zavaros viszonyok között az egyenruha szabályozására nem került sor, az egykorú híradásokból csak annyi tudható, hogy pénzügyőrök – vagy legalábbis a szaksajtóban szóhoz jutó egyes csoportjaik – az egyenruha teljes eltörlését várták.

A proletárdiktatúra bukása után a legfontosabb feladat a testületi fegyelem helyreállítása, az 1918 októbere után hozott szabályok felülvizsgálata volt. 1919 őszén a népköztársasági kormánynak a pénzügyőrségre vonatkozó rendeleteit — a rangfokozatokra vonatkozók kivételével — visszavonták és a testület állami hierarchiában betöltött szerepének a módosítására irányuló elképzelések is elhaltak. Ezek a jelenségek jelezték, hogy a magyar állam vezetése a dualizmuskori szabályok visszaállítása mentén képzelte a testület újjászervezését. Az egyenruhával kapcsolatos rendelkezések ebből az időszakból sem kerültek elő. Az I. világháború után az első általunk ismert egyenruharendelet 1921-ben éppenséggel a pénzügyőr egyenruha viselésének korlátozásáról szólt, a pénzügyminiszter a leszerelt pénzügyőröknek megtiltotta az egyenruha viselését, a nyugdíjazott pénzügyőröknek pedig csak oldalfegyver, szolgálati sapka és rangjelzések nélküli, mintegy sportruhaként történő viselését engedélyezte.[34]

Ebben az időszakban a központi posztóellátás és felszerelés-kiosztás szünetelt, így valószínűleg az altiszteknek is maguknak kellett gondoskodniuk egyenruhájukról és felszerelésük beszerzéséről. Egy későbbi visszaemlékezés szerint még 1924-ben is előfordult, hogy — mivel köpenyt nem kaptak a pénzügyőrök— volt, aki a háborúból maradt bekecsben teljesített szolgálatot vagy maga szerzett be „gumiköpenyt”, kard helyett pedig szuronyt kötöttek az oldalukra.[35] Ezek a sajátos helyzetek korántsem voltak egyediek, hasonló nehézségek jellemezték más fegyveres testületek működését is. Ezt tükrözi, hogy a honvédelmi miniszter már 1920 februárjában körrendeletben tiltotta el a szabályzatokkal ellentétes honvédségi ruhadarabok viselését.[36] Ezekben az években ahogy honvédségnél, úgy a pénzügyőrségnél sem

volt egységes egyenruha, a szükséghelyzetben gyakran egyéni elképzelések szerint alakult az egyenruházat anyaga, színe és szabása. **(I.sz. melléklet)**

Azt, hogy az egyenruhának hogyan kell kinéznie, a Magyar Királyi Pénzügyőrség 1885-ben kiadott egyenruha szabályzata rögzítette. Eszerint a legénység zölddel szegélyezett fekete nadrágot, fekete zsinórokkal díszített sötétzöld posztózubbonyt, fekete csizmát, zöld szolgálati sapkát, díszben csákót viselt.[37] Azonban már az I. világháború alatt is jelentős változásokon esett át a Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata, mivel megjelent a „szürke" egyenruha és a bakancs, és módosult az egyenruha szabása is.

Az I. világháború előtti években a szaksajtóban gyakori panasz volt, hogy a sötét színű szolgálati egyenruha – különösen a határszéli szolgálatban – feltűnő színe miatt alkalmatlan arra, hogy a pénzügyőrök sikeresen vegyék fel a harcot a csempészekkel. 1910-ben a *Pénzügyőrségi Szaklap*ban hosszú cikk foglalkozott azzal, hogy különösen a határszéli szolgálatban menyire célszerűtlen a „fekete" – a szabályzat szerint sötétzöld – zubbony viselése. „*A fekete szín bármilyen terepviszonynál élesen kiválik a környezetből. Úgy hiszem felesleges tüzetesebben indokolnom azt, hogy ezen körülmény a legtöbbször mily hátrányosan befolyásolja – főleg a határszélen – a lesállási és cirkálási szolgálatot teljesítő pénzügyőrök munkájának eredményét.*"[38] A fekete helyett a közös hadseregnél már 1908-ban bevezetett csukaszürke egyenruhát, és fémgombok helyett rejtett csontgombokat javasolt a szerző, amelyben a pénzügyőrök sikeresebbek lennének a csempészek elfogásában. Ugyanis *„ . . . teljesen hibás felfogás az, hogy az államkincstár érdekei meg vannak védve azáltal, ha a jövedéki kihágás elkövetése megakadályoztatik."* Ennél hatékonyabb, ha a kihágás elkövetőjét elfogják és megbüntetik, ehhez pedig olyan pénzügyőr kell, aki el tud rejtőzni – vélte a cikkíró.[39]

Ezeket az igényeket a katonai határőrizet bevezetése hozta újra felszínre. A határszéli szakaszok egy részét 1914-ben a katonai parancsnokságoknak rendelték alá. A terepviszonyokat ismerő pénzügyőrök a határövezetben elsősorban felderítési és hírvivői feladatokat láttak el.[40] Hogy feltűnő egyenruhájukkal ne leplezzék le magukat és az esetenként velük együtt mozgó katonákat, elsőként az orsovai hadtest-parancsnokság kérésére a határszéli szolgálatot ellátó pénzügyőröknek engedélyezték a honvéd gyalogsághoz hasonló csukaszürke sapka és egyenruha viselését, de zöld hajtókával és pénzügyőrségi „rangjelvényekkel".[41] Később a csukaszürke egyenruhát a Magyar Királyság külső határai mentén szolgálatot teljesítő pénzügyőrök is megkapták.[42] A Magyra Királyi Honvédségtől 1917-ben beszerzett 20 000 m egyenruhaposztó azonban már tábori szürke (tábori zöld) színű volt, vagyis az I. világháború végére a teljes pénzügyőr legénység a honvédekkel azonos színű egyenruhát kapott. Egyidejűleg az áruhiány miatt — de egyúttal a pénzügyőrök régi követelésének engedve — megszüntették a köpeny- és nadrágszegélyezést, valamint a zubbony zsinórozását, továbbá a honvédséget követve a parolit gallérsávra cserélték.[43] Ugyancsak a háború alatt került sor a csizma helyett a bakancs rendszeresítésére, amelyeket 1916 őszén és 1918 tavaszán központilag biztosítottak a legénységi állomány számára.[44]

A tábori szürke egyenruha és a bakancs az 1920-as évek elején vélhetően minden külön intézkedés nélkül tovább élt. A szolgálati könyvek alapján egyértelmű, hogy a bakancsok egészen az 1920-as évek végéig használatban maradtak, és az egyenruha tábori szürke (tábori zöld) színe is állandósult, miközben a honvédségnél fokozatosan bevezették a tábori barna (khaki) színű egyenruhát.

Sem a sajtó, sem a szolgálati könyvek alapján nem tudunk azonban semmit a zubbony és nadrág szabásáról. A központi ellátás ellenére vagy éppen annak akadályozása és a fegyelem lazulása miatt egyidőben többféle szabású egyenruhadarabok is használatban lehettek. Erről tanúskodik a biztosi tanfolyam 1922-ben végzett hallgatóinak — valamennyien szemlészek — tablóképe, amelyen legalább négyféle zubbonyt lehet felfedezni. **(II.sz. melléklet)**

Az 1920-as évek első felében viselt egyenruhatípusok eredetét nem könnyű meghatározni. A zsinórozás nélküli, rejtett gombolású zubbonyt nyári vászonzubbonyként 1911-ben rendszeresítették a pénzügyőrségnél, ez világosbarna (drapp) színű volt, de csak azonos színű vászonpantallóval volt viselhető. Ugyanakkor valószínűsíthető, hogy a katonai mintákat követve már a háború alatt elterjedt a hasonló szabású posztózubbony is, amelyet az anyaghiány miatt nem sötétzöld, hanem tábori szürke posztóból varrtak és a háború végén a zsinórok és szegélyek is lekerültek róla. Egy ilyen zárt gombolású, zsinórok nélküli, világos színű, valószínűleg szürke zubbonyt és sötét nadrágot láthatunk az I. világháború idejéből származó képen, amely egy határszéli pénzügyőr vigyázót ábrázol szolgálaton kívüli öltözékben. **(III.sz. melléklet)**

Ennek a zárt gombolású zubbonynak létezett egy álló-lehajtott gallérú változata is, amely nemcsak a biztosi tanfolyam hallgatóin, de egy másik csoportképen is felfedezhető. A három pénzügyőr fővigyázót ábrázoló képen három világos színű, de különböző szabású zubbonyt láthatunk. A jobb oldali pénzügyőr a zárt gombolású zubbonyt álló-lehajtott gallérral, míg középen látható társa ugyanezt a zubbonyt

álló gallérral viseli. Az álló-lehajtott gallér szintén a katonai egyenruháról való átvétel, amely gallérszabási forma a Magyar Királyi Honvédségnél egészen 1926-ig engedélyezett volt.[45] A kép bal oldalán ülő fővigyázó ugyanakkor már egy nyílt gombolású, rátűzött,ráncos zsebbel varrt zubbonyt visel. Ez az egyenruhaforma, az úgynevezett Károly-forma, amely az I. világháború alatt a haderőben úgy terjedt el, hogy rendszeresítésére nem került sor, de népszerűsége miatt 1920 után fokozatosan ez vált a honvédség egyenruhájává.[46] **(IV.sz. melléklet)**

Az 1920-as évek első felében a zubbony szabása mellett a vállzsinor vonatkozásában mutatkozott nagy bizonytalanság. Az I. világháború alatt elterjedt rejtett gombolású zubbonyokon nem volt vállzsinór, de a háború után aráncolt zsebes zubbonyokon vélhetően hagyománytiszteletből újra megjelent és az 1920-as évek végéig gyakran előfordult.

A tisztviselők egyenruházatának alakulását kevésbé tudjuk nyomon követni. Szolgálati egyenruhájuk minden valószínűség szerint az altisztek – változatos – gyakorlatához hasonlóan alakult. A szabályzattól való eltérésekre a *Pénzügyőrségi Szaklap* egy írása vet halvány fényt, amely szerint az 1920-as években a tisztviselők körében helytelen módon népszerű volt a sötét színű posztóból varrt, rejtett gombolású és zsinórozás nélküli zubbony, de „teljesen egyéni találmány" volt a tábori zöld színű zsinórozott zubbony is.[47]

A háború után – nem tudjuk, pontosan mikor – visszavonták a nyári (drapp) vászonpantallót,[48] és ezekben az években megszüntették a csákót is.[49] Hasonló takarékossági intézkedések voltak érvényben az 1920-as évek elején a Magyar Királyi Honvédségnél is, ahol a díszegyenruha viselésétől eltekintettek, s csak 1924-ben rendszeresítették újra.[50] Ennek ellenére a pénzügyőr tisztviselői atilla viselése – ahogy arról fényképek is tanúskodnak – folyamatos volt. **(V.sz. melléklet)**

Az egyenruházat egységesítése és modernizálása

1927-ben került sor a Magyar Királyi Pénzügyőrség tevékenységének jelentős megújítására, kerékpárok, motorkerékpárok, írógép és telefon rendszeresítésére. Bár a konkrét jogszabályra a *Pénzügyi Közlöny*ben nem akadtam rá, minden jel szerint ekkor az egyenruházat szabályozására is sor került. Annyi bizonyos, hogy 1928. VI. 30-ával megtiltották minden a szabályzattal ellentétes egyenruha és egyidejűleg a koronajelvény viselését is.[51] A teljes egészében a honvédségi szabást követő szabályos egyenruha ekkortól zubbonyból, nadrágból, köpenyből és sapkából állt, amelyet könnyített nyári egyenruha egészített ki. Az altisztek díszegyenruhája azonos volt a szolgálati egyenruhával, újdonság volt azonban az úgynevezett kimenő egyenruha bevezetése. A tisztviselők az altisztivel azonos szolgálati egyenruhát kaptak, de megtartották díszegyenruhájukat is, igaz a csákó helyett ehhez is sapkát viseltek.[52]

A zubbony tábori zöld színű posztóból vagy kamgarnból honvédségi mintára készült, de nem koronás fémgombokkal, hanem kávébarna színű, a köpenygombokkal azonos kinézetű csont vagy kődió gombokkal és vállszalag vagy vállzsinór nélkül. Az álló galléron elhelyezett paroli színe és alakja nem változott. A zubbonnyal azonos színű posztónadrág két huszár-, egy óra- és egy hátsó zsebbel készült, 1,5 mm-es fűzöld posztószegélyezéssel. **(VI.sz. melléklet)**

Továbbra is – de csak télen és felöltve – az 1885 M köpenyt hordták fehér fémgombokkal, fűzöld posztószegélyezéssel és fűzöld parolival, de már az is táborizöld színű posztóból készült és egész hosszában gyapjúszövettel bélelték.

A köpeny helyett szolgálatban és azon kívül körköpeny is viselhető volt, ezt is tábori zöld színű posztóból kellett készíteni. Rejtett gombolású volt, posztó gallérral és fűzöld parolival, amely a nyaknál köpenyhurokkötéssel záródott, legombolható csuklya tartozott hozzá.[53] **(VII.sz. melléklet)**

Fekete tiszti (zöld beszövésű aranyzsinóros) sapkát viseltek egyszerű sárga fémgombokkal, a sapkarózsát viszont már nem nemzeti címer, hanem zöld mezőben arannyal hímzett magyar korona díszítette.

Az egyenruhához feketített cipő vagy csizma is viselhető volt. A fehér bőrkesztyű mellett a kétujjas bárány- vagy kutyabőrből készült bélelt téli kesztyű is megengedett volt. Külszolgálatba szolgálati táskával, jelzősíppal, oldalfegyverrel, télen tábori sapkában mentek a pénzügyőrök.[54]

1927-ben engedélyezték *„ . . . a régóta nélkülözött nyári egyenruhát."* is, amely a Magyar Királyi Honvédségi nyári egyenruha mintájára készült tábori zöld zsávolyszövetből és a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél rendszeresített kávébarna csont vagy kődiógombokkal a megszokott színű és alakú parolival. A zubbony álló-lehajtott gallérral készült vállszalag, szélfogó, ujjhasíték és derékszalag nélkül rejtett gombolással, a galléron könnyen eltávolítható hajtókával. A nyári zsávolynadrág ugyanolyan volt, mint a posztónadrág, de szegélyezés nélkül.[55]

A tisztviselők szolgálatban az altisztivel azonos tábori zöld színű, zsinórozás nélküli, de arany vállzsinórral ellátott (altisztinél finomabb) posztózubbonyt, zöldszegélyes kékszürke posztópantallót, táborizöld vagy fekete köpenyt és tiszti sapkát viseltek, de engedélyezett volt a – költségesebb – acélzöld színű és zsinórozott „kistársasági" zubbony (kisatilla) viselése is.[56] Szolgálatban kardot, külszolgálatban ezen felül ismétlőpisztolyt viseltek.[57] Esős időben táborizöld vagy fekete színű körgallért is felvehettek.[58] A sapkán, köpenyen és atillán sárga fémgombokat, a kardkötőn pedig sárga fémcsattokat viseltek. **(VIII.sz. melléklet)**

A tisztviselő díszben acélzöld posztóból készült, a galléron és ujjvégeken zöld beszövésű arany zsinórozással díszített, a honvédségihez hasonló szabású atillában, fekete, zöld szegéllyel ellátott kamgarn pantallóban, sarkantyús cipőben vagy csizmában karddal, érdemjeleivel és rossz időben köpenyben vonult ki.[59] Valószínű azonban, hogy legalábbis az 1930-as évek végétől a pénzügyőr tisztviselők is inkább zubbonyban jelentek meg ünnepi alkalmakkor.[60]

A pénzügyőr egyenruha a II. világháborúig még egyszer változott, 1931-ben tábori zöld színű posztóból varrt és szegélyezés nélküli csizmanadrággal egészült ki.[61] Újabb módosítások bevezetésére már csak a német megszállás idején került sor. 1944 nyarán került kiadásra az a pénzügyminisztériumi rendeletet, amely a pénzügyőrségi posztó és szövet zubbonyokon is a lehajtott (fekvő) gallért rendszeresítette. Szabása az 1939. évi honvédségi szabályokat követte, a jövőben készítendő egyenruhákon kellett alkalmazni és ahhoz dupla puha inggallér volt viselhető, amely mintegy 2-3 mm-rel lóghatott ki a zubbonygallérból. Szolgálatban zöldszínű inggallért kellett viselni, szolgálaton kívül azonban megengedett volt a fehér inggallér.[62]

Kimenő egyenruha

A pénzügyőröknek nemcsak szolgálatban, hanem szolgálaton kívül is mindenhol egyenruhában kellet megjelenniük. A szaksajtóban ugyan már a I. világháború előtt gyakran felvetették e szabályok enyhítését, amelyek azonban a két háború között is érvényben maradtak. Polgári ruha viselése tehát a pénzügyőrök számára tilos volt, magánügyben sem lehetett polgári ruhában fellépniük. A pénzügyminiszter engedélyével az egyetemre beiratkozott pénzügyőrök az előadásokon, vizsgákon, beiratkozáskor és tudori avatáson viselhettek polgári ruhát, de amikor a dékáni hivatalban, kvesztúrán jártak el, még vasár- és ünnepnapon sem.[63]

Ennek ellenére a katonai szellem erősödését hozó két háború közötti időszakban is gyakori panasz, volt, hogy az altisztek a laktanyán kívül – a szabályokat megszegve – nem viseltek egyenruhát. Visszaemlékezése szerint színházba vagy vendéglőbe úgy jártak ki az altisztek a laktanyából, hogy a polgári ruhára felvették a pénzügyőr köpenyt és felkötötték a kardot, amelyektől aztán a ruhatárban gyorsan megszabadultak.[64]

Szolgálaton kívül a pénzügyőrök általában megszokott egyenruhájukat viselték, de jelzősíp, szolgálati táska és fegyverek nélkül. Szemlészeknek és főszemlészeknek derékszíjat sem kellett viselniük. Ha ünnepélyesebben szerettek volna megjelenni, akkor az 1927-től engedélyezett, úgynevezett kimenő ruhát választhatták. A kimenő vagy extra zubbony az akkor rendszeresített tábori zöld szolgálati ruhánál finomabb, acélzöld színű posztóból fémgombokkal és zsinórozással készült, amelyhez fekete (kékszürke) zöldszegélyes nadrágot és fekete köpenyt vettek fel. A nem kötelező de megengedett öltözéket a tisztviselőknek és az altiszteknek is saját költségükön kellett elkészíttettniük.[65] A lehetőséggel az alacsonyabb rangú pénzügyőrök anyagi okokból állítólag nem nagyon éltek, bár a fennmaradt felvételek ennek ellentmondanak, s ünnepi viseletként legalább a fekete nadrág – és talán egy finomabb anyagból varrt zubbony – megszokott volt az altisztek körében is. Vigyázók és fővigyázók kimenő öltözetéhez a finomabb kivitelű kard is hozzátartozott, amelyet nem feketített, azaz festett, hanem fekete bőrrel bevont tokban viseltek.[66] **(IX.sz. melléklet)**

Fegyverzet és felszerelés

1919-ben a tanácskormány a pénzügyőrség valamennyi fegyverét bevonatta,[67] így a proletárdiktatúra bukása után újjászervezett testület lényegében fegyver nélkül kezdte meg szolgálatát, illetve azt kötött a derekára, amit tudott. A trianoni békediktátum ráadásul a rendvédelmi testületek esetében is korlátozta a felszereltséget. A szálfegyver mellett csak limitált mennyiségű hadifegyvert engedélyezett a rendvédelmi testületek számára.[68]

Az I. világháború után – visszaemlékezések szerint – nemcsak a ruházat-, hanem a fegyverzet- és felszerelés ellátással is gondok voltak. A szolgálati könyvek bejegyzései ugyanakkor arról tanúskodnak, hogy 1921-1922-ben — hadifegyvernek nem minősülő — Wrendl karabélyokat osztottak ki a pénz-

ügyőr altiszteknek.[69] Ez a testületnél 1879-ben rendszeresített egytöltényes lőfegyver már az I. világháború előtt is korszerűtlennek számított, a szaksajtó csak mint *„ . . . a kukoricacsőszök által is hasznavehetetlennek declarált jámbor alkotmány”*-ként írt róla.[70] A háború utáni (újra)kiosztása nyilvánvalóan csak a fegyverhiány miatti átmeneti intézkedés volt.

A felszerelés egységesítése és korszerűsítése tárgyban kiadott rendeletek tanúsága szerint 1925-től indult meg. 1925 elején rendelték el a kard kötelező viselését és a Magyar Királyi Csendőrségéhez hasonló, tehát barna bőrből készült szolgálati táskák, továbbá jelzősípok kiosztását.[71] A biztoshelyettesek helyébe lépő főszemlészek és a szemlészek ekkortól minden körülmények között 1861 M gyalogtiszti kardot hordtak. A vigyázók és fővigyázók továbbra is az 1861 M gyalogsági kardot viselték feketére fényezett bőrtokban, ez azonban nem örvendett nagy népszerűségnek.[72] Az elégedetlenséget jól tükrözi, hogy a korábban szentjánoskenyér kardnak nevezett oldalfegyverről a két világháború között egyre gyakrabban, mint török kardról, jatagánról beszéltek. Ugyanebben az időben rendezték a lőfegyver témáját is. 1922-től a magyar gyártmányú 7,65 mm-es Frommer pisztolyt rendszeresítették,[73] de a fegyverek tényleges kiosztása valószínűleg csak 1924-1925-ben történt meg. A tisztviselők az 1923-tól gyártott 6,35 mm-es hátrasiklásos rendszerű öt töltényes Frommer-Liliput pisztolyokat használták. A pisztolyok mellett a későbbiekben egyes szakaszokat 1895 M Mannlicher karabélyokkal is felszereltek.[74]

Az 1920-as évek végén a rangjelzések és az egyenruházat újraszabályozása kapcsán sokan várták, hogy a pénzügyi kormányzat végre az altiszti kardviselés ügyét is nyugvópontra juttatja. 1927-ben a tisztviselők fűzöld selyembeszövésű aranypaszománnyal borított hordszíjakat és csukott arany kardbojtot kaptak. Az altiszteknek csukott ezüst kardbojt viselését, a főszemlészeknek és szemlészeknek pedig gyalogtiszti fűzöld selyemmel beszőtt ezüstpaszománnyal borított és fehér csatokkal szerelt kardkötő viselését engedélyezték.[75]

Ezek után a szaksajtóban 1928-ban publikáló pénzügyőr szerzők azon reményüknek adtak hangot, hogy a „szentjánoskenyér kardokat” a fővigyázók és a vigyázók esetében is „hosszúkardra” cserélik, egyúttal pedig a nikkelezett kardnak szolgálaton kívüli viselését is engedélyezik. A vizsgált időszak pénzügyőrei úgy gondolták, hogy az egyenruha és az oldalfegyver hőn óhajtott módosítása jelentős mértékben gyarapíthatta volna a testület tekintélyét és a személyi állomány elkötelezettségét. Abban reménykedtek, *„ . . hogy a török időkből fennmaradt félhold alakú szablyáktól megszabadulva, zubbonyon alul kötött rendes kardot viselhetünk, mert ez a [gyalogsági] kard nemcsak hogy nem emelte a pénzügyőrség nívóját, hanem egyeneses süllyesztette.”* Azért sem szerették, mert az úgynevezett „szentjánoskenyér kard” csak derékszíjon volt hordható, amely azonban a zubbonyt tönkretette és rosszul is állt.[76]

1931-ben egy vigyázó azzal a javaslattal állt elő, hogy a hosszúkardot legalább a fővigyázók részére engedélyezzék, de csak szolgálaton kívül (vasár- és ünnepnapon, szabadságon, alkalmi helyen való megjelenéskor), amelyet az érintettek önköltségen vehetnének meg. Hivatkozott arra, hogy a Magyar Királyi Honvédségnél, a Magyar Királyi Csendőrségnél és a Magyar Királyi Vámőrségnél az őrmesteri rang elérése után már jogosultak a hosszúkard viselésére a testületi tagok, a Magyar Királyi Rendőrségnél pedig más kardot nem is viselnek. Ezzel *„ . . . a pénzügyőrség tekintélye is nagy mértékben emelkedne, és úgy hiszem, a fiatal generáció ambíciója is fokozódna*”, mert most *„ . . . [a] fegyveres testületek között a pénzügyőrség a legmostohább fia a közös hazának.*”[77] Egy évvel később a téma újra előkerült, ezúttal azzal az érvvel kiegészülve, hogy a nagyrészt kerékpáron teljesített szolgálat során – a pénzügyőröknek a kardot ugyanis kerékpáron is magukkal kellett vinni – a „fekete micsoda” tisztántartása különösen problémás volt, *„ . . . úgy fizikai, mint anyagban, tehát anyagiakban is megterhelést jelent.”* Ha a hosszú kard viselését engedélyezték volna, annak beszerzéséről az altisztek boldogan gondoskodtak volna saját költségükön is.[78] E témában azonban az altisztek sem voltak egységesek, hiszen akadt olyan, akiknek *„ . . .összegzett véleménye az volt: adjanak 10 pengővel több fizetést és mit törődöm én a hosszú karddal.”*[79]

A *„ . . . pénzügyőrség altiszti karának egy régi sérelme”* 1940-ben nyert elintézést, amikor a fővigyázók részére is rendszeresítették a gyalogtiszti kardot ezüst kardkötővel. Viselője magasságától függően 92 és 100 cm-es méretben osztották ki, „P. M.” jelzéssel és sorszámmal ellátva.[80] Ezek után persze a vigyázók is követelni kezdték a hosszú kardot, hiszen ők is a fővigyázókkal azonos pénzügyi szakképesítéssel rendelkeztek, és attól tartottak, hogy *„ . . . a közönség az örökké megkopó, görbe gyász fekete kardokat viselő vigyázókat le fogja nézni abban a hiszemben, hogy a vigyázói kar még annyira hátra van maradva.*”[81] Az ő vágyaik azonban már csak a II. világháború után váltak valóra.[82]

1941-ben a Frommer pisztolyok mellett a 7,65 mm-es Walther önműködő hétlövetű PPK (Polizei Pistol Kriminal) és nyolclövetű PP pisztolyokat rendszeresítették, amelyeket derékszíjon barnaszínű növényileg cserzett pisztolytáskában viseltek. A tisztek övcsatjai két tövissel sárgarézből, az altiszti csatok

egy tövissel fehér fémből vkészültek.[83] A Walther pisztolyokat gyári számmal és P.M. 1940. jelzéssel látták el. A PPK-t a tisztviselők, valamint a nyomozócsoport kapta. A PP pisztolyokat a szemlészek, főszemlészek és a készlet erejéig az idősebb fővigyázók kaphatták meg, akik Frommer Stop pisztolyaikat a szolgálati lőfegyverrel el nem látott fővigyázók, illetve vigyázók részére kellett átadják.

Összegzés

Az 1867-ben felállított polgári fegyveres őrtestület a Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruhájának anyaga, szabása és díszítettsége egyrészt tükrözte a kor színvonalát, másrészt — a neoabszolutizmuskori magyar elnyomás válaszreakciójaként — gazdag magyaros motívumanyagot használt fel, ugyanakkor pedig alkalmas volt a szolgálatot ellátó személyi állománynak az időjárás viszontagságaitól történő megóvására is. A pénzügyőrök egyenruhája egyben kifejezésre juttatta viselőjének a testületen belül, illetve az állami hierarchiájában betöltött pozíciójának a szintjét is. A két világháború között a Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruhája és felszerelése jelentősen átalakult jellegében, színében és szabásában is. A katonai egyenruházatnak az I. világháborús tapasztalatokra épülő fejlődését követve a pénzügyőr egyenruha és felszerelés is könnyebbé, praktikusabbá vált, a fekete fényezett övet és táskát, barna bőrrel cserélték fel, nyári viseletként megjelent az álló-lehajtott gallérral varrt zsávolyzubbony és -nadrág, majd a korszak legvégén a lehajtott (fektetett) gallér is. Miközben a köpeny alig változott az 1885. évi szabályokhoz képest, teljeskörűen engedélyezték a körköpeny viselését is. A leglátványosabb változás azonban az volt, hogy a pénzügyőrök a két világháború között a hadseregben 1915-ben rendszeresített tábori szürke (tábori zöld) egyenruhát viselték. Az egyenruha modernizációjával párhuzamosan haladt a fegyverzet megújítása is, amelynek keretében a pénzügyőröket könnyű ismétlőpisztolyokkal szerelték fel és a korszak végére szolgálatban a kardviselés is háttérbe szorult.

Jegyzetek:

[1] SALAMON: Egyenruha, kényelem, demokrácia és gazdasági kihatásai 1868-1993. 86.p.

[2] *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye.* 342-354.p.

[3] 4 545/1912 (III. 16.) PM.kr.

[4] BURA: 292.p.

[5] A pénzügyőrségnek egyenruhával való ellátása.

[6] Mivel a készlet idő előtt elfogyott, 1918 elején megszigorították a megrendelési eljárást. Az új szabályozás szerint a pénzügyőri szakaszok vezetőinek, illetve az előadóknak is jogában állt felülvizsgálni a pénzügyőrök megrendeléseit, és ha a beszerzés nem volt múlhatatlanul szükséges, azt visszautasíthatták. A szükségletek nyomon követése érdekében, ekkortól a megrendelőket négy példányban kellett elkészíteni, az előadó által záradékolt megrendelő egy példányát a szabónak küldték, egy példányát a számvevőségnek, egy ment vissza a megrendelőnek, egy pedig megőrzésbe került.
KLESZKY: A csukaszürke pénzügyőr. 156-157.p. ; Posztó és ruha a Pénzügyőrség részére:79.p.

[7] A pénzügyőrség köréből. (1916) 228.p.

[8] Katonacipő a pénzügyőri altiszteknek. 313-314.p.

[9] A pénzügyőrök bakancsai. 108.p.

[10] PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. 13-16.p. ; GÁSPÁR — PARÁDI

[11] Szerkesztőségi közlemény. I. 44-45.p.

[12] Az inkei születésű FAGGYAS János 1907-ben lépett be a testületbe. Szolgálati könyve szerint 1916-ban nyári zubbonyt és téli nadrágot kapott, 1917-ben pedig szürke zubbonnyal és nadrággal szerelték fel, amelyhez a következő év elején szürke köpenyt vehetett át. 1919 januárjában posztózubbonyt és nadrágot adtak ki neki, 1920-ból azonban nincs bejegyzés. 1921-ben Gödöllőn szolgált, itt szerelték fel bakanccsal, zubbonnyal, nadrággal és köpennyel, 1922-ben újra kapott zubbonyt és nadrágot, majd 1923-ban egy pár bakancsot. 1922 elején az akkor Nagymaroson szolgáló (?) FAGGYASt Wrendl szuronyos lőfegyverrel és szuronytokkal, majd 1923 elején ismétlőpisztollyal és pisztolytáskával szerelték fel.
NAV.PAM.D. 2013.146.1.1. FAGGYAS János szolgálati könyve.

[13] VARGA István vigyázó 1916-ban, 1917-ben és 1918-ban sem kapott semmilyen egyenruhát, de felvette a 120 koronás átalányt, amelyből ezek szerint maga próbált gondoskodni az elkopott darabok pótlásáról. 1919-ben semmilyen bejegyzés nem került a szolgálati könyvébe, és csak 1920 végén kapott zubbonyt és nadrágot, majd a következő év elején köpenyt és bakancsot. Ezt követően minden év elején kapott zubbonyt, nadrágot és bakancsot, majd 1924-ben egy új (!) köpenyt, amelynek kapcsán már a használati idő végét is meghatározták három évben. 1925-ben aztán kardot, kardtokot és derékszíjat és egy évi használatra új bakancsot, zubbonyt és nadrágot is kapott, októberben pedig már egy szolgálati táskát is. 1926 végén Frommer pisztollyal, hozzá tartozó pisztolytáskával és jelzősíppal is felszerelték. 1927-ben a köpeny kihordása után új köpenyt is átvehetett megintcsak három évre.
NAV.PAM.D. 2013.147.1.1.VARGA István szolgálati könyve.

[14] GUBICZA Ferenc szemlész szolgálati könyve szerint 1915-ben nyári zubbonyt, év közben vászonzubbonyt és vászonnadrágot, majd év végén végig bélelt köpenyt is kapott és az átalányból fennmaradó összegeket ki is fizették neki, 1915-ben 107 koronát, 1916 nyarán 60 koronát. 1916 végén egy köpenyt, 1917 nyarán pedig vászonzubbonyt és nadrágot kapott. Ezt követően azonban 1920 őszéig nem kapott egyenruhaellátmányt, helyette minden nyáron felvette a 120 koronás átalányt. 1920 novemberében talpbőrt, illetve talpbőrhulladékot kapott, majd 1921 elején egy pár bakancsot, nyár közepén pedig szürke köpenyt, zubbonyt és nadrágot. Miközben 1921 nyara után az átalány kifizetése megszűnt, bakancsot ettől kezdve minden évben átvehetett, ezen felül azonban 1922-ben csak egy szürke nadrágot, 1923-ban zubbonyt és nadrágot, majd 1924-ben ismét szürke zubbonyt és nadrágot, év végén pedig szolgálati sapkát is kapott, amelyhez az új bakancs mellett a következő év elején szürke köpeny is járt. Ezt követően minden év végén új zubbonnyal és nadrággal látták el, 1928 tavaszán pedig zsávolyzubbonyt és nadrágot is kapott.
NAV.PAM.D. 2013.148.1.1. GUBICZA Ferenc szolgálati könyve.

[15] A vajai születésű FAGGYAS János 1920 októberében Nyíregyházán szerelt fel. A szolgálati könyvében szereplő bejegyzések alapján 1921 januárjában Wrendl szuronyos lőfegyverrel szerelték fel szuronytokkal és tölténytáskával, nyáron egy köpenyt, majd év végén egy bakancsot kapott. Egy év múlva újra egy pár bakancsot. Ezt követően csak 1924 tavaszán kapott újra bakancsot és zubbonyt nadrággal, majd év végén szolgálati sapkát. 1925 elején kardot, kardtokot, kardtáskát és derékszíjat kapott, fekete köpennyel szerelték fel, majd tavasszal bakancsot, zubbonyt, nadrágot, év végén pedig új köpenyt kapott. 1926 nyarán pisztolyt vett át táskával, derékszíjjal és szolgálati táskával. 1927 nyarán 140 pengő ruhaátalányt kapott kézhez, majd 1928 májusában a 180 pengőben megállapított ruhaátalány terhére szürke körgallért, nyári zsávolyzubbonyt és nadrágot kapott és felvehette a 170 forint maradványt is.
NAV.PAM.D. 2013.149.1. FAGGYAS János fővigyázó szolgálati könyve.

[16] A pénzügyőrségről. 4.p.

[17] A polgári magyar állam időszakában a rendvédelmi testületek személyi állományának a legénysége — függetlenül attól, hogy katonailag szervezett őrtestületben, vagy polgári fegyveres őrtestületben teljesített szolgálatot — a Magyar Királyi Honvédség altiszti karának a jellegével bírt, hiszen e legénységek tagjai valamennyien hivatásosak voltak. (*a szerk.*)

[18] A pénzügyőrség köréből. (1920) 40-41.p.

[19] FAZEKAS: 58-60.p.

[20] Dr. Balásy Antal helyettes-államtitkár látogatása a pénzügyőrségi újonciskolában. 37-40.p.

[21] **117 363/1925 (X.10.) PM.kr. ; 150 648/1926 (XI. 16.) PM.kr. ; 150 649/1926 (1927. VII. 11.) PM.kr. ; 156 150/1926 (XI. 26.) PM.kr.**

[22] Ruhaátalány. 195-196.p. ; 74 040/1927 (VI. 9.) PM.ut.

[23] A jelzősípot a későbbiekben pénzügyminiszteri rendelet alapján a ruházati és ágynemű átalányból kellett beszerezni.
Felszerelési tárgyak beszerzésének megkönnyítése. 78.p. ; NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok: a m. kir. pénzügyőri altiszti iskola használatára*. 96.p.

[24] Az egyenruháról. 129-130.p.

[25] BUD János (Dragoménfalva, Máramaros vármegye, 1880. V. 30. – Budapest, 1950. VIII. 7.) A statisztikai hivatalhoz, majd a közélelmezési hivatalhoz beosztott minisztériumi tisztviselő, illetve műegyetemi tanár. A közélelmezés irányításával megbízva, a miniszter mellé államtitkári hatáskörrel beosztva 1921. XII. 29. – 1922. X. 17.; az Országos Közélelmezési Tanács és a közélelmezésügyek irányításával megbízott tárca nélküli miniszter 1922. X. 17. – 1924. V. 21.; a minisztertanács által meghatározott, pénzügyminisztériumi ügykör ideiglenes ellátásával megbízott tárca nélküli miniszter 1924. V. 21. 1924. IX. 15.; pénzügyminiszter 1924. IX. 15. – 1928. IX. 5.; az ország gazdasági politikájának egységes irányának tárca nélküli közgazdasági minisztere 1928. IX. 5. – 1931. VIII. 24.; kereskedelemügyi miniszter 1929. VIII. 31. – 1931. VIII. 24.
BÖLÖNY: 221-222.p.

[26] WEKERLE Sándor (Budapest, 1878. VI. 26. – Budapest, 1963. XII. 23.) minisztériumi tisztviselő, kereskedelmi akadémiai tanár. Pénzügyminiszter 1928. IX. 5. – 1931. VIII. 24.; felsőházi második alelnök 1943. XI. 18. – 1944. XI. 3.
BÖLÖNY: op.cit. 301.p.

[27] A pénzügyőri tisztek ruhaátalánya. 1-2.p. ; A ruha-, iroda- és úti átalány rendezése. 2.p.

[28] 214 632/1943. (XII. 1.) PM.kr.

[29] 95 578/1944. (II. 10.) PM.kr.

[30] A pénzügyőr testület teljes kincstári ruhaellátását 1945-ben vezették be.
27 600/1945. (V. 12.) PM.r. ; A ruházati átalány újbóli megállapítása.

[31] BARDÓCZ János pénzügyőr szemlész vezetésével 1918. XI. 4-én egy bizottság ült össze, amely memorandumot fogalmazott a testület reformjáról, ebben többek között a pénzügyigazgatástól független, kerületi felügyelőségekre épülő pénzügyőri szervezetet követeltek. Az emlékiratot 1918. XI. 7-én adták át SZENDE Pál pénzügyminiszternek, aki támogatásáról biztosította a mozgalmat, és 1918. XI. 11-én arról tájékoztatta a küldöttséget, hogy a központi pénzügyőr vezetés tervét a minisztertanács elfogadta. Az önálló szervezet megteremtésére azonban ténylegesen nem került sor.
Szerkesztőségi Közlemény. II. 251-253.p.

[32] 8 652/1919 (II. 14.) PM.kr.

[33] A Pénzügyőrség jelen és jövője. 86.p. ; A pénzügyőrség és a Vörös Őrség. 86-87.p. ; A pénzügyőrségről. op.cit. 4-6.p. ; SUBA: 131-139.p.

[34] A polgári magyar állam időszakában egyenruhát csak ép és egészséges testalkatú ember viselhetett. Az egyenruhás szervezetektől való megválások egyik okaként szerepelt a különböző testi hibák létrejötte, amely miatt az illető egyenruha viselésére alkalmatlanná vált. Mivel ez a helyzet a más okokból leszereltek esetében, illetve a nyugdíjazottaknál is előállhatott, ezért az e körbe tartozó személyek számára az egyenruha viselését csak megszorításokkal lehetett engedélyezni. (*A szerk.*)

[35] FAZEKAS: op.cit. 58-60.p.

[36] 281 048/1920. (II. 4.) PM.r. ; TÓTH: 8.p.

[37] *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye.* op.cit.

[38] VÉGH: 163.p.

[39] Loc.cit.

[40] PARÁDI: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* 114-116.p.

[41] KLESZKY: Az aldunai pénzügyőrség csukaszürke egyenruhája. 301-302.p.

[42] KLESZKY Gyula: A csukaszürke pénzügyőr. op.cit.

[43] Mivel a készlet idő előtt elfogyott, 1918 elején megszigorították a megrendelési eljárást. Az új szabályozás szerint a szakaszvezetőnek, illetve az előadónak is jogában állt felülvizsgálni a pénzügyőrök megrendeléseit, és ha a beszerzés nem volt múlhatatlanul szükséges, azt visszautasíthatták. A szükségletek nyomon követése érdekében, ekkortól a megrendelőket négy példányban kellett elkészíteni, az előadó által záradékolt megrendelő egy példányát a szabónak küldték, egy példányát a számvevőségnek, egy ment vissza a megrendelőnek, egy pedig megőrzésbe került.
Loc.cit. ; Posztó és ruha a Pénzügyőrség részére. op.cit. 79.p.

[44] A pénzügyőrség köréből. (1916) op.cit. 228.p. ; Katonacipő a pénzügyőri altiszteknek. op.cit. 313-314.p. ; A pénzügyőrök bakancsai. op.cit. 108.p. ; Szerkesztőségi közlemény. I. op.cit. 44-45.p.

[45] TÓTH: op.cit.

[46] A honvédelmi miniszter 1920 februárjában kiadott körrendelete mondta ki, hogy a tábori szürke (tábori zöld) zubbonynak derékvarrással és középenráncolt zsebekkel kell készülnie.
281 048/1920. (II. 4.) PM.r. op.cit.

[47] Az egyenruháról. op.cit. 129-130.p.

[48] SALAMON: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. 177.p.

[49] Hetvenöt év az első vonalban. 1-5.p.

[50] 281 048/1920. (II. 4.) PM.r. op.cit.

[51] 1911-től a katonai határőrizetben közreműködő tisztviselők rangfokozatuktól függően aranyból vagy ezüstből hímzett, a legénység alpaccából sajtolt koronajelvényt is viselhetett. Erre ténylegesen az I. világháború kitörése után, 1914-től került sor. 1919-ben a népköztársasági kormány a koronajelvény viselését ugyan megszüntette, de a kommün bukása után újraengedélyezték.
129 870/1911 (XII. 5.) PM.kr. ; 8 652/1919 (II. 14.) PM.kr. op.cit.

[52] Az egyenruha kinézetét az egyenruha konfekcionálásával egyidőben kiadott körrendelet határozta meg, melyet azonban a Pénzügyi Közlönyben nem sikerült azonosítani.
Ruhaátalány. op.cit. 195-196.p. , Az egyenruháról. op.cit. 129-130.p.

[53] 150 649/1926. (1927. VII. 11.) PM.kr. op.cit. ; NAV.PAM.D. JOÓ Gábor: *A pénzügyőr egyenruha története 1867-1990*. 16.p.

[54] 74 040/1927 (VI. 9.) PM.ut. op.cit. ; Ruhaátalány. op.cit. 195-196.p. ; Az egyenruháról. op.cit. 129-130.p. ; NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok: a m. kir. pénzügyőri altiszti iskola használatára*. op.cit. 48.p. (NAGY szerint külszolgálatban nem kellett az oldalfegyver, de belszolgálatban igen.)

[55] Körgallér és zsávolyruha. 198-199.p.

[56] SALAMON: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. op.cit. 177.p. (SALAMON szerint a kistársasági zubbony 1930 után kiszorította az atillát, hiszen annál olcsóbban volt elkészíthető.)

[57] NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok: a m. kir. pénzügyőri altiszti iskola használatára.* op.cit. 49.p.

[58] A körgallér viselete a vizsgált időszak magyar fegyveres szervezetei körében nem volt egyedülálló jelenség a pénzügyőrségnél, mivel a társ rendvédelmi testületeknél is rendszeresítették. (*A szerk.*)

[59] NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye*. 1943, 56-59.p.

[60] TÓTH: op.cit. 13.p.

[61] NAV.PAM.D. JOÓ Gábor: *A pénzügyőr egyenruha története 1867-1990*. op.cit. 16.p.

[62] A katonailag szervezett és a polgári fegyveres őrtestületek egyenruhái a dualizmus és a két világháború közötti időszakban is, hosszabb-rövidebb időn belül a honvédség egyenruházatát követték. A rendvédelmi egyenruhák alapvetően a színükben és a testületi jelvények és színek tekintetében tértek a honvédségitől. Ez a tendencia érvényesült a Magyar Királyi Pénzügyőrség esetében is. (*A szerk.*)

[63] NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye*. op.cit. 57.p.

[64] FAZEKAS: op.cit. 58-60.p.

[65] Ruhaátalány: op.cit. 195-196.p. ; Az egyenruháról: op.cit. 129-130.p.

[66] FAZEKAS: op.cit. 58-60.p.

[67] Hetvenöt év az első vonalban. op.cit. 1-5.p.

[68] Az 1922. évi törvényi szabályozás értelmében hadifegyvernek minősült a 10 cm-nél hosszabb csövű, valamint a 9 mm-nél nagyobb kaliberű lőfegyver.
1922/VIII.tc. ; 1922/XI.tc.

[69] NAV.PAM.D. op.cit. FAGGYAS János fővigyázó szolgálati könyve. 2013.149.1.

[70] A Wrendl-féle lőfegyverről. 358.p. ; A fegyverzetről és záróráról. 113-118.p.

[71] 117 363/1925 (X. 10.) PM.kr. op.cit. ; 156 150/1926 (XI. 26.) PM.kr. op.cit. ; NAV.PAM.D. VARGA István szolgálati könyve. 2013.147.1.1.

[72] FAZEKAS: op.cit. 58-60.p.

[73] A trianoni békediktátum következtében — amelynek a rendelkezései behatárolták kaliber és csőhosszúság tekintetében mi nevezhető hadifegyvernek és mi nem — jelentőséggel bírt az a körülmény, hogy Magyarországon magyar cég állította elő az érintett fegyvertípust. A hazai fegyvergyártás felkarolása — a trianoni békediktátum által szabott korlátok között — nem csupán a trianoni békediktátum következménye volt, annak az elősegítésére már a dualizmus időszakában is törekedtek. (*A szerk.*)

[74] FAZEKAS: op.cit. 58.p.

[75] 79 681/1927 (VII. 30) PM.r.

[76] PÁJER: 346-347.p.

[77] FÜLÖPP: 6.p.

[78] Megfontolandó – Kinevezések, hosszúkard és sok minden egyéb, ami közelről érinti a pénzügyőrséget. 7.p.

[79] BESZE: 4-5.p.

[80] 182 300/1940 (XII. 19.) PM.r. ; A fővigyázók is hosszú kardot kapnak. 11-12.p.

[81] A hosszú kard. 7.p.
[82] A gyalogtiszti kard viselését a tiszthelyettesek és segédtisztek (1945 előtt együtt altisztek) részére is engedélyezték, ugyanakkor kardot általában csak szolgálaton kívül lehetett viselni.
27 600/1945 (V. 12.) PM.r. ; 272 200/1945. (VII. 20.) PM.r.
[83] 71 900/1941 (III. 19.) PM.r.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

TÓTH (36.;45.;60.;) — TÓTH László et al. (szerk.): *A magyar királyi honvédség egyenruhái 1926-1945.* Budapest, 2009[2], Huniform. 239 p. HU-ISBN 978 963 06 7550 5.

TANULMÁNYOK

FAZEKAS (19.;35.;64.;66.;72.;74.;) — FAZEKAS Károly: A „jatagán" viselésének időszaka. 58-60.p. In KOVACSICS Iván (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrség történetéből 1867-2000.* Budapest, 2000, Viva Média Holding. 248.p. HU-ISBN —

GÁSPÁR — PARÁDI (10.;) — GÁSPÁR László — PARÁDI József: A magyar határőrizeti szervek feladatai, a katonai határőrizetre történő áttérés időszakában 1912-1914. *ZMKA Akadémiai Közlemények,* XXX.évf. (1987) 134. sz. 131-151.p. HU-ISSN 1218-5507.

PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. (10.;) — PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Háború, forradalom, trianon"* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SALAMON: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. (48.;56.;) — SALAMON Iván: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* III.évf. (1993) 4.sz. 170-183.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A dualista Magyarország rendvédelme"* című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SALAMON: Egyenruha, kényelem, demokrácia és gazdasági kihatásai 1868-1993. (1.;) — SALAMON Iván: Egyenruha, kényelem, demokrácia és gazdasági kihatásai 1868-1993. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VIII. évf. (1998) 9.sz. 86-89.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 22-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak. *„Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században"* című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SUBA (33.;) — SUBA János: Karhatalmi formációk Magyarországon 1918-1920. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 18.sz. 131-142.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13.-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században"* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

CIKKEK

Szerkesztőségi közlemény. I. (11.;44.;) — Szerkesztőségi közlemény. I. *Pénzügyigazgatás,* XXVIII.évf. (1918.) 3-4.sz. 44-45.p.

Szerkesztőségi közlemény. II. (31.;) — Szerkesztőségi közlemény. II. *Pénzügyigazgatás,* XXVIII.évf. (1918.) 23-24.sz. 251-253.p.

Dr. Balásy Antal helyettes-államtitkár látogatása a pénzügyőrségi újonciskolában. (20.;) — Dr. Balásy Antal helyettes-államtitkár látogatása a pénzügyőrségi újoncis-kolában. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XIV.évf. (1924) 3.sz. 37-40.p.

BESZE (79.;) — BESZE György: Az altisztikar köszönete. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXXI.évf. (1941) 1.sz. 4-5.p.

BURA (4.;) — BURA Jenő: A Magyar Királyi Pénzügyőrség újjászervezése előtt. *Pénzügyőrségi Szaklap,* III.évf. (1910) 19.sz. 289-293.p.

Az egyenruháról. (24.;47.;52.;54.;65.;) — Az egyenruháról. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XVIII.évf. (1928) 9.sz. 129-130.p.

A fegyverzetről és záróráról. (70.;) — A fegyverzetről és záróráról. *Pénzügyőrségi Szaklap,* VII.évf. (1914) 8.sz. 113-118.p.

Felszerelési tárgyak beszerzésének megkönnyítése. (23.;) — Felszerelési tárgyak beszerzésének megkönnyítése. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVIII.évf. (1928) 5.sz. 78.p.

A fővigyázók is hosszú kardot kapnak. (80.;) — A fővigyázók is hosszú kardot kapnak. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXX.évf. (1940) 12.sz. 11-12.p.

FÜLÖPP (77.;) — FÜLÖPP László: A hosszú kard problémája. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXI.évf. (1931) 13-14.sz. 6.p.

Hetvenöt év az első vonalban. (49.;67.;) — Hetvenöt év az első vonalban. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXXII.évf. (1942) 9.sz. 1-5.p.

A hosszú kard. (81.;) — A hosszú kard. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXXI.évf. (1941) 5.sz. 7.p.

Katonacipő a pénzügyőri altiszteknek. (8.;44.;) — Katonacipő a pénzügyőri altiszteknek. *Pénzügyigazgatás,* XXVI.évf. (1916) 21.sz. 313-314.p.

KLESZKY: A csukaszürke pénzügyőr. (6.;42.;43.;) — KLESZKY Gyula: A csukaszürke pénzügyőr. *Pénzügyigazgatás,* XXVII.évf. (1917) 11.sz. 156-157.p.

KLESZKY: Az aldunai pénzügyőrség csukaszürke egyenruhája. (41.;) — KLESZKY Gyula*:* Az aldunai pénzügyőrség csukaszürke egyenruhája. *Pénzügyőrségi Szaklap,* VII.évf. (1914) 24.sz. 301-302.p.

Körgallér és zsávolyruha. (55.;) — Körgallér és zsávolyruha. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XVII.évf. (1927) 12.sz. 198-199.p.

Megfontolandó – Kinevezések, hosszúkard és sok minden egyéb, ami közelről érinti a pénzügyőrséget. (78.;) — Megfontolandó – Kinevezések, hosszúkard és sok minden egyéb, ami közelről érinti a pénzügyőrséget. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXII.évf. (1932) 14-17.sz. 6-7.p.

PÁJER (76.;) — PÁJER Gyula: Hosszúkard. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVIII.évf. (1928) 24.sz. 346-347.p.

A pénzügyőri tisztek ruhaátalánya. (27.;) — A pénzügyőri tisztek ruhaátalánya. *Pénzügyőrségi Szemle,* (A *Jövedéki Lapok* melléklete) I.évf. (1929) 1.sz. 1-2.p.

A pénzügyőrök bakancsai. (9.;44.;) — A pénzügyőrök bakancsai. *Pénzügyigazgatás,* XXVII.évf. (1917) 7.sz. 108.p.

A pénzügyőrségnek egyenruhával való ellátása. (5.;) — A pénzügyőrségnek egyenruhával való ellátása. *Pénzügyőrségi Szaklap,* VIII.évf. (1915) 22.sz. 257-259.p.

A pénzügyőrség köréből. (1916) (7.;44.;) — A pénzügyőrség köréből. *Pénzügyigazgatás,* XXVI.évf. (1916) 15.sz. 228.p.

A pénzügyőrség köréből. (1920) (18;) — A pénzügyőrség köréből. *Pénzügyigazgatás,* XXX.évf. (1920) 6-8.p. 40-41.p.

A Pénzügyőrség jelen és jövője. (33.;) — A Pénzügyőrség jelen és jövője. *Pénzügyigazgatás*, XXIXévf. (1919) 9-12.sz. 86.p.

A pénzügyőrség és a Vörös Őrség. (33.;) — A pénzügyőrség és a Vörös Őrség. *Pénzügyigazgatás,* XXIX.évf. (1919) 9-12.sz. 86-87.p.

A pénzügyőrségről. (16.;33.;) — A pénzügyőrségről. *Pénzügyigazgatás*, XXX.évf. (1920) 1-2.sz. 4-6.p.

Posztó és ruha a Pénzügyőrség részére. (6.;43.;) — Posztó és ruha a Pénzügyőrség részére. *Pénzügyigazgatás*, XXVIII.évf. (1918) 6.sz. 79.p.

Ruhaátalány. (22.;52.;54.;65.;) — Ruhaátalány. *Pénzügyőrségi szaklap,* XVII.évf. (1927) 12.sz. 195-196.p.

A ruha-, iroda- és úti átalány rendezése. (27.;) — A ruha-, iroda- és úti átalány rendezése. *Pénzügyőrségi Szemle,* (A *Jövedéki Lapok* melléklete) I.évf. (1929) 3.sz. 2.p.

A ruházati átalány újbóli megállapítása. (30.;) — A ruházati átalány újbóli megállapítása. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXXIV.évf. (1944) 3.sz. 7.p.

VÉGH (38.;39.;) — VÉGH Aladár: Egyenruházatunk. *Pénzügyőrségi Szaklap,* III.évf. (1910) 11.sz. 161-164.p.

A Wrendl-féle lőfegyverről. (70.;) — A Wrendl-féle lőfegyverről. *Pénzügyőrségi Szaklap,* V.évf. (1912) 23.sz. 358.p.

LEXIKONOK ÉS ADATTÁRAK

BÖLÖNY (25.;26.;) — BÖLÖNY József: *Magyarország kormányai 1848-1975.* Budapest, 1978, Akadémia. 328 p. HU-ISBN 963 05 1755 8. /A Magyar Országos Levéltár Kiadványai, IV. – Levéltártan és történeti forrásdokumentumok, 2./ HU-ISSN 0441-4985.

KÉZIRATOK

PARÁDI: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* (40.;) — PARÁDI József: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* Bölcsészdoktori disszertáció (ELTE BTK). Kézirat. Budapest, 1985. 162 p.

JOGSZABÁLYGYŰJTEMÉNYEK

A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye. (2.;37.;) — *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye.* Budapest, 1894, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 529 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok: a m. kir. pénzügyőri altiszti iskola használatára.* (23.;54.;57.;) — NAGY Ferenc: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok: a m. kir. pénzügyőri altiszti iskola használatára*. Mohács, 1939, Szerzői kiadás. 244 p.

NAGY: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye.* (59.;63.;) — NAGY Ferenc: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye*. Budapest, 1943, Stephaneum.

LEVÉL-, IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRAK

NAV.PAM.D. (12.;13.;14.;15.;53.;61.;69.;71.;) — Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum (PAM) Dokumentumgyűjteménye (D).

JOGSZABÁLYOK

1922/VIII.tc. (68.;) — 1922/VIII.tc. A Magyar Királyi Vámőrség és a Magyar Királyi Pénzügyőrség létszámának, kiegészítési módjainak és felfegyverzésének megállapításáról.

1922/XI.tc. (68.;) — 1922/XI.tc. A trianoni békeszerzõdés katonai rendelkezései között foglalt egyes tilalmak és korlátozások végrehajtásáról.

129 870/1911 (XII. 5.) PM.kr. (51.;) — 129 870/1911 (XII. 5.) PM.kr. a fegyveres erő tagjai (csendőrség) és a katonai határőrizeti szolgálatban (tengerpartvédelemben) közreműködő pénzügyőrség közötti kölcsönös tisztelgés és ezzel kapcsolatosan a tengeri pénzügyőrség rangfokozati jelvényeinek módosítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XXXVIII.évf. (1912) 31.sz. 929-935.p.

4 545/1912 (III. 16.) PM.kr. (3.;) — 4 545/1912 (III. 16.) PM.kr. a Magyar Királyi Pénzügyőrség vitorlavászon egyenruhával leendő ellátása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XXXIX.évf. (1912) 10.sz. 216-217.p.

8 652/1919 (II. 14.) PM.kr. (32.;51.;) — 8 652/1919 (II. 14.) PM.kr. a pénzügyőri altisztek rangfokozati jelvényeinek újabb meghatározása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XLVI.évf. (1919) 6.sz. 246-247.p.

281 048/1920. (II. 4.) HM.r. (36.;46.;50.;) — 281 048/1920. (II. 4.) HM.r. önkényes újítások és szabálytalan öltözködés. Ruhabeszerzés. *Honvédségi Közlöny, (kisközlöny)* IV.évf. (1920) 6.sz. 43.p.

156 338/1921. (XI. 5.) PM.kr. (34.;) — 156 338/1921. (XI. 5.) PM.kr. a Magyar Királyi Pénzügyőrség részére rendszeresített hivatali egyenruha és fegyverzet viselésének korlátozása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XLVIII.évf. (1921) 31.sz. 2766-2767.p.

117 363/1925 (X.10.) PM.kr. (21.;71.;) — 117 363/1925 (X.10.) PM.kr. a pénzügyőri altisztek szolgálati táskával ellátásának tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)

150 649/1926 (X. 11.) PM.kr. (21.;53.;)	—	150 649/1926 (X. 11.) PM.kr. a 117 363/1925. (X. 10.) PM.kr. végrehajtása tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)
156 150/1926 (XI. 11.) PM.kr. (21.;71.;)	—	156 150/1926 (XI. 11.) PM.kr. pénzügyőr altisztek zsinórral felszerelt sípokkal ellátása tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)
150 648/1926 (XI. 16.) PM.kr. (21.;)	—	150 648/1926 (XI. 16.) PM.kr. pénzügyőri személyi felszerelés készletezése tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)
74 040/1927 (VI. 9.) PM.ut. (22.;54.;)	—	74 040/1927 (VI. 9.) PM.ut. a pénzügyőri altisztek egyenruházatának biztosítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LIV.évf. (1927) 20.sz. 613-621.p.
79 681/1927 (VII. 30) PM.r. (75.;)	—	79 681/1927 (VII. 30) PM.r. a pénzügyőr tisztviselők és altisztek rangfokozati jelvényeinek újabb megállapítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LIV.évf. (1927) 29.sz. 1053-1054.p.
182 300/1940 (XII. 19.) PM.r. (80.;)	—	182 300/1940 (XII. 19.) PM.r. a Magyar Királyi Pénzügyőr altisztek fegyverzetére vonatkozó rendelkezések tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXVII.évf. (1940) 1.sz. 2.p.
71 900/1941 (III. 19.) PM.r. (83.;)	—	71 900/1941 (III. 19.) PM.r. a Magyar Királyi Pénzügyőrség fegyverzet kezelési utasításának, valamint egyenruházati és felszerelési szabályzatának módosítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXVIII.évf. (1941) 7.sz. 170.p.
214 632/1943. (XII. 1.) PM.kr. (28.;)	—	214 632/1943. (XII. 1.) PM.kr. központilag beszerzett fekete nadrágszövet és tisztviselői zubbonyszövet kiadásának szabályozása. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXXIII.évf. (1943) 12.sz. 4-5.p.
95 578/1944. (II. 10.) PM.kr. (29.;)	—	95 578/1944. (II. 10.) PM.kr. a pénzügyőrség részére fehérneműek és kesztyűk beszerzésének megkönnyítése. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXXIV.évf. (1944) 2.sz. 5.p.
27 600/1945. (V. 12.) PM.r. (82.;)	—	27 600/1945. (V. 12.) PM.r. a pénzügyőrség átszervezése tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXXII.évf. (1945) 2.sz. 28-32.p.
272 200/1945. (VII. 20.) PM.r. (82.;)	—	272 200/1945. (VII. 20.) PM.r. a pénzügyőrség átszervezése tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXXII.évf. (1945) 3.sz. 134-137.p.

Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet
Székesfehérvári pénzügyőr 1921-ben.

II.sz. melléklet
Az 1922. évi biztosi tanfolyam tablóképe.

III.sz. melléklet
Pénzügyőr fővigyázó az I. világháború éveiben.

IV.sz. melléklet
Pénzügyőr altisztek az 1920-as évek elején.

V.sz. melléklet
Pénzügyőr főbiztos atillában gallérján koronajelvénnyel az 1920-as évek közepén.

VI.sz. melléklet
Pénzügyőr altisztek belszolgálatban az 1930-as években.

VII.sz. melléklet
Pénzügyőr altisztek külszolgálatban köpenyben és körgallérban.

VIII.sz. melléklet
Pénzügyőr felügyelők az 1940-es évek elején.

IX.sz. melléklet
Pénzügyőr tisztviselők kimenő egyenruhában az 1930-as években.

I.sz. melléklet

Székesfehérvári pénzügyőr 1921-ben.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzete: F 2015.296.1.

II.sz. melléklet

Az 1922. évi biztosi tanfolyam tablóképe.

Megjegyzés: Az oktatók, KLESZKY Gyula és BÍRÓ Imre főfelügyelők az előírás szerinti atillát viselik, a tanfolyam hallgatóin azonban láthatunk 1885 M sötétzöld zsinórozott, kerek fémgombokkal záródó zubbonyt, illetve sötét színű, de rejtett gombolású, vállzsinór nélküli zubbonyt is. FARKAS Jánoson egy világosabb színű, nyílt gombolású zubbonyt láthatunk, amelyet rátűzöttráncos zsebek díszítenek. Az alsó sorban látható THARDI Veres Miklós pedig világos színű, rejtett gombolású zubbonyán, gombok nélküli rátűzött zsebeket és álló lehajtott gallért visel.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum Fotógyűjteményének jelzettel még el nem látott fényképfelvétele.

III.sz. melléklet

Pénzügyőr fővigyázó az I. világháború éveiben.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzete: F 2015.296.1.

IV.sz. melléklet

Pénzügyőr altisztek az 1920-as évek elején.

Megjegyzés: A pénzügyőrségi rangok jelölése szabálytalan, mivel a rosetta helyett hatágú csillaggal jelölték a rendfokozatot.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzettel még el nem látott fényképfelvétele.

V.sz. melléklet

Pénzügyőr főbiztos atillában gallérján koronajelvénnyel az 1920-as évek közepén.

Megjegyzés: A pénzügyőrségi rangok jelölése szabálytalan, mivel a rosetta helyett hatágú csillaggal jelölték a rendfokozatot.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzettel még el nem látott fényképfelvétele.

VI.sz. melléklet

Pénzügyőr altisztek belszolgálatban az 1930-as években.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzettel még el nem látott fényképfelvétele.

VII.sz. melléklet

Pénzügyőr altisztek külszolgálatban köpenyben és körgallérban.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum afotógyűjteményének jelzettel még el nem látott fényképfelvétele.

VIII.sz. melléklet

Pénzügyőr felügyelők az 1940-es évek elején.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzettel még el nem látott fényképfelvétele.

IX.sz. melléklet

Pénzügyőr tisztviselők kimenő egyenruhában az 1930-as években.

Forrás ! Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum fotógyűjteményének jelzete: F 2013.57.1.

0475 PARÁDI Ákos

A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában.

A dualizmuskori magyar pénzügy bármely feladatkörének a vizsgálatakor elsőként magának a szakterületnek az Osztrák-Magyar Monarchia államapparátusában való elhelyezkedését célszerű behatárolni. Ennek az előfeltétele pedig a dualista államalakulat lényegének a meghatározása.

Álláspontom szerint az Osztrák-Magyar Monarchia két ország, a Magyar Királyság és az Osztrák Császárság olyan szövetsége volt, amelyben a társországok a szuverenitásuk körébe tartozó egyes témák önálló kezeléséről lemondtak annak érdekében, hogy azokat közösen intézhessék. Volt ugyan a dualisztikus államalakulatnak egy másik felfogása is, amely szerint a dualizmus nem más mint — a HABSBURG-birodalom eltérő történelmi múltú, gazdasági helyzetű és kulturális állapotú — két tartománycsoport belső ügyeinek egymástól eltérő intézése. A gyakorlatban azonban az előbbi felfogás érvényesült, így azt tekintem mérvadónak.[1]

A közös ügyek rendszerét és azoknak a két társország általi kezelését, illetve abban az uralkodó helyét és szerepét a magyar és az osztrák országgyűlés által külön-külön becikkelyezett kiegyezési törvényben foglaltak határozták meg. Ezek ugyan nem voltak egymás tükörfordításai, azonban tartalmukban teljes egészében megegyeztek.[2]

A közös ügyek — amelyet a magyar fél pragmatikus ügyeknek nevezett, mivel a kiegyezést magyar részről a Pragmatica Sanctio-ból vezették le[3] — azaz a hadügy, a külügy és a finanszírozásukra szolgáló pénzügy tekintetében a magyar pénzügyi kormányzatnak nem volt feladata. E téren csupán — a delegációk által jóváhagyott és kvótabizottságok által meghatározott arányban — a közös költségvetés Magyarországra eső részét kellett biztosítania a magyar pénzügyi kormányzatnak.

A magyar pénzügyet a vám- és kereskedelmi szövetségből fakadóan a vámok érintették. A vámterület és a vámtarifák egységesek voltak ugyan a többé-kevésbé tízévente megújított vám- és kereskedelmi szövetségből fakadóan.[4] Mindkét társország azonban önálló vámhivatali rendszerrel rendelkezett, melynek a bevételeit a közös ügyek finanszírozására fordították. A vámbevételeit mindkét ország pénzügyi tárcája tárgyévenként utalta át a közös költségvetést kezelő közös pénzügyminisztérium számára. A két társországnak pedig a közös költségvetés vámbevételekkel csökkentett összegének a kvóta alapján ráeső részét kellett biztosítania.[5]

A Magyar Királyság pénzügyi kormányzatát még a közös pénzrendszer és a közös jegybank témája is érintette. Az Osztrák-Magyar Monarchia fizetőeszköze 1892-ig a forint, ezt követően pedig a korona, a váltópénz pedig a krajcár volt. A bankjegyek egyik oldala német, a másik oldala pedig magyar feliratot kapott és az Osztrák Császárság, valamint a Magyar Királyság címere is helyet kapott a bankjegyeken. A bankjegykibocsátó intézmény az Osztrák-Magyar Bank volt. A bank vezetésében pedig mindkét társország kormányának a delegáltjai helyet kaptak.[6] Mindkét országban a pénzkibocsátás hagyományosan az uralkodói felségjogok közé tartozott. A pénz tehát formálisan nem az Osztrák Császárság, vagy a Magyar Királyság bocsátotta ki, hanem az osztrák császár, illetve a magyar király, amely tisztségeket azonban egy természetes személy azaz *Ferenc József* töltötte be.

Az adózás tekintetében is szükség volt a két ország közötti egyeztetésre. Az állami monopóliumot képező só és dohány értékesítése során keletkező jövedékek, valamint a pálinka-, sör-, továbbá a cukoradót egységesítették a HABSBURG-birodalom mindkét felében már a kiegyezést követően. Ehhez kapcsolódott 1882-től az ásványolaj jövedék.[7]

Az állami monopóliumok és jövedékek egységesítése azonban nem tudta az adózás témáját megnyugtató módon rendezni. Gondot jelentett, hogy a fogyasztási adó ugyan a fogyasztót terhelte, de azt a termelő rótta le. Abban az esetben tehát, ha nem azonos országban került sor a termék előállítására és eladására, akkor azon ország járt rosszul, ahol a terméket eladták. Ezért tehát az Osztrák-Magyar Monarchia piacát a két társország 1899-ben kartel-jelleggel feloszlatta meghatározva, hogy mely termékből mely ország milyen mennyiség előállítására jogosult. A sör, ásványolaj és cukor adója tekintetében pedig az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság abban állapodott meg, hogy az egyik országban gyártott és a másik országban értékesített termék mennyiségének megfelelően az adóösszeget is átutalják a fogyasztó ország kincstárának.

A Magyar Királyi Pénzügyőrséget tehát a magyar pénzügyi igazgatásnak a duális állam speciális helyzetével összefüggésben álló teendői csupán áttételesen érintették. A testület a magyar or-

országgyűlés által az állami egyedáruságokról és jövedékekről szóló törvényekben foglaltaknak megfelelően látta el szolgálati feladatait. A testület szolgálatára és szervezetére vonatkozó szabályokat a kiegyezés nyomán létrehozták és azokat jogszabálygyűjtemény formájában közreadták.[8]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség a kiegyezéssel újjászervezett polgári magyar állam új magyar szervezete volt a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium kompetenciájába tartozóan. A Magyar Királyi Pénzügyőrségnek nem volt, nem lehetett elődszervezete a neoabszolutizmus pénzügyőrsége, hiszen a kiegyezés lényegét alkotta, hogy a magyar nemzet újra szabadon gyakorolhatta az államiságát, csupán a közös ügyeket intézte a dualizmus társországával közösen. Márpedig a pénzügyőrség nem tartozott a közös ügyek közé.

Nyilvánvaló volt azonban, hogy a rendiségi körülményeknek megfelelő pénzügyi hierarchia túlhaladottá vált, melyhez a kiegyezést követően nem lehetett visszatérni. A neoabszolutizmus testületeit pedig a magyar nemzet akkor sem fogadta volna el, ha a kormánynak lett volna ilyen szándéka. Mivel az új magyar pénzügyi kormányzatnak szüksége volt a polgári magyar állam viszonyainak megfelelő pénzügyőrségre, azonban ezen szervezet nem lehetett a magyar nemzetet elnyomó államhatalom, azaz a neoabszolutizmus pénzügyőrsége, ezért új pénzügyőri testületet állítottak fel a Magyar Királyi Pénzügyőrséget.[9]

Nem volt elég azonban az új szervezet létrehozása. A testület működtetéséhez megfelelő képzettséggel és tapasztalatokkal rendelkező személyi állományra is szükség volt. A legészszerűbb és a leggyorsabb megoldást az jelentette, hogy a neoabszolutista pénzügyőrség azon szakembereit vette át az új magyar testület, akik nem kompromitálódtak a magyar nemzet elnyomása során. Ezt az utat követte a LÓNYAY Menyhért által vezetett magyar pénzügyi tárca. Ebből a szemszögből vizsgálva érthető, hogy miért tartozott a frissen kinevezett magyar pénzügyminiszter első intézkedései közé a magyar szolgálati nyelvről szóló utasítás. A neoabszolutizmus pénzügyőrségének a hivatalos nyelve ugyanis a német volt. A pénzügyőr szakemberek döntő többsége ezt a nyelvet beszélte. A jó szakember, de a magyar nyelvet nem, vagy alig beszélő pénzügyőr tisztek (tisztviselők) számára határidőt szabtak a magyar nyelv elsajátítására.

Így jött létre az új magyar polgári állam pénzügyőrségének a személyi állománya, akik már magyar szervezetben, a magyar nemzet érdekében látták el szolgálati feladataikat, azonban a szakemberek jelentős része — legalábbis kezdetben — még csupán törte a magyart. A Magyar Királyi Pénzügyőrség — annak ellenére, hogy szakembereinek jelentős része kezdetben nem, vagy alig beszélt magyarul — már nemzeti szervezet volt, hiszen a legitim magyar országgyűlés által hozott törvények szerint működött a magyar nemzet érdekében és a külsőségei tekintetében is a magyar jelleg dominált.[10]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség a pénzügyi tárcán belül számos más hatósággal együttműködve látta el a feladatait. A testületnek természetesen voltak saját teendői is, az állami monopóliumokkal, a jövedékekkel kapcsolatosan. Emellett azonban egyfajta pénzügyi rendőrségként is működött. Tevékenységének lényegét a pénzügyi tárca feladatkörét sértő bűncselekmények felderítése, megakadályozása, illetve megelőzése alkotta. Legalább ilyen nagy súllyal bírt azonban a tárcán belüli testületek tevékenységének szükség szerinti fegyveres segítése is.

A dualizmus időszakában minden tevékenységet, amelynek a teljesítéséhez fegyveres személyzetet vettek igénybe karhatalmi teendőnek neveztek függetlenül attól, hogy tényleges fegyverhasználatra sor került vagy sem. Elég volt a fegyveres személyzet közreműködése egy feladat végrehajtásában, azt már karhatalmi tevékenységnek tekintették még akkor is, ha konkrét fegyverhasználatra nem került sor. Karhatalmi cselekménynek számított az is, ha a tevékenység során csupán a fegyverhasználat lehetősége állt fenn. Karhatalmi tevékenységnek tekintették például azt is, hogy a bíróság idézésére meg nem jelent személyeket a bíróság csendőr járőrrel vezettette elő. Korunk csapaterőhöz kötött karhatalom fogalmához képest a karhatalomról alkotott korabeli felfogás igen távol állt. A korabeli fogalmak szerint tehát a pénzügyi tárcán belül a karhatalmi erőt a Magyar Királyi Pénzügyőrség biztosította.[11]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség ezen képessége korán sem volt elhanyagolható, hiszen a kormány szűkölködött a közvetlen irányítása alatt álló rendvédelmi testületek tekintetében. A dualizmus időszakában csupán három állami rendőrség működött a Magyar Királyságban. Ezek voltak a belügyi tárca irányítása alá tartozóan a fővárosi rendőrség (1872-től ideiglenesen, majd 1881-től véglegesen államosítva)[12], a Magyar Királyi Határrendőrség (1906-tól)[13], a Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrség (1916-tól).[14] A Magyar Királyi Csendőrséget — ugyancsak a Magyar Királyi Belügyminisztérium felügyelete alá tartozóan — 1881-ben hozták létre[15] és az évtized közepére épült ki az ország teljes vidéki területére kiterjedő szervezete.[16] Országos fegyveres szervezetnek

tekinthető még az 1867. III. 10-ével a Magyar Királyi Igazságügyi Minisztérium alárendeltségébe kerülő büntetés-végrehajtási intézetek fegyőri testülete (mai terminológiánk szerinti büntetés-végrehajtási testület), amely azonban kizárólag a börtönök területén volt alkalmazható.[17]

Emellett — a pénzügyi tárca alárendeltségében 1872-től 1886-ig működött — a Magyar Királyi Vám- és Adóőrség amelynek az volt a feladata, hogy a volt katonai határőrvidék lakosságának a polgári életforma körülményeihez való visszatérését elősegítse.[18] A központi államhatalom kompetenciájába tartozott még ugyan a Magyar Királyi Nemesi Testőrség (1760-1849, majd 1867-től újjászervezve)[19], a Magyar Királyi Darabont Testőrség (1904-től)[20] és a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség (1912-től)[21], valamint a Magyar Királyi Koronaőrség is.[22] A testőrségeket, a korona- és a képviselőházi őrséget azonban az alapfeladatuktól eltérő teendők végrehajtására nem lehetett igénybe venni.

A Magyar Királyi Csendőrség létrehozásáig a kormánynak a Magyar Királyi Pénzügyőrségen kívül nem is állt a rendelkezésére más a közvetlen alárendeltségébe tartozó és az ország egész területére kiterjedő működési területtel bíró rendvédelmi testület. Így jöhetett létre az a helyzet, hogy a határvonal őrzését kezdetben nem is lehetett más magyar fegyveres szervezetre bízni, mint a Magyar Királyi Pénzügyőrségre.[23] Az önkormányzati rendőrségek ugyanis erre a feladatra teljességgel alkalmatlanok voltak. Ahány önkormányzati rendőrség működött az országban annyi rendőrségi szabályzat volt érvényben. Ezen testületek egyenruhája is önkormányzatonként változott. A fegyverüket épedig a rendőrök önállóan szerezték be, ezért egységes fegyverzet sem jöhetett létre.[24] Ennek ellenére a határmenti városok rendőrségeit bevonták a határőrizetbe, mégpedig annak a forgalomellenőrzési részébe. A határátkelőhelyekre — korabeli szóhasználat szerint a határkapukhoz — ugyanis a legközelebbi nagyobb város rendőrségének a személyi állományából kikülönített csoportot telepítettek a személyforgalom ellenőrzése céljából.[25] Az áruforgalmat a vámhivatalok ellenőrizték, amelyek a pénzügyi tárcán belül önálló hivatali rendszert alkottak. A vámhivatalnokok nem rendelkeztek fegyverrel. Működésük fegyveres biztosítását — más pénzügyi szakhatósághoz hasonlóan — ha arra szükség volt, akkor a Magyar Királyi Pénzügyőrség látta el.[26]

A határőrizet három ága — a határvonal őrzése, a határforgalom ellenőrzése és a határrend betartatása — közül tehát egyet, a határvonal őrzését a Magyar Királyi Pénzügyőrség valósította meg. A határőrizet másik részét a határforgalom ellenőrzését kétféle szervezet végezte. A személyforgalmat a határmenti városok önkormányzati rendőrségeinek kikülönített csoportjai, az áruforgalmat pedig a vámhivatalok ellenőrizték. A határőrizet harmadik ágát a határrend betartatásának a teendőit pedig a vámhatármenti járások határmenti szolgabírói kirendeltségei látták el.[27]

Ily módon tehát a magyar határőrizet teendőit megosztották a magyar közigazgatás és rendvédelmi testületek azon szervezetei között, amelyek alapfeladatai a legközelebb álltak az adott részhatárőrizeti feladathoz, illetve a határmenti elhelyezkedésükből fakadóan eleve a helyszínen voltak találhatók. A négyféle szervezettípus — azaz a pénzügyőrség, a rendőrség, a vámhivatalok és a helyi közigazgatás — közül kettő, mégpedig a pénzügyőrség és a vámhivatalok a központi államhatalom közvetlen felügyelete alatt álltak. a másik két szervezet pedig, azaz a rendőrség és a határszéli szolgabírói kirendeltség önkormányzati kompetenciába tartozott. A négyféle szervezet közül csupán két szervezet, a pénzügyőrség és a rendőrség tekinthető fegyveres testületnek, bár a rendőrségek felfegyverzése napjaink elvárásaitól messze állt, azonban a személyi állomány kétség kívül rendelkezett valamilyen lőfegyverrel és azokat a köz érdekében jogi úton szabályozott keretek között használhatta is. A magyar határőrizetben szolgálatot teljesítő szervezettípusok közül tehát csupán kettő: a pénzügyőrség és a rendőrségek tartoztak a rendvédelmi szervezetek közé.[28]

Katonailag szervezett fegyveres őrtestület kezdetben nem is volt a magyar határőrizetet megvalósító szervezetek között. Később azonban — a Magyar Királyi Csendőrség létrehozása nyomán — 1892-től a csendőrséget is bevonták a határőrizet határvonalőrzési teendőibe. Így tehát a magyar határőrzés kétlépcsőssé vált, ahol az egyik lépcsőt a Magyar Királyi Pénzügyőrség azon szakaszai látták el, amelyek működési területe érintkezett a Magyar Királyság vámhatáraival. A második lépcsőt pedig a Magyar Királyi Csendőrség azon határmenti őrsei alkották, amelyek őrskörlete érintkezett Magyarország vámhatáraival. A pénzügyőr szakaszok és a határmenti csendőr őrsök személyi állományai egyaránt az egyéb szolgálati teendőik ellátása mellett végezték a határvonal őrzését. Az érintett csendőrségi és pénzügyőrségi szervezeti egységek személyi állományainak tagjai a határőrzési szolgálati feladataik ellátásáért pótlékban részesültek, illetve az érintett szervezeti egységek létszáma általában néhány fővel több volt, mint a térségben szolgálatot teljesítő hasonló szervezeti egységek szokásos létszáma.[29]

Ezt a helyzetet módosította a Magyar Királyi Határrendőrség felállítása, mivel az új szervezet átvette a határmenti szolgabírói kirendeltségek és a határkapukhoz telepített kikülönített rendőri csoportok feladatköreit. Ezzel a határrend betartatásának és a határon áthaladó személyforgalom ellenőrzésének a témája önkormányzati kompetenciából a központi államhatalomnak közvetlenül alárendelt rendvédelmi testület hatáskörébe került. Ezen az sem változtatott, hogy a határforgalom ellenőrzését a határszéli csendőrség és a határrendőrség megosztva gyakorolta, mivel a távolsági határforgalmat a határrendőrség, a kishatárforgalmat pedig a határszéli csendőrség ellenőrizte. Emellett pedig a határrendőrségnek a teljes határőrizetre kiterjedő hatáskörrel a részhatárőrizeti feladatok felügyeletére és összehangolására kiterjedő hatásköre is volt, melynek eredményes végrehajtása érdekében — szükség esetén jogszabályokban meghatározott feltételek mellett — a határ mentén elhelyezkedő fegyveres rendvédelmi szervezeteket ideiglenesen is bevonhatta a határőrizetbe.[30]

A XX. század első évtizedének a második felére tehát már kiérlelődött a dualizmuskori magyar határőrizeti rendszer. E struktúrában a határszéli csendőrség, mint a Magyar Királyi Csendőrség szakszolgálati ága — bár e kifejezést a vizsgált időszakban még nem használták — vett részt, mint a központi államhatalomnak közvetlenül alárendelt és katonailag szervezett fegyveres őrtestület. Ugyancsak a határvonal őrzésében vett részt a Magyar Királyi Pénzügyőrség, mint a központi államhatalomnak ugyan közvetlenül alárendelt, ám polgári fegyveres őrtestületként. A határőrizet másik két ágát — a határrend betartatását és a határforgalom ellenőrzését — pedig a határrendőrség végezte, mint ugyancsak a központi államhatalomnak közvetlenül alárendelt polgári fegyveres őrtestület. A határforgalom ellenőrzése azonban megoszlott — a személyforgalmat illetően — a határszéli csendőrség és a határrendőrség között, míg az áruforgalmat a vámhivatalok ellenőrizték.[31] **(I.sz. melléklet)**

Álláspontom szerint indokolt a katonailag szervezett fegyveres őrtestület és a polgári fegyveres őrtestület korabeli terminológiák használata, mivel e kifejezések a polgári magyar állam időszakában a két testülettípus közötti eltérés lényegét fejezik ki. Nevezetesen a katonailag szervezett fegyveres őrtestület személyi állományának a tagjai személyükben katonának minősültek függetlenül attól, hogy a testület, ahol szolgálatot teljesítettek mely tárca irányítása alatt állt és milyen feladatrendszert látott el, ennek érdekében pedig milyen jogkörrel ruházták fel. A katonának minősülő személyi állománnyal rendelkező testületek tagjai személyükben a honvédelmi tárca kompetenciájába tartoztak, őket a katonákra általában vonatkozó jogosultságok megillették, illetve kötelezettségek terhelték. E személyi állományba tartozók katonai rendfokozatot viseltek, testületekben az alá- és fölérendeltségi viszonyok katonaiak voltak.

Ezzel szemben a polgári fegyveres őrtestületek személyi állománya nem minősült katonának. Személyükben annak a tárcának a kompetenciájába tartoztak, amely az őket foglalkoztató testületet irányította. E testületek tagjai nem katonai, hanem a testületi rangrendszer rendfokozatait viselték. E testületekben az alá- és fölérendeltségi viszonyok nem katonaiak, hanem hivatalnokiak voltak. A polgári fegyveres őrtestületek mai fogalmaink szerinti tisztikara tisztviselőknek minősült és az elnevezésük is ennek megfelelő volt.[32]

A katonailag szervezett, továbbá a központi államhatalomnak közvetlenül alárendelt rendvédelmi testületek súlyának a dualizmuskori gyarapodása nem csupán a határőrizetet, hanem a teljes magyar rendvédelmet is jellemezte.

A közigazgatás kívánatos fejlesztési irányáról a Magyar Királyságban a reformkorban elméleti vita folyt. A vita során két fő irányzat kristályosodott ki. A municipalisták az önkormányzat, a centralisták pedig a központosítás erősítésével képzelték el a magyar közigazgatás, azon belül pedig a magyar rendvédelem fejlesztését. Végülis a vita a municpálisok győzelméhez vezetett. Mivel pedig a gyűlölt magyarellenes neoabszolutista rendszer is a centralizmus szellemében jött létre és működött, ezért a kiegyezés után a municipalizmus szellemében láttak hozzá a polgári magyar állam közigazgatásának, azon belül pedig a rendvédelemnek az újjászervezéséhez. Azonban bármilyen szép — és főleg a közutálatnak örvendő neoabszolutizmus kori centralista gyakorlattal ellentétes — felfogás szerint szervezte újjá a magyar állam az új magyar rendvédelmet, az a gyakorlatban megbukott, mivel nem volt képes a polgári fejlődéshez szükséges és a lakosság által elvárt rendet kialakítani. A neoabszolutizmus által kivitelezett centralista rendvédelem iránti ellenszenv azonban oly erős volt a korabeli magyar közgondolkodásban, hogy a kormányzat kezdetben nem is gondolt a magyar rendvédelem centralista irányba mutató alakítására. E helyett — ideiglenes jelleggel — úgynevezett királyi biztost neveztek ki azon vármegye csoport élére, amely a leginkább veszélyeztett helyzetbe került a közrendvédelem terén. Ilyen királyi biztos volt RÁDAY Gedeon, akit a délvidéki vármegye csoport élére teljhatalommal felruházva azért neveztek ki, hogy a rendet helyreállítsa. A királyi biztos szívós munkával és drákói módszerekkel vissza is állította a törvényes állapoto-

kat. Amint azonban teljesítve feladatát megbízatását visszaadta, távozása nyomán újrarendeződött az anarchia.[33]

Nyilvánvaló volt tehát, hogy a magyar rendvédelmi modell reformra szorul, mivel még a királyi biztos közbiztonságot helyreállító ténykedése nyomán sem volt képes az anarchia visszarendeződését megakadályozni. Ekkor jutott TISZA Kálmán arra a felismerésre, hogy a magyar rendvédelmi modellt a centralizmus és a katonailag szervezett őrtestület aránya növekedésének az irányában kell fejleszteni. Ennek a felismerésnek a nyomán vette át a kormány a közös haderőtől az erdélyi és a horvátországi csendőr ezredeket[34], majd hozta létre a Magyar Királyi Csendőrséget.[35]

Az önkormányzati túlsúlyú magyar rendvédelmi modell ütőképességének a növelése a katonailag szervezett fegyveres őrtestület bevonásával, illetve a központi államhatalom közvetlen alárendeltségébe tartozó rendvédelmi erők gyarapításával 1881-ben elkezdődött. Sajnálatos módon azonban a rendőrségek tekintetében e folyamat lassan ment végbe és az I. világháború kitöréséig nem is zárult le. 1912-ben ugyan az országgyűlés felszólította a belügyminisztert arra, hogy az új városi törvény tervezetének a létrehozása keretében alakítsák ki az államosított rendőrségre vonatkozó javaslatot is. A belügyi tárca ennek eleget is tett és a törvényjavaslatot 1914-ben benyújtotta az országgyűlésnek. A honatyák azonban az indítványt átdolgozásra visszaadták. Közben azonban kitört az I. világháború, így a rendőrségek államosításának a témája lekerült a napirendről. Ebből fakadóan a világháború alatt olyan rendvédelmi modell működött Magyarországon, amelyben az egyik pillértestület a 12 000 fős Magyar Királyi Csendőrség katonailag szervezett fegyveres őrtestületként, a központi államhatalom közvetlen felügyeletével működött a Szent Korona alá tartozó vidéki területekre kiterjedő hatáskörrel. A korabeli magyar rendvédelmi modell másik pillértestülettípusát alkotó rendőrségeket magába foglalóan ugyancsak összességében mintegy 12 000 fővel működött, de nem a kormány, hanem az önkormányzatok alárendeltségében a városok hatósági területére kiterjedően.[36]

A magyar rendvédelmi modell határőrizeti részében ez a folyamat — a magyar rendvédelem egészéhez képest tízéves késéssel — 1891-ben kezdődött el a határszéli csendőrség létrehozásával.[37] a határőrizetben azonban a folyamat gyorsabban ment végbe, mint a magyar rendvédelem összességében. 1906-ban ugyanis — a Magyar Királyi Határrendőrség felállításával — a határőrizetből az önkormányzati kompetenciába tartozó rendvédelmi testületek kikerültek.[38]

A magyar határőrizet tehát a XIX. század utolsó és a XX. század első évtizedében megújult. E folyamat során a Magyar Királyi Pénzügyőrség veszített a határőrizetben betöltött súlyából. A pénzügyőrség ugyanis változatlan létszámmal látta el határőrizeti feladatait, miközben a határőrizetben résztvevő társ rendvédelmi szervezetek személyi állományának a létszáma a kiegyezéskorihoz képest jelentősen gyarapodott. A pénzügyőrség határőrizetben betöltött feladatköre sem változott meg, pedig a határőrizeti feladatok ellátásába belépő szervezetek jelentős hatáskört kaptak és a határmenti szervezeti egységeiket olyan szervezeti elemekkel erősítették meg, amelyeket kifejezetten a határőrizeti teendők eredményesebb megvalósítása érdekében hoztak létre. A határmenti pénzügyőr szakaszok hatásköre ezzel szemben nem gyarapodott és speciális szervezeti elemekkel sem bővült a szervezeti felépítésük.[39]

Ilyen helyzetben érte a magyar határőrizetet és annak részeként a Magyar Királyi Pénzügyőrség határmenti csapatait a katonai határőrizetre való áttérés előkészítése.

A Magyar Királyságban az országgyűlés 1912-ben foglalta törvénybe a kivételes hatalomról szóló szabályozást, a közös hadsereg többszöri sürgetése során.[40] Az Osztrák-Magyar Monarchia másik társországában a szabályozást jóval korábban megvalósították. A századfordulón Európa szinte valamennyi országában törvénybe foglalták a kivételes hatalom témáját. A kivételes hatalom alatt azt értették, melynek során — az eljövendő háború eredményes megvalósítása érdekében — korlátozták az általános emberi jogokat, egyben pedig megteremtették annak a lehetőségét, hogy az emberi és anyagi forrásokat, kapacitásokat mozgósíthassák a hadicélok elérése érdekében. A kivételes hatalomról szóló szabályozás két féle típusa alakult ki. A brit minta szerint a kivételes hatalmat a kormány gyakorolta. Ezzel szemben a német minta szerint a kivételes hatalom gyakorlásának a kompetenciája a haderőt illette. Az Osztrák-Magyar Monarchia két társországa egymástól eltérő módon kívánta a kivételes hatalmat gyakorolni. Az Osztrák Császárságban a német mintát, a Magyar Királyságban pedig a brit mintát követték. Ebből fakadóan a Magyar Királyságban működő rendvédelmi testületek a háború alatt sem kerültek a haderő felügyelete alá, hanem a kormány irányítása alatt maradtak a hadműveleti területek kivételével. A hadműveleti területek ugyanis — bár-

hol helyezkedtek el az Osztrák-Magyar Monarchia területén — a haderő kompetenciájába kerültek.[41]

A törvényi háttér tette lehetővé azt, hogy a magyar-román és a magyar-szerb határ — mint többé-kevésbé előreláthatóan hadműveleti terület — mentén a közös haderő területileg illetékes hadtestparancsnokságainak a vezérkari osztályai kidolgozzák a határmenti szervezetek katonai határőrizetbe való bevonásának a tervét. Ezekben a tervekben kaptak helyet a Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatár menti szakaszai is.[42]

A Magyar Királyság határainak a hossza — Horvátországot is beleszámítva — összesen 4 166 km volt. Határőrizetet azonban csupán a 833,2 km hosszúságú magyar-román és a 458,26 km hosszú magyar-szerb határokon, összesen 1 291,46 km-en valósítottak meg. A Magyar Királyság és az Osztrák Császárság közötti 2 083 km hosszú határszakaszon, továbbá a Magyar Királyság és Bosznia-Hercegovina 583,24 km hosszú határán határőrizetre nem volt szükség.[43]

A két társország, azaz az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság közötti határok abszolút átjárhatóak voltak. Azokon bárki, bárhol és bármikor szabadon átléphetett. Ugyanez volt a helyzet az 1878-ban okkupált, majd 1908-annektált Bosznia-Hercegovina esetében is. A magyar törvényi szabályozás szerint minden magyar állampolgár szabadon utazhatott bárhová. Útlevélre abban az esetben volt szükség, ha a célország, vagy az útvonalba eső országok útlevélhez kötötték a területükre való belépést. Ebben az esetben pedig a magyar belügyminiszternek — a kölcsönösség elve alapján — intézkednie kellett arra vonatkozóan, hogy ezen országok polgárai is útlevéllel léphessenek a Magyar Királyság területére.[44]

Az útlevelet lényegében minden magyar állampolgárnak ki kellett állítani, ha azt kérte. Az útlevélkiadás is decentralizált volt, mivel a helyi hatóságok állították ki ezen utiokmányiokat. Csupán a jogerősen elítéltek — ha még nem töltötték le a büntetésüket — és a sorkatonai szolgálatot ellátók külföldre utazását korlátozta törvényi úton a magyar állam. Románia és Szerbia útlevélhez kötötte az országa területére való belépés és az Osztrák-Magyar Monarchia vámterületén is kívül estek. Ebből fakadóan e két határvonal őrzésére békeidőszakban is szükség volt.[45]

A háborús időszak katonai határőrizetre való áttéréséhez a határ menti erőforrásokat szervezeték meg, ennek részeként kaptak kulcsfontosságú szerepköröket a békehatárőrizetben résztvevő rendvédelmi testületek határ menti alakulatai. Erre jogalapot az teremtett, hogy ezen térségek egy esetleges fegyveres konfliktus létrejötte esetében nagy valószínűséggel hadműveleti területekké válhattak. Az eredményes védekezés, illetve támadás előfeltételeinek az előkészítését pedig már békeidőszakban is el kellett kezdeni, mégpedig azon erőkre támaszkodva, amelyek a helyszínen voltak. Így jöhetett létre az a helyzet, hogy a haderő a román és a szerb határ menti magyar rendvédelmi testületek tevékenységét megtervezte háború esetére és ezen tervben foglaltak megvalósításához a haderő részéről elvárhatóan szükséges személyi és tárgyi feltételeket is biztosítani igyekezett.[46]

A katonai határőrizetre való áttérés időszakában a Magyar Királyi Határrendőrségtől a határszéli csendőrséghez került át a magyar határőrizeti erők vezetésének a jogosultsága. A Magyar Királyi Csendőrség személyi állománya ugyanis — ellentétben a határrendőrség tagjaival — katonailag képzett volt és hadifegyverrel, azaz Mannlicher-karabéllyal is rendelkezett, amelyek használatában gyakorlott volt. A csendőrségen belüli függelmi viszonyok pedig katonaiak voltak. A határrendőrség személyi állománya számára, ugyan rendszeresítettek egységes szolgálati lőfegyvert, ezek azonban csupán pisztolyok voltak, mivel 1912-ben — amikor a határrendőri őrsöket megszűntették — a karabélyokat átadták a szolgálati feladataik döntő többségét átvevő határszéli csendőr őrsöknek. A határrendőrségen belüli fegyelmi viszonyok hivatalnokiak voltak.[47]

A határszéli csendőrségen kívül a Magyar Királyi Pénzügyőrség határ menti alakulatai az egyetlen olyan magyar rendvédelmi testülethez tartoztak, amelynek a személyi állománya részére hadifegyvernek minősülő Mannlicher-karabélyokat rendszeresítettek. Ebből fakadóan az érintett pénzügyőrök katonai határőrizetbe való bevonásáról nem lehetett lemondani. A haderő csapatainak a határra való felvonulásáig szükség volt a térségben élő valamennyi hadra fogható emberre. Ebből fakadóan a behívási rendszert is úgy alakították, hogy a hadköteles és kiképzett helyi férfi lakosság tagjainak ne kelljen az ország belsejében kialakított bázisokra utazniuk a felszerelésük felvétele és a hadrendi besorolásuk érdekében. A helyi hadkötelesek hadfelszereléseiből, amit lehetett kiosztottak otthoni tárolásra, a többit pedig a kibővített határszéli csendőr őrsök épületegyütteseiben helyezték el.

A mozgósításkor a határmenti hadköteleseknek a határszéli csendőrség őrseire kellett bevonulniuk és a hadifelszerelésük még hiányzó részét is ott kapták meg, egyben pedig az őrsparancsnokok alárendeltségébe kerültek. Az őrs-parancsnokok voltak ugyanis a működési területü-

kön a katonai határőrizet felelős parancsnokai mindaddig, amíg a haderő csapatai fel nem vonultak az érintett terepszakaszra, amikor az irányítást a hadsereg tisztjei vették át. Ebbe a rendszerbe illeszkedett a határ menti pénzügyőr alakulatokban szolgálatot teljesítő pénzügyőrök katonai határőrizetbe történő bevonása.[48]

A határ menti pénzügyőrök mozgósításkor automatikusan népfölkelői állományba kerültek, ily módon a többi behívott polgári tartalékossal azonos jogállásúvá váltak. A jogi helyzetük átminősítése azonban koránt sem volt elég ahhoz, hogy a katonai határőrizetben eredményesen részt vehessenek. Ehhez alapvetően három alapfeltételt kellett biztosítani. A katonai kiképzettségüket és a fizikális állapotukat az elvárható szintre kellett hozni, a felszereltségüket hadihasználható állapotúvá kellett alakítani, továbbá a katonai hatérőrizet struktúrába kellett helyezni az érintett pénzügyőröket.

E célok elérése érdekében a pénzügyőrség illetékesei az érintett határon szolgálatot teljesítő személyi állomány felszerelését rendszeresen ellenőrizték, a szükségessé váló cseréket haladéktalanul megvalósították. A vámvonalak mentén elhelyezkedő pénzügyőr szakaszok kötelékében szolgálatot teljesítő személyi állományt pedig 35 évesnél fiatalabb ép és egészséges hadiszolgálatra alkalmas pénzügyőrökkel töltötték fel.[49]

A haderő az érintett pénzügyőrök számára kiképzőbázisain rendszeres továbbképzést biztosított, melynek keretében a fegyverhasználati és a harcászati eljárásokban való képességeket alakították ki, illetve gyarapították.

Szükség volt ezekre az előkészítési teendőkre, mivel a katonai határőrizetre való áttéréstől alapjaiban változott meg a békehatárőrizeti metodika. Békeidőszakban ugyanis általában két fős járőrök döntően a csempészek valószínűsíthető mozgási helyén és idejében teljesítettek szolgálatot, többnyire többvonalas elhelyezkedéssel. E járőrök egymástól látó és halló távolságban tevékenykedtek, így szükség esetén egymás segítségére siethettek. Szigorúan tilos volt a járőröknek a határon átlépni, vagy átlőni, egyben pedig a fegyvereik használatára vonatkozóan szigorú előírások szerint kellett eljárniuk.[50]

A katonai határőrizetre való áttéréstől a járőrök sűrűsége a békeidőszakhoz képest jelentősen gyarapodott és a járőrökben szolgálatot ellátók száma is 6-12 főre emelkedett. Emellett a szokásos csempész utakon kívül szinte minden a határon átvezető ösvényt szemmel kellett tartaniuk, mivel ezen időszakban az ellenség célja már a magyar erők határvonalra történő felfejlődésének a nehezítése volt. Ennek érdekében pedig a közlekedési és hírközlési infrastruktúra, valamint a csapatok elhelyezésére is alkalmas építmények rongálása volt a cél. A honi határőrizeti erőknek tehát az ilyen szabotázs jellegű akciók kivédésére kellett törekedniük, illetve hasonló akciókat kellett a határ túloldalán megvalósítaniuk.[51]

Az ellenséges romboló akciók kivédése érdekében a határ mentén a határszéli csendőrség vezetésével meg kellett szervezni a honi erők felfejlődése legfontosabb eszközének a vasútnak a védelmét is. Ennek érdekében úgynevezett „pályaudvari őrségeket" és „vasúti műtárgy őrségeket" — ez utóbbiak látták el a vasúti pályák őrzését —, valamint „vonalszakasz tartalékokat" hoztak létre. A tartalékokat akkor vetették be, ha a rájuk bízott vasúti pályákat, műtárgyakat és pályaudvarokat támadás érte.[52]

A pénzügyőröknek fontos szerepük volt a katonai határőrizet teendőiben, mivel nélkülözhetetlen helyismerettel rendelkeztek. A helyismeret fontossága nyilvánvaló, ha figyelembe vesszük, hogy a katonai határőrizetért felelős csendőr őrs-parancsnokok számára kiadott irányelvek egyik fontos szempontja volt azon tétel, mely szerint a járőrök és őrségek tagjai között mindig lennie kellett legalább egy főnek, aki kiváló helyismerettel rendelkezett.[53]

Összességében tehát megállapítható, hogy a Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatárvonalat is érintő működési területtel rendelkező szakaszainak a személyi állománya békeidőszakban és háborúban egyaránt fontos feladatokat látott el a határvonal őrzésében. A testületnek ugyan a határőrizetben nem alakult ki vezető szerepe, a teendői azonban nélkülözhetetlenek voltak.

Jegyzetek:

[1] GALÁNTAI: 89-91.p. + 138-160.p.
[2] 1867/XII.tc. ; Nr.146/1867.
[3] 1723/I.tc. ; 1723/II.tc.
[4] 1867/XVI.tc. ; 1878/XX.tc. ; 1878/XXI.tc. ; 1882/XVI.tc. ; 1887/XXIV.tc. ; 1887/XXV.tc. ; 1889/XVI.tc. ; 1897/VIII.tc. ; 1898/I.tc. ; 1899/XXX.tc. ; 1907/LIII.tc. ; 1917/XVII.tc.
[5] GALÁNTAI: 125-128.p.
[6] Loc.cit. 134-135.p.
[7] 1868/XI.tc. ; 1868/XIV.tc. ; 1868/XVI.tc. ; 1868/XIX.tc. ; 1868/XX.tc. ; 1882/XVIII.tc.
[8] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.*
[9] CIEGER: 1292.p.
[10] SALAMON: 170-183.p.
[11] PARÁDI: Rendvédelem karhatalom 1867-1945. ; PARÁDI: Karhatalom a polgári magyar állam rendvédelmében 1867-1945. ; VEDÓ: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi tevékenységének szabályozása a dualizmus idején. ; VEDÓ: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi fellépésének gyakorlata.
[12] 1881/XXI.tc.
[13] 1903/VIII.tc.
[14] 1916/XXXVII.tc.
[15] 1881/II.tc. ; 1881/III.tc.
[16] PARÁDI: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.*
[17] ESTÓK: A polgári magyar állam büntetés-végrehajtásának egyenruházata és rangrendszere 1867-1945. 28-54.p. ; Idem: A büntetés-végrehajtás függelmi viszonyrendszerének, felügyeletének története 1867-1990 között. 28-54.p.
[18] PARÁDI: A dualizmuskori magyar rendvédelem. 66-79.p. ; Idem: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. 60-72.p. ; Idem: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. 71-76.p.ű
[19] HELLEBRONT: 11.p.
[20] PARÁDI: Az államfő testőrségei az Osztrák-Magyar Monarchiában. 155-158.p. ; Idem: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919. 121-132.p.
[21] TÓTH: 36-41.p. ; 1912/LXVII.tc.
[22] FAZAKAS — HEGEDŰS — HENNEL: 122-129.p.
[23] PARÁDI: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. op.cit. 71-72.p.
[24] Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. 97-101.p.
[25] Idem: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. 44-51.p.
[26] Idem: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. 177-196.p.
[27] Idem: A magyar határőrizet 1867-1945. 11-35.p.
[28] Idem: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. 77-80.p.
[29] Idem: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. 141-148.p. + 153.p.
[30] Idem: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914. ; Idem: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914.
[31] Idem: Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918. 43-50.p. + 56.p.
[32] Idem: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. op.cit.
[33] CSAPÓ: *Ráday Gedeon és a szegedi királyi biztosság. A betyárvilág felszámolása.*
[34] Idem: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* 14-19.p.
[35] 1881/II.tc. op.cit. ; 1881/III.tc. op.cit.
[36] PARÁDI: A hátország rendvédelme 108-119.p.
[37] 50 431/1891. (VII. 1.) BM.r.
[38] 1903/VIII.tc. op.cit. ; 5 692/1905. (XII.29.) ME.r. op.cit. ; 91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr.
[39] PARÁDI: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség.
[40] 1912/LXIII.tc.
[41] MEZEY Barna: A kivételes hatalom. 4-6.p. ; Idem: Az első világháború jogi törvényhozói előkészítése: A kivételes hatalomról szóló 1912. évi 63. törvénycikk. 11-18.p.
[42] PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. 13-16.p.
[43] PALOTÁS ; PARÁDI — SUBA — VEDÓ: 30.p.
[44] 1903/VI.tc.
[45] SOM
[46] PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. op.cit. 13-16.p.
[47] Idem: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. 77-81.p.
[48] PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. op.cit. 13-16.p.
[49] Loc.cit.
[50] Loc.cit.
[51] Idem: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* 117.p.
[52] Loc.cit. 118-120.p.
[53] Loc.cit.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

CSAPÓ: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* (34.;) — CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. 186 p. HU-ISBN 963 90 7940 5. /Pannónia Könyvek./ HU-ISSN 0237-4277.

CSAPÓ: *Ráday Gedeon és a szegedi királyi biztosság. A betyárvilág felszámolása.* (33.;) — CSAPÓ Csaba: *Ráday Gedeon és a szegedi királyi biztosság. A betyárvilág felszámolása.* Pécs, 2007, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. 204 p. HU-ISBN 978 963 94 9887 7. /Pannónia Könyvek./ HU-ISSN 0237-4277.

GALÁNTAI (1.;5.;6.;) — GALÁNTAI József: *A Habsburg-monarchia alkonya. Osztrák-magyar dualizmus 1867-1918.* Budapest, 1985, Kossuth. 387 p. HU-ISBN 963 09 2589 3.

HELLEBRONTH (19.;) — Tisza-beői HELLEBRONTH Kálmán et al. (szerk.): *A magyar testőrségek névkönyve 1760-1918.* Budapest, 1939, Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság. 543 p.

FAZAKAS — HEGEDŰS — HENNEL (22.;) — FAZAKAS László — HEGEDŰS Ernő — HENNEL Sándor: *A Szent Korona őrzése. A koronaőrök, a koronaőrség.* Budapest, 2002, Heraldika. 286 p. HU-ISBN 963 92 0402 1.

PALOTÁS (43.;) — PALOTÁS Zoltán: *A trianoni határok.* Budapest, 1990, Interedition Kiadó. 93 p. HU-ISBN 963 02 6215 0.

PARÁDI: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* (16.;) — PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* Budapest, 2012, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 281 p. HU-ISBN 978 963 08 4794 0. /A magyar rendvédelem-történet öröksége, 2./ HU-ISSN 2062-8447.

PARÁDI — SUBA — VEDÓ (43.;) — PARÁDI József — SUBA János — VEDÓ Attila: *A magyar-román határ és őrzése 1867-1918.* Budapest, 2014[2], Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 172 p. HU-ISBN 978 963 89 8285 8. /A magyar rendvédelem-történet öröksége, 3./ HU-ISSN 2062-8447.

SOM (45.;) — SOM Krisztián: *A magyar úti okmányok 1848–2012*. Budapest, 2014, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 337 p. HU-ISBN 978 963 89 8283 4. /Segédtudományok a magyar rendvédelem-történet szolgálatában, 1./ HU-ISSN 2064-5333.

TANULMÁNYOK

CIEGER (9.;) — CIEGER András: A számok szorításában. Lónyay Menyhért pénzügyminisztersége 1867-1870. *Századok,* CXXXVI.évf. (2002) 6.sz. 1295-1330.p. HU-ISSN 0039-8098.

ESTÓK: A büntetés-végrehajtás függelmi viszonyrendszerének, felügyeletének története 1867-1990 között. (17.;) — ESTÓK József: A büntetés-végrehajtás függelmi viszonyrendszerének, felügyeletének története 1867-1990 között. *Börtönügyi Szemle,* XXXII.évf. (2013) 4.sz. 28-54.p. HU-ISSN 1417-4758.

ESTÓK: A polgári magyar állam büntetés-végrehajtásának egyenruházata és rangrendszere 1867-1945. (17.;) — ESTÓK József: A polgári magyar állam büntetés-végrehajtásának egyenruházata és rangrendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 53.sz. 15-32.p. HU-ISSN 1216-6774.

MEZEY: A kivételes hatalom. (41.;) — MEZEY Barna: A kivételes hatalom. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* IV.évf. (1994) 5.sz. 4-6.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Háború, forradalom, trianon" című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MEZEY: Az első világháború jogi törvényhozói előkészítése: A kivételes hatalomról szóló 1912. évi 63. törvénycikk. (41.;) — MEZEY Barna: Az első világháború jogi törvényhozói előkészítése: A kivételes hatalomról szóló 1912. évi 63. törvénycikk. 11-18.p. In ÁDÁM János — SEGES Vladimir — PALLAI László et al. (szerk.): *Első világháború a Kárpátokban. Prvá svetová vojna v karpatoch. Перша світова війна в карпатах.*] Eperjes, 2016, Eperjesi Egyetem. 336 p. SK-ISBN 978 805 55 1717 9.

PARÁDI: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. (25.;) — PARÁDI József: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. *Belügyi Szemle,* XXX.évf. (1982) 10.sz. 44-51.p. HU-ISSN 0133-6738.

PARÁDI: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914. (30.;)	—	PARÁDI József: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CI.évf. (1986) 3.sz. 541-570. p. HU-ISSN 0017-6540.
PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. (30.;)	—	PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CIII.évf. (1988) 1.sz. 56-92.p. HU-ISSN 0017-6540.
PARÁDI: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. (26.;)	—	PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CIV.évf. (1989) 2.sz. 177-196.p. HU-ISSN 0017-6540.
PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. (42.;46.;48.;49.;50.;)	—	PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Háború, forradalom, trianon”* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A magyar határőrizet 1867-1945. (27.;)	—	PARÁDI József: A magyar határőrizet 1867-1945. *Határőrségi Tanulmányok,* V.évf. (1997) 1. sz. különszáma. 11-35. p. HU-ISSN —
PARÁDI: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. (24.;)	—	PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XI.évf. (2005) 13.sz. 97-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2000. március 19-én, Párizsban hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A közbiztonság közös európai örökségünk”* című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség. (39.;)	—	PARÁDI József: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség. *Határrendészeti Tanulmányok,* III.évf. (2006) 1.sz. 5-46.p. HU-ISSN 1786-2345. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. *„Az ezeréves magyar rendvédelem”* című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A dualizmuskori magyar rendvédelem. (18.;)	—	PARÁDI József: A dualizmuskori magyar rendvédelem. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVIII.évf. (2010) 21.sz. 66-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2007. október 5-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelemtörténeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században”* című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. (18.;)	—	PARÁDI József: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 60-76.p. HU-ISSN 1216-6744. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre”* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. (47.;)	—	PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 77-91.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyarrendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre”* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Rendvédelem karhatalom 1867-1945. (11.;) — PARÁDI József: Rendvédelem karhatalom 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XX. évf. (2011) 23. sz. 111-123.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2009. október 9.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A kiegyezéstől az ezredfordulóig felszámolt országos hatáskörű magyar rendvédelmi testületek."* című XXIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. (29.;) — PARÁDI József: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 141-154.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011. november 11-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben"* című XXVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Az államfő testőrségei az Osztrák-Magyar Monarchiában. (20.;) — PARÁDI József: Az államfő testőrségei az Osztrák-Magyar Monarchiában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 155-160.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011. november 11-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben"* című XXVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919. (20.;) — PARÁDI József: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz. 121-146.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2014. február 21-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos szimpozionsorozatnak *„A kivételes hatalom és a közbiztonság"* című XIV. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. (18.;23.;) — PARÁDI József: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 71-80.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI: A hátország rendvédelme 1914-1918. (36.;) — PARÁDI József: A hátország rendvédelme 1914-1918. 108-124.p. In SZIDIROPULOSZ Archimédesz (szerk.): *Trianoni Szemle Évkönyv.* VII. évfolyam. Budapest, 2015, Trianoni Kutatóintézet Közhasznú Alapítvány. 311 p. HU-ISSN 2060-2502.

PARÁDI: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. (28.;32.;) — PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI: Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918. (31.;) — PARÁDI József: Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 51.sz. 43-56.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI: Karhatalom a polgári magyar állam rendvédelmében 1867-1945. (11.;) — PARÁDI József: Karhatalom a polgári magyar állam rendvédelmében 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 52.sz. 83-94.p. HU-ISSN 1216-6774. 89.p.

SALAMON (10.;) — SALAMON Iván: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* III.évf. (1993) 4.sz. 170-183.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Tradíció és korszerűség"* című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

TÓTH (21.;) — TÓTH László: A képviselőházi őrség születésének története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* IV.évf. (1994) 5.sz. 36-41.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar

rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Háború, forradalom, trianon”* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

VEDÓ: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi tevékenységének szabályozása a dualizmus idején. (11.;) — VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi tevékenységének szabályozása a dualizmus idején. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz. 185-196.p. HU-ISSN 1216-6774.

VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi fellépésének gyakorlata. (11.;) — VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi fellépésének gyakorlata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 143-154.p. HU-ISSN 1216-6774.

REGISZTRÁLT KÉZIRATOK

PARÁDI: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* (51.;52.;53.;) — PARÁDI József: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* Bölcsészdoktori disszertáció (ELTE BTK). Kézirat. Budapest, 1985. 162 p.

JOGSZABÁLYGYŰJTEMÉNYEK

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. (8.;) — *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* Budapest, 1868, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 160 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

JOGSZABÁLYOK

1723/I.tc. (3.;) — 1723/I.tc. az ország s az ahhoz kapcsolt részek karai és rendei Ő császári és királyi szent felségének szabadságaik s kiváltságaik atyai és legkegyelmesebb megerősítéseért s a karok és rendek közepette saját legszentségesb személyében megjelenéséért legnagyobb köszönetet mondanak.

1723/II.tc. (3.;) — 1723/II.tc. Ő császári és királyi legszentségesebb felsége fölséges osztrák háza nőágának Magyarország Szent Koronájában s a régtől fogva hozzákapcsolt részekben való folytonos királyi örökösödéséről.

1867/XII.tc. (2.;) — 1867/XII.tc. a Magyar Korona országai és az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országok között fennforgó közös érdekű viszonyokról, s ezek elintézésének módjáról.

Nr.146/1867. (2.;) — Nr.146/1867. Gesetz vom 21. Dezember 1867. 401-406.p. Betreffend die allen Ländern der österreichischen Monarchie gemeinsamen Angelegenheiten und die Art ihrer Behandlung. *Reichs – Gesetz – Blatt für das Kaiserthum Österreich,* (1867).

1867/XVI.tc. (4.;) — 1867/XVI.tc. a magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.

1868/XI.tc. (7.;) — 1868/XI.tc. a sójövedék iránt.

1868/XIV.tc. (7.;) — 1868/XIV.tc. a dohányjövedék iránt.

1868/XVI.tc. (7.;) — 1868/XVI.tc. a szeszadóról.

1868/XIX.tc. (7.;) — 1868/XIX.tc. a söradóról.

1868/XX.tc. (7.;) — 1868/XX.tc. a czukoradó iránt.

1878/XX.tc. (4.;) — 1878/XX.tc. a Magyar Korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.

1878/XXI.tc. (4.;) — 1878/XXI.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról.

1881/II.tc. (15.;35.;) — 1881/II.tc. a csendőrség legénységi állományának a kiegészítéséről.

1881/III.tc. (15.;35.;) — 1881/III.tc. a közbiztonsági szolgálat szervezéséről.

1881/XXI.tc. (12.;) — 1881/XXI.tc. a Budapest-fővárosi rendőrségről.

1882/XVI.tc. (4.;) — 1882/XVI.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról.

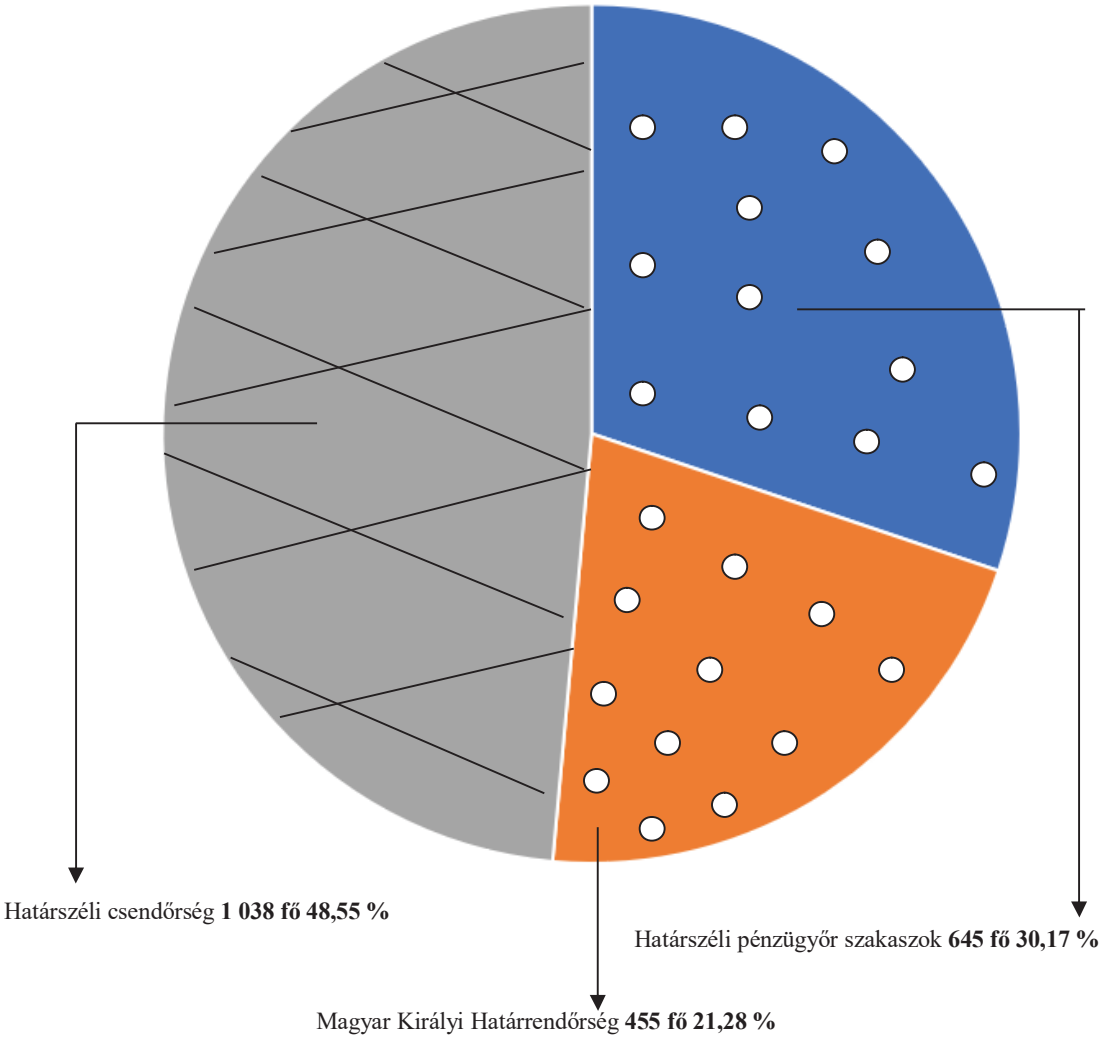
1882/XVIII.tc. (7.;) — 1882/XVIII.tc. az ásványolajvám felemeléséről és az ásványolaj adóról.

1887/XXIV.tc. (4.;) — 1887/XXIV.tc. az 1878/XX.tc.-be iktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbításáról.

1887/XXV.tc. (4.;)	—	1887/XXV.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló 1882/XVI.tc. módosításáról.
1889/XVI.tc. (4.;)	—	1889/XVI.tc. a Fiume és Trieszt szabadkikötők területének az osztrák-magyar általános vámterületbe való beolvasztására nézve az 1887/XXIV.tc. 2. §-ában kitűzött határidőnek elhalasztásáról.
1897/VIII.tc. (4.;)	—	1897/VIII.tc. az 1878/XX.tc.-be iktatott és az 1887/XXIV.tc-kel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség VI. czikkelyének módosításáról.
1898/I.tc. (4.;)	—	1898/I.tc. a vám- és bankügyeknek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról.
1899/XXX.tc. (4.;)	—	1899/XXX.tc. a vám- és kereskedelmi viszonyokról és ezekkel összefüggő némely kérdésnek a rendezéséről.
1903/VI.tc. (44.;)	—	1903/VI.tc. az útlevélügyről.
1903/VIII.tc. (13.;38.;)	—	1903/VIII.tc. a határrendőrségről.
1907/LIII.tc. (4.;)	—	1907/LIII.tc. az autonóm vámtarifáról.
1912/LXIII.tc. (40.;)	—	1912/LXIII.tc. a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről.
1912/LXVII.tc. (21.;)	—	1912/LXVII.tc. a képviselőházi őrség felállításáról.
1916/XXXVII.tc. (14.;)	—	1916/XXXVII.tc. a Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről.
1917/XVII.tc. (4.;)	—	1917/XVII.tc. a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való ideiglenes szabályozása iránt 1917. évi november 18.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről.
50 431/1891. (VII. 1.) BM.r. (37.;)	—	50 431/1891. (VII. 1.) BM.r. I. Besztercze-Naszód, II. Maros-Torda, III. Csik, IV. Háromszék, V. Brassó, VI. Fogaras, VII. Szeben, VIII. Hunyad és IX. Krassó-Szörény vármegye közönségéhez intézett rendelete, az 1888. évi XIV. törvényczikkel beczikkelyezett magyar-román határegyezmény alapján kiadott határőrizeti utasitás tárgyában. *Magyarországi Rendeletek Tára,* XXV.évf. (1891) I.füzet. 879-902.p.
5 692/1905. (XII.29.) ME.r. (13.; 38.;)	—	5 692/1905. (XII.29.) ME.r. a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetéséről. *Magyarországi rendeletek Tára,* XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455.p.
91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. (38.;)	—	91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. valamennyi törvényhatósághoz Fiume város kivételével a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetésének a végrehajtásáról. *Magyarországi rendeletek Tára,* XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455-1541.p.

I.sz. melléklet

A magyar határőrizetben szolgálatot teljesítő rendvédelmi testületek az I. világháború előtt.

Jelmagyarázat:

= katonailag szervezett fegyveres őrtestület **1 038 fő (48.55 %)**

= polgári fegyveres őrtestület **1 100 fő (51,45 %)**

Forrás ! PARÁDI József: A magyar határőrizet a második világháború kitöréséig 1867-1939. 492.p. In BODA József — ISASZEGI János — PÓSÁN László — VESZPRÉMY László (szerk.): *Őrzők vigyázzatok a határra! Határvédelem, határőrizet, határvadászok a középkortól napjainkig.* Budapest, 2017, Zrínyi Kiadó. 910 p. HU-ISBN 978 963 32 7560 3.

PARÁDI József

A magyar rendvédelem 1919-1941

A polgári magyar állam időszakának a második szakaszát foglalja magába a magyarországi tanácsköztársaság bukásától az ország hadbalépéséig terjedő idő. Ezalat a mintegy 1/4 évszázad kezdetén állt vissza a magyar rendvédelem a dualizmuskori rendvédelmi modellre, majd módosult a kor követelményeinek megfelelően.

Az nyilvánvaló, hogy a magyarországi tanácsköztársaságot nem lehet a polgári magyar állam részének tekinteni. Vitatott azonban, hogy a III. Német Birodalom megszállása után jogfolytonosságként értelmezhető-é a nyilas puccsot követő időszak a magyar állam történetében vagy sem. Álláspontom szerint a Magyar Királyság az ország német csapatok általi megszállásával elvesztette szuverenitását. A nyilas-rendszert nem lehet legitim hatalomnak tekinteni, ebből fakadóan pedig a polgári magyar állam időszaka a német megszállással zárul. A tanulmány ugyan csak a hadba lépésig vizsgálja a magyar rendvédelem fejlődés-történetét, azonban esetenként — amikor a téma kifejtése, a folyamat megértése igényli — a hadba lépés utáni időszakra is kiterjed, azonban csupán az ország német megszállásáig. A II. világháború során ugyanis olyan — nem a magyar társadalom szerves fejlődéséből eredő — hatások érték a magyar rendvédelmet, amelyek nem következtek a magyarországi fejlődési folyamatokból.[1]

A magyar rendvédelemnek a kiegyezéstől a német megszállásig terjedő időszaka — a polgári magyar állam részeként — egy fejlődési időszaknak tekinthető ugyan, azonban ezen belül jól elkülönül az 1919 és 1944 közötti szakasz az 1919 előtti időtől.

Ahogyan a kiegyezés utáni magyar államvezetés sem kívánta átvenni a neoabszolutista állam rendvédelmi rendszerét, ugyanúgy elzárkózott az ilyen jellegű gondolattól — sőt fel sem merült a lehetősége annak—, hogy az 1919 őszén hatalomra kerülő magyar vezetés a magyarországi tanácsköztársaság rendvédelmi szervezeteit átvegye. Mivel azonban az 1919. év őszén hatalomra került magyar vezetés nem kiegyezést követően került az ország élére, hanem a magyarországi tanácsköztársaság katonai veresége nyomán, ezért felelősségre vonta a reorganizált rend hatalmi apparátusa mindazokat, akik a tanácsköztársaságban meghatározó szerepet játszottak és elérhetőek voltak. Ez a felelősségre vonás legalább is kezdetben spontán módon zajlott. Ám a tanácsköztársaság újbóli létrehozásának a lehetőségét a rendszer meg kívánta előzni, amely azonban a korabeli magyar rendvédelem szervezetében és erejében mérsékelten jutott kifejezésre, inkább a jogi szférában volt érezhető ezen igyekezet.[2]

A magyarországi tanácsköztársaság bukását követően az ország jóval kedvezőtlenebb helyzetbe jutott mint a kiegyezéskor, hiszen területének nagy részén idegen csapatok állomásoztak, az I. világháború vesztes országaként pedig kedvezőtlen „békeszerződés” előtt állt. Maga a világháború is hatalmas veszteséggel járt, melyet tetőzött az idegen csapatoknak az ország javai kiszállítására irányuló módszeres tevékenysége. E téren főként a románok jeleskedtek, de a szerb haderő is igyekezett román bajtársai nyomdokait követni.[3] Mindezt tetőzte a vörös-terror züllesztő hatása, illetve annak reakciójaként létrejött fehér-terror következménye. A dualizmuskori polgári magyar rendvédelmi modell romokban hevert.[4] A trianoni békediktátumig bizonytalansági faktor is keletkezett a rendvédelmi modell reorganizációjának célszerű jellege tekintetében.

A magyar állam vezetése számára — a magyarországi tanácsköztársaság tapasztalataiból következően — nyilvánvaló volt, hogy a dualizmuskori rendőrségeknél eredményesebben működő, centralizált rendőrségre van szükség, mivel a polgári magyar állam rendvédelmi modelljének két fő pillértestülete közül a rendőrség volt a kevésbé eredményes. Az nem képezte vita tárgyát, hogy a dualizmuskori rendvédelmi modellhez kell visszatérni, abban azonban eltértek a vélemények, hogy ezen a modellen belül milyen változtatások szükségesek.

A rendőrség újjászervezését illetően véleménykülönbségek tulajdonképpen nem keletkeztek. A magyarországi rendőrségek államosításának a folyamata ugyanis már a dualizmusban elkezdődött, azzal elviekben lényegében minden érdekelt fél — rendőrök, önkormányzatok, központi államhatalom — még az I. világháború előtt egyetértett. A belügyi tárca részéről konkrét törvényjavaslat is készült, melyet azonba az országgyűlés átdolgozás céljából visszaküldött. A magyarországi rendőrségek államosításának az előkészítési folyamata tehát már befejezés előtt állt, amikor az I. világháború kitörése miatt a folyamat megszakadt. E folyamatot nem törvényi, hanem rendeleti úton zárták

le 1919. őszén a rendőrségek államosításával, melynek során — a fővárosi rendőrség mintája szerint — a fővárosi és az önkormányzati rendőrségeket egy szervezetbe integrálták.[5]

Az új — a központi államhatalom által a belügyi tárcán keresztül közvetlenül irányított — rendőrség elnevezése Magyar Királyi Állami Rendőrség volt. E szervezet egységes fegyverzettel, egyenruházattal, a személyi állománya pedig viszonylag rövid időn belül homogén felkészítettséggel rendelkezett. A testület élén országos rendőr-főkapitányság állt, alárendeltségébe tartoztak a rendőr-főkapitányságok, amelyek hatósági területe — a városokra kiterjedően — megegyezett a Magyar Királyi Csendőrség kerületeinek a működési területével, illetve a honvéd kerületek területével. A rendőr-főkapitányságok alárendeltségébe pedig a városi rendőrkapitányságok tartoztak. A Magyar Királyi Állami Rendőrség hatósági területe a törvényhatósági jogú és a rendezett tanácsú városokra is kiterjedt. Az országos rendőr-főkapitány személye kapcsán felmerült disszonanciák miatt azonban a főkapitányságot nem építették ki, az országos főkapitányi tisztséget nem töltötték be, hanem helyette a Magyar Királyi Belügyminisztériumban működő rendőri osztály látta el a testület irányítását.[6]

Viszonylag egyszerű volt — legalább is elviekben nem vitatták a magyarországi rendőrség újjászervezésének a szükségességét és alternatív koncepció sem született a testület újjászervezését illetően — a Magyar Királyi Állami Rendőrség felállítása, amely azonban így is 1919. X. 1-től 1921 augusztusáig tartott.

E folyamat részeként zajlott le a testületen belül a rendőrök proletárdiktatúra időszakában tanúsított magatartására vonatkozó eljárás, melynek során — a 3 386 főnyi fővárosi rendőrség személyi állománya köréből — 111 személy ellen indult eljárás, végül azonban csupán 50 személyt bocsátottak el a testülettől az igazoló eljárás nyomán. A testületen belül is kialakult — az államapparátus más részeihez hasonlóan — a királypártiak (legitimisták), valamint a kormányzópártiak (szabad királyválasztók) közötti rivalizáció, mely az utóbbiak javára dőlt el. Ezt a helyzetet tükrözte, hogy nagybányai HORTHY Miklós altengernagy, kormányzó 1920. X. 23-án a Vérmezőn fogadta a rendőrség díszelgését. Ezt követően került sor a testületnél a fizetések rendezésére, a személyi állomány létszámának a gyarapítására.[7]

Külön törvénnyel szabályozták — a trianoni békediktátummal összhangban, a Magyar Királyi Állami Rendőrségre és a Magyar Királyi Csendőrségre kiterjedő hatállyal — a testület legmagasabb létszámát, felfegyverzésének és kiegészítésének módját.[8] 1922. VI. 28-án jelent meg továbbá a Magyar Királyi Állami Rendőrség létrehozását elrendelő miniszterelnöki rendelet végrehajtási utasításaként a testület első szolgálati szabályzata belügyminiszteri rendeletként.[9]

A Magyar Királyi Állami Rendőrség szervezete kezdetben hét rendőr-főkapitányságból állt Budapest, Debrecen, Miskolc, Pécs, Szeged, Székesfehérvár és Szombathely székhellyel. Röviddel az országos szervezet kiépítése után a miskolci és a pécsi kerületi főkapitányságokat megszűntették, területüket, illetve a hatáskörükbe tartozó városi kapitányságokat pedig a szomszédos rendőrfőkapitányságok között osztották szét. 1932. I. 1-ei hatállyal összevonták a megmaradt vidéki rendőr-főkapitányságokat is egy vidéki rendőr-főkapitányságba, Budapest székhellyel. Ily módon két rendőr-főkapitányság maradt Magyarországon a vidéki és a budapesti. A vidéki rendőrfőkapitányságok azonban nem tűntek el nyomtalanul, helyükbe a körzeti szemlélő központok léptek. A körzeti szemlélő központok vezetői pedig a vidéki rendőr-főkapitány kinevezett helyetteseivé váltak. Ekkor a testületet is átnevezték Magyar Királyi Rendőrségre.[10]

A trianoni békediktátum által megcsonkított Magyarország területén — a budapesti rendőrfőkapitányság alárendeltségébe tartozó kerületi kapitányságokon kívül — összesen 68 városi rendőrkapitányság és határszéli kirendeltség működött 1938-ban. A Felvidék déli sávja és Kárpátalja visszacsatolásakor 28-al nőtt a vidéki rendőr-kapitányságok száma. Észak-Erdély visszacsatolásakor pedig 21 rendőr-kapitánysággal, majd a Délvidék, Baranya-háromszög és Muraköz visszatértekor 6 rendőr-kapitánysággal gyarapodtak a vidéki városi rendőr-kapitányságok. A területvisszacsatolások nyomán tehát összesen 123 vidéki városi rendőr-kapitányság működött a Magyar Királyságban.[11]

A távolsági határforgalmat lebonyolító határátkelőhelyeken — az utasforgalom ellenőrzése céljából — 1941-ben 13 határszéli rendőri kirendeltség is működött a vidéki rendőr-főkapitányság alárendeltségében.[12] A Magyar Királyi Rendőrség szervezetében önálló szervezeti formaként működött továbbá Kárpátalja visszatérése nyomán az ungvári székhellyel létrehozott határvidéki rendőrkapitányság a vidéki rendőrfőkapitányság közvetlen felügyeletével. A határvidéki rendőrkapitányság 7 határvidéki rendőri kirendeltséggel is rendelkezett.[13] A Magyar Királyi rendőrségen belül a vízirendészet önálló szervezettel rendelkezett, amelyet a Magyar Királyi Folyamőrségnek a Magyar

Királyi Honvédségbe történő integrálása után építettek ki. A vízirendészeti teendőket összesen 8 rendőr-kapitányság látta el, lefedve a Magyar Királyság szinte teljes vízborította térségét.[14]

A trianoni határok között a magyar rendőrség 12 000 fővel látta el szolgálati feladatait, amely a területvisszacsatolások nyomán gyarapodott.[15] A személyi állomány vezető rétegét a mai fogalmaink szerinti tiszti kar alkotta, amelynek a tagjai az érettségit vagy diplomát igénylő és — a gyakornoki státuszt is beleszámítva — XII állami fizetési osztály egyikébe tartozó beosztásokat töltötték be. E kategóriába tartoztak a fogalmazói kar tagjai, valamint a vezető beosztásokban tevékenykedő tanácsosok, továbbá az érettségihez kötött és még az alsó fizetési osztályokba soroltakhoz tartoztak az őrszolgálati és a detektív felügyelők, valamint a detektívek. Végül pedig a hierarchia alján helyezkedtek el az elemi iskolai végzettség képesítési követelménnyel rendelkező őrszolgálati beosztásokat betöltők. A detektívek végezték a nyomozómunkát, az őrszolgálati személyzet látta el a közrendvédelmi tevékenységet. Az őrszolgálati személyzet tagjai nem tartoztak a XII állami fizetési osztályba besoroltak közé, ezért a részükre, illetve a hasonló képesítési követelményekkel rendelkező beosztásokat betöltők számára úgynevezett testületi fizetési rendszert hoztak létre az állami fizetési osztályrendszerrel hasonlóan de annál szerényebb díjazással. Az őrszolgálati és detektívfelügyelők pedig a szakterület irányítását végezték. A fogalmazói karra hárult a testületen belüli középvezetői szintű teendők végzése és a jogtudományi végzettséget igénylő feladatok ellátása.[16]

A Magyar Királyi Állami Rendőrség, majd 1932-től a Magyar Királyi Rendőrség ugyan — ellentétben a Magyar Királyi Csendőrséggel — nem csupán rendőr közeg, hanem rendőrhatóság is volt, a rendőrhatósági jogkört azonban nem gyakorolhatta automatikusan a testület személyi állományának valamennyi tagja, hanem csupán azok a jogvégzett rendőrök, akiket erre a belügyminiszter személy szerint felhatalmazott.

A testület személyi állományában külön állománycsoportot, úgynevezett szakokat alkottak a rendőri tevékenység végzésének a háttérbiztosítását megvalósító személyek. Ilyen szakok voltak a „számvevőségi" szak (a gazdálkodási teendőket látták el), a „kezelői" szak (az irattári munka feladatait végezték), végül pedig az „orvosi" szak (a hatósági orvosi munkát valósították meg). A „kezelői" szakhoz tartozók munkájukat az úgynevezett segédhivatalokban látták el. Az „orvosi" szak személyi állománya volt a legcsekélyebb létszámú, egyben pedig — a három szak közül — a testületen belüli hierarchiában a legmagasabb rangokat töltötték be, mivel a tevékenységük egyetemi végzettséghez volt kötött, míg a másik két szak esetében a képesítési követelmény az érettségi volt.[17]A köznyelvben rendőrorvosoknak nevezték a testület személyi állományát gyógyító orvosokat is. Ők azonban néhány kivételtől eltekintve nem tartoztak a testület személyi állományához. Velük a rendőrség szerződést kötött a testület tagjai és családjuk háziorvosi teendőinek az ellátására. A testület személyi állományának a kórházi kezelését pedig — a sürgős esetektől eltekintve, amikor a legközelebbi kórház igénybe vétele volt indokolt — a Magyar Királyi Honvédség kórházaiban valósították meg.[18]

A magyar rendőrség teljes létszámának 5 %-át alkották a rendőrtisztek, újabb 5 %-át tették ki a detektívek, valamint szintén 5 %-ot képeztek a háttértevékenységet folytató különböző szakok munkatársai. a fennmaradó 85 % végezte. a rendőri tevékenység többi részét. Ezen állomány döntő többsége — korabeli terminológia szerint — az őrszolgálati (közrendvédelmi) állományhoz tartozott.

Mivel a rendőrség nem katonailag szervezett fegyveres őrtestület, hanem polgári fegyveres őrtestület volt, ezért a testület tagjai nem viselhettek katonai rendfokozatot, e helyett az úgynevezett testületi rangrendszer rangjait viselték. A magyarországi rendőrségek államosításakor a fővárosi rendőrség rangrendszerét terjesztették ki a teljes Magyar Királyi Állami Rendőrségre.[19] A magyar rendőrtestület 1932. évi átszervezésekor pedig ez a rangrendszer tovább élt **(I.sz. melléklet)** A Magyar Királyi Rendőrségnél — a háborúra való tekintettel — 1944-ben vezették be a katonai rangokat.[20] **(II.sz. melléklet)** A háború alatt a magyar rendvédelem felsővezetését oly módon módosították, hogy a magyar rendvédelmi modell két pillértestülete fölé egy irányító szervezetet állítottak Főfelügyelőség elnevezéssel, amelynek az alárendeltségébe helyezték a Magyar Királyi Csendőrség felügyelőségét és a Magyar Királyi Rendőrség felügyelőségét is.

A magyar rendőrség szolgálatellátási metodikája a két világháború között alapvetően nem változott a dualizmuskorihoz képest a detektívek nyomoztak, az őrszolgálati személyzet pedig a közrendvédelmi teendőket látta el, az igazgatásrendészeti feladatokat pedig a felügyelők és a fogalmazók közösen végezték. Mégis — elsősorban a technika fejlődéséhez kapcsolódóan — új típusú rendőri tevékenységek is kialakultak. Ide sorolható a helyszínelők professzionális színvonalú cso-

portjainak a kialakulása, a településeken belüli közlekedési rendőrségek létrejötte a nagyobb városokban, majd 1939-től — miután a Magyar Királyi Folyamőrséget integrálták a Magyar Királyi Honvédségbe Honvéd Folyami Erő elnevezéssel — a vízi rendészeti struktúra kiépülése. Más típusú rendőri teendőkre hivatott rendőri szervezetek pedig elsősorban a jogi változásokból fakadóan jöttek létre, illetve erősödtek meg. Ezek közé tartozott az 1930-ban felállított a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság (KEOKH), az útlevélosztályok erősödése, a rendőri büntetőbírósági intézmény, amely jelentősen gyarapodott az 1935-ben létrehozott közlekedési rendőri büntetőbíróság által. Jelentős változáson esett át a rendőri sajtóiroda is, amely a polgári magyar állam időszakában mindvégig fontos szerepet töltött be a testület társadalmi megítélésének a formálásában.[21]

A magyar rendőrség személyi állományának döntő többsége azonban továbbra is — az őrszolgálati személyzet tagjaként — közrendvédelmi szolgálatot látott el úgynevezett őrszoba és posztos rendőri rendszerben. Az őrszobákba általában 24 órás váltással vezényelték a rendőri legénységet, ahonnan — többnyire négyórás váltásokkal — kerültek ki a rendőrök a felállítási helyeikre, az úgynevezett posztokra. A posztjaikat elhagyniuk csak indokolt esetben, rövid időre és kis távolságra volt szabad. Az őrszoba parancsnoka felügyelte és irányította a rendőrük teendőinek a megvalósítását, az esetlegesen szükségessé váló riadó-csoportot pedig az őrszobán pihenőjüket töltő rendőrök képezték. Ez a rendszer a belterületeken kitűnően bevált. A külterületek jelentős részén pedig tovább élt az a dualizmuskori gyakorlat, mely szerint e térségben a rend fenntartására a Magyar Királyi Csendőrséget kérték fel.

A Magyar Királyi Rendőrségnek a rend fenntartása érdekében kifejtett szerteágazó tevékenységei közül két szakterülettel való külön foglalkozás azért indokolt, mert — politikai prekoncepciókon nyugvó — előítélettől terhelt ezen szakterületek megítélése a köztudatban. A karhatalom és a detektívtestület elítélésének a hátterében azon politikai felfogás húzódik meg, mely szerint a két világháború közötti időszak polgári magyar állama erőszak útján volt képes fenntartani hatalmát és ezen erőszak gyakorlati kivitelezői a magyar rendvédelmi testületek, elsősorban a csendőrség és a rendőrség voltak. A feltételezett állami terror fő eszközeinek pedig általában a karhatalmi tevékenységett és a detektívtestületből kisarjadó politikai nyomozó tevékenységet tekintik.

Az ugyan tény, hogy a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Rendőrség is ugyanolyan létszámmal látta el a trianoni határok között, mint a történelmi Magyarországon. Ennek az alapvető oka azonban nem a magyar nemzet elnyomására törekvés, hanem a trianoni békediktátumban a magyar haderőre vonatkozó korlátozások rejtett mérséklésére irányuló igyekezet volt. Erre talán a legjobb példa a Rendőr Újonc Iskola (RUSIK) témája. A Magyar Királyi Honvédséget ugyanis eltiltották a gépi meghajtású páncélos gépjárművek tartásától. Az ANTANT azonban — tekintettel a magyarországi tanácsköztársaságra — nem volt ilyen szűkmarkú a rendvédelmi testületek körében. Ezért lehetőség nyílt arra, hogy a rendőrség beszerezzen — tömegoszlatási célzattal — néhány páncélautót. A magyar származású KARÁCSONY István mérnök által tervezett angol gyártmányú Wickers páncélgépkocsi vásárlására így kerülhetett sor. Igaz ugyan, hogy ezen gépjárművek már a fedélzeti fegyverzetüktől teljesen és a terepjáró képességüktől többé-kevésbé megfosztva kerülhettek a magyar rendőrség tulajdonába, azonban kétség kívül páncélkocsik voltak. A magyar páncélos fegyvernem szakembergárdája gyökereinek a kiépítése ide vezethető vissza.[22]

Érdemes azt is felmérni, hogy a Magyar Királyi Rendőrség rendelkezett-é olyan erősségű karhatalmi alakulatokkal, amelyek alkalmasak lettek volna országos méretű, vagy csupán a városokra kiterjedően — mint a Magyar Királyi Rendőrség hatósági területén — egyszerre több helyen és nagy tömegeket megmozgató felkelések felszámolására. A magyar rendőrség kötelékében első ízben karhatalmi alakulatot 1932. I. 8-án létesítettek a fővárosi rendőrség szervezetében század erővel. Ebből a századból nőtt ki a karhatalmi zászlóalj, amely 1934. IV. 16-án alakult. Ez a zászlóalj maradt a II. világháború magyarországi harcainak a kezdetéig a testület egyetlen karhatalmi alakulata. Könnyen belátható, hogy egyetlen zászlóalj — még akkor sem, ha a személyi állománya a kor követelményeinek megfelelő felszerelést kapott és a képzettsége is kiváló volt — nem lett volna képes a Magyar Királyság városaiban az esetleges népharag letörésére. Ez a karhatalmi alakulat lényegében lokális, alapvetően Budapest és agglomerációja tömegmegmozdulásainak a rendőri kezelésére volt csupán alkalmas abban az esetben, ha az kezelhető méretű keretek között mozgott.[23]

Hasonló volt a helyzet a detektívtestület, illetve az abból sarjadzó politikai rendőr szervezet esetében is. Az első politikai ügyekre szakosodott detektívcsoport a magyarországi tanácsköztársaság bukását követően jött létre, feladatát a tanácsköztársaság alatti törvénytelenségek feltárása alkotta. E csoport a fővárosi rendőrség detektívtestületének integráns részeként működött a detektívfőnök alárendeltségében. Rövid időn belül — a gyarapodó teendők elvégzése céljából — a politikai

detektívcsoportot politikai nyomozó főcsoporttá szervezték. A főcsoport még mindig a budapesti detektívfőnök alárendeltségébe tartozott, de a létszáma már 30 főre gyarapodott. 1920-ban a politikai főcsoport az államrendészeti osztály alárendeltségébe került. Feladatát alkotta a szélsőséges mozgalmak felderítése, a politikai sajtó és a politikai tartalmú szervezetek ellenőrzése.[24]

A politikai bűncselekmények leleplezésének, illetve azok előkészítésének a teendőit ellátó rendőri részleg 1921-ig még a dualizmuskori jogszabályok alapján járt el. 1921-ben azonban — a magyarországi tanácsköztársaságból okulva — megszületett a társadalmi rend védelméről szóló törvény, amely a politikai bűncselekmény fogalmát és az elleni küzdelmet a tapasztalatok alapján szabályozta. Lényegében a törvényi környezetben bekövetkezett ezen változás alapozta meg a politikai bűncselekményekkel foglalkozó rendőri részleg további tevékenységét és szervezetének alakulását. Önálló — más rendvédelmi testületektől független — politikai rendőrség azonban a vizsgált időszakban a Magyar Királyságban nem jött létre.[25]

1924-ben a politikai főcsoport szervezetét — a magyarországi tanácsköztársaság utáni tapasztalatokat figyelembe véve — átalakították. A főcsoportot négy csoportra osztották és — a bűnügyi nyilvántartó hivataltól elkülönített — politikai nyilvántartó hivatallal is megerősítették, valamint a politikai detektívek számát felemelték 80 főre. Egyben jelentősen kibővítették a hatáskörűket, mivel ehhez a szervezeti egységhez delegálták az idegenellenőrzésben való részvételt, az útlevélügyeket, az egyesületi ügyeket, a szekták felügyeletét, azokkal a rendőri szervezeti egységekkel, amelyek eddig is ezeket a feladatköröket látták el. Emellett a politikai ügyekkel foglalkozó rendőri részleg hatásköre kiterjedt az államfő, a külföldi államférfiak és a kormány tagjainak a személye körüli biztonsági szolgálat ellátásában való részvételre is.[26]

1939-ben a politikai nyomozó főcsoportot osztállyá szervezték. Ehhez kapcsolódóan a politikai osztályon belül két főcsoportot alakítottak ki. Az egyik főcsoport intézte az .összes folyóügyet, a másik főcsoport kompetenciájába pedig az államférfiak személyes biztonságával kapcsolatos és az ünnepségek helyszíni biztosítása tartozott. Lényeges szervezeti változtatásra ezt követően már a nyilas-puccs után került sor. [27]

Összességében tehát a vizsgált időszakban a magyar rendőrség kötelékében politikai tartalmú nyomozó munkát mintegy 100 főnyi detektív végezhetett. Ez a létszám természetesen nem tartalmazza az adminisztratív teendőket ellátókat (politikai nyilvántartó stb.) és az informátorokat stb. Azonban így is nyilvánvaló, hogy egy zászlóaljnyi karhatalmi erővel és mintegy 100 főnyi detektívvel, valamint a segédszemélyzetükkel aligha lehetett volna a magyar nemzetet elnyomni. A diktatúrák létrehozásához, majd fenntartásához komoly apparátusra van szükség, mint ahogyan a magyar történelem későbbi szomorú időszakában létre is jöttek ilyen szervezetek például az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) formájában, amely „fénykorában" 10 000 főt meghaladó létszámú szervezetet tett ki.

A polgári magyar állam rendvédelmi modellje másik pillérszervezetének a reorganizálása is vitán felüli volt. *A Magyar Királyi Csendőrség* tekintetében az újjászervezés során lényeges változtatásokra nem került sor. A testület továbbra is katonailag szervezet őrtestület maradt, bár az ANTANT előírások miatt nem tartozhatott még részlegesen sem a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium alárendeltségébe. A valóságban azonban a testület személyi ügyeit továbbra is a honvédelmi tárca intézte, bár rejtetten. E tevékenységi kör nyíltan a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztériumhoz 1938 után tért vissza.

A Magyar Királyi Csendőrség létszáma is megegyezett — a rendőrséghez hasonlóan — a trianoni határok közé szorított Magyar Királyságban a dualizmuskori testületi létszámmal. 12 000 főt számlált a Magyar Királyi Csendőrség, amely a rendőrség ugyancsak 12 000 fős létszámával együtt látta el lényegében az ország teljes területén a rend fenntartását. A tiszti kar aránya a csendőrségnél sem lehetett magasabb a személyi állomány 5 %-nál, a háttértevékenységet végrehajtók száma pedig ugyancsak 5 % körül mozgott. A különbség csupán annyi volt a rendőrséghez viszonyítva, hogy a Magyar Királyi Csendőrség nem rendelkezett külön detektív karral, hanem a nyomozó munkát is a csendőr legénység látta el. Ebből fakadóan a testület személyi állományának 90 %-a — azaz lényegében a teljes legénységi állomány — volt valamilyen végrehajtó szolgálatba beosztható.[28] A Magyar Királyi Csendőrség személyi állománya — hagyományaihoz híven és a katonailag szervezett fegyveres őrtestület típusából fakadóan — a szárazföldi haderőnem katonai rendfokozatait viselte. **(III.sz. melléklet)**

A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti felépítése a dualizmuskori rendszert követte. Azokat a speciális szervezeti elemeket pedig, amelyek a területvisszacsatolások következtében elkerültek a Magyar Királyságtól, újakkal pótolták. Ide sorolható például a Kiskunhalason — a zombori lovas-

iskola helyett — létesített méntelep és lovasiskola, vagy a nagyváradi kiképző központ helyett létesített kiképző tanfolyamok például a szombathelyi őrsparancsnokképző iskola stb.[29]

A testület alapvető szervezeti szisztémája azonban változatlan maradt. Nevezetesen az őrsök maradtak a végrehajtó szolgálat színterei, a felsőbb szervezeti egységek, szakasz, szárny, kerület parancsnokságokként működtek, a testület vezető szerve pedig a csendőr felügyelőség volt, élén a tábornoki rangot viselő csendőr felügyelővel. A parancsnokságokat tisztek vezették, akik azonban a lakossággal hatósági személyként nem kerülhettek kapcsolatba, mivel a Magyar Királyi Csendőrség nem rendőrhatóság, hanem csupán rendőri közeg volt.[30]

A Magyar Királyi Csendőrség rövid időn belül visszanyerte a dualizmus békeidőszakában elért kiváló képességeit. 1924-re új szolgálati szabályzatot is kapott a szervezet.[31]

A nyomozómunka tekintetében azonban a csendőrség lemaradt a rendőrség mögött. A Magyar Királyi Csendőrség kötelékében a nyomozómunkára specializált szervezeti elemek járásőrmesterségek formájában először 1904-ben jelentek meg szemben a rendőrséggel, ahol a fővárosi rendőrség kötelékében már 1885-ben megjelentek a detektívek. A csendőrség járásőrmesterségeit azonban az I. világháború során létszámhiány miatt megszűntették és e szervezeti elemet 1919-ben sem állították vissza. A csendőrségi nyomozómunka fejlesztését más alapokra helyezték. Egyrészt valamennyi csendőr számára előírták a nyomozótevékenységet is, másrészt pedig központi szakmai szervezetekkel igyekeztek elősegíteni az őrsökön folyó munkát. Ide sorolható az 1920-as évek közepétől fokozatosan kiépülő és 1930-ban már a szervezeti struktúrában is megjelenő csendőr nyomozóparancsnokság, amely modern technikai eszközökkel, nyilvántartással és a bonyolultabb ügyek tekintetében a nyomozómunka végzésére specializált felkészítésben is részesült csendőrökből állt. Csendőr kerületenként pedig egy-egy nyomozó alosztály segítette a kerületnél előforduló összetettebb bűnügyek felderítését. Ebbe a struktúrába illeszkedett bele a politikai nyomozó alosztály a csendőr nyomozó-parancsnokság kötelékében. A csendőr politikai nyomozó alosztály munkatársainak a száma sem haladta meg a rendőrség politikai osztályán dolgozók létszámát.[32]

Annak ellenére azonban, hogy a testület igyekezett megőrizni a szervezet homogenitását és a hagyományos jól bevált szervezeti struktúrát, a két világháború között alakultak ki azok a szervezeti sajátosságok, amelyeket a harmadik évezred elején szakszolgálat jelzővel illetünk.[33]

A testület teendőinek a specializálódási folyamatába illeszkedett az is, hogy Galántán csendőr karhatalmi zászlóaljat hoztak létre. Ennek az alakulatnak az alapvető feladata azonban nem a tömegmegmozdulások kezelése volt, hanem — a II. világháború tapasztalatai alapján — az ellenséges diverziós erők elleni fellépés. Ezen alakulat kapta meg a Magyar Királyi Honvédségtől azokat az Ansaldo típusú úgynevezett „kisharckocsikat", amelyek az ellenséges regurális haderővel szembeni harceljárások során — a tűzerejük, a terepjáróképességeik és a sűrű szervízigényeik miatt — már korszerűtlenek voltak.[34]

A csendőrség karhatalmi feladatok ellátása érdekében történő igénybe vehetőségét a galántai zászlóalj jelentősen elősegítette, mivel egyébként a csendőr őrsökről a karhatalmi teendők ellátására vezényelt személyi állományt csak lassan és nagy területről — általában őrsönként egy-két főt — lehetett mobilizálni. Nagyobb létszámú karhatalmi teendők végzését éppen ezért a Magyar Királyi Honvédség kijelölt és a feladat végrehajtására felkészített csapatai valósították meg.[35]

A területvisszacsatolások nyomán a testület személyi állománya is gyarapodott 22 000 főre. Ebbe a létszámba beletartozott a galántai zászlóalj is, amelynek a legénységi állományát sorozott katonák alkották. Sorozott személyi állomány alkalmazására — a felállítási időszakot leszámítva — először került sor a testület történetében.

A kor követelményeinek megfelelő szakosodási folyamat a Magyar Királyi Csendőrségnél is végbe ment a rendőrséghez hasonlóan. Létrejött a vasúti csendőrség[36], a közúti (települések közötti úthálózatra kiterjedő hatáskörű) közlekedési csendőrség[37], a légicsendőrség.[38] Még a vízi csendőrség csírái is kialakultak, elsősorban a Balatonon vízi őrsök formájában a háború miatt azonban a vízi csendőrség országos kiépítése elmaradt.[39] Emellett természetesen a háború időszakában a Magyar Királyi Honvédség alakulatainál a tábori csendőri szolgálatot is ellátta a testület bár e teendők végzésébe a honvédség személyi állományából is vontak be katonákat.[40]

A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti felépítése lényegében a dualizmuskori struktúrát követte, bár az újonnan alakult „szakszolgálatai" tartalmaztak speciális szervezeti elemeket is, azonban nem ezek voltak a jellemzőek. **(IV.sz. melléklet)** A területvisszacsatolásokat megelőzően a Magyar Királyi Csendőrség személyi állománya 1938-ban 769 őrsön teljesített szolgálatot.[41]

A Magyar Királyi Csendőrség a vizsgált időszakban is 90 % körüli bűnfelderítéssel végezte tevékenységét, amely a korabeli társ rendvédelmi testületekkel összehasonlítva a legjobb eredmény

volt és amelyet azóta sem tudott túlszárnyalni egyetlen magyar rendvédelmi testület sem. A testület szolgálatellátását döntően járőrözéssel valósította meg. Általános volt a két fős járőr. A testület működési területét — azaz a városok hatósági területének a kivételével a Magyar Királyság teljes területét — pókhálószerűen lefedték az őrsök, melyek járőrei bejárták a rájuk bízott terület minden zegét-zugát. Soha nem lehetett előre tudni, hogy mikor és hol bukkan fel csendőr járőr. A csendőrök folyamatosan jelen voltak a rájuk bízott területen. Alapvető, hogy nem hagyhatták figyelmen kívül a legkisebb szabálytalanságot sem. Minimum figyelmeztetniük kellett a szabálytalanságokat elkövetőket. A személyi állomány idejét igyekeztek a lehető legtakarékosabban felhasználni. A szolgálati idő nem nyolc, hanem legkevesebb 12-16 óra volt — természetesen pihenők beiktatásával — így egy-egy járőr nagy térségeket portyázhatott be. A csendőrök felkészültségükből fakadóan szakszerűen intézkedtek és a testület szellemisége biztosította, hogy a szabályzatok előírásainak megfelelően tevékenykedjenek. Felelőtlen, nemtörődöm magatartás, az intézkedés alóli kibúvás, a korrupció fehér hollónak számított a testület körében. Mivel a testület nem rendelkezett a társ rendvédelmi testületeknél jobb technikával, vagy előnyösebb jogi szabályozással, ezért az eredményeik oka egyértelműen a személyi állomány tevékenységében rejlett.[42]

A polgári magyar állam rendvédelmi modelljének ugyan a két meghatározó testülete kétségtelenül a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Rendőrség volt. Azonban a modell integráns részei voltak más speciális rendvédelmi szakterület eredményes ellátása érdekében működtetett társ rendvédelmi testületek is. A két világháború közötti magyar rendvédelmi modell részesei voltak — a csendőrség és a rendőrség mellett — a Magyar Királyi Pénzügyőrség, a Magyar Királyi Folyamőrség, a büntetés-végrehajtás szervezete. A Magyar Királyi Testőrség, a Magyar Királyi Koronaőrség és a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség, valamint a határőrség (Magyar Királyi Vámőrség 1921-1931, Magyar Királyi Határőrség 1932-1938, Magyar Királyi Honvéd Határvadászok 1939-).[43] **(V.sz. melléklet)**

A polgári magyar állam rendvédelmi modelljében, a két világháború közötti időszakban a csendőrség és a rendőrség mellett kétségtelenül a határőrizeti szervezet foglalkoztatta a legtöbb embert.

A Magyar Királyi Vámőrség (1921-1931) majd a *Magyar Királyi Határőrség* (1932-1938) 4 210, illetve 5 734 fővel látta el a határőrizeti szolgálat feladatait. A Magyar Királyi Határőrséget felváltó *honvéd határvadászok* már nem önálló testületként, hanem a Magyar Királyi Honvédség — korabeli szóhasználat szerint — csapatnemeként látták el a magyar határok őrzésének és védelmének a feladatait.[44]

A magyarországi tanácsköztársaság bukása után és a trianoni békediktátum között kialakult egy átmeneti magyar határőrizet is, amely a dualizmuskori magyar határőrizeti szisztéma továbbfejlesztett változatát alkotta. Eszerint a Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálatra kijelölt határszéli alakulatai látták el a határvonal őrzését és a határrend betartatását, a határforgalom ellenőrzését pedig az államosított rendőrség határszéli kirendeltségei. Ez a szisztéma sem jött létre azonban azonnal.

Kezdetben a magyarországi tanácsköztársaság után újjászerveződő magyar állam nem rendelkezett határőrizeti szervezettel. A dualizmus időszakában mintegy 480 fő határrendőr, 1 357 határszéli csendőr és 549 fő pénzügyőr őrizte a Magyar Királyság vámhatárait. Ennek a 2 386 főnek a töredéke állt a lényegesen hosszabb demarkációs vonalak őrzésének rendelkezésére. A határvonalak mellett szolgálatot teljesítő pénzügyőr szakaszok személyi állományát az államhatalom oly módon igyekezett megerősíteni — hadköteles pénzügyőrök e szolgálati helyekre irányításával, felszerelésük és fegyverzetük hadrafogható állapotba hozásával — hogy legalább jelképes erő álljon rendelkezésre a határok őrzésére és védelmére. Emellett pedig a Nemzeti Hadsereg alakulatait is igénybe vették a határok őrzése céljából.[45]

A határok őrzése és a határmenti hadrafogható erők központi irányítás alá vonásának az érdekében létrehozták a Határforgalmi Katonai Felügyelő tisztséget. A tábornoki rangban lévő felügyelő a honvédelmi minisztertől kapta a meghatalmazását, beosztását pedig a miniszterelnök hozta létre, feladatkörét is miniszterelnöki rendelet szabályozta.[46] A Határforgalmi Katonai Felügyelő-i tisztség a Magyar Királyi Vámőrség létrehozásáig állt fenn.

A rendőrségek államosításával megoldódott a határforgalmat ellenőrző szervezetek rendvédelmi struktúrában való elhelyezkedése. Továbbra is nyitott maradt azonban a határvonal őrzésének és a határrend betartatásának a témaköre. A határmenti pénzügyőr csapatokat úgynevezett pótpénzügyőrökkel — a nemzeti haderőtől a pénzügyőrséghez vezényelt katonákkal — is megerősítették.

Ez azonban nem pótolta a határőrizeti szervezetek létszámhiányát, továbbra sem nélkülözhette a Nemzeti Hadsereg alakulatait a magyar határőrizet.

Ebből a helyzetből kiindulva született azon — a Fővezérség és a honvédelmi tárca által egyeztetett — elgondolás, mely szerint a magyar határokat őrző önálló fegyveres testületet hoznak létre. *„A honvédelmi tárca és a Fővezérség által egyeztetett elgondolás szerint a határőrizeti, valamint bizonyos határőrizeti tevékenységek ellátására határőrséget kívántak felállítani.*

A határőrséget többirányú komplex feladatrendszerrel kívánták létrehozni. A szervezet feladatait alkották volna:

- az elszakított országrészeken lakó honfitársakkal való szoros kapcsolat fenntartása és az irredenta mozgalmak elősegítése;

- békében az ellenséges kémszolgálat megakadályozása, a saját kémszolgálat elősegítése, a katonai határőrizettel kapcsolatos összes, teendők teljesítése;

- háborúban a határ lezárása, a határ megerősítése, a mozgóstás és felvonulás biztosítása és fedezése, továbbá közreműködés a határvédelemben a vezérkar főnöke által kiadandó külön utasítás szerint.

A határőrséget a katonai körlet-parancsnokságoknak kívánták alárendelni, közbiztonsági ügyekben azonban a területileg illetékes rendőrhatóság rendelkezésére kellett volna állnia. A határőrizeti feladatok ellátására a határőrség esetenként igénybe vehette volna a határmenti belbiztonsági erőket is.

A tervezet szerint a határőröket a katonai őröknek járó jogok illették volna meg, a szervezetnek a jogállása pedig a Magyar Királyi Csendőrséggel lett volna azonos.

A határőrség szervezete őrségekből, alosztályokból és osztályokból állt volna. A határőr osztályok zászlóaljnak, az alosztályok századnak, míg az őrsök szakasznak feleltek meg az elképzelés szerint. Összesen 22 zászlóalj felállítását tervezték 11 000 fővel. A határőr csapatok irányításával a katonai körlet-parancsnokságokon egy-egy törzstisztet kívántak megbízni megfelelő segédszemélyzet biztosításával."[47]

1919-ben a magyar határokat a csendőrség alakulatai — úgynevezett határőr csendőr zászlóaljakba szervezve — a Nemzeti Hadsereg vadász zászlóaljaival közösen őrizte. 1920 januárjával kezdődően pedig 1920. III. 31-vel bezárólag a Magyar Királyi Csendőrség átvette a határvonalak őrzését. Először az északi, a keleti és déli, majd végül a nyugati határvonalon is a csendőrség vette át a többi szervezettől a határvonal őrzését. A honvédelmi tárca a határvonal (demarkációs vonal) őrzése számára a demarkációs vonaltól számított 8-10 km széles területsávot jelöltek ki.[48]

A határszéli csendőrség szervezeti felépítése speciális volt. A végrehajtó szolgálat színtere — a testület többi részéhez hasonlóan — az őrs volt. Nyolc főnél kisebb létszámú határőrizeti csendőr őrsöt nem lehetett létrehozni. Szükség esetén azonban több határmenti őrsöt egy tiszt felügyelete alatt különítménybe lehetett összevonni. A határszéli csendőr őrsök ugyanazoknak a parancsokságoknak voltak alárendelve — szakasz- , szárny- és kerület-parancsnokság — mint a határőrizeti szolgálatot el nem látó csendőr őrsök. Az érintett kerület-parancsnokság törzsében azonban egy tisztet megbíztak azzal, hogy — másirányú szolgálati teendői mellett — a határőrizeti csendőr őrsök tevékenységét is felügyelje. Ez a csendőr tiszt pedig a kerület-parancsok alárendeltsége mellett egyben a területileg illetékes katonai körlet-parancsnoknak is az alárendeltségébe került. Olyan erőösszpontosítást igyekeztek megvalósítani a demarkációs vonalak mentén kijelölt 8-10 km széles határsávban disszlokáló határszéli csendőr őrsökön, hogy 1 km hosszú őrzendő határszakaszra, a Duna mentén 3 fő, a nyugati határszakaszon pedig 8-9 fő jusson. Mivel ez a tervezett létszám a Magyar Királyi Csendőrség határmenti alakulatainál rendszeresített élőerőnél nagyobb volt, ezért a testületnek az ország belsejében szolgálatot teljesítő tagjai közül vezényeltek csendőröket a határra, illetve a nemzeti hadsereg úgynevezett pótcsendőröket is átirányított a határmenti térségbe. A pótcsendőrök olyan katonák voltak, akiket a katonai kerület-parancsnokságok megbízhatónak ítéltek csendőri szolgálat ellátására. Katonai kerület-parancsnokságokként átlag 380 főt vezényeltek a csendőrséghez, mely alól a budapesti kerület-parancsnokság alkotott kivételt, illetve a székesfehérvári kerület-parancsnokságnak is csupán 100 főnyi erősítést kellett küldenie. A pótcsendőröknek kifogástalan ruházattal, fegyverzettel és személyi felszereléssel kellett rendelkezniük.[49]

A polgári magyar állam rendvédelmi modellje fejlődéstörténetének második szakasza kezdetén a határőrizet témája a hadügyi tárca kompetenciájába került, alapvetően a vesztes háború okozta körülményekből fakadóan. a magyar határőrizet tehát — a dualizmuskori időtől eltérően — a hadügy felügyelete alá került. Kezdetben azonban még nem dőlt el, hogy milyen szervezeti keretek között valósuljon meg ez a katonai határőrizet. A trianoni békediktátum létrejötte után azonban a labilis

időszak lezárult, kialakultak azok a szilárd támpontok, amelyekre tekintettel ki lehetett alakítani a magyar határőrizeti struktúrát.

Alapvető szempont volt, hogy a létrehozandó határőr szervezet nem lehet a haderő része, legalább is nyílt formában. Ugyanakkor azonban kompatibilisnek kellett lennie a magyar véderővel, hogy szükség esetén megvalósítható legyen a közös alkalmazásuk. Mivel pedig az ANTANT — a magyarországi tanácsköztársaságra való tekintettel — a rendvédelmi szervezetek tekintetében sokkal nagyvonalúbbnak mutatkozott mint a haderő esetében, ezért a legcélravezetőbb megoldásnak az mutatkozott, ha önálló határőr, testületet alakítanak ki. Ezzel ugyanis nem csupán a fegyverben állók számát lehetett az országban gyarapítani, hanem így nyílt lehetőség arra, hogy a lehető legnagyobb erőkoncentrációt hozzák létre a határ mentén. Ezen erőkoncentráció pedig létkérdés volt, mivel a környező államok ellenségesen viszonyultak a Magyar Királysághoz. Márpedig a szomszédos országok hadereje — Ausztria kivételével — egyenként is lényegesen nagyobb volt, mint a trianoni békediktátum által Magyarország számára engedélyezett 35 000 fős magyar haderő. A magyar ipari centrumok pedig oly közel kerültek az államhatárokhoz, hogy azokat rövid időn belül megszállhatták volna a támadók. A magyar stratégia lényege pedig éppen az volt, hogy az esetleges ellenséges előrenyomulást lassítsa mindaddig, amíg a konfliktus rendezését, diplomáciai útra terelik, mivel a katonai győzelem semmiképpen sem volt valószínűsíthető. A diplomáciai tárgyalások számára viszont olyan helyzetet kívántak teremteni, hogy a magyar diplomaták ne a megszállt ország pozíciójából kezdjék meg tárgyalásaikat. Az ellenséges előrenyomulás lassításához, a teljes megszállás megakadályozásához azonban időre és megfelelő erőre volt szükség. Időbe telt a hátországban a hadra fogható férfiak mozgósítása, továbbá minél hosszabb ideig kellett biztosítani a magyar ipari centrumok működését, hogy a haditermelésre átállt gyárak minél több felszerelés gyártását valósíthassák meg, amivel a hátországi mozgósítottakat fel lehetett volna szerelni.

Ebben a koncepcióban tehát kulcsfontosságú volt a határok védelme. Ezért olyan megoldásra törekedett a magyar vezetés, amit az ANTANT elfogad és a magyar fél számára is biztosítja az adott körülmények között a lehető legnagyobb erőkoncentrációt a határok mentén.[50]

A Magyar Királyi Vámőrség e szempontok figyelembe vételével és az ANTANT egyetértésével jött létre. Magyarország vezetése a testületet kezdettől fogva a Magyar Királyi Honvédség rejtett részének tekintette. A Magyar Királyi Vámőrségnek semmi köze sem volt a vámhivatalokhoz és a vámeljáráshoz legfeljebb annyi, hogy — mivel a vámhatárok egybeestek az ország határaival — a vámhatárokat őrizte. Működési területén pedig a vámhivatalok külső biztosítását is ellátta. A Magyar Királyi Vámőrség nyílt feladatkörét a határőrizet, rejtett feladatait pedig a határok védelme alkotta, természetesen a Magyar Királyi Honvédséggel együttműködve.[51]

A Magyar Királyi Vámőrség hivatalosan a Magyra Királyi Pénzügyminisztérium alárendeltségébe tartozott, ahol a XX. majd XIX. osztály felügyelte. A XIX. főosztály azonban csak névlegesen tartozott a pénzügyi tárcához, valójában a honvédelmi tárca kikülönített részeként működött. A testület felett a Magyar Királyi Honvédség főparancsnoka úgynevezett szemlejogot gyakorolhatott, azonban csak rejtetten, melyet azon vámőr csapatok esetében érvényesíthetett, amelyek a honvéd csapatokkal közös elhelyezési körletekben állomásoztak. A honvéd vezérkar (amely szintén rejtett szervezeti elem volt) főnöke a testület katonai kiképzésének az ellenőrzési jogával rendelkezett, amelyet a területileg illetékes vegyesdandár-parancsnokságok által gyakorolt. A vámőr kerületek gazdálkodásának az ellenőrzése pedig a területileg illetékes vegyesdandár-parancsokságok hatáskörébe tartozott.[52]

A Magyar Királyi Vámőrség szervezeti felépítése négy lépcsős volt. A vámőr őrsök (151) alkották a legkisebb szervezeti egységet, az őrsök voltak a határőrizet színterei. Több őrs teendőit irányították a szakasz-parancsnokságok (54). A szakasz-parancsnokságok tevékenységét pedig a vámőr kerület-parancsnokságok fogták össze (7). A kerület-parancsnokságok határszakaszai megegyeztek a vegyesdandár-parancsnokságok határszakaszaival. A Magyar Királyi Vámőrség élén pedig a vámőr felügyelőség, mint országos főparancsokság állt. **(VI.sz. melléklet)**

A Magyar Királyi Vámőrséget 1921. VIII. 25-én hozták létre, a határőrizeti szolgálatot pedig 1921. IX. 1-vel vette át a Magyar Királyi Csendőrségtől.[53]

Kezdetben a Magyar Királyi Vámőrséghez vezényelték a társhatárőrizeti szervek erőinek egy részét, összesen 2 177 csendőrt, 3 754 katonát, 261 rendőrt és 800 pénzügyőrt. Fokozatosan — ahogyan a testület személyi állományát a vámőrökkel feltöltötték — szűntették meg a más szervezetektől a vámőrséghez irányítottak vezénylését. A Magyar Királyi Vámőrség létszámát 4 913 főre ter-

vezték, amelyből azonban az ANTANT csupán 4 210 főt engedélyezett, bár az ANTANT részéről is felmerült a 6 262 főnyi létszám szükségessége.[54]

A Magyar Királyi Vámőrség katonailag szervezett fegyveres őrtestület volt. A személyi fegyverzeten kívül — amely megegyezett a Magyar Királyi Honvédségnél rendszeresítettel — csupán sorozatlövő fegyverekkel rendelkezett a vámőrségi objektumok védelme céljából. A vámőrök egyenruhája is azonos volt — néhány kisebb kiegészítő elemtől eltekintve, mint például fejfedőként a kalap rendszeresítése — a honvédségben rendszeresítettel. A személyi állomány legénységi részét pedig az úgynevezett kényszertoborzással biztosították. A kényszertoborzás lényegében sorozást jelentett, mivel azonban a trianoni békediktátum a sorozást nem tette lehetővé, ezért a sorozást átkeresztelték. A kényszertoborzás lényegével az ANTANT is tisztában volt, azonban szemet hunyt felette, mivel azt is tudta, hogy más módon a szükséges legénységi állományt összeszedni nem lehetett volna.

Az ANTANT magyarországi helyszíni ellenőrzésének a fennállása alatt a Magyar Királyi Vámőrség szervezetének a fedésében jelentős létszámú katonai erőt elrejteni nem lehetett. Miután azonban a helyszíni ellenőrzések 1927. III. 31-ei határidővel megszűntek, elkezdődött a rejtett katonai alakulatok kialakítása.[55]

Lényegében ennek a folyamatnak az elősegítése érdekében került sor a testület átszervezéseire *Magyar Királyi Határőrség* elnevezéssel majd a többszöri szervezetmódosításra. Az átszervezések során — bár a határszolgálatos részt is gyarapították — elsősorban a határvédelmi erőket növelték. Egyben pedig a rejtett alakulatok számát és erejét hízlalták. Ennek során elérték, hogy a Magyar Királyi Honvédség minden harmadik gyalogezrede a határőrség fedésében létezett. A határszolgálatosok létszáma 1938-ban 5 734 fő volt.[56]

A határőrizeti szervezeten belül a határszolgálatos elnevezést a testület azon részére használták, amely a határőrzési feladatok ellátásra volt hivatott. A határszolgálatosokat csak személyi fegyverrel és objektumvédelmi célzattal sorozatlövő fegyverekkel szerelték fel. A határszolgálatosok kiképzésének tartalma is eltért a testület határvédelmi feladatokat ellátó szervezeti egységeiben szolgálatot teljesítőktől, mivel a határszolgálatosok — az általános gyalogsági katonai kiképzés rovására — határőrizeti felkészítésben is részesültek, míg a határvédelmi feladatokat ellátók ilyen felkészítést nem kaptak. A határszolgálatos rész szervezeti felépítése is eltért a testület azon részétél, amelynek a feladatát a határvédelem alkotta. **(VII.sz. melléklet)**

A Bled-i egyezmény nyomán — a fegyverkezési egyenjogúság kinyilvánítását követően — már nem volt szükség a katonai alkalmazású lehetőséggel bíró alakulatok rejtésére. Ezért a határőrséget integrálták a magyar haderőbe. Ezzel megszűnt a magyar határőrizeti erők felett a pénzügyi tárca felügyelete. Így a *honvéd határvadászokká* átkeresztelt szervezeten belül tovább gyarapodott a határvédelmi erők aránya, illetve az egész szervezet is erősödött, **(VIII.sz. melléklet)** hiszen a területvisszacsatolások nyomán a Magyar Királyság határvonalainak a hossza is megnőtt. Ezen belül pedig a honvéd határszolgálatosok létszáma 9 474 főre gyarapodott.[57] Emellett pedig a Magyar Királyi Honvédség kötelékében olyan új alakulattípusok is létrejöttek, mint a határerőd alakulatok, vagy a székely határvadász alakulatok, amelyek az eredményesebb határvédelem kivitelezését voltak hivatottak megvalósítani.[58]

1939-ben az új honvédelmi törvény már a Magyar Királyi Honvédség feladataként rögzítette a határok őrzését és védését.[59]

Mint ahogyan a polgári magyar állam rendvédelmi modellje két világháború közötti időszakának fejlődéstörténetére jelentős hatást gyakorolt a trianoni békediktátum, ugyanúgy meghatározó volt e modell részeként a magyar határőrizeti rendszerre gyakorolt hatása is. A határőrizetben azonban ez a hatás — a szakterület sajátosságainak megfelelően egyedi módon érvényesült.[60]

Bármennyire is formálta azonban a magyar rendvédelmet a trianoni békediktátum, a dualizmuskori tapasztalatokat, hagyományokat a két világháború közötti időszakban hasznosítani igyekeztek.[61]

Ezek közé sorolható, hogy a határőrizeti tevékenység tereként kifejlődtek területsávok a határ mentén. A két világháború közötti időszakban ennek a szélessége — a terep jellegétől, az úthálózattól, és a települések elhelyezkedésétől függően — általában 8-12 km mélységű volt. A dualizmus időszakában ugyan kettévált a kishatárforgalom által a határon történő kedvezményes átlépésre jogosító területsávban lakók és a konkrét határőrizeti tevékenység végrehajtásának a színtere, mivel a kishatárforgalomban való részvételre a határmenti 40 km-es sávban élők voltak jogosultak, míg a határőrizeti tevékenységet a határvonaltól számított mintegy 10 km széles sávban végezték. E két

dolog azonban az I. világháború utáni időszakban összekapcsolódott, általában a határmenti 10 km körüli szélességű területsávban.[62]

Ide sorolható továbbá a polgári magyar állam határőrizeti metodikájának az a sajátossága is, mely szerint a tevékenység több lépcsős és nem egy szervezet vállán nyugszik, hanem abban az államapparátus mindazon testületeinek határmenti alakulatai részt vesznek, amelyeknek az alapfeladatai harmonizálnak valamely határőrizeti résztevékenységgel.[63]

A két világháború közötti időszakban is több lépcsős volt — a dualizmuskorihoz hasonlóan — a magyar határőrizet. A határvonalra szorosan felzárkózva, attól mintegy 500 majd 100 méter széles területsávban — melyet határsávnak neveztek — kizárólagos jogosultsággal a határőrség (vámőrség, majd határőrség végül pedig határvadászok) tevékenykedtek. E területsávnak a belső szélét a Magyar Királyi Csendőrség határmenti őrsei őrizték. A határsávtól az ország belseje felé elterülő általában 8-12 km széles sávot határkerületnek nevezték. A határkerületben már nem csupán a határőrök, hanem a csendőrök és a pénzügyőrök is láttak el határőrizeti tevékenységet. A csendőrök általában a személyforgalmat ellenőrizték a települések bejáratainál, a forgalmi csomópontokon és a tömegközlekedési eszközök megállóhelyeinél. A pénzügyőrség elsősorban az áruforgalmat felügyelte. A határkerületnek az ország belseje felé eső szélét pedig általában a csendőrök és a pénzügyőrök közösen ellenőrizték. A határkerületen belül pedig — mivel szabályozott volt, hogy a csempészés tekintetében kurrens árucikkekből a családok milyen mennyiséget tarthatnak, illetve ezen cikkeket forgalmazó kereskedőknek folyamatosan biztosítaniuk kellett a pénzügyőrök számára az ellenőrzés lehetőségét — a pénzügyőrség az áruforgalmat és a raktári készleteket ellenőrizhette. Emellett pedig a vámjövedéki kihágásért felelősségre vontakat a hatóságok igyekeztek kizárni a kishatárforgalomból, részükre határátlépési engedélyt rendkívül indokolt esetben biztosítottak. A határsáv és a határkerület — melyet együttesen határővnek neveztek — térsége biztosította a határőrizeti feladatok teljesítéséhez szükséges területet. **(IX.sz. melléklet)** A határővtől azonban független volt a honvédelmi határsáv, amely változó mélységű volt ugyan, azonban szélessége általában nem haladta meg a 15 km-t.[64]

A polgári magyar állam rendvédelmi modelljének két világháború közötti időszakában a csendőrség és a rendőrség mellett a harmadik legerőteljesebb szervezet kétség kívül a határőrség (vámőrség, majd határőrség végül határvadászok) volt. E három szervezetnél a társ rendvédelmi testületek lényegesen csekélyebb befolyást gyakoroltak a rendvédelemre és az ott szolgálatot teljesítők létszáma is jóval mérsékeltebb volt.

A *Magyar Királyi Folyamőrség* volt a kisebb súlyú szervezetek közül a legjelentősebb testület. E testület létrehozása is klasszikus példája volt a trianoni békediktátum káros hatásai mérséklésére irányuló tevékenységnek. A folyami erők a Magyar Királyságban az Árpád-házi királyokig ,visszanyúló hagyományokkal rendelkeznek. A kiegyezést követően a Császári Királyi Haditengerészetből különítették ki a Budapesti Különítményt, amely a flottila kiindulópontjává vált.[65]

A budapesti különítmény első hajóit a Maros-t 1871. IV. 20-án, a Leitha-t pedig 1871. V. 17-én bocsátották vízre. Mindkét monitort a magyar kormány 1868 júniusában rendelte meg az akkori Pest-Fiumei Hajógyártól. A dualizmus időszakában a flottila számos úszóegységből álló testületté nőtte ki magát, amely még a háború által megtépázottan is nem elhanyagolható erőt jelentett. A trianoni békediktátum azonban úgy rendelkezett, hogy valamennyi felfegyverzett úszóegységet át kell adni az ANTANT-nak. Magyarország számára a saját dunai flottilájából csupán három felderítő naszád megtartását engedélyezték folyamrendőri szolgálat céljaira. 1921. I. 3-ai minisztertanácsi ülés döntött a Magyar Királyi Folyamőrség létrehozásáról 1921. III. 1-ei felállítással.[66]

A folyamőrség létszámát a magyar kormány 5 000 főre tervezte, a békediktátum azonban csupán 1 620 főnyi fegyveres és 1 800 főnyi fegyver nélküli, összesen tehát 3 420 főnyi személyzetet engedélyezett. A folyamőrség is kettős szervezettel rendelkezett. A nyílt szervezet rejtésében — melynek feladatát a vízirendészeti teendők ellátása alkotta — igyekeztek működtetni és fejleszteni a dunai flottilát. A testület formálisan és a vízirendészeti teendőket illetően a belügyi tárca irányítása alatt állt, egyébként pedig rejtetten a honvédelmi tárca kompetenciájába tartozott. A testület nyílt szervezetének az élén a révfőkapitányság állt, amely 10 révkapitányságot irányított. A révkapitányságok alárendeltségébe pedig 10 révkirendeltség tartozott. A révkapitányságok — a körülményektől függően, alkalmanként hosszabb-rövidebb időre — kikülöníthettek révőrségeket.[67] **(X.sz. melléklet)**

A Magyar Királyi Folyamőrség 1939. I. 15-vel — a honvédség önálló fegyvernemeként — Magyar Királyi Honvéd Folyamerők elnevezéssel a Magyar Királyi Honvédség részévé vált és a honvéd évezérkar főnökének a közvetlen alárendeltségébe került. A folyamőrség a honvédség ré-

szeként is megőrizte az önálló rendfokozati rendszerét. **(XI.sz. melléklet)** A folyamrendészeti teendők zömét — a folyamőrségnek a Magyar Királyi Honvédségbe integrálásakor — a rendőrség, egyes térségekben pedig a csendőrség vette át.[68]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség — mint a polgári magyar állam rendvédelmi modelljébe tartozó testület — a két világháború közötti időszakban klasszikus feladatait mintegy 3 000 fővel látta el. A vámhivatalok csak később, a II. világháború után kerültek a testülethez a szovjet minta átvétele kapcsán. A testület szervezeti felépítése azonos volt a dualizmuskorival. **(XII.sz. melléklet)** Új szakterületként jelent meg a harmincas évektől a testület szervezetében és tevékenységében a pénzügyőri nyomozó munka, melyet e célra létesített pénzügyőr szakaszokba csoportosítva végeztek a pénzügyőri nyomozók. A speciális nyomozó szakaszok működési területe számos hagyományos szakasz működési területét fedte le. A Magyar Királyi Pénzügyőrség személyi állománya — mint polgári fegyveres őrtestület személyzete — a dualizmus időszakában kialakított testületi rangrendszert viselte.[69]

A fegyőrök tevékenysége, szervezete, rangrendszere a dualizmuskorihoz képest nem változott. Alapvetően közvetett módon — a büntetés-végrehajtási intézetekben büntetésüket letöltők által — vettek részt a rendvédelemben. Klasszikus közbiztonsági, illetve bűnügyi és igazgatásrendészeti teendőket nem láttak el. Munkájuk azonban a közrend és közbiztonság fenntartása érdekében fontos volt. A magyar büntetés-végrehajtás számára máig ki nem hevert gondot okozott, hogy a dualizmus időszakában kiépülő, bár teljesen be nem fejezett több lépcsős büntetésvégrehajtási intézményrendszer számos intézetétől megfosztotta az országot a trianoni békediktátum. A két világháború közötti időszakban igyekeztek ugyan ezt az űrt betölteni, azonban anyagi okok miatt ez csupán részlegesen sikerült.[70]

A *Magyar Királyi Testőrség*, a *Magyar Királyi Koronaőrség* és a *Magyar Királyi Képviselőházi Őrség* a dualizmus időszakában kialakult feladatrendszerének megfelelően látta el a teendőit, megközelítőleg hasonló létszámmal és szervezettel. E három testület közül csupán a Magyar Királyi Testőrség volt új szervezet, melyet 1921-ben állítottak fel a dualizmuskori magyar testőrségek maradványaiból. Az új testület új egyenruhát is kapott. A koronaőrség és a képviselőházi őrség ruházata változatlan maradt. Feladataik tekintetében az eltérés a dualizmuskori teendőikhez képest csupán annyi volt, hogy a Magyar Királyi Testőrség — bár továbbra is az államfőt és a közvetlen környezetét védelmezte — már nem a királyt, hanem a kormányzót őrizte. A testületek díszelgő jellegű és palotaőrzési beállítottságú feladati továbbra is domináltak a szolgálati teendőik körében. A fegyveres biztosítást a kevésbé látványos háttértevékenységet pedig a fővárosi rendőrség detektívtestülete végezte. Mindhárom testületnél — katonailag szervezett őrtestületekről lévén szó — a szárazföldi haderőnem rendfokozatait viselték a személyi állomány tagjai. A két háború közötti időszakban azonban a testőr rangokat nem tekintették magasabbnak a velük azonos katonai rangoknál.[71]

A testőrség, koronaőrség és képviselőházi őrség hovatartozása sem változott lényegesen. A különbség csupán annyi volt, hogy a testőrség felett — a kabinetirodája által — a kormányzó diszponált. Változatlan maradt a koronaőrség koronaőröknek, a képviselőházi őrség pedig az országgyűlés elnökének való alárendeltsége.

Ugyan nem tartoztak az állami rendvédelmi testületek közé, azonban mégsem hagyhatók figyelmen kívül a közhatósági jogú személyek. E speciális jogosultsággal rendelkező személyek köre és feladataik már a dualizmus időszakában kialakultak, a két világháború közötti időszakban pedig tovább működött a civil rendvédelem. A magyar törvények előírták, hogy a jelentős természeti értékekkel, illetve műtárgyakkal rendelkező tulajdonosok, valamint tulajdonosi közösségek kötelesek gondoskodni tulajdonuk őrzéséről. Így jöttek létre a víztársulások által alkalmazott gátőrségek, az erdőtulajdonosok által foglalkoztatott erdőőrségek, a vasúti pályákat őrző pályaőrségek stb. Ezek az őrök általában kettős funkciót láttak el. Egyrészt a gondjaikra bízott terepszakaszokon a műtárgyak karbantartási munkálataiban kellett részt venniük és a kisjavításokat felügyelniük, másrészt ügyelniük kellett arra, hogy a műtárgyakat, illetve természeti értékeket ne károsítsák meg. E kettős feladatukból fakadóan kettős képesítési követelménynek is kellett megfelelniük. Egyrészt valamilyen szaktanfolyamot kellett eredményesen levégezniük, például vadászvizsgát tenni, vagy a MÁV vonatkozó tanfolyamát elvégezni stb., másrészt pedig — kizárólag a magyar állam szervezésével megvalósuló — közhatósági jogú tevékenységre felkészítő tanfolyamon kellett részt venniük és azt eredményes vizsgával zárniuk. E tanfolyamokra pedig alapos ellenőrzés után vették fel az arra jelentkezőket, ahol pszichikai, fizikai és egészségügyi szempontok mellett meghatározó volt a nemzethűség, bűnügyileg fertőzetlen környezetből érkezés.[72]

A két világháború közötti időszakban — a trianoni határok között mintegy 20 500 fő gátőr, erdőőr, mezőőr, pályaőr tevékenykedett. A pályaőrök azonban ebben az időszakban már nem rendelkeztek lőfegyverrel. Összességében tehát a 18 600 fő felfegyverzett közhatósági jogú személy segítette elő a rend fenntartását. Ők döntő többségükben az ország ritkán lakott területein tevékenykedtek. Mivel a szolgálati helyükön laktak a családjukkal együtt, ezért pótolhatatlanok voltak a törvényellenes cselekedetek észlelése és az elkövetők elfogása terén. A közhatósági jogú személyeknek joga volt a gyanús személyeket igazoltatni, a csomagjaikat átkutatni, a bűnelkövetők eszközeit elkobozni. Az általuk elfogott személyeket pedig — további eljárás céljából a bűnelkövetés eszközeivel együtt — a hívásukra kiérkező rendvédelmi testület járőrének adták át.[73]

A közhatósági jogú személyek nem voltak állami alkalmazottak. Fizetésüket és ellátmányaikat — szolgálati lakás, egyenruha, fegyver stb. — az őket foglalkoztató önkormányzatoktól, társaságoktól, vagy személyektől kapták. Az állami alkalmazottakra általában érvényes juttatások legfeljebb mintát jelenthettek a foglalkoztatóik számára. Ennek ellenére azonban megbecsült, biztos egzisztenciát nyújtó foglalkozásként tartották számon a magyar társadalomban a közhatósági jogú személyeket által végzett tevékenységeket.

A polgári magyar állam rendvédelmi modelljének két világháború közötti fegyveres őrtestületei jó hatásfokkal működtek, hiszen a csendőrség bűnfelderítési aránya 90 %, a rendőrségé pedig 80 % körüli volt. A Magyar Királyság területén a rendvédelmi testületek a rendet fenntartották, a közbiztonság kielégítő volt. A bűncselekményeket elkövetők kivételével a lakosság a rendvédelmi testületek tevékenységével elégedett volt. A rendvédelmi őrtestületek a törvényeket eredményesen betartatták.

A rendszer tehát kielégítően működött. A rend fenntartásának a súlya döntően a Magyar Királyi Csendőrség és a Magyar Királyi Rendőrség testületeinek a vállán nyugodott. A két szervezet teljes létszáma — a trianoni határokon belül — 24 000 fő volt. Tevékenységüket pedig csaknem 9 000 000 főnyi lakosság körében fejtették ki. Ezek a testületek sem rendelkeztek a korszak általánosan elfogadott jogi felhatalmazásait lényegesen túllépő jogosultságokkal, illetve technikai felszereltsége is az európai középmezőnyben lévőnek tekinthető. A magyarországi rendvédelem technikai színvonala hagyományosan a brit, francia és német mintát követte néhány éves lemaradással és a balkáni országok előtt járt ugyancsak néhány évvel. A jó eredmények egyértelműen a személyi állomány szellemiségéből, kavilifikációjukból következtek.[74]

Általános volt az a szemlélet, hogy a haza fegyveres szolgálata nem foglakozás, hanem hivatás, így e hivatást gyakorló személyek erkölcsi és anyagi megbecsülése ennek megfelelő volt.

A magyar rendvédelemben a szakmai felkészítés alapelvei egységesek voltak. A legénységi és a tiszti felkészítés alapjait egyaránt az állami iskolai végzettség alkotta, amelyre — mai fogalmaink szerint szakképzés formájában — ráépültek a szakmai felkészítés majd továbbképzés tanfolyamai. A csendőr és a rendőr legénység felkészítésének az ideje — az elemi iskolai előképzettségre és a katonai szolgálat letöltésére alapozva — egy év volt. A felkészítés éve beleszámított a három éves próbaidőbe. Az alapfelkészítés nyomán láthatott el a próbacsendőr, vagy próbarendőr járőrtársi feladatkört. Amennyiben a próbaidős csendőr, vagy rendőr tevékenységével a szolgálati elöljárói elégedettek voltak és a próbaidős is kérte a véglegesítését, akkor kinevezték a testület tagjának, szolgálati idejébe pedig beleszámították a próbaidőt.[75]

Általában a testületeknél eltöltött 10 éven belül kellett elvégezni a járőrvezetői beosztásra alkalmassá tevő további tanfolyamot. E tanfolyam birtokában a legénység tagjai számára létesített beosztások döntő többsége betölthető volt. A legénységi beosztások legfelsőbb szintjének a betöltéséhez pedig — például a csendőrségnél az őrs-parancsnok és őrs-parancsokhelyettesi munkakör ellátáshoz — még egy tanfolyam jellegű képzésen kellett részt venni, amelyre azonban már csupán a legénység kiválóságai juthattak be. A különböző szakterületeket ellátók számára pedig külön tanfolyamokat indítottak, mint például a közlekedésiek számára a gépkocsivezetői tanfolyamot stb. A speciális képzettségeket — például motorcsónakvezetői vizsgát — ha arra a csendőrnek vagy rendőrnek a szolgálati teendők eredményes ellátása érdekében szüksége volt, pótlékkal honorálták.[76]

A szakmai képzettséget jelentő tanfolyamok elvégzése nyomán magasabb fizetési osztályba sorolták az eredményes vizsgát abszolválókat. A magasabb képzettséget nyújtó, ezáltal magasabb fizetési osztályba sorolt beosztások betöltésére alkalmassá tevő tanfolyamokra való jelentkezést általában a szolgálatben eltöltött időhöz kötötték. Azok azonban, akiknek az állami iskolai végzettsége magasabb volt a képesítési követelményrendszerben előírtnál e türelmi idő a felére is csökkenhetett. A detektívek számára például az előírt állami iskolai végzettség az érettségi volt. Azok a detektívek

azonban, akik valamilyen főiskolai diplomával rendelkeztek nem 10 évi, hanem már 5 évi eredményes szolgálatteljesítés nyomán jelentkezhettek detetktívfelügyelői tanfolyamra. a 3 éves próbaidő mellett általában a 10 éves eredményes szolgálatellátás volt az előrelépés terén a következő előfeltétel. A Magyar Királyi Belügyminisztériumba például a fegyveres őrtestületek személyi állománya köréből azok kerülhettek át, akik a testületüknél már legkevesebb 10 évet szolgáltak.[77]

A legénységre — amely a csendőrség és a rendőrség esetében is a Magyar Királyi Honvédség altiszti karának a jellegével bírt — és a tiszti karra egyaránt alkalmazott alapelv volt, hogy az adott szintű állami beosztás betöltéséhez általában magasabb kvalifikációt írtak elő, mint ami hasonló színvonalú tevékenység végzésénél a civil életben megszokott volt.

A képzésben résztvevő oktatókat egyrészt gondosan válogatták az adott szakterület kiválóságai közül, másrészt pedig az oktatási tevékenységük időszakára az átlagosnál magasabb illetményben részesítették őket. Az oktatásból a végrehajtó szolgálatba visszakerülők pedig — rendfokozatban is gyarapodva — a legfontosabb beosztásokba kerültek.

Ezek az alapelvek és gyakorlat az altisztekre és a tisztekre egyaránt igazak voltak. A tisztek felkészítése és kinevezése az állami tisztviselők rendszerbe állását szabályozó közigazgatási elméleti és gyakorlati szakvizsga keretében valósult meg. A speciális háttértevékenységet megvalósító és annak érdekében speciális szakképzettséget igénylő beosztásokat betöltők — például orvos, mérnök stb. — kivételével a közigazgatási elméleti és gyakorlati szakvizsga előfeltétele a katonai vagy jogi tartalmú diploma volt. A katonailag szervezett őrtestület esetében ez a Ludovika Akadémia, míg a polgári fegyveres őrtestületek esetében az egyetemek jogtudományi kari diplomája és a tiszti karba való bejutást lehetővé tevő közigazgatási elméleti és gyakorlati szakvizsgán való eredményes részvétel volt.[78] A közigazgatási elméleti és gyakorlati szakvizsgára lényegében három éves gyakorlati tanfolyam végén kerülhetett sor, ahol — az egyetemi tanulmányaik során elsajátított tudományági ismeretekre alapozva — a szakterület közigazgatásbeli gyakorlati alkalmazásának a helyzetével, illetve a szakterület elméleti műhelyeinek a tevékenységeivel ismerkedhettek meg. A „gyakornoki" idő végén pedig a jelölteknek a szakterületek kiválóságai előtt kellett számot adniuk ismereteikről. Vizsgára azonban rendvédelmi testületek tisztjei közül azok jelentkezhettek, akik a leendő szakterületükön — még jogkör és felelősség nélkül ugyan, de — mint gyakornokok eltöltöttek bizonyos időt. Ezen „próbaszolgálat" keretében például a csendőr tisztjelöltek a leendő beosztottjaik által ellátott szolgálatokat mint járőrtársak végigjárták az idősebb és tapasztaltabb altisztek járőrvezetői parancsnokságával. Végül pedig a kezdő tiszti beosztásoknak megfelelő tisztséget betöltő leendő tisztársaik mellett is eltöltöttek annyi időt, hogy rálátásuk keletkezhessen a majdani teendőikre. E munkakört azonban már mint helyettesek látták el a közigazgatási elméleti és gyakorlati szakvizsga eredményes letételét követően. A két világháború közötti időszakban gyarapodott ugyan azon csendőrtisztek száma. akik a Ludovika Akadémiai végzettségük mellé jogtudományi oklevelet is szereztek, azonban ők még korán sem kerültek túlsúlyba a tiszti kar teljes létszámán belül.[79]

Összességében tehát a polgári magyar állam rendvédelmi modellje két világháború közötti időszakban tevékenykedő őrtestületei személyi állományának a tagjai elméletileg és gyakorlatilag is kiválóan felkészített szakemberek voltak. KÉRY Kálmán vezérezredes a rendszerváltás utáni időszakban a két világháború közötti időszak vezérkari tisztképzése kapcsán úgy nyilatkozott, hogy a tudást nem célnak, hanem eszköznek tekintették a céljaik elérése érdekében.[80]

A felkészültség, a tudás és az ismeretek alkalmazási képessége kétség kívül a korabeli magyar rendvédelmi testületek teljesítőképességének, elért eredményeinek az egyik lényeges oka volt. Emellett azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a fontos körülményt sem, hogy az érintett személyi állomány számára a foglalkoztató magyar állam milyen munka- és életkörülményeket biztosított, őket milyen erkölcsi és anyagi megbecsülésben részesítette. Nem véletlenül tekintették a két világháború közötti időszakban a kortársak az állami szférában betöltött pozíciókat biztos egzisztenciának.

A juttatások rendszere az állami szférában a képzettség szintjétől függően egységes volt, a szakterületek közötti különbségeket pedig pótlékokkal fejezték ki. Ilyen volt például a testületi pótlék. Azonos iskolai végzettségi szintet igénylő beosztás után az állam bármely alrendszerében azonos fizetés és természetbeni illetménnyel járt. A különbségeket pedig pótlékokkal honorálták. E pótlékok összege jelentős is lehetett. A fegyveres őrtestületeknél például általában a fizetés 20 %-át alkotta a testületi pótlék. Ehhez járulhatott még a speciális képzettséget honoráló pótlék, amely hasonló összegű lehetett. Az ily módon keletkezett fizetésbeli különbség pedig már jelentősnek tekinthető.[81]

Az állami alkalmazottak juttatásaik tekintetében generális alapelv volt, hogy az állam kötelessége biztosítani foglalkoztatottjai számára a társadalmi állásukhoz méltó életvitelhez szükséges feltételeket.

Ez az alapelv határozta meg a fizetés mértékét, továbbá a nyugdíj jellegét és a lakhatás biztosítását is.[82]

A fizetés mértéke egyértelműen a betöltött beosztástól függött, illetve attól, hogy az adott beosztáshoz milyen képesítési követelmény írtak elő. Az egységes kezelhetőség érdekében XII. fizetési osztályt határoztak meg a teljes magyar államapparátus számára. A legalsó fizetési osztályokba az érettségizettek kerülhettek, majd a képesítésük gyarapodásával egyre magasabb fizetési osztályokat tölthettek be az állami alkalmazottak az érintett állások megüresedése esetén.

Mivel a magasabb beosztások száma csekély volt, ezért több volt a magasabb képesítéssel rendelkező személy annál, mint ahányan ilyen beosztást betölthettek. Ezért a képesítéssek birtokában lévők de beosztással nem rendelkezők elnyerhették a beosztással járó rang címzetes változatát.

Az érettséginél alacsonyabb képzettséget igénylő beosztásokhoz testületenként alakították ki a fizetési osztály struktúrát, az egységes állami fizetési rendszer mintája alapján.

A fizetések nem egy személy, hanem egy család tisztes megélhetésének a lehetőségét biztosították.

Napjaink családi pótlékjának volt az elődje a gyermeknevelési járulék, amely a gyermekek számától függően nőtt és lényegében a gyermekek tanulmányainak a befejezéséig járt a család számára.[83]

A nyugdíj is kedvező volt, hiszen 40 éves szolgálati viszony után a fizetés 100 %-a járt nyugdíjként. 65 éves korán túl pedig senki sem maradhatott aktív szolgálatban. Az állami alkalmazottak 10 évi szolgálattal szerezhettek nyugdíjjogosultságot a fizetésük 40 %-val. Ezt követően minden letöltött szolgálati évvel fizetésük 2 %-val nőtt a nyugdíjuk. Az állami alkalmazottak özvegyei pedig özvegyi nyugdíjra voltak jogosultak mindaddig amíg újra férjhez nem netek.

Az állami alkalmazottak lakásra is jogosultak voltak. a család nagyságától és a családfő által betöltött beosztás szintjétől függő alapterületű és komfortfokozatú lakásra volt jogosult minden állami alkalmazott, melynek a lakbérét az állam teljes egészében megtérítette. Mivel pedig a lakbérek nem voltak egyformák az országban. Ezért a Magyar Királyság területét lakbérövezetekre osztották. Ily módon minden állami alkalmazott megkaphatta a számára járó lakás lakbérének az összegét, bárhol is teljesített szolgálatot az ország területén. Nagyobb településeken pedig lakótelepeket létesített az állam az alkalmazottai számára. Az állami alkalmazottak nem voltak kötelesek a lakótelepen lakást bérelni, de a számukra előírt lakáskörülményeknél kedvezőtlenebb körülmények között nem élhettek, továbbá bűnügyileg fertőzött negyedekben sem lakhattak.[84]

Az állami alkalmazottak és közvetlen hozzátartozóik a családfő fizetésének 5 % alatti befizetése nyomán lényegében térítésmentes orvosi ellátásban és kedvezményes gyógyszervásárlási lehetőségben részesültek.[85]

Az állami fizetések tehát nem voltak kiugróan magasak, azonban a tisztes megélhetés lehetőségét megteremtették, továbbá a lakhatás és a kedvező nyugdíj biztosítása által megbecsült egzisztenciát jelentettek, amelyet az állami alkalmazottak nem kockáztattak semmilyen törvénytelenséggel, illetve korrupcióval. Az állami alkalmazottak munkahelyei biztosak voltak, mivel nem a főnökeik utasításainak a végrehajtásáért, hanem a tevékenységüket szabályozó jogszabályokban foglaltak megvalósításáért feleltek. Az állami alkalmazottakat is el lehetett ugyan távolítani, ez azonban ritka eset volt és általában bírósági úton valósulhatott meg.

A korabeli magyar rendvédelmi testületek személyi állománya számára az állam olyan körülményeket teremtett, hogy a tevékenységükre bízott szakterület törvényi szabályozásában foglaltak színvonalas végrehajtásában voltak érdekeltek a testületi tagok. A karrierjük átlátható volt és az a szorgalmuktól valamint a tehetségüktől függött. A nyugdíjas életszakaszukra is kiterjesztett biztos egzisztenciájukat nem volt értelme törvénytelen cselekedetek által veszélyeztetni. Ezek a körülmények alakították ki azt a szellemi színvonalat és szellemiséget amely biztosította a testületek kiváló hatásfokkal megvalósuló működését. Lényegében a személyi állomány tudása, tapasztalata, elhivatottsága tette lehetővé, hogy viszonylag csekély létszámmal valósítsák meg a rend színvonalas fenntartását.

A polgári magyar állam rendvédelmi modellje a két világháború közötti időszakban eredményesen és a hatályos törvényekben foglaltaknak megfelelően tartotta fenn a rendet nem könnyű történelmi időszakban. Az I. világháború után ugyanis nem csupán az erkölcsök lazultak fel, hanem új

helyzetek is létrejöttek, például a politikai bűncselekmények új értelmezésű kategóriája, vagy a trianoni békediktátum hatása a magyar rendvédelmi rendszerre. Emellett pedig a nagy gazdasági világválság Magyarországot és a magyar népet is nehéz helyzetbe sodorta, amelynek ugyancsak voltak rendvédelmi vonzatai is.

Minden bizonnyal a korabeli állami és szakterületi vezetők érdeme, hogy a nehéz körülmények között is megőrizték a magyar rendvédelem hatékonyságát és a személyi állomány színvonalas működését. a harmadik évezred számára is példaértékű eredmények és gyakorlatok alakultak ki. Különösen figyelemre méltó a Magyar Királyi Csendőrség 90 % körüli bűnfelderítése, továbbá a magyar rendvédelmi testületek személyi állományának képzési rendszere és a humán viszonyok, valamint a szociális körülmények, amelyeket a harmadik évezred elején sajnos csak távoli célnak tekinthetünk.

Jegyzetek:

[1] A polgári magyar állam első időszakának a kiegyezéstől a magyarországi tanácsköztársaságig terjedő időt tartom, mivel — bár az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc ideje is a polgári magyar állam idejének tekinthető a magyar nemzet történetében azonban — a neoabszolutizmust megelőző 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc időszaka alatt lényegében nem sikerült kiépíteni az új magyar polgári állam részeként a polgári magyar rendvédelmi modellt. A polgári magyar rendvédelem ekkor még csupán nyomokban jelent meg, mivel a harcokra koncentráltak a kortársak. Másrészt az 1861-től enyhülő neoabszolutista rendszer úgynevezett alkotmányos időszakában sem változott a HABSBURG elnyomás lényege, csupán annak formája módosult. A polgári magyar állam kiépítésének folyamata álláspontom szerint a kiegyezéssel kezdődött. Nem vitatom azonban, hogy a megelőző időszakok rendvédelmeinek pozitív és negatív hatásai egyaránt hatást gyakoroltak a kiegyezést követő polgári magyar rendvédelemre, ugyanúgy, ahogyan a reformkori elméleti viták is. A polgári magyar állam fejlődéstörténetének első szakaszát a magyarországi tanácsköztársaság létrejöttével tekintem lezártnak. Egyben pedig a magyarországi tanácsköztársaság bukását követő időszakot tartom a polgári magyar állam fejlődéstörténete második szakaszának.

[2] 1921/III.tc.

[3] FORRÓ: 31-36.p. ; ERNYES: 18-36.p.

[4] POLSTER — EDVI: 4-18.p.

[5] 5 047/1919. (X. 1.) ME.r.

[6] BORBÉLY — KAPY: 93-97.p.

[7] Loc.cit. 50-53.p.

[8] 1922/VII.tc.

[9] 102 837/1922. (VI. 28.) BM.r. ; NÉMETHY — TÖRÖK: 282-299.p.

[10] 6 500/1931. (XI. 30.) ME.r.

1941-ben körzeti szemlélő központ működött: Székesfehérvárott, Szombathelyen, Pécset, Szegeden, Debrecenben, Kassán és Kolozsvárott.

[11] - A trianoni határok között rendőr-kapitányság működött: Baján, Balassagyarmaton, Bánrévén, Békéscsabán, Biharkeresztesen, Budafokon, Cegléden, Csongrádon, Debrecenben, Diósgyőr-Vasgyáron, Egerben, Esztergomban, Gyékényesen, Gyöngyösön, Győrben, Gyulán, Hajdúböszörményben, Hajdúnánáson, Hajdúszoboszlón, Hatvanban, Hegyeshalmon, Hidasnémetin, Hódmezővásárhelyen, Jászberényben, Kalocsán, Kaposváron, Karcagon, Kecskeméten, Kelebián, Kiskunfélegyházán, Kiskunhalason, Kisújszálláson, Komáromban, Kőszegen, Lökösházán, Magyarbolyon, Makón, Mátyásföldön, Mezőtúron, Miskolcon, Mohácson, Mosonmagyaróváron, Nagykanizsán, Nagykőrösön, Nyírábrányban, Nyíregyházán, Oroszváron, Pápán, Pécsen, Pécsbányatelepen, Salgótarjában, Sátoraljaújhelyen, Sopronban, Somoskőújfalun, Szegeden, Szekszárdon, Székesfehérváron, Szentendrén, Szentesen, Szentgotthárdon, Szobon, Szolnokon, Szombathelyen, Túrkevén, Vácon, Veszprémben, Zalaegerszegen és Zágonyban.

- A Felvidék déli sávja és Kárpátalja visszacsatolásakor kapitányságot szerveztek: Beregszászon, Érsekújváron, Jolsván, Kassán, Komáromban, Léván, Losoncon, Munkácson, Rimaszombaton, Rozsnyón, Ungváron, Galántán, Komjáton, Kuntapolcán, Legenye-Alsómihályin, Szencen, Uszoron, Ungváron.

- Észak-Erdély visszacsatolásakor rendőrkapitányságot létesítettek Bánffyhunyadon, Besztercén, Csíkszeredán, Désen, Felsőbányán, Gyergyószentmiklóson, Kézdivásárhelyen, Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Máramarosszigeten, Nagybányán, Nagykárolyon, Nagyszalontán, Nagyváradon, Sepsiszentgyörgyön, Szamosújváron, Szatmárnémetin, Szászrégenben, Székelyudvarhelyen, Sziládsomlyón és Zilahon.

- Délvidék, Baranya Háromszög és Muraköz visszacsatolásakor rendőr-kapitányságot alapítottak: Bácskán, Magyarkanizsán, Szabadkán, Újvidéken, Zentán és Zomborban.

BORBÉLY — KAPY: op.cit. 398-399.p. + 403-404.p.

[12] Határszéli rendőri kirendeltség működött: Csáktornyán, Galántán, Gyékényesen, Hegyeshalmon, Jenőfalván (Magyarboly), Komjáton, Kuntapolczán, Legenyealsómihályin, Lökösházán, Oroszváron, Szenczen, Szentgotthardon, Uszoron.
Loc.cit. 452-456.p.

[13] Határvidéki rendőri kirendeltség működött határvidéki rendőr-kapitányság formájában Ungáron, melyek az alárendeltségébe tartoztak a határvidéki rendőri kirendeltségek: Aknaszlatinán, Fenyvesvölgyön, Kőrösmezőn, Ökörmezőn, Szolyván, és Volócon.
Loc.cit. 457-459.p.

[14] Révkapitányság működött: Baján, Gönyűn, Komáromban, Mohácson, Szegeden, Szolnokon, Újvidéken és Vácon.
Loc.cit. 459-461.p.

[15] Felvidék és Kárpátalja visszacsatolásakor 1 003 fővel, Észak-Erdély visszacsatolásakor pedig 1 396 fővel gyarapodott a Magyar Királyi Rendőrség őrszemélyzeti személyi állománya.
Loc.cit. 399-401.p.

[16] PARÁDI József: *A magyar rendvédelem története.* 320-323.p.
[17] BORBÉLY — KAPY: op.cit. 398-399.p.
[18] A rendszer lényege megegyezett a CSERBA által alkalmazott módszerrel.
PARÁDI Ákos: A CSERBA. (Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja). 61-66.p.
[19] ZEIDLER: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig.
[20] 2 300/1944. (VI.21.) ME.r.
[21] BORBÉLY — KAPY: op.cit. 109-110.p. + 135-139.p. + 148-150.p. + 177-179.p. + 159-161.p. + 202-204.p. + 216-230.p.
[22] BONHARDT: 12-14.p.
[23] BORBÉLY — KAPY: op.cit. 111-113.p.
[24] Loc.cit. 159.p.
[25] 1921/III.tc. op.cit.
[26] BORBÉLY — KAPY: op.cit. 159-160.p.
[27] Loc.cit. 160-161.p.
[28] PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári központosított, közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* 86-92.p.
[29] Loc.cit. 49-64.p.
[30] Loc.cit.
[31] SZUT-1924
[32] REKTOR: 175-176.p.
[33] ARTNER — PARÁDI — ZEIDLER: 23-31.p.
[34] HEGEDŰS: 89-96.p.
[35] RAVASZ: 51-60.p.
[36] ARTNER — PARÁDI — ZEIDLER: op.cit. 23-31.p.
[37] VEDÓ: 81-88.p.
[38] OLASZ: A légi csendőrség Magyarországon. 137-154.p.
[39] BEBESI: 193-196.p.
[40] SZAKÁLY: 20-57.p.
[41] *A Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve, 1938.* 91-179.p.
[42] PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári központosított, közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* op.cit. 93-110.p.
[43] PARÁDI József: *A magyar rendvédelem története.* op.cit. 109-132.p.
[44] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* 73-85.p.
[45] SUBA: 169-171.p.
[46] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* op.cit. 19.p. ; 8 289/1920. (IX. 29.) ME.r.
[47] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* op.cit. 23-24.p.
[48] HIM-HL. HM.eln. 1920/1259.sz. szigorúan bizalma utasítás a csendőrség határőrizeti szolgálatára, vonatkozóan.
[49] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* op.cit. 26-27.p.
[50] Loc.cit. 17.p.
[51] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete a kiegyezéstől a II. világháborúig.*
[52] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* op.cit. 74.p.
[53] 6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r.
[54] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* op.cit. 74-75.p.
[55] OLASZ: Légi szuverenitás és légi ellenőrző szolgálat a HORTHY-korszakban.
[56] PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* op.cit. 304.p.
[57] Loc.cit. 325.p.
[58] ILLÉSFALVI
[59] 1939/II.tc.
[60] PARÁDI József: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemző a két világháború közötti magyar határőrizet változásai.
[61] PARÁDI József: A történelmi Magyarország határőrizeti tapasztalatai. 357-358.p.
[62] Idem: A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a második világháborúig.
[63] Idem: Határőrizeti metodika a két világháború közötti Magyar Királyságban.
[64] Idem: A magyar állam határőrizete a két világháború között.
[65] Az Osztrák-Magyar Monarchia haderejében a Császári Királyi elnevezést későn, 1889-benn váltották fel — az uralkodó rendelete nyomán — császári és királyi elnevezéssel. A flottila az Osztrák-Magyar Monarchia véderejének 6 fő része közül (Landwehr, Landstrum, Magyar Királyi Honvédség, népfelkelés, közös hadsereg, haditengerészet) a haditengerészethez tartozott. Csak a közös hadsereg rendelkezett valamennyi fegyvernemmel és nehézfegyverzettel, valamint magasabb egységparancsnokságokkal, amelyek alá osztották be a honvédség, népfelkelés és a Landwehr, valamint a Landstrum alakulatait is.
GALÁNTAI: 100-11.p.
[66] 8 270/1923. (XI. 23.) ME.r.
[67] CSONKARÉTI — BENCZÚR: 153-155.p.
[68] Loc.cit. 178-179.p
[69] PARÁDI József: *A magyar rendvédelem története.* op.cit. 106-107.p. + 123-126.p.
[70] Loc.cit. 107.p.
[71] Loc.cit. 108-109.p. + 126-128.p.
[72] PARÁDI Ákos: A magyar rendvédelem civil szerveződései 1867-1945.
[73] Loc.cit.
[74] BORBÉLY — KAPY: op.cit. ; REKTOR: op.cit.

[75] PARÁDI József: Határőrizet, rendőrség és humán viszonyok a polgári magyar állam két világháború közötti időszakában. 99-108.p.
[76] Idem: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945.
[77] Idem: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. 101-109.p.
[78] Idem: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói. 94-98.p.
[79] Idem: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. 100-103.p.
[80] BALOGH — CSERJÉSI: 112-113.p.
[81] PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. 119-124.p.
[82] Idem: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. 92-99.p.
[83] Idem: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében. 105-110.p.
[84] Idem: A Magyar Királyi Csendőrség nyugellátása. 193-202.p.
[85] Idem: A rendőrség és a csendőrség személyi állományának biztosítási tradíciói.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

BORBÉLY – KAPY (6.;7.;11.;12.;13.;14.;15.;17.;21.;23.; 24.;26.;27.;74.;) — BORBÉLY Zoltán – KAPY Rezső (szerk.): *A 60 éves magyar rendőrség 1881-1941.* Budapest, 1942, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat. I.köt. 1-299 p. II.köt. 300-600 p.

CSONKARÉTI — BENCZÚR (67.;68.;) — CSONKARÉTI Károly — BENCZÚR László: *Haditengerészet és folyamőrök a Dunán. A Császári (és) Királyi Haditengerészet dunai flottillájától a Magyar Királyi Honvéd Folyamerőkig 1870-1945*. Budapest, 1991, Zrínyi. 291 p. HU-ISBN 963 327 153 3.

GALÁNTAI (65.;) — GALÁNTAI József: *A Habsburg-monarchia alkonya. Osztrák-magyar dualizmus 1867-1918.* Budapest, 1985, Kossuth. 387 p. HU-ISBN 963 09 2589 3.

NÉMETHY — TÖRÖK (9.;) — NÉMETHY Tihamér — TÖRÖK Lajos (szerk.): *Rendőri vonatkozású törvények, rendeletek és eljárási szabályok gyűjteménye*. Budapest, 1926, Editor Kiadó. 822 p.

PARÁDI József: *A magyar rendvédelem története.* (16.;43.;69.;70.;71.;) — PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári központosított, közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* (28.;29.;30.;42.;) — PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári központosított, közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* Budapest, 2012, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 281 p. HU-ISBN 978 963 08 4794 0. /A magyar rendvédelem-történet öröksége, 2./ HU-ISSN 2062-8447.

POLSTER — EDVI (4.;) — POLSTER Kálmán — EDVI Illés Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség szerepe a forradalmakban. Eredeti okmányok alapján. I. kötet. A m. kir. csendőrség forradalmasítása az 1918. évben és erkölcsi züllesztése az 1919. évben.* Miskolc, 1937, Lipcsey András. 18 p.

REKTOR (32.;74.;) — REKTOR Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története.* Cleveland, Ohio, USA, 1980, Árpád Könyvkiadó Vállalat. 552 p. USA-ISBN 0-934214-01-8.

SZAKÁLY (40.;) — SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség története 1938-1945.* Budapest, 2000[2], Ister. 173 p. HU-ISBN 963 92 4324 8.

TANULMÁNYOK

ARTNER — PARÁDI — ZEIDLER (33.;36.;) — ARTNER Ramona— PARÁDI József— ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség légi, vízi, vasúti és közúti szakszolgálati ágai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 23-40.p. HU-ISSN 1216-6774.

BALOGH — CSERJÉSI (80.;) — BALOGH Péter — CSERJÉSI Ferenc: A magyar katonai felsővezetőképzésről dióhéjban. *Honvédségi Szemle,* CXLIV.évf. (2016) 3.sz. 109-125.p. HU-ISSN 1216-7436.

BEBESI (39.;) — BEBESI Zoltán: A balatoni vízi csendőrség. *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2013) 39-40-41-42.sz. 193-197.p. HU-ISSN 1785-3257.

BONHARDT (22.;) — BONHARDT Attila: Egy rendvédelmi szerv mögé rejtett honvédségi alakulat rövid története (A M. Kir. Államrendőrség központi újonciskolája). *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* V.évf. (1995) 6.sz. 12-16.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERNYES (3.;)	—	ERNYES Mihály: Szerb impérium Baranyában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVI.évf. (2009) 19.sz. 18-50.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2005 október 6-án, Budapesten hangzott el Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában”* című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
FORRÓ (3.;)	—	FORRÓ János: A magyar csendőrség Kelet-Dunántúl román megszállásakor. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 31-42.p. HU-ISSN 1216-6774.
HEGEDŰS (34.;)	—	HEGEDŰS Ernő: A Magyar Királyi Csendőrség harci és gépjárművei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 89-100.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2013 február 15-én, Budapesten hangzott el Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti szakosztálya által szervezett közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak a *„A XIX-XX. századi európai és magyarországi csendőrségek.”* című XIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
ILLÉSFALVI (58.;)	—	ILLÉSFALVI Péter: A hegyi csapatok megszervezése a Magyar Királyi Honvédségnél 1939-1940. *Hadtörténelmi Közlemények,* XCIII.évf. (2000) 4.sz. 743-765.p. HU-ISSN 0017-6540.
OLASZ: A légi csendőrség Magyarországon. (38.;)	—	OLASZ Lajos: A légi csendőrség Magyarországon. 137-160.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Magyar csendőrség-történeti tanulmányok.* Budapest, 2015, Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 401 p. HU-ISBN 978 963 89 8288 9. /Magyar rendvédelem-történeti tanulmányok, 1./ HU-ISSN 2415-9875.
OLASZ: Légi szuverenitás és légi ellenőrző szolgálat a HORTHY-korszakban. (55.;)	—	OLASZ Lajos: Légi szuverenitás és légi ellenőrző szolgálat a HORTHY-korszakban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 63-76.p. HU-ISSN 1216-6774.
	—	PARÁDI Ákos: A magyar rendvédelem civil szerveződései 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 18.sz. 64-87.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13-án Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században”* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI Ákos: A CSERBA. (Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja). (18.;)	—	PARÁDI Ákos: A CSERBA. (Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja). *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 52.sz. 61-70.p. HU-ISSN 1216-6774.
PARÁDI József: A rendőrség és a csendőrség személyi állományának biztosítási tradíciói. (85.;)	—	PARÁDI József: A rendőrség és a csendőrség személyi állományának biztosítási tradíciói. *Főiskolai Figyelő Plussz,* IV.évf. (1993) 1.sz. 130-136.p. HU-ISSn 0866-4404.
PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között. (64.;)	—	PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között. A magyar határőrizeti struktúra változásai a két világháború között. *Főiskolai Figyelő Plusz,* V.évf. (1994) 4.sz. 391-404.p. HU-ISSN 0866-4404.
PARÁDI József: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. (60.;)	—	PARÁDI József: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. *Határőrségi Tudományos Közlemények,* IV.évf. (1994) 1.sz. 4-23.p. HU-ISSN —
PARÁDI József: Határőrizeti metodika a két világháború közötti Magyar Királyságban. (63.;)	—	PARÁDI József: Határőrizeti metodika a két világháború közötti Magyar Királyságban. *Rendészeti Tanulmányok,* III.évf. (1994) 2.sz. 84-126.p. HU-ISSN 1216-5018.

PARÁDI József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. (77.;)	—	PARÁDI József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. *Rendészeti Szemle,* XLV.évf. (1997) 4.sz. 101-109.p. HU-ISSN 1789-4689.
PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a kiegyezéstől a II. vh-ig. (51.;)	—	PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a kiegyezéstől a II. vh-ig. 74-109.p. In BODA József (szerk.): *A magyar polgári rendvédelem a XIX-XX. században. A magyar büntetés-végrehajtás, csendőrség, határőrség, koronaőrség, rendőrség, vám- és pénzügyőrség*. Budapest, 2004, Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány. 2015 p. A tanulmány korábbi változata 2003. nyarán Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány által szervezett magyar rendvédelem-történeti témájú nyári szabadegyetemen. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. HU-ISBN —
PARÁDI József: A történelmi Magyarország határőrizeti tapasztalatai. (61.;)	—	PARÁDI József: A történelmi Magyarország határőrizeti tapasztalatai. 357-388.p. In MEZEY Barna (szerk.): *Eckhart Ferenc emlékkönyv*. Budapest, 2004, Gondolat Kiadó. HU-ISBN 963 95 0086 0. /Jogtörténeti értekezések, 28./ HU-ISSN 0134-0026.
PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. (79.;)	—	PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 100-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története”* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI József: A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a második világháborúig. (62.;)	—	PARÁDI József: A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a második világháborúig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XII.évf. (2007) 15.sz. 125-138.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2005. augusztus 27-én a szlovéniai Lendván hangzott el a Hajnal István kör által szervezett tudományos konferencián. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. (78.;)	—	PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 94-99.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata2002. november 12-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története.”* című XVI. Konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. (76.;)	—	PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 90-93.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története”* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. (81.;)	—	PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 17.sz. 57-64.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2003. november 11-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A rendvédelem humán viszonyai”* című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. (82.;)	—	PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 92-114.p. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre”* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében.
(83.;)
— PARÁDI József: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 26.sz. 105-119.p. A ttanulmány korábbi változata 2011.november 11.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében”* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Határőrizet, rendőrség és humán viszonyok a polgári magyar állam két világháború közötti időszakában.
(75.;)
— PARÁDI József: Határőrizet, rendőrség és humán viszonyok a polgári magyar állam két világháború közötti időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 99-118.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség nyugellátása.
(84.;)
— PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség nyugellátása. 193-206.p. In BODA József — PARÁDI József et al. (szerk.): *Tanulmányok a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelem-történetéből.* Budapest, 2015, Nemzeti Közszolgálati Egyetem — Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 244 p. HU-ISBN 978 615 55 2746 3. /Magyar rendvédelem-történeti tanulmányok, 2./ HU-ISSN 2415-9875.

RAVASZ
(35.;)
— RAVASZ István: A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi alkalmazásának szabályozása a HORTHY-korban, császári és királyi előzményekkel. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz. 51-68.p. HU-ISSN 1216-6774.

SUBA
(45.;)
— SUBA János: „Csendőralakulások” a Magyar Nemzeti Hadseregben, majd a Magyar Királyi Nemzeti Hadseregben 1919-1921. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 169-178.p. HU-ISSN 1216-6774.

VEDÓ
(37.;)
— VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség közlekedési szolgálati ágának kialakulása és fejlődése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz. 81-94.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2015. május 27-én, Budapesten hangzott a Báthory-Brassai konferencia rendvédelem-történeti szekcióján hangzott el. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ZEIDLER: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig.
(19.;)
— ZEIDLER Sándor: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIV. évf. (2008) 17. sz. 116-137.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2003. november 12.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelem humán viszonyai”* című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változta.

ZSEBKÖNYVEK

A Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve, 1938.
(41.;)
— *A Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve, 1938.* Budapest, 1938, Stádium. 402 p.

REGISZTRÁLT KÉZIRATOK

PARÁDI: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.*
(44.;46.;47.;49.;50.;52.;54.;56.;57.;)
— PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941.* Kandidátusi értekezés (MTA). Kézirat. Budapest, 1990. 264 p. + 562 p. melléklet.

LEVÉL- IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRAK

HIM-HL.
(48.;)
— Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HIM) Hadtörténelmi Levéltár (HL).

SZABÁLYZATOK

SZUT-1924
(31.;)
— *Szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára. (Tervezet)* Budapest, 1924, Pallas. 292 p.

JOGSZABÁLYOK

1921/III.tc.
(2.;25.;)
— 1921/III.tc. az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről.

1922/VII.tc.
(8.;)
— 1922/VII.tc. a Magyar Királyi Állami Rendőrség és a Magyar Királyi Csendőrség létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverzésének megállapításáról.

1939/II.TC.
(59.;)
— 1939/II.tc. a honvédelemről.

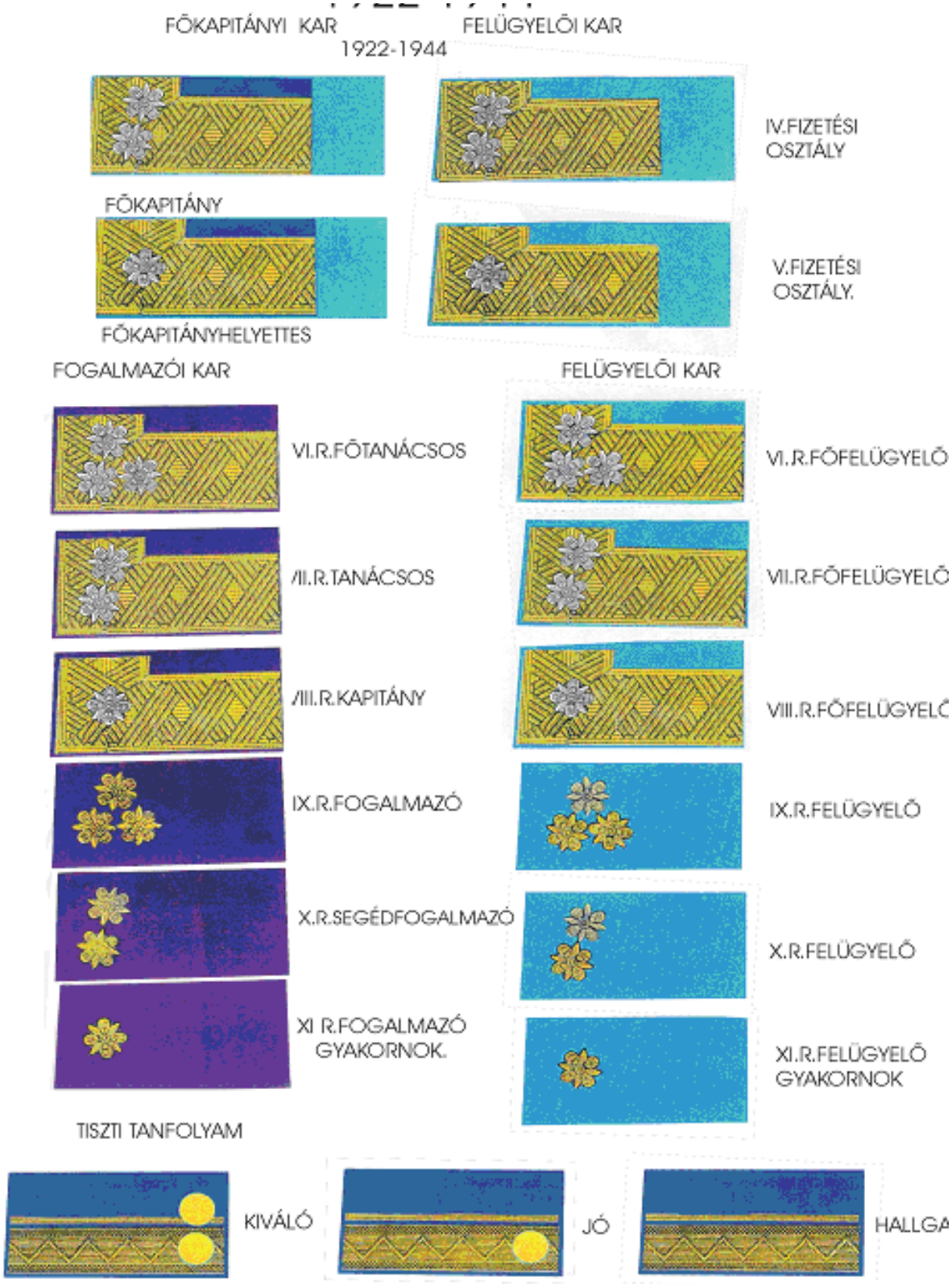
5 047/1919. (X. 1.) ME.r. (5.;)	—	5 047/1919. (X. 1.) ME.r. a rendőrség államosításáról. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LIII.évf. (1919) I.füzet. 752-767.p.
8 289/1920. (IX. 29.) ME.r. (46.;)	—	8 289/1920. (IX. 29.) ME.r. a határforgalmi katonai felügyelő kinevezéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LIV.évf. (1920) I.füzet. 465-466.p.
6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r. (53.;)	—	6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r. vámőrség létesítéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára.* LV.évf. (1921) I.füzet. 223-232.p.
102 837/1922. (VI.28.) BM.r. (9.;)	—	102 837/1922. (VI.28.) BM.r. az 1922/VII.tc.-nek a Magyar Királyi Állami Rendőrségre vonatkozó rendelkezései végrehajtása. 282-288.p. In NÉMETHY Tihamér — TÖRÖK Lajos (szerk.): *Rendőri vonatkozású törvények, rendeletek és eljárási szabályok gyűjteménye.* Budapest, 1926, Editor Kiadó. 822 p.
8 270/1923. (XI. 23.) ME.r. (66.;)	—	8 270/1923. (XI. 23.) ME.r. a folyamrendészet gyakorlásáról és a m. kir. folyamőrség szervezéséről, létszáma kiegészítési módjainak és felfegyverzésének megállapításáról szóló 1922: XIV. t.-c. végrehajtásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LVII.évf. (1923) I.füzet. 335-340.p.
6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. (10.;)	—	6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. a rendőrség szervezeti változásairól. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LXV.évf. (1931) XII.füzet. 1533-1534.p.
2 300/1944. (VI.21.) ME.r. (20.;)	—	2 300/1944. (VI.21.) ME.r. a m.kir. rendőrség átszervezéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LXXVIII.évf. (1944) 1.sz. 1063-1065.p.

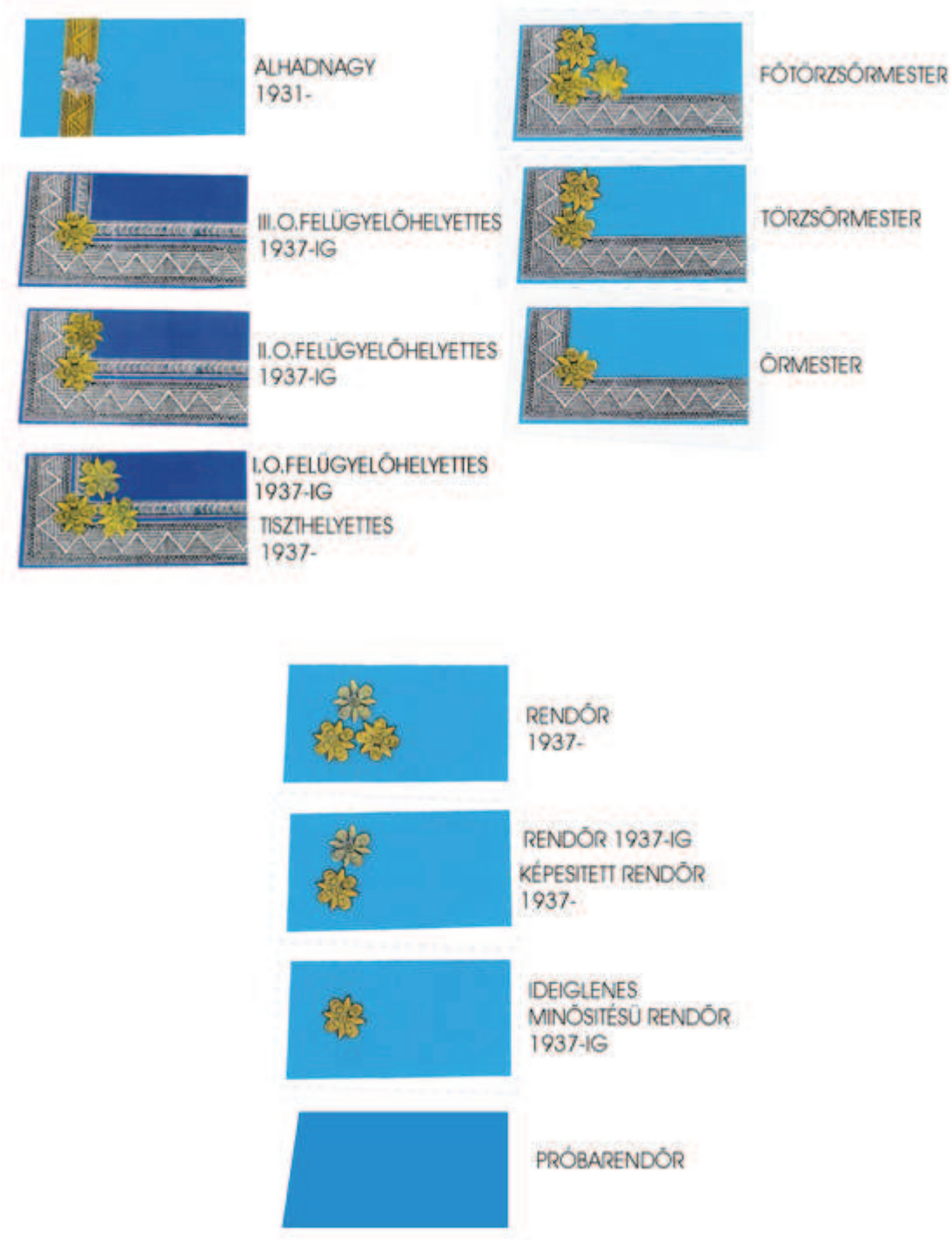
Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet
A rendőrség testületi rendfokozati rendszere 1922-1944.
II.sz. melléklet
A rendőrség katonai rendfokozati rendszere 1944-1946.
III.sz. melléklet
A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozatai.
IV.sz. melléklet
A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti felépítése 1938.
V.sz. melléklet
A polgári magyar állam rendvédelmi testületei 1938.
VI.sz. melléklet
A Magyar Királyi Vámőrség szervezeti felépítése 1931.
VII.sz. melléklet
A Magyar Királyi Határőrség szervezeti felépítése 1938.
VIII.sz. melléklet
A Magyar Királyi Honvédség határvadász csapatnemének szervezeti felépítése.
IX.sz.melléklet
A magyar határőrizet tere 1921-1941.
X.sz.melléklet
A Magyar Királyi Folyamőrség szervezeti felépítése 1921-1938.
XI.sz.melléklet
A Magyar Királyi Folyamőrség rendfokozati rendszere 1920-1944.
XII.sz.melléklet
A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezeti felépítése 1919-1941.

I.sz. melléklet

A rendőrség testületi rendfokozati rendszere 1922-1944

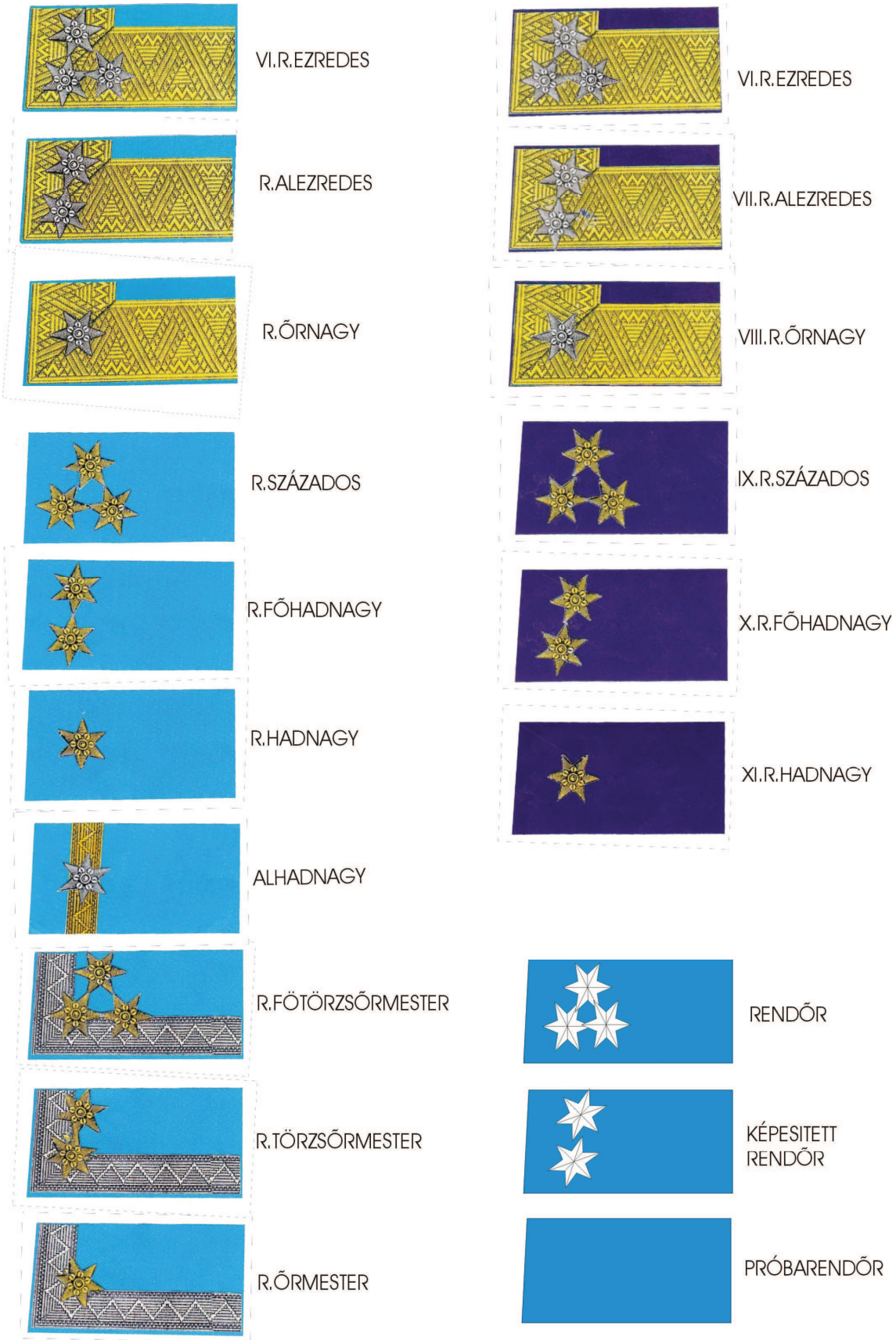

Forrás ! ZEIDLER Sándor: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig. 123-124.p. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIV. (2008) 17.sz. 116-137.p. HU-ISSN 1216-6774.

II.sz. melléklet

A rendőrség katonai rendfokozati rendszere 1944-1946.

Forrás ! ZEIDLER Sándor: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIV. (2008) 17.sz. 116-137.p. HU-ISSN 1216-6774.

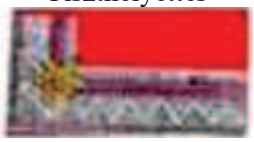
III.sz. melléklet

A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozatai.

Ezredes

Tiszthelyettes

Számvevők
és gazdászati tiszthelyezzesek
VIII. rangosztály

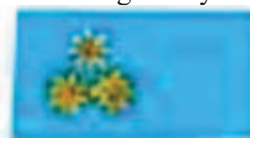
Alezredes

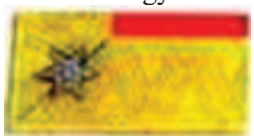
Járásőrmester 1916-1918

IX. rangosztály

Őrnagy

Járásőrmester 1904-1907

X. rangosztály

Százados

Őrmester 1916-ig,
Alőrmester 1916-1918

XI. rangosztály

Főhadnagy

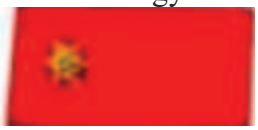
Járásőrmester 1907-1916
I. – II. oszt.

Törzsőrmester 1904-19047

Hadnagy

Csendőr

Tőrzsőrmester 1907-1916

Zászlós

Próbacsendőr

Törzsőmester 1916-1917

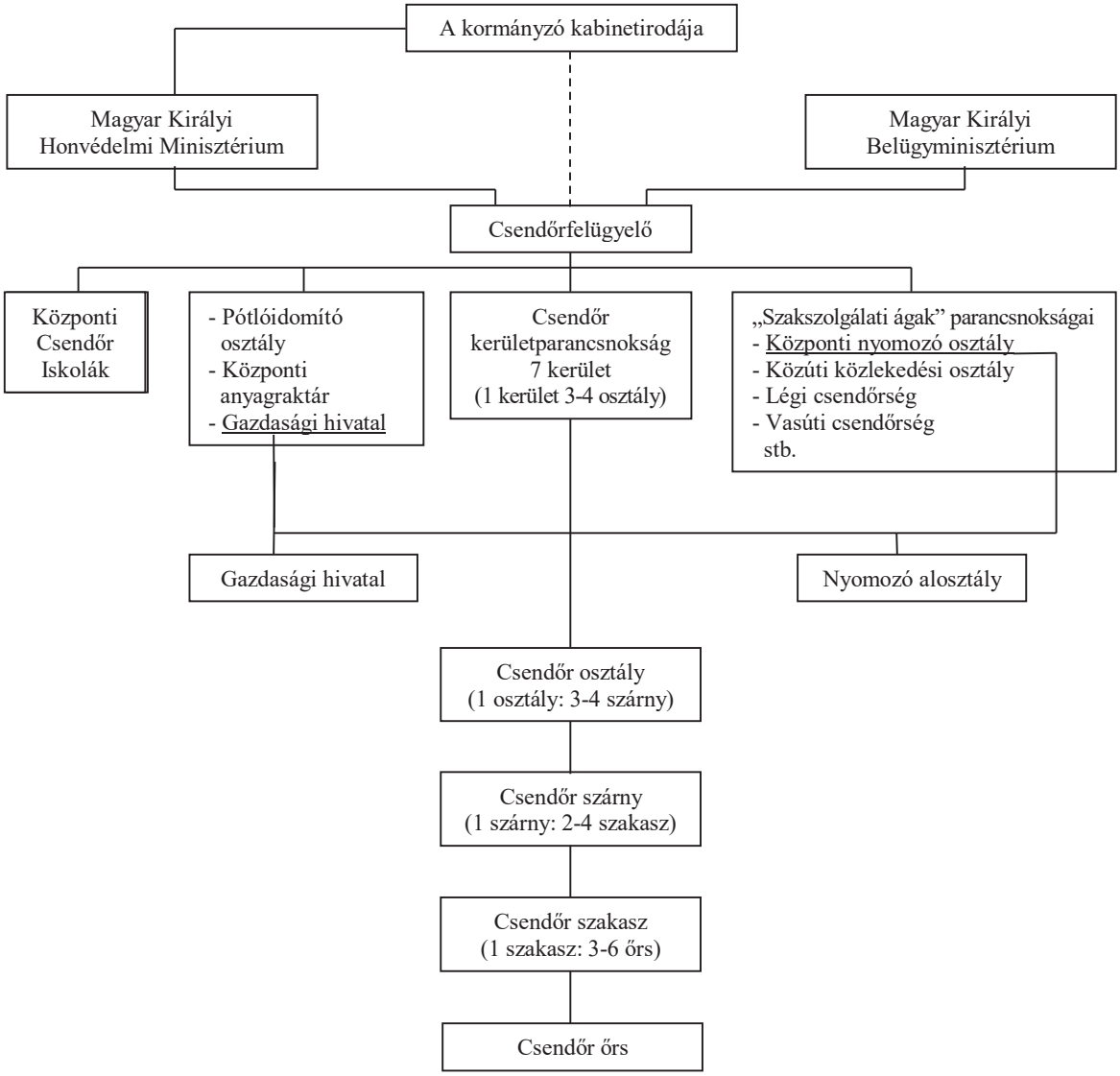

Forrás ! - OLASZ György — PARÁDI József — ZEIDLER Sándor: A magyar állami rendvédelmi testületek katonai rendfokozati rendszerei a kiegyezéstől az ezredfordulóig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV. évf. (2008) 18. sz. 29-63.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13.-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században"* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VII.évf. (1997) 8.sz. 110-112.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól – Itálián és Ausztrián keresztül – Budapestig"* című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

IV.sz. melléklet

A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti felépítése 1938.

Megjegyzés: - - - - - - - - - - = informális kapcsolat

Forrás ! PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* 296.p. Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

V.sz. melléklet

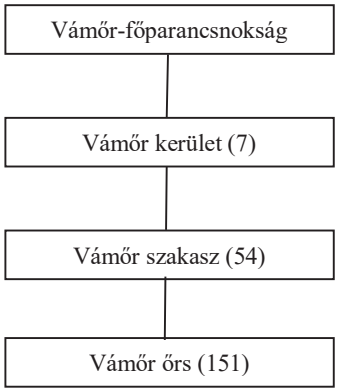
A polgári magyar állam rendvédelmi testületei 1938.

Testület		Létszám	Százalékos arány
1.	Magyar Királyi Csendőrség	12 000 fő	31.51
2.	Magyar Királyi Rendőrség	12 000 fő	31.51
3.	Határőrizeti szervezetek - Magyar Királyi Vámőrség 1921-1931 (4200 fő) - Magyar Királyi Határőrség 1932-1938	5 734 fő	14.97
4.	Fegyőrök	3 500 fő	9.19
5.	Magyar Királyi Pénzügyőrség	3 000 fő	7.88
6.	Magyar Királyi Testőrség	230 fő	0.60
7.	Magyar Királyi Koronaőrség	31 fő	0.08
8.	Magyar Királyi Képviselőházi Őrség	60 fő	0,16
9.	Magyar Királyi Folyamőrség (1921-1938)	1 524 fő	4.01
Összesen		38 079 fő	100
A rendvédelmi testületek teljes létszámából katonailag szervezett fegyveres őrtestületek személyi állománya közé tartozó tagjai		19 570 fő	51.42
A rendvédelmi testületek teljes létszámából polgári fegyveres őrtestületek személyi állománya közé tartozó tagjai		18 500 fő	

Forrás ! PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* 101-110.p. Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

VI.sz. melléklet

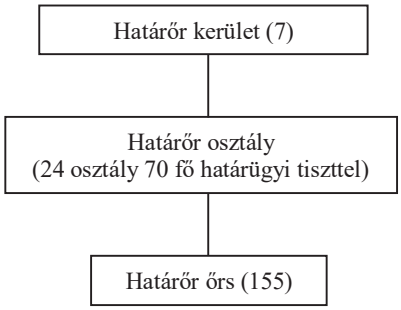
A Magyar Királyi Vámőrség szervezeti felépítése 1931.

Forrás ! PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* 297.p. Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

VII.sz. melléklet

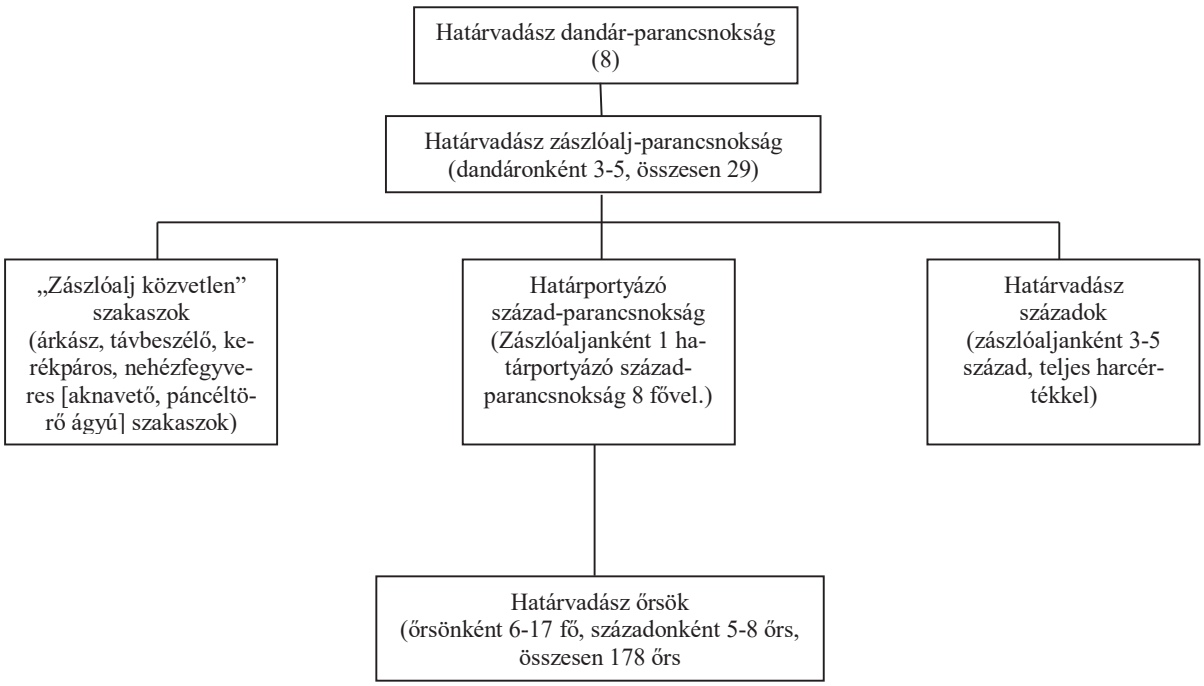
A Magyar Királyi Határőrség szervezeti felépítése 1938.

Forrás ! PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* 298.p. Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

VIII.sz. melléklet

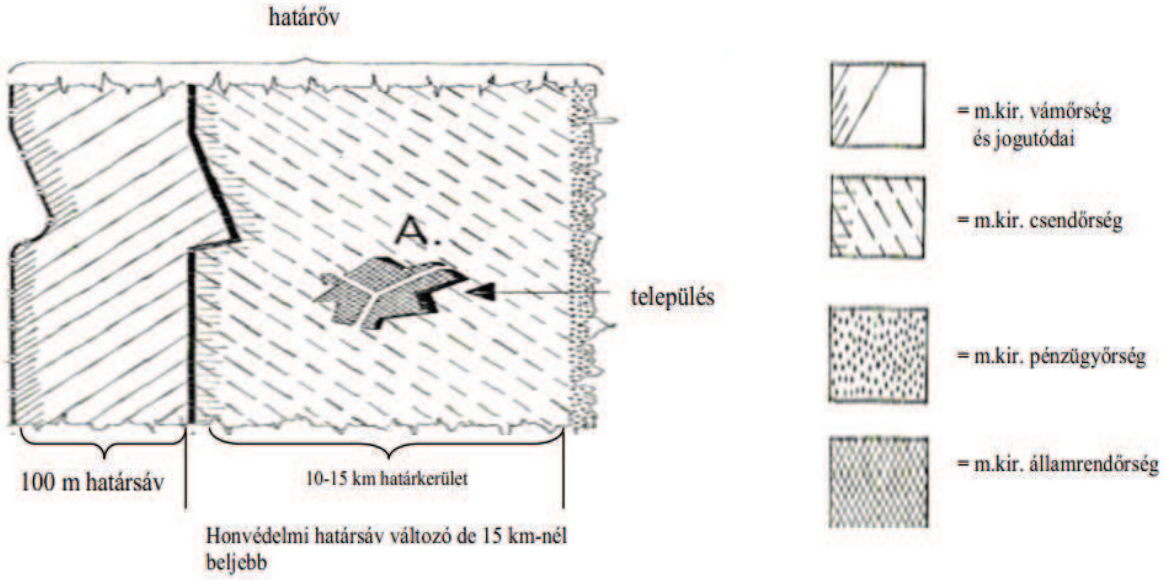
A Magyar Királyi Honvédség határvadász csapatnemének szervezeti felépítése.

Forrás ! PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* 298.p. Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

IX.melléklet

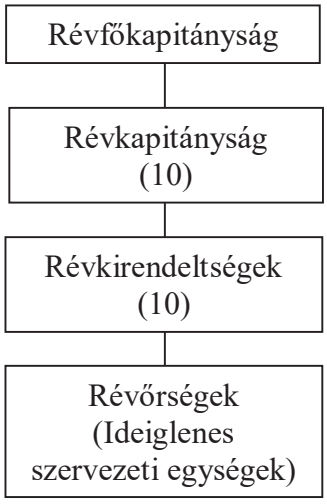
A magyar határőrizet tere 1921-1941.

FORRÁS ! PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941*. Kandidátusi értekezés (MTA). Kézirat. Budapest, 1990. 264 p. + 562 p. melléklet.

X.sz.melléklet

A Magyar Királyi Folyamőrség szervezeti felépítése 1921-1938.

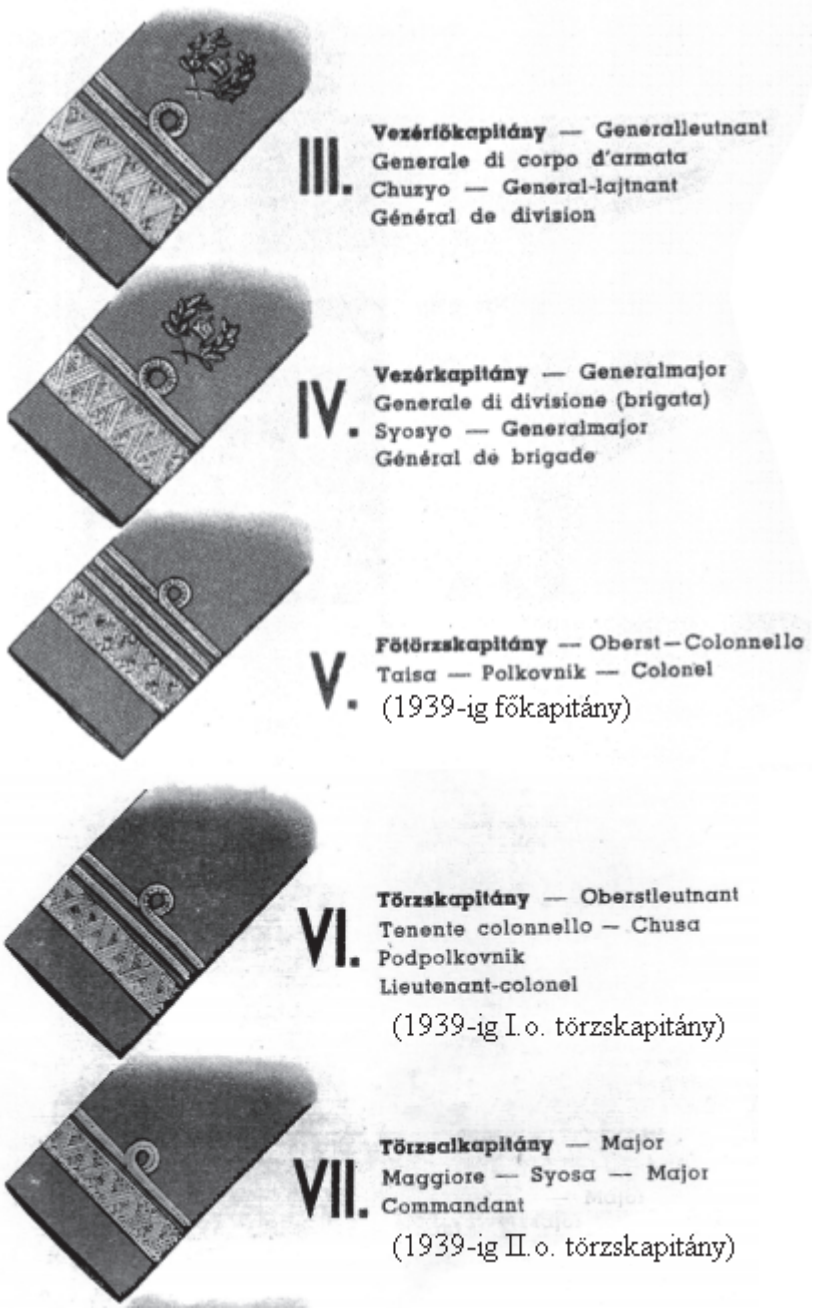
FORRÁS ! CSONKARÉTI Károly — BENCZÚR László: *Haditengerészet és folyamőrök a Dunán. A Császári (és) Királyi Haditengerészet dunai flottillájától a Magyar Királyi Honvéd Folyamerőkig 1870-1945*. Budapest, 1991, Zrínyi. 291 p. HU-ISBN 963 32 7153 3.

XI.sz.melléklet

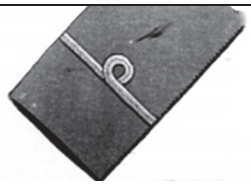
A Magyar Királyi Folyamőrség rendfokozati rendszere 1920-1944.

(A római számok az állami, az arab számok a testületi fizetési besorolásokat jelölik.)

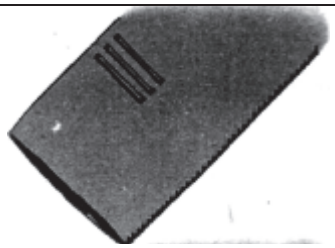
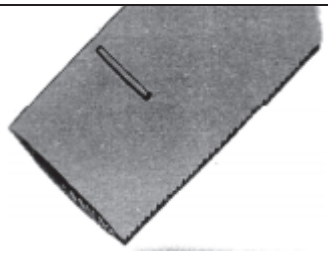
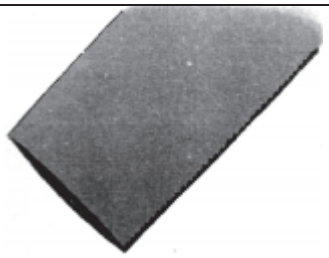
tábornokok és törzstisztek

tisztek és altisztek

	VIII.	**Kapitány —** Hauptmann Capitano — Taii Kapitan — Capitaine
	IX.	**Főhajónagy —** Oberleutnant Tenenie — Chui Poručik — Lieutenant
	X.	**Hajónagy —** Leutnant Sottotenente — Syol Podporučik — Sous-Lieutenant
	XI.	**Folyami zászlós —** Oberfänrich Aspirante — Minaraisikan Kandidat Oficer — Aspirant
	1.	**Alhajónagy**
	2.	**Főtörzshajómester** (1939-ig tiszthelyettes)
	3.	**Törzshajómester**
	4.	**Hajómester**

tisztesek és matrózok

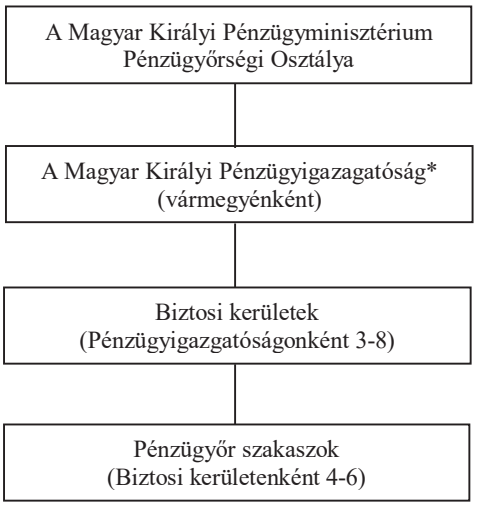
	5.	**Szakaszvezető** (1939-ig negyedmester)
	6.	**Tizedes** (1939-ig rajos)
	7.	**Őrvezető** (1939-ig I.o. folyamőr)
	8.	**Honvéd** (1939-ig II.o. folyamőr)
	.	

FORRÁS ! - OLASZ György — PARÁDI József — ZEIDLER Sándor: A magyar állami rendvédelmi testületek katonai rendfokozati rendszerei a kiegyezéstől az ezredfordulóig. 54-59.p. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV. évf. (2008) 18. sz. 29-63.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13.-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században"* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

- 158 400/1925. (XI. 27.) BM.kr. a Magyar Királyi Folyamőrség egyenruházati (F. II.-2. jelzésű) szabályzat kiadása. *Belügyi Közlöny,* XXX.évf. (1925) 53.sz. 1160.p.

XII.sz.melléklet

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezeti felépítése 1919-1941.

* *Megjegyzés:* A Magyar Királyi Pénzügyigazgatóságok a pénzügyi hierarchia középszintű vármegyei komplex irányítási központjai voltak. A vármegyei pénzügyi irányítása csak az egyik feladatuk volt.

Forrás ! PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* 299.p. Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

PARÁDI József

Pénzügy a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben

A kiegyezéstől az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig tartott a dualizmus időszaka, amelynek a lényege az volt, hogy a Magyar Királyság és az Osztrák Császárság egyes ügyeit — a magyar kiegyezési törvényben ezeket nevezték „közös érdekeltségű viszonyoknak", az osztrák kiegyezési törvényben pedig „közös ügyeknek" — közösen intézte.[1]

A magyar nemzet és a HABSBURG-dinasztia is nagy utat tett meg a kiegyezésig. A HABSBURG-ház a jogeljátszás (Verwirkungstheorie) hamis elméletétől a magyar nemzet pedig a HABSBURGok trónfosztásától jutott el a kiegyezésig. A jogeljátszás álnok elmélete azonban nem önmagáért való volt csupán, mivel elméleti kiindulópontját képezte annak a törekvésnek, amely német nyelvű közép-európai birodalom kialakítására törekedett a HABSBURGok vezetésével. E birodalomba pedig — Európa német nyelvű térségei mellett — beletartoztak volna a HABSBURG birodalom elnémetesített nemzetei is. E törekvést akadályozta a porosz vezetéssel megvalósult kisnémet egység, illetve a magyar passzív rezisztenciának a neoabszolutizmus államát belülről gyengítő hatása. Mindez — más hatások érvényesülésével közösen — vezetett el a kiegyezéshez.[2]

A kiegyezéssel a közös ügyek csoportjába — mely ügyköröket magyar részről pragmatikus ügyeknek hívtak, mivel létüket a magyar felfogás szerint a Pragmatica Sanctio-ból vezették le — került a hadügy, a külügy és ezek finanszírozására szolgáló pénzügy.[3] Ez alól az uralkodói udvartartás témája volt a kivétel. E témakör az osztrák kiegyezési törvényben nem szerepelt, a magyar törvényben is kizáró jelleggel, vagyis olyan formában, hogy az uralkodói udvartartás témája nem tartozik a közös ügyek közé.[4]

Emellett azonban létezett a nem közös, de lehetőleg egyetértőleg intézendő ügyek csoportja is, melyet a kortársak dualisztikus ügyek elnevezéssel is illettek. Ide tartoztak a hitelügy (államadósság), vám- és kereskedelmi szövetség, közvetett adózás, vasút, hajózás és a posta, továbbá a pénzrendszer és a jegybank, végül pedig Bosznia-Hercegovina kormányzása. Ezekben az ügycsoportokban fennállt ugyan az összehangolás érdekeltsége, azonban az egyezkedés meghiúsulása esetében az önálló intézkedés joga is.[5]

A pénzügy tehát a két társország oszthatatlan szuverenitásához tartozott. A közös ügyek fedezésére szolgáló összegeket pedig a mindenkori kvóta arányában fizette be a két társország a közös pénzügyminisztériumnak mert a közös pénzügynek nem volt önálló bevétele mivel adókivetési jogkörrel sem rendelkezett. A mindenkori kvóta pedig azt az arányt fejezte ki, ahogyan az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság nemzeti jövedelme egymáshoz viszonyult. Ennek az aránynak megfelelően kellett a közös ügyek elfogadott költségvetését a két társország között megosztani. A kvótára pedig a két társország országgyűlései által külön-külön küldött kvóta bizottságok tettek javaslatot a két kormány közreműködésével, melyet a kormányok az országgyűlések elé terjesztettek. Ha a két országgyűlés a javaslatot elfogadta, azt határozatba foglalta és a közölte a másik országgyűléssel, végül pedig az uralkodó szentesítette. Abban az esetben pedig, ha a két küldöttség nem tudott közös javaslatot létrehozni az eltérő indítványok kerültek a két országgyűlés elé. Amennyiben a pedig a két országgyűlés sem tudott közös álláspontra jutni az uralkodó dönthetett egy évre szólóan. Magát a kvótát a bizottságok lényegében 10 éves időtartamra határozták meg.[6]

A közös ügyek kiadásainak a fedezését azonban még egy forrásból biztosították ez pedig a vámbevétel volt. Mindkét ország vámbevétele — függetlenül a kvótától — teljes egészében a közös ügyek fedezését szolgálta. A két társország pedig a közös költségvetés és a vámbevételek közötti különbség összegén osztozott a kvóta arányában. A vámokat pedig mindkét társország a saját vámhivatalai által realizálta, a tíz évente megújításra kerülő vámszövetségben foglaltaknak megfelelően.[7]

A két társország pénzügye tehát független maradt, bár a témakör tág értelmezése tekintetében akadtak közösen intézendő részei is. E körbe tartozott a közös pénzrendszer és jegybank, a közvetett adózás, valamint a vám- és kereskedelmi szövetség is. A közös jegybankon kívül azonban a pénzügy ezen részének nem voltak közös intézményei, hanem azokat a két társország nemzeti szakhatóságai intézték a dualisztikus ügyekre vonatkozóan a társországgal kötött mindenkori érvényes megállapodásokban foglaltaknak megfelelően.[8]

A dualizmuskori Magyar Királyságban tehát a nemzeti pénzügyigazgatás szakigazgatási szervezetekkel rendelkezett, amelyek a magyar kormányok felügyelete alatt álltak és a legitim országgyűlés által jóváhagyott vonatkozó törvényekben foglaltaknak megfelelően működtek.[9]

A dualizmuskori Magyar Királyságban — a pénzügyhöz hasonlóan — a határőrizet is nemzeti hatáskörben működött. Eredetileg ugyan a határőrizet a hadügy részeként az uralkodói kompetenciák körébe tartozott, azonban a haditechnika és abból fakadóan a harceljárások fejlődése következtében a helyzet megváltozott. Carl von CLAUSEWITZ hadtudományi munkásságában kifejtette, hogy a támadó és a védelmi műveletek eredményes megvalósításához egyaránt elengedhetetlen az élőerő és a haditechnika koncentrálása.[10] Márpedig a haderő határőrizeti feladatok ellátásába bevont részétől — a határőrizeti teendői eredményes ellátása érdekében — be kellett vonni a nehézfegyverzetet, a személyi állományt pedig apróbb szervezeti egységekre szétbontva hosszú és viszonylag keskeny területsávon kellett elhelyezni. Ezek a katonai erők nyilvánvalóan elvesztették harcértéküket. Európa nyugati felében már korábban áttértek arra a gyakorlatra, hogy a határőrizeti teendőket a haderőtől a rendvédelmi testületek vették át. A HABSBURG-ok országaiban erre a változásra a kiegyezés idejében került sor. Így tehát a dualizmuskori Magyar Királyságban a haderő már nem vett részt a határőrizetben, e feladatot a magyar állam volt hivatott ellátni a rendvédelmi testületei által.[11]

A magyar határőrizet jellege megváltozott tehát a XIX. században. E változás azonban nem csupán a haditechnika és abból fakadóan a harceljárások változásaiban gyökerezett. A határőrizet átalakulásának kül- és belpolitikai okai is voltak. A Török Birodalommal a közös határok megszűnése a határmenti területek közbiztonságának javulását eredményezte. Már nem volt szükség olyan pufferzónára, amely az ott létrehozott katonai határőrvidék alakulatainak a segítségével felmorzsolhatta az esetlegesen a Magyar Királyság területére betörni szándékozó különböző reguláris és irreguláris alakulatokat. Belpolitikai tekintetben a házközösségen alapuló katonai határőrvidéki rendszer egyrészt elavulttá vált. Esetleges fenntartása esetében a Magyar Királyság leszakadó részévé válhatott volna a térség. Másrészt pedig a magyar politikai vezetés nem kívánt a hátában tudni olyan potenciális katonai erőt, amely egy esetleges HABSBURG - magyar ellentét elmérgesedése esetén az ellenfél esélyeit növelhette volna, hiszen a kiegyezés lényegéhez tartozott a felek jogainak a behatárolása, a felmerülő vitatott témák számára a politikai színterek és kompetenciák kijelölése. Ebbe pedig a katonai erőre támaszkodás nem fért bele. Így tehát az uralkodó egyetértésével a katonai határőrvidéket felszámolták. A folyamat 1872-től 1886-ig tartott. 1886-ban került sor annak a Magyar Királyi Vám- és Adóőrségnek a Magyar Királyi Pénzügyőrségbe integrálására, amelyet azért hoztak létre 1872-ben — a megszűntetett katonai határőrvidék területére kiterjedően — hogy segítse a térség visszaintegrálását a polgári viszonyok közé.[12]

A kiegyezés után tehát a határőrzés tekintetében olyan új magyar határőrizeti modellt kellett létrehozni, amely megfelelt a hadtudomány, illetve a kül- és belpolitikai helyzet változásainak. Ilyen modell volt a Nyugat-Európában már korábban bevezetett határőrizeti modell, amely a rendvédelmi testületek által valósította meg a határok őrizetét.

A kiegyezés nyomán kiépülő új rendvédelmi modell azonban alapvetően az önkormányzatokra koncentrált, mivel a municipalisták és a centralisták reformkori vitájának eredményeként általánossá vált azon felfogás, hogy a rend fenntartása önkormányzati feladatkör.[13] Ennek megfelelően telepítette az országgyűlés a rend fenntartásának a jogkörét az önkormányzatokhoz a településeket rendező 1870. és 1871. évi törvényekben.[14]

A polgári magyar állam rendvédelmi modelljének a részeként kiépülő magyar határőrizet is ennek a szellemében valósult meg.

A határőrizeti rendszer azonban csak a magyar-román és a magyar-szerb határszakaszon épült ki. Az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság közös határszakaszán ugyanis — a tízévente megújításra kerülő — vám- és kereskedelmi szerződésből fakadóan nem volt határellenőrzés. E határszakaszon bárki, bárhol és bármikor ellenőrzés nélkül átléphette az országhatárokat.[15]

Az útlevélről szóló törvényi szabályozás is csupán a kölcsönösség elve alapján tette kötelezővé az útlevelet. Ez azt jelentette, hogy a magyar hatóságok csak azon országok polgárai számára írtak elő útlevélkötelezettséget a Magyar Királyság területére való belépéshez, amely államok a magyar állampolgárok számára is útlevelet írtak elő a felségterületükre való belépéshez. A magyar állampolgárok külföldre utazása pedig teljes mértékben szabad volt, mely alól csupán a jogerősen elítéltek és a kötelező sorkatonai szolgálatot teljesítők jelentettek kivételt.[16]

Ilyen körülmények között nem volt szükség jelentős élőerőt és anyagi ráfordítást igénylő önálló határőrizeti testület létrehozására. Ehelyett a határőrizet részfeladatait szétosztották a magyar rendvédelmi testületek között oly módon, hogy ezen szervezetekhez azon részhatárőrizeti feladatköröket telepítették, amelyek a legközelebb álltak az érintett testület alapfeladataihoz.[17]

A határőrizet három klasszikus részfeladatkörét — azaz a határvonal őrzését, a határforgalom ellenőrzését és a határrend betartatását — háromféle szervezet látta el. A határvonal őrzését a Ma-

gyar Királyi Pénzügyőrség vámhatárvonallal rendelkező szakaszai őrizték. A határforgalom ellenőrzését a legközelebbi városi rendőrségek kikülönített csoportjai végezték. Végül pedig a határrend betartatása a vámhatár mentén létrehozott határmenti szolgabírói kirendeltségek feladatkörét alkotta.[18]

A magyar határőrizetben a kiegyezést követően kétség kívül a legtekintélyesebb szervezet a létszámát, fegyverzetét, szervezettségét tekintve egyaránt a Magyar Királyi Pénzügyőrség volt. Tulajdonképpen az egyetlen felfegyverzett testület volt a magyar határőrizetben, hiszen a városi rendőrségtek tagjai önállóan szerezték be fegyvereiket, így azok általában — legalább is a legénységi állomány tekintetében — a legolcsóbb, a használhatatlanság határát súroló különböző elavult lőalkalmatosságok voltak. A magyarországi rendőrségek tekintetében akkor következett be változás a fegyverzet terén, amikor a Magyar Királyi Csendőrségnél rendszeresített kifogástalan állapotú forgópisztolyokat lecserélték a modernebb Frommer-féle öntöltő pisztolyokra. Ekkor lehetővé tették az önkormányzati rendőrségek személyi állományainak tagjai számára, hogy kedvezményes áron megvásárolhassák a Magyar Királyi Csendőségnél a rendszerből kivont forgópisztolyokat. A rendőrségek tagjainak döntő többsége élt is ezzel a lehetőséggel. Így kerülhettek a magyarországi önkormányzati rendőrségek tagjai korszerű és egységes lófegyverek birtokába. Ez azonban nem változtatott azon a helyzeten, hogy az önkormányzati rendőrségek személyi állományai tagjainak többsége karabéllyal nem rendelkezett.[19]

A Magyar Királyi Csendőrség létrehozásáig a magyar kormányok nem is rendelkeztek az 1867-ben felállított Magyar Királyi Pénzügyőrségen kívül más rendvédelmi testülettel, amelynek a személyi állományát karabéllyal is felszerelték. Erdélyben és Horvátországban működött ugyan egy-egy csendőr ezred, amelynek a fegyverzete a kor színvonalán állt és a karabélyt sem nélkülözte, azonban ezek az alakulatok a közös haderő kötelékébe tartoztak, így a Magyar Királyság rendvédelmi teendőinek a megvalósításában jogszerűen nem vehettek részt. A két csendőr ezredet a magyar kormány 1876-ban vette át.[20]

A csendőrség azonban a polgári magyar állam időszakában 1881-től működött kiépítése pedig 1884-ben fejeződött be.[21] A Magyar Királyi Csendőrség határőrizetbe való bekapcsolódásáig kétség kívül a Magyar Királyi Pénzügyőrség volt a magyar határőrizetben tevékenykedő legerőteljesebb testület a létszámát, a fegyverzetét és a szervezettségét illetően is. A pénzügyi tárca alárendeltségébe csaknem 20 pénzügyi szakhatóság tartozott. **(I.sz. melléklet)** A pénzügyi szakhatóságok többsége azonban nem működött, valamennyi vármegyében. A Magyar Királyi Pénzügyőrség hatósági területe ezzel szemben a Magyar Szent Korona alá tartozó teljes területre kiterjedt és a testület szolgálati szabályzatai is tartalmaztak előírásokat a határőrizetre vonatkozóan, bár határőrizetre specializált szakvezetési elemeket nem tartalmazott a szervezet struktúrája.[22]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség is betagolódott a pénzügyi tárca alárendeltségébe tartozó szakhatóságok egységes irányítási és vezetési rendszerébe. Ennek az volt a lényege, hogy vármegényként szerveztek egy pénzügyigazgatóságot, amely ellátta az adott vármegyében működő valamennyi pénzügyi szakhatóság középszintű vezetését. A pénzügyigazgatóságokat pedig — a hetvenes évek elejétől — fokozatosan építették ki, így a századforduló időszakában már szinte valamennyi vármegyében működött pénzügyigazgatóság. A pénzügyigazgatóságok pedig a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium közvetlen irányítása alatt álltak. A Magyar Királyi Pénzügyminisztériumban pedig valamennyi pénzügyi szakhatóságnak külön osztálya volt, így a Magyar Királyi Pénzügyőrségnek és a vámhivataloknak is. A pénzügyigazgatóságok alárendeltségébe tartoztak — a Magyar Királyi Pénzügyőrség tekintetében a pénzügyőri biztosi kerületek. E kerületek lefedték az érintett pénzügyigazgatóság teljes hatósági területét. A pénzügyi biztosi kerületeket a pénzügyőr biztosok irányították, akik a Magyar Királyi Pénzügyőrség tiszti karának a derékhadát képezték. Pénzügyőr tisztek teljesítettek még emellett szolgálatot a pénzügyigazgatóságokon — más pénzügyi szakhatóságok szakembereivel közösen — és a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium pénzügyiőri osztályán. A pénzügyőri biztosi kerületek látták el a pénzügyőr szakaszok irányítását, amelyek a Magyar Királyi Pénzügyőrség alap szervezeti elemeit képezték, ahol a pénzügyőr legénység teljesítette szolgálatát.[23] **(II.sz. melléklet)**

A magyar pénzügyi szaktárcának a határőrizeti teendők ellátásában résztvevő másik szervezete a vámhivatalok voltak. A vámhivatalok látták el a határforgalom áruforgalmi részének az ellenőrzését. A kiegyezést megelőzően a neoabszolutista állam részeként az adó- és vámhivatalok egy szervezetbe tömörítve tevékenykedtek. Ezt a helyzetet azonban a kiegyezés után néhány év alatt felszámolták. Az adóhivatalokat a vámhivataloktól elválasztották, így jött létre a magyar vámhivatali

rendszer. Négyfokozatú vámhivatalok alakultak ki. Megkülönböztettek fővámhivatalokat és mellékvámhivatalokat, azokon belül pedig első és másodosztályú vámhivatalokat. A vámhivatali besoroltság nem a vámhivatalok közötti viszonyt jelölte, hiszen valamennyi vámhivatal a teületileg illetékes pénzügyigazgatóság alárendeltségébe tartozott, illetve a vámhivatalok szakmai felügyeletét a budapesti fővámigazgatóság látta el. A vámhivatali besoroltság a vámhivatal hatósági jogkörét jelölte. Az első osztályú fővámhivatalok lényegében minden fajta árú vámolására jogosultak voltak. E vámhivatalból volt a legkevesebb. A másod osztályú mellékvámhivatalok pedig a legszerényebb körű áruk vámolására voltak jogosultak. E vámhivatalból volt a legtöbb.[24]

A dualizmus kezdeti időszakában tehát a magyar határőrizetben — a pénzügyőrség és a vámhivatalok által — a pénzügyi tárca meghatározó szerepet töltött be, lényegében a központi államhatalom a pénzügyi tárca által felügyelte közvetlenül a magyar határőrizetet. A dualizmus kezdetén a határmenti szolgabírói kirendeltségektől eltekintve — a magyar határőrizetben résztvevő szervezetek tekintetében — a vámhivatalok voltak az egyetlen szervezet, amely alapfeladatuk részeként láttak el határőrizeti feladatkört.[25] A Magyar Királyi Pénzügyminisztériumban foglalkoztatott tisztviselők mintegy 11,7 %-a [26] a Magyar Királyi Pénzügyőrség személyi állományának pedig 10,7 %-a [27] látott el határőrizeti feladatkörbe tartozó teendőket is. Ennek az 549 fő pénzügyőrnek a vállán nyugodott — más irányú pénzügyőrségi teendőik mellett — a Magyar Királyság teljes vámhatárszakaszának az őrzése. Ez mai szemmel akkor is szokatlanul nagy terhet jelent, ha figyelembe vesszük azt is, hogy a határforgalom ellenőrzését és a határrend betartatását nem ez a testület valósította meg.

A XIX-XX. század fordulóján a történelmi Magyarország területén működő 57 pénzügyigazgatóság közül 10 rendelkezett vámhatárszakasszal.[28]

Ugyanezen időben a Magyar Királyságban a vámeljárásokat 52 vámhivatal végezte.[29]

A határőrizetbe bevont pénzügyi szervezetek köre és személyi állományának létszáma nem csökkent, mégis a pénzügyi tárca súlya mérséklődött a magyar határőrizetben. Ez abból fakadt, hogy a körülmények változása miatt új feladatok keletkeztek, illetve a korábbi teendők között hangsúlyeltolódás keletkezett.

Az Osztrák-Magyar Monarchia és a szomszédos balkáni államok között a személy- és áruforgalom a dualizmus időszakában gyarapodott. A határforgalom ugyan rendkívül tág határok között valósult meg, azonban ezek a korlátok is előidézték az illegális forgalom létrejöttét. Az illegális forgalomnak csupán kisebb hányada irányult a határátkelőhelyekre — korabeli szóhasználat szerinti határkapukra — többsége a „zöldhatár" illegális átlépésével valósult meg.

A vámok témája egyáltalán nem volt elhanyagolható témakör. még vámháború is dúlt a szomszédos balkáni országokkal, bár ez a háború nem a fegyverek, hanem a gazdasági nyomásgyakorlás háborúja volt. Ebből az átvitt értelemben vett háborúból az Osztrák-Magyar Monarchia végül is — az angol, illetve a francia nagyhatalmi gazdasági potenciál beavatkozásának a következményeként — vesztesen került ki.

Az illegális forgalom több részből állt. Egyrészt voltak olyan utaskategóriák — mint például a szerb medvetáncoltatók, vagy a félrevezetett magyar lányok balkáni bordélyházak irányába tett utazása — amelyek ellen a határőrizeti szervezeteknek fel kellett lépniük. Ezen utaskategóriák függetlenek voltak a határforgalomból eleve kitiltott sorkötelesektől és jogerősen szabadságvesztésre ítéltektől.[30]

Másrészt a gazdasági tartalmú illegális, vagy nem kívánatos határforgalom ellen is fel kellett lépni. E témakörben elsősorban Erdély térsége volt érintett. Az erdélyi gazdáknak ugyanis komoly gondot okozott, hogy az illegális határforgalom keretében, a zöldhatáron áthajtott állatállomány potenciális fertőzési veszélyt jelentett az erdélyi állattartók számára. A szomszédos balkáni országokban ugyanis a dualizmus időszakában még javában dúltak a fertőző állatbetegségek, mivel nem volt, vagy csak nyomokban működött az állami állategészségügyi rendszer. Ezzel szemben a Magyar Királyságban — a polgári magyar állam közigazgatási rendszere kiépülésének a részeként — felállításra került az európai színvonalú állategészségügyi szervezet, melynek a munkáját a kor színvonalán álló jogszabályok határozták meg. Az útlevélköteles határszakaszokon a határvonal őrzését végrehajtó magyar erők gyarapodása nem kis mértékben volt annak köszönhető, hogy az erdélyi gazdakörök számos panaszlevéllel fordultak az agrártárcához azzal a kéréssel, hogy a zöldhatár őrzését erősítsék meg. Az erdélyi gazdák ugyanis attól tartottak, hogy az illegális határforgalom nyomán megfertőzött állatállományuk kiszorulhat a nyugat-európai agrárpiacról.[31]

Végül de nem utolsósorban az útlevélköteles határszakaszok őrzésének erősítését az is elősegítette, hogy ezen az úton szinte akadálytalanul juthattak át az államellenes propagandakiadványok és

agitátorok, amelyek illetve akik elsősorban a nemzetiségi lakosság körében végezték a „kútmérgező" tevékenységüket.[32]

A körülmények változásából fakadóan a magyar határőrizetet a dualizmus időszakában több ízben megerősítették.

1891-ben került sor a határszéli csendőrség felállítására. Nem önálló csendőr testületet hoztak létre, hanem a Magyar Királyi Csendőrségen belül, szakszolgálati ág jelleggel alakították ki a határszéli csendőrséget. A határszéli csendőrség létrehozása által az egylépcsős magyar határvonal őrzése kétlépcsőssé vált, ahol az egyik lépcsőt a vámhatárvonallal rendelkező pénzügyőr, szakaszok, a másik lépcsőt pedig az ugyanezen határszakaszon működő csendőr őrsök alkották.[33] Magát a határszéli csendőrséget is átszervezték 1912-ben és a feladatkörét pontosítva — a határőrizeti részterületeket ellátó társrendvédelmi testületek tevékenységétől elkülönítve — a létszámát is felemelték. Az átszervezésre és megerősítésre az Osztrák Császárság örökös tartományaiba és Bosznia-Hercegovinába OLÁH Ödön vezetésével küldött csendőr tiszti delegációnak a jelentése nyomán került sor. Ekkor a határszéli csendőrség szervezetébe — a kikülönített csendőr tiszti rendszer által — olyan speciális vezetési elemet is telepítettek amelyek a Magyar Királyi Csendőrség más alakulatainál nem voltak. Az I. világháborút megelőzően már 1 392 fő csendőr teljesített szolgálatot a határszéli csendőrség alakulataiban. Ők alkották a Magyar Királyi Csendőrség létszámának 11,6 százalékát.[34]

A határőrizet másik két klasszikus szakterületét azaz a határforgalom (személyforgalom részének) ellenőrzését és a határrend betartatását megvalósító szervezeteket az új testülettel, nevezetsen az 1906-ban felállított Magyar Királyi Határrendőrséggel váltották fel. A Magyar Királyi Határrendőrségnek már fő hivatása volt a határőrizet, emellett más jellegű rendvédelmi feladatkört nem kellett ellátnia, azonban nem a teljes határőrizeti feladatkör végzése alkotta az alapfeldatát. A határrendőrség a határőrizet klasszikus triászán belül a távolsági határforgalom felügyelete és a társ rendvédelmi testületek a határőrizeti részteendői ellátásának megvalósításában részt vevő alakulatok teendőit koordinálta. A Magyar Királyi Határrendőrség működését 160 fővel kezdte el, melyet folyamatosan gyarapítva 300 fő körülire növekedett, ami az I. világháború alatt csaknem elérte az 500 főt. [35]

Az I. világháború előtti évekre jelentős mértékben megváltozott a magyar határőrizeti modell. Az alaphelyzet ugyan változatlan maradt, nevezetesen a határőrizeti teendőket nem a haderő alakulatai, hanem a rendvédelmi testületek látták el. Abban az értelemben sem történt változás, hogy a határ őrzése feladatainak a teljesítésére a magyar állam nem hozott létre egy önálló testületet, hanem az egyes részhatárőrizeti feladatokat szétosztotta azok között a rendvédelmi testületek között, amelyeknek az alapfeladataival ezen részhatárőrizeti teendők összhangba hozhatók voltak.[36] Változás történt azonban abban a tekintetben, hogy:

- a határvonal őrzését már nem csupán egy szervezet határmenti alakulatai végezték, hanem a magyar rendvédelem két testülete vett abban részt, így a határvonal őrzése kétlépcsőssé vált, melyet a pénzügyőrség vámhatármenti szakaszai és a határszéli csendőrség valósítottak meg;[37]
- jelentős mértékben nőtt — elsősorban a határvonal őrzésében résztvevő — élőerő száma, azaz 549 fő pénzügyőrről változatlan pénzügyőrségi létszámmal — mintegy 1 941 fő pénzügyőrre és csendőrre; [38]
- a határőrizetbe belépő új szervezetek létszáma együttesen nem csupán lényegesen meghaladta a határvonal őrzését kezdetben megvalósító pénzügyőrök létszámát, hanem a határszéli csendőrség és a határrendőrség szervezeti felépítése is egyedi volt, a határőrizeti feladatok eredményes ellátását elősegítő szervezeti elemek alkalmazása által;[39]
- a határőrizetbe belépő határszéli csendőrség személyi állománya ugyan még csupán más szolgálati feladatainak a teljesítése mellett látta el a határőrizeti teendőit, azonban a Magyar Királyi Határrendőrségnek már alapfeladatát alkotta a határőrizet.[40]

Ezek jelentős változások voltak a magyar határőrizet szervezetében és működésben egyaránt. A változások pedig olyan módon valósultak meg, hogy a pénzügyi tárca határőrizetben résztvevő szervezeteinek a feladatköre és a feladatok teljesítésében résztvevő személyi állomány létszáma változatlan maradt, míg az új teendők végrehajtására új szervezetek, kiterjedt hatáskörrel és létszámmal léptek be a magyar határőrizeti modellbe. Ebből fakadóan pedig a pénzügyi tárca súlya a magyar határőrizetben mérséklődött.[41]

A dualizmuskori Magyar Királyság határőrizetében részt vevő szervezetek ugyan nem tartoztak a haderő kötelékébe, azonban ennek ellenére mégis volt katonai vonatkozása a magyar határőrizetnek. Nevezetesen a polgári magyar állam időszakában kétféle fegyveres őrtestületet különböztet-

tek meg a katonailag szervezett fegyveres őrtestületet és a polgári fegyveres őrtestületet. A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek körébe tartoztak azok a szervezetek, amelyek tagjai katonai rendfokozatot viseltek, a személyi állomány alá- és fölérendeltségi viszonyai katonaiak voltak, a testület tagjaira pedig a katonákra általában érvényes jogosultságok és kötelezettségek vonatkoztak. E testületek személyi állományának az ügyeit — mivel a testületi tagok személyükben katonáknak minősültek — nem a testületet irányító tárcánál, hanem a honvédelmi tárcánál intézték. Ezzel szemben a polgári fegyveres őrtestület kategóriájába azok a szervezetek tartoztak, amelyeknek a tagjai nem katonai, hanem testületi rendfokozati rendszer szerinti rangokat viseltek. E testületek személyi állományának az alá- és fölérendeltségi viszonyai nem katonai, hanem hivatalnoki típusúak voltak. E testületek tagjaira a katonákra általában vonatkozó jogosultságok és kötelezettségek nem voltak érvényesek. Mivel pedig e testületek tagjai személyükben nem minősültek katonának ezért az ügyeik intézésének a kompetenciája azon tárcához tartozott, amely a testület irányítását is végezte.[42]

A magyar határőrizeti modell gyarapodása döntően a katonailag szervezett fegyveres őrtestület megjelenéséhez, illetve növekedéséhez — azaz a határszéli csendőrség létrejöttéhez és megerősödéséhez — kapcsolható, bár jelentős szerep jutott e folyamatban a Magyar Királyi Határrendőrségnek is. Mivel pedig a Magyar Királyi Pénzügyőrség a polgári fegyveres őrtestületek csoportjába tartozott, így a szervezet súlya a magyar határőrizetben azzal arányosan csökken, ahogyan a katonailag szervezett fegyveres őrtestületek súlya nőtt.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség és vámhivatalok kimaradtak a korabeli felderítő, illetve elhárító munka támogatásában való szervezetszerű részvételből is. E feladatok ellátásában elsősorban a határszéli csendőrség és a Magyar Királyi Határrendőrség vett részt. Az Osztrák-Magyra Monarchia felderítő szervezete az Evidenzbüro — az európai nagyhatalmakhoz viszonyítva (Franciaország, Nagy Britannia, Német Császárság, Oroszország) — meglehetősen szerény anyagi javak felett rendelkezett. Ebből fakadóan, ahol lehetett igyekezett bevonni a felderítés és elhárítás teendőibe a polgári hatóságokat.[43]

Az Evidenzbüro a határszéli csendőrségre, illetve a határrendőrségre a határ őrzésével kapcsolatos feladatkörükből, illetve a határmenti diszlokációjukból fakadóan tudott támaszkodni. Az Osztrák-Magyar Monarchia felderítő szervezeteivel való együttműködésben a legerőteljesebben a határszéli csendőrség vett részt. A Magyar Királyi Csendőrség 1912. évi szolgálati szabályzatát titkos függelékkel is kiegészítették a határszéli csendőrségre vonatkozóan az Evidenzbüroval való együttműködés szabályozása témájában.[44]

A határmenti felderítés célját a határra vezető túloldali közlekedési struktúra állapotának és a sebezhető pontjainak a felderítése, továbbá a nagyobb létszám elhelyezésére és árúmennyiség tárolására alkalmas épületek feltérképezése, valamint a határ mentén állomásozó fegyveres szervezetek létszámának, fegyverzetének, diszlokációjának, és a parancsnokok személyének a kipuhatolása alkotta. Emellett természetesen segíteni kellett a határon átjuttatni kívánt személyek és információk mozgását is. Egyben pedig a túloldali szervezetek részéről az ilyen jellegű cselekményeket meg kellett gátolni. A felderítés és az ellenséges felderítés meggátlása érdekében a túloldali határmenti térségben a határszéli csendőrség ügynököket foglalkoztatott, illetve rezidentúrákat tarthatott fenn. E tevékenység az Osztrák-Magyar Monarchia felderítési tevékenységébe illeszkedett, így pedig az Evidenzbüro teendőinek fontos részét alkotta, mivel a haderő hadtestjei számára meghatározott hadműveleti irányokban végzett felderítést. A hadtest-parancsnokságok vezérkari osztályainak a kebelében működő felderítő főállomások végeztek hírszerzést — „saját" rezidentúrák és ügynökök felhasználásával — a hadtestük hadműveleti irányában. Ebbe a tevékenységbe tagolódott be a határmenti felderítés.[45]

A dualizmuskori magyar határőrizeti modell első és a tevékenység megvalósítását megalapozó szervezetei voltak a pénzügyőrség és a vámhivatalok, amelyek ugyan a feladatmódosítások során a fejlesztéséből kimaradtak, azonban a modell működésének utolsó fázisában — azaz a katonai határőrizetre való áttéréskor — ismét szerephez jutottak a Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatármenti szakaszai, bár nem vezető, hanem alárendelt szerepkört kaptak.

A magyar országgyűlés — az Osztrák-Magyar Monarchia véderejének ismételt sürgetése nyomán — 1912-ben elfogadta a kivételes hatalomról szóló törvény.[46] Ezzel az Osztrák-Magyar Monarchia mindkét társországában rendezték a háború esetén szűkítésre kerülő szabadságjogok témakörét, bár nem egyforma módon. Kétféle megoldás létezett ugyanis Európa-szerte. A német minta szerint a kivételes hatalom gyakorlásának a jogosultságával a haderőt ruházták fel, a brit minta szerint pedig e jogkört a kormány gyakorolta. Az Osztrák Császárságban a német mintát, ezzel szem-

ben pedig eleink a brit mintát követték. Ebből fakadóan pedig a Magyar Királyság rendvédelmi testületei a háború időszakában sem kerültek a haderő felügyelete alá, a hadműveleti területek kivételével.[47]

A magyar kivételes törvény hatályba lépése nyomán az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének a Magyar Királyság területén állomásozó hadtest-parancsnokságainak vezérkari osztályai elkészítették a katonai határőrizetre való áttérés tervét. A korabeli haderő ugyanis hat fő részből állt. A közös hadseregből amely valamennyi fegyvernemmel és magasabb egységparancsokságokkal is rendelkezett, valamint az Osztrák-Magyar Monarchia mindkét társországának a területén állomásozott, továbbá személyi állománya utánpótlását a két társország férfi lakossága alkotta. A Magyar Királyság, illetve az Osztrák Császárság területén állomásozott a Magyar Királyi Honvédség és népfelkelés, illetve a Landwehr és a Landstrum, amelyek kizárólag az Osztrák Császárság, illetve a Magyar Királyság polgárai közül nyerték a személyi állományuk utánpótlását és nem rendelkeztek valamennyi fegyvernemmel, továbbá magasabb egységparancsnokságokkal sem, mivel a közös haderő magasabb egységparancsnokságainak az alárendeltségeibe tartoztak. A szárazföldi haderőnem mellett az Osztrák-Magyar Monarchia rendelkezett még haditengerészettel is. Ez a haderőnem is közös véderőként működött. Voltak ugyan más — légjáró csapatoknak nevezett — alakulatai is az Osztrák-Magyar Monarchia véderejének, ez azonban még gyerekcipőben járt, a hadviselés ezen területét még nem szervezték légierővé.[48]

A kivételes hatalom időszakára való áttérést — azaz a mozgósítás és a megindulási terepszakaszokra való felfejlődés megvalósítását — a szárazföldi haderőnem közös haderő kötelékében működtetett hadtest-parancsnokságainak a vezérkari osztályai voltak hivatottak konkrét tervekbe foglalni. Terveiket 1912-ben a terepen egyeztették az érintett magyar határőrizeti szervezetek képviselőivel. A katonai határőrizetre történő áttérés időszakában — azaz a hadüzenettől, illetve a mozgósítás kezdetétől a haderőnek a határvonalra történő felvonulásáig — a vezető szerep a határszéli csendőrségre hárult. Ezen csendőr őrsök átalakításához már békeidőben hozzákezdtek, melynek során a befogadóképességüket megnövelték, mivel a társrendvédelmi szervezetktől a katonai határőrizetbe bevont személyi állományt és a környező lakosság mozgósított tagjait is itt kellett elszállásolni. A határmenti hadköteles lakosságot ugyanis nem a mélységi területeken elhelyezett mozgósítási központokba hívták a katonai felszereléssel való ellátásuk céljából, hanem őket a határmenti csendőr őrsökre hívták be. Felszerelésüket is itt tárolták és behívásukkal az őrs-parancsnokok alárendeltségébe kerültek. Ezzel a megnövelt személyi állománnyal voltak képesek a határszéli csendőr őrsök a katonai határőrizet teendőit ellátni. A határszéli csendőrség őrsei tehát kulcsszerepet kaptak a katonai határőrizetre való áttérésben. ezért pedig már békeidőben kialakították a meglepetésszerű támadás elleni védelmüket. Ennek keretében az őrsök épületegyettüseiket futóárkokkal és lőállásokkal vették körül, melyet drótakadályokkal is megerősítettek és a rendszeresített lőfegyver hatásos lőtávolságában a kilátást zavaró növényzetet is kiírtották az őrsök körül.[49]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatárok menti szakaszainak a személyi állományát mozgósításkor népfölkelői állományba helyezték, akik a területileg illetékes határszéli csendőr őrsparancsnokának az alárendeltségébe kerültek. A pénzügyőrök hadrafogható állapotba helyezhetőségének a képességeit pedig már békeidőszakban kialakították. Az érintett pénzügyőr szakaszoknál csak 35 év alatt és nőtlen pénzügyőrök teljesíthettek szolgálatot, akik fegyverzetének és felszerelésének folyamatosan kifogástalan, hadihasználható állapotban kellett lennie a haderőben rendszersített elvárásoknak megfelelőn. A vámhatárszakasszal rendelkező pénzügyőr szakaszok személyi állományát folyamatosan teljes létszámon kellett tartani. E személyi állományt pedig rendszeresen behívták a haderő által szervezett továbbképző tanfolyamokra.[50]

A helyi állítású katonai erő mindaddig a határszéli csendőrség őrs-parancsnokainak az alárendeltségeiben maradt, amíg a haderő csapatai a határvonalra felfejlődtek. Ekkor a parancsnoki teendőket az odaérkező csapatok tisztjei vették át. A haderő megérkezéséig a helyi állítású katonai erő részeként a vámhatárral rendelkező pénzügyőr szakaszok személyi állománya népfölkelői állományba kerülve vett részt a katonai határőrizet kivitelezésében. A katonai határőrizet teendői közé tartozott, hogy a határ túloldalán lehetőleg megrongálják a határra vezető közlekedési infrastruktúrát és a hírközlési vonalakat, illetve a haderő által használható épületeket. Másrészt pedig meg kellett akadályozni azt, hogy ugyanezen tevékenységet a szemben álló fél magyar területen megvalósítsa. E feladatkör teljesítését is alapvetően portyázó jellegű járőrszolgálattal látták el, azonban a határvonal átlépése lekerült a tiltott cselekmények jegyzékéről és a járőrök már nem egy vagy két fősek, hanem hat vagy annál több fősek voltak. Emellett állandóan készenlétben kellett tartani azon-

nali bevetési lehetőség biztosítása céljából a rendelkezésre álló helyi állítású katonai erő jelentős részét. Meg kellett továbbá szervezni a honi határmenti közlekedési és hírközlési hálózat folyamatos őrzését, melyet műtárgyőrségek és vonalszakasz őrségek formájában valósítottak meg. A „hadba fogható" épületeket is ezen őrzési objektumok közé sorolták.[51]

Összességében tehát egyértelműen megállapítható, hogy a pénzügyi tárca a magyar határőrizetben a dualizmus teljes időszakában jelen volt és abban fontos szerepet töltött be, különösen kezdetben. A Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatármenti szakaszai és a vámhivatalok nélkül a magyar határőrizeti modell nem működött volna. A dualizmuskori Magyar Királyság pénzügyi tárcájának két érintett szervezete — a határőrizetben részt vevő társ rendvédelmi testületekkel együttműködve — eredményesen hozzájárult a magyar közrend és közbiztonság megteremtéséhez és fenntartásához, továbbá a vámbevételek által a dualista államalakulat működéséhez. Ekkor keletkeztek a magyar határőrizet terén azok a tapasztalatok, amelyekre alapozva a trianoni békediktátum sanyarú körülményei között is eredményesen újjá lehetett szervezni a magyar határok őrzését a pénzügyőrség és a vámhivatalok bevonásával.

Jegyzetek:

[1] 1867/XII.tc. ; Nr.146/1867. ; Nr.147/1867.

[2] A joegljátszás SCHWARZENBERGtől származó elméletének az volt a lényege, hogy a magyar nemzetnek ugyan voltak történelmi jogai, azokat azonban a törvényes uralkodó elleni lázadásával elveszítette.
GALÁNTAI: 44.p.

[3] A pragmatica sanctio nem csupán a HABSBURG-ház által birtokolt térségek feletti egy személy által gyakorolt legfelsőbb hatalmat rögzítette, hanem azt is hogy a közös uralkodó alatt álló országok közös és együttes védelmi kötelezettséget tartoznak megvalósítani, továbbá azt is, hogy Magyarország szabad és független ország.
1723/I.tc. ; 1723/II.tc.

[4] 1867/XII.tc. op.cit.

[5] GALÁNTAI: op.cit.121-138.p.

[6] Loc.cit. 115-121.p.

[7] Loc.cit. 125-129.p.

[8] Loc.cit. 130-132.p. + 134-135.p.

[9] CSIZMADIA: 199-201.p.

[10] CLAUSEWITZ

[11] PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmuskori Magyar Királyság határőrizetében 1891-1918. 25-34.p.

[12] CSIZMADIA: op.cit. 202.p.

[13] BEKSICS ; SZABÓ Imre: 158 .p.

[14] 1870/XLII.tc. ; 1871/XVIII.tc.

[15] Az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság között a kiegyezést követően létrejött vám- és kereskedelmi szövetségek:
- 1867/XV.tc. az államadósságok után a Magyar Korona országai által vállalandó évi járulékról;
- 1867/XVI.tc. A magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.
- 1878/XX.tc. a Magyar Korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelemi szövetségről;
- 1878/XXI.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról;
- 1887/XXIV.tc. az 1878/XX.tc-be iktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbításáról;
Annak ellenére, hogy a következő vám- és kereskedelmi szerződéssel kapcsolatos tárgyalások már 1896-ban elkezdődtek, nem sikerült megállapodásra jutni 1897-re. Ezért a két kormány abban állapodott meg, hogy a régi szövetség ideiglenesen érvényben marad addig, amíg az új szövetség létre nem jön.
- 1898/I.tc. a vám- és banküguyeknek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról;
A két társország vámszövetségéről szóló tárgyalások 1899-ben fejeződtek be.
- 1899/XXX.tc. a vám- és kereskedelmi viszonyoknak és ezekkel összefüggő néhány kérdésnek a rendezéséről.;
- 1908/XII.tc. a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országa szabályozása tárgyában. Budapesten 1907. évi október hó 8.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről;
Az 1917-ben lejáró vám- és kereskedelmi szerződés megújítására irányuló tárgyalások a világháborút megelőző évben elkezdődtek ugyan, azonban a háború miatt az érdemi munkát — az akkor még rövid ideig tartónak vélt — háború utáni időkre halasztották. Az 1916 januárjában újra induló tárgyalások 1917. II. 24-én megállapodással zárultak, melyet azonban nem emeltek törvényerőre, hanem helyette az 1917 végén lejáró szerződést újabb két évre meghosszabbították.
- 1917/XVII.tc.a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való ideiglenes szabályoása iránt 1917. évi november hó 18.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről;
- 1917/XVIII.tc. az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának és az érme- és pénzrendszerre vonatkozó szerződésnek ideiglenes meghosszabbításáról, valamint az ezekkel kapcsolatos ügyek rendezéséről.

[16] 1903/VI.tc.
[17] PARÁDI: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének a kialakulása.
[18] Idem: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. 4-11.p.
[19] PARÁDI: *A magyar rendvédelem története.* 52-61.p.
[20] CSAPÓ: 14-19.p.
[21] 1881/II.tc. ; 1881/III.tc. ; PRESZLY: 30-33.p.
[22] PARÁDI: *A dualista Magyarország pénzügyi szerveinek határőrizete 1867-1914.* 34-39.p.
[23] Loc.cit. 42-45.p.
[24] Idem: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* 47-50.p.
[25] Idem: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914.
[26] Idem: *A dualista Magyarország pénzügyi szerveinek határőrizete 1867-1914.* op.cit. 103.p.
[27] Loc.cit. 110.p.
[28] Loc.cit. 105-106.p.
[29] Loc.cit. 117-119.p.
[30] PARÁDI: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* 15-24.p.
[31] Loc.cit.
[32] Loc.cit.
[33] PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. ; 50 431/1891. (VII. 1.) BM.r.
[34] Idem: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata.
[35] Idem: A Magyar Királyi Határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete.
[36] Idem: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok.
[37] Idem: A magyar határőrizet 1867-1945.
[38] Idem: *A magyar rendvédelem története.* op.cit. 79-80.p.
[39] Idem: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar királysága külső határainak őrzésében. ; Idem: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség.
[40] Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége. ; Idem: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914.
[41] Idem: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* op.cit.
[42] Idem: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. 77-80.p.
[43] SZABÓ Szilárd. 115-123.p.
[44] SZUT-1912. Titkos függelék.
[45] PARÁDI: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai. 91-92.p.
[46] 1912/XLIII.tc.
[47] MEZEY
[48] GALÁNTAI: op.cit. 100-115.p.
[49] PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt.
[50] Loc.cit.
[51] Loc.cit.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

BEKSICS (13.;) — BEKSICS Gusztáv: *A magyar doktrinairek. Csengery Antal, b. Eötvös József stb.* Budapest 1882, Rudnyánszky. 168 p.

CLAUSEWITZ (10.;) — CLAUSEWITZ Karl von: *Vom Kriege.* [A háborúról.] Ford.: HAMARY Béla — HAZAI Samu. Budapest, 1892-1894, Ludovika Akadémia. (A *Ludovica Akadémia Közlönye* mellékleteként jelent meg nyolc kötetbe foglalva.) 720 p.

CSAPÓ (20.;) — CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. 186 p. HU-ISBN 963 90 7940 5. /Pannónia Könyvek./ HU-ISSN 0237-4277.

CSIZMADIA (9.;12.;) — CSIZMADIA Andor: *A magyar közigazgatás fejlődése a XVIII. századtól a tanácsrendszer létrejöttéig.* Budapest, 1976, Akadémia Kiadó. 560 p. HU-ISBN 963 05 0713 7.

GALÁNTAI (2.;5.;6.;7.;8.;48.;) — GALÁNTAI József: *A Habsburg-monarchia alkonya. Osztrák-magyar dualizmus 1867-1918.* Budapest, 1985, Kossuth. 387 p. HU-ISBN 963 09 2589 3.

PARÁDI: *A dualista Magyarország pénzügyi szerveinek határőrizete 1867-1914.* (22.;23.;26.;27.;28.;29.;) — PARÁDI József: *A dualista Magyarország pénzügyi szerveinek határőrizete 1867-1914.* Budapest, 1987, Határőrség. 121 p. HU-ISBN —

PARÁDI: *A magyar rendvédelem története.* (19.;38.;) — PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

PARÁDI: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* (24.;) — PARÁDI József: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design. 219 p. HU-ISBN 963 76 2330 2./Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században, 1./ HU-ISSN —

PRESZLY (21.;) — PRESZLY Lóránd: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1919.* Budapest, 1920, Honvédelmi Sajtóvállalat. 142 p.

SZABÓ Imre (13.;) — SZABÓ Imre: *A burzsoá állam- és jogbölcselet Magyarországon.* Budapest, 1955, Akadémia Kiadó. 533 p.

TANULMÁNYOK

MEZEY (47.;) — MEZEY Barna: Az első világháború jogi törvényhozói előkészítése: A kivételes hatalomról szóló 1912. évi 63. törvénycikk. 11-18.p. In ÁDÁM János — SEGES Vladimir — PALLAI László et al. (szerk.): *Első világháború a Kárpátokban. Prvá svetová vojna v karpatoch. Перша світова війна в карпатах.*] Eperjes, 2016, Eperjesi Egyetem. 336 p. SK-ISBN 978 805 55 1717 9.

PARÁDI: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének a kialakulása. (17.;) — PARÁDI József: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének a kialakulása. *Belügyi Szemle,* XXX.évf. (1982) 10.sz. 44-51.p. HU-ISSN 0133-6738.

PARÁDI: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914. (40.;) — PARÁDI József: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CI.évf. (1986) 3.sz. 541-570. p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. (33.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CIII.évf. (1988) 1.sz. 56-92.p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. (25.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CIV.évf. (1989) 2.sz. 177-196.p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI: A Magyar Királyi Határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete. (35.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* III.évf. (1993) 4.sz. 21-50.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1992 szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „*A dualista Magyarország rendvédelme"* című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt.
(49.;50.;51.;) — PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Háború, forradalom, trianon"* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai.
(18.;) — PARÁDI József: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. *Határőrségi Tudományos Közlemények,* IV.évf. (1994) 1.sz. 4-23.p. HU-ISSN —

PARÁDI: A magyar határőrizet 1867-1945.
(37.;) — PARÁDI József: A magyar határőrizet 1867-1945. *Határőrségi Tanulmányok,* V.évf. (1997) 1.sz. különszám. 11-35.p. HU-ISSN —

PARÁDI: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok.
(36.;) — PARÁDI József: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VIII.évf. (1998) 9.sz. 82-85.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 23-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században."* című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai.
(45.;) — PARÁDI József: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XI.évf. (2005) 14.sz. 91-94.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata — német nyelven — 2002 februárjában Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett tudományos rendezvénysorozat *„A csendőrség Magyarországon"* című II. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség.
(39.;) — PARÁDI József: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség. *Határrendészeti Tanulmányok,* III.évf. (2006) 1.sz. 5-46.p. HU-ISSN 1786-2345. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. *„Az ezeréves magyar rendvédelem"* című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata.
(34.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 77-91.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre"* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar királysága külső határainak őrzésében.
(39.;) — PARÁDI József: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar királysága külső határainak őrzésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXI.évf. (2011) 24.sz. 100-118.p. A tanulmány korábbi változata 2009. december 3-án, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Csendőrség Ausztria-Magyarországon, illetve Ausztriában és Magyarországon 1849-2005"* című XXIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége.
(40.;) — PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 26.sz. 81-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011.november 11.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében"* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. (42.;) — PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmuskori Magyar Királyság határőrizetében 1891-1918. (11.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmuskori Magyar Királyság határőrizetében 1891-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 51.sz. 25-42.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Szilárd (43.;) — SZABÓ Szilárd: Az osztrák-magyar katonai titkosszolgálat tehermentesítése: a kémelhárítás helyi intézményrendszerének és szervezetének kiépítése. 115-132.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Ünnepi parergák ERNYES Mihály 65. születésnapja tiszteletére.* Budapest, 2016. Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 193 p. HU-ISBN 978 615 80 3091 5. /Salutem, 3./ HU-ISSN 2416-2078.

REGISZTRÁLT KÉZIRATOK

PARÁDI: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* (30.;31.;32.;41.;) — PARÁDI József: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* Bölcsészdoktori disszertáció (ELTE BTK). Kézirat. Budapest, 1985. 162 p.

SZABÁLYZATOK

SZUT-1912. Titkos függelék. (44.;) — *Titkos. Függelék az „Utasítások a Magyar Királyi Csendőrség számára" című szolgálati könyvhöz.* (A hírszerző szolgálat ellátása és a kémkedés megakadályozása.) Budapest, 1912, Magyar Királyi Állami Nyomda. 41 p.

JOGSZABÁLYOK

1723/I.tc. (3.;) — 1723/I.tc. Pragmatica Sanctio az ország s az ahhoz kapcsolt részek karai és rendei Ő császári és királyi szent felségének szabadságaik s kiváltságaik atyai és legkegyelmesebb megerősitéseért s a karok és rendek közepette saját legszentségesb személyében megjelenéseért legnagyobb köszönetet mondanak.

1723/II.tc. (3.;) — 1723/II.tc. Pragmatica Sanctio Ő császári és királyi legszentségesebb felsége fölséges osztrák háza nőágának Magyarország Szent Koronájában s a régtől fogva hozzákapcsolt részekben való folytonos királyi örökösödéséről.

1867/XII.tc. (1.;4.;) — 1867/XII.tc. a Magyar Korona országai és az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országok között fennforgó közös érdekű viszonyokról, s ezek elintézésének módjáról.

Nr.146/1867. (1.;) — Nr.146/1867. Gesetz vom 21. Dezember 1867. Betreffend die allen Ländern der österreichischen Monarchie gemeinsamen Angelegenheiten und die Art ihrer Behandlung. [Az osztrák monarchia közös ügyei és azok kezelési modjának tárgyában.]
Reichs – Gesetz – Blatt für das Kaiserthum Österreich, (1867). 401-406.p.

Nr.147/1867. (1.;) — Nr.147/1867. Gesetz vom 21. Dezember 1867. 407.p. Womit der zeitpunkt bestimmt wird, mit welchem das gesetz wodurch das grundgesetz über die Reichsvertretung vom 26 Februar 1861 abgeändert wird, das Staatsgrundgesetz über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger für die im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder, das Staatsgrundgesetz über die Ginsetzung eines Reichsgerichtes, das Staatsgrundgesetz über die Richterliche Gewalt, das Staatsgrundgesetz über die Ausübung der Regierungs- und der Bollzugsgewalt, endlich das Gesetz betreffend die allen Ländern der österreichischen Monarchie Gemeinsamen Angelegenheiten und die Art ihrer Behandlung Wirtsamseit zu treten haben. [Azon időpont mikortól az 1861. II. 26-ai birodalmi alkotmány megváltoztatásra kerül, az alaptörvény a társországok, az örökös tartományok és a polgárok jogainak alapját képezi. Az alaptörvény meghatározó a törvényhozás a birodalmi bíróságok és a közigazgatás számára. Végezetül az alaptörvény a kormányzati és a végrehajtó hatalom, illetőleg az Osztrák Monarchia minden része és országa, valamint a közös ügyek és azok intézésének módja tekintetében hatályosul.]
Reichs – Gesetz – Blatt für das Kaiserthum Österreich, (1867). 407.p.

1867/XV.tc. (15.;) — 1867/XV.tc. az államadósságok után a Magyar Korona országai által vállalandó évi járulékról.

1867/XVI.tc. (15.;) — 1867/XVI.tc. A magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.

1870/XLII.tc. (14.;) — 1870/XLII.tc. a köztörvényhatóságok rendezéséről.

1871/XVIII.tc. (14.;) — 1871/XVIII.tc. a községek rendezéséről.

1878/XX.tc. (15.;)	—	1878/XX.tc. a Magyar Korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelemi szövetségről.
1878/XXI.tc. (15.;)	—	1878/XXI.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról.
1881/II.tc. (21.;)	—	1881/II.tc. a csendőrség legénységi állományának a kiegészítéséről.
1881/III.tc. (21.;)	—	1881/III.tc. a közbiztonsági szolgálat szervezéséről.
1887/XXIV.tc. (15.;)	—	1887/XXIV.tc. az 1878/XX.tc-be iktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbításáról.
1898/I.tc. (15.;)	—	1898/I.tc. a vám- és bankügyeknek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról.
1899/XXX.tc. (15.;)	—	1899/XXX.tc. a vám- és kereskedelmi viszonyoknak és ezekkel összefüggő néhány kérdésnek a rendezéséről.
1903/VI.tc. (16.;)	—	1903/VI.tc. az útlevélügyről.
1908/XII.tc. (15.;)	—	1908/XII.tc. a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országa szabályozása tárgyában. Budapesten 1907. évi október hó 8.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről;
1912/LXIII.tc. (46.;)	—	1912/LXIII.tc. a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről.
1917/XVII.tc. (15.;)	—	1917/XVII.tc. a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való ideiglenes szabályoása iránt 1917. évi november hó 18.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről.
1917/XVIII.tc. (15.;)	—	1917/XVIII.tc. az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának és az érme- és pénzrendszerre vonatkozó szerződésnek ideiglenes meghosszabbításáról, valamint az ezekkel kapcsolatos ügyek rendezéséről.
50 431/1891. (VII. 1.) BM.r. (33.;)	—	50 431/1891. (VII. 1.) BM.r. a m. kir. belügyminisztertnek 50.431. szám alatt I. Besztercze-Naszód, II. Maros-Torda, III. Csik, IV. Háromszék, V. Brassó, VI. Fogaras, VII. Szeben, VIII. Hunyad és IX. Krassó-Szörény vármegye közönségéhez intézett rendelete, az 1888. évi XIV. törvényczikkel beczikkelyezett magyar-román határegyezmény alapján kiadott határőrizeti utasitás tárgyában. *Magyarországi Rendeletek Tára,* XXV.évf. (1891) I.füzet. 877-902.p.

Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet
A dualista Magyarország pénzügyi szakhatóságai.

II.sz. melléklet
A dualizmuskori Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezeti felépítése.

I.sz. melléklet

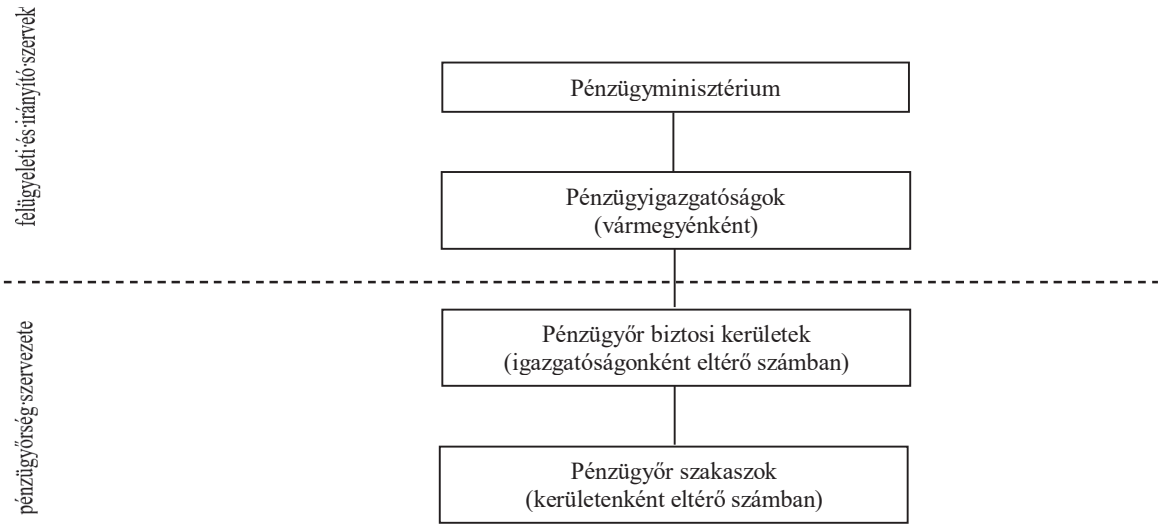
A dualista Magyarország pénzügyi szakhatóságai.

1. Pénzügyigazgatóságok
2. Fővárosi Adófelügyelőség
3. Központi Díj- és Illetékkiszabási Hivatal
4. Dohányjövedéki Központi Igazgatóság
5. Dohánygyári Igazgatóság
6. Lottó Igazgatóság
7. Aradi Jószágigazgatóság
8. Budapesti Fővámigazgatóság
9. Bányaigazgatóságok
10. Főbányahivatalok
11. Nagyági m.kir. és Társulatai Aranybányaműigazgatóság
12. Rézbányai Bányahivatal
13. Selmecbányai Bányászati Akadémia
14. Körmöcbányai Pénzverő Hivatal
15. Bányakapitányságok
16. Budapesti Fémjelző és Beváltó Hivatal
17. Kataszteri Felmérési Hivatal
18. Földadó Nyilvántartási Felügyelőség és a Kataszteri Helyszínelési Igazgatóság
19. Kincstári Jogügyi Igazgatóság Budapesten

Forrás ! PARÁDI József: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* 207.p. Budapest, 2003, Tipico Design. 219 p. HU-ISBN 963 76 2330 2./Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században, 1./ HU-ISSN —

II.sz. melléklet

A dualizmuskori Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezeti felépítése.

Forrás ! PARÁDI József: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* 212.p. Budapest, 2003, Tipico Design. 219 p. HU-ISBN 963 76 2330 2./Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században, 1./ HU-ISSN —

SZABÓ Andrea

A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947

A Magyar Királyi Pénzügyőrség előzményei

A Magyar Királyi Pénzügyőrség közvetlen előzményének tekinthető az uralkodó által a cukorgyárak, valamint a szesz- és sörfőzdék ellenőrzésére 1835-ben alapított Császári és Királyi Jövedéki Őrség. Ezt a szervezetet 1843 elején egyesítették a Császári és Királyi Határőrséggel, így jött létre a Császári és Királyi Pénzügyőrség, amely az udvari kamara alá tartozott, élén a központi inspektorral.[1] Ennek a birodalmi szervezetnek az alakított változatát működtették a HABSBURGok a neoabszolutizmus időszakában is. A kiegyezési törvényben foglaltak szerint azonban a pénzügy nem képezte a közös érdekeltségű viszonyok (hadügy, külügy és a finanszírozásukat biztosító pénzügy) részét, így a Magyar Királyság pénzügyeinek az intézése a magyar kormány kompetenciájába tartozott. A magyar kormány nem kívánta átvenni a neoabszolutizmus szervezeteit, hiszen a kiegyezés lényege volt a magyar állam és szuverenitás helyreállítása.[2] Nyilvánvaló volt azonban, hogy az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharcot megelőző és rendi alapokon nyugvó pénzügyigazgatás csak részlegesen vehető át a polgári magyar állam számára. Az új magyar pénzügyi tárca új szakmai szervezetei részére azonban a tevékenységük ellátásához szükség volt szakemberekre. Ezeket a szakembereket — a polgári magyar állam keretei között újjászülető új magyar pénzügy — a volt neoabszolutista testület munkatársai közül vehette át a legkönnyebben. Így tehát a kiegyezés után a polgári magyar állam első pénzügyminiszterének az egyik legfontosabb feladata volt az új magyar pénzügyi struktúra — közte a Magyar Királyi Pénzügyőrség — létrehozása.

Ez a folyamat 1867-ben vette kezdetét. Az újjászervezés alatt álló magyar pénzügyigazgatási rendszer részeként az 1867. III. 10-én létrehozott Magyar Királyi Pénzügyőrség önálló rangrendszerrel, saját egyenruhával és rangjelzésekkel, továbbá saját szakmai követelményrendszerrel is rendelkezett. A testületi ruházatot a magyar motívumok használata jellemezte a praktikum és a korszerűség figyelembe vételével. Az egyenruhán pedig az osztrák indíttatású, formálódó magyar rendfokozati rendszerbe illeszkedő és a testület jellegének megfelelő, a hagyományokra támaszkodó rendfokozati rendszer rangjait viselték a pénzügyőrök. A pénzügyőri egyenruha tehát egyrészt kifejezte a nemzethez, az országhoz, illetve a testülethez tartozást, a pénzügyőrségi rangrendszer rendfokozatai pedig azt jelezték, hogy a viselőjük a testületen belül milyen pozíciót töltött be. A rangrendszer azt is kifejezte, hogy az adott rendfokozatot viselő személy katonailag szervezett fegyveres őrtestület, vagy pedig polgári fegyveres őrtestület tagjaként tölti-é be a rangjának megfelelő státuszt.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség létrehozása

LÓNYAY Menyhért 1867 tavaszán azt a feladatot kapta, hogy vegye át a pénzügyeket és a magyar pénzügyi igazgatást oly módon alakítsa a hazai igényeknek megfelelően, hogy egyetlen napra se álljon le az állam működése. Azonban a pénztárak üresek voltak, a személyi háttér sem könnyítette meg a dolgát, mivel a rendelkezésére álló szakemberek 9/10 része nem beszélt magyarul.[3] LÓNYAY Menyhért 1. számú körrendeletének egyik legfontosabb pontja az volt, hogy a pénzügyi szervek ügyintézési nyelve 1867. III. 10-től a magyar.[4] LÓNYAY Menyhért 1867. II. 24-én ment be először a minisztériumába, ahol a fentieket megtapasztalta. Az első hivatalos látogatásra azonban csak 1867. III. 10-én került sor, amikorra a hivatalnokok nagy része már beadta a felmondását.[5] Az átmeneti időszak megkönnyítése érdekében LÓNYAY Menyhért egyfajta amnesztiát is hirdetett, kizárólag az 1867. III. 10-ig elkövetett jövedéki vétségek és mulasztások esetén a kiszabott büntetések elengedése tekintetében.[6] A pénzügyi nehézségek miatt a pénzügyőrség létszámát — amely 1867-ben 4330 főből állhatott (tisztviselők és legénység) — 1871 végéig mintegy 800 fővel csökkentették.[7]

A magyar pénzügyi kormányzat — amikor a Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetét 1867-ben létrehozta — először a testület nemzeti viseletnek megfelelő egyenruházatát határozta meg. Az irányító tárca 1868-ban kiadta a Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezeti felépítését (*belszervezetét*) és rendeltetését tartalmazó „*A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok hivatalos összeállítása"* című szabálygyűjteményt.[8]

Ennek megfelelően a Magyar Királyi Pénzügyőrség feladatát alkotta:

- a csempészetet és a pénzügyi törvényszegések megakadályozása;
- szabályszegők felderítése;
- pénzügyi hivatalok és tisztviselők eljárásainak ellenőrzése;
- a pénzügyi hatórások hivatalos eljárásainak támogatása;

- az illetékes hatóságok felkérésére a közbiztonsági intézkedések végrehajtásában segítség nyújtása.

A szervezeti szabályozásnak megfelelően az akkori pénzügyőrség országos irányító szerve a *Magyar Királyi Pénzügyminisztérium* struktúrájában kialakított pénzügyőri osztály volt. A testületen belüli középszintű vezetési szervezet a vármegyénként létrehozott *pénzügyigazgatóságok* kebelében működő pénzügyőri osztályok voltak. Az osztályok alárendeltségébe az úgynevezett *biztosi kerületek* tartoztak, a kerületek pedig *szakaszokból* álltak, amelyek egyben a testület legkisebb szervezeti egységei voltak. A szakaszok működési területe lefedte a Magyar Szent Korona alá tartozó teljes területet.[9] A pénzügyőrségi állomáshelyeket a vám és az adózás szempontjait figyelembe véve határozták meg. Az adózás szempontjából fontos állomáshelyek voltak például a sójövedék középszintű igazgatását végző főbányahivatalok, melyek földrajzi elhelyezkedése az ország jelentős sóbányáihoz igazodott. A főbányahivatalok székhelyei Aknaszlatinán, Marosvásárhelyen, valamint Sóváron voltak.[10] Az egyes pénzügyigazgatóságok területén lévő szakaszokat folyó sorszámozással jelölték.

Pénzügyőri rangok és feladatok

A szabályzat a legénység részeként említi a *vigyázó*kat, *fővigyázó*kat és *szemlész*eket, valamint pénzügyőrségi tisztviselőnek tekinti a *biztos*okat.[11]

A pénzügyőrségi szakasz vigyázókból állt, akiket egy fővigyázó irányított, kivételes esetekben egy szemlész. Egy szemlész a saját szakaszán kívül más szakaszt is irányíthatott, míg a biztos alá több szemlész tartozott a szakaszaikkal együtt. A biztosok közvetlenül a területileg illetékes pénzügyigazgatóság, közvetve pedig a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium irányítása alatt álltak.

A pénzügyőrök kötelességeit a testület szabályzata határozta meg. A pénzügyőrök teendői közé tartozott:

- járőrözés és megfigyelés (határvonalon és a közeli területeken);
- ellenőrzés (kereskedők, iparosok, földbirtokosok esetén államjövedék védelme érdekében);
- házmotozás (akinél a törvény lehetővé tette);
- törvények és szabályok végrehajtásának ellenőrzése (állami egyedáru tárgyakkal kereskedők, közvetítők, szállítók és eladók esetén);
- őrködés (hidaknál, réveknél, kikötőknél);
- kezelőhivatalok ellenőrzése (utólagos vizsgálat, jövedéki hivataloknál a kiadványok, sorkönyvek megtekintése, jelenlét a hivatalos eljárásoknál);
- őrjáratok (jövedéki kihágások felfedezése okán);
- segélyadás (kezelőhivatalok vagy azok tisztviselői által hivatalos eljárásuk során);
- pénztár-vizsgálat a kezelő hivataloknál, nyomozás, kutatás (fogyasztási-adó megszabása, beszedésének ellenőrzése);
- szolgálattétel a hivataloknál, e tevékenység is többféle teendőt foglalt magába (sorompók, hivatali helyiségek valamint idegen vagyon őrzése, jövedéki hivatali feladatok ellátásának — adó alá tartozó áruk mázsálása, számbavétele, hivatalos zár alkalmazása — ellenőrzése, kisebb jövedéki hivatal ellenőrzése, adóköteles tárgyak kisérése a hivataltól a rendeltetési helyükre, valamint jövedéki hivatalok írásbeli teendőiben segítségadás;)
- irodai szolgálat (központi pénzügyőrségi irodában).[12]

Az 1868-as szabályzat a fővigyázók, szemlészek és biztosok különös feladatait, kötelességeit külön szabályozta. Eszerint a fővigyázók az alárendeltjeik szolgálati tevékenységeit irányították, annak a szervezeti egységnek a feladat végrehajtását szervezték, amelynek az irányítására felkérték őket, egyben pedig a szolgálatteljesítésnek is aktív részesei voltak. Kivételes esetekben a fővigyázó úgynevezett biztosi kerületet is irányíthatott, ebben az esetben a biztosi kerületi parancsnok jogai és kötelezettségei illették meg. A szemlészek és biztosok feladatrendszere kettős volt, egyrészt vezetői-parancsnoki feladatokat láttak el a szakaszok legénysége kapcsán és/vagy egy egész kerületet irányítottak. A szemlészek és biztosok esetén is kiemelte a szabályzat, hogy amennyiben vezetői teendői ezt megengedik szolgálati feladatokat is kötelesek voltak teljesíteni.

A szabályzat a pénzügyigazgatóság és a pénzügyőrségi előadó különös kötelezettségeit is taglalta. Eszerint a pénzügyigazgatóság köteles volt a területén elhelyezett pénzügyőrségi osztályt vezetni, kötelességét képezte továbbá a törvények és egyéb szabályozók megismertetése a pénzügyőrségi elöljárókkal és a legénységgel. Kiemelt feladata volt annak biztosítása, hogy a pénzügyőrségi elöljárók és a legénység a törvények és szabályzók szellemében járjanak el.

A pénzügyőrségi felügyelő a pénzügyigazgatóság területén elhelyezett pénzügyőrségi osztály munkáját felügyelte. A pénzügyőrségi felügyelő a *„pénzügyigazgatóság szeme”* volt és ezen szerepkörében — a pénzügyigazgatóság nevében — közvetlenül adhatott utasítást az egyes szakaszok parancsnokainak.[13]

Az 1885-ös szabályozás alapján a rangfokozatok a következők voltak:
- legénység: vigyázó;
- altisztek: fővigyázó, szemlész;
- tisztviselők: biztos, főbiztos, központi felügyelő, központi főfelügyelő.

A vigyázókat, fővigyázókat és szemlészeket összességében legénységnek is nevezték. A legénység valamennyi tagja hivatásos pénzügyőr volt, összességükben a honvédség altiszti karának a jellegével bírtak. A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek és a polgári fegyveres őrtestületek legénységi személyi állománycsoportjai, illetve a honvédség altiszti kara tagjainak a fizetése — a különböző pótlékoktól eltekintve — hozzávetőlegesen azonos volt, ahhoz hasonlóam, ahogyan a tisztviselők esetében az egységes állami fizetési rendszerbe tartozás miatt az azonos képzettségi szinttel rendelkező tisztviselők fizetése is azonos volt.

A pénzügyőrségi — mai fogalmaink szerinti — tiszti kar a tagjainak tisztviselőként való elnevezése nem testületi sajátosság volt. Így nevezték a rendőrségek és fegyőrök (büntetés-végrehajtás) szervezetei tiszti karának a tagjait is. A magyarországi pártállam kiépítéséig ugyanis kétféle fegyveres őrtestületet különböztettek meg, nevezetesen a katonailag szervezett fegyveres őrtestületet és a polgári fegyveres őrtestületet. A katonailag szervezett fegyveres őrtestület személyi állományának a tagjai katonai rangot viseltek, az alá- és fölérendeltségi viszonyaik katonaiak voltak. A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek tagjai — függetlenül attól, hogy a testület mely tárca irányítása alatt állt, illetve milyen szervezeti felépítéssel látta el a teendőit, továbbá milyen hatáskörrel rendelkezett és mik voltak a feladatai — személyükben katonának minősültek, ezért a honvédelmi tárca alárendeltségébe tartoztak. Őket a katonákra általában vonatkozó jogosultságok megillették, illetve kötelezettségek terhelték.

Ezzel szemben a polgári fegyveres őrtestületek személyi állományának a tagjai a testületi rendfokozati rendszer szerinti rangokat viselték és a testületi tagok alá- és fölérendeltségi viszonyai nem katonaiak, hanem hivatalnokiak voltak. a polgári fegyveres őrtestületek személyi állománya annak a tárcának az irányítása alá tartozott, amely minisztérium a testület felügyeletét is ellátta. A polgári fegyveres testületek tagjaira a katonákra általában vonatkozó jogosultságok és kötelezettségek nem vonatkoztak.[14]

Kétféle rendfokozati rendszer nem az Osztrák-Magyar Monarchia vagy az Osztrák Császárság, illetve a Magyar Királyság specifikuma volt. Kontinensünk szinte valamennyi országában ilyen rendfokozati rendszerek működtek. Európa nyugati felében található országok esetében ma is hasonló a helyzet. A II. világháború után a Vörös Hadsereg megszállása alá kerülő államokban azonban a szovjet államigazgatási modellre tértek át. Ennek a részeként vezették be ezen országok valamennyi fegyveres szervezeténél a katonai rendfokozati rendszert. A volt Varsói Szerződés néhai tagállamaiban ez a többé-kevésbé békés rendszerváltozások következményeként még a XXI. században is katonai rendfokozatokat viselnek azoknak a fegyveres szervezeteknek a tagjai, akik egyébként nem katonák.

Eredetileg többféle rendfokozati rendszer működött a kiegyezést követően. A haderő rendfokozati rendszerei azonosak voltak az Osztrák Császárságban és a Magyar Királyságban egyaránt, mivel a haderő közös volt annak ellenére, hogy a Magyar Királyság tekintetében kiegészült a Magyar Királyi Honvédséggel és a népfölkeléssel, az Osztrák Császárságot illetően pedig a Landwehr-el és a Landsturm-al. Az Osztrák-Magyar Monarchia védereje ezen részeiben — mivel ezen szervezetek mindegyike a szárazföldi haderőnemhez tartozott — azonos rendfokozati rendszer volt érvényben. A vízi haderőnemnek — amely közös haderőként működött — azonban külön rendfokozati rendszere volt. Az összességében véderőnek, vagy haderőnek nevezett szervezeten belül azonban — mindegyik szervezeti formára kiterjedően (közös hadsereg, honvédség, népfölkelés, Landwehr és Landsturm, illetve a haditengerészetre is vonatkozóan) — háromféle rendfokozati típust különböztettek meg. Ezek voltak a katonai állományúak rangjai (többé-kevésbé napjaink katonai rendfokozati rendszerének felelnek meg), továbbá a katonai állományú tisztviselők rangjai, valamint a katonai tisztviselők rangjai. A két világháború közötti időszakban a magyar katonai rangrendszer a szárazföldi és a vízi haderőnemek rangrendszerei mellett kiegészült a légierő rangrendszerével is.

Ez a rangrendszer élt tovább a Magyar Királyságban néhány módosítással a két világháború közötti időszakban. A katonai állomány rangjait hatágú csillaggal jelölték, ahol a csillag színe a rendfokozati csoport szintjét, a paroli színe pedig a fegyvernemet jelölte. Ezt egészítették ki az ezüst, illetve arany mezők továbbá csíkok. A katonai állományú tisztviselők rangjait nem csillaggal, hanem úgynevezett csillagrózsácskával, a katonai tisztviselők rangjait pedig rózsácskával (rosettával) jelölték. A polgári fegyveres őrtestületek testületi rangjait pedig nem csillagrózsácskával, hanem rózsácskával (rosettával) jelölték. Valamennyi rendfokozatot nem a vállon, hanem a zubbony fazonján viselték. Az egyenruhán

a rangot a vállra — orosz eredetű szovjet minta alapján — a pártállam időszakában kerültek.[15] **(I.sz. melléklet)**

Ebben a rendfokozati rendszerben helyezkedett el a Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere, amely a katonai tisztviselők rangrendszerét követte, a társ polgári fegyveres őrtestületek rangrendszereihez hasonlóan.

Bármelyik fegyveres szervezethez való tartozás tekintélyt biztosított a testületi tagoknak. A társadalom megbecsülte és tisztelte a köz fegyveres szolgálatát ellátó szervezetek személyi állományának a tagjait, akik ennek megfelelő ellátásban is részesültek. Ebből fakadóan e szervezetek tág merítési bázisból választhatták ki a testülethez felvételüket kérők közül a legmegfelelőbbeket.

Felvételi szabályok és a javadalmazás

A köz szolgálata sokáig nem járt fizetéssel, a tisztségeket betöltők megélhetését saját birtokaik biztosították, emellett látták el állami feladataikat. Később sokak számára élethivatássá vált a közigazgatásba kerülés. A felvétel feltétele lett a kívánt szakképzettség és a megfelelő gyakorlat megléte, melyért cserébe fő juttatásként rendszeres fizetést és nyugdíjat biztosított az állam.[16]

A Magyar Királyi Pénzügyőrséghez való felvétel szigorú szabályok szerint történt. A felvételi eljárás során fontos szempont volt a nemzethez tartozás, a nemzethűség, de alapvető ismeretekkel is rendelkeznie kellett a jelölteknek.[17] Az állami alkalmazottak szakképzése az állami iskolai végzettségekre épült. Ebből fakadóan a felvételi eljárások során azt vizsgálták, hogy a jelentkezők rendelkeznek-é azon szintű állami iskolai végzettség által nyújtott kvalifikációkkal, amelyre ráépülhetett a szakirányú képzés.[18] A Magyar Szent Korona országaiban polgárjoggal rendelkező, 18 és 30 év közötti nőtlen vagy gyermektelen özvegy férfiak felvételét tette lehetővé a szabályzat,[19] ezen túlmenően a jelentkezőknek ép testalkattal kellett rendelkezniük, valamint magyarul írniuk és olvasniuk is tudniuk kellett,[20] amelyekről igazolást is be kellett nyújtaniuk. Egyenruhás szervezethez való felvétel esetében — mint amilyen a Magyar Királyi Pénzügyőrség is volt — fontos szempontnak bizonyult az ép testalkat, mivel a fegyveres szervezetekre kiterjedő általános alapelv volt, hogy hibás testalkatú ember nem viselhetett egyenruhát. Márpedig az egyenruhás szervezetek tagjai számára kötelező volt az egyenruha viselete.

A magyar nyelv ismerete az egyik legfontosabb elvárás volt a LÓNYAY Menyhért pénzügyminiszter által kiadott 1. számú körrendelet alapján, mely szerint a magyar pénzügyi szervek hivatalos nyelve 1867. III. 10-től a magyar lett.[21]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség legénységi állományába jelentkezőket elsősorban vigyázói rangba vették fel a testülethez, négy évre, amelyből egy évet egyfajta próbaidőnek tekintettek, hiszen a pénzügyigazgatóságnak lehetősége volt a felvetteket ezen időtartamon belül elbocsátani. A négy év letelte után abban az esetben folytatódhatott a szolgálati jogviszonya, ha a pénzügyőr kérte a további foglalkoztatását és a magatartása erre érdemesnek mutatta, illetve ha a szolgálatára szükség volt.[22] A biztosok kinevezése a tisztviselőkre vonatkozó szabályok szerint történt.

1885 után a próbaidő intézménye módosult, mivel fokozatosan egységesítették a polgári magyar állam időszakában a közigazgatás egészére kiterjedően. Ebbe az időszakba beleszámították a kiképzési időt és a szolgálatteljesítés kezdeti idejét is. Aki pedig nem kérte a leszerelését, illetve akit nem tanácsoltak el a testülettől, azok számára a próbaidő is beleszámított a szolgálati idejükbe.

A fővigyázókat és szemlészeket a pénzügyigazgatóság, a biztosokat, főbiztosokat és központi felügyelőket a pénzügyminiszter, a központi főfelügyelőket pedig maga az uralkodó nevezte ki.[23]

A vizsgált időszakban a Magyar Királyságban valamennyi állami alkalmazottra kiterjedően XI fizetési osztályt állapítottak meg az érettségizettek és az annál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők számára. Ehhez kapcsolódott — XII. fizetési osztályként — a gyakornokok fizetési osztálya. Az állami alkalmazottak képesítési rendszere az alap-, a közép-, illetve e felsőfokú állami képzésre épülő szakképzésként valósult meg. Megfelelő szaktanfolyamok és szakvizsgák nyomán volt elérhető azon szakmai képzettség, amely alapján a jelentkező a kezdő beosztásába kinevezhető volt. A Magyar Királyi Pénzügyőrség tiszti karának a tagjai a hivatásuk teljesítéséhez szükséges szakképesítést — a magyar állami tisztviselői kar többi tagjához hasonlóan — az úgynevezett elméleti és gyakorlati közigazgatási szakvizsga letételével nyerték el. E szakvizsgát előzték meg — már a gyakornoki státuszon eltöltött időszak alatt — különböző tanfolyamokon való részvétel. A vizsgaanyag természetesen szakterületfüggő volt, más tartalommal rendelkezett a pénzügyőrök és megint mással például a fegyőrök vizsgaanyaga. A gyakornoki időszakot különböző időszakokban különböző szervezetek ugyan máskén nevezték a lényegük azonban azonos volt. Azok a jelentkezők tehát, akik a felvételi eljáráson eredményesen túljutottak — a legénységi és a tiszti kar leendő tagjai esetében egyaránt — állományszintenként változó

tartalmú tanfolyam elvégzésére voltak kötelezettek. Minél magasabb állami iskolai végzettségbeli szinthez volt kötött a leendő beosztás, a gyakornoki idő annál nagyobb hányadát töltötte ki az önképzésre fordított idő. E tanfolyamokon szerzett tudásról pedig — a tiszti kar esetében — az elméleti és gyakorlati közigazgatási szakvizsgán kellett számot adni. A legénységhez tartozók esetében sem tekintettek el a tanfolyamoktól, illetve vizsgáktól, azok tartalma azonban eltért a tiszti karétól. Ezen képesítésbeli előírás teljesítése nélkül állami alkalmazotti pozícióba senkit sem lehetett kinevezni. Ezen tanfolyamok elvégzéséhez és a vizsgák letételéhez szükséges időt az országos szervezetek központilag határozták meg. Ezen időszak a legénység esetében — mivel az elsajátítandó ismeretek is szerényebbek voltak — rövidebb volt, mint a tisztek (tisztviselők) tekintetében.[24]

A pénzügyőrök javadalmazása a rangjuknak (beosztásuknak) megfelelően történt. A szabályzat szerint zsoldot (kéthetente) és ruházati pótlékot (félévente) kaptak a vigyázók, fővigyázók és szemlészek. Amely a lovas egységnél lótartási (havonta), egyes helyeken helyi pótlékkal (kéthetente) egészült ki. A legénység érdempótlékra is jogosult volt, de csak a véglegesen felvetteknek járt, illetve kivételes szolgálati teljesítmény esetén előtte is, de minden esetben a pénzügyminiszter adományozhatta.

A biztosok fizetést (havonta) és utazási átalányt (havonta) és szálláspénzt (negyedévente) kaptak, illetve ha lótartásra kötelezettek voltak, akkor lótartási pótlékot is.[25]

Alapelv volt a polgári magyar állam teljes időszakában, hogy az állami alkalmazottak számára az őket foglalkoztató állam köteles volt a „társadalmi állásukhoz méltó életvitelhez szükséges feltételeket biztosítani". Magasabb állásba (fizetési osztályba) az kerülhetett, aki magasabb állami iskolai végzettséggel és arra épülő szakmai képzettséggel rendelkezett. Az ilyen képesítési követelménnyel rendelkező beosztáshoz kapcsolódtak a magasabb fizetések és a magasabb komfortfokozatú lakások. Az állam ugyanis köteles volt — a társadalmi álláshoz méltó életvitelhez szükséges feltételek részeként — alkalmazottai számára lakhatást is biztosítani. Ezt oly módon oldották meg, hogy a nőtlen legénység számára úgynevezett laktanyai elhelyezési körülményeket, a nőtlen tisztek számára pedig garzonlakás bérét biztosították. A nősök számára — a legénység és a tiszti kar tekintetében egyaránt — a család nagyságától és a családfő által betöltött beosztás szintjétől függő méretű és komfortfokozatú lakás lakbérét biztosították az ország egész területén és nem csupán az aktívak hanem a nyugalmazottak számára is, sőt az özvegyeiknek is mindaddig, amíg újra férjhez nem mentek.[26]

A nősülés szabályai a legénység esetén a véglegesítést követően annyiban változtak, hogy a pénzügyigazgatóság engedélyével nősülhettek, de csak ha a munkájuk során feddhetetlennek bizonyultak és a nősülésük által anyagi helyzetük is javult. A nősülés engedélyezésére és — korabeli szóhasználat szerint az ara — személyének és környezetének az ellenőrzése nem pénzügyőri specialitás volt. Valamenynyi fegyveres szervezet esetében környezettanulmány készült, amely nem csupán arra terjedt ki, hogy a menyasszony erkölcsi állapotát feltárja, hanem a családjára is, mivel bűnügyileg fertőzött családból származó személyt a bűnüldöző szervezetek tagjai nem vehettek feleségül. Ugyanez vonatkozott a nemzetellenes nézeteket valló, illetve cselekedetet végrehajtó családi környezetből származó menyasszonyra is, mivel a magyar állam fegyveres szervezeteit nemzeti testületeknek tekintették.[27]

A katonai rangfokozati rendszerbe tartozó testületek és a testületi rangfokozatok szerinti rangrendszerrel működő testületekben szolgálatot teljesítők — a legénységi állomány kivételével — ugyanabba a fizetési osztályba kerültek besorolásra azonos szintű képzettség esetén. Mivel pedig az állam egészére kiterjedően határozták meg azt, hogy mely fizetési osztályba lépéshez milyen szintű képzettség tartozik, ezért a magyar állam bármely rendszerében tevékenykedő állami alkalmazottak azonos képzettségi szintjéhez azonos fizetés társult leszámítva a pótlékokat. Ebben a hierarchiában betöltött helyet fejezték ki a rangrendszerek rendfokozatai. A katonai és a testületi rangrendszerek formai tekintetben ugyan eltérőek voltak, azonban azonos képzettségű személyek — annak ellenére, hogy különböző rangrendszerbe tartoztak — azonos szintű rendfokozattal rendelkeztek, bár azok formai megjelenése eltérő lehetett, azonban a fizetési osztályuk mindenképpen megegyezett. A pénzügyőri rangok tehát formai megjelenésükben eltértek ugyan a katonai rangoktól, azonban a különböző rangokat — a betölthetőségükhöz szükséges képzettségi szint alapján — megfeleltették egymásnak. Ez képezte a testületek tagjai közötti kölcsönös tiszteletadásról szóló rendelkezések alapjait is, nevezetesen mindig az alacsonyabb rendfokozatúnak kellett a magasabb rendfokozatút köszöntenie függetlenül attól, hogy milyen rendfokozati rendszer szerinti rangfokozatot viselt.

Egyenruházat

Az 1868-as szabályzat arról is rendelkezett, hogy a pénzügyőrségi legénység (vigyázók, fővigyázók és szemlészek) és a biztosok minden szolgálatot egyenruhában kötelesek teljesíteni, ettől eltérni csak a pénzügyigazgatóság engedélyével, kivételes esetekben lehetett. Az egyenruha két dolgot fejezett ki, egyrészt a magyar hazához és nemzethez, másrészt pedig a testülethez tartozást. Ennek megfelelően — a társ rendvédelmi és honvédelmi szervezetek formaruháihoz hasonlóan — az egyenruha magyaros motívumokat tartalmazott a testületi hovatartozást pedig az uniformis színe jelölte. (**II. számú melléklet**)

Az 1868-os szabályzat magát az öltözetet röviden ismertette és a rangjelzéseket is megemlítette, mely szerint a fővigyázónak a galléron két sor sujtás és egy ezüstrózsa, szemlésznek a galléron három sor sujtás és egy ezüstrózsa jelölte a rendfokozatát. Az első szabályzat az egyenruhákat még nem részletezte, azonban határozottan leszögezte, hogy a *„pénzügyőrség egyenruhát hord”*[28], majd leírta a legénységi attiladolmányt, amely sötétzöld posztóból készült, egyenes gallérja és hajtókája volt, fehér fémgombokkal és egyszerű fekete sujtással díszítették, hátul pedig vitézkötéssel látták el. Az egyenruha további darabjai a szürke köpeny, a szürke magyar nadrág és magyar csizma voltak. Fontos darabja volt az egyenruhának a kanászkalap (süveg) elöl Magyarország címerével. A járőrözés során és szolgálaton kívül a legénység egy sötétzöld sipkát viselt. A biztosok süvege a fekete színű úgynevezett *„kún-kalap”,* volt elöl Magyarország ezüst címerével díszítve. A sipkájuk ugyanolyan volt, mint a legénységé, de zöld selyem beszövésű ezüst zsinórral jelezték a rangfokozatot.[29]

A biztosi egyenruha fő darabjai megegyeztek a legénységével, de a sujtást vörös és zöld selyem beszövésű ezüstzsinór helyettesítette, továbbá a gombok, rózsák, kardbojtok és címerek ezüstből készültek. Bizonyos mértékben rangjelző feladatot töltött be a fejfedő és a kard is, mivel tiszti és legénységi állománycsoportonként élesen különböztek egymástól.

Az 1885-ös egyenruházati és felszerelési szabályzat általános része a pénzügyőrség személyi állománya részére meghatározta a haj, bajusz és szakáll, továbbá az érdemjelek, valamint a gyászfátyol és szemüveg viselésének rendjét is.

A legénység és a tisztviselők közötti különbség az egyenruházat egyes darabjaiban, illetve az azokon látható rangjelzésekben is megmutatkozott. A legénység dísz öltözete a csákóból, sötétzöld zubbonyból és kék-szürke posztó pantallóból állt, mely kiegészült a teljes fegyverzettel. (**III. számú melléklet**) A tisztviselők dísz öltözéke csákóból, atillából és a kékes-szürke posztó pantallóból állt, melyhez a kardot kötötték. (**IV. számú melléklet**)

A rangjelzések a csákón is megtalálhatóak voltak zsinórzat formájában:

- vigyázó esetén 5/10-ed cm széles fűzöld és sárga fonallal beszőtt sárga-zöld selyemzsinórt használtak;
- fővigyázó esetén 4 cm széles hímzett fűzöld selyempaszomány, amelynek két szélétől egy-egy 5 mm szélességű sárga színű beszövést alkalmaztak;
- szemlész esetén 4 cm széles a fővigyázóéval azonos színű, de hosszközépen egy harmadik csíkkal volt ellátva.[30] **(V. számú melléklet**)

A legénységi zubbony és a tisztviselői atilla is alkalmas volt a megkülönböztetésre és a rangfokozati jelzések viselésére. A legénységi zubbony sötétzöld posztóból készült, a rangjelzések a zubbony-gallér mindkét végének fűzöld hajtókáján voltak láthatóak:

- állandóra felvett vigyázónak egy-egy;
- fővigyázónak két-két;
- szemlésznek három-három fehér selyemből szőtt rózsácskája (rosettája);
- az a szemlész, aki a biztosi vizsgát letette a három rózsácskán (rosettán) kívül a gallér szélein ezüst sujtást viselt, zöld selyem beszövéssel.[31] **(VI. számú melléklet**)

A tisztviselői atilla szabása a honvédtiszti atillához volt hasonló, azonban sötétzöld finom posztóból készült és zöld beszövésű aranyzsinórral díszítették. Az egyes rangfokozatok jelzésére a gallérvégeken ezüstből szőtt, középen félgyönggyel és az osztásoknál fémpillangókkal díszített rózsácskát (rosettát) alkalmaztak. A pénzügyőr tisztek rangjelzései voltak:

- pénzügyőri biztosnál két-két;
- a felülvizsgálati jogkörrel rendelkező biztosnál három-három rózsácska (rosetta).

A központi főfelügyelő és felügyelő, valamint a főbiztos gallérja 3 cm szélességű hímzett ezüstpaszománnyal volt borítva, amelyen:

- a központi felügyelő és a főbiztos egy-egy;
- a központi főfelügyelő két-két aranyszövésű jelvény rózsácska (rosetta) volt.

A tisztviselői kardbojt ezüst színű volt, a szemlészek és fővigyázók kardbojtja pedig zöld selyemből készült, amelyet aranysárga selyemmel díszítettek.[32]

Szakmai elvárások

A pénzügyőrök szakmai felkészítése mindig komoly feladatot jelentett a pénzügyigazgatóságok ezen belül a szakaszok számára, hiszen ezek a képzések helyben folytak. 1868-ban a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium 20 nyomtatott füzetben adta ki az akkor érvényben lévő pénzügyi törvényeket és egyéb jogszabályokat. Ebből a 20. füzet tartalmazta *„A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok hivatalos összeállítása*" című részt.[33]

1874-től a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium kiadványaként megjelenő *Pénzügyi Közlöny*, majd 1881-től évente kiadott úgynevezett *ARDAY-féle évkönyv*, eredeti nevén *Pénzügyőr Zsebkönyv* kimondottan nagy segítséget jelentett a képzéshez, önképzéshez.[34]

Az úgynevezett biztosi szakvizsgára is a pénzügyigazgatóságokon került sor egészen 1885-ig, amikor is a pénzügyminiszter körrendeletében a pénzügyőri biztosi vizsgáról szóló 1885. évi körrendeletében a pénzügyminisztérium által felállított vizsgabizottság előtti vizsgát rendelt el.[35] A biztosi szakvizsga teljesítésére azokat kötelezték, akik a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél, illetve a Magyar Királyi Vám- és Adóőrségnél biztosi vagy ennél magasabb állást kívántak elnyerni. Kizárólag szemlészek jelentkezhettek a vizsgára, legalább két év gyakorlattal. A bizottság egy elnökből, három bizottsági tagból és egy jegyzőből állt. A vizsgáló-bizottság elnöke egy fő pénzügyminiszteri osztálytanácsos, tagjai pedig pénzügyminiszteri titkárok vagy pénzügyőrségi központi felügyelők egyike, továbbá a pénzügyigazgatóságoknál alkalmazásban levő pénzügyi titkárok vagy pénzügyőri főbiztosok egyike és egy műszaki tanár volt. Rajtuk kívül pedig egy fő pénzügyminiszteri fogalmazó mint jegyző lehetett jelen. Vizsgahelyként a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium helyisége jöhetett szóba vagy egy olyan hely, amely gyakorlati vizsga letételére alkalmas volt, például egy iparvállalat üzleti helyisége. A vizsga szóbeli és írásbeli részből állt, a szóbeli vizsgálat tárgyai technikai és jogszabályi ismereteket tartalmaztak. **(VII. számú melléklet)**

A századforduló után az újonctanfolyamokat és a továbbképző tanfolyamokat még a pénzügyigazgatóságok szervezték. A képzés sok helyen folyt, így a követelmény is változó volt. Igény támadt az egységes rendszerre, ennek a korabeli belső sajtó is hangot adott. A *Pénzügyőr* című lap 1890. V. 20-ai számában például az állt, hogy: *„nincs semmi testületünk ügyeibe, mi sürgősebb megoldásra várna, mint a szaktanfolyamok felállítása".*[36] 1908-ban adta hírül a *Magyar Pénzügyőr*, hogy a fővárosi pénzügyigazgatóság megtette a szükséges intézkedéseket az újonciskola felállításához. Létrejött az iskolarendszerű képzés. Az első újonciskolát 1909-ben nyitották meg a VIII. kerületi Köztemető (Fiumei) úti laktanyában „Magyar Királyi Pénzügyőri Újonciskola" néven. 1910-től évente három 3 + 1 hónapos tanfolyamot szerveztek 70-80 fővel. Az első három hónapban fegyveres kiképzésben és elméleti oktatásban részesültek az újoncok, a negyedik hónapban záróvizsgát tettek. Az iskola 1915-től 1922-ig szünetelt.[37]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség képesítési követelményei, képzési- valamint egyenruha- és rangrendszere szerves egységet alkotott, amely jól illeszkedett a korabeli Magyar Királyság fegyveres testületei személyi állományainak felkészítési szisztémájába és rangrendszerébe. A vizsgált időszakban ugyan apróbb módosításokat eszközöltek a ruházaton, ez azonban jelentős változtatásokat nem eredményezett.

Az 1885-ös öltözeti szabályzat – a csákópaszománybeli különbségeket is beleértve – a rangjelzések terén is a haderőben rendszeresítetteket tartotta követendő példának. Azokat az anyagokat és motívumokat használta fel, amelyeket a katonai tisztviselők számára írtak elő.[38]

1911-ben a pénzügyőri rangjelzés mögé a Magyar Szent Korona ábrázolása került a tisztviselőknél hímzett, a legénységi állománynál pedig tombaklemezből sajtolt kivitelben.[39]

MAGYARY Zoltán 1942-ben megjelent művében azt írta a Magyar Királyi Pénzügyőrségről, hogy *„ . . . a pénzügyőrség a pénzügyi közigazgatás fegyveres őrtestülete, amelynek feladata a csempészetnek és általában a fogyasztási adók, jövedékek és egyedáruságok iránt rendelkező törvények és szabályok áthágásának a megakadályozása, jövedéki kihágások és szabályellenességek felderítése, felfedezésük esetében tényleírás felvétele, jövedéki vizsgálatok vezetése; köteles a pénzügyi hivatalokat és közegeket hivatalos eljárásukban támogatni és a törvényhatóság által meg határozott esetekben közbiztonsági intézkedések foganatosításában segédkezni."*[40] A pénzügyőrség személyi állományát is szinte az 1885-ös felállásnak megfelelően írta le, illetve az is látható, hogy a szervezeti felépítés terén sem történt komoly változás.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszerének utóélete

1947-ben került sor arra, hogy a Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszerét megváltoztatták.[41] Megszűnt a felügyelők osztályba sorolása, új rangfokozat lett a törzsfőfelügyelő, a törzsfelügyelő és a törzsbiztos. A rangjelzés — a testület történetében először és gyökeres változásként — a gallérhajtókáról

átkerült a vállszalagra. A rosettát valamennyi állománycsoportban felváltotta a tombaklemezből sajtolt hatágú csillag, melyet 1947 után váltott föl az ötágú csillag. Közepére az ugyancsak újdonságnak számító testületi jelvény került.[42]

Az 1885-ben szabályozott pénzügyőrségi öltözet főbb darabjai sokáig, kerek hat évtizedig változatlanok maradtak. Ugyanabban az esztendőben vezették be a rangfokozatok végleges elnevezését és jelölését is (a testületben egészen 1946-ig a rangfokozat szót használták annak a fogalomnak a jelölésére, amelyet ma rendfokozatnak nevezünk). A csendőri[43] és a testőrségi[44] rendfokozatok is a katonai rangrendszer rendfokozatai voltak, szemben a pénzügyőrségnél eredetileg rendszeresített rendfokozatokkal. A magyar pénzügyőrség vizsgált időszakban rendszeresített egyenruháját szemlélve megállapítható, hogy díszítettsége szerényebb volt, mint a koronaőrök, testőrök, képviselőházi őrök egyenruhája.[45]

A korabeli feljegyzésekből és szabályzókból az derül ki, hogy a legénység és a tiszti kar nem csak a rangjelzések és az egyenruha terén mutatott különbséget, de a felvételi szabályok, a szakmai követelmények és a javadalmazás esetén is markáns eltéréseket láthatók. A II. világháborútól napjainkig tartó időszakban azonban a tiszti kar és a legénység öltözékbeli különbségei egyre inkább közelítettek egymáshoz. A két állománykategóriára jellemző eltérő tudásbeli és tapasztalatbeli különbség formai kifejezését egyedül a rendfokozati rendszer rangjai őrizték meg, bár azok ma már nem testületi, hanem katonai rangok.

Összességében tehát megállapítható, hogy a polgári fegyveres őrtestület csoportjába tartozó pénzügyőrség a polgári magyar állam időszakában önálló rangrendszerrel rendelkezett, melyet a II. világháború után — a szovjet államigazgatási modellre való áttérés részeként — a katonai rendfokozati rendszer váltotta fel, mint ahogyan a magyar fegyveres szervezetek mindegyikében. Az egyenruha és a rangrendszer — függetlenül attól, hogy a testületnél katonai rangrendszert, vagy testületi rangrendszert alkalmaztak — szorosan összetartozott. Az egyenruha hagyományosan a magyar államhoz és a testülethez való tartozást fejezte ki. Ez a tradíció azonban a magyar pártállam kiépítésekor megszakadt, mivel az egyenruháról a magyar motívumok lekerültek, sőt az úgynevezett kemény diktatúra időszakában az orosz indíttatású szovjet egyenruha megoldásokat részesítették előnyben. Ehhez kapcsolódóan az egyenruha testületi jellege is háttérbe szorult. A rendfokozat jelölések mindig viselőjének a testületben betöltött helyét (képzettségét, beosztását stb.) fejezték ki az adott rendfokozati rendszer keretein belül. Ez a funkció megmaradt, azonban nem az eredeti testületi rendfokozati rendszer maradt fenn, hanem — annak ellenére, hogy a magyar állam a szovjet államigazgatási rendszer magyar adaptációját leváltotta — a katonai rangrendszer a testületben fennmaradt, pedig a pénzügyőrök sohasem minősültek személyükben katonának, még a pártállam azon időszakában sem, amikor a pénzügyőrökre is a katonai büntetőbíráskodás szabályait terjesztették ki.

Jegyzetek:

[1] PARÁDI: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* 32 .p. ; SZABÓ: A pénzügyi igazgatás szervezete és képzési rendszere a kiegyezéstől az I. világháború végéig. 124.p.

[2] GALÁNTAI: 87-160.p.

[3] LÓNYAY: I.köt. 8.p.

[4] CIEGER: 1299.p.

[5] Loc.cit.: 1296.p.

[6] *A magyar királyi pénzügyministernek 1867. évi márcz. 26-án kelt rendelete mindenféle jövedéki vétségek és mulasztások miatt kiszabott büntetések, s ezek következményeinek elengedése iránt.*

[7] HECKENAST: 1.p.

[8] Loc.cit.

[9] PARÁDI: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. 82-83.p.

[10] POTOCZKI: 82.p.

[11] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* 1868. 5.p.

[12] Loc.cit. 15-17.p.

[13] Loc.cit. 104.p.

[14] PARÁDI: A katonailag szervezett fegyveres őrtestület és a polgári fegyveres őrtestület. 77-80.p.

[15] ZEIDLER: Testőrségi rendfokozatok a polgári magyar állam időszakában. 95-97.p. ; BARCZY

[16] CSIZMADIA: 169-175.p. + 457-463.p. ; MAGASVÁRI: Vám- és adószedők a magyar pénzügyi igazgatásban az államalapítástól a kiegyezésig. 14.p.

[17] PARÁDI: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. 90-92.p.

[18] MAGASVÁRI: Kivonat a pénzügyőrség személyi állományának történetéből. 89.p.

[19] Aki aktív katonai szolgálata után azonnal, vagy elbocsátása után egy éven belül lépett a pénzügyőrségbe, azt 35 éves korig fel lehetett venni.

[20] Aki több nyelvet beszélt, elsőbbséget élvezett, illetve kivételes esetben felvehettek írni-olvasni nem tudó személyt, de a létszámuk a pénzügyigazgatóság létszámának 1/6-át nem haladhatta meg.

[21] CIEGER: op.cit. 1299.p.

[22] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* 1894. 7.p.
[23] Loc.cit. 23.p.
[24] PARÁDI: Csendőrtisztképzés és a fizetési osztályba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. 100-103.p. ; Idem: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. op.cit. 90-92.p.
[25] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* op.cit. 1868. 86-88.p.
[26] PARÁDI: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. 92-98.p.
[27] Idem: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. 57-61.p.
[28] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* op.cit. 1868. 89.p.
[29] Loc.cit.
[30] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* 1894. op.cit. 342-343.p.
[31] Loc.cit. 346-347.p.
[32] Loc.cit. 354.p.
[33] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* 1868. op.cit.
[34] KÖPF: 25.p.
[35] 21 499/1885. (X. 12.) PM.kr.
[36] SUBA: 115.p.
[37] SZABÓ: A magyar pénzügyőr képzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011. 120.p.
[38] SALAMON: 177.p.
[39] Loc.cit.
[40] MAGYARY: 265-266.p.
[41] SALAMON: op.cit. 177.p.
[42] Loc.cit. 178.p.
[43] ZEIDLER: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. 110.p.
[44] Idem: Testőrségi rendfokozatok a polgári magyar állam időszakában. op.cit. 95. p.
[45] PARÁDI: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* op.cit. 45.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK- KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

BARCZY (15.;) — BARCZY Zoltán: *Évszázadok egyenruhái.* Budapest, 1991, Studio-Pe Bt. 255 p. HU-ISBN 963 02 9101 0.

CSIZMADIA (16.;) — CSIZMADIA Andor: *A magyar közigazgatás fejlődése a XVIII. századtól a tanácsrendszer létrejöttéig.* Budapest, 1976, Akadémia Kiadó. 560 p. HU-ISBN 963 05 0713 7.

GALÁNTAI (2.;) — GALÁNTAI József: *A Habsburg Monarchia alkonya. Osztrák-magyar dualizmus 1867-1918.* Budapest, 1985, Kossuth Könyvkiadó. 386 p. HU-ISBN 963 09 2589 3.

KÖPF (34.;) — KÖPF László: *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből.* Budapest, 2003, Tipico Design. 171 p. HU-ISBN 963 7623 34 5.

LÓNYAY (3.;) — LÓNYAY Menyhért: *Közügyeinkről. Nézetek Magyarország pénzügyi állapotáról.*
I.köt. Budapest, 1873, Ráth Mór. 194 p.
II.köt. Budapest, 1875, Atheneum, 613 p.

MAGYARY (40.;) — MAGYARY Zoltán: *Magyar Közigazgatás. A közigazgatás szerepe a XX. sz. államában a magyar közigazgatás szervezete, működése és jogi rendje.* Budapest, 1942, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 676 p.

PARÁDI: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* (1.;45.;) — PARÁDI József: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design. 219 p. HU-ISBN 963 76 2330 2. /Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században, 1./ HU-ISSN —

TANULMÁNYOK

CIEGER (4.;5.;21.;) — CIEGER András: A számok szorításában. Lónyay Menyhért pénzügyminisztersége 1867-1870. *Századok,* CXXXVI.évf. (2002) 6.sz. 1295-1330.p. HU-ISSN 0039-8098.

MAGASVÁRI: Vám- és adószedők a magyar pénzügyi igazgatásban az államalapítástól a kiegyezésig. (16.;) — MAGASVÁRI Adrienn: Vám- és adószedők a magyar pénzügyi igazgatásban az államalapítástól a kiegyezésig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 39-46.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2014. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Pénzügyőr és Adózástörténeti Múzeum közös szervezésével megvalósított magyar rendvédelem-történeti szimpozionon. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MAGASVÁRI: Kivonat a pénzügyőrség személyi állományának történetéből. (18.;) — MAGASVÁRI Adrienn: Kivonat a pénzügyőrség személyi állományának történetéből. 82-91.p. In: ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Válóga-*

tott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából. Budapest, 2016, NKE Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. 196 p. HU-ISBN 978 615 50 5772 4.

PARÁDI: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. (9.;) — PARÁDI József: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VIII.évf. (1998) 9.sz. 82-85.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 23-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században."* című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. (17.;24.;) — PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 90-93.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története"* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. (24.;) — PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 100-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története"* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁD: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. (27.;) — PARÁD József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 17.sz. 57-64.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2003. november 11-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A rendvédelem humán viszonyai"* című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. (26.;) — PARÁDI József: A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 92-114.p. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre"* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A katonailag szervezett fegyveres őrtestület és a polgári fegyveres őrtestület. (14.;) — PARÁDI József: A katonailag szervezett fegyveres őrtestület és a polgári fegyveres őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV..évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

POTOCZKI (10.;) — POTOCZKI Zoltán: A sójövedék rövid magyarországi története. 69-87.p. In CZENE-POLGÁR Viktória — ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében.* Budapest, 2017, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. 246 p. HU-ISBN 978 615 00 0517 1.

SALAMON (38.;39.;41.;42.;) — SALAMON Iván: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* III.évf. (1993) 4.sz. 170-183.p. HU-ISSN 1216-6774.

SUBA (36.;) — SUBA László: A pénzügyőrségi sajtó kezdetei. *Hadtudományi Szemle,* VII.évf. (2014) 1.sz. 113-120.p. HU-ISSN 2060-0437.

SZABÓ: A magyar pénzügyőr képzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011. (37.;) — SZABÓ Andrea: A magyar pénzügyőr képzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 117-126.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ: A pénzügyi igazgatás szervezete és képzési rendszere a kiegyezéstől az I. világháború végéig. (1.;) — SZABÓ Andrea: A pénzügyi igazgatás szervezete és képzési rendszere a kiegyezéstől az I. világháború végéig. 124-137.p. In CZENE-POLGÁR Viktória — ZSÁMBOKINÉK Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vám-*

igazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében. Budapest, 2017, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. 246 p. HU-ISBN 978 615 00 0517 1.

ZEIDLER: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. (43.;) — ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VII.évf. (1997) 8 sz. 110-112.p. HU-ISSN 1216-6774.

ZEIDLER: Testőrségi rendfokozatok a polgári magyar állam időszakában. (15.;44.;) — ZEIDLER Sándor: Testőrségi rendfokozatok a polgári magyar állam időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz. 95-102.p. HU-ISSN 1216-6774.

JOGSZABÁLYGYŰJTEMÉNYEK

HECKENAST (7.;8.;) — HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jellegű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1894, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. 1868. (11.;12.;13.;25.;28.;29.;33.;) — *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* Budapest, 1868, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 160 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. 1894. (22.;23.;30.;31.;32.;) — *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* Budapest, 1894, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 460 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

JOGSZABÁLYOK

A magyar királyi pénzügyministernek 1867. évi márcz. 26-án kelt rendelete mindenféle jövedéki vétségek és mulasztások miatt kiszabott büntetések, s ezek következményeinek elengedése iránt. (6.;) — *A magyar királyi pénzügyministernek 1867. évi márcz. 26-án kelt rendelete mindenféle jövedéki vétségek és mulasztások miatt kiszabott büntetések, s ezek következményeinek elengedése iránt.* *Magyarországi Rendeletek Tára,* I.évf. (1867) I.füzet. 56-58.p.

21 499/1885. (X. 12.) PM.kr. (35.;) — 21 499/1885. (X. 12.) PM.kr. a pénzügyőri biztosi vizsgának a m. kir. pénzügyminisztérium kebelében alakított bizottság előtt leendő letétele tárgyában. *Magyarországi rendeletek Tára,* XIX.évf. (1885) I.füzet. 1251-1260.p.

Mellékletek jegyzéke:

I.sz. melléklet
Csillag, csillagrózsácska és rózsa (rosetta).

II.sz. melléklet
A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruhái 1867-ben.

III.sz. melléklet
Pénzügyőr szemlész.

IV.sz. melléklet
Pénzügyőr biztos.

V.sz. melléklet
Legénységi csákó, tiszti csákó és csákópaszományok.

VI.sz. melléklet
Pénzügyőri rendfokozatok a zubbony-, illetve atillagalléron.

VII.sz. melléklet
Pénzügyőri szóbeli vizsga tárgyai.

I.sz. melléklet

Csillag, csillagrózsácska és rózsa (rosetta).

C s i l l a g
fémből sajtolt

Hatágú csillag a haderő tisztjei számára, beosztott tisztek esetében arany színnel, törzstisztek esetében ezüst színnel. Beosztott tisztek esetében fegyvernemi színű paroli, törzstisztek esetében arany paszomány.

C s i l l a g r ó z s á c s k a

fémből sajtolt

hímzett

A haderő katonai állományú tisztviselői számára, ahol a paszomány mintázat eltérő volt a csillaggal jelölt katonai rendfokozatoktól.

R ó z s á c s k a (r o s e t t a)
fémből sajtolt

A haderő és a polgári fegyveres őrtestületek tisztviselői számára, ahol a paszomány mintázata és színezete a haderőben alkalmazott alapelvet követette.

Forrás ! ZEIDLER Sándor magángyűjteménye.

II.sz. melléklet

A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruhái 1867-ben.

Forrás ! Pénzügyőr és Adózástörténeti Múzeum.

III.sz. melléklet

Pénzügyőr szemlész

Forrás ! Pénzügyőr és Adózástörténeti Múzeum.

IV.sz. melléklet

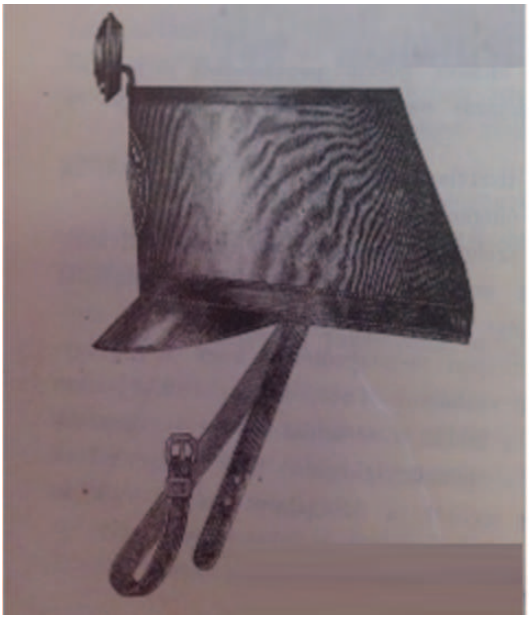
Pénzügyőr biztos.

Forrás ! Pénzügyőr és Adózástörténeti Múzeum.

V.sz. melléklet

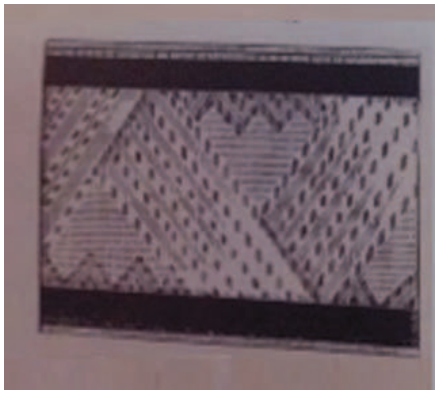
Legénységi csákó, tiszti csákó és csákópaszományok,
valamint a haderő rendfokozati jelzéseinek paszományai.

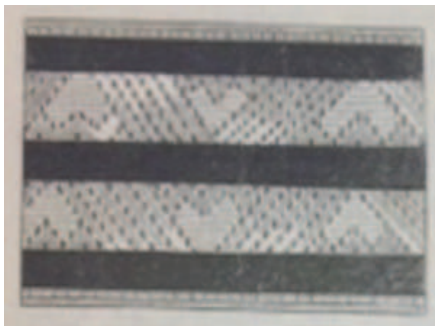
legénységi csákó

tiszti csákó

fővigyázói csákópaszomány

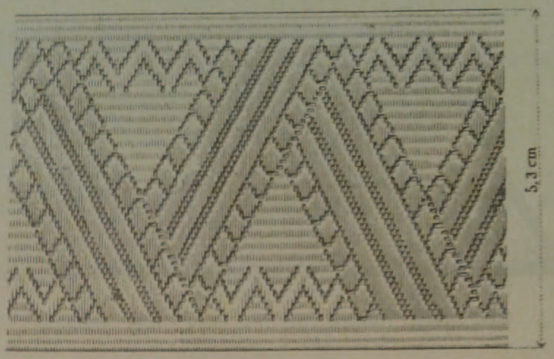
szemlészi csákópaszomány

pénzügyőrségi központi főfelügyelői, felügyelői,
valamint főbiztosi csákópaszomány

Forrás ! Pénzügyőr és Adózástörténeti Múzeum.

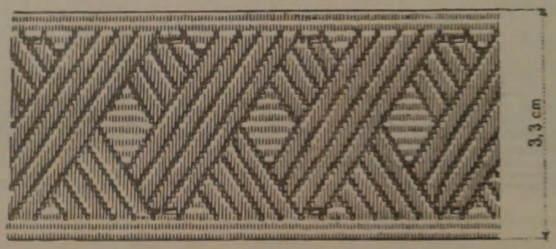
A III., IV. és V. rangosztálybeli tisztek atilláján a kardiszitás a fentebbihez hasonló, csakhogy az ujjvarrás mentén fölfelé haladó paszomány- (sujtás-) rész hiányzik, a paszomány pedig az alábbi ábrának megfelelően 5,3 *cm* széles.

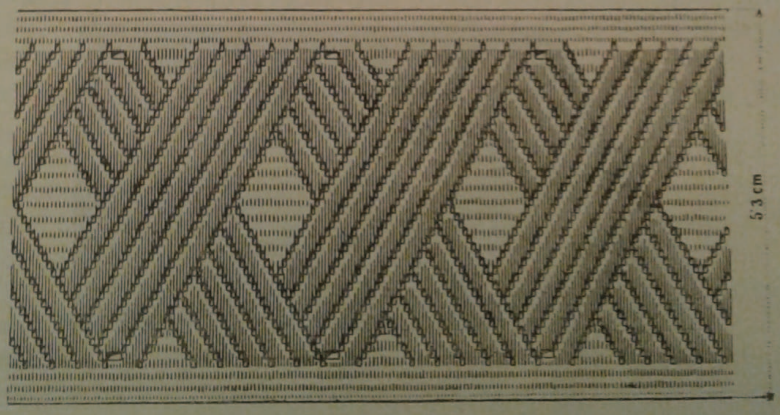
Az I. rangosztálybeliek ujjain ugyanolyan aranyhimzés van alkalmazva, mint a galléron.

b) *Oly tisztviselők számára, kik részére rendfokozati csillagok vannak előírva:*

Mint a hasonló rangosztályu tisztek részére, csakhogy a paszományok a következő mintázat szerint:

(Gallér és ujjpaszomány a VIII., VII. és VI. rangosztály részére, továbbá gallérpaszomány a magasabb rangosztályu oly tisztviselők részére, a kik számára jelvénycsillagok vannak előirva.)

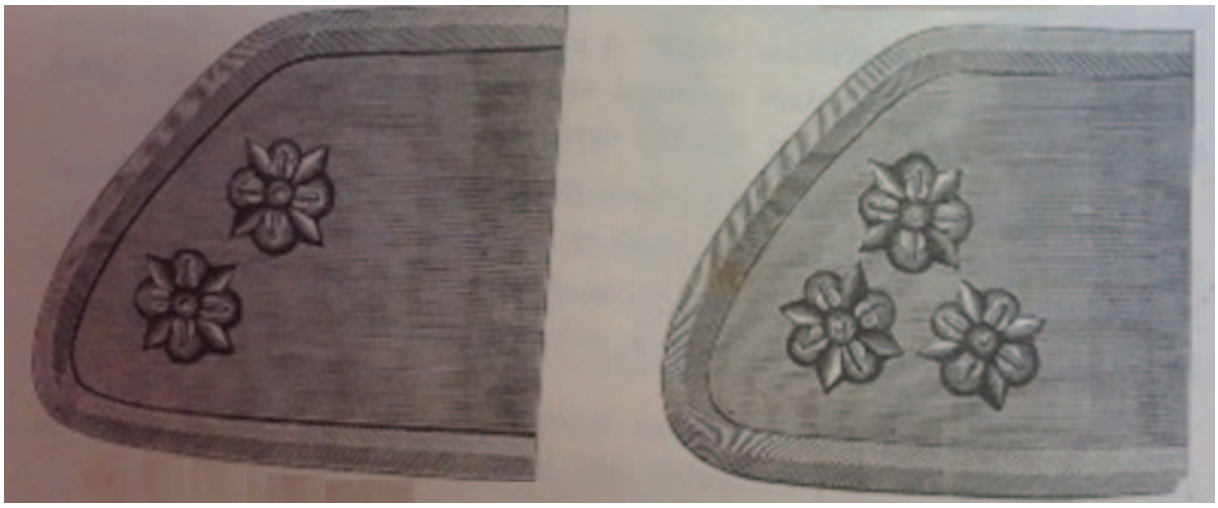
(Ujjpaszomány az V. rangosztálytól felfelé, oly tisztviselők részére, a kik számára jelvénycsillagok vannak előirva.)

Magyarázat: A pénzügyőri rangrendszer a haderő rangrendszerének az elvét követte. A haderőben az eltérő szintű rangcsoportokat — a konkrét rangokat jelölő csillagok, illetve csillagrózsácskák és rózsácskák mellett — eltérő paszománymintázattal is jelölték.

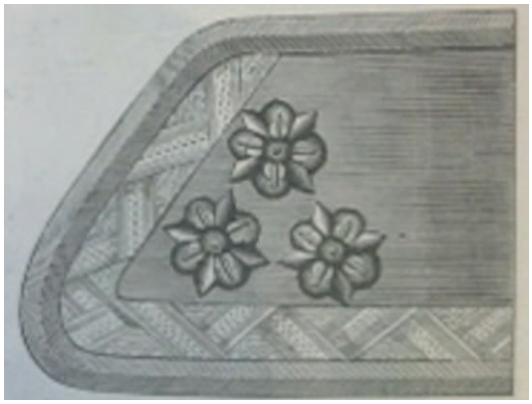
Forrás ! A-26 *Öltözeti és felszerelési szabályzat a Magyar Királyi Honvédség számára.* 3.p. Budapest, 1911, Pallas. I.rész. 131 p.

VI.sz. melléklet

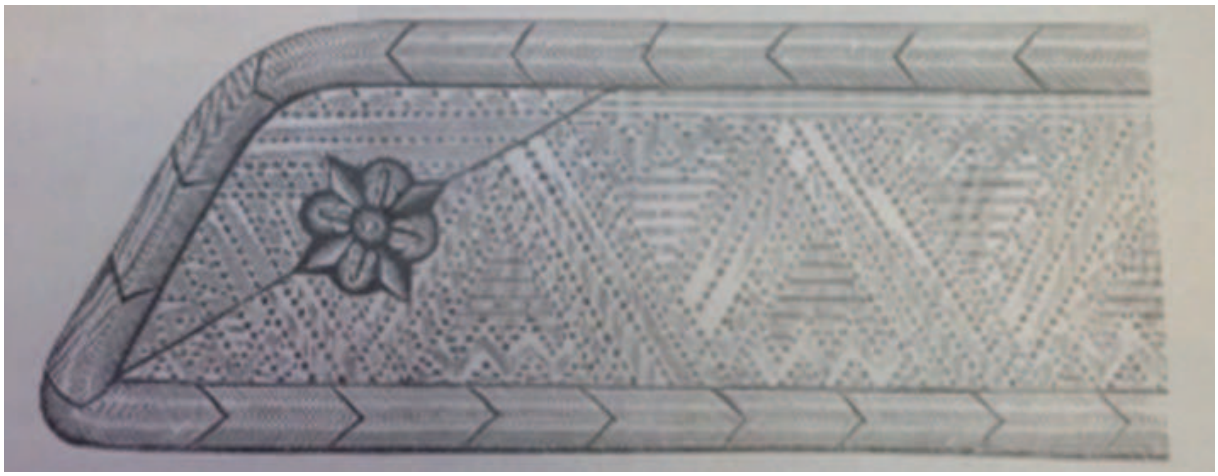
Pénzügyőri rendfokozatok a zubbony-, illetve atillagalléron.

fővigyázói zubbonygallér szemlészi zubbonygallér

biztosi vizsgát letett szemlész
zubbonygallérja

központi felügyelői és főbiztosi atillagallér

Forrás ! *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* Budapest, 1894, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. **terjedelem ?** /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

VII.sz. melléklet

Pénzügyőri szóbeli vizsga tárgyai.

20. §.

A szóbeli vizsgálat tárgyai:

I. Technikai ismeretek:

a) ismerete azon nyers anyagoknak, illetőleg azok vegyi alkatrészeinek, melyekből sör, égetett szeszes folyadékok és czukor készithető, valamint azon eljárásnak, illetőleg vegyi folyamnak, melynek ezen nyers anyagok alá vetvék, a sör, égetett szeszes folyadék és czukor előállitásánál, úgy általában, mint az e czélra használt anyagok különféleségénél fogva;

b) ismerete azon módoknak és segédeszközöknek, melyek igénybevételével az emlitett vegyi folyam (vegyi átalakulások) bizonyos stádiuma felismerhető és hitelesen megállapitható;

c) ismerete az adóköteles tárgyak előállitásával foglalkozó iparvállalatok különféle üzemmódjainak, továbbá azon befolyásnak, melyet ezen különböző eljárási mód az adóköteles tárgyak előállitására gyakorol, s hogy mindegyik eljárási mód mellett, mily arány mutatkozik a nyers anyagok és a termelvény, illetőleg hulladék között;

d) ismerete a különféle iparüzemeknél alkalmazásba jövő műszerek és eszközöknek, valamint azok rendeltetésének, s hogy minő befolyást gyakorol minden egyes eszköz az üzemre; végre minő eljárásnak vannak azok alávetve az adótörvények értelmében;

e) ismerete a számtan azon tételeinek, melyek az aránylatoknak megértbetésére s megoldására szükségesek; úgy ismerete a gyakorlati formáknak és módoknak, melyek a rendesen előforduló alakok és egyszerű testek területének és ürtartalmának kiszámitására szükségesek;

f) ismerete a hévmérőknek, szeszmérőknek, továbbá az ásványolajok sürűségének megállapitására szolgáló készü-

léknek és a czukormérőknek, ugy azok mikénti alkalmazásának.

II. Törvény és szabályok ismerete:

a) a szesz, sör és czukortermelés megadóztatására vonatkozó törvények és rendeletek;

b) a bor és húsfogyasztási adótörvények és szabályok s ezekre vonatkozó rendeletek;

c) a czukor és sörfogyasztási adótörvények, utasitások, rendeletek;

d) az ásványolaj-adóra vonatkozó adótörvények, utasitások, rendeletek;

e) a bélyeg és illetékekre vonatkozó törvények és szabályok általános határozatai (I—V. rész);

f) a dohány-, posta-, lotto, valamint a sójövedékre vonatkozó törvények és szabályok főbb és elvi határozmányai, a mennyiben azok ismereteit a pénzügyőrség ellenörzési feladatának teljesitése igényli;

g) a határvám-jövedékre vonatkozó törvények általános rendelkezései;

h) a jövedéki büntető eljárásra vonatkozó törvények és szabályok;

i) a pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok, azon jelöltek részére, kik a pénzügy-, illetőleg vám- és adóőri testületben nem szolgálnak.

Kelt Budapesten, 1885. évi október hó 12-én.

Forrás ! 21 499/1885. (X. 12.) PM.kr. a pénzügyőri biztosi vizsgának a m. kir. pénzügyminisztérium kebelében alakított bizottság előtt leendő letétele tárgyában. 1259-1260.p. *Magyarországi rendeletek Tára,* XIX.évf. (1885) I.füzet. 1251-1260.p.

0479 SZIGETVÁRI Oszkár

Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél

Rendvédelmünk történetének ápolását, felelevenítését, közkincsé tételét, mint hivatásos rendvédelmi dolgozó kötelességemnek érzem. Úgy vélem a korabeli rendvédelmi stratégiák, taktikák és módszerek önmagukban is érdekes tényeket és új információkat tárnak elénk és a szakmában járatlanok elé is. A rendvédelemben dolgozó viszonylag fiatal hivatásosok motiválása érdekében is lényegesnek tartom a korabeli önfeláldozó, hazaszeretettel átitatott szolgálatellátás bemutatását. Ezzel egy olyan belső erőt és hivatástudatot, szakmaszeretetet kialakítva, amely átsegíthet minket az olykor igen nehéz helyzeteken, támaszt nyújtva a szakma által elénk állított akadályok leküzdésében. Tudományos megközelítéssel vizsgálva a témát a korszak nyomozó szolgálatainak bemutatása, módszereik vizsgálata hasznos kiindulópont lehet jelen korunk bűnügyi szolgálatainak fejlesztéséhez.

Kutatásom témája a polgári magyar államban működő rendvédelmi szervezetek nyomozó szolgálatai történetének a feltárása, elsősorban a detektívtestületé. Azonban elkerülhetetlen a rendőrséggel párhuzamosan, azzal szorosan együttműködve tevékenykedő a bűnügy szakterületére koncentráló állami rendvédelmi szervezetek nyomozó tevékenységének bemutatása is.

A polgári magyar állam időszakában a rendvédelmi testületek közül nyomozó szervezeti egységekkel a csendőrség, a folyamőrség a határőrség, a pénzügyőrség a rendőrségek és a vámőrség rendelkezett. A polgári magyar állam időszakában a központi államhatalom közvetlen alárendeltségében 16 rendvédelmi szervezet — Magyar Királyi Állami Rendőrség (1919-1931), Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945), Magyar Királyi Darabont Testőrség (1904-19148), Magyar Királyi Fiumei Állami Rendőrség (1916-1918), Magyar Királyi Folyamőrség (1921-1938), Fővárosi Rendőrség (1872-1919), Magyar Királyi Határőrség (1932-1938), Magyar Királyi Határrendőrség (1906-1918), , Magyar Királyi Képviselőházi Őrség (1912-1945), Magyar Királyi Koronaőrség (1790- újjáalakítva 1867 – 1949), Magyar Királyi Nemesi Testőrség (1760 - 1867-ben újjáalakítva – 1918), Magyar Királyi Pénzügyőrség (1867-), Magyar Királyi Rendőrség (1932-1945), Magyar Királyi Testőrség (1920-1944), Magyar Királyi Vámőrség (1921-1932), Magyar Királyi Vám- és Adóőrség (1882-1886) —, ezen kívül számos önkormányzati hatáskörben felállított rendvédelmi testület működött.[1]

A rendvédelemnek, mint feladatnak önkormányzati hatáskörbe sorolásáról a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. évi, valamint az a községek rendezéséről szóló 1871. évi törvények rendelkeztek.[2] A rendvédelem testületei elsősorban saját szakterületükön tevékenykedtek, egymással azonban szorosan együttműködtek egy közös cél érdekében.[3] A Magyar Királyi Pénzügyőrség is egy ilyen speciális szakterülettel rendelkező testület volt, melynek nyomozati munkája érdekes és változatos képet mutatot. A nyomozati metodikák, ajánlások és segédletek a gyakorlatban jól működő felderítő, bűnüldöző tevékenységet reprezentálnak

Szervezet

LÓNYAY Menyhért (1871-től gróf)[4] 1867. III. 10-én, mint a magyar kormány pénzügyminisztere az I. számú körrendeletben rendelkezett a Magyar Királyi Pénzügyőrség megalakításáról.[5] Ezzel létrehozta a királyi felügyelőségeket, melynek alárendeltségében létrejött az önálló magyar pénzügyőrség.

1868-ban kiadásra kerültek az első jövedéki és adótörvények.[6] 1872-ben a határszéli vám és jövedéki szolgálat ellátására felállították a Magyar Királyi Vám- és Adóőrséget, amelyet 1886-ban egyesítettek a Magyar Királyi Pénzügyőrséggel.[7] 1895-ben kezdte meg működését Fiumében a Magyar Királyi Tengerész Pénzügyőrség, ami 1918-ig működött.[8]

Az I. világháborút követő új gazdasági helyzetre és a trianoni békediktátum miatt áthelyezett határokra tekintettel a magyar állam határőrizetének és a Magyar Királyi Pénzügyőrségnek az átszervezésére volt szükség.[9]

A dualizmus időszakában a határőrizeti munkából is kivette a részét a testület. Mivel a dualizmus időszakában az államhatár őrzésére csupán a Magyar Királyság vámhatárain volt szükség, ezért a magyar-román és a magyar-szerb határokon 1867-től a Magyar Királyi Pénzügyőrség, majd 1891-től a Magyar Királyi Csendőrség vámhatárszakasszal érintkező működési területtel rendelkező szakaszai, illetve őrsei látták el a határvonal őrzését más testületi alapfeladataik ellátása mellett.[10]

A zöldhatár őrizetét a későbbiekben is ez a kétlépcsős modell jellemezte, melynek első lépcsőjét a Magyar Királyi Pénzügyőrség határmenti szakaszai, a másodikat pedig a Magyar Királyi Csendőrség határmenti őrsei alkották.[11]

Az 1921-ben felállított Magyar Királyi Vámőrség, majd 1932-től jogutóda a Magyar Királyi Határőrség határőrizeti feladatokat látott el a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium alárendeltségében, ahonnan a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztériumhoz, mint a Magyar Királyi Honvédség csapatneme került. A trianoni békediktátumot követően a magyar haderőt korlátozó szigorítások kijátszása miatt ezek a korábban vámőrségi erők egyébként is honvéd alakulatokat takartak.[12]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség feladatai a kezdetektől a pénzügyi törvények és szabályok megszegésének megakadályozása, a csempészet visszaszorítása és az elkövetők felderítése elfogása volt és ma is az.[13]

A testület létszáma 1869-ben 3 498 fő volt a Horváth-Szlavón területeket is beleértve. A testület alap szervezeti egységét a szakaszok képezték, amelyek önálló működési területtel rendelkezett. A szakaszoknál valósult meg a testület szolgálati tevékenysége. Vezetője szemlész vagy fővigyázó volt. A szakaszok működési területe lefedte a Magyar Szent Korona alá tartozó térség teljes területét. A testület szervezeti felépítésében a következő szintet a pénzügyőr biztosi kerületek alkották. Egy-egy biztosi kerület több szakasz működését irányította. A következő szint a vármegyénként szervezett pénzügyigazgatóság volt, amelyen belül a pénzügyőrségi osztály irányította a vármegyében diszlokáló pénzügyőri erőket. A pénzügyigazgatóságok pénzügyőri osztályai képezték a testület középső (regionális) vezetési szintjét. A testület országos vezetését a Magyar Királyi Pénzügyminisztériumban — a többször átszervezett és átkeresztelt — pénzügyőrségi osztályok végezték.[14]

A kiegyezést követően kérdéses volt, hogy a vám, illetve adóigazgatást együtt vagy külön szervezetként működtessék. Bár kezdetben az egy szervezetbe tömörítés volt a cél, a gyakorlati tapasztalatok alapján az adó- és vámügyeket szétválasztották, így 1872-től különálló vámhivatali rendszer alakítottak ki. A vámügyek intézése hivatali hierarchiájának felépítése a vámbemondó őrsökkel kezdődött, majd mellékvámhivatalok, fővámhivatalok és Budapesti Fővámhivatal következett, amely rendszerben a vármegyei szintű irányítást a pénzügyigazgatóságok látták el. A szakterület országos vezetését pedig a Budapesti Fővámigazgatóság a Magyar Királyi Pénzügyminisztéium vámügyi osztályával közösen látta el. A vámhivatalok személyi állománya fegyveres szolgálatot nem látott el, egyenruhát azonban viseltek. A szervezet létszámfejlődését egyéb beruházások is követték, ilyen volt például az 1874-ben elkészült Budapesti Fővámház, illetve a későbbiekben megépült több vámhivatal.

Az I. világháborút követően a békediktátum nyomán kialakult új határok elkerülhetetlenné tették a szervezet átalakítását. A testület létszámát 3 000 főben állapították meg. A két világháború között a szervezet céljai alapvetően nem változtak, így továbbra is a csempészet megakadályozása, a törvények áthágóinak elfogása, felderítése, továbbá a pénzügyi hivatalok támogatása eljárásaik során maradtak a főbb feladatok. 1919-1945 közötti időszakban a vám és a pénzügyőrségi hierarchia csúcsán a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium helyezkedett el. A vámhivatalok és a pénzügyőrség szervezeti felépítése a két világháború között a dualizmuskorihoz képest lényegében nem változott.[15]

A Magyar Királyi Pénzügyőrség megalakulásától kezdve számos személyzeti és szervezeti változáson, rendeleti szabályozáson ment keresztül. A szakma fejlődése igényt formált a szolgálati és szervezeti szabályozók megteremtésére, mellyel egy rendeletileg is szabályozott professzionális szárnyalás vette kezdetét. A szolgálati szabályokat és törvényeket gyűjteménybe foglalták.[16] Lényeges feladata volt az adók és jövedékek beszedése. A már meglévő fogyasztási adók /*sör, cukor*/ az állam egyedárúságok és jövedékek, illetékek újakkal bővültek. /*dohány, só egyedárúság, lottó jövedék/*

Megjelent a gyújtószeradó, majd 1925-ben a tűzkő adó, 1933-ban az elektroncső /*villamos fényforrás*/ adó, 1935-ben pedig a margarin és étolaj adó. A határvám szabályozását 1924-ben új törvény módosította, 1936-tól fémjelzési jövedék, 1928-tól közúti adó került bevezetésre.[17] Az egyre bonyolultabb adórendszer szükségessé tette a pénzügyőri szervek szakosodását. Ez a folyamat az 1920-as, 1930-as években ment végbe. Ekkor kerültek felállításra a cukorgyári és pénzügyőr szakaszok stb.

A pénzügyőri nyomozócsoportokat 1933-tól kezdődően állítottak fel a pénzügyigazgatóságok székhelyein. Külön feladatuk a fogyasztási adók és jövedékek területén történő kihágások megakadályozása, visszaélések felszámolása volt. A nyomozócsoportok 2-5 főből álltak és felvértezték őket a szükséges jogosultságokkal. Belügyminisztériumi rendelet értelmében a Magyar Királyi Állami Rendőrség,[18] majd 1930-tól a Magyar Királyi Rendőrség[19] és a Magyar Királyi Folyamőrség[20] köteles volt együttműködni a nyomozókkal. Együttműködtek továbbá a Magyar Királyi Határőrséggel, Magyar Királyi Csendőrséggel, valamint a Magyar Királyi Javadalmi Őrséggel, mely testület a Budapest határában a székesfővárosba irányuló áruforgalmat ellenőrizte. A csoportokba beosztott pénzügyőröket más a felderítésen és nyomozáson kívüli szolgálati feladattal nem lehetett terhelni.

A növekvő feladatok ellátásával egyre nagyobb nyomás nehezedett a testületre. Ennek feloldására 1933-ban kiadásra került egy egységes Szolgálati Ügyrend (SZÜR), ami a korábban az egyes pénzügyigazgatóságok által külön meghatározott ügyvitelt egyesítette.[21]

Jogi háttér

A jövedéki büntetőszabályokról szóló 1928. évi pénzügyminiszteri rendelet bevezető rendelkezéseinek értelmében cselekmény alatt a mulasztással elkövetett cselekményt is érteni kellett. Jogszabály alatt a törvény alapján kiadott és a törvényben fenntartott szabályt kellett érteni. Közadó alatt pedig az állami egyenes adókat, fogyasztási adókat, forgalmi adókat, illetékeket, vámokat, jövedékeket, helyhatósági adókat, valamint azokat a szolgáltatásokat kellett érteni, melyek közadók módjára voltak behajtandók.[22] A jogszabály úgy rendelkezett, hogy a fenti rendeletből meg nem állapítható esetekben a jövedéki kihágásokra a büntetőtörvénykönyv rendelkezéseit kellett alkalmazni.[23]

A szabályozás értelmében a jövedéki kihágások elkövetőire kiszabható büntetések a fogház, vagyonelkobzás és a kiutasítás voltak.[24]

A jövedéki büntetőszabályok és a büntetőkódex harmonizációja alapos jogalkotási folyamatot feltételez, így a jogi szabályozók illeszkedtek egymásba, kiegészítették egymást.

Az 1922. évi pénzügyminiszteri rendelet értelmében a Magyar Királyi Pénzügyőrség rendeltetése volt a csempészet a pénzügyi törvények és szabályok áthágásainak megakadályozása, valamint az azokat megszegők felkutatása, továbbá a pénzügyi hivatalok és közegek támogatása hivatalos eljárásaik során.[25]

Nyomozó csoportok felállításáról az 1933. évi december hó 30-án kelt pénzügyminiszteri rendelet határozott.[26] A jövedékek és adók terén tapasztalt kihágások emelkedése miatt a visszaélések felderítése, állami bevételek növelése érdekében a pénzügyigazgatóságok, kirendeltségek székhelyein pénzügyőri nyomozó csoportokat hoztak létre. A nyomozó csoportok létszámát 2-5 főben állapították meg. Irányításukat a pénzügyigazgatóságok és kirendeltségek pénzügyi előadói végezték. A csoportoki tagjait rátermett altisztekből kellett kiválogatni. 11 pénzügyigazgatóságnál[27] 3-5 fő a többi pénzügyigazgatóságnál és kirendeltségnél 2 főből álló nyomozócsoportokat hoztak létre. A nyomozócsoportok elnevezését felállítási helyük szerint határozták meg. Működési terület tekintetében az adott igazgatóság, illetve kirendeltség területe volt az irányadó, azonban nyomon üldözés, követés esetén át lehetett lépni a szomszédos igazgatóság területére. Átlépés esetén az érintett pénzügyőri szervezeti egység vezetőjét *(pénzügyőri szakaszok vezetőit, a pénzügyőri biztosi kerületek vezetőit)* a lehető leghamarabb értesíteni volt szükséges.[28]

Feladatok, vezetés és képzés

A pénzügyőr nyomozócsoportok feladatait alkotta:

1. Kirendeltségek területén az adatszerző szolgálat kiépítése, társszervekkel szoros együttműködés.
2. A pénzügyőri szervek vezetőinek segítése a jövedéki kihágások nyomozásában.
3. Önálló felderítő tevékenység folytatása, inkognitó megőrzése.
4. Polgári ruha viselése, nyomozati, felderítő munkán kívül irodai, illetve egyéb tevékenység folytatásának megtiltása. A nyomozócsoportok altisztjei személyi és fegyelmi szempontból a pénzügyigazgatóság székhelyén működő pénzügyőri előadó által meghatározott pénzügyőri szakasz létszámába tartoztak.[29]

A pénzügyőr nyomozócsoportok szakmai irányítását a csoportvezetők végezték. Szolgálatvezénylés tekintetében a nyomozók a csoport vezetésével megbízott szemlész, főszemlész alá tartoztak. A nyomozás költségeit elsősorban a büntetésekből befolyt összegből kellett finanszírozni. A nyomozócsoport vezetője köteles volt vezetni a betűsoros iktatókönyvet, a kihágások jegyzékét, a nyíltparancsok számát, a körözöttek listáját, a postai átadókönyvet, a kézbesítő könyvet. A területén lévő vállalatokról, figyelő helyekről, tanyákról térképeket, listákat készített. Nyilvántartást vezetett továbbá a már jövedéki kihágást elkövető vagy ezzel gyanúsítható, illetve megfigyelt személyekről. A nyilvántartás a személyleírást is tartalmazta. Irányelvként már ekkor is az iratok katalogizálását tartották ideálisnak. Az azonos ügyben keletkezett valamennyi iratot egy ügyszám alatt kezelték. Irattár vezetéséről is gondoskodnia kellett a vezetőnek, ahol a keletkezett iratok /*személyleírás, tényleírás, szolgálati jegyek*/ megtalálhatóak voltak a későbbiekben. Az adók és jövedékek bevételét figyelemmel kísérni volt köteles, az ezekről készített statisztikákból képet kellett kapnia az állami bevételek csökkenéséről, illetve növekedéséről. Negyedévente jelentést terjesztett fel, amely a statisztikai adatokat is tartalmazta.[30]

A szakmai felkészítés alapját kezdetben az önképzés jelentette. 1868-ban jelent meg néhány a képzést könnyítő pénzügyi törvényeket és jogszabályokat tartalmazó kiadvány nyomtatott formában.[31] A pénzügyi biztosi vizsga letételét 1869-től előkészítő tanfolyamok segítették. Az 1874-től megjelenő

Pénzügyi Közlöny nyújtott további segítséget a szakmai fejlődéshez. Újoncképző tanfolyamok 1909-ben indultak Budapesten, valamint a Fiumei úti laktanyában.[32]

A kiképzés alapját a pénzügyőri újonc tanfolyam jelentette, melynek folytatása az altiszti továbbképző tanfolyam volt. 1929-ben az első oktatási célra szánt épület a Magyar Királyi Pénzügyőri Altiszti Iskola volt Kőbánya Újhegyen.[33]

A nyomozóknak a pénzügyőri szakaszoknál hetente tartandó képzéseken részt kellett venniük. Továbbá hetente beszélték meg — szintén az oktatás keretén belül — a nyomozó szolgálattal kapcsolatos történéseket, tevékenységeket. Az oktatási alkalmakról csak indokolt esetben, szolgálati érdekből volt lehetőség távol maradni.[34]

Nyomozati tevékenység

A nyomozati segédanyagok áttekintése nyomán képet kaphatunk arról hogyan nyomozott a Magyar Királyi Pénzügyőrség.

„A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban"[35] című munkát kézbe véve számos ismerős és kimunkált módszerrel találkozhatunk. A mű alapjául a már jól bevált nyomozati taktikák szolgáltak. A kiadvány irodalomjegyzékében említésre kerültek „*A bűnügyi nyomozás kézikönyve*"[36] és „*A detektív szolgálat teendőinek alapelvei*"[37] című művek, amelyek — hasonlóan más korabeli nyomozásmetodikát oktató műhöz — a detektívek képzésének és továbbképzésének az alapirodalmához tartoztak.

A nyomozást, mint gyakorlati példákon keresztül elsajátítható tevékenységet oktatták. Nagy hangsúlyt fektettek a szemléltetésre, elkerülve azt, hogy csupán jogszabályok és keretek közé szorított nyomozó tevékenységet végezzenek a pénzügyőrök. A pénzügyőrség 1932-ben 40 977 jövedéki kihágási esetet derített fel. Ez az adat számos a pénzügyőrség által végzett tevékenységet takart.

A dohánycsempészet felszámolása terén 1932-ben 52 391 kg. leveles és vágott, 222 kg. feldolgozott dohány, valamint 468 db. dohány vágógép került lefoglalásra. Jelentős munkát fektettek továbbá a mesterséges édesítőszerek csempészetének felderítésébe, valamint a tűzkő és gyújtószerszámokkal való visszaélések felszámolására. Tevékenységükbe tartozott az engedély nélküli italmérés felszámolása is. Szeszadó behajtása, illegális pálinkafőzés, vámjövedéki kihágások megszüntetése, felderítése.[38]

A felsorolt cselekmények felderítésére a nyomozócsoportoknál aligha volt alkalmasabb szervezeti keret. Ez a felismerés, — mint sok más rendvédelmi testületet — a Magyar Királyi Pénzügyőrséget is utolérte. Ennek nyomán a korabeli nyomozati segédletekben folyamatosan szorgalmazták az ilyen csoportok létrehozását. Első lépésként 6-8 főből álló nyomozócsoport felállítását javasolták. Ezt a pénzügyigazgatóságok alárendeltségébe tartozó nyomozócsoportok létrehozásával meg is valósították. A működőképesség érdekében lényeges volt továbbá a felderítő szolgálat kiépítése, hírszerzőszolgálat, besúgok szervezése, amelyet szintén megvalósítottak.

Nyomozási tevékenység két csoportra osztották:

<u>Figyelő szolgálat</u> (*konspirált tevékenység, portyázás és megfigyelés*).

A nyomozó és felderítő tevékenység külön választása újszerű elgondolásnak számított, de érthető logikát takart, hiszen eredményes felderítés nélkül nem lehet sikeresen lezárt ügy. Figyelő szolgálat hangsúlyozása, mint minden nyomozás kezdeti szakasza az eredményesség záloga, hiszen csak így juthatunk elegendő információhoz. A figyelő szolgálatok során nagy jelentőséget tulajdonítottak a helyismeretnek. Az ország megcsonkítását megelőzően például a portyázásnak még nagyobb szerep jutott, hiszen a csempészútvonalakon olyan pontok is elhelyezkedtek, amik kikerülése lehetetlen volt, így megfelelő helyismerettel ezeken a helyeken csapdát lehetett állítani.

<u>Intézkedő szolgálat</u> *(preventív jelleg, ellenőrzés, szemle, nyomozócsoport, kisegítő eszközök, inkognitó lefedése)*.

Preventív intézkedések alatt minden a jövedéki kihágások megakadályozását célzó tevékenységet értettek. Itt gondolnunk kell a Magyar Királyi Vámőrség határőrizetére, sorompókra, vám utakra, állandó felügyeletre. A cél a megakadályozás és a felderítés volt, akár napjainkban. A nyomozócsoportot alapvetően kisegítő szervezetként értelmezték, melynek feladata kizárólag a nyomozás, puhatolás, információszerzés, ezzel elegendő adatot szerezve az eljárás megindításához, ellenőrzés foganatosításához. A megszerzett információt pedig továbbítaniuk kellett a szakaszokhoz, akikkel karöltve tudtak fellépni a jogsértések ellen. Hangsúlyos volt továbbá a szomszédos nyomozó csoportokkal, társszervekkel való együttműködés, jogsegély. Egymás mellett diszlokáló szervezeti egységek kommunikálási hiányai a bűnözői körök tevékenységét tehették könnyebbé. Kezdetben a szomszéd vármegyében elkövetett bűncselekményekről a nyomozóknak még nem volt tudomása, pedig az elkövetők az ő vármegyéjükben éltek, így az utazóbűnözők kiléte sokáig fedésben maradhatott. A szemléket váratlanul kellett megvalósítani, hogy

a meglepetés erejénél fogva, ne maradhasson esély az elrejtőzésre, tárgyi bizonyítékok megsemmisítésére. A szemletartás váratlan és kiszámíthatatlan megvalósításáról az 1930-ban pénzügyminiszteri rendelet nyújtott iránymutatást.[39] Szakítva a hagyományokkal a szeszfőzdék ellenőrzése, akár éjjel is lehetséges volt, meghatározatlan alkalommal. Ez a fokozott ellenőrzés a felszámolás, jövedéki felügyelet alatt álló, jövedéki kihágást több alkalommal elkövető vállalatokat sújtotta fokozottabban.

A *felderítő tevékenységnek* jól végiggondoltnak kellett lennie, melynek során hét alapvető kérdésre kellett választ találniuk a pénzügyőrségi detektíveknek:

1. Ki a tettes?
2. Mit követett el?
3. Hol követte el?
4. Mikor követte el?
5. Hogyan követte el?
6. Miért követte el?
7. Kinek az érdekében követték el a cselekményt?

Ezek a kérdések egybeesnek a kriminalisztika alapkérdéseivel hiszen szinte azonos tézisekre keresték a választ. A nyomozás sikerének kulcsa a *taktika* helyes megválasztása volt. A felderítés sikere véleményem szerint ma is ezen áll vagy bukik.

A *kihallgatás és bizonyítás* esetén ügyelni kellett a tanúk által előadottak lehetőleg szószerinti visszaadására. Előnyben részesítették a saját kezű vallomástételt.

A *nyomozás kisegítő eszközei* alatt a technikai eszközöket értették, amelyben a rendőrség járt az élen, mind képzettség, mind pedig felszerelés tekintetében. Már ekkor hangsúlyozásra került a helyszíni rajzok, idomított kutyák, írásszakértők, személyleírás, daktiloszkópia, fényképek használata. Pénzügyőri nyomozó tanfolyam rendszeresítését szorgalmazták. Hangsúlyozták a törvényszéki tárgyalásokon való részvétel fontosságát, annak érdekében, hogy az ott szerzett ismeretek a jövedéki vizsgálatok során hasznosuljanak.[40]

Az iránymutatások figyelembe vételénél tudnunk kell, hogy a felsoroltak közül sok eszközt a segédlet kiadásakor azaz 1933-ban még nem rendszeresítettek. A rendőrségnél sikerrel alkalmazott eszközök, a rendőrségi detektívek módszerei, eredményei számos ötletet adtak a pénzügyőrségi detektíveknek. A helyszínrajz leírása során is a rendőrségnél kimunkált metodika szerint jártak el, valamint az idomított kutya alkalmazásának kísérleti ajánlásainál is rendőrkutyát említett a szakirodalom. A helyszíni eljárásoknál a nyombiztosítás volt a legfontosabb feladat. Gyakorlati tapasztalatok közzététele az oktatási anyagokban, szaklapokban is megtörtént, akár a Magyar Királyi Csendőrségnél. A „*Csendőrségi Lapok*" hasábjain minden héten „*Tanulságos nyomozási esetek*" rovatban mutatták be az érdekes eseteket, sőt pályázati céllal megoldandó bűneseteket is közöltek.[41]

A „*Jövedéki Kihágások Nyomozása és Felderítése a gyakorlatban"* című műben a következő példafeladatot olvasható:

„Bizalmas úton megtudja, hogy W.J. lakásán 1 q. belföldi leveles dohány van elrejtve. Mit tesz Ön? /kidolgozta: RUBICS János pénzügyőri fővigyázó 1933. júl. 7-én, a pénzügyőri altiszti továbbképző tanfolyamon/

1. adatgyűjtés /szóban forgó személy figyelése, szokásai, rendszeresen dohányzik/

2. puhatolás /eddig hol vette a dohányt, mióta nem vásárolja ott, elkövetőt „Pipás"-nak hívják, de nem termesztő/

3. a gyanú alapossá vált, tehát dohányjövedéki kihágás gyanúja miatt házkutatás foganatosítása válik szükségessé" [42]

A korabeli megoldási folyamat lényegében a mai napig megállja a helyét. Első lépés a körültekintő adatgyűjtés, annak érdekében, hogy a gyanú alapos legyen. Amikor elegendő információt szereztünk a nyílt intézkedés megtételéhez felfedve inkognitónkat kényszerintézkedést foganatosítunk.

Szintén a korábbi szerző tollából olvasható a pénzügyőr detektívek számára készített nyomozati segédletet, ami jelentősen kibővítette a korábbi tananyagot.

A kötet hiánypótlónak tekinthető, hiszen kifejezetten a nyomozással, annak metodikájával foglalkozó más anyag nem igen állt rendelkezésre. A szaktanfolyami képzés keretén belül gyakorlati példák bemutatásával alakultak ki a módszerek. A nyomozási tevékenységet, mint a büntető eljárás sikerét definiálták.

A nyomozási útmutatók a gyakorlati iránymutatás mellet a nyomozók testi, szellemi képességeinek minimumát is kifejtik, továbbá a szükséges felszerelését *toll, iránytű, zseblámpa, zsebóra, boríték, levélpapír, cukorka, sporttáska, pénz, szivarka*/ is leírják.

Az írásos emlékek szükséges követelményként rögzítették a jövedéki büntetőjog és büntetőeljárás ismeretét, idegen nyelv tudását, stiláris készségeket, testi edzettséget, ügyességet, akaraterőt, szilárd

jellemet, egyben pedig ezen képességek folyamatos fejlesztését látták szükségesnek. Az esetleges hibák kiküszöbölése érdekében fontosnak tekintették a nyomozócsoportok tagjainak tájékoztatását, a váratlan helyzetekre való felkészítését.[43]

A Magyar Királyi Pénzügyőrségnél is — a vizsgált időszak más magyar rendvédelmi testületeihez hasonlóan — igyekeztek röviden és tömören összefoglalni a köz érdekében fegyveres szolgálatot ellátókkal szemben támasztott etikai elvárások lényegét. Így került sor a Magyar Királyi Pénzügyőrség detektívei számára a nyomozói tízparancsolat kialakítására.

A nyomozók tízparancsolata:

1. Légy lelkiismeretes
2. Légy fáradhatatlan
3. Higgadtságodat őrizd meg
4. Hivatalból kötelességed titoktartónak lenni
5. Szeresd bajtársaidat
6. Csak ép testben lakik ép lélek
7. Minden igazságot igazsággal mérj
8. Ismerd meg önmagad
9. Légy ezermester
10. Többet ésszel, mint erővel.[44]

A nyomozás jelentése és célja napjainkig alapvetően nem változott az a szakszerű megfigyelést és adatgyűjtést a tettes kilétének megállapítását, a körülmények feltárását jelenti ma is. Az alapvető cél megállapítani azt, hogy történt-e bűncselekmény, illetve ha igen azzal ki-kik gyanúsíthatóak.

A nyomozás sikere a vizsgált időszakban is a megbízható adatgyűjtéstől és hírszerzéstől függött. Ezen alapult a kellő bizonyítékok begyűjtése, a tényálladék megállapítása (*bűncselekmény alanya, tárgya, elkövetett cselekmény*). Továbbá fontosnak tartották a szakmai tapasztalatok hasznosítását különösen a figyelés, a puhatolás végrehajtásának és a magánlakásba bejutásnak a megkönnyítése érdekében.[45]

A vizsgált időszak nyomozó munkájában újdonságnak számított a lelki jelenségekkel való foglalkozás. A fenomenológia segédletet nyújtott a hazugság felismerésére. A kortársak gesztikulációt, pislogást és egyéb áruló jeleket írtak le, mint a gyanút erősítő körülményeket.[46]

A vizsgált időszak kortársai fontosnak tartották a nyomozó munkában a szakmai tapasztalatok hasznosítását. Ennek érdekében hozták létre a pénzügyőri múzeumot, ahol a felhalmozott szakmai anyagok a kutatóknak és a szakterület munkatársainak egyaránt jelentős segítséget nyújthattak.

A nyomozási ismereteket a hetenként szakaszoknak tartandó oktatáson kívántak átadni. Hetente megbeszélésre kerültek az előforduló nyomozási események. Az újonciskolában a nyomozás általános szabályait ismertették, a pénzügyőri altiszti tanfolyamon pedig a nyomozási ismeretek alaposabb megismerésére került sor. Emellett külön tanfolyam bevezetését kezdeményezték a nyomozócsoportok tagjai és vezetői számára.[47]

Összességében megállapítható, hogy a bűncselekmények elkövetési módszereinek fejlődésével a rendvédelmi szerveknek is lépést kellett tartaniuk. A Magyar Királyi Pénzügyőrségnél is jelentkezett ez az innovációt követő jelenség. A sikeres felderítés érdekében az alapjában véve egyenruhás állomány is megtanulta a konspirációt, leplezést, hivatalos jelleg elrejtésével történő információszerzést, informátori hálózat kiépítését. A Magyar Királyi Pénzügyőrség ha nem is azonos, de a társ rendvédelmi szervezetekhez hasonlóan derítette fel a szabályszegést és igyekezett annak elkövetőit kézre keríteni. Mivel e tevékenység lényegében azonos volt a társ rendvédelmi testületeknél alkalmazottakkal, így a pénzügyőri nyomozócsoportok tevékenységébe számos nyomozati módszer átvételre került. Véleményem szerint a pénzügyőri tevékenység meglehetősen komplex és terjedelmes tudásbázist igénylő szolgálatellátást jelentett. Nem csupán a nyomozás és a közterületi munka képezte az alapját, hanem anyagi- és számtani ismereteket is feltételezett. Ezek a metodikák, ha napjaink bűnüldöző, nyomozó szerveire gondolunk örökérvényűnek tűnnek. Természetesen a technikai fejlődés miatt ezek a módszerek változnak és finomulnak, de az alapvető pillérek megmaradtak.

Úgy gondolom fontos a korabeli rendvédelmi szervezetek bemutatása, történeti feltárása, hiszen eredményeik, állományuk elhivatottsága, hazaszeretete inspirálón hatnak napjaink bűnüldözőire. Esélyt teremthetünk annak a korabeli szellemiségnek az életre hívására, ami áthatotta ezeket a testületeket.

„Az a nemzet amelyik emlékeit veszni hagyja, az a saját sírját készíti és az vesztesége az egész emberiségnek.”

IPOLY Arnold

Jegyzetek:

[1] PARÁDI: Integrált rendvédelem a polgári magyar államban 1867-1945.

[2] 1870/XLII.tc. ; 1871/XVIII.tc. ; SZIGETVÁRI: 141.p.

[3] PARÁDI: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. ; Idem: A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után. , Idem: A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái 1867-1950. ; Idem: A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig. ; Idem: A dualizmuskori magyar rendvédelem. ; Idem: A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme. ; Idem: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. ; Idem: A magyar rendvédelem 1867-1914. ; Idem: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919.

[4] LÓNYAY Menyhért (1871-től) gróf (Nagylónya, Bereg vármegye, 1822. I. 6. – Budapest, 1884. XI. 3.) Bölcsészdoktor, ellenzéki követ, DEÁK Ferenc és ANDRÁSSY Gyula pénzügyi tanácsadója, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Pénzügyminisztériumi tanácsos 1848. IX. 5. – 1849. VIII. 11. , megbízva az államtitkári teendőkkel 1849. V. 6. – 1849. VIII. 11. , pénázügyminiszter 1867. II. 20. – 1870. V. 21. , közös pénzügyminiszter 1870. V. 21. – 1871. XI. 14. , miniszterelnök 1871. XI. 14. – 1872. XII. 4. , honvédelmi miniszter 1871. XI. 14. – 1872. XII. 5.
BÖLÖNY: 258.p.

[5] BLASKA — KISS

[6] 1867/XVIII.tc. ; 1868/II.tc. ; 1868/IV.tc. ; 1868/X.tc. ; 1868/XI.tc. ; 1868/XIV.tc. ; 1868/XV.tc. ; 1868/XVI.tc. ; 1868/XVII.tc. ; 1868/XIX.tc. ; 1868/XX.tc. ; 1868/XXI.tc. ; 1868/XXII.tc. ; 1868/XXIV.tc. ; 1868/XXV.tc. ; 1868/XXVI.tc. ; 1868/XXXIV.tc. ; 1868/XXXV.tc. ; 1869/XVIII.tc. ; 1869/XIX.tc. ; 1869/XX.tc. ; 1869/XXI.tc. ; 1870/XX.tc. ; 1870/LI.tc. ; 1870/LII.tc. ; 1870/LIII.tc. ; 1870/LVI.tc. ; 1870/LVII.tc. ; 1871/LVI.tc. ; 1871/LVII.tc. ; 1871/LVIII.tc. ; 1871/LIX.tc. ; 1871/LX.tc. ; 1871/LXI.tc. ; 1871/LXII.tc.

[7] PARÁDI: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében.105-110.p. ; Idem: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. 71-77.p. ; Idem: A magyar rendvédelem 1867-1918. 33-42.p. ; Idem: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919.

[8] Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásával a Magyar Szent Koronához különleges jogállással csatlakozó Fiume speciális státusza is megszűnt, így az ott állomásozó magyar rendvédelmi testületek is feloszlottak. (*A szerk.*)

[9] PARÁDI: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. 81-88.p. ; SUBA: A trianoni országhatárok kitűzésének politikai és technikai kérdései. 61-63.p. ; SUBA: A magyar- csehszlovák határ helyszíni megállapítása és kitűzése 1921-1925. 29-41.p. ; Idem: Egy határmegállapító bizottság anatómiája: a magyar- csehszlovák határmegállapító bizottság szervezete 1921-1925. ; Idem: A déli határszakasz határokmányainak története. 155-167.p. ; Idem: A trianoni hármashatárok kijelölése. 276-281.p.

[10] PARÁDI: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. 44-50.p. ; Idem: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. 56-92.p. ; Idem: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. 177-196.p. ; Idem: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. 77-90.p. ; Idem: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királysága külső határainak őrzésében. 100-107.p. ; Idem: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége. 81-87.p.

[11] PARÁDI: A magyar állam határőrizete a két világháború között. A magyar határőrizeti struktúra változásai a két világháború között. 391-404.p. ; Idem: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. 4-23.p. ; Idem: A Magyar állam határőrizete a két világháború között. 64-72.p. ; Idem: A magyar határőrizet 1867-1945. 11-35.p.

[12] PARÁDI: A magyar állam határőrizeti struktúrájának fejlődése a századfordulótól a második világháborúig. 27-48.p. ; Idem: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. 141-148.p.

[13] SZABÓ: 117-122.p.

[14] PARÁDI *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.*: 39-42.p. + 212.p.

[15] Loc.cit.

[16] HECKENAST ;

[17] 1921/XI.tc. ; 1924/XIX.tc. ; 1924/XXI.tc. ; 1928/XXXVIII.tc. ; 1936/IV.tc. ; 1928/VI.tc.

[18] 5 047/1919. (X. 1.) ME.r.

[19] 6 500/1931. (XI. 30.) ME.r.

[20] 1922/XIV.tc. ; 8 270/1923. (XI. 23.) ME.r.

[21] KÖPF: 42-47.p.

[22] 18 400/1928. (VII. 15.) PM.r. 1. § + 3. § ; 45 400/1928. (VII. 15.) PM.r. ; TUKACS: 1-19.p.

[23] 1878/V.tc.

[24] TUKACS: op.cit. 24.p.

[25] NAGY: 3.p.

[26] 22 117/1933. (XII. 30.) PM.r.
Loc.cit. 390-400.p.

[27] 3-5 fős nyomozócsoportok működtek: 1. Budapest-székesfővárosi, 2. Budapest-vidéki, 3. debreceni, 4. egri, 5. miskolci, 6. nyíregyházi, 7. soproni, 8. szekszárdi, 9. szolnoki, 10. szombathelyi, 11. zalaegerszegi pénzügyigazgatóságoknál.
Loc.cit.

[28] Loc.cit.

[29] Loc.cit.

[30] Loc.cit.

[31] *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* 1868.

[32] SZABÓ: op.cit.

[33] BLASKA – KISS: op.cit. ; SZABÓ: op.cit.

[34] NAGY: op.cit. 390-400.p.

[35] LAHNER: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.* I-II.köt.

[36] ENDRŐDY

[37] A vizsgált időszak rendvédelmi testületeinek különböző szakszolgálati ágaiban tevékenykedő személyi állománya számára külön szabályzatokat hoztak létre a katonailag szervezett fegyveres őrtestületeknél és a polgári fegyveres őrtestületeknél egyaránt. Ezen szabályozásokban az adott szakterület működésének az előírás szerinti protokollját rögzítették. (*A szerk.*)

[38] LAHNER: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.* I-II.köt. op.cit.

[39] A testület szakmai vezetése a pénzügyőri szolgálati tapasztalatok és a társ rendvédelmi testületeknél keletkezett nyomozási tapasztalatok ötvözetéből alakította ki a pénzügyőrségi nyomozómunka szabályozását. (*A szerk.)*

[40] LAHNER: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.* I-II.köt. op.cit.

[41] A *Csendőrségi Lapok* a Magyar Királyi Csendőrség szakmai, képes, kéthetente, illetve 1928 és 1930 között havonta három alkalommal megjelenő magazinja volt. A folyóiratot csendőrtisztek szerkesztették. A lap költségeit az előfizetések fedezték. Az első 13 évfolyam 1907 és 1919 között jelent meg, majd 1924-ben a XIV. évfolyammal folytatódott, a XXXIV. utolsó évfolyamot 1944-ben adták ki. Az évente megjelenő *Csendőrségi Zsebkönyv* — amelyet a *Csendőrségi Lapok* szerkesztőbizottsága szerkesztett — publikálási költségeit a *Csendőrségi Lapok* bevételei fedezték. A *Csendőrségi Lapok* egyik rovata a „Tanulságos nyomozások" címmel jelent meg, amelyben a tipikus bűncselekmények célszerű felderítési módjait közölték.

[42] LAHNER: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.* I-II.köt. op.cit. 37-96.p.

[43] Idem: *Nyomozástan.*

[44] Loc.cit. 30-31.p.

[45] Loc.cit. 36-39.p.

[46] Loc.cit. 214.p.

[47] Loc.cit. 328-330.p.

Forrás- és irodalomjegyzék (a jegyzetekben alkalmazott rövidítések oldása):

MONOGRÁFIÁK, KISMONOGRÁFIÁK ÉS HASONLÓ JELLEGŰ KÖTETEK

KÖPF (21.;) — KÖPF László: *Fejezetek a Magyar Vámigazgatás és Pénzügyőrség történetéből.* Budapest, 2003, Tipico Design Kft. 169.p. HU ISBN 963 7623 34 5.

PARÁDI: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* (14.;15.;) — PARÁDI József: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design. 219 p. HU-ISBN 963 76 2330 2. /Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században, 1./ HU-ISSN —

TUKACS (22.;24.;) — TUKACS Albert: *A Jövedéki Büntetőjog és Jövedéki Büntetőeljárás.* Budapest, 1937, Merkantil nyomda. 169.p.

TANKÖNYVEK

ENDRŐDY (36.;) — ENDRŐDY Géza: *A bűnügyi nyomozás kézikönyve.* Losonc, 1897, Kármán Nyomda. 288 p.

LANHNER: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.* (35.;40.;42.;) — LAHNER Kálmán: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.*
I.köt. Mohács, 1933, Szerző kiadása. 315 p.
II.köt. Budapest, 1934, Merkantil Nyomda. 423 p.

LAHNER: *Nyomozástan.* (43.;44.;45.;46.;47.;) — LAHNER Kálmán: *Nyomozástan.* Budapest, 1942, Kapucinus Nyomda. Szerző kiadása. 351 p.

TANULMÁNYOK

PARÁDI: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. (10.;) — PARÁDI József: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. *Belügyi Szemle,* XXX.évf. (1982) 10.sz. 44-51.p. HU-ISSN 0133-6738.

PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. (10.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CIII.évf. (1988) 1.sz. 56-92.p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. (10.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CIV.évf. (1989) 2.sz. 177-196.p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. (3.;) — PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* II.évf. (1992) 3.sz. 21-28.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a „*Tradíció és korszerűség"* című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A magyar állam határőrizete a két világháború között. A magyar határőrizeti struktúra változásai a két világháború között. (11.;) — PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között. A magyar határőrizeti struktúra változásai a két világháború között. *Főiskolai Figyelő Plusz,* V.évf. (1994) 4.sz. 391-404.p. HU-ISSN 0866-4404.

PARÁDI: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. (11.;)	—	PARÁDI József: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. *Határőrségi Tudományos Közlemények,* IV.évf. (1994) 1.sz. 4-23.p. HU-ISSN —
PARÁDI: A magyar állam határőrizete a két világháború között. (11.;)	—	PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* V.évf. (1995) 6.sz. 64-75.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme”* című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után. (3.;)	—	PARÁDI József: A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* VI.évf. (1996) 7.sz. 80-89.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1995. október 25.-én Budapesten hangzott, el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Háborúból diktatúrába”* című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A magyar határőrizet 1867-1945. (11.;)	—	PARÁDI József: A magyar határőrizet 1867-1945. *Határőrségi Tanulmányok,* V.évf. (1997) 1. sz. különszáma. 11-35. p. HU-ISSN —
PARÁDI: A magyar állam határőrizeti struktúrájának fejlődése a századfordulótól a második világháborúig. (12.;)	—	PARÁDI József: A magyar állam határőrizeti struktúrájának fejlődése a századfordulótól a második világháborúig. *Határőrségi Tanulmányok,* VII.évf. (1999) 5.sz. különszám 27-48.p. és 14 melléklet. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában”* című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919. (3.;)	—	PARÁDI József: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* IX.évf. (1999) 10.sz. 98-147.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre”* című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái 1867-1950. (3.;)	—	PARÁDI József: A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái 1867-1950. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XI.évf. (2005) 13.sz. 84-96.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1998. februárjában Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett tudományos rendezvénysorozat első szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: Integrált rendvédelem a polgári magyar államban 1867-1945. (1.;)	—	PARÁDI József: Integrált rendvédelem a polgári magyar államban 1867-1945. 71-79.p. In HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Határőrség és rendőrség az integrált rendvédelemben” című tudományos konferenciáról.* Pécs, 2007, Magyar Hadtudományi Társaság Határőrizeti Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja. 255 p. HU-ISBN — /Pécsi határőr tudományos közlemények, VII./ HU-ISSN 1589-1645.
PARÁDI: A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig. (3.;)	—	PARÁDI József: A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 18.sz. 98-112.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 14.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században.”* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A dualizmuskori magyar rendvédelem.
(3.;) — PARÁDI József A dualizmuskori magyar rendvédelem. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVIII.évf. (2010) 21.sz. 66-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2007. október 5.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században"* című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme.
(3.;) — PARÁDI József: A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVIII.évf. (2010) 21.sz. 86-101.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2007. október 5.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században*" című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században.
(3.;) — PARÁDI József: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 60-76.p. HU-ISSN 1216-6744. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre"* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata.
(10.;) — PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 77-91.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre"* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar királysága külső határainak őrzésében.
(10.;) — PARÁDI József: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar királysága külső határainak őrzésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXI.évf. (2011) 24.sz. 100-118.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2009. december 3.-án Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Csendőrség Ausztria-Magyarországon, illetve Ausztriában és Magyarországon 1849-2005"* című XXIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében.
(7.;) — PARÁDI József: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 26.sz. 105-119.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011. november 11.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében"* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A magyar rendvédelem 1867-1914.
(3.;) — PARÁDI József: A magyar rendvédelem 1867-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 25.sz. 80-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2010. december 6.-án Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A közbiztonság közös Kárpát-medencei örökségünk"* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége.
(10.;) — PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 26.sz. 81-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011.november 11.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében"* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. (12.;)	—	PARÁDI József: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 141-154.p. HU-ISSN 1216-6774. 150.p. 51.sz.jegyzet.
PARÁDI: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919. (3.;)	—	PARÁDI József: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 31-32-33-34.sz. 121-146.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2014. február 21.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak *„A kivételes hatalom és a közbiztonság”* című XIV. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. (7.;)	—	PARÁDI József: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 71-80.p. HU-ISSN 1216-6774.
PARÁDI: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. (9.;)	—	PARÁDI József: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 81-98.p. HU-ISSN 1216-6774.
PARÁDI: A magyar rendvédelem 1867-1918. (7.;)	—	PARÁDI József: A magyar rendvédelem 1867-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVII.évf. (2017) 53.sz. 33-52.p. HU-ISSN 1216-6774.
SUBA: A trianoni országhatárok kitűzésének politikai és technikai kérdései. (9.;)	—	SUBA János: A trianoni országhatárok kitűzésének politikai és technikai kérdései. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5.sz. 61-64.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Háború, forradalom, trianon”* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
SUBA: A magyar- csehszlovák határ helyszíni megállapítása és kitűzése 1921-1925. (9.;)	—	SUBA János: A magyar- csehszlovák határ helyszíni megállapítása és kitűzése 1921-1925. *Limes,* X.évf. (1997) 2.sz. 29-41.p. HU-ISSN 0238-9266.
SUBA: Egy határmegállapító bizottság anatómiája: a magyar- csehszlovák határmegállapító bizottság szervezete 1921-1925. (9.;)	—	SUBA János: Egy határmegállapító bizottság anatómiája: a magyar- csehszlovák határmegállapító bizottság szervezete 1921-1925. 199-224.p. In PÁSZTOR Cecília (szerk.) *Ahol a határ elválaszt Trianon és következményei a Kárpát-medencében.* Balassagyarmat-Várpalota, 2002, Szindbád, 199-224. p. HU-ISBN 963 7243 45 3. /Kárpátia Könyvek./ HU-ISSN 1588-6328.
SUBA: A déli határszakasz határokmányainak története. (9.;)	—	SUBA János: A déli határszakasz határokmányainak története. 155-167.p. In HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Magyar határőrzés – európai biztonság című tudományos konferenciáról.* Pécs, 2004, Magyar Hadtudományi Társaság Határőrizeti Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja. 255 p. HU-ISBN — /Pécsi határőr tudományos közlemények, VII./ HU-ISSN 1589-1645.
SUBA: A trianoni hármashatárok kijelölése. (9.;)	—	SUBA János: A trianoni hármashatárok kijelölése. 276-281.p. In GÁL József — GULYÁS László (szerk.): *Régiók és határok. Eurórégiók, határmenti együttműködések.* Szeged, 2009, Szegedi Tudományegyetem. 292 p. HU-ISBN — /Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok, 4./ HU-ISSN 1788-7593.
SZABÓ (13.;32.;33.;)	—	SZABÓ Andrea: A magyar pénzügyőrképzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 117-126.p. HU-ISSN 1216-6774.
SZIGETVÁRI (2.;)	—	SZIGETVÁRI Oszkár: A fővárosi rendőrség detektívtestülete 1885-1918. 133-162.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Ünnepi parergák ERNYES Mihály 65. születésnapja tiszteletére.* Budapest, 2016, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 193 p. HU-ISBN 978 615 80 3091 5. /Salutem, 3./ HU-ISSN 2416-2078. A tanulmány korábbi változata 2016. október 18.-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek és a polgári fegyveres őrtestületek a XIX- XX. századi magyar állam határőrizetében”* című XXXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

LEXIKON ÉS ADATTÁR

BÖLÖNY (4.;) — BÖLÖNY József: *Magyarország kormányai 1848-1975.* Budapest, 1978, Akadémia. 328 p. HU-ISBN 963 05 1755 8. /A Magyar Országos Levéltár Kiadványai, IV. – Levéltártan és történeti forrásdokumentumok, 2./ HU-ISSN 0441-4985.

ALBUMOK

BLASKA – KISS (5.;33.;) — BLASKA Andrea – KISS Attila (szerk.): *A 140 éves Vám-és Pénzügyőrség emlékalbuma 1867-2007.* VIVA Média Holding. 139 p. HU-ISBN 978 963 76 1975 5.

JOGSZABÁLYGYŰJTEMÉNYEK

HECKENAST (16.;) — HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jellegű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1894, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. 1868. (31.;) — *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok.* Budapest, 1868, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 160 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

NAGY (25.;26.;27.;28.;29.;30.;34.;) — NAGY Ferenc: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség Szervezetére és Szolgálatára vonatkozó Szabályok.* Budapest, 1941, A szerző kiadása. 608.p.

JOGSZABÁLYOK

1867/XVIII.tc. (6.;) — 1867/XVIII.tc. az 1868-dik év első évharmada folytán viselendő közterhekről.

1868/II.tc. (6.;) — 1868/II.tc. a czukor és égetett szeszes italok kivitelénél visszatérítendő fogyasztási adóról.

1868/IV.tc. (6.;) — 1868/IV.tc. az 1868-ik évi május hó elsejétől ugyanazon évi június hó 30-áig viselendő közterhekről.

1868/X.tc. (6.;) — 1868/X.tc. az 1868-dik évi július hó elsejétől ugyanazon évi september hó 30-áig viselendő közterhekről.

1868/XI.tc. (6.;) — 1868/XI.tc. a sójövedék iránt.

1868/XIV.tc. (6.;) — 1868/XIV.tc. a dohányjövedék iránt.

1868/XV.tc. (6.;) — 1868/XV.tc. a lottójövedék iránt.

1868/XVI.tc. (6.;) — 1868/XVI.tc. a szeszadóról.

1868/XVII.tc. (6.;) — 1868/XVII.tc. a bor- és hús-fogyasztási adó iránt.

1868/XIX.tc. (6.;) — 1868/XIX.tc. a söradóról.

1868/XX.tc. (6.;) — 1868/XX.tc. a czukoradó iránt.

1868/XXI.tc. (6.;) — 1868/XXI.tc. a közadók kivetése, befizetése, biztosítása, behajtása és pénzügyi törvényszékek felállítása iránt.

1868/XXII.tc. (6.;) — 1868/XXII.tc. a házadóról.

1868/XXIV.tc. (6.;) — 1868/XXIV.tc. a személyes kereseti adóról.

1868/XXV.tc. (6.;) — 1868/XXV.tc. a földadóról.

1868/XXVI.tc. (6.;) — 1868/XXVI.tc. a jövedelemadóról.

1868/XXXIV.tc. (6.;) — 1868/XXXIV.tc. a személyes kereseti adóról.

1868/XXXV.tc. (6.;) — 1868/XXXV.tc. a bor- és húsfogyasztási adóról.

1869/XVIII.tc. (6.;) — 1869/XVIII.tc. a bor- és húsfogyasztási adóról.

1869/XIX.tc. (6.;)	—	1869/XIX.tc. a dohány-jövedék iránt.
1869/XX.tc. (6.;)	—	1869/XX.tc. a czukoradóról.
1869/XXI.tc. (6.;)	—	1869/XXI.tc. a ház-, jövedelem- és személyes kereseti adóról.
1870/XX.tc. (6.;)	—	1870/XX.tc. a szőlőváltsági kötvények szelvényadójáról.
1870/XLII.tc. (2.;)	—	1870/XLII.tc. a köztörvényhatóságok rendezéséről.
1870/LI.tc. (6.;)	—	1870/LI.tc. a házadóról szóló 1868/XXII.tc. némely §-ainak módosításáról és érvényének meghosszabbításáról.
1870/LII.tc. (6.;)	—	1870/LII.tc. a személyes kereseti adóról szóló 1868/XXIV.tc. érvényének meghosszabbításáról.
1870/LIII.tc. (6.;)	—	1870/LIII.tc. a dohány-jövedékről szóló 1868/XIV.tc. érvényének meghosszabbításáról.
1870/LVI.tc. (6.;)	—	1870/LVI.tc. a bor- és húsfogyasztási adóról.
1870/LVII.tc. (6.;)	—	1870/LVII.tc. a czukoradóról.
1871/XVIII.tc. (2.;)	—	1871/XVIII.tc. a községek rendezéséről.
1871/LVI.tc. (6.;)	—	1871/LVI.tc. a földadóról szóló 1868/XXV.tc. érvényének meghosszabbítása iránt.
1871/LVII.tc. (6.;)	—	1871/LVII.tc. a házadóról szóló 1868/XXII. és 1870/LI. törvénycikkek érvényének meghosszabbításáról.
1871/LVIII.tc. (6.;)	—	1871/LVIII.tc. a jövedelemadóról szóló 1868/XXVI.tc. és 1870/LI.tc. hatályának meghosszabbításáról és a jövedelemadó-szabályok 82., 83. §-annak értelmezéséről, illetőleg módosításáról.
1871/LIX.tc. (6.;)	—	1871/LIX.tc. a személyes kereseti adóról szóló 1868/XXIV. és XXXIV. törvénycikkek érvényének meghosszabbításáról.
1871/LX.tc. (6.;)	—	1871/LX.tc. a dohányjövedékről szóló 1868/XIV.tc. hatályának meghosszabbításáról.
1871/LXI.tc. (6.;)	—	1871/LXI.tc. a bor- és húsfogyasztási adótörvény és szabályok módosítása, és ezek érvényének meghosszabbítása iránt.
1871/LXII.tc. (6.;)	—	1871/LXII.tc. a czukoradóról szóló 1868/XX.tc. hatályának meghosszabbításáról.
1878/V.tc. (23.;)	—	1878/V.tc. a magyar büntetőtörvénykönyv a bűntettekről és vétségekről.
1921/XI.tc. (17.;)	—	1921/XI.tc. a gyújtószeradóról.
1922/XIV.tc. (20.;)	—	1922/XIV.tc. a Magyar Királyi Folyamőrség szervezéséről, létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverkezésének megállapításáról.
1924/XIX.tc. (17.;)	—	1924/XIX.tc. a vámjog szabályozásáról.
1924/XXI.tc. (17.;)	—	1924/XXI.tc. a vámtarifáról.
1928/VI.tc. (17.;)	—	1928/VI.tc. a közúti gépjáróművek közúti célokra való megadóztatásáról.
1928/XXXVIII.tc. (17.;)	—	1928/XXXVIII.tc. a gyújtószeradóról szóló 1921. évi XI. tc. egyes rendelkezéseinek módosításáról, illetve kiegészítéséről.
1936/IV.tc. (17.;)	—	1936/IV.tc. a fémjelzésről
5 047/1919. (X. 1.) ME.r. (18.;)	—	5 047/1919. (X. 1.) ME.r. a rendőrség államosításáról. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LIII.évf. (1919) I.füzet. 752-767.p.
8 270/1923. (XI. 23.) ME.r. (20.;)	—	8 270/1923. (XI. 23.) ME.r. a folyamrendészet gyakorlásáról és a m. kir. folyamőrség szervezéséről, létszáma kiegészítési módjainak és felfegyverzésének megállapításáról szóló 1922: XIV. t.-c. végrehajtásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LVII.évf. (1923) I.füzet. 335-340.p.

18 400/1928. (VII. 15.) PM.r. (22.;)	—	18 400/1928. (VII. 15.) PM.r. a jövedéki büntető jog anyagi szabályainak megalkotásáról és a jövedéki büntető eljárás szabályozásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára.* LXII.évf. (1928) I.füzet. 1318-1363.p.
45 400/1928. (VII. 15.) PM.r. (22.;)	—	45 400/1928. (VII. 15.) PM.r. a jövedéki büntető jog anyagi szabályainak megalkotásáról és a jövedéki büntető eljárás szabályozásáról az éigazságügyminiszterrrel egyetértőleg kiadott 18 400/1928. (VII. 15.) PM.r. végrehajtásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára.* LXII.évf. (1928) I.füzet. 1363-1447.p.
6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. (19.;)	—	6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. a rendőrség szervezeti változásairól. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LXV.évf. (1931) XII.füzet. 1533-1534.p.
22 117/1933. (XII. 30.) PM.r. (26.;)	—	22 117/1933. (XII. 30.) PM.r. nyomozó csoportok felállításáról. NAGY Ferenc: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok.* 390.p. Budapest, 1941, a szerző kiadása. 608 p.

A tanulmányok jegyzeteiben
egységesen alkalmazott rövidítések jegyzéke.

AB.	=	Alkotmánybíróság(i)
BM.	=	belügyminisztérium(i), belügyminiszteri
Eadem	=	ugyanő (nőnem)
et al. (et alii)	=	és mások
évf.	=	évfolyam
hat.	=	határozat
HM.	=	honvédelmi minisztérium(i), honvédelmi miniszteri
HT.	=	Helytartótanács
Idem	=	ugyanő (hímnem)
IM.	=	igazságügyi minisztérium(i), igazságügyminiszteri
In	=	innen
int.	=	intézkedés
Loc.cit. (loco citato)	=	ugyanott
ME.	=	miniszterelnök(i)
nr. (numer)	=	szám
op.cit. (opus citatum)	=	idézett mű
p. (pagina)	=	oldal
pcs.	=	parancs
r.	=	rendelet
s.a. (sine anno)	=	kiadás éve nélkül
s.l. (sine loco)	=	kiadás helye nélkül
s.n.(sine nomine)	=	kiadó nélkül
sz.	=	szám
szerk.	=	szerkesztő(k)
tc.	=	törvénycikk (törvény)
tv.	=	törvény
tvr.	=	törvényerejű rendelet
ut.	=	utasítás

A XIX-XX. századi magyar szárazföldi haderőnem katonai rendfokozati rendszere rangjainak rövidítései

Tisztelt Olvasó!

Jegyzékünkben az egyenruhán viselhető rangok és azokhoz közvetlenül kapcsolódó, az állománykategóriát jelölő írásos rövidítéseket tűntettük fel. A jegyzékben foglaltak nem terjednek ki a címekre, amelyek látható formában a ruházaton nem jelentek meg, továbbá a végzettség tartalmát tükröző és a szakszolgálati ágakhoz tartozást jelölő írásos rövidítésekre sem. A magyar rendvédelmi testületek közül a polgári magyar állam időszakában a katonailag szervezett fegyveres őrtestületek személyi állományának a tagjai, később pedig a pártállam kiépítéséhez kapcsolódóan valamennyi rendvédelmi testületi tag a szárazföldi haderőnem katonai rendfokozati rendszernek a rangjait viselte, ezért ezen rendfokozati rendszerbe tartozók alkották a legnagyobb létszámú állománykategóriát a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben. Ebből fakadóan tartjuk fontosnak ezen rangrendszer pontos írásbeli jelöléseit feltűntetni. A rendfokozatok rövidítésének a témáját bonyolítja, hogy egyes rangok — csupán a XIX-XX. századot figyelembe véve, amely időszakból kerül ki a periodikánkban közölt tanulmányok döntő többsége — egyes időszakokban nem is léteztek, illetve eltérő időszakokban a rangrendszeren belül máshol helyezkedtek el, bár az írásbeli rövidítésük azonos vagy hasonló volt. A polgári magyar állam időszakában sem volt azonban egységes minden rang rövidítése. Különböző szabályzatokban, sematizmusokban, útmutatókban stb. egyes rövidítéseket eltérően rögzítettek. Az alternatív rövidítéseket zárójelben tűntettük fel. A rangrövidítési jegyzéket a magyar rendfokozati rendszer fejlődéstörténete szakértőjének, mag. ZEIDLER Sándornak a közreműködésével alakítottuk ki. A jegyzék a magyar katonai rangokon belül a szárazföldi haderőnem katonai rangjaira terjed ki. Nem foglalja magába a haderőben foglalkoztatott katonai tisztviselők és tisztviselők egyenruhán viselhető rangjainak írásos rövidítéseit, továbbá a trianoni békediktátum tiltó szabályainak enyhítésére irányuló különféle rangrendszerek rendfokozatainak írásbeli rövidítéseit, valamint a magyar vízi és légi haderőnem rangjainak írásbeli rövidítésére sem terjed ki a jegyzék. Tervezzük, hogy a szárazföldi haderőnem magyar katonai rangjai mellett a vízi és a légi haderőnem, továbbá a katonai tisztviselők és tisztviselők, illetve a rejtéssel összefüggésben kialakított rendfokozati rendszerek rangjainak írásbeli rövidítésével is gyarapítjuk jegyzékünket a későbbi számainkban.

A szárazföldi haderőnem katonai rendfoko-zatainak rövidítései a polgári magyar állam időszakában

Tábornokok (tbk.)		
tbgy. (tbngy.)	=	tábornagy
vezds.	=	vezérezredes (1915-1919)(1941-)
l.tbk. gyal.tbk. tbszgy. (tbszngy.)	}	lovassági tábornok (1941-ig) gyalogsági tábornok(1909-1941) táborszernagy (1941-ig)
altbgy. (altb.)	=	altábornagy
vörgy.(vörngy, tbk.)		vezérőrnagy (tábornok 1941-ig)
Tisztek (ti.)		
ezds.	=	ezredes
alez. (alezds.)	=	alezredes
őrgy. (őrn.)[1]	=	őrnagy
szds. [1]	=	százados
fhdgy. [1]	=	főhadnagy
hdgy. [1]	=	hadnagy
alhdgy.	=	alhadnagy (mint tiszt 1925-ig)
zls. [1]	=	zászlós (1909-1919)(1931-1945)
hdp.thts		hadapród tiszthelyettes 1909-ig, majd zászlós.
Altisztek (alti., vagy alt.)		
alhdgy.	=	alhadnagy (1925-1945)
thtts.	=	tiszthelyettes (1915 - 1941)
ftőrm.	=	főtörzsőrmester (előtte tiszt-helyettes elnevezéssel1941-)
tőrm.	=	törzsőrmester(1913-)
őrm.		őrmester
Tisztesek (ts.)		
szkv.	=	szakaszvezető (1856 -)
tzds. (tiz.)	=	tizedes
őrv.	=	őrvezető

A szárazföldi haderőnem katonai rendfokozatainak rövidítései a pártállam időszakában és a rendszerváltást követően

Tábornokok (tbk.)		
—		
hdstbk.	=	hadseregtábornok
vezds.	=	vezérezredes
altbgy.	=	altábornagy
vörgy.	=	vezérőrnagy
dd.tbk.	=	dandártábornok (1999-)
Tisztek (ti.)		
ezds.	=	ezredes
alez.	=	alezredes
örgy.	=	őrnagy
szds.	=	százados
fhdgy.	=	főhadnagy
hdgy.	=	hadnagy
alhdgy.	=	alhadnagy (1945 - 1992)
Zászlósok (zls.)[2]		
ftr.zls.	=	főtörzszászlós
tör.zls.	=	törzszászlós (1971-)
zls.	=	zászlós (1971-)
Tiszthelyettesek (thtts.)[3]		
ftörm.	=	főtörzsőrmester
törm.	=	törzsőrmester
örm.	=	őrmester
Tisztesek (ts.)		
szkv.	=	szakaszvezető
tiz.	=	tizedes
örv.	=	őrvezető

[1] 1944 tavaszától 1944 őszéig vezették be a zászlós helyettes, hadnagy helyettes, főhadnagy helyettes, százados helyettes és őrnagy helyettes rangokat, a dualizmus alatt pedig I. osztályú és II. osztályú századosi kategóriát is létrehoztak, mivel ennek a rendfokozatnak rendkívül hosszú volt a kihordási ideje.

[2] A zászlósi rangcsoportot a tiszti és altiszti rangcsoport közötti átmenetnek szánták, amely a korábbi időszak legalsóbb tiszti és legfelsőbb altiszti rangjait váltotta ki.

[3] A haderőben e rangcsoportot ismét altisztként nevezték meg, a rendvédelmi testületeknél azonban továbbra is tiszthe-lyettesnek nevezik őket.

A XIX-XX. századi magyar szárazföldi haderő, valamint a tengerészeti, majd folyamőrségi katonai rendfokozati rendszere rangjainak rövidítései (1867-1944).

	SZÁRAZFÖLDI	TENGERÉSZETI	MAGYAR KIRÁLYI FOLYAMŐRSÉGI
TÁBORNOKOK	tábornagy = tbngy.	——	——
	vezérezredes = vezds. (1915-1919 és 1941.VI.25-től) gyalogsági tábornok = gy.tbk.** (1909-1941) lovassági tábornok = l.tbk.** (- 1941) táborszernagy = tbszgy.** (- 1941)	vezértengernagy = vtngy.* (1915-től)	——
	altábornagy = altbgy.	altengernagy = altngy.*	vezérfőkapitány = vfkap.
	vezérőrnagy = vörgy.	ellentengernagy = eltngy.*	vezérkapitány = vkap.
		tengternagy = tngy.*	——
TISZTEK	ezredes = ezds	sorhajókapitány = srkap.*	főkapitány = főkap. (1939-től főtörzskapitány = ftkap.)
	alezredes = alez.	fregattkapitány = frkap.*	I.o. törzskapitány = I.o.tkap. (1939-től törzskapitány = tkap.)
	őrnagy = őrgy.	korvettkapitány = krkap.*	II.o. törzskapitány = II.o.tkap. (1939-től törzsalkapitány = talkap.)
	százados = szds.	sorhajóhadnagy = srhdgy.*	kapitány = kap.
	főhadnagy = fhdgy.	sorhajózászlós = srzls.* (1909.VII.23-tól fregatthadnagy = frhdgy.*)	főhajónagy = fhngy.
	hadnagy = hdgy.	—— (1909.VIII.23-tól korvetthadnagy = krhdgy.*)	hajónagy = hngy.
ZÁSZLÓSOK	hadapród tiszthelyettes = hdp.tth. (1909-ig) zászlós = zls. (1909-1919 és 1931-1945) alhadnagy = alhdgy. (1919-1925)	I.o. tengerészkadét = I.o.tkad.* (1909.VIII.23-tól tengerész zászlós = t.zls.*)	hajógyakornok = hgyk. (1939-től zászlós)
	——	II.o. tengerészkadét = II.o.tkad.* (1909.VII.23-tól tengerészkadét = tkad.*)	——
	——	——	——
ALTISZTEK	alhadnyagy = alhdgy. (1925-1945)	tengerészkadét jelölt = tkadj.*	alhajónagy = alhngy.
	tiszthelyettes tth. (1915-1941, 1920-tól 1925-ig I.o. II.o. és III.o. tiszthelyettes is létezett) (1941-től főtörzsőrmester = ftörm.)	törzsfőhajómester = tfhm.*	tiszthelyettes = tth. (1939-től főtörzshajómester = fthm.)
	törzsőrmester = törm (1913-tól törzsben szolgálatot teljesítő őrmesterek megnevezése, 1919-től önálló rang.)	törzshajómester = thm.*	törzshajómester = thm.
	őrmester = örm.	alhajómester = alhm.*	hajómester = hm.
TISZTESEK	szakaszvezető = szkv. (1856-tól)	hajómestersegéd = hms.*	negyedmester = nm. (1939-től szakaszvezető = szkv.)
	tizedes = tiz.	negyedmester = nm.*	rajos = rj. (1939-től tizedes = tiz.)
	őrvezető = örv.	árbócos = árb.*	I.o. folyamőr = I.o. fő. (1939-től őrvezető = őrv.)
LEGÉNYSÉG	honvéd = honv.	I.o. matróz = I.o.mtz.* II.o. matróz = II.o.mtz.* III.o. matróz = III.o.mtz. IV.o. matróz = IV.o.mtz.*	II.o. folyamőr = II.o.fő. (1939-től honvéd = honv.)

A HABSBURG-birodalom haderejében a rendfokozati rendszert a XIX. század közepén vezették be. Értelemszerűen ezt a rangrendszert használták az Osztrák-Magyar Monarchia véderejében, majd a két világháború közötti Magyar Királyság haderejében is módosításokkal. A folyamőrségi rangok 1921-től 1944. VII. 1-éig voltak érvényben, ezt követően a folyamőrség átvette a honvédség szárazföldi haderejének a rendfokozati rendszerét.

* Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészetében a hivatalos szolgálati nyelv a német volt. Ezért a tengerészeti rangok elnevezéseinek és rövidítéseinek a magyar változatai hivatalosan nem léteztek. A táblázatban jelölt rangok fordítások, a rövidítéseket pedig a szerkesztőség értelemszerűen hozta létre annak érdekében, hogy magyar nyelvű szövegkörnyezetben magyarul is ki lehessen fejezni a német nyelvű rangokat.

** A gy.tbk., az l.tbk. és a tbszgy. azonos szintű (három csillagos) tábornoki rang volt más-más fegyvernemi szakterületre kiterjedően.

A rendvédelmi testületi hovatartozást feltűntető rövidítések

áv.	=	államvédelmi
bv.	=	büntetés-végrehajtási
cső.	=	csendőr
foe.	=	folyamerő
fő.	=	folyamőr
fő.	=	fegyőr
hadteng.	=	haditengerész
hö. (hör.)	=	határőr
honv.	=	honvéd
hr.	=	határrendőr
hvad.	=	határvadász
kő.	=	koronaőr
kő.	=	képviselőházi őr
koő.	=	kormányőr
nb.	=	nemzetbiztonsági
pü.	=	pénzügyőr
r.	=	rendőr
tsör.	=	testőr
tű.	=	tűzoltó
vő.	=	vámőr

Az állományviszonyt kifejező rövidítések

c.	=	címzetes
gyak.	=	gyakornok
nyá. (ny.áll.)	=	nyugállományú
szb.	=	szolgálattételre beosztva
szkv.	=	szolgálaton kívüli
tart.	=	tartalékos
tb.	=	tiszteletbeli
td.	=	tisztelettdíjas

Állománycsoportot kifejező rövidítések

karp.	=	karpaszományos
legs.	=	legénység
vk.	=	vezérkari
vkszt.	=	vezérkari szolgálatot teljesítő

A rendvédelmi testületeknél a legénységi állomány — amely hivatásos szolgálatot teljesítőkből állt — tisztesi, illetve altiszti rangokat viselt. Ezen állománykategória a honvédség altiszti karának a jellegével bírt.

REZÜMÉK

0473 **ERDŐS Ákos**

A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben

Az illegális pszichoaktív szerekkel való visszaélés az 1990-es évek Magyarországán épp olyan társadalmi kihívást jelentett, akárcsak napjainkban. Ilyenkor az állam, hogy segítse, megóvja polgárait, különböző szervei, intézményei útján igyekszik hatást gyakorolni a kábítószer-használói kultúrára.

Hazánkban, az ezredfordulót megelőző tíz év, a politikai rendszer változása mellett, jelentős fordulatokat hozott a magyar kábítószer-fogyasztói körökben is. A folyamatosan változó szerhasználói környezetben a rendvédelmi feladatokat ellátó testületek is jelentős többletfeladatokkal kényszerültek szembenézni.

Közülük minden bizonnyal a Vám- és Pénzügyőrség volt azon állami szervezet, amelynek működésében, feladatkörében a legtöbb változás állt be ezen rövid idő alatt.

A 1990-es évek kábítószer-fogyasztói szokásainak megváltozásával, módosult a Vám- és Pénzügyőrség feladatköre, amely elősegítette, hogy ezen új kihívásokkal képes legyen megküzdeni a szervezet.

0474 **MÉSZÁROS Balázs**

A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944

Az egyenruha mint a testületi identitás kifejezője kiváló vizsgálati területet jelent a gazdasági rendvédelem I. világháború utáni fejlődése vonatkozásában. Az I. világháború végét követő válság következményei alól a pénzügyőrség sem vonhatta ki magát. Az első időszakban jellemzően a háborúból maradt ruhadarabok, szükségmegoldások jellemezték a testület személyi állománya tagjainak a megjelenését, miközben a honvédségi mintákat követve megindult az egyenruha modernizálása is. A zavaros viszonyokon a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium 1925-től több rendelettel változtatott, így végül 1928-tól vezették be az új egyenruhát.

A tanulmány komplex értelemben vizsgálja a témát abban az -értelemben, hogy az öltözék bemutatásán kívül az egyenruha beszerzésének és a testületi tagok részéről a modernizációs igényeknek a feltárásával is foglalkozik.

0475 **PARÁDI Ákos**

A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában

A Magyar Királyi Pénzügyőrség, mint a határ mellett szolgálatot teljesítő egységes szervezettel és fegyverzettel rendelkező rendvédelmi testület, fontos szerepet játszott a katonai határőrizetre való áttérés folyamatában. Az áttérést a területileg illetékes hadtest-parancsnokságok vezérkari osztályai tervezték és a feladatokat a terepen egyeztették az érintett rendvédelmi testületek határ menti alakulatainak a képviselőivel. A tervek elkészítésére az 1912-ben elfogadott kivételes hatalomról szóló törvény adta meg a jogi lehetőséget. A Magyar Királyi Pénzügyőrség vámhatár vonallal rendelkező szakaszai személyi állományának a tagjai a mozgósítás nyomán automatikusan népfelkelővé váltak, így a helyi lakosság hadra fogható részének mozgósított tagjaival azonos jogállásúvá váltak. A határszélen szolgálatot teljesítő pénzügyőrök fontos szerepet töltöttek be a katonai határőrizetre történő áttérés folyamatában. melyet elősegítettek a felszereltségük, a kiképzettségük és a fizikális állapotuk javításával is.

0476 **PARÁDI József**

A magyar rendvédelem 1919-1941

A magyar rendvédelem dualizmuskori és a két világháború közötti időszakában is az úgynevezett kontinentális rendvédelmi modelltípusba volt besorolható, amelynek lényege az volt, hogy két pillértestületen nyugszik, nevezetesen a csendőrség és a rendőrség testületein. E két meghatározó testülettípust egészítették ki a körülmények által szükségessé tett kisebb rendvédelmi szervezetek. A két világháború közötti időszakban — a trianoni békediktátum káros hatásainak enyhítéséből fakadóan — a kiegészítő szervezetek módosultak. Új szervezetként jelent meg a Magyar Királyi Folyamőrség és a Magyar Királyi Vámőrség. Továbbra is fennmaradtak azonban az I. világháborút megelőzően is működő és a központi hatalomnak alárendelt országos hatáskörű rendvédelmi testületek, azaz a Magyar Királyi Pénzügyőrség, a fegyőr testület (büntetés-végrehajtás), a Magyar Királyi Nemesi Testőrség és a Magyar Királyi Darabont Testőrség összevonása által létrehozott Magyar Királyi Testőrség, a dualizmus alatt is működő Magyar Királyi Koronaőrség és a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség.

0477 **PARÁDI József**

Pénzügy a dualizmuskori magyar határőrizetben

A kiegyezést követően a pénzügyi tárca szakhatóságai az újjáépülő polgári magyar állam elsőként létrehozott szervezetei közé tartoztak. Ebből fakadóan a határőrizet köteles határszakaszokon kezdetben a vámhatárvonallal rendelkező pénzügyőr szakaszok alkották az egyetlen erőt, amely eredményesen bevonható volt a magyar határőrizeti teendők végrehajtásába. A későbbiek során azonban a határőrizeti feladatok gyarapodása és ezen szolgálati teendők végrehajtását megvalósító testületek differenciálódása nyomán a társ határőrizeti szervezetek súlya nőtt a pénzügyőrséghez képest. A Magyar Királyi Pénzügyőrség azonban a kiegyezéstől az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig végig jelen volt a magyar határőrizetben. A kiépülő magyar polgári határőrizeti rendszernek a testület határ menti alakulatainak határvonal őrző tevékenysége a határőrizetnek ugyan nem meghatározó, de nélkülözhetetlen elemét alkotta.

0478 **SZABÓ Andrea**

A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947

A Magyar Királyi Pénzügyőrség, mint polgári fegyveres őrtestület önálló rendfokozati rendszerrel rendelkezett, amely kifejezte a testületi tagoknak a pénzügyőrségen betöltött helyét és szerepét. Ez a rangrendszer a polgári magyar állam társ polgári fegyveres őrtestületeihez hasonlóan eltért a korabeli katonai rangrendszertől. A rangok fizikai megjelenítési formáját és azoknak az egyenruhán való elhelyezkedését a Magyar Királyságban egységes elvek alapján alakították ki. Ebből fakadóan a rangok azt is tükrözték, hogy a viselőjük az állami hierarchián belül hol helyezkedik el. A rangrendszert kifejezte viselőjének a képzettségét, viszonyát a testület többi tagjához. E rangrendszer a polgári magyar állam mindkét időszakában, azaz a dualizmus és a két világháború között is lényegében azonos volt a kisebb módosításoktól eltekintve.

0479 **SZIGETVÁRI Oszkár**

Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél

A Magyar Királyi Pénzügyőrséget a kiegyezés nyomán 1867-ben állította fel a LÓNYAY Menyhért által vezetett Magyar Királyi Pénzügyminisztérium. A pénzügyőrség pénzügyi rendőrségként működött elsősorban az egyedárusítási monopóliumokkal kapcsolatos teendőket végezte. A dualizmuskori tapasztalatok alapján a két világháború közötti időszakban — összhangban a társ rendvédelmi testületekben megvalósításra kerülő modernizációs folyamatokkal — vezették be a pénzügyőrségnél a nyomozó tevékenységet. A pénzügyőri nyomozó szakaszok hatásköre számos pénzügyőri egység működési területére kiterjedően valósult meg. A pénzügyőrségi nyomozó munka — annak ellenére, hogy speciális szakterületen folyt — a Magyar Királyi Rendőrségben kialakult gyakorlati tapasztalatokat hasznosította.

RESÜMEE

0473 **Ákos ERDŐS**

Die Tätigkeit der Zoll- und Finanzwache auf dem Gebiet der Drogenkriminalität im ersten Jahrzehnt nach der Wende

Der Missbrauch von Drogen bedeutete für Ungarn in den 90-er Jahren eine derartige gesellschaftliche Herausforderung wie heutzutage. Der Staat, um seinen Bürgern zu helfen, sie zu schützen, versucht mit verschiedenen Organisationen auf die Kultur der Drogenkonsumenten Einfluss zu üben.

In Ungarn ereigneten sich im Jahrzehnt vor der Jahrtausendwende neben der Veränderung des politischen Systems auch bedeutende Veränderungen in den Kreisen der ungarischen Drogenkonsumenten. In dem sich ständig verändernden Umfeld der Rausgiftkonsumenten sahen sich die den Ordnungsschutz versehenden Organisationen mit einer bedeutenden Fülle von Mehrarbeit konfrontiert. Unter ihnen war die Zoll- und Finanzwache mit Sicherheit das staatliche Organ, bei dem in dieser kurzen Zeit die meisten Veränderungen hinsichtlich seiner Tätigkeit und Aufgabenbereiche zu verzeichnen sind.

Mit der Veränderung der Gepflogenheiten der Drogenkonsumenten in den 90-er Jahren, änderte sich auch der Aufgabenbereich der Zoll- und Finanzwache, was dazu beitrug, dass die Organisation in der Lage war, den Kampf gegen diese neue Herausforderungen aufzunehmen.

0474 **Balázs MÉSZÁROS**

Die Uniform und die Ausrüstung der Ungarischen Königlichen Finanzwache 1919-1944

Die Uniform als Ausdruck der Körperschaftsidentität bedeutet ein ausgezeichnetes Forschungsgebiet bezüglich der Entwicklung des Wirtschaftsschutzes nach dem Ersten Weltkrieg. Den Folgen der Krise nach dem Ersten Weltkrieg konnte sich auch die Finanzwache nicht entziehen. Typisch für die erste Zeit waren Kleidungsstücke, die aus dem Ersten Weltkrieg zurückgeblieben waren, Notlösungen, wobei jedoch dem Beispiel des Militärs folgend auch die Modernisierung der Uniform begann. An diesen verworrenen Zuständen änderte ab 1925 das Ungarische Königliche Finanzministerium mit Verordnungen, so wurde dann ab 1928 die neue Uniform eingeführt.

Die Studie untersucht komplex das Thema, indem die Uniform beschrieben wird, beschäftigt sich aber auch mit der Beschaffung der Uniform, sowie mit dem Modernisierungsbedarf seitens der Mitglieder der Körperschaften.

0475 **Ákos PARÁDI**

Die Aufgaben der Ungarischen Königlichen Finanzwache in der Zeit des Übergangs zum militärischen Grenzschutz

Die Ungarische Königliche Finanzwache als ein an der Grenze Dienst versehendes einheitlich organisiertes und bewaffnetes Ordnungsschutzorgan spielte eine wichtige Rolle bei dem Prozess zum Übergang zum militärischen Grenzschutz. Den Übergang planten die Generalstabsabteilungen der territorial zuständigen Kommandanturen der Infanteriekorps, vor Ort wurden die Aufgaben mit den Vertretern der betroffenen Grenzeinheiten der Ordnungsschutzorgane abgestimmt. Den rechtlichen Hintergrund für die Fertigung der Pläne lieferte das 1912 verabschiedete Gesetz über die außerordentliche Machtausübung. Aus den Mitgliedern des Personalstandes der Ungarischen Königlichen Finanzwache, die über einen Zollgrenzabschnitt verfügten, wurde im Zuge der Mobilmachung automatisch Volkssturm, und so hatten sie den gleichen Rechtsstatus wie die mobilgemachten Mitglieder der Bevölkerung, die eingezogen werden konnten. Den im Grenzbereich dienenden Mitgliedern der Finanzwache kam eine wichtige Rolle bei dem Übergang zum militärischen Grenzschutz zu, dabei kam auch ihre Ausrüstung, Ausbildung und die Stärkung ihres physischen Zustands zu gute.

0476 **József PARÁDI**

Der ungarische Ordnungsschutz 1919-1941

Der ungarische Ordnungsschutz im Dualismus und auch in der Zeit zwischen den beiden Weltkriegen konnte in den sogenannten kontinentalen Modelltyp eingeordnet werden, dessen Wesen darin bestand, dass er auf zwei Pfeilerorganisationen beruhte, d. h. auf den Körperschaften der Gendarmerie und der Polizei. Diese zwei bestimmenden Körperschaftstypen wurden durch die infolge der Umstände notwendig gewordenen kleineren Ordnungsschutzorganisationen ergänzt. In der Zeit zwischen den zwei Weltkriegen veränderten sich die ergänzenden Organisationen, sich aus der Linderung der negativen Auswirkungen des Friedendiktats von Trianon ergebend. Als neue Organisationen erschienen die Ungarische Königliche Flusswache und die Ungarische Königliche Finanzwache. Ferner blieben jedoch die auch vor dem Ersten Weltkrieg funktionierenden zentralisierten Ordnungsschutzorganisationen mit landesweitem Zuständigkeitsbereich bestehen, wie die Ungarische Königliche Finanzwache, die Gefängniswache (Strafvollzug), die durch die Verschmelzung der Ungarischen Königlichen Adelsgarde und der Ungarischen Königlichen Infanteriegarde entstandene Ungarische Königliche Garde, die auch während des Dualismus bestehende Ungarische Königliche Kronenwache und die Ungarische Königliche Parlamentswache.

0477 **József PARÁDI**

Finanzwesen in der ungarischen Grenzwache in der Zeit des Dualismus

Nach dem Ausgleich gehörten die Fachbehörden des Finanzgeschäftsbereichs zu den ersten gegründeten Organisationen des wiedererstehenden bürgerlichen ungarischen Staates. Daraus ergab sich, dass anfangs an den mit Grenzbewachung versehenen Grenzabschnitten die über eine Zollgrenzlinie verfügenden Einheiten der Finanzwache die einzige Kraft darstellten, die erfolgreich bei der Durchführung von ungarischen Grenzschutzaufgaben einbezogen werden konnte. Im Späteren jedoch wuchs infolge der Vermehrung der Grenzschutzaufgaben und der damit verbundenen Differenzierung der diese Dienstaufgaben versehenden Organisationen die Gewichtigkeit der Partnergrenzschutzorgane im Vergleich zur Finanzwache. Die Ungarische Königliche Finanzwache war jedoch vom Ausgleich bis zur Auflösung der Österreichisch-

Ungarischen Monarchie am ungarischen Grenzschutz beteiligt. Sie stelle zwar kein ausschlaggebendes, jedoch unentbehrliches Element bei der Tätigkeit der Grenzstreifenbewachung der Einheiten in den Grenzbereichen im Rahmen des entstehenden ungarischen bürgerlichen Grenzschutzsystems dar.

0478 **Andrea SZABÓ**

Das System der Dienstgrade der Ungarischen Königlichen Finanzwache 1867-1947

Die Ungarische Königliche Finanzwache als bürgerliches bewaffnetes Wachorgan verfügte über ein selbstständiges Rangsystem, das den Platz und die Rolle der Mitglieder der Organisation in der Finanzwache ausdrückte. Dieses Rangsystem wich ähnlich wie bei den bürgerlichen bewaffneten Partnerorganisationen des bürgerlichen ungarischen Staates von dem damaligen militärischen Rangsystem ab. Die physische Erscheinungsform der Ränge und deren Platzierung auf der Uniform wurden im Königreich Ungarn nach einheitlichen Prinzipien gestaltet. Sich daraus ergebend spiegelten die Ränge auch wieder, wo sich ihre Träger in der staatlichen Hierarchie befanden. Das Rangsystem drückte den Bildungsstand, das Verhältnis des Rangträgers zu den anderen Mitgliedern der Körperschaft aus. Dieses System war in den beiden Zeitabschnitten des bürgerlichen ungarischen Staates, d. h. im Dualismus und in der Zeit zwischen den beiden Weltkriegen, im Wesentlichen identisch, von einigen kleineren Veränderungen abgesehen.

0479 **Oszkár SZIGETVÁRI**

Ermittlungstätigkeit bei der Ungarischen Königlichen Finanzwache

Das Ungarische Königliche Finanzministerium gründete unter der Führung von Menyhért LÓNYAY infolge des Ausgleichs 1867 die Ungarische Königliche Finanzwache. Die Finanzwache fungierte als Finanzpolizei und versah in erster Linie Aufgaben im Zusammenhang mit dem Monopol der Selbstversorgung. Anhand der Erfahrungen aus der Zeit des Dualismus wurde in der Zeit zwischen den beiden Weltkriegen im Einklang mit der Realisierung der Modernisierungsprozesse bei den Partnerinstitutionen des Ordnungsschutzes bei der Finanzwache die Ermittlungstätigkeit eingeführt. Die Befugnis der Sektionen der Finanzermittler wurde auf das Tätigkeitsgebiet zahlreicher Einheiten der Finanzwache ausgedehnt verwirklicht. Die Arbeit der Finanzermittlung, die zwar auf einem speziellen Gebiet erfolgte, schöpfte aus den bei der Ungarischen Königlichen Polizei üblichen praktischen Erfahrungen.

RESUMES

0473 **Ákos ERDŐS**

The Endeavors of the Hungarian Customs and Finance Guard to Combat Drug Trafficking in the Decade following the System Changeover

The abuse of psychoactive substances in Hungary in the 1990's offered the same societal challenges that it does today. To help and protect the citizenry, the state, through its various organizations and institutions, attempted to exert influence on the culture of drug use.

Domestically, the decade preceding the turn of the millennium brought not only a new political system but also major developments among Hungarian drug users. Facing a gradually changing drug user environment, the agencies of law enforcement were forced to take on additional tasks.

The Customs and Finance Guard was the agency that witnessed the most changes to its operations and responsibilities during this short period.

In the 1990's the responsibilities of the Customs and Finance Guard were modified, which allowed the organization to deal better with the new challenges that accompanied changing drug user habits.

0474 **Balázs MÉSZÁROS**

The Uniform and Equipment of the Royal Hungarian Finance Guard 1919-1944

The uniform as a manifestation of organizational identity offers an outstanding area of research with respect to the post-WWI development of financial law enforcement. The fiscal and customs police were not immune to the consequences of the depression that followed WWI. In the early stages, leftover uniforms offered a makeshift solution for personnel of the organization, which was followed by a modernization of the uniform that mimicked what the Army had done earlier. In these confusing circumstances, the Royal Hungarian Ministry of Finance made changes to several regulations, starting in 1925. A new uniform was introduced in 1928.

In addition to introducing the outfit of the organization, the study focuses on procurement and the desire among members for a modern uniform.

0475 **Ákos PARÁDI**

The Tasks of the Royal Hungarian Finance Guard during the Transition to Military Border Guards

The Royal Hungarian Finance Guard, as an organized and armed law enforcement agency stationed along the border, played an important role in the transitional process to military border guards. Territorially responsible Army corps chiefs of staff planned the transition and then coordinated with the representatives of the border patrol units of the concerned law enforcement agencies. The 1912 law on extralegal power made it legally possible to bring the plans to fruition. In the wake of mobilization the personnel of the Royal Hungarian Finance Guard who manned the customs frontier automatically became militia members, with legal status identical to mobilized local residents of fighting age. The excisemen serving on the border played an important role in the transitional process to military border guards; their being well equipped, well trained and in great physical shape helped propel the process forward.

0476 **József PARÁDI**

Hungarian Law Enforcement 1919-1941

During the Era of the Dual Monarchy and the Interwar Era, Hungarian law enforcement could be considered as employing the so-called continental law enforcement model, which was characterized by reliance on two foundational organizations: namely the gendarmerie and police. These two formidable organizations were complemented by smaller law enforcement organizations, the necessity of which circumstances dictated. During the Interwar Era – deriving from an attempt to mitigate the harmful effects of the Treaty of Trianon – the complementary organizations were modified. Two new organizations, the Royal Hungarian River Patrol and the Royal Hungarian Customs Guard, were created. However, law enforcement agencies established prior to WWI and operating on the country level under the Central Powers survived. These included the Royal Hungarian Finance Guard, the organization of guards (related to the prison system), the Royal Hungarian King's Guard and the

Royal Hungarian Darabont Guard (which were consolidated into the Hungarian King's Guard), the Royal Hungarian Crown Guard (which had been operating since the Era of the Dual Monarchy) and the Royal Hungarian Guard of the House of Representatives.

0477 **József PARÁDI**

Finance as Part of the Border Patrol in the Era of the Dual Monarchy

Following the Austro-Hungarian Compromise of 1867, financial administration was among the organizations initially created in the rebuilding bourgeois Hungarian state. Thus along the sections of the border requiring border security, excisemen working the customs sections initially made up the only force with the capability of performing tasks related to border patrol. Later, due to a growing number of tasks, the importance of other border patrol organizations grew in comparison to the Finance Guard, which nonetheless had patrolled the border from the signing of the 1867 Compromise until the breakup of the Austro-Hungarian Monarchy. In the expanding border patrol system of the bourgeois Hungarian state, the units of the Royal Hungarian Finance Guard stationed along the border may not have played the decisive role, but they were an indispensable part of the system.

0478 **Andrea SZABÓ**

The Ranking System of the Royal Hungarian Finance Guard 1867-1947

As a civilian armed organization, the Royal Hungarian Finance Guard used an independent ranking system which defined for personnel their role and place in the hierarchy of the organization. Like the ranking system of its counterpart civilian armed organizations, the Royal Hungarian Finance Guard ranking system deviated from the ranking system used by the military at the time. In the Kingdom of Hungary, the appearance of ranks and their placement on uniforms were based on consistent principles. Thus an individual's rank disclosed where he was positioned within the state hierarchy. For the individual, the ranking system showed his qualifications and his relationship with the other members of his organization. With some minor differences, the ranking system was nearly identical in both eras of the bourgeois Hungarian state: the Era of the Dual Monarchy and the Interwar Era.

0479 **Oszkár SZIGETVÁRI**

Investigative Endeavors of the Royal Hungarian Finance Guard

In the wake of the Austro-Hungarian Compromise, the Royal Hungarian Ministry of Finance led by Menyhért LÓNYAY created the Royal Hungarian Finance Guard. The Finance Guard primarily operated as a financial police force capable of carrying out the tasks related to exclusive distribution rights. On the basis of experiences that had occurred during the Era of the Dual Monarchy – and consistent with the modernization process other law enforcement agencies were also undergoing – investigative responsibilities were bestowed on the Royal Hungarian Finance Guard during the Interwar Era. The authority of the investigative units of the Royal Hungarian Finance Guard covered numerous operating areas of other finance units. Financial investigative work – despite being a specialized field – utilized well developed practices of the Royal Hungarian Police.

CITÁCIÓS INDEX
PUBLIKÁCIÓK ÉS KÉZIRATOK

A-Á

Az Alkotmánybíróság legutóbbi döntéseiből. (Szerkesztőségi közlemény) In *Fundamentum,* IX.évf. (2005) 1.sz. 132-136.p. HU-ISSN 1417-2844.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Maqgyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 14.sz.jegyzet.

ARTNER Ramona — PARÁDI József — ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség légi, vízi, vasúti és közúti szakszolgálati ágai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 23-40.p. A tanulmány korábbi változata 2013. február 15-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrségtörténeti Szakosztálya által szervezett közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak. *„A XIX-XX. századi magyarországi csendőrségek"* című XIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 33.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet.

B

BAJZÁTH Sándor – TÓTH Eszter Zsófia – RÁCZ József: *Repülök a gyógyszerrel – A kábítószerezés története a szocialista Magyarországon.* Budapest, 2014, L'Harmattan Kiadó. 226 p. HU-ISBN 978 963 23 6811 5.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Maqgyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 5.sz.jegyzet ; 22.p. 33.sz.jegyzet.

BALÁS Endre: A kábítószer-csempészet mértékének változása, jellemzői és a felderítés lehetőségei. Szakdolgozat (Rendőrtiszti Főiskola), Kézirat. Budapest. 2000.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Maqgyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 24.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 53.sz.jegyzet.

Dr. Balásy Antal helyettes-államtitkár látogatása a pénzügyőrségi újonciskolában. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XIV.évf. (1924) 3.sz. 37-40.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 20.sz.jegyzet.

BALOGH Péter — CSERJÉSI Ferenc: A magyar katonai felsővezető-képzésről dióhéjban. *Honvédségi Szemle,* CXLIV.évf. (2016) 3.sz. 109-125.p. HU-ISSN 1216-7436.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 80.sz.jegyzet.

BARÁTH Zsigmondné — MÉSZÁROS József: *A Vám- és Pénzügyőrség szerepe az illegális kábítószer kereskedelem visszaszorításában.* Szakdolgozat (Rendőrtiszti Főiskola) Kézirat. Budapest. 1994.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Maqgyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet.

BARCZY Zoltán: *Évszázadok egyenruhái.* Budapest, 1991, Studio-Pe Bt. 255 p. HU-ISBN 963 02 9101 0.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 15.sz.jegyzet.

BAYER ISTVÁN: *Drogok és emberek – múlt, jelen, jövő.* Budapest, 2005, Focus Kiadó. 512 p. HU-ISBN 963 94 6841 X.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Maqgyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 31.sz.jegyzet + 58.sz.jegyzet.

BÁCSKAI Erika — GEREVICH József: Adalékok a magyarországi droghelyzet tisztázásához. *Esély,* V.évf. (1993) 6.sz. 46-51.p. HU-ISSN 0865-0810.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 10.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet ; 22.p. 46.sz.jegyzet.

BEBESI ZOLTÁN: A kokalevéltől a kokainig. *Győri Tanulmányok. Tudományos Szemle,* XXXIX.évf. (2001) 25.sz. (Hedonizmus) 119-128.p. HU-ISSN 0209-4215.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 22.sz.jegyzet.

BEBESI Zoltán: A balatoni vízi csendőrség. *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2013) 39-40-41-42.sz. 193-197.p. HU-ISSN 1785-3257.
PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 39.sz.jegyzet.

BEKSICS Gusztáv: *A magyar doktrinairek. Csengery Antal, b. Eötvös József stb.* Budapest 1882, Rudnyánszky. 168 p.
PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 13.sz.jegyzet.

BENCZE József: A feketegazdaság elleni fellépés eredményei. *Statisztikai Szemle*, LXXVII.évf. (1999) 12.sz. 932-951.p. HU-ISSN 0039-0690.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 48.sz.jegyzet 50.sz.jegyzet.

BENÉCSNÉ Bárdi Gabriella: A gyomként nővő kender (Cannabis Sativa L.) hazai elterjedése, morfológiája, biológiája és gyomszabályozási lehetőségei. Disszertáció (Szent István Egyetem) Kézirat. Gödöllő. 2003.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 44.sz.jegyzet.

BESZE György: Az altisztikar köszönete. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXXI.évf. (1941) 1.sz. 4-5.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 79.sz.jegyzet.

BLASKA Andrea – KISS Attila (szerk.): *A 140 éves Vám-és Pénzügyőrség emlékalbuma 1867-2007*. VIVA Média Holding. 139 p. HU-ISBN 978 963 76 1975 5.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 5.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet.

BONHARDT Attila: Egy rendvédelmi szervezet mögé rejtett honvédségi alakulat rövid története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* V. évf. (1995) 6.sz. 12-16.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme"* című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 22.sz.jegyzet.

BORBÉLY Zoltán – KAPY Rezső (szerk.): *A 60 éves magyar rendőrség 1881-1941*. Budapest, 1942, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat. I.köt. 1-299 p. II.köt. 300-600 p.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 6.sz.jegyzet + 7.sz.jegyzet + 11.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet ; 75.p. 17.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 74.sz.jegyzet.

BÖLÖNY József: *Magyarország kormányai 1848-1975*. Budapest, 1978, Akadémia. 328 p. HU-ISBN 963 05 1755 8. /A Magyar Országos Levéltár Kiadványai, IV. – Levéltártan és történeti forrásdokumentumok, 2./ HU-ISSN 0441-4985.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 4.sz.jegyzet.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 25.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet.

BURA Jenő: A Magyar Királyi Pénzügyőrség újjászervezése előtt. *Pénzügyőrségi Szaklap,* III.évf. (1910) 19.sz. 289-293.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 4.sz.jegyzet.

C-Cs

CIEGER András: A számok szorításában. Lónyay Menyhért pénzügyminisztersége 1867-1870. *Századok,* CXXXVI.évf. (2002) 6.sz. 1295-1330.p. HU-ISSN 0039-8098.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 4.sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet ; 115.p. 21.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 9.sz.jegyzet.

CLAUSEWITZ Karl von: *Vom Kriege*. [A háborúról.] Ford.:HAMARY Béla — HAZAI Samu. Budapest, 1892-1894, Ludovika Akadémia. (A *Ludovica Akadémia Közlönye* mellékleteként jelent meg nyolc kötetbe foglalva.) 720 p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 10.sz.jegyzet.

CSAPÓ Csaba: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1914.* Pécs, 1999, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. 186 p. HU-ISBN 963 90 7940 5. /Pannónia Könyvek./ HU-ISSN 0237-4277.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 20.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 34.sz.jegyzet.

CSAPÓ Csaba: *Ráday Gedeon és a szegedi királyi biztosság. A betyárvilág felszámolása.* Pécs, 2007, Pro Pannónia Kiadói Alapítvány. 204 p. HU-ISBN 978 963 94 9887 7. /Pannónia Könyvek./ HU-ISSN 0237-4277.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 33.sz.jegyzet.

CSIZMADIA Andor: *A magyar közigazgatás fejlődése a XVIII. századtól a tanácsrendszer létrejöttéig.* Budapest, 1976, Akadémia Kiadó. 560 p. HU-ISBN 963 05 0713 7.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 16.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 9.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet.

CSONKARÉTI Károly — BENCZÚR László: *Haditengerészek és folyamőrök a Dunán. A Császári (és) Királyi Haditengerészet Dunaflottillájától a Magyar Királyi Honvédség Folyamerőkig 1870-1945.* Budapest, 1991, Zrínyi Kiadó. 291 p. HU-ISBN 963 32 7153 3.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 67.sz.jegyzet + 78.sz.jegyzet.

D

DEMETROVICH Zsolt: *Drogkultúra, drogfüggőség, társkapcsolatok.* Budapest, 1997, Magyar Tudományos Akadémia Politikai Tudományok Intézete Etnoregionális Kutatóközpont. 80 p. HU-ISBN 963 83 0083 3. /MTA PTI Etnoregionális Kutatóközpont Munkafüzetek, 27./ HU-ISSN 1416-8391. /Ultrakissebbségek Magyarországon, 1./ HU-ISSN 1417-5622.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 11.sz.jegyzet.

Drogellenes akció. *Nógrád Megyei Hírlap*, III.évf. (1992) 299.sz. 1.p. HU-ISSN 0865-9095.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 57.sz.jegyzet.

E-É

EGEDI Anita: *Tudatmódosító szerek és büntetőjogi felelősség.* Ph.D. disszertáció (MTE-ÁJK Deák Ferenc Doktori Iskola) Kézirat. Miskolc. 2006. 220 p.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 13.sz.jegyzet.

Az egyenruháról. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XVIII.évf. (1928) 9.sz. 129-130.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 21.sz.jegyzet ; 34.p. 47.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet + 65.sz.jegyzet.

ENDRŐDY Géza: *A bűnügyi nyomozás kézikönyve*. Losonc, 1897, Kámány Nyomda. 288 p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 36.sz.jegyzet.

ERDŐS Ákos: Felelősség a rendvédelemben, múltban és jelenben. *Magyar Közigazgatás,* LXI.évf. (2011) 2.sz. 118-121.p. HU-ISSN 0865-736X.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 1.sz.jegyzet.

ERDŐS Ákos: Droghelyzet: tiltás kontra legalizáció. *Magyar Rendészet,* XV.évf., (2015) 3.sz. 11-26.p. HU-ISSN 1416-3845.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 3.sz.jegyzet.

ERNYES Mihály: Szerb impérium Baranyában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVI.évf. (2009) 19.sz. 18-50.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2005 október 6-án, Budapesten hangzott el Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Másfél évtized nemzeti rendvédelem-történetünk kutatásának szolgálatában"* című XIX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 3.sz.jegyzet.

ESTÓK József: A büntetés-végrehajtás függelmi viszonyrendszerének, felügyeletének története 1867-1990 között. *Börtönügyi Szemle,* XXXII.évf. (2013) 4.sz. 28-54.p. HU-ISSN 1417-4758.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 17.sz.jegyzet.

ESTÓK József: A polgári magyar állam büntetés-végrehajtásának egyenruházata és rangrendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 53.sz. 15-32.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 17.sz.jegyzet.

F

FAZEKAS Károly: A „jatagán" viselésének időszaka. 58-60.p. In KOVACSICS Iván (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrség történetéből 1867-2000*. Budapest, 2000, Viva Média Holding. 248.p. HU-ISBN —

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 19.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet ; 34.p. 64.sz.jegyzet + 66.sz.jegyzet + 72.sz.jegyzet + 74.sz.jegyzet.

FAZAKAS László — HEGEDŰS Ernő — HENNEL Sándor: *A Szent Korona őrzése. A koronaőrök, a koronaőrség.* Budapest, 2002, Heraldika. 286 p. HU-ISBN 963 92 0402 1.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 22.sz.jegyzet.

A fegyverzetről és záróráról. *Pénzügyőrségi Szaklap,* VII.évf. (1914) 8.sz. 113-118.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 70.sz.jegyzet.

Felszerelési tárgyak beszerzésének megkönnyítése. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVIII.évf. (1928) 5.sz. 78.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 23.sz.jegyzet.

FORRÓ János: A magyar csendőrség Kelet-Dunántúl román megszállásakor. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 31-42.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanul-mány korábbi változata 2014. X. 17-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak. *„A kivételes hatalom és a rendvédelem"* című XXX. Konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 3.sz.jegyzet.

A fővigyázók is hosszú kardot kapnak. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXX.évf. (1940) 12.sz. 11-12.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 80.sz.jegyzet.

FÜLÖPP László: A hosszú kard problémája. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXI.évf. (1931) 13-14.sz. 6.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 77.sz.jegyzet.

G-Gy

GALÁNTAI József: *A Habsburg-monarchia alkonya. Osztrák-magyar dualizmus 1867-1918.* Budapest, 1985, Kossuth. 387 p. HU-ISBN 963 09 2589 3.
SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 2.sz.jegyzet.
PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p.2 .sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet + 6.sz.jegyzet + 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet ; 101.p. 48.sz.jegyzet.
PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 65.sz.jegyzet.
PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 1.sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet + 6.sz.jegyzet.

GÁSPÁR László — PARÁDI József: A magyar határőrizeti szervek feladatai, a katonai határőrizetre történő áttérés időszakában 1912-1914. *ZMKA Akadémiai Közlemények,* XXII.évf. (1987) 134.sz. 131-151.p. HU-ISSN 1218-5507.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 10.sz.jegyzet.

H

HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jellegű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1894, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 16.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet.

HEGEDŰS Ernő: A Magyar Királyi Csendőrség harci és gépjárművei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 89-100.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2013 február 15-én, Budapesten hangzott el Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti szakosztálya által szervezett közbiztonság-történeti tudományos szimpozion-sorozatnak a *„A XIX-XX. századi európai és magyarországi csendőrségek."* című XIII. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 34.sz.jegyzet.

Tisza-beői HELLEBRONTH Kálmán et al. (szerk.): *A magyar testőrségek névkönyve 1760-1918.* Budapest, 1939, Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság. 543 p.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 19.sz.jegyzet.

Heroin a vonaton. (Szerkesztőségi közlemény). *Új Dunántúli Napló,* IV.évf. (1993) 237.sz. 3.p. HU-ISSN 0865-9133.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 27.sz.jegyzet.

Hetvenöt év az első vonalban. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXXII.évf. (1942) 9.sz. 1-5.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 49.sz.jegyzet + 67.sz.jegyzet.

HOLLÓSI GYÖRGY: Elveszett évtized a kábítószer elleni harcban. *Belügyi Szemle,* XLV.évf. (1997) 11.sz. 49-58.p. HU-ISSN 1218-8956.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 20.sz.jegyzet.

A hosszú kard. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XXXI.évf. (1941) 5.sz. 7.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 35.p. 81.sz.jegyzet.

HUBER Béla – KISSZÉKELYI Ödön – NÉMETH Zsolt: *A bódulat csapdájában.* Budapest, 1989, Tankönyvkiadó. 212 p. HU-ISBN 963 18 2081 5.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 43.sz.jegyzet.

I

ILLÉSFALVI Péter: A hegyi csapatok megszervezése a Magyar Királyi Honvédségnél 1939-1940. *Hadtörténelmi Közlemények,* XCIII.évf. (2000) 4.sz. 743-765.p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 58.sz.jegyzet.

J

JOHNSON Diane Louise: *Claudius Aelianus' Varia historia and the tradition of mis-cellany.* [Claudius Aelianus' Varia historia és a vegyes irományok hagyományai.] Oxford, 1997, N.G. Wilson – Harvard University Press. 520 p. GB-ISBN 978 067 49 9535 2. /Loeb Classical Library, 486./ GB-ISSN —

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 4.sz.jegyzet.

K

Katonacipő a pénzügyőri altiszteknek. *Pénzügyigazgatás,* XXVI.évf. (1916) 21.sz. 313-314.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 8.sz.jegyzet + 34.p. 44.sz.jegyzet.

KLESZKY Gyula: A csukaszürke pénzügyőr. *Pénzügyigazgatás,* XXVII.évf. (1917) 11.sz. 156-157.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 6.sz.jegyzet ; 34.p. 42.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet.

KLESZKY Gyula*:* Az aldunai pénzügyőrség csukaszürke egyenruhája. *Pénzügyőrségi Szaklap,* VII.évf. (1914) 24.sz. 301-302.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 41.sz.jegyzet.

KOVÁCSICS IVÁN (szerk.): *Emlékkönyv a Vám- és Pénzügyőrség történetéről, 1867-2000.* Budapest, 2000, Viva-Média Holding. 252 p. HU-ISBN —

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 17.sz.jegyzet ; 22.p. 56.sz.jegyzet.

KÓSA LÁSZLÓ: Kábítószer helyzet Magyarországon a harmadik évezred küszöbén. *Győri Tanulmányok. Tudományos Szemle,* XXXIX.évf. (2001) 25.sz. (Hedonizmus) 129-142.p. HU-ISSN 0209-4215.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 19.sz.jegyzet ; 22.p. 23.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 40.sz.jegyzet.

KÖPF László: *Fejezetek a magyar vámigazgatás és pénzügyőrség történetéből.* Budapest, 2003, Tipico Design. 171 p. HU-ISBN 963 7623 34 5.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 21.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 34.sz.jegyzet.

Körgallér és zsávolyruha. *Pénzügyőrségi Szaklap,* XVII.évf. (1927) 12.sz. 198-199.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 55.sz.jegyzet.

L-LY

LAHNER Kálmán: *A jövedéki kihágások nyomozása és felderítése a gyakorlatban: különös rész.* I.köt. Mohács, 1933, Szerző kiadása. 315 p. II.köt. Budapest, 1934, Merkantil Nyomda. 423 p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 35.sz.jegyzet ; 134.p. 40.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet.

LAHNER Kálmán: *Nyomozástan.* Budapest, 1942, Kapucinus Nyomda. Szerző kiadása. 351 p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 134.p. 43.sz.jegyzet + 44.sz.jegyzet + 45.sz.jegyzet + 46.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet.

Lezárják a „Balkán-útvonalat". Nemzetközi kábítószer-felderítési konferencia Tihanyban. (Szerkesztőségi közlemény). *Új Dunántúli Napló,* I.évf. (1990) 37.sz. 2.p. HU-ISSN 0865-9133.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 51.sz.jegyzet.

LÉVAY Miklós: *A kábítószerek és bűnözés.* Budapest, 1992, Közgazdasági és Jogi Kiadó. 269 p. HU-ISBN 963 22 2527 9.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 2.sz.jegyzet.

LÉVAY Miklós: Héják, baglyok, galambok: változások a drog-fogyasztás kriminálpolitikai megítélésében. *Fundamentum,* V.évf. (2001) 1.sz. 49-57.p. HU-ISSN 1417-2844.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 16.sz.jegyzet.

LÓNYAY Menyhért: *Közügyeinkről. Nézetek Magyarország pénzügyi állapotáról.* I.köt. Budapest, 1873, Ráth Mór. 194 p. II.köt. Budapest, 1875, Atheneum, 613 p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 3.sz.jegyzet.

M

MAGASVÁRI Adrienn: Vám- és adószedők a magyar pénzügyi igazgatásban az államalapítástól a kiegyezésig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 39-46.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2014. november 8-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Pénzügyőr és Adózástörténeti Múzeum közös szervezésével megvalósított magyar rendvédelem-történeti szimpozionon. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 16.sz.jegyzet.

MAGASVÁRI Adrienn: Kivonat a pénzügyőrség személyi állományának történetéből. 82-91.p. In: ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Válogatott tanulmányok a Vám- és Pénzügyőri Tanszék fennállásának 25. évfordulója alkalmából.* Budapest, 2016, NKE Rendészettudományi Kar Vám- és Pénzügyőri Tanszék. 196 p. HU-ISBN 978 615 50 5772 4.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 18.sz.jegyzet.

A Magyar Királyi Csendőrség Zsebkönyve, 1938. Budapest, 1938, Stádium. 402 p.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 41.sz.jegyzet.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. Budapest, 1868, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 160 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 31.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 8.sz.jegyzet.

A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye. Budapest, 1894, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 529 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 2.sz.jegyzet ; 33.p. 37.sz.jegyzet.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. Budapest, 1868, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 160 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 11.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet ; 115.p. 25.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet.

A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti szabályok. Budapest, 1894, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 460 p. /A pénzügyi törvények és szabályok hivatalos összeállítása, 20./

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet.

MAGYARY Zoltán: *Magyar Közigazgatás. A közigazgatás szerepe a XX. sz. államában a magyar közigazgatás szervezete, működése és jogi rendje*. Budapest, 1942, Magyar Királyi Egyetemi Nyomda. 676 p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 40.sz.jegyzet.

Megfontolandó – Kinevezések, hosszúkard és sok minden egyéb, ami közelről érinti a pénzügyőrséget. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXII.évf. (1932) 14-17.sz. 6-7.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 78.sz.jegyzet.

MEZEY Barna: A kivételes hatalom. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* IV.évf. (1994) 5.sz. 4-6.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „Háború, forradalom, trianon" című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 41.sz.jegyzet.

MEZEY Barna: Az első világháború jogi törvényhozói előkészítése: A kivételes hatalomról szóló 1912. évi 63. törvénycikk. 11-18.p. In ÁDÁM János — SEGES Vladimir — PALLAI László et al. (szerk.): *Első világháború a Kárpátokban. Prvá svetová vojna v karpatoch. Перша світова війна в карпатах*.] Eperjes, 2016, Eperjesi Egyetem. 336 p. SK-ISBN 978 805 55 1717 9.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 47.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 41.sz.jegyzet.

MOLNÁR Dániel: *Kábítószer – politika Magyarországon 1990 és 1914 között.* Ph.D. disszertáció (PTE-BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola) Kézirat. Pécs. 2016. 267 p.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 9.sz.jegyzet.

N-Ny

NAGY Ferenc: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok: a m. kir. pénzügyőri altiszti iskola használatára*. Mo-hács, 1939, Szerzői kiadás. 244 p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 23.sz.jegyzet ; 34.p. 54.sz.jegyzet + 57.sz.jegyzet.

NAGY Ferenc: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség Szervezetére és Szolgálatára vonatkozó Szabályok*. Budapest, 1941, A szerző kiadása. 608.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 25.sz.jegyzet +26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet.

NAGY Ferenc: *A magyar királyi pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok, utasítások és rendeletek gyűjteménye*. Budapest, 1943, Stephaneum.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 59.sz.jegyzet + 63.sz.jegyzet.

NÉMETHY Tihamér — TÖRÖK Lajos: *Rendőri vonatkozású törvények, rendeletek és eljárási szabályok gyűjteménye.* Budapest, 1926, Editor. 822 p. /Rendőrtisztviselők zsebkönyvtára./

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 9.sz.jegyzet.

O-Ö

OLASZ Lajos: Légi csendőrség Magyarországon. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz. 105-120.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2013. október 4-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A magyar rendvédelem, légiközlekedés, felderítés a XIX-XX. században"* című XXVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 38.sz.jegyzet.

OLASZ Lajos: Légi szuverenitás és légi ellenőrző szolgálat a HORTHY-korszakban. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 63-76.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 55.sz.jegyzet.

P

PARÁDI Ákos: A magyar rendvédelem civil szerveződései 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 18.sz. 64-87.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században."* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 72.sz.jegyzet + 73.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A CSERBA (Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja). *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI. évf. (2016) 52. sz. 61-70.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 18.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A dualista Magyarország határőrizeti rendszerének kialakulása. *Belügyi Szemle,* XXX.évf. (1982) 10.sz. 44-51.p. HU-ISSN 0133-6738.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 17.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 25.sz.jegyzet.

PARÁDI József: *A dualista Magyarország határőrizete 1867-1914.* Bölcsészdoktori disszertáció (ELTE BTK). Kézirat. Budapest, 1985. 162 p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 30.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 51.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet + 53.sz.jegyzet.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 40.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A polgári magyar állam első határőrizeti szakszerve a Magyar Királyi Határrendőrség 1906-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CI.évf. (1986) 3.sz. 541-570. p. HU-ISSN 0017-6540.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 40.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 30.sz.jegyzet.

PARÁDI József: *A dualista Magyarország pénzügyi szerveinek határőrizete 1867-1914.* Budapest, 1987, Határőrség. 123 p. HU-ISBN —

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1891-1914. *Hadtörténelmi Közlemények,* CIII.évf. (1988) 1.sz. 56-92.p. HU-ISSN 0017-6540.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 33.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 30.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Pénzügyminisztérium határőrizeti feladatai az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi vámhatárain 1867-1914. *Hadtörténelmi Közlemények*, CIV.évf. (1989) 2.sz. 177-196.p. HU-ISSN 0017-6540.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 25.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 26.sz.jegyzet.

PARÁDI József: *A magyar állam határőrizete 1920-1941*. Kandidátusi értekezés (MTA). Kézirat. Budapest, 1990. 264 p. + 562 p. melléklet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 44.sz.jegyzet + 46.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet + 56.sz.jegyzet + 57.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* II.évf. (1992) 3.sz. 21-28.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1991. november 19.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Tradíció és korszerűség”* című III. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* III.évf. (1993) 4.sz. 21-50.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1992 szeptember 29-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A dualista Magyarország rendvédelme”* című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 35.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A rendőrség és a csendőrség személyi állományának biztosítási tradíciói. *RTF Főiskolai Figyelő Plusz,* IV.évf. (1993) 1.sz. 130-136.p. HU-ISSN 0866-4404.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 85.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Háború, forradalom, trianon”* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 49.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet + 51.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A polgári Magyarország határőrizeti szervezetének kialakulása, tevékenységének jellemzői, a két világháború közötti magyar határőrizet változásai. *Határőrségi Tudományos Közlemények,* IV.évf. (1994) 1.sz. 4-23.p. HU-ISSN —

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 18.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 60.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Határőrizeti metodika a két világháború közötti Magyar Királyságban. *Rendészeti Tanulmányok,* III.évf. (1994) 2.sz. 84-126.p. HU-ISSN 1216-5018.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 63.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között. A magyar határőrizeti struktúra változásai a két világháború között. *Főiskolai Figyelő Plusz,* V.évf. (1994) 4.sz. 391-404.p. HU-ISSN 0866-4404.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 64.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt. *Rendvédelemtörténeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)*, IV.évf. (1994) 5.sz. 13-17.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Háború, forradalom, trianon"* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 42.sz.jegyzet + 46.sz.jegyzet + 48.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a két világháború között. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* V.évf. (1995) 6.sz. 64-75.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1994. októberében Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme"* című VI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 11.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* VI.évf. (1996) 7.sz. 80-89.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1995. október 25.-én Budapesten hangzott, el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Háborúból diktatúrába"* című VII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI József et. al. (szerk.): *A magyar rendvédelem története.* Budapest, 1996[2], Osiris. 367 p. HU-ISBN 963 04 7958 3.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 19.sz.jegyzet + 38.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 16.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet + 69.sz.jegyzet + 70.sz.jegyzet + 71.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar határőrizet 1867-1945. *Határőrségi Tanulmányok,* V.évf. (1997) 1. sz. különszáma. 11-35. p. HU-ISSN —

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 11.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 27.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 37.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Rendvédelmi tisztképzésünk hagyományai. *Rendészeti Szemle,* XLV.évf. (1997) 4.sz. 101-109.p. HU-ISSN 1789-4689.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 77.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A dualizmuskori magyar pénzügyőrség és vámhivatalok. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VIII.évf. (1998) 9.sz. 82-85.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 23-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században."* című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 9.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 36.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar állam határőrizeti struktúrájának fejlődése a századfordulótól a második világháborúig. *Határőrségi Tanulmányok,* VII.évf. (1999) 5.sz. különszám 27-48.p. és 14 melléklet. A tanulmány korábbi változata 1999. október 6-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédeelm-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában"* című XII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 12.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyság rendvédelme 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiea Preasidii Ordinis),* IX.évf. (1999) 10.sz. 98-147.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1998. szeptember 22-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. századi magyar rendvédelemre"* című X. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 7.sz.jegyzet.

PARÁDI József: *Pénzügyőrség és vámhivatalok a határőrizetben.* Budapest, 2003, Tipico Design. 219 p. HU-ISBN 963 76 2330 2. /Rendvédelem a határokon a XIX-XX. században, 1./ HU-ISSN —

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 24.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar állam határőrizete a kiegyezéstől a II. vh-ig. 74-109.p. In BODA József (szerk.): *A magyar polgári rendvédelem a XIX-XX. században. A magyar büntetés-végrehajtás, csendőrség, határőrség, koronaőrség, rendőrség, vám- és pénzügyőrség*. Budapest, 2004, Belügyminisztérium Nemzetközi Oktatási Központ – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány. 215 p. A tanulmány korábbi változata 2003. nyarán Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan

Magyar Rendvédelem-történeti Alapítvány által szervezett magyar rendvédelem-történeti témájú nyári szabadegyetemen. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. HU-ISBN —

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 51.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A történelmi Magyarország határőrizeti tapasztalatai. 357-388.p. In MEZEY Barna (szerk.): *Eckhart Ferenc emlékkönyv*. Budapest, 2004, Gondolat Kiadó. HU-ISBN 963 95 0086 0. /Jogtörténeti értekezések, 28./ HU-ISSN 0134-0026.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 61.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XI.évf. (2005) 14.sz. 91-94.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata — német nyelven — 2002 februárjában Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett tudományos rendezvénysorozat *„A csendőrség Magyarországon"* című II. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 45.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái 1867-1950. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XI.évf. (2005) 13.sz. 84-96.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1998. februárjában Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság Csendőrség-történeti Szakosztálya által szervezett tudományos rendezvénysorozat első szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia magyarországi rendőrségei 1867-1919. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XI.évf. (2005) 13.sz. 97-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2000. március 19-én, Párizsban hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A közbiztonság közös európai örökségünk"* című XIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 24.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A dualizmuskori magyar rendvédelem és határőrizet. A Magyar Királyi Határrendőrség. *Határrendészeti Tanulmányok,* III.évf. (2006) 1.sz. 5-46.p. HU-ISSN 1786-2345. A tanulmány korábbi változata 2006. január 17-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság és a Határőrség Országos Parancsnoksága közös szervezésében megvalósított konferencián. *„Az ezeréves magyar rendvédelem"* című XIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 39.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 100-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története"* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 79.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Integrált rendvédelem a polgári magyar államban 1867-1945. 71-79.p. In Hautzinger Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Határőrség és rendőrség az integrált rendvédelemben" című tudományos konferenciáról.* Pécs, 2007, Magyar Hadtudományi Társaság Határőrizeti Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja. 255 p. HU-ISBN — /Pécsi határőr tudományos közlemények, VII./ HU-ISSN 1589-1645.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 1.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a második világháborúig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XII.évf. (2007) 15.sz. 125-138.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2005. augusztus 27-én a szlovéniai Lendván hangzott el a Hajnal István kör által szervezett tudományos konferencián. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 62.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 94-99.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata2002. november 12-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története."* című XVI. Konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 78.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 94-99.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata2002. november 12-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története."* című XVI. Konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 7576.p. 78.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIII. évf. (2007) 16.sz. 90-93. p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története"* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 76.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 90-93.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története"* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 17.sz.jegyzet ; 115.p. 24.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini),* XIII.évf. (2007) 16.sz. 100-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12-én hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelmi szakképzés története"* című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 24.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 18.sz. 98-112.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 14.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században."* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁD József: A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XV.évf. (2008) 17.sz. 57-64.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2003. november 11-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A rendvédelem humán viszonyai"* című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 27.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 81.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendvédelem személyi állományának humán viszonyai 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIV.évf. (2008) 17.sz. 57-87.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanul-mány korábbi változata 2003. november 11-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak. „*A rendvédelem humán viszonyai"* című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 26.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 82.sz.jegyzet.

PARÁDI József A dualizmuskori magyar rendvédelem. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVIII.évf. (2010) 21.sz. 66-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2007. október 5.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században"* című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 18.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 60-76.p. HU-ISSN 1216-6744. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre"* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVIII.évf. (2010) 21.sz. 86-101.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2007. október 5.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak „*A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században*" című XXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIX. évf. (2010) 22. sz. 77-91.p. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre”* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 81.p. 5.sz.jegyzet.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 34.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XIX.évf. (2010) 22.sz. 60-76.p. HU-ISSN 1216-6744. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre”* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 18.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIX. évf. (2010) 22. sz. 77-91.p. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre”* című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 81.p. 5.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 47.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királysága külső határainak őrzésében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXI.évf. (2011) 24.sz. 100-118.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2009. december 3-án hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak a *„Csendőrség Ausztria-Magyarországon, illetve Ausztriában és Magyarországon 1849-2005”* című XXIV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 39.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Rendvédelem karhatalom 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XX. évf. (2011) 23. sz. 111-123. p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2009. október 9-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudomá-nyos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A kiegyezéstől az ezredfordulóig felszámolt országos hatáskörű magyar rendvédelmi testületek.”* című XXIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 11.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 26.sz. 105-119.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017.

október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 7.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 83.sz.jegyzet.

PARÁDI József: *A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított közbiztonsági őrtestület 1881-1945.* Budapest, 2012, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 281 p. HU-ISBN 978 963 08 4794 0. /A magyar rendvédelem-történet öröksége, 2./ HU-ISSN 2062-8447.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 16.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendvédelem 1867-1914. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXII.évf. (2012) 25.sz. 80-84.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2010. december 6.-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A közbiztonság közös Kárpát-medencei örökségünk"* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXII.évf. (2012) 26.sz. 81-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011.november 11.-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvé-delem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„Militarizmus és demi-litarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében"* című XXV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bő-vített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 40.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 141-154.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011. november 11-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben"* című XXVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 12.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 29.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Az államfő testőrségei az Osztrák-Magyar Monarchiában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 155-160.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 20.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz. 121-146.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2014. február 21-én, Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos szimpozionsorozatnak *„A kivételes hatalom és a közbiztonság"* című XIV. szimpozionján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 20.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 71-80.p. HU-ISSN 1216-6774. 78.p. 21.sz.jegyzet.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 7.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 18.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Határőrizet, rendőrség és humán viszonyok a polgári magyar állam két világháború közötti időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 99-118.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 75.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordini),* XIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 81-98.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség nyugellátása. 193-206.p. In BODA József — PARÁDI József et al. (szerk.): *Tanulmányok a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelem-történetéből.* Budapest, 2015, Nemzeti Közszolgálati Egyetem — Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 244 p. HU-ISBN 978 615 55 2746 3. /Magyar rendvédelem-történeti tanulmányok, 2./ HU-ISSN 2415-9875.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 84.sz.jegyzet.

PARÁDI József — SUBA János — VEDÓ Attila: *A magyar-román határ és őrzése 1867-1918.* Budapest, 2014[2], Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 172 p. HU-ISBN 978 963 89 8285 8. /A magyar rendvédelem-történet öröksége, 3./ HU-ISSN 2062-8447.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 43.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A hátország rendvédelme 1914-1918. 108-124.p. In SZIDIROPULOSZ Archimédesz (szerk.): *Trianoni Szemle Évkönyv.* VII. évfolyam. Budapest, 2015, Trianoni Kutatóintézet Közhasznú Alapítvány. 311 p. HU-ISSN 2060-2502.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 36.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordisnis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 28.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 51.sz. 43-56.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 31.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Karhatalom a polgári magyar állam rendvédelmében 1867-1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 52.sz. 83-94.p. HU-ISSN 1216-6774. 89.p.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 11.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordisnis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 77-84.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 14.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 42.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmuskori Magyar Királyság határőrizetében 1891-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVI.évf. (2016) 51.sz. 25-42.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 11.sz.jegyzet.

PARÁDI József: A magyar rendvédelem 1867-1918. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XVII.évf. (2017) 53.sz. 33-52.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 7.sz.jegyzet.

PÁJER Gyula: Hosszúkard. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XVIII.évf. (1928) 24.sz. 346-347.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 76.sz.jegyzet.

PÁLINKÁS András: A szolgálati kutyák alkalmazásának feladatköre és a feladatok alkalmazásának nehézségei. 94-105.p. In SZABÓ Andrea — ZSÁMBOKINÉ Ficskovszki Ágnes: *Az adó- és vámszolgálatok aktuális kihívásai. Konferencia és tanulmánykötet.* Budapest, 2016, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának Vám- és Pénzügyőr Tanszéke – Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőr Szakosztálya. 215 p. HU-ISBN 978 963 12 4933 0.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 55.sz.jegyzet.

A pénzügyőri tisztek ruhaátalánya. *Pénzügyőrségi Szemle,* (A *Jövedéki Lapok* melléklete) I.évf. (1929) 1.sz. 1-2.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi*

Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 27.sz.jegyzet.

A pénzügyőrök bakancsai. *Pénzügyigazgatás,* XXVII.évf. (1917) 7.sz. 108.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 9.sz.jegyzet ; 34.p. 44.sz.jegyzet.

A pénzügyőrségnek egyenruhával való ellátása. *Pénzügyőrségi Szaklap,* VIII.évf. (1915) 22.sz. 257-259.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 5.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség köréből. *Pénzügyigazgatás,* XXVI.évf. (1916) 15.sz. 228.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 7.sz.jegyzet ; 34.p. 44.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség köréből. *Pénzügyigazgatás,* XXX.évf. (1920) 6-8.p. 40-41.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 18.sz.jegyzet.

A Pénzügyőrség jelen és jövője. *Pénzügyigazgatás*, XXIXévf. (1919) 9-12.sz. 86.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 33.sz.jegyzet.

A pénzügyőrség és a Vörös Őrség. *Pénzügyigazgatás,* XXIX.évf. (1919) 9-12.sz. 86-87.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 33.sz.jegyzet.

A pénzügyőrségről. *Pénzügyigazgatás*, XXX.évf. (1920) 1-2.sz. 4-6.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 16.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet.

POLSTER Kálmán — EDVI Illés Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség szerepe a forradalmakban. Eredeti okmányok alapján. I. kötet. A m. kir. csendőrség forradalmasítása az 1918. évben és erkölcsi züllesztése az 1919. évben.* Miskolc, 1937, Lipcsey András. 18 p.
PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 4.sz.jegyzet.

Posztó és ruha a Pénzügyőrség részére. *Pénzügyigazgatás*, XXVIII.évf. (1918) 6.sz. 79.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 6.sz.jegyzet ; 34.p. 43.sz.jegyzet.

POTOCZKI Zoltán: A sójövedék rövid magyarországi története. 69-87.p. In CZENE-POLGÁR Viktória — ZSÁMBOKINÉ Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében.* Budapest, 2017, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. 246 p. HU-ISBN 978 615 00 0517 1.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 10.sz.jegyzet.

PRESZLY Lóránd: *A Magyar Királyi Csendőrség története 1881-1919.* Budapest, 1920, Honvédelmi Sajtóvállalat. 142 p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 21.sz.jegyzet.

R

RAVASZ István: A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi alkalmazásának szabályozása a HORTHY-korban, császári és királyi előzményekkel. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz. 51-68.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 35.sz.jegyzet.

REKTOR Béla: *A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története*. Cleveland, Ohio, USA, 1980, Árpád Könyvkiadó Vállalat. 552 p. USA-ISBN 0 934214 01 8.
története. Cleveland, Ohio, USA, 1980, Árpád Könyvkiadó Vállalat. 552 p. USA-ISBN 0 934214 01 8.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 32.sz.jegyzet + 74.sz.jegyzet.

Ruhaátalány. *Pénzügyőrségi szaklap,* XVII.évf. (1927) 12.sz. 195-196.p

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 22.sz.jegyzet ; 34.p. 52.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet + 65.sz.jegyzet.

A ruha-, iroda- és úti átalány rendezése. *Pénzügyőrségi Szemle,* (A *Jövedéki Lapok* melléklete) I.évf. (1929) 3.sz. 2.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 27.sz.jegyzet.

S-Sz

SALAMON Iván: A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* III.évf. (1993) 4.sz. 170-183.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1992. szeptember 29.-én Budapesten hangzott el, a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A dualista Magyarország rendvédelme"* című IV. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 38.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 10.sz.jegyzet.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 48.sz.jegyzet + 56.sz.jegyzet.

SALAMON Iván: Egyenruha, kényelem, demokrácia és gazdasági kihatásai 1868-1993. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* VIII. évf. (1998) 9.sz. 86-89.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1997. szeptember 22-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak. „*Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században"* című IX. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 1.sz.jegyzet.

SIVADÓ Máté: *Jelenkori drogpolitika Magyarországon és Európában, tengerentúli kitekintéssel.* Ph.D. Disszertáció (DTE Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola) Kézirat. Debrecen. 2015. 310 p.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 15.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet.

SOM Krisztián: *A magyar úti okmányok 1848–2012*. Budapest, 2014, Nemzetbiztonsági Szakszolgálat – Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 337 p. HU-ISBN 978 963 89 8283 4. /Segédtudományok a magyar rendvédelem-történet szolgálatában, 1./ HU-ISSN 2064-5333.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 45.sz.jegyzet.

SUBA János: A trianoni országhatárok kitűzésének politikai és technikai kérdései. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)*, IV. évf. (1994) 5.sz. 61-64.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „*Háború, forradalom, trianon"* című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

SUBA János: A magyar- csehszlovák határ helyszíni megállapítása és kitűzése 1921-1925. *Limes,* X. évf. (1997) 2. sz. HU-ISSN 0238-9266.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

SUBA János: Egy határmegállapító bizottság anatómiája: a magyar- csehszlovák határmegállapító bizottság szervezete 1921-1925. In PÁSZTOR Cecília (szerk.) *Ahol a határ elválaszt Trianon és következményei a Kárpát-medencében.* Balassagyarmat-Várpalota, 2002, Szindbád, 199-224. p. HU-ISBN 963 7243 45 3. /Kárpátia Könyvek./ HU-ISSN 1588-6328.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

SUBA János: A déli határszakasz határokmányainak története. 155-167.p. In HAUTZINGER Zoltán (szerk.): *Tanulmányok a „Magyar határőrzés – európai biztonság című tudományos konferenciáról.* Pécs, 2004, Magyar Hadtudományi Társaság Határőrizeti Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja. 255 p. HU-ISBN — /Pécsi határőr tudományos közlemények, VII./ HU-ISSN 1589-1645.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szer-

vezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

SUBA János: Karhatalmi formációk Magyarországon 1918–1920. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis*) XV. évf. (2008) 18.sz 131-142.p HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2004. október 13-án Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században."* című XVIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 33.sz.jegyzet.

SUBA János: A trianoni hármashatárok kijelölése. 276-281.p. In GÁL József — GULYÁS László (szerk.): *Régiók és határok. Eurórégiók, határmenti együttműködések.* Szeged, 2009, Szegedi Tudományegyetem. 292 p. HU-ISBN — /Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok, 4./ HU-ISSN 1788-7593.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

SUBA János: „Csendőralakulások" a Magyar Nemzeti Hadseregben, majd a Magyar Királyi Nemzeti Hadseregben 1919-1921. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 27-28-29-30.sz. 169-178.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2011. november 11-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben"* című XXVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 171.p. 2.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 45.sz.jegyzet.

SUBA László: A pénzügyőrségi sajtó kezdetei. *Hadtudományi Szemle,* VII.évf. (2017) 1.sz. 113-120.p. HU-ISSN 2060-0437.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 36.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A magyar pénzügyőr képzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz. 117-126.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 13.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 37.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A pénzügyi igazgatás szervezete és képzési rendszere a kiegyezéstől az I. világháború végéig. 124-137.p. In CZENE-POLGÁR Viktória — ZSÁMBOKINÉK Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében.* Budapest, 2017, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat. 246 p. HU-ISBN 978 615 00 0517 1.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 1.sz.jegyzet.

SZABÓ Endre: Mákony – Mámor – Gyilkosság. *Szolnok Megyei Néplap,* XXIII.évf. (1972) 103.sz. 3-4.p. HU-ISSN 0133-0756.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 59.sz.jegyzet.

SZABÓ Imre: *A burzsoá állam- és jogbölcselet Magyarországon.* Budapest, 1955, Akadémia Kiadó. 533 p.
PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 13.sz.jegyzet.

SZABÓ Margit: Akik leeresztették a sorompót a drogcsempészek előtt. *Új Dunántúli Napló,* V.évf. (1990) 14.sz. 6.p. HU-ISSN 0865-9133.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 52.sz.jegyzet.

SZABÓ Szilárd: Az osztrák-magyar katonai titkosszolgálat tehermentesítése: a kémelhárítás helyi intézményrendszrének és szervezetének kiépítése. 115-132.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Ünnepi tanulmányok ERNYES Mihály 65. születésnapja tiszteletére.* Budapest, 2016, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 193 p. HU-ISBN 978 615 80 3091 5. /Salutem, 3./ HU-ISSN 2416-2078.
PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 43.sz.jegyzet.

SZAKÁLY Sándor: *A magyar tábori csendőrség története 1938-1945.* Budapest, 2000[2], Ister. 173 p. HU-ISBN 963 92 4324 8.
PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 40.sz.jegyzet.

Szerkesztőségi közlemény. I. *Pénzügyigazgatás,* XXVIII.évf. (1918.) 3-4.sz. 44-45.p.
MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 11.sz.jegyzet ; 34.p. 44.sz.jegyzet.

SZIGETVÁRI Oszkár: A fővárosi rendőrség detektívtestülete 1885-1918. 133-162.p. In PARÁDI József et al. (szerk.): *Ünnepi parergák ERNYES Mihály 65. születésnapja tiszteletére.* Budapest, 2016, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. 193 p. HU-ISBN 978 615 80 3091 5. /Salutem, 3./ HU-ISSN 2416-2078. A tanulmány korábbi változata 2016. október 18.-án, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A katonailag szervezett fegyveres őrtestületek és a polgári fegyveres őrtestületek a XIX- XX. századi magyar állam határőrizetében"* című XXXI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 2.sz.jegyzet.

Szolgálati utasítás a Magyar Királyi Csendőrség számára. (Tervezet) Budapest, 1924, Pallas. 292 p.
PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 31.sz.jegyzet

Szombat este harapunk. *Magyar Ifjúság,* XXIX.évf. (1985) 46.sz. 16.p. HU-ISSN 0460-5551.
ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanul-

mány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 34.sz.jegyzet.

T-Ty

Titkos. Függelék az „Utasítások a M. Kir. Csendőrség számára" című szolgálati könyvhöz. (A hírszerző szolgálat ellátása és a kémkedés megakadályozása. Budapest, 1912, Magyar Királyi Állami Nyomda. 41 p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 44.sz.jegyzet.

TOLNAI Kálmán: *Kábulat.* Budapest, 1986, Népszava Lap- és Könyvkiadó. 368 p. HU-ISBN 963 32 2388 1.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 6.sz.jegyzet.

TOPOLÁNSZKY Ákos – RITTER Ildikó: *Jelentés a magyarországi kábítószer helyzetről.* Budapest, 1999, Ifjúsági- és Sportminisztérium. 183 p. HU-ISBN — /ISMertető, 1./ HU-ISSN 1785-3721.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 35.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet.

TORKOS Edina: *Drogkereskedelem pénzügyőri szemmel.* Szakdolgozat (Rendőrtiszti Főiskola) Kézirat. Budapest. 2004.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 38.sz.jegyzet.

TÓTH László: A Képviselőházi Őrség születésének története. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae PreasidiiOrdinis),* IV. évf. (1994) 5. sz. 36–41. p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1993. szeptember 21.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak „Háború, forradalom, Trianon" című V. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 21.sz.jegyzet.

TÓTH László et al. (szerk.): *A magyar királyi honvédség egyenruhái 1926-1945*. Budapest, 2009[2], Huniform. 239 p. HU-ISBN 978 963 06 7550 5.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 36.sz.jegyzet ; 34.p. 45.sz.jegyzet + 60.sz.jegyzet.

TUKACS Albert: *A Jövedéki Büntetőjog és Jövedéki Büntetőeljárás*. Budapest, 1937, Merkantil nyomda. 169.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 22.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet.

U-Ú

UJVÁRY ISTVÁN: Az amfetamin-típusú drogok kultúrtörténete, kémiája, farmakológiája és toxikológiája. *Psychiatria Hungarica,* XV.évf. (2000) 6.sz. 641-687.p. HU-ISSN 0237-7896.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 30.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet.

URI LÁSZLÓ: Kábítószer-ültetvények Koszovóban. *Belügyi Szemle,* LX.évf. (2012) 2.sz. 35-45.p. HU-ISSN 1789-4689.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 21.sz.jegyzet.

Új gyógyszer magyar-szovjet együttműködés alapján. *Békés Megyei Népújság*, XXXII.évf. (1977) 21.sz. 1.p. HU-ISSN 0133-0055.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 32.sz.jegyzet.

UJVÁRY István: Ádám és Éva: A kémiai dzsungel tiltott gyümölcsei. *Élet és Tudomány*, XLVIII.évf. (1993) 3.sz. 74-75.p. HU-ISSN 0013-6077.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 42.sz.jegyzet.

V-W

VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi tevékenységének szabályozása a dualizmus idején. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIII. évf. (2013) 31-32-33-34.sz. 185-196.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 11.sz.jegyzet.

VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi fellépésének gyakorlata. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz. 143-154.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. 52.p. 11.sz.jegyzet.

VEDÓ Attila: A Magyar Királyi Csendőrség közlekedési szolgálati ágának kialakulása és fejlődése. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz. 81-94.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2015. május 27-én, Budapesten hangzott a Báthory-Brassai konferencia rendvédelem-történeti szekcióján hangzott el. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 37.sz.jegyzet.

VÉGH Aladár: Egyenruházatunk. *Pénzügyőrségi Szaklap,* III.évf. (1910) 11.sz. 161-164.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 38.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet.

A Wrendl-féle lőfegyverről. *Pénzügyőrségi Szaklap,* V.évf. (1912) 23.sz. 358.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 70.sz.jegyzet.

Z-Zs

ZEIDLER Sándor: A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* XIV. évf. (2008) 17. sz. 116-137.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2003. november 12.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak *„A rendvédelem humán viszonyai”* című XVII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változta.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 19.sz.jegyzet.

ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis* VII.évf. (1997) 8.sz. 110-112.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 1996. október 29-én, hangzott el, Budapesten a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett magyar rendvédelem-történeti tudományos konferencia-sorozatnak *„A napóleoni közbizton-sági őrtestület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig”* című VIII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 43.sz.jegyzet.

ZEIDLER Sándor: Testőrségi rendfokozatok a polgári magyar állam időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz. 95-100.p. HU-ISSN 1216-6774. 98.p. 8.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója.”* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 15.sz.jegyzet ; 115.p. 44.sz.jegyzet.

CITÁCIÓS INDEX
PERIODIKÁK

B

Belügyi Szemle HU-ISSN 1218-8956 (1953-1962: Rendőrségi Szemle, 1963-1990: Belügyi Szemle, 1991-1994: Rendészeti Szemle, 1995-1996: a hatodik számmal befejezően Belügyi Szemle, 1996 –: hetedik-nyolcadik számmal kezdődően Rendészeti Szemle, 2010- Belügyi Szemle) A Belügyminisztérium havonta megjelenő központi tudományos folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p.17.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 77.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 25.sz.jegyzet.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet.

Békés Megyei Népújság HU-ISSN 0133-0055 (1946-1991) A Magyar Dolgozók Pártja Békés Megyei Intéző Bizottság (1948), MSZMP Békés Megyei Intézőbizottság (1956-1957), MSZMP Békés Megyei Végrehajtóbizottság (1957-1958), MSZMP Békés Megyei Bizottság (1958-1989) és a Békés Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága is (1960-1989), MSZP (1989-1991) kiadásával, naponta megjelenő regionális képes közéleti magazin.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet.

Börtönügyi Szemle HU-ISSN 1417-4758. (1990-) A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának negyedévente megjelenő tudományos szakfolyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 17.sz.jegyzet.

E-É

Esély HU-ISSN 0865-0810 (1989-) A HILSCHER Rezső Alapítvány kéthavonta megjelenő társadalom- és tudományos szociálpolitika szakmai folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 10.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet ; 22.p. 46.sz.jegyzet.

Élet és Tudomány HU-ISSN 1418-1665 (1946-) A Magyar Természettudományi Társulat (1948-1953), a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat (1953-1958), az Állami Lapkiadó Nemzeti Vállalat (1949-1950), a Folyóiratkiadó Nemzeti Vállalat (1950-1951), a Budapesti Lapkiadó (1951-1957), Gondolat Kiadó (1958), majd), a Gondolat Kiadó és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (1958-1964), a Budapesti Hírlapkiadó (1965-1994), a Budapesti Lap- és Közlönykiadó (1994-1996), a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. (1996-2000), majd a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft. és a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Élet és Tudomány Egyesülete közös kiadása (2001-2005), továbbá a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (2006), valamint a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (2007-) hetente megjelenő tudományos ismeret-

terjesztő képes magazinja, a folyóirat kiadása szünetelt a XI.évf. 43.sz. (1956. okt. 24.) és a XI.évf. 44.sz. (1956. dec. 19.) között. Élet és Tudomány címmel az Atheneum kiadásával 1923-1926-ban tudományos ismeretterjesztő könyvsorozat jelent meg.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 42.sz.jegyzet.

F

RTF Főiskolai figyelő plusz HU-ISSN 0866-4404, (1990-1995) A Rendőrtiszti Főiskola negyedévente megjelenő kiadványa. A tudományos közlésekkel szemben támasztott igényeknek megfelelő tanulmányok jelentek meg a periodikában szakmai lektorálás nyomán.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 11.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 64.sz.jegyzet ; 76.p. 85.sz.jegyzet.

Fundamentum HU-ISSN 1417-2844 (1994-2016) Az Emberi Jogi Információs és Dokumentációs Központ (Budapest) (1998), Emberi Jogi Információs és Dokumentációs Központ Alapítvány X.évf. (1999) 3.számától kezdve, majd az ELTE Társadalomtudományi Kara és az Emberi Jogi Információs és Dokumentációs Központ közös kiadásával (2006-2016) hetente megjelenő jogtudományi folyóirata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 14.sz.jegyzet 16.sz.jegyzet.

G-Gy

Győri Tanulmányok. Tudományos Szemle HU-ISSN 0209-4215. (1973-) Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatának és a Nemzeti Kulturális Alapnak rendszertelenül megjelenő társadalomtudományi folyóirata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 19.sz.jegyzet ; 22.p. 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 40.sz.jegyzet.

H

Hadtörténelmi Közlemények. HU-ISSN 0017-6540 (1887–) a Hadtörténeti Intézet és Múzeum negyedévente megjelenő tudományos folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 10.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p.25.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 40.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 58.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 26.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet.

Hadtudományi Szemle HU-ISSN 2060-0437 (2008 -) A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának negyedévente megjelenő szakmai folyóirata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 36.sz.jegyzet.

Határőrségi Tanulmányok Lásd *Határrendészeti Tanulmányok*

Határőrségi Tudományos Közlemények Lásd *Határrendészeti Tanulmányok*

Határrendészeti Tanulmányok. *Határőrségi Tudományos Közlemények* (1991-1992) *Határőrségi Tanulmányok* (1993-2003)***, Határrendészeti Tanulmányok*** HU-ISSN 1786-2345 (2004-2008) A Határőrség szakmai tudományos folyóirata. Változó sűrűséggel jelent meg. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 11.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 18.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 60.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet.

Honvédségi Közlemények Lásd *Új Honvédségi Közlemények.*

L-Ly

Limes HU-ISSN 0238-9266, (1988-) Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat levéltárának kiadványa. 1988-tól 2003-ig rendszertelenül, évente többször, 2004-től negyedévente megjelenő képes történelmi folyóirat.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 9.sz.jegyzet.

M

Magyar Ifjúság HU-ISSN 0460-5551 (1957-1982) a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség hetente megjelenő képes közéleti magazinja.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 34.sz.jegyzet.

Magyar Közigazgatás (2011-) HU-ISSN 0865-736X. A Nemzeti Közigazgatási Intézet negyedévente megjelenő tudományos folyóirata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 1.sz.jegyzet.

Magyar Rendészet HU-ISSN 1586-2895. (2000-) A Rendőrtiszti Főiskola gondozásában kéthavonta megjelenő szakmai folyóirat, mely a tudományos közlésekkel szemben támasztott igényeknek megfelelő tanulmányokat közöl.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 3.sz.jegyzet.

N-Ny

Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények. *ZMKA Akadémiai Közlemények.* HU-ISSN 1218-5507, *Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Közleményei* 1966–1996, ***Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények.*** (HU-ISSN 1417-7323) 1997–. Negyedévente megjelenő tudományos folyóirat. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 10.sz. jegyzet.

Nógrád Megyei Hírlap HU-ISSN 1215-9042. (1990-) Az AS-M Nógrád Megye Lapkiadó Vállalat (1990-2014), majd a Palóc Média (XXV.évf. 1.sz. 2014. I. 2.-től), végül a Nógrád Hírcentrum (XXVII.évf. 1.sz. 2016. I. 4.-től) kiadásával megjelenő képes közéleti magazin.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 57.sz.jegyzet.

P

Pénzügyigazgatás (1900. I. 1. – 1920. I. 10.) a pénzügyigazgatóságok, a pénzügyi számvevőségek, a kir. adóhivatalok, a pénzügyőrség, a kir. sóhivatalok és a kir. vámhivatalok szakközlönye.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 6.sz.jegyzet + 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet + 9.sz.jegyzet + 11.sz.jegyzet ; 33.p. 16.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet ; 34.p. 42.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet + 44.sz.jegyzet.

Pénzügyőrségi Szaklap (1908. IV. 10. 1944. IX. 30.) A Magyar Királyi Pénzügyőrség szakmai lapja.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 4.sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet ; 33.p. 20.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 38.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet ; 34.p. 47.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet + 55.sz.jegyzet + 65.sz.jegyzet + 67.sz.jegyzet + 70.sz.jegyzet + 76.sz.jegyzet + 77.sz.jegyzet + 78.sz.jegyzet + 79.sz.jegyzet + 80.sz.jegyzet ; 35.p. 81.sz.jegyzet.

Pénzügyőrségi Szemle (1929. VI. 28. – 1929. XI. 11.) *Jövedéki Lapok* melléklete.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 27.sz.jegyzet.

Psychiatria Hungarica HU-ISSN 0237-7896 (1986-) Az Animula Egyesület (1995, 1998), majd a Magyar Pszichiátriai Társaság (1999-) kiadásával 1986-1990 között negyedévente, 1992-2012 között kéthavonta, 2013-tól ismét negyedévente megjelenő pszihiátriai tudományos folyóirat.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 30.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet.

R

Rendészeti Szemle Lásd *Belügyi Szemle*

Rendészeti Tanulmányok HU-ISSN 1216-5018 (1992-1994 A megjelenés 1993-ban szünetelt.) A BM Rendészeti Kutató Intézet évente többször megjelenő tudományos és szakmai folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 63.sz.jegyzet.

Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) HU-ISSN 1216-6774 (1991 —) Megjelenik évente 1-2 alkalommal. A tudományos közlésekkel szemben támasztott igényeknek megfelelő tanulmányok jelennek meg a periodikában szakmai lektorálás nyomán. A periodikát a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság publikálja.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 3.sz.jegyzet + 7.sz.jegyzet + 9.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet + 11.sz.jegyzet + 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 9.sz.jegyzet + 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet + 16.sz.jegyzet + 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet ; 115.p. 24.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet + 38.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet + 43.sz.jegyzet + 44.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 11.sz.jegyzet ; 101.p. 34.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 40.sz.jegyzet + 42.sz.jegyzet + 45.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 3.sz.jegyzet ; 75.p.18.sz.jegyzet + 19.sz.jegyzet + 22.sz.jegyzet + 33.sz.jegyzet + 34.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet + 37.sz.jegyzet + 45.sz.jegyzet + 55.sz.jegyzet + 62.sz.jegyzet + 72.sz.jegyzet + 73.sz.jegyzet ; 76.p. 75.sz.jegyzet + 76.sz.jegyzet + 78.sz.jegyzet + 79.sz.jegyzet + 81.sz.jegyzet + 82.sz.jegyzet + 83.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 10.sz.jegyzet + 11.sz.jegyzet + 17.sz.jegyzet + 18.sz.jegyzet + 20.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet + 23.sz.jegyzet + 24.sz.jegyzet + 26.sz.jegyzet + 27.sz.jegyzet + 28.sz.jegyzet + 29.sz.jegyzet + 30.sz.jegyzet + 31.sz.jegyzet + 32.sz.jegyzet + 36.sz.jegyzet + 39.sz.jegyzet + 41.sz.jegyzet + 46.sz.jegyzet + 47.sz.jegyzet + 48.sz.jegyzet + 49.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 1.sz.jegyzet + 10.sz.jegyzet ; 33.p. 33.sz.jegyzet ; 34.p. .sz.jegyzet + 54.sz.jegyzet.

Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Preasidii Ordinis) HU-ISSN 1785-3257 (1995-) A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság évente két alkalommal megjelenő, a magyar nemzeti rendvédelem-történet művelésének operatív eseményeiről tájékoztatást nyújtó periodikája.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 39.sz.jegyzet.

S-Sz

Statisztikai Szemle HU-ISSN 0039-0690 (1949-) a Magyar Központi Statisztikai Hivatal havonta megjelenő tudományos szakmai folyóirata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 48.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet.

Századok HU-ISSN 0039-8098 (1867 —) A Magyar Történelmi Társulat negyedévente megjelenő tudományos folyóirata. A periodikában a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő jegyzetekkel ellátott tanulmányok szakmai lektorálás nyomán jelennek meg.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 4.sz.jegyzet + 5.sz.jegyzet + 21.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 9.sz.jegyzet.

Szolnok Megyei Néplap HU-ISSN 0133-0756 (1950-1989) A Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok Megyei Bizottsága és a Szolnok Megyei Tanács naponta megjelenő képes közéleti magazinja.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 59.sz.jegyzet.

U-Ú

Új Dunántúli Napló HU-ISSN 0865-9133 (1990-) Az Pécs AS-M Kft. Baranya Megyei Iroda (1990-2014), majd a Mediaworks Regionális Kiadó Kft. Baranya Megyei Iroda (XXVI.évf. [2015] 1.sz. 2015. I. 2-tól), végül a Mediaworks Hungary Kft. (XXVII.évf. 2016. májusától) kiadásával megjelenő képes közéleti napilap.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 22.p. 27.sz.jegyzet + 51.sz.jegyzet + 52.sz.jegyzet.

Új Honvédségi Szemle, HU-ISSN 1216-7436 (1946-) A Magyar Honvédség 1946-ban *Honvédségi Szemle* címmel indított központi folyóirata, amely 2008-tól ***Új Honvédségi Szemle*** néven jelent meg. Havonta megjelenő folyóirat. A tudományos közlésekkel szemben támasztott igényeknek megfelelő tanulmányok jelennek meg a periodikában szakmai lektorálás nyomán.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 76.p. 80.sz.jegyzet.

Z-Zs

ZMKA Akadémiai Közlemények Lásd *Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények*

CITÁCIÓS INDEX
LEVÉL-, IRAT- ÉS DOKUMENTUMTÁRAK

H

Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténelmi Levéltár (HIM-HL)

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 48.sz.jegyzet.

M

Magyar Országos Levéltár (MOL) /Magyar Nemzeti Levéltár (MNL)

[korábban: Országos Levéltár (OL)]

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 21.p. 7.sz.jegyzet + 8.sz.jegyzet ; 22.p. 45.sz.jegyzet.

N-Ny

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzügyőr- és Adózástörténeti Múzeum Dokumentumgyűjteménye (NAV.PAM.D.)

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 12.sz.jegyzet + 13.sz.jegyzet ; 33.p. 14.sz.jegyzet + 15.sz.jegyzet ; 34.p. 53.sz.jegyzet + 61.sz.jegyzet + 69.sz.jegyzet + 71.sz.jegyzet.

CITÁCIÓS INDEX
JOGSZABÁLYOK

1723

Pragmatica Sanctio
1723/I.tc. az ország s az ahhoz kapcsolt részek karai és rendei Ő császári és királyi szent felségének szabadságaik s kiváltságaik atyai és legkegyelmesebb megerősítéseért s a karok és rendek közepette saját legszentségesb személyében megjelenéséért legnagyobb köszönetet mondanak.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 3.sz.jegyzet.

Pragmatica Sanctio
1723/II.tc. Ő császári és királyi legszentségesebb felsége fölséges osztrák háza nőágának Magyarország Szent Koronájában s a régtől fogva hozzákapcsolt részekben való folytonos királyi örökösödéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 3.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 3.sz.jegyzet.

1867

1867/XII.tc. a Magyar Korona országai és az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országok között fennforgó közös érdekű viszonyokról, s ezek elintézésének módjáról.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 1.sz.jegyzet + 4.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 2.sz.jegyzet.

Nr.146/1867. Gesetz vom 21. Dezember 1867. Betreffend die allen Ländern der österreichischen Monarchie gemeinsamen Angelegenheiten und die Art ihrer Behandlung. [Az osztrák monarchia közös ügyei és azok kezelési modjának tárgyában.] *Reichs – Gesetz – Blatt für das Kaiserthum Österreich,* (1867). 401-406.p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 1.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 2.sz.jegyzet.

Nr.147/1867. Gesetz vom 21. Dezember 1867. 407.p. Womit der zeitpunkt bestimmt wird, mit welchem das gesetz wodurch das grundgesetz über die Reichsvertretung vom 26 Februar 1861 abgeändert wird, das Staatsgrundgesetz über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger für die im Reichsrate vertretenen Königreiche und Länder, das Staatsgrundgesetz über die Ginsetzung eines Reichsgerichtes, das Staatsgrundgesetz über die Richterliche Gewalt, das Staatsgrundgesetz über die Ausübung der Regierungs- und der Bollzugsgewalt, endlich das Gesetz betreffend die allen Ländern der österreichischen Monarchie Gemeinsamen Angelegenheiten und die Art ihrer Behandlung Wirtsamseit zu treten haben. [Azon időpont mikortól az 1861. II. 26-ai birodalmi alkotmány megváltoztatásra kerül, az alaptörvény a társországok, az örökös tartományok és a polgárok jogainak alapját képezi. Az alaptörvény meghatározó a törvényhozás a birodalmi bíróságok és a közigazgatás számára. Végezetül az alaptörvény a kormányzati és a végrehajtó hatalom, illetőleg az Osztrák Monarchia minden része és országa, valamint a közös ügyek és azok intézésének módja tekintetében hatályosul.] *Reichs – Gesetz – Blatt für das Kaiserthum Österreich,* (1867). 407.p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 1.sz.jegyzet.

1867/XV.tc. az államadósságok után a Magyar Korona országai által vállalandó évi járulékról.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

1867/XVI.tc. a magyar korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1867/XVIII.tc. az 1868-dik év első évharmada folytán viselendő közterhekről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868

1868/II.tc. a czukor és égetett szeszes italok kivitelénél visszatérítendő fogyasztási adóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/IV.tc. az 1868-ik évi május hó elsejétől ugyanazon évi június hó 30-áig viselendő közterhekről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/X.tc. az 1868-dik évi július hó elsejétől ugyanazon évi september hó 30-áig viselendő közterhekről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XI.tc. a sójövedék iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 7.sz.jegyzet.

1868/XIV. a dohányjövedék iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 7.sz.jegyzet.

1868/XV.tc. a lottójövedék iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XVI.tc. a szeszadóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 7.sz.jegyzet.

1868/XVII.tc. a bor- és hús-fogyasztási adó iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XIX.tc. a söradóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 7.sz.jegyzet.

1868/XX.tc. a czukoradó iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 7.sz.jegyzet.

1868/XXI.tc. a közadók kivetése, befizetése, biztosítása, behajtása és pénzügyi törvényszékek felállítása iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XXII.tc. a házadóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XXIV.tc. a személyes kereseti adóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XXV.tc. a földadóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XXVI.tc. a jövedelemadóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XXXIV.tc. a személyes kereseti adóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1868/XXXV.tc. a bor- és húsfogyasztási adóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1869

1869/XVIII.tc. a bor- és húsfogyasztási adóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1869/XIX.tc. a dohány-jövedék iránt.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1869/XX.tc. a czukoradóról.
SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szer-

vezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1869/XXI.tc. a ház-, jövedelem- és személyes kereseti adóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1870

1870/XX.tc. a szőlőváltsági kötvények szelvényadójáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1870/XLII.tc. a köztörvényhatóságok rendezéséről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 2.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 14.sz.jegyzet.

1870/LI.tc. a házadóról szóló 1868/XXII.tc. némely §-ainak módosításáról és érvényének meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1870/LII.tc. a személyes kereseti adóról szóló 1868/XXIV.tc. érvényének meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1870/LIII.tc. a dohány-jövedékről szóló 1868/XIV.tc. érvényének meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1870/LVI.tc. a bor- és húsfogyasztási adóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1870/LVII.tc. a czukoradóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871

1871/XVIII.tc. a községek rendezéséről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 2.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 14.sz.jegyzet.

1871/LVI.tc. a földadóról szóló 1868/XXV.tc. érvényének meghosszabbítása iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871/LVII.tc. a házadóról szóló 1868/XXII. és 1870/LI. törvénycikkek érvényének meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871/LVIII.tc. a jövedelemadóról szóló 1868/XXVI.tc. és 1870/LI.tc. hatályának meghosszabbításáról és a jövedelemadószabályok 82., 83. §-annak értelmezéséről, illetőleg módosításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871/LIX.tc. a személyes kereseti adóról szóló 1868/XXIV. és XXXIV. törvénycikkek érvényének meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871/LX.tc. a dohányjövedékről szóló 1868/XIV.tc. hatályának meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871/LXI.tc. a bor- és húsfogyasztási adótörvény és szabályok módosítása, és ezek érvényének meghosszabbítása iránt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőr-*

ség alapításának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1871/LXII.tc. a czukoradóról szóló 1868/XX.tc. hatályának meghosszabbításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 6.sz.jegyzet.

1878

1878/V.tc. a magyar büntetőtörvénykönyv a büntettekről és a vétségekről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 23.sz.jegyzet.

1878/XX.tc. a Magyar Korona országai és Ő Felsége többi királyságai és országai közt kötött vám- és kereskedelmi szövetségről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1878/XXI.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1881

1881/II.tc. a csendőrség legénységi állományának a kiegészítéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 21.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 15.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet.

1881/III.tc. a közbiztonsági szolgálat szervezéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 21.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 15.sz.jegyzet + 35.sz.jegyzet.

1881/XXI.tc. a Budapest-fővárosi rendőrségről.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 12.sz.jegyzet.

1882

1882/XVI.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1882/XVIII.tc. az ásványolajvám felemeléséről és az ásványolaj adóról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 7.sz.jegyzet.

1887

1887/XXIV.tc. az 1878/XX.tc.-be iktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbításáról.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1887/XXV.tc. az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifájáról szóló 1882/XVI.tc. módosításáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1889

1889/XVI.tc. a Fiume és Trieszt szabadkikötők területének az osztrák-magyar általános vámterületbe való beolvasztására nézve az 1887/XXIV.tc. 2. §-ában kitűzött határidőnek elhalasztásáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1897

1897/VIII.tc. az 1878/XX.tc.-be iktatott és az 1887/XXIV.tc-kel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség VI. cikkelyének módosításáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1898

1898/I.tc. a vám- és bankügyeknek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1999

1899/XXX.tc. a vám- és kereskedelmi viszonyokról és ezekkel összefüggő némely kérdésnek a rendezéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1903

1903/VI. tc. az útlevélügyről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 16.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 44.sz.jegyzet.

1903/VIII. tc. a határrendőrségről.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 13.sz.jegyzet + 38.sz.jegyzet.

1907

1907/LIII.tc. az autonóm vámtarifáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1908/XII.tc. a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak az Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való szabályozás tárgyában Budapesten 1907. évi október hó 8.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

1912

1912/LXIII.tc. a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 46.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 40.sz.jegyzet.

1912/LXVII. tc. a képviselőházi őrség felállításáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 21.sz.jegyzet.

1916

1916/XXXVII. tc. a Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrségről.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 14.sz.jegyzet.

1917

1917/XVII.tc. a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak Ő Felsége uralkodása alatt álló többi országgal való ideiglenes szabályozása iránt 1917. év november hó 18.-án kötött szerződés beczikkelyezéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 4.sz.jegyzet.

1917/XVIII.tc. az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának és az érme- és pénzrendszerre vonatkozó szerződésnek ideiglenes meghosszabbításáról, valamint az ezekkel kapcsolatos ügyek rendezéséről.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 100.p. 15.sz.jegyzet.

1921

1921/III. tc. az állami és a társadalmi rend hatályosabb védelméről.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 2.sz.jegyzet ; 75.p. 25.sz.jegyzet.

1921/XI.tc. a gyújtószeradóról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 23.sz.jegyzet.

1922

1922/VII.tc. a Magyar Királyi Állami Rendőrség és a Magyar Királyi Csendőrség létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverzésének megállapításáról.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 8s.z.jegyzet.

1922/VIII.tc. a Magyar Királyi Vámőrség, a Magyar Királyi Pénzügyőrség létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverkezésének megállapításáról.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 68.sz.jegyzet.

1922/XI.tc. a trianoni békeszerződés katonai rendelkezései között foglalt egyes tilalmak és korlátozások végrehajtásáról.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 68.sz.jegyzet.

1922/XIV.tc. a Magyar Királyi Folyamőrség szervezéséről, létszámának, kiegészítési módjának és felfegyverkezésének megállapításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 20.sz.jegyzet.

1924

1924/XIX.tc. a vámjog szabályozásáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 17.sz.jegyzet.

1924/XXI.tc. a vámtarifáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőr-*

ség alapításának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 17.sz.jegyzet.

1928

1928/VI.tc. a közúti gépjáróművek közúti célokra való megadóztatásáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 17.sz.jegyzet.

1928/XXXVIII.tc. a gyújtószeradóról szóló 1921. évi XI. tc. egyes rendelkezéseinek módosításáról, illetve kiegészítéséről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 17.sz.jegyzet.

1936

1936/IV.tc. a fémjelzésről.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 17.sz.jegyzet.

1939

1939/II.tc. a honvédelemről.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 59.sz.jegyzet.

Rendeletek, határozatok, utasítások

1867

A magyar királyi pénzügyministernek 1867. évi márcz. 26-án kelt rendelete mindenféle jövedéki vétségek és mulasztások miatt kiszabott büntetések, s ezek következményeinek elengedése iránt. *Magyarországi Rendeletek Tára,* I.évf. (1867) I.füzet. 56-58.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 114.p. 6.sz.jegyzet.

1885

21 499/1885. (X. 12.) PM.kr. a pénzügyőri biztosi vizsgának a m. kir. pénzügyminisztérium kebelében alakított bizottság előtt leendő letétele tárgyában. *Magyarországi rendeletek Tára,* XIX.évf. (1885) I.füzet. 1251-1260.p.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 115.p. 35.sz.jegyzet.

1891

50 431/1891. (VII. 1.) BM.r.. a m. kir. belügyminisztérnek 50.431. szám alatt I. Besztercze-Naszód, II. Maros-Torda, III. Csik, IV. Háromszék, V. Brassó, VI. Fogaras, VII. Szeben, VIII. Hunyad és IX. Krassó-Szörény vármegye közönségéhez intézett rendelete, az 1888. évi XIV. törvényczikkel beczikkelyezett magyar-román határegyezmény alapján kiadott határőrizeti utasitás tárgyában. *Magyarországi Rendeletek Tára,* XXV.évf. (1891) I.füzet. 879-902.p.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 101.p. 33.sz.jegyzet.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 37.sz.jegyzet.

1905

5 692/1905. (XII.29.) ME.r. a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetéséről. *Magyarországi rendeletek Tára,* XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455.p.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 13.sz.jegyzet + 38.sz.jegyzet.

91 000/1905. (XII. 29.) BM.kr. valamennyi törvényhatósághoz Fiume város kivételével a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetésének a végrehajtásáról. *Magyarországi rendeletek Tára,* XXXIX.évf. (1905) I.füzet. 1455-1541.p.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774. 52.p. 38.sz.jegyzet.

1911

129 870/1911 (XII. 5.) PM.kr. a fegyveres erő tagjai (csendőrség) és a katonai határőrizeti szolgálatban (tengerpartvédelemben) közreműködő pénzügyőrség közötti kölcsönös tisztelgés és ezzel kapcsolatosan a tengeri pénzügyőrség rangfokozati jelvényeinek módosítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XXXVIII.évf. (1912) 31.sz. 929-935.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 51.sz.jegyzet.

1912

4 545/1912 (III. 16.) PM.kr. a Magyar Királyi Pénzügyőrség vitorlavászon egyenruhával leendő ellátása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XXXIX.évf. (1912) 10.sz. 216-217.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 32.p. 3.sz.jegyzet.

1919

5 047/1919. (X. 1.) ME.r. a rendőrség államosításáról. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LIII.évf. (1919) I.füzet. 752-767.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 18.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 5.sz.jegyzet.

8 652/1919 (II. 14.) PM.kr. a pénzügyőri altisztek rangfokozati jelvényeinek újabb meghatározása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XLVI.évf. (1919) 6.sz. 246-247.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 32.sz.jegyzet ; 34.p. 51.sz.jegyzet.

1920

8 289/1920. (IX. 29.) ME.r. a határforgalmi katonai felügyelő kinevezéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LIV.évf. (1920) I.füzet. 465-466.p.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 46.sz.jegyzet.

281 048/1920. (II. 4.) HM.r. önkényes újítások és szabálytalan öltözködés. Ruhabeszerzés. *Honvédségi Közlöny, (kisközlöny)* IV.évf. (1920) 6.sz. 43.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság

által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 36.sz.jegyzet ; 34.p. 46.sz.jegyzet + 50.sz.jegyzet.

1921

6 200/1921. (VIII. 25.) ME.r. a vámőrség létesítéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LV.évf. (1922) I.füzet. 223-232.p.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 53.sz.jegyzet.

156 338/1921. (XI. 5.) PM.kr. a Magyar Királyi Pénzügyőrség részére rendszeresített hivatali egyenruha és fegyverzet viselésének korlátozása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* XLVIII.évf. (1921) 31.sz. 2766-2767.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 34.sz.jegyzet.

1922

102 837/1922. (VI.28.) BM.r. az 1922/VII.tc.-nek a Magyar Királyi Állami Rendőrségre vonatkozó rendelkezései végrehajtása. 282-288.p.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 9.sz.jegyzet.

1923

8 270/1923. (XI. 23.) ME.r. a folyamrendészet gyakorlásáról és a m. kir. folyamőrség szervezéséről, létszáma kiegészítési módjainak és felfegyverzésének megállapításáról szóló 1922: XIV. t.-c. végrehajtásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LVII.évf. (1923) I.füzet. 335-340.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 20.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 66.sz.jegyzet.

1925

117 363/1925 (X.10.) PM.kr. a pénzügyőri altisztek szolgálati táskával ellátásának tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 21.sz.jegyzet ; 34.p. 71.sz.jegyzet.

1926

150 649/1926 (X. 11.) PM.kr. a 117 363/1925. (X. 10.) PM.kr. végrehajtása tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 21.sz.jegyzet ; 34.p. 53.sz.jegyzet.

156 150/1926 (XI. 11.) PM.kr. pénzügyőr altisztek zsinórral felszerelt sípokkal ellátása tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi*

Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 21.sz.jegyzet ; 34.p. 71.sz.jegyzet.

150 648/1926 (XI. 16.) PM.kr. pénzügyőri személyi felszerelés készletezése tárgyában. HECKENAST Kálmán: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetése és szolgálatára vonatkozó törvények, szabályok, utasítások, rendeletek és elvi jelentőségű határozatok gyűjteménye.* Budapest, 1911, Magyar Királyi Állami Nyomda. 810 p. (Beragasztott oldal. NAV.PAM. könyvtár.)

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 21.sz.jegyzet.

1927

79 681/1927 (VII. 30) PM.r. a pénzügyőr tisztviselők és altisztek rangfokozati jelvényeinek újabb megállapítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LIV.évf. (1927) 29.sz. 1053-1054.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 75.sz.jegyzet.

74 040/1927 (VI. 9.) PM.ut. a pénzügyőri altisztek egyenruházatának biztosítása tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LIV.évf. (1927) 20.sz. 613-621.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 22.sz.jegyzet ; 34.p. 54.sz.jegyzet.

1928

18 400/1928. (VII. 15.) PM.r. a jövedéki büntető jog anyagi szabályainak megalkotásáról és a jövedéki büntető eljárás szabályozásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára.* LXII.évf. (1928) I.füzet. 1318-1363.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 22.sz.jegyzet.

45 400/1928. (VII. 15.) PM.r. a jövedéki büntető jog anyagi szabályainak megalkotásáról és a jövedéki büntető eljárás szabályozásáról az éigazságügyminiszterrrel egyetértőleg kiadott 18 400/1928. (VII. 15.) PM.r. végrehajtásáról. *Magyarországi Rendeletek Tára.* LXII.évf. (1928) I.füzet. 1363-1447.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 22.sz.jegyzet.

1931

6 500/1931. (XI. 30.) ME.r. a rendőrség szervezeti változásairól. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LXV.évf. (1931) XII.füzet. 1533-1534.p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 19.sz.jegyzet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 74.p. 10.sz.jegyzet.

1933

22 117/1933. (XII. 30.) PM.r. nyomozó csoportok felállításáról. NAGY Ferenc: *A Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetére és szolgálatára vonatkozó szabályok.* 390.p. Budapest, 1941, a szerző kiadása. 608 p.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 133.p. 26.sz.jegyzet.

1940

182 300/1940 (XII. 19.) PM.r. a Magyar Királyi Pénzügyőr altisztek fegyverzetére vonatkozó rendelkezések tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXVII.évf. (1940) 1.sz. 2.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 34.p. 80.s.zjegyzet.

1941

71 900/1941 (III. 19.) PM.r. a Magyar Királyi Pénzügyőrség fegyverzet kezelési utasításának, valamint egyenruházati és felszerelési szabályzatának módosítása tárgyában.
Pénzügyi Közlöny, LXVIII.évf. (1941) 7.sz. 170.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 35.p. 83.sz.jegyzet.

1943

214 632/1943. (XII. 1.) PM.kr. központilag beszerzett fekete nadrágszövet és tisztviselői zubbonyszövet kiadásának szabályozása. *Pénzügyőrségi Szaklap*, XXXIII.évf. (1943) 12.sz. 4-5.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 28.sz.jegyzet.

1944

2 300/1944. (VI.21.) ME.r. a m.kir. rendőrség átszervezéséről. *Magyarországi Rendeletek Tára,* LXXVIII.évf. (1944) 1.sz. 1063-1065.p.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774. 75.p. 20.sz.jegyzet.

95 578/1944. (II. 10.) PM.kr. a pénzügyőrség részére fehérneműek és kesztyűk beszerzésének megkönnyítése.
Pénzügyőrségi Szaklap, XXXIV.évf. (1944) 2.sz. 5.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 33.p. 29.sz.jegyzet.

1945

27 600/1945. (V. 12.) PM.r. a pénzügyőrség átszervezése tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXXII.évf. (1945) 2.sz. 28-32.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 35.p. 82.sz.jegyzet.

272 200/1945. (VII. 20.) PM.r. a pénzügyőrség átszervezése tárgyában. *Pénzügyi Közlöny,* LXXII.évf. (1945) 3.sz. 134-137.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata. 35.p. 82.sz.jegyzet.

INDEX NOMINUM

A-á

ÁRPÁD-ház A honfoglaló ÁRPÁD vezér fiúági leszármazottai tartoztak az ÁRPÁD-házba, közülük kerültek ki a Magyar Királyság királyai a fiúági kihalásáig.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

B

BENCZE József (Szikszó, 1954. III. 23.-) Rendőr altábornagy, 2007. V. 29. – 2010. VI. 30. a Magyar Rendőrség Országos Rendőr-főkapitánya.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

BUD János (Dragoménfalva, Máramaros vármegye, 1880. V. 30. – Budapest, 1950. VIII. 7.) A statisztikai hivatalhoz, majd a közélelmezési hivatalhoz beosztott minisztériumi tisztviselő, illetve műegyetemi tanár. A közélelmezés irányításával megbízva, a miniszter mellé államtitkári hatáskörrel beosztva 1921. XII. 29. – 1922. X. 17.; az Országos Közélelmezési Tanács és a közélelmezésügyek irányításával megbízott tárca nélküli miniszter 1922. X. 17. – 1924. V. 21.; a minisztertanács által meghatározott, pénzügyminisztériumi ügykör ideiglenes ellátásával megbízott tárca nélküli miniszter 1924. V. 21. 1924. IX. 15.; pénzügyminiszter 1924. IX. 15. – 1928. IX. 5.; az ország gazdasági politikájának egységes irányának tárca nélküli közgazdasági minisztere 1928. IX. 5. – 1931. VIII. 24.; kereskedelemügyi miniszter 1929. VIII. 31. – 1931. VIII. 24.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

C-Cs

CLAUSEWITZ Karl Gottlieb von (1780-1831) porosz katona, hadtörténész , katonai teoretikus.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

Ferenc József (Bécs, 1830. VIII. 18. — Bécs, 1916. XI. 21.) Született osztrák főherceg, 1867-től haláláig Magyarország megkoronázott apostoli királya. A Habsburg Monarchia leghosszabb ideig (68 évig) uralkodó tagja.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

H

HABSBURG-ház (majd a HABSBURG-LOTHARINGIAI-ház), Közép-Európa több országának — így Magyarország és az osztrák tartományok — uralkodóit adó család.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

HORTHY Miklós nagybányai vitéz. altengernagy, Magyarország kormányzója (Kenderes 1868. VI. 18. — Estoril, Portugália 1957. II. 9.)

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

K

KARÁCSONY István magyar származású mérnök, az angol Vickers-típusú páncélkocsi tervezője, mely típusból néhány példány megvételére a trianoni békediktátum után a győztes hatalmak engedélyt adtak tömegoszlatási célból a Magyar Királyi Állami Rendőrség számára.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

KÉRI Kálmán (Szepes vármegye, Igló, 1901. VII. 25. — Budapest, 1994. V. 26.) tüzér tiszt, 1935. VIII. 1-től 1937. V.1-ig az *Országos Légvédelmi Parancsnokság* vk. főnökhelyettese volt, majd ismét a HM VI-7/k. (7.vkf.) osztályon szolgált, 1938. X. 5-től a *Központi Szállítás Vezetőség* parancsnokaként. 1941. IV. 1. - 1941. VIII. 1. között a vkf. 2. osztályán teljesített szolgálatot., majd 1942. X.1-ig pozsonyi katonai attasé volt. Közben, 1942. VIII. 1-én nevezték ki a honvédelmi miniszter szárnysegédévé. 1942. XI. 1-től vezérkari ezredes. 1944. VI. 15-től a VI. hadtest, 1944. VIII. 10-től az *1.magyar hadsereg* vezérkari főnöke. 1944. X. 16-án átment a szovjet csapatokhoz. Bekapcsolódott a *Moszkvai Magyar Bizottság* munkájába. A nyilas hatalom „hűtlenség" címén 1945. I.18-án lefokozta. 1945. I. 19-től a Debrecenben szerveződő honvédelmi minisztérium katonai főnöke. 1945. III. 5-én letartóztatták, majd szabadon bocsátottáák, de tényleges viszonyát megszüntették. 1945. VIII. 8. – 1945. XII. 31. között politikai fogoly. 1949-ben ismét letartóztatták, Kistarcsán, majd a recski kényszermunkatáborban tartották fogva, ahonnan 1953-ban szabadult. Éjjeliőrként, portásként, raktárosként, majd pincemesterként dolgozott. 1988-tól a *Recski Szövetség*, majd haláláig a *Honvéd Hagyományőrző Egyesület* elnöke volt. 1990. III. 1-vel kinevezték tartalékos vezérőrnaggyá, 1991. III. 14-től pedig tartalékos vezérezredessé 1990. V. 2-tól haláláig a Magyar Demokrata Fórum képviselőjeként az országgyűlés korelnöke volt.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

L-Ly

Dr. nagylónyai és vásárosnaményi LÓNYAY Menyhért (1871-től gróf) (Nagylónya, Bereg vármegye 1822. I. 6. – Budapest, 1884. XI. 3.) Bölcsészdoktor, DEÁK Ferenc és gróf ANDRÁSSY Gyula pénzügyi tanácsadója. A Magyar Tudománbyos akadémia alelnöke majd elnöke. Pénzügyminisztériumi tanácsos 1848. IX. 5. – 1849. VIII. 11. , megbízott pénzügyminisztériumi államtitkár 1849. V. 6. 1849. VIII. 11. , pénzügyminiszter 1867. II. 20. – 1870. V. 21. , közös pénzügyminiszter 1870. V. 21. – 1871. XI. 14. , miniszterelnök 1871. XI. 14. – 1872. XII. 4. , honvédelmi miniszter 1871. XI. 14. – 1872. XII. 5.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

M

MAGYARY Zoltán (Tata, 1888.– Héreg, 1945.) Köztisztviselő, egyetemi tanár és jogtudos a két világháború közötti Magyar Királyságban.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

O-Ö

OLÁH Ödön csendőr ezredes (Sátoraljaújhely, 1859. június 13. – Budapest, 1933. július 25.) Hivatásos katona. 1881-ben avatták hadnaggyá. 1884-ben lépett be a Magyar Királyi Csendőrségbe. Legmagasabb beosztása a debreceni székhelyű VIII. csendőr kerület parancsnoka. 1912-ben az ő vezetésével valósult meg a Magyar Királyi Csendőr tisztek azon delegációjának tanulmányútja, amelynek az volt a célja, hogy tanulmányozzák az Osztrák Császárság örökös tartományaiban és Bosznia-Hercegovinában működő csendőrség határőrizeti szolgálatának a tapasztalatait a Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatainak a fejlesztése céljából. Harctéri szolgálatra kérte magát 1914-ben, ahol a sátoraljaújhelyi katonai megfigyelő állomás parancsnokaként teljesített szolgálatot, majd 1916 októberében nyugdíjazták. 1922-ben — már nyugállományban — léptették elő vezérőrnaggyá.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

R

gróf RÁDAY Gedeon (Pest, 1829. VI. 16. – Budapest, 1901. XI. 29.) 1847-ben Pest vármegyei hivatalnok. Az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc időszakában szabadcsapatokat szervezett, majd a honvédség tisztjeként teljesített szolgálatot. A szabadságharc leverését követően birtokára visszavonult. 1865-ben a főrendiház tagja. A kiegyezés után Magyar Királyi Belügyminisztérium belügyi osztályának a tanácsosa. 1868-tól 1872-ig az alföldi vármegyecsoportra kiterjedő hatáskörrel királiy biztos a közbiztonsági állapotok helyreállítása céljából. 1878-1884 között Pancsova város országgyűlési képviselője. 1882-1883-ban a delegáció tagja. 1884-től a honvédelmi tárca munkatársa. 1892-ben nyugdíjba vonult. Az 1890-es években az Első Erdélyi Vasút Igazgatóságának alelnöke és a Fonciere Pesti Biztosító-intézet felügyelő bizottságának és 1891-1898 között a Magyar Leszámítoló- és Pénzváltó Bank felügyelő bizottságának a tagja. 1899-től felesége halálát követően visszavonultan élt.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

T-Ty

borosjenői és szegedi TISZA Kálmán (Nagyvárad, 1830 – Budapest, 1902), államférfi, 1861-ben képviselőházi alelnök, miniszterelnök (1875–1890) és egyben belügyminiszter (1875–1887), valamint ideiglenesen pénzügyminiszter (1878, 1887–1889) és a király személye körüli miniszter (1879), a Szabadelvű Párt vezető személyisége, az MTA tagja.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

W

WEKERLE Sándor (Mór, 1848.XI.14. – Budapest, 1921.VIII.26.) Pénzügyminisztériumi tisztviselő, az Országos Pénzügyi Tanács elnöke, 1887.II.20.-1889.IV.9.-ig pénzügyminisztériumi adminisztratív államtitkár, 1889.IV.9.-1895.I.15.-ig pénzügyminiszter, 1892.v.10.-1892.VII.16.-ig kereskedelemügyi miniszter, 1892.IX.17.-1895.I.14.-ig miniszterelnök, 1896.IX.30.-1906.IV.8.-ig közigazgatási bírósági elnök, 1906.IV.8.-1910.I.17.-ig pénzügyminiszter és miniszterelnök, egyben 1906.IV.-1906.IV.14.-ig honvédelmi miniszter és 1906.IV.8.-1906-IV-23. horvát-szlavón-dalmát tárca nélküli miniszter, 1909.IX.23.-1910.I.17.igazságügyminiszter, 1917.VIII.20.-1918.X.30.-ig miniszterelnök, 1917.IX.16.-1918.II.11.-ig pénzügyminiszter, 1918.I.25.-1918.II.11.-ig földművelésügyi miniszter, 1918.V.8.-1918.X.31.-ig belügyminiszter.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

INDEX GEOGRAPHICUS

A-Á

Aknaszlatina Kárpátaljai település jelenleg Ukrajna területén.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Albánia Nyugat-balkáni ország.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Amerikai Egyesült Államok (gyakran mint Egyesült Államok, angol rövidítése: USA=United States of America), szövetségi állam Észak-Amerikában.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Anglia Nagy-Britannia (Nagy-Britannia és Észak Írország Egyesült Királysága) része, a Brit-szigetek nagyobbik szigetén helyezkedik el Wales és Skócia társaságában, lakóinak anyanyelve angol.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

B

Balaton Magyarország legnagyobb tava. Sekély vizű, viszonylag keskeny és hosszú tó, amely a Dunántúl közepén helyezkedik el kelet-nyugati irányban. Az ország és Közép-Európa egyik legkedveltebb üdülőhelye.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Balkán az európai kontinens egyik félszigete, amely a Kárpátok déli vonulatától és a Szávától délre eső félszigetet foglalja magában, az Adria, a Földközi-tenger, az Égei-tenger, a Márvány-tenger és a Fekete-tenger határolja. Ázsiától a Boszporusz és a Dardanellák választják el.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Baranya háromszög a Dráva és a Duna találkozása közötti földrajzi egység, jelenleg Horvátország területén.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Belgrád Lásd Nándorfehérvár

Bled Szlovéniai üdülőhely. Itt írták alá 1938. VIII. 29.-én a Bled-i egyezményt, melyben a kisantant államok elismerték Magyarország fegyverkezési jogát.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Bolívia A Dél-Amerika-i kontinens nyugati hegyvidékes részén, a déli féltekén fekvő, Chlie, Peru, Argentína, Paraguay és Brazília által határolt állam.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Bosznia-Hercegovina nyugat balkáni tartomány, melyet az Osztrák-Magyar Monarchia 1878-ban okkupált, majd 1908-ban annektált. Bosznia-Hercegovinát az Osztrák-Magyar Monarchia két társországa az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság közösen kormányozta. A tartomány felett a közös pénzügyminiszter diszponált. A tartomány közigazgatási költségeit a tartománynak kellett fedeznie. Ezért az nem tartozott a delegációk hatáskörébe. Plusz kiadás esetén a hozzájárulást a két országgyűlés közösen adta meg. Az annektálás után a helyzet lényegesen nem változott. Bosznia-Hercegovina igazgatásában a dualizmus elve érvényesült. A tartomány nem tartozott sem az Osztrák Császársághoz, sem a Magyar Királysághoz, és önálló harmadik egységet sem alkotott. A tartomány hadügyi kérdéseit az uralkodói felségjog alapján intézték. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása után a tartomány a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, majd Jugoszlávia részévé vált. Önállóságra Jugoszlávia felbomlása után tett szert.

PARÁDI József: Pénzügyí a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

Budapest Magyarország fővárosa, 1872-ben Óbuda, Buda és Pest egyesítésével jött létre.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

C-Cs

Columbia Dél-Amerika észak-nyugati részén elterülő ország. Venezuela, Brazília, Equador, Panama, valamint a Csendes-óceán és a Karib-tenger határolja.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Constatinapolis A mai Isztambul elnevezése az ókori Római Birodalomban.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

D

Debrecen a trianoni békediktátummal elcsatolt Hajdú és Bihar vármegye maradványain létrejött Hajdú-Bihar vármegye székhelye.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Dél-Amerika Az amerikai kontinens döntő többsége az egyenlítőtől délre helyezkedik el. A Csendes-óceán, az Atlanti-óceán és a Karib-tenger határolja, az amerikai kontinens északi részével keskeny földnyelv köti össze mellyet a Panama-csatorna szel ketté.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Délvidék A Duna-Tisza köze és a Tiszántúl Szeged alatti része. Az eredetileg színmagyar lakosságot a törökök szinte teljesen kipusztították. Helyükre a Habsburgok szerbeket, illetve románokat telepítettek. Jelenleg — a trianoni békediktátum nyomán — részben Romániához részben Szerbiához tartozik. Az 1848-1849-es, az 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a szerb fegyveresek. Ezek az atrocitások beárnyékolják a szerb-magyar viszonyt. A szerbiai magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Duna Közép-Európa legnagyobb folyója, a Bajorország-i Fekete Erdőben ered és a Fekete Tengerbe torkolik, Németországot, Ausztriát, Szlovákiát, Magyarországot, Szerbiát, Romániát és Bulgáriát is érinti. A történelmi Magyarország területére a Dévényi Kapunál lépett be és a Vaskapunál hagyta el. Hagyományos kereskedelmi és hadi útvonal.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

E

Erdély A történelmi Magyarország Keleti, a Kárpátok és a Bihari-hegység által övezett tájegysége, jelenleg Romániához tartozik. A trianoni békediktátum óta a román hatóságok változó erősségű magyarellenes politikával igyekeztek a magyar lakosság létszámát csökkenteni, befolyását mérsékelni. Az 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a román fegyveresek. Ezek az atrocitások beárnyékolják a magyar-román viszonyt. Az erdélyi magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

Európa az Atlanti Óceán, a Földközi és a Fekete Tenger, a Kaukázus, a Kaszpi Tenger továbbá az Ural és az északi Jeges Tenger által határolt kontinens.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Európai Unió A XX. század második felében kialakuló, majd fokozatosan gyarapodó államszövetség, amely Kelet-Európa kivételével szinte kontinenst magába foglalja. Magyarország 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Észak-Erdély a második bécsi döntéssel a Magyar Királysághoz visszacsatolt terület (1940-1944).

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

F

Felvidék A történelmi Magyarország északi hegyvidéke. Jelenleg a Kisalföld északi részével együtt alkotja Szlovákia területét. A trianoni békediktátummal elcsatolt felvidéken és Kisalföldön élő magyarságot a csehszlovák állam igyekezett kiszorítani a térségből, különösen erősen jelentkezett ez a szándék a második világháború nyomán. Ezek az atrocitások beárnyékolják a szlovák-magyar viszonyt. A felvidéki magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Fiume 1918-ig a Magyar Szent Korona csatolt teste, Adria parti kikötőváros, jelenleg Horvátország területén.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

G-Gy

Galánta Felvidéki város Pozsony vármegyében, jelenleg Szlovákia területén.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Győr A trianoni békediktátum által elcsatolt, Győr vármegye, Moson vármegye és Sopron vármegye maradványainak egyesítéséből létrehozott Győr-Moson- Sopron vármegye székhelye.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

H

HABSBURG-birodalom (Lásd Habsburg-monarchia.)

HABSBURG-monarchia a HABSBURG-ház Közép-Európában uralkodó tagjai által uralt területek összessége. A dualizmus időszakában az Osztrák-Magyar Monarchia nem hivatalos, szinonim kifejezése.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapítá-*

sának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

Harmadik Német Birodalom a HITLER Adolf által vezetett Németország hivatalos elnevezése.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Horvátország Magyarország déli szomszédja, 1920-ig a Magyar Királyságban autonómiát élvező ország. Eredetileg a Dráva és a Száva közötti területet magába foglaló térséget magyarok lakták, akiket a török csapatok kipusztítottak, helyükre horvátok települtek, így vált a korábban a Száva és Adria közötti Horvátország Horvát-Szalvón országgá, amely már a szlávok által benépesített Dráva-Száva közt, is magába foglalta. A dualizmus időszakában Dalmácia még nem képezte Horvát-Szlavón ország részét, hanem az osztrák örökös tartományok egyike volt, hasonlóan az Isztriai félszigethez. Az első világháború után a Horvát-Szlavón elnevezést Horvátország név váltotta fel, amely magába Horvát-Szlavón országot és a hozzá csatolt Dalmáciát és Isztriát is. A trianoni békediktátum után a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, majd Jugoszlávia tagállama, 1941-1945 között önálló, majd ismét Jugoszlávia része, végül 1991 nyarától újra független állam.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

Horvát-Szlavón Ország Lásd Horvátország

I-Í

India Szövetségi állam Dél-Ázsiában, a Föld második legnépesebb országa jelenleg.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Irán Az Indiai-óceán és a Kaszpi-tenger között elterülő stratégiai jelentőségű hegyes vidéken fekszik. Lakóinak döntő többsége az ókori perzsák leszármazottai, a mohamedán vallás követői. Gazdag nyersanyagkészletekkel rendelkezik.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Istambul Lásd Constatinapolis.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

J

Jugoszlávia nyugat Balkán szláv népei által lakott térség. Az első világháború után keletkezett Szerb-Horvát-Szlovén Királyság néven, amely a két világháború között a Jugoszláv Királyság nevet vette fel. A második világháború során felbomlott, majd ismét egyesült Jugoszláv Szocialista Köztársaság néven, amely 1992-2006-ig folyamatosan felbomlott a Jugoszláviában élő szláv népek önálló nemzeti államaivá. Jelenleg — a trianoni békediktátum nyomán — az alföld déli része a többszörösen átalakult Szerb-Horvát-Szlovén Királyság egyik utódállamához a Szerb Köztársasághoz tartozik. Az Alföld déli részébe betelepített szerb lakosság az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc, az 1918-1919-es forradalmak és a második világháború során tömeges és drasztikus gyilkosságokat követtek el a magyar lakossággal szemben. A szerb hatóságok a Délvidék-i magyar lakosság beolvasztására törekedtek.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

K

Kárpátalja Korábban Ruszka Krajna néven ismert, döntően magyarok, ruszinok és ukránok által lakott terület, a történelmi Magyarország része, amely a történelmi magyar vármegyék közül Ung, Bereg, és Máramaros vármegyék döntő többségére terjed ki. A Kárpátok és a Tisza felső folyása közötti terület. A trianoni békediktátummal Csehszlovákiához csatolták, amely 1939-ben visszatért az anyaországhoz, majd az 1947. évi párizsi békediktátum a Szovjetunióhoz csatolta. Jelenleg Ukrajnának a Kárpát medencébe ékelődő nyúlványa. Ukrajna felől a Kárpátok hegysége, a többi oldalról pedig Szlovákia, Magyarország és Románia határolja. A második világháborút követően a megszálló szovjet csapatok tömegesen hurcolták el a magyar lakosság akiknek a döntő többsége elpusztult. Ezek az atrocitások beárnyékolják a ukrán-magyar viszonyt. A kárpátaljai magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Koszovó független köztársaság a Balkán-félszigeten, amelyet a világ országai csak részben ismertek el.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Közép-Kelet-Európa Közép-Európa azon része, amely a Szovjetúnió érdekszférájába tartozott a Varsói Szerződés felbomlásáig.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

L-Ly

Libanon Kisázsiai ország a Földközi-tenger keleti partján Szíriával, Izraellel és a Földközi-tengerrel határolt területen fekszik.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Ljubjana Szlovénia fővárosa.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Lőkösháza Bihar vármegyei település.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

M

Magyar Királyság Lásd Magyarország

Magyarország. Államformák: 898-tól a honfoglalást követően a hét magyar törzs szövetsége, majd 1000-től, az államalapítástól 1918-ig Magyar Királyság, 1918. november 16.-ától Magyar Népköztársaság, 1919. március 21.-étől Tanácsköztársaság, 1919. június 23.-ától Magyarországi Szocialista Szövetséges Tanácsköztársaság, 1919. augusztus 2.-ától Népköztársaság, 1919. augusztus 8.-ától Magyar Királyság, 1946. február 2.-ától Magyar Köztársaság, 1949. augusztus 20.-ától Magyar

Népköztársaság, 1989. október 23.-ától Magyar Köztársaság. A XX. század elején rabló, imperialista békediktátummal területének mintegy 2/3-át lakosságának több mint a felét elcsatolták. A trianoni békediktátum előtti Magyarországot tekintjük a történelmi Magyarországnak, amely magába foglalta a Magyar Szent Korona alá tartozó területeket azaz a Kárpát-medencét, amely több, mint 1000 éven át gazdasági földrajzi és kulturális egységet alkotott. A trianon utáni Magyarországot pedig többféle elnevezéssel is szokás jelölni például, kismagyarország, középmagyarország stb.. A történelmi Magyarországon csaknem 283 000 km^2 területén mintegy 20 000 000 lakos élt. A trianoni békediktátum nyomán az ország területe 93 000 km^2-re, lakóinak száma pedig 8 000 000 főre csökkent. A Kárpát-medencében élő magyar etnikum közel egyharmada került kisebbségi sorba az átrajzolt határokból következően. A magyar nemzet elcsatolt részei azóta a kisebbségi jogaitól többé-kevésbé megfosztottan, a többségi nemzet beolvasztási kísérletei között éli életét. Ez a helyzet a térség viszálykodásainak a melegágya. A soviniszta politikai csoportosulások tevékenysége nehezíti a Kárpát-medence fejlődését, egyben pedig akarva-akaratlanul kedvez a külső hatalmi befolyások erősödésének.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

magyarországi tanácsköztársaság Lásd Magyarország

Miskolc a trianoni békediktátummal Magyarországtól elcsatolt Borsod vármegye, Abaúj vármegye és Zemplén vármegye maradványainak egyesítésével keletkezett Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye székhelye.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Mohács város Baranya vármegyében.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Muraköz A Mura és a Dráva közötti terület, amelynek a centruma Csáktornya. A történelmi Magyarország Zala Vármegyéjének déli területét alkotta. Jelenleg Szlovéniához tartozó terület. A trianoni békediktátum által a délszláv Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz, majd utódállamaihoz tartozó térségben igyekeztek a magyar lakosságot kiszorítani, illetve befolyását csökkenteni. Az önálló Szlovén állam létrejötte óta a magyarság helyzete jelentősen javult, ugyan de a muraközi magyarok jelenleg is küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

N-Ny

Nagy-Britannia Lásd Anglia

Nándorfehérvár A városban lévő vár a magyar végvári rendszer részét alkotta, ahol HUNYADI János vereséget mért a hódító török csapatokra. Ennek a tiszteletére szólnak a keresztény világban délben a harangok. Délvidéki Duna parti település jelenleg Belgrád néven Szerbia fővárosa.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Német Császárság Középkori eredetű állam, amely szuverén fejedelemségekre bomlott, azonban a császárságot, mint formát megtartotta. A Német Császárságot porosz vezetéssel egyesítették újra a XIX. században. Az első világháború nyomán Németországban a császárság megszűnt.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Németország A germán törzsek szálláshelyeinek területén alakult ki a római Birodalom szétzilálásakor a germán szövetség, amelyből kifejlődött a Német-Római Császárság. A német nyelvterület politikai egysége azonban fokozatosan felbomlott, így számos független ország keletkezett. Laza irányítást biztosított azonban az úgynevezett választófejedelmek által választott német-római császár léte. E tisztséget hosszú időn át a HABSBURGOK töltötték be. 1871-ben jött létre porosz vezetéssel az úgynevezett kis német — Ausztria nélküli — egységen nyugvó német császárság. Az első világháború után a császárság köztársasággá alakult. Az Adolf HITLER által vezetett úgynevezett III. Birodalom hozta létre a nagy német — Ausztriát is magába foglaló — egységet. A II. világháború után. Németországtól, mint vesztes országtól elcsatolták Kelet-porországot az úgynevezett protektorátusait és Ausztriát. Az elcsatolt területeken csupán Ausztriában maradt meg a német ajkú lakosság. A többi részeken a németeket elüldözték, vagy megsemmisítették. A porosz vezetéssel létrehozott kis német egység területén pedig két államot hoztak létre, a nyugati országok felügyelete alatt álló Németországi Szövetségi Köztársaságot és a keleti részen a Szovjetunió felügyelete alatt álló Német Demokratikus Köztársaságot. A Szovjetunióban és Szövetségeseinél a pártállami berendezkedés összeomlása nyomán a Német Demokratikus Köztársaság egyesült a Németországi Szövetséges Köztársasággal 1990. X. 3.-án. A Németországi Szövetségi Köztársaság az Európai Unió legerősebb tagállama.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Nyugat-Európa, Európa nyugati fele, a Varsói Szerződés felbomlásáig az úgynevezett vasfüggöny túloldalán elhelyezkedő országok gyűjtőfogalma volt, azonban gyakorta alkalmazzák a Magyarországtól nyugatra fekvő államok megnevezésére is.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

O-Ö

Oroszország Kelet-Európában és Észak-Ázsiában elterülő állam, 1917 és 1992 között a Szovjetunió vezető tagköztársasága. A Szovjetunió-t megelőző időszakban Oroszország elnevezése Orosz-Birodalom, amely fokozatosan terjedt ki Európa keleti területére, majd belső- és északázsiai térségekre is. Lakóinak többsége orosz. Államformája abszolút monarchia, az ország élén a cári család családfője állt.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Osztrák Császárság a HABSBURG-dinasztia Közép-Európában fekvő tartományainak összessége, a Magyar Szent Korona alá tartozó területek kivételével.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

Osztrák-Magyar Monarchia (Österreichisch-Ungarische Monarchie) Ausztria-Magyarországnak nevezték az 1848-1849-es magyar forradalmat és szabadságharcot leverő Habsburg hatalom kormányzása alatt álló területeket. A kiegyezést követően az Osztrák-Magyar Monarchia létrejötte után is használatos volt e kifejezés a köznyelvben még egy ideig. A kiegyezéssel jött létre az Osztrák-Magyar Monarchia, amely az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság 1867 és 1918 között fennálló olyan szövetsége, amelyben a két társország bizonyos ügyeit közösen, a többit pedig önállóan intézte. A közös ügyek közé tartoztak a Pragmatica Sanctio-ból származó ügyek (külügy, hadügy és a finanszírozásukra szolgáló pénzügy), hitelügy. Ehhez az ügyrendszerhez csatlakoztak a dualisztikus ügyek azaz a vám- és kereskedelmi szövetség, valamint a nem közös de lehetőleg egyetértőleg intézendő ügyek (közvetett adózás, vasút, hajózás, posta, pénzrendszer). A dualisztikus ügyek a közös ügyektől — vagy ahogyan a magyar kiegyezési törvényben található a közös érdekű viszonyoktól — abban különböztek, hogy a közös ügyek tekintetében kizárólag közösen járhatott el a két ország, a dualisztikus ügyek körében pedig, ha nem jött létre a társországok között közös megállapodás a két ország önállóan is eljárhatott.

Az Osztrák-Magyar Monarchiának nem volt közös államfője és kormánya. Mindkét állam legfőbb közjogi méltóságát az osztrák császári és a magyar királyi tisztséget egy természetes személy I. Ferenc József töltötte be. Közös kormány ugyan nem létezett, azonban a közös ügyek intézése céljából közös minisztériumok működtek, amelyek élén közös miniszterek álltak, külügy-, hadügy- és pénzügyminiszter. E miniszterek értekezleteit — amelyben a két társország miniszterelnöke és a társországoknak a tárgyalt témában érintett miniszterei is részt vettek — hívták közös minisztertanácsnak. Amennyiben a közös minisztertanácsban az uralkodó elnökölt az üléseket koronatanácsnak nevezték. A közös minisztereket az uralkodó a két társország országgyűlésétől függetlenül nevezte ki és mentette fel. A közös miniszterek az uralkodónak tartoztak felelősséggel.

A közös költségeket a delegációk hagyták jóvá. A delegációk a két társország országgyűléseinek a bizottságai voltak, amelyeket az országgyűlések felhatalmaztak a közös költségvetés megállapítására. A közös költségvetésre a javaslatot a közös pénzügyminiszter terjesztette elő az indokláshoz pedig a közös külügy- és hadügyminiszter is csatlakozott. A hatvan tagú delegációkat egy évre választották. A magyar delegáció negyven tagját a képviselőház, húsz tagját a főrendiház küldte. A magyar delegáción belül öt horvátországi képviselőnek kellett lennie négynek a képviselőházból egynek pedig a főrendiház tagjai közül. Az osztrák delegáció negyven tagját a képviselőház, húsz tagját pedig az urak háza választotta. Csehország tíz, Gallícia hét, Morvaország négy, Alsó Ausztria három, Felső Ausztria kettő Steyer kettő, Tirol kettő a többi tartomány pedig egy-egy tagot küldött a delegációba. A delegációk évenként felváltva Bécsen és Budapesten üléseztek. Egyet nem értés esetén a delegációk tekintetében az uralkodónak nem volt döntési joga.

A közös költségek fedezésére a vámbevételek voltak hivatottak. A fennmaradó résznek a két társország közötti megoszlási arányáról pedig a két országgyűlés döntött. Ezt az arányt kvótának nevezték. A kvótát meghatározott időre állapították meg. A kvóta megállapítása érdekében a két országgyűlés bizottságot küldött ki a téma egyeztetése céljából. Abban az esetben, ha a két országgyűlés nem tudott megállapodni, az uralkodónak volt döntési joga. Mivel a Magyar Királyság gazdasága dinamikusabban fejlődött a bevételei is gyorsabban nőttek, mint az Osztrák Császárságé. Ebből fakadóan pedig a közös költségek fedezésében a magyar arány nőtt. 1873-ban a magyar arány 31.4%, 1917-ben pedig 34.4% volt.

Az Osztrák-Magyar Monarchia területe a történelmi Magyarországot és az Osztrák Császárságot foglalta magába, amely ebben az időben kiterjedt a mai Ausztrián túl a mai Cseh Köztársaságra és a mai Lengyelország azon részére, amelynek a történelmi elnevezése Gallícia, továbbá Bukovinára valamint az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság közös irányítása alatt álló Bosznia-Hercegovinára. Az Osztrák Császársághoz tartozott még a Dalmát tengerpart is Fiume kivételével, amely a Magyar Királyság részét alkotta.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapítá-*

sának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

P

Pakisztán, állam Dél-Ázsiában.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Peru A Dél-Amerika-i kontinens nyugati részén, a déli féltekén fekvő, Ecquador, Chile, Bolivia, Brazília és Columbia által és a Csendes Ódeán által határolt állam.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Pécs Baranya vármegye székhelye.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

R

Rábafüzes Vas vármegyei település.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Románia Magyarországgal határos ország. A trianoni békediktátum Romániának jutatta a történelmi Magyarország mintegy egyharmadát több millió magyar ajkú lakossal. Románia a XIX. század utolsó negyedében jött létre havasalföldi és moldáviai fejedelemségek egyesülésével, Román Királyság néven amely államforma 1945-ig működött.. Az 1848-1849-es, 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a román fegyveresek. Ezek az atrocitások és a román pártállam időszakában megvalósuló magyarellenes magatartás beárnyékolják a magyar-román viszonyt. A román hatóságok a magyar nemzetiség beolvasztására törekedtek. A romániai magyar nemzetiség az ország Európai Unióhoz történő csatlakozása után is küzd a nemzetiségi jogai maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

S-Sz

Sóvár a trianoni békediktátum következtében elcsatolt sáros vármegyei település.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szeged Csongrád vármegye székhelye, Tisza parti város.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szerbia A szerbek már a középkorban államot hoztak létre a Balkánon. A török hódítók kiűzése után az elnéptelenedet Dél-Alföld-i területekre szerbeket telepítettek. A Habsburgok a magyar ellenállás egyik ellenszereként támaszkodtak a betelepített szerbekre. A trianoni békediktátum a Szerb Királysághoz csatolta Magyarország Dél-Alföldi területeit, közel 1 000 000 főnyi magyar lakossal. Ekkor a Szerb Királyság átalakult a vele egyesülő volt Osztrák-Magyar-Monarchia-i területekkel Szerb-Horvát-Szlovén Királysággá, melyet később Jugoszláviának neveztek. A szerb hatóságok a magyar földbirtokosoktól elkobzott földeket a betelepített szerbek között osztották föl, így a magyar lakosság jelentős része földönfutóvá vált. Az 1848-1849-es, az 1919-es és 1945-ös fegyveres harcok kapcsán a magyar lakossággal szemben tömeges és brutális gyilkosságokat követtek el a szerb fegyveresek. Ezek az atrocitások beárnyékolják a magyar-szerb viszonyt. A szerbiai magyarok küzdenek a nemzetiségi jogaik maradéktalan elismeréséért és gyakorlati megvalósításáért.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Székesfehérvár Fejér vármegye székhelye, a középkorban huzamosabb ideig az ország fővárosa.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Szófia Bulgária fővárosa.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Szombathely Vas vármegye székhelye.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

T-Ty

Tihany Balatonfelvidéki település.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története-*

te. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója." című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Török Birodalom Közel-keletre, Észak-Kelet-Afrikára és Európa délkeleti részére kiterjedő, a mohamedán hitet erőszakosan terjesztő birodalom, amely a XV. századtól fokozatosan gyarapodott és az első világháború során semmisült meg.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Törökország Kis-ázsiai állam (néhány kormányzósággal az Európai kontinensen). A Török-birodalom felbomlása után jött létre, melynek során szétválasztották az iszlám egyházat a világi államtól.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Trianon Párizs melléki kastély, ahol az első világháború után Magyarországra erőltetett békediktátumot aláírták.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

U-Ü

Ungvár Kárpátaljai település jelenleg Ukrajna területén.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

V-W

Vérmező A budai várhegy alatt a nyugati oldalon elterülő sík terület, amely a kivégzések helyszínéről kapta az elnevezést. A két világháború között kedvelt sétalovagló hely volt. A II. világháború után magasságát jelentősen megemelték, mivel a rommá lőtt Budai Vár törmelékét ide hordták. Ezt követően parkként funkcionál.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Z-Zs

Zágráb Horvátország fővárosa.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

INDEX CHRONOLOGICUS

1760

szeptember 11. A Magyar Királyi Nemesi Testőrség alapító oklevelének kelte, amely a testület tagjainak az eskű szövegét is tartalmazza. A testületet 1849-ben — a forradalom és szabadságharcban való részvétele miatt — feloszlatták, majd 1867-ben újra újjászervezték. E testület 1919-ig működött.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1867

március 10-én hozták a kiegyezés utáni első felelős magyar kormányzat a Magyar Királyi Igazságügyminisztérium alárendeltségébe tartozó szervezetként a magyar börtönök őrzését ellátó fegyőri testületet.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

március 10. gróf. LÓNYAY Menyhért pénzügyminiszter körrendeletben rendelkezett a Magyar Királyi Pénzügyőrség felállításáról.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1871

április 20. Ezen napon bocsátották vízre a dunai flottila Maros nevű második monitorát.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

ARTNER Ramona — PARÁDI József — ZEIDLER Sándor: A Magyar Királyi Csendőrség légi, vízi , vasúti és közúti szakszolgálati ágai.. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXIII. évf. (2013) 27-28-29-23.sz. 23-39.p.

május 17. Ezen napon bocsátották vízre a dunai flottila Lajta (Leitha) nevű első monitorát.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1872

1872 -ben a korábban egységes vám- és adóhivatalt szétválasztották különálló adóhivatali és vámhivatali rendszerre.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1872 létrehozták a volt katonai határőrvidéken a Magyar Királyi Vám- és Adóőrséget, amely 1886-ig működött, feloszlatását követően pedig működési területén a vámügyek intézését a vámhivatalok az adóügyek intézését pedig — az 1872-ben a pénzügyőrségtől különválasztott adóhivatalok végezték.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

december 22. Ezen a napon nyert szentesítést a fővárosi rendőrség ideiglenes államosítását is tartalmazó törvény (1872/XXXVI.tc.) Buda-Pest fővárosi törvényhatóság alakításáról és rendezéséről címmel, melyet az országgyűlés mindkét házában deceember 23-án hirdettek ki. a fővárosi rendőrségett véglegesen 1881-ben államosították (1881/XXI.tc.).

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1876

május 1. Ekkor lépett hatályba az uralkodó 1876. március 17.-ei leiratában foglaltak, mely szerint a horvátországi és az erdélyi csendőr ezredeket a birodalmi hadügyminisztérium határsköréből a magyar kormány kompetenciájába helyezte.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1878

1878 Az Osztrák Magyar Monarchia okkupálta Bosznia Hercegovinát.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1881

február 14-én az uralkodó szentesítette az 1881/III.tc.-et „a közbiztonság szervezéséről" címmel, amely elrendelte a Magyar Királyi Csendőrség létrehozását. Az uralkodó általi szentesítés dátuma 1933 óta a Magyar Királyi Csendőrség napja. A csendőrség szervezeti elemeinek az ország teljes, vidéki területeire kiterjedő kialakítása 1884-ben fejeződött be.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

április 11. Ezen a napon nyert szentesítést a Fővárosi Magyar Királyi Rendőrség végleges államosításáról szóló 1881/XXI.tc. a Budapest-Fővárosi Rendőrségről, melyet az országgyűlés mindkét házában április 12-én hirdettek ki.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1885

1885-ben felállították a budapesti detektív osztályt.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1886

1886 A Magyar Királyi Pénzügyőrséggel egyesült a Magyar Királyi Vám- és Adóőrség.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1891

1891-1918 a Magyar Királyi Csendőrséget bevonták a határőrizet végrehajtásába. Ennek érdekében a testületen belül szakszolgálati ág jelleggel hozták létre a határszéli csendőrséget, amely a Magyar Királyság útlevélköteles határszakaszain az úgynevezett zöldhatárőrizeti teendőket valósította meg. A határszéli csendőrség az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig, Erdély és a Délvidék román megszállásáig működött.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rend-

védelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1892

január 1. a miniszterelnök és az érintett tárcák vezetői által jóváhagyott 1891-ben kibocsájtott utasítás rendelkezett a Magyar Királyi Csendőrségen belül a határszéli csendőrség létrehozásáról.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1892. VIII. 2-án vezették a korábbi ezüst alapú — 1750-ben *Mária Terézia* rendeletével létrehozott — forint helyett az arany alapú koronát az „1892/XVII.tc. a koronaérték megállapításáról", „1892/XVIII.tc. a Magyar Korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányaa között az érme- és pénzrendszerre vonatkozólag kötendő szerződésről" és az „1892/XIX.tc. az aranyforintra szóló kötelezettségeknek koronaértékbeli érmekben való teljesítéséről" törvénycikkekkel. A törvényi szabályozás 1 korona értékét 1/2 forintban szabta meg.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),*. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774

1895

1895-ben állították fel a Magyar Királyi Pénzügyőrség szervezetében a tengerész pénzügyőrséget Fiumében, amely 1918-ig működött.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1904

1904 ebben az évben állították az alabárdos altisztekből álló Magyar Királyi Darabont Testőrséget.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

február 1.-én bevezetésre került a Magyar Királyi Csendőrségnél a csendőr járásőrmesteri rendfokozat, melynél a piros alapon sárga paszományt hosszában piros csík osztotta ketté, ezen az úgynevezett kettős paszományon viseltek a járásőrmesterek három fehér celuloid csillagot.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1906

január 15. a határrendőrségről szóló 1903/VIII.tc. életbe léptetéséről szóló 5692/1905.ME.r. és az életbe léptetés végrehajtásáról szóló 91 000/1905.BM.r. alapján ekkor kezdte el működését a Magyar Királyi Határrendőrség.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1908

1908 Az Osztrák Magyar Monarchia annektálta Bosznia Hercegovinát.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1912

december 28-án hatályba lépett az uralkodói szentesítés által a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség létesítéséről szóló törvény, amely alapján a 1912/XLVII.tc.-kel december 31-én felállították a Magyar Királyi Képviselőházi Őrséget.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1916

október 28.-án a Magyar Királyi Fiumei Állami Rendőrségről szóló 1916/XXXVII.tc.-kel hozták létre a Magyar Királyi Fiumei Állami Rendőrséget.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

1919

október 1.-én a Magyar Királyi Határrendőrséget integrálták a városi rendőrségekkel együtt az újonnan létrehozott Magyar Királyi Állami Rendőrségbe, amelynek a részévé váltak a korábbi államrendőrségek közül a fővárosi és a határrendőrség is. A magyarországi rendőrségek államosítása 1919 októberétől 1920 augusztusáig tartott, melynek során a budapesti rendőrséget tekintették mintának. A városi rendőrségeket hét kerületi kapitányság alárendeltségébe helyezték, amelyeknek a működési területe — kizárólag a térségben lévő városok területeire kiterjedően — megegyezett a honvéd kerületek területével. A rendőrség vezető szerve az országos rendőr-főkapitányság volt, amelyet azonban kiiktattak a frankhamisítási eset nyomán, fel-

adatkörét pedig a Magyar Királyi Belügyminisztérium szervezetében létrehozott rendőr osztály látta el. (5 047/1919. [X. 1.] ME.r.)

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

október 23. HORTHY Miklós kormányzó személyesen fogadta az államosított rendőrség vérmezei díszszemléjén felvonuló rendőralakulatok tisztelgését. A kabinetirodája útján legfelsőbb dicséretét és megelégedését nyilvánította a főkapitánynak és a rendőrtestületnek. Ezzel a kormányzó tanújelét adta annak, hogy a testületben megbízik, azt a rendszere támaszának tekinti.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1920

január-március vége A csendőrség átvette a magyar határőrizeti feladatok közül a zöldhatár őrzését. A testület a zöldhatár őrzési teendőit 1921. szeptemberével befejeződően végezte.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1921

január 3-án minisztertanácsi ülés döntött a rendvédelmi testületek reorganizációja témájában, egyben pedig elhatározták a Magyar Királyi Vámőrség és március 1-vel a Magyar Királyi Folyamőrség felállítását.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

augusztus 25. a Magyar Királyi Vámőrség létrehozásának időpontja, a 6200/1921.ME.r. és a 114 440/1921.PM.kr. alapján. A testület megalakulásának időpontját azonban 1921. március 1.-étől számította és ünnepelte. A testület 1932. október 1.-éig állt fenn amikor átszervezték és átkeresztelték Magyar Királyi Határőrséggé és a Pénzügyi tárca alárendeltségéből a belügyi tárca kompetenciájába helyezték, azonban a szervezet rejtetten mindvégig a Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium irányítása alá tartozott.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1922

április 11-én lépett hatályba a 39 820/1921. (1922.IV.11.) BM.r. a Magyar Királyi Állami Rendőrség szervezetének és szolgálatának szabályozása című rendelet.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1930

1930 ekkor hozták létre a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóságot. (KEOKH).

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1932

január 1. A Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezést Magyar Királyi Rendőrségre változtatták, ehhez kapcsolódóan pedig a szervezeti felépítést úgy módosították, hogy az 1931. XII. 31-vel megszűntetett hét vidéki rendőr-kapitányság helyébe egy vidéki rendőr-főkapitányság lépett, melynek az alárendeltségébe tartoztak a vidéki városi rendőr-kapitányságok. A budapesti rendőr-főkapitányság és a kerületi kapitányságok változatlanul működtek tovább. A Magyar Királyi Rendőrség országos rendőr-főkapitánysággal már nem rendelkezett, a testület országos vezetésének teendőit továbbra is a Magyar Királyi Belügyminisztérium Rendőrségi Osztálya látta el. A Magyar Királyi Rendőrségben a politikai rendészeti teendőket egy szervezeti egységbe a Politikairendészeti Osztály szervezetébe koncentrálták, amelyet a budapesti rendőr-főkapitány közvetlen alárendeltségébe helyeztek.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

január 8-án a budapesti rendőrség kötelékében első ízben hoztak létre karhatalmi századot, amelyet 1934 IV. 16-án zászlóaljjá fejlesztettek.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1933

december 30-án állították fel a pénzügyőri nyomozó szolgálatot [22 117/1933. (XII. 30.) PM.r. nyomozó csoportok felállításáról.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

1936

1936 januárban kezdte meg működését a kihágások elbírálásának gyorsításáról és egyszerűsítéséről című 920/1935. (X. 25.) BM-IM. rendelettel felállított közlekedési rendőri büntetőbíróság.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1939

január 15. A Magyar Királyi Folyamőrség rejtett részét a Magyar Királyi Honvédségbe, nyílt részét pedig részben a Magyar Királyi Csendőrségbe részben pedig a Magyar Királyi Rendőrségbe beolvasztották.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

1947

1947 a pénzügyőrségnél a testületi rendfokozatokat jelölő rosettát ebben az évben váltották fel a katonai rangokat jelölő hatágú csillagokkal.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

INDEX ORGANICUS

A-Á

Alkotmánybíróság, 1990-től működő magyar alkotmánybírói testület.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Alkotmánybíróság, 1990-től működő magyar alkotmánybírói testület.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Amerikai Egyesült Államok Kábítószerellenes Hivatala (DEA = Drug Enforcement Administration]) Az Amerikai Egyesült Államokban 1973-ban alapított a szövetségi kormány alárendeltségében működő rendvédelmi szervezet, melynek fő feladata a kábítószer bűnözés megelőzése és visszaszorítása.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Államvédelmi Hatóság (ÁVH) a 288 009/1948.BM. rendelet önállósította a testületet, amely határrendészeti, folyamrendészeti, légiközlekedési és a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság (KEOKH) szervezetekből állt. A testület hatáskörét jelentősen kiszélesítette a 288 010/1948.BM. rendelet, amely már lehetővé tette az állam szempontjából aggályosnak minősített személyek kitiltását, rendőrhatósági felügyelet alá helyezését is. Az Államvédelmi Hatóság vidéki szervezetekkel is rendelkezett. Az Államvédelmi Hatóságot a belügyminisztérium alárendeltségéből a 4 353/1949.MT. rendelettel 1949. XII. 28.-ai hatállyal a minisztertanács közvetlen alárendeltségébe helyezték. Az Államvédelmi Hatóságba integrálták a honvédelmi tárca katonai főcsoportfőnökségét, valamint a honvéd határőrséget. Az ÁVH nyolc főosztállyal működött, vidéki szervezetét pedig 1941-ben a megyerendszerhez igazították, 1952-ben pedig létrehozták a belső karhatalom új részlegét is. 1953-ban az ÁVH és a BM összevonásával a belügyi tárca látta el az államvédelmi, határőrizeti, karhatalmi, rendőri, büntetés-végrehajtási, légoltalmi és tűzoltósági feladatokat a belügyi tárca hagyományos közigazgatási teendőit pedig a minisztertanács vette át. Az 1953-as átszervezés nyomán az ÁVH és a BM egyesített szervezete 15 osztállyal működött. Az 1953. évi szervezetegyesítés nyomán az Államvédelmi Hatóság megyei szervezetit is egyesítették a megyei rendőri, büntetés-végrehajtási légoltalmi és tűzoltóság szervezetekkel, oly ódon, hogy azokat a megyénként létrehozott belügyi főosztályok irányítása alá helyezték. Nagy Imre miniszterelnök 1956 október 28.-ai rádióbeszédében jelentette be az Államvédelmi Hatóság megszűntetését. Az 1956/35.Tvr. az államvédelmi szervek megszűnése nyomán az állam külső és belső biztonsága elleni bűncselekmények nyomozását a rendőrség hatáskörébe helyezte.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

B

Belügyminisztérium az első független magyar kormány óta — a GYURCSÁNY, majd BAJNAI kormány kivételével — folyamatosan létező tárca, amely a közigazgatásért, a rendvédelemért és minden olyan ügyért volt felelős, amely nem tartozott más tárcák kompetenciájába. A GYURCSÁNY és a BAJNAI kormány időszakában a belügyminisztériumból a rendvédelem irányítására hivatott szervezeti egységeket az igazságügyi tárcához telepítették és az igazságügyi minisztériumot átkeresztelték igazságügyi- és rendészeti minisztériummá. Az első független felelős magyar kormány belügyminisztere SZEMERE Bertalan volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc belügyminisztériuma a Helytartónácsi Hivatalból, — amelynek hatáskörébe a városrendészet az egészségügy az oktatás az alapítványok az árvák ügyeivel való foglalkozás stb. tartozott — valamint a országgyűlési ügyekkel foglalkozó Magyar Udvari Kancelláriából fejlődött ki. A belügyi tárca a mindenkori magyar kormányok egyik legfontosabb tárcája volt. A belügyminisztérium épületegyüttese a dualizmus és a két világháború közötti időszakban — a honvédelmi és a pénzügyi tárca épületeivel megegyezően — a Budai Várban álltak. A második világháború után azonban — amikor a Budai Vár megszűnt Magyarország hatalmi centrumaként működni — mindhárom tárcát a főváros belvárosában helyezték el. A belügyminisztérium a József Attila utca és a Roosewelt-tér által határolt háztömb épületeit kapta meg, amely épületegyüttes egyik épülete korábban bankszékházként működött. A belügyminisztérium szervezete dinamikusan fejlődött. Az ügyek csoportja szerinti szervezeti egységekből állt. A polgári magyar állam első belügyminisztériumának 1848-1849-ben elviekben 4 gyakorlatilag 3 osztálya volt. Az úgynevezett országlászati osztály az országgyűléshez és az országgyűlési választásokhoz kapcsolódó teendőket volt hivatott ellátni. A közigazgatási osztály a közigazgatási egységek, alapítványok, örökösödési ügyek, névváltoztatások a ki-, és bevándorlók ügyeit intézte. A rendőri osztály a közcsend és a belbéke fenntartására volt hivatott. Eredetileg nemzetőrségi osztályt is terveztek, azonban az országgyűlés a testületet a miniszterelnök közvetlen felügyelete alá rendelte, a miniszterelnök pedig a tes-

tület irányítására Országos Nemzetőrségi Haditanácsot hozott létre, amely önálló országos szervezet volt és 6 osztállyal működött. A szervezeti egységeket permanens módon módosították. A minisztérium élén a belügyminiszternek közvetlenül alárendelt szervezeti egység állt, amelyet különböző korokban különböző módon hívtak (elnökség, kabinet, titkárság stb.) A pártállam kialakítása kapcsán a belügyminisztérium közigazgatás irányítási teendőit áttelepítették a minisztertanácshoz, és a belügyi tárcába koncentrálták a rendvédelmi és állambiztonsági feladatokat. A rendszerváltás után helyreállt a tárca eredeti hatásköre.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Borsodchem RT 1963 óta működő Észak-Magyarország-i vegyipari vállalat.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Büntetés-végrehajtás Az igazságügyi tárcának alárendelt, a büntetés-végrehajtási intézmények őrzését és az ott raboskodók felügyeletét hivatott ellátni az 1867-1945 között fegyőr testületnek nevezett polgári fegyveres őrtestület.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

E-É

Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) A második világháború után életre hívott, a Föld országainak többségét magába foglaló politikai szervezet, amely a nemzetközi feszültségek enyhítése érdekében tevékenykedik.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Első Magyar Pest-Fiume Hajógyár Társaság 1865-ben a fiumei Stabilimenti Technicó leányvállalataként alapított hajógyár 1871-ig működött.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Entente (ANTANT) az Anglia és Franciaország között 1904. IV. 8.-án Londonban aláírt szerződés, az *Entente Cordiale* (a.m. Szívélyes Egyetértés) szóból származik, általában a szövetségesi rendszer (*antant hatalmak* = Nagy-Britannia és Franciaország) és a köréjük csoportosult országok együttes megnevezése.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Evidenzbüro Az Osztrák-Magyar Monarchia haderejének hírszerző szervezete. 1850. XII. 22-én a Generalquartiermeisterstab (GQMSt) azaz főszállásmesteri stáb által kibocsájtott Nr. 2178 Cirkular-Erlass (körlevél)-el hozták létre a szervezetet. A HABSBURG Monarchia haderejének a szervezetében 1848 előtt létezett a Marschbüro nevű iroda, melynek feladatköréhez tartozott többek között az idegen haderők nyilvántartása. A Marschbüro irodavezetője is a főszállásmesteri stáb főnökének az alárendeltségébe tartozott. 1849 júniusában hozták létre az uralkodó saját műveleti irodáját (Operationskanzlei), amely a hadügyminisztérium elnöki osztályán belül működött. Ezen iroda vette át a korábbi Marschbüro-tól az idegen haderőkről vezetett nyilvántartást. Az uralkodó műveleti irodája 1850 augusztusáig működött, 1850 novemberében pedig a helyébe lépett az Allerhöchsten k.k. Zentral-Operationskanzlei (Legfelsőbb cs.kir. Műveleti Iroda), melynek a keretében hozták létre a Kundschaftssektion (hírszerző szekció) nevű szervezetet, amelynek a feladatkörét alkotta az idegen haderők nyilvántartása. Az Evidenzbureau létrehozásával a hírszerző szekció megszűnt, így az Evidenzbureau első szolgálati utasításában meghatározták, hogy háború esetén a Legfelsőbb cs.kir. Műveleti Iroda külön részlegeként tevékenykedjen. 1854-től azonban az Evidenzbüro teljesen önállóvá vált a haderőn belül. 1857-ben pedig a Generalquartiermeister-stab azaz a főszállásmesteri stáb főnökének az alárendeltségébe került. Miután 1860-ban — a HABSBURG-birodalom alkotmányos átalakítási kísérletének a részeként — újra létrehozták a hadügyminisztériumot, az Evidenzburaeu a hadügyminisztérium részévé vált 1861. III. 10-ei hatállyal, azonban az idegen haderőkről vezetett nyilvántartás tekintetében továbbra is a főszállásmesteri stáb számára tartozott beszámolási kötelezettséggel. 1867. I. 1-től — az újból létrehozott hadsereg-főparancsnokság szervezetébe tagolták az Evidenzbureau-t. Mivel azonban 1868. I. 15-én feloszlatták a hadsereg-főparancsnokságot, ezért az Evidenzbureau visszakerült a hadügyminisztériumhoz. Az Evidenzbureau végül 1871-ben a főszállásmesteri stáb utódszervezete a vezérkar (Generalstab) alárendeltségébe került , mint a vezérkari főnök egyik irodája. Az Evidenzbureau főnökeit ezt követően — mint a többi vezérkari iroda főnökeit is — az uralkodó nevezte ki ezredesi vagy vezérőrnagyi rangban. 1861. III. 10-től az Evidenzbureau-ra vonatkozó új szolgálati szabályzat lehetővé tette, hogy a nyilvántartóiroda közvetlenül tartson kapcsolatot a seregtestek felde-

rítő tisztjeivel. 1860. V. 14-én az iroda parancs formájában felhatalmazást kapott arra, hogy békeidőben is folytasson hírszerző tevékenységet. 1861. I. 16-án pedig az egész katonai hírszerzés irányításával az Evidenzbureau-t bízták meg. 1889-ben pedig az Evidenzbureau-hoz telepítették az ellenséges kémtevékenység elleni fellépés hatáskörét. Az evidenzbüro folyamatos és élénk kapcsolatot tartott fenn az Osztrák-Magyar Monarchia katonai attséival, továbbá a kémelhárítás tekintetében a két társország rendőri, pénzügyőri, határőrizeti szervezeteivel, valamint a posta és távírda hivatalokkal. Az I. világháború kirobbanását követően létrehozták a hadsereg-főparancsnok alárendeltségében a Nachrichtenabteilung-ot azaz hírszerző részleget, azonban az Evidenzbureau-t ekkor sem szűntették meg, hanem a két szervezet a feladatok megosztásával működött tovább. Az Evidenzbureau-ban a hírszerzés és a megszerzett információk gyűjtése, rendszerezése, értékelése együttesen valósult meg.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

F

Fegyőr testület Lásd Büntetés-végrehajtás.

Magyar Királyi Fiumei Állami Rendőrség. A fiumei városi rendőrséget az 1916/XXXVII.tc.-kel vonták a kormány irányítása alá. A városban működő rendőrség államrendőrségként az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig működött.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Fővárosi Rendőrség Lásd Magyar Királyi Fővárosi Állami Rendőrség.

H

Haditengerészet Az Osztrák-Magyar Monarchia hadszervezetének vízen működő haderőneme, feladata: az ellenség tengeri haderejének megtörése, a partvidék védelme az ellenséges tengeri haderő ellen, az ellenség partraszállásának megakadályozása, saját szárazföldi csapatok vízi szállításának biztosítása és a tengeri kereskedelem védelme.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Határforgalmi Katonai Felügyelőség A Tanácsköztársaság bukása nyomán a Nemzeti Hadsereg által létrehozott felügyeleti szerv, amelynek az élén a határforgalmi főfelügyelő állt. Feladata az volt, hogy a határon szolgálatot teljesítő fegyveres szervezetek tevékenységét összehangolja és irányítsa. A Határforgalmi Felügyelőség alárendeltségében egy-egy hosszabb határszakaszra kiterjedő kompetenciával több határforgali felügyelő tevékenykedett.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Határőrség A Magyar Királyi Vámőrség jogutódaként működött. 1938-ban — a Bled-i egyezmény nyomán a fegyverkezési korlátok oldódásával — a Magyar Királyi Honvédségbe integrálták határvadász csapatnemként. Elődszervezetével megegyezően kettős feladata volt. Nyílt teendőit az országhatár őrzése alkotta, rejtett teendőit pedig az államhatár biztosítása képezte egy esetleges fegyveres konfliktus esetén a magyar fő erők megérkezéséig. A testület nyílt feladatát 5 734 fővel látta el. A legénységi állomány sorozott (kényszertoborzott) katonákból állt. A testület nyílt szervezete négy lépcsős volt. Az államhatár mentén 155 őrs működött, amelyeket 70 határügyi tiszt irányított. A határügyi tisztek felett 24 osztály állt, az osztályokat pedig az országos parancsnokság felügyelte. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állomány számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával. A testületen belüli függelmi viszonyok katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rangot viselt. A magyar haderő jelentős részét (a gyalog ezredek egyharmadát) a testületben rejtették el határbiztosítási teendők ellátása céljából. 1945 után a honvéd határvadász csapatnemből hozták létre a Honvéd Határőrséget, amely továbbra is a honvédség hadrendjébe tartozott. A Honvéd Határőrség irányítását a „ki-kit győz le" időszakban a magyar baloldal magához ragadta és az ország legerősebb katonai erejévé fejlesztette. A Honvéd Határőrség szervezete határvadász őrsökből századokból, illetve zászlóaljakból állt. A testület vezetését a Határőrség Országos Parancsnoksága látta el. 1949-ben a testületet az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. A köznyelv őket nevezte „zöld ávós"-nak. Az 1956-os forradalom és szabadságharc után a Határőrség — önálló fegyveres szervezetként — BM Határőrség elnevezéssel a belügyi tárca alárendeltségében maradt 2007-ig. 2007-ben a testületet a rendőrségbe integrálták.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én,

Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Határszéli csendőrség A határszéli csendőrség a Magyar Királyi Csendőrség szolgálati ágaként működött. A Magyar Királyság útlevélköteles határszakaszain a zöldhatár őrizetét és a kishatárforgalom ellenőrzését valósította meg a társ határőrizeti szervekkel együttműködve. A miniszterelnök és a belügyminiszter, a honvédelmi, a kereskedelemügyi, a pénzügyi az igazságügyi és a földművelésügyi miniszterrel 1891. VII. 1.-én közösen kiadott határőrizeti utasításban hozta létre a határszéli csendőrség új szolgálati ágat és szabta meg főbb feladatait.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Honvédelmi Minisztérium A polgári magyar állam első honvédelmi minisztere MÉSZÁROS Lázár volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1849. IV. 15.-éig töltötte be. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc idején létrejött első független magyar kormány óta létező tárca, amely a haza védelméért felelős minisztériumként a haderőt irányítja, 1867-től Magyar Királyi HonvédelmiMinisztérium elnevezéssel. 1918. X. 31-től, a Károlyi-kormány létrejöttétől a tárca elnevezése Hadügyminisztérium, majd 1920. III. 15-től visszaállították a tárca elnevezését Magyar Királyi Honvédelmi Minisztériumra. A katonai állományú személyek a pártállam létrejöttéig függetlenül attól, hogy hol teljesítettek szolgálatot — a testőrségek, a koronaőrség és a képviselőházi őrség kivételével — a honvédelmi tárcához tartoztak. Ebből fakadóan a magyar rendvédelmi testületek közül a Magyar Királyi Csendőrség személyi állományának tagjai személyükben a honvédelmi tárcához tartoztak. Ügyeik intézése céljából a honvédelmi minisztériumban külön osztály működött. A honvédelmi tárca hagyományosan a Budai Várba települt. A pártállam idejében azonban a Margit híd pesti hídfőjénél létesített új épületegyüttesbe költözött, ahol azóta is működik.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

I

Igazságügyi Minisztérium A polgári magyar állam első igazságügy-minisztere DEÁK Ferenc volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 11.-éig töltötte be. Az első felelős magyar kormány tárcája volt az Igazságügyi minisztérium, amelyet a kiegyezést követően újra létrehoztak és napjainkig működik, bár a GYURCSÁNY-BAJNAI kormány időszakában a belügyi tárca rendvédelmi szervezeti egységeit áttelepítették az igazságügyi minisztérium szervezetébe. Az igazságügyi tárcát pedig átkeresztelték igazságügyi- és rendészeti minisztériummá. 2010 után azonban ismét önálló tárcaként működik a magyar államapparátusban.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

K

Katonai határőrvidék Az Adriától Bukovináig terjedő területsáv, amelyen katonai közigazgatás keretei között élő lakosságból létrehozott ezredek védelmezték a Habsburg-birodalmat a török becsapásokkal szemben. Az itt élő családok férfitagjai közül egy fő adómentes földhasználat fejében katonai szolgálatot volt köteles teljesíteni. Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc során a határőrvidék magyar ajkú ezredei a szabadságharc mellé álltak, ezért a forradalom leverését követően ezen ezredeket feloszlatták. A többi ezredet a kiegyezés nyomán 1872-ben oszlatták fel a katonai határőrvidék ezeredei működési területén lévő lakosság életviszonyainak a polgári életbe történő visszaintegrálása az 1880-as évek második feléig tartott. Ezzel zárult az a több évszázados múltra visszatekintő vita, amely az uralkodó és a magyar országgyűlés között fennállt a katonai határőrvidéket illetően. Az országgyűlések ugyanis rendszeresen kérték az uralkodót, hogy a katonai határőrvidék vármegyei közigazgatás alól kivont területét adja vissza a vármegyék számára. Az uralkodók ezt az igényt minden esetben jogosnak ítélték meg, azonban a végrehajtást a török veszély elmúlását követő időszakra tolták ki.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Közös Pénzügyminisztérium Az Osztrák-Magyar Monarchia két társországa a külügyi és a hadügyi tevékenységét közösen intézte, mely tevékenység pénzügyi fedezetének az intézését szolgálta a közös pénzügyminisztérium. A közösügyi tárcák költségvetéseit a közös pénzügyminisztérium terjesztette elő a két társország országgyűlései számára, majd a költségvetések jóváhagyását követően a közösügyi tárcák kiadásainak a kezelését valósította meg. A közösügyi tárcák vezetői a közös minisztertanács állandó résztvevői voltak.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság (KEOKH) 10 000/1930.BM.rendelettel hozták létre. A belügyi tárca háttérintézményeként működött, önálló hatáskörrel szorosan együttműködve a rendőrséggel. A Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság első vezetője dr. FOLYOVICZ József belügyminisztériumi osztályfőnök volt. Elődszervezetét 1925. VI. 1-én Külföldieket Ellenőrző Hivatalként hozták létre.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

L-Ly

Landwehr a véderő azon része, amely az Osztrák-Magyar Monarchia Osztrák Császárságában állomásozó és az osztrák kormánynak is alárendelt könnyű fegyverzetű egységekből állt, valamint a sorozott személyi állománya az Osztrák-Császárság örökös tartományainak lakosai közül került ki.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Landsturm az Osztrák-Magyar Monarchia Osztrák Császárságában a véderő tartalékaként működő népfelkelés.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Legfelsőbb Bíróság Lásd Magyar Királyi Kúria

Ludovika Akadémia a dualizmus és a két világháború közötti időszakban a Magyar Királyság katonatisztjeinek képzését megvalósító felsőoktatási intézmény.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

M

Magyar Államrendőrség Az 1945-ben újjáalakuló magyar rendőrség neve Magyar Államrendőrség. E szervezetbe integrálták a feloszlatott Magyar Királyi Csendőrség feladatkörét is. A Magyar Államrendőrség megnövekedett feladataiból következően a létszáma is gyarapodott. A személyi állományt az MKP szimpatizánsaival töltötték föl, így a testület kommunista befolyás alá került. Mivel pedig a csendőrség feloszlatása nyomán a magyar rendvédelem legerősebb testületévé vált, ez lényegében az MKP magyar rendvédelem feletti uralmát jelentette. Ez a helyzet jól illett az MKP „szalámi taktikájába".

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Államvasutak (MÁV) a magyar állam tulajdonában álló vasútvonal és vasúti járműpark, valamint karbantartó részlegekből és az ezekhez tartozó objektumokból, továbbá a vasúti közlekedést elősegítő szervezetekből állt. A Magyar Államvasutakat BAROSS Gábor államminiszter emelte világszínvonalra.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Állami Rendőrséget (1919-1931) az 5 047/1919.ME.r. hozta létre 1919.X.1.-én. Az egységes magyar államrendőrség létrehozásának azonban már voltak dualizmuskori előzményei is. A trianoni békediktátum utáni magyar rendőrséget a Magyar Királyság állami- (fővárosi rendőrség és határrendőrség) és a városi rendőrségeinek az összevonásával hozták létre, a belügyi tárca közvetlen irányítása alá helyezve. Hatósági területe a városokra és a határállomásokra terjedt ki. Feladatát működési területén a közbiztonság védelme alkotta bűnügyi, közrendvédelmi és igazgatásrendészeti teendők ellátása által. A trianoni békediktátum utáni Magyar Királyságban a Magyar Királyi Állami Rendőrség létszáma (12 000 fő) megegyezett az első világháború előtti városi rendőrségek létszámával (12 000 fő). A testületet 1931-ben — szervezeti módosításokkal egybekötve — átkeresztelték Magyar Királyi Rendőrségre. A Magyar Királyi Rendőrség 1945-ig működött, amikor helyébe a Magyar Államrendőrséget hozták létre, a Magyar Királyi Rendőrségben működő határszéli rendőri kirendeltségek helyett pedig határrendőrséget állítottak fel, amely 1945 és 1949 között működött. A Magyar Államrendőrségre ruházták a feloszlatott Magyar Királyi Csendőrség hatáskörét és működési területét 1945-ben, ezzel a magyar rendvédelmi testületek között monopolhelyzetbe került. A Magyar Államrendőrséget később egyszerűen rendőrségnek nevezték. 1949-ben pedig a belügyi tárca irányítása alatt álló Magyar Határrendőrséget — a Honvéd Határőrséghez hasonlóan — az Államvédelmi Hatóság kötelékébe integrálták. Ezzel Magyarországon egyetlen rendőri szervezet működött a rendőrség.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Belügyminisztérium Lásd Belügyminisztérium

Magyar Királyi Csendőrség (1881-1945) katonailag szervezett közbiztonsági őrtestület, melynek belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testületet az 1876-ban a közös hadseregtől a Magyar Királyi Honvédséghez áthelyezett erdélyi csendőr kerületből fejlesztették ki. Mivel a csendőrök személyükben katonának minősültek, így a honvédelmi tárca felügyelete alatt álltak. A szervezet azonban — mint rendvédelmi testület — a belügyi tárca kompetenciájába tartozott. A testület hatásköre, a városok kivételével, az ország egész területére kiterjedt. Kiváló hatásfokkal tényked ett. Működési területén olyan kitűnő közbiztonsági állapotot hozott létre, majd tartott fenn, amelyet a megszűntetése óta még nem sikerült elérni. Diszlokációját a decentralizáltság, metodikáját a megelőzés jellemezte. Személyi állományának mintegy 90 %-a közterületi szolgálatot látott el valamilyen formában. A testület jogosultságai és kötelezettségei nem voltak kiterjedtebbek a társ rendvédelmi testületeknél. A személyi állományának ellátmánya — néhány jelentéktelen specifikumtól eltekintve — megegyezett a közigazgatás, illetve a társ rendvédelmi testületek munkatársainak ellátmányával. Az 1945. és 1949. között zajló „ki-kit győz le" politikai csatározások részeként szűntették meg a testületet. Ebből fakadóan a szervezet társadalmi megítélése a harmadik évezred elején is differenciált. A testületnek önálló hatósági jogköre nem volt. A testületet két ízben hozták létre illetve szűntették meg. Felállításának mindkét esetben rendvédelmi szakmai okai, megszűntetésének pedig deklaráltan politikai okai voltak.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Darabont Testőrség (1904-1919) *Ferenc József* testőrségei közül a legkésőbb, 1904-ben jött létre. Feladatát a Budai Vár Királyi Palotájának őrzése és díszelgési teendők ellátása alkotta. A darabont testőrség személyi állománya legénységi tagjainak utánpótlása a haderő sorozott állományából került ki tovább szolgálói forma alkalmazásával. Laktanyájuk a vár alatt az Attila utcában állt. Ez a laktanya vált az 1920-ban létesített Magyar Királyi Testőrség laktanyájává. A testület 1920-ig működött, részt vett gróf KÁROLYI Mihály és HORTHY Miklós őrzésében is, majd a nemesi testőrség maradványaival az 1920-ban újonnan létrehozott Magyar Királyi Testőrségbe integrálták a két korábbi testőrség maradványait. A testület létszáma 49 fő katonai rangot (tisztek és altisztek) viselő és 15 fő kisegítő feladatot ellátó személyből állt. A testőrség első kapitánya báró FEJÉRVÁRY Géza táborszernagy volt. A testület tiszti karával szembeni elvárások és a nyugdíjazási rendszer azonos volt a Magyar Királyi Nemesi Testőrségével.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Fiumei Magyar Királyi Állami Rendőrség. A fiumei városi rendőrséget az 1916/XXXVII.tc.-kel vonták a kormány irányítása alá. A városban működő rendőrség államrendőrségként az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásáig működött.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Folyamőrség (1921-1939) A folyamőrség előtörténete az Árpád-házi királyok naszádosainak szervezetéig nyúlik vissza. A török hódoltság időszakában a Habsburg-hatalom a naszádosokat a sajkásokkal váltotta fel. A török kiűzése után pedig — a katonai határőrvidék részeként — létrehozták a Titeli Sajkás Kerületet, amely 1848-igműködött. 1850. november 30.-án létrehozták a Császári Királyi Flottilla Hadtestet, amely 1866-ig működött, majd 1871-ben felállították a Császári Királyi Haditengerészetből kikülönített budapesti tengerészeti különítményt, amelynek a hatásköre kiterjedt a Magyar Szent Korona alá tartozó hajózható folyó és állóvizekre. A budapesti különítmény által irányított flottilla maradványaiból hozták létre a Magyar Királyi Folyamőrséget. A folyamőrség létrehozását 1921. év január 3.-ai minisztertanácsi ülésen döntötték el. A testület felállításának az időpontját 1921. március elsejével határozták meg. A folyamőrség létrehozásáról az 1922/XIV.tc. rendelkezett, melynek a végrehajtását a 122 295/1922.BM. rendeletben foglaltak biztosították. A folyamőrség vízi rendészeti teendők végzésére létrehozott önálló rendvédelmi testületként a belügyi tárca folyamrendészeti osztályának a felügyelete alatt állt. Rejtett feladatát a trianoni békediktátum által felszámolt dunai flottila maradványainak működtetése alkotta. Nyílt szervezetének létszáma 2 420 főt tett ki, amelyben a fegyveres szolgálatot ellátók létszáma az 1 620 főt nem haladhatta meg. A folyamőrség személyi állománya katonai rendfokozatot viselt, a belső függelmi viszonyok katonaiak voltak. A legénységi állományt kényszertoborzás (sorozás) útján biztosították. A testület számára önálló egyenruhát rendszeresítettek. A testület személyi állománya tagjai számára a Magyar Királyi Honvédségnél is használatos fegyverzetet rendszeresítették. A folyamőrség élén a révfőkapitányság állt. A révfőkapitányság 13 révkapitányságot irányított. A révkapitányságok alárendeltségében pedig 9 révkirendeltség működött. Szükség esetén — a kapitányságok alárendeltségében — révőrségeket is létre lehetett hozni ideiglenes jelleggel. A folyamőrség rejtett részét 1939-ben beolvasztották a Magyar Királyi Honvédségbe honvéd folyamerők néven. A testület nyílt részét a hatáskörrel együtt — a területi illetékesség figyelembe vételével — átadták a Magyar Királyi Csendőrségnek, illetve a Magyar Királyi Rendőrségnek.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Fővárosi Állami Rendőrség (1872-1919) Óbuda, Buda és Pest egyesítésével létrehozott Budapest Fővárosi Rendőrséget az 1872/XXXVI.tc.-el a kormány közvetlen felügyelete alá helyezték ideiglenesen, majd véglegesen az 1881/XXI.tc-el. A kormány a felügyeletet a belügyi tárca által gyakorolta. Az 5 047/1909.ME.r. a fővárosi rendőrséget is — a többi városi rendőrséghez hasonlóan — beolvasztotta az újonnan létrehozott Magyar Királyi Állami Rendőrségbe. A Magyar Királyi Állami Rendőrség a fővárosi rendőrség egyenruháját és rangrendszerét vette át.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Határőrség Lásd Határőrség

Magyar Királyi Határrendőrség az 1903/VIII.tc. alapján 1906. I. 15.-től 1918-ig a dualizmus összeomlásáig működött a központi államhatalom közvetlen alárendeltségében. Tevékenységének döntő hányadát a Magyar Királyság útlevélköteles határszakaszain fejtette ki. Szervezetének és személyi állományának döntő többsége ezeken a határszakaszokon volt megtalálható. A testület — néhányszáz fős — mérsékelt személyi állománnyal működött, önálló rangrendszerrel és egyenruhával rendelkezett. A határőrizet klasszikus hármas feladatrendszeréből elsősorban a határforgalom ellenőrzését és a határrend betartatását valósította meg. A zöldhatár őrzését pedig a határszéli csendőrséggel közösen végezte. A testület a magyar határőrizet koordináló szerepét is betöltötte, szükség esetén a határőrizeti teendők ellátására bevonhatta a határmenti vármegyék és városok területén működő rendőrségek személyi állományát is. A kivételes hatalom időszakában a Magyar Királyi Határrendőrség különleges feladatokat kapott az Osztrák-Magyar Monarchia haderejével való együttműködés tekintetében, amelyet a katonai határőrizeti utasításban konkretizáltak. A magyarországi rendőrségek államosításával a határrendőrség maradványait a Magyar Királyi Állami Rendőrségbe integrálták.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Honvéd Határvadászok (1938-1945) Lásd Határőrség

Magyar Királyi Honvédelmi Minisztérium Lásd Honvédelmi minisztérium.

Magyar Királyi Honvédség (1848-1849 és 1867-1945) a véderő azon része, amely 1867 és 1918 között az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságában állomásozó és a magyar kormánynak is alárendelt könnyűfegyverzetű egységekből állt, valamint a sorozott személyi állománya a Magyar Szent Korona alá tartozó területen élő lakosság közül került ki. A Magyar Királyi Honvédség magasabb egység parancsnokságokkal nem rendelkezett, a közös hadsereg magasabb egység parancsnokságainak az alárendeltségébe tartozott. A Magyar Királyi Honvédségben a vezényleti nyelv a magyar volt. Az egyenruha nemzeti díszítő elemeket hordozott. A Magyar Királyi Honvédségben az uralkodói elhatározások a honvédelmi miniszter ellenjegyzésével hatályosulhattak. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása nyomán a Magyar Királyi Honvédség a trianon utáni Magyar Királyság haderejévé vált, azonban a magyar haderőt 1919. VI. 9-től HORTHY Miklós altengernagy hadügyminiszter felhívása nyomán Magyar Nemzeti Hadsereg névvel illették, amelyet 1920. IV. 1-től Magyar Királyi Nemzeti Hadseregre változtattak, majd 1922-ben visszatértek a Magyar Királyi Honvédség elnevezésre. A két világháború közötti Magyar Királyság hadereje már rendelkezett magasabb egységparancsnokságokkal és a fegyverkezési egyenjogúságot kimondó 1938. évi bled-i egyezmény nyomán lehetőség nyílt a magyar véderőnek a kor színvonalán álló technikai eszközökkel való ellátásá-

ra is. A honvéd illetve honvédség kifejezés az 1848-1849-es szabadságharc időszakából ered. A Magyar Királyi Honvédség a polgári magyar állam véderő szervezete volt. Magyarország szovjet megszállását követően mivel a királyság államformájáról a köztársaság államformájára tért át Magyarország, ezért az ország haderejének elnevezése honvédségre változott. A kiépülő pártállamban a magyar haderő elnevezését Magyar Néphadseregre változtatták, amely elnevezés a rendszerváltozás után a magyar hagyományokra visszanyúlva Magyar Honvédségre változott.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Igazságügyi Minisztérium Lásd Igazságügyi Minisztárium.

Magyar Királyi Képviselőházi Őrség (1912-1945) A testületet 1912-ben állították fel (1912/LXVII.tc. a képviselőházi őrség felállításáról). Feladatát az országház őrzése és védelme mellett a képviselőház tagjai és a hallgatóság körében a rend fenntartása, valamint protokoláris, díszelgői tevékenység ellátása alkotta. Az országgyűlés elnökének az alárendeltségében állt. A testületet a végrehajtó hatalom szervezetétől elkülönítették, annak nem volt alárendelve. 1945-ben Nemzetgyűlési Őrségként működött tovább, majd az ÁVH vette át teendőit anélkül, hogy a jogszabállyal létrehozott testület feloszlatásáról jogszabály született volna.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Koronaőrség 1790-ben hozták létre. A Budai Királyi Palotában a Magyar Szent Korona és a koronázási jelvények számára állandó őrzési helyet alakítottak ki, amelyet a Magyar Királyi Koronaőrség őrzött. A testületet 1849-ben — a Magyar Királyi Nemesi Testőrséghez hasonlóan — feloszlatták, mivel személyi állományának jelentős része az 1848-1849-es magyar forradalom és szabadságharc időszakában belépett a honvédségbe. A koronaőrséget ismét 1861-ben az uralkodó utasítására állították fel. A testület 1945-ig működött. A koronaőrség létszáma az évszázadok során többször változott. Az 1872-ben érvénybe lépett szabályozás szerint a Magyar Királyi Koronaőrség létszáma 50 fő volt: parancsnok és helyettese, számvevő vagy kezelőtiszt, a szolgálat szervezést és ellenőrzést végző szakaszvezetők vagy tizedesek 3-5 fő, 40 fő koronaőr, és 2 fő dobos vagy kürtös. Ezen felül a testület tiszti- , illetve házi szolgai státuszokkal is rendelkezett. Az utolsó szabályozás az őrszolgálatot adók létszámát 23 főre csökkentette. (1928/XXV.tc. a Szent Korona és a hozzá tartozó drágaságok gondviseléséről.)

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Kúria a XVI-XVII. századtól Magyarország legfelsőbb bírósága, melyet a kiegyezés után az 1868/LIV.tc.-kel újjászerveztek mivel a neoabszolutizmus alatt a nem láthatta el feladatát. Az újjászervezett kúria 1949-ig működött, majd a pártállam időszakában ismét megszakadt működése, végül a rendszerváltást követően 2012. I. 1-vel Magyarország Alaptörvénye intézkedett többek között a kúria működésének újrakezdéséről is.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Nemesi Testőrség. A testületet Magyar Nemesi Testőrség néven 1760-ban Mária Terézia alapította. A testület székhelye Bécsben volt. A testőrpalotát a pártállam időszakában ideológiai megfontolásokból fakadóan eladták, a befolyt összeget pedig az osztrák kommunista mozgalom támogatására fordították. Ferenc József a testületet — az 1848-1849-es forradalom és szabadságharcban betöltött szerepe miatt — ugyan feloszlatta, azonban a kiegyezés nyomán újra létrehozta Magyar Királyi Nemesi Testőrség névvel, bár a koronázási ünnepségen még huszárok helyettesítették a testőröket. Mivel Ferenc József egyszemélyben töltötte be az Osztrák Császárság és a Magyar Királyság legfőbb közjogi méltóságait mindkét állam testőrségei óvták személyét és közvetlen környezetét. Egyedül a Magyar Királyi Nemesi Testőrség tagjai voltak azonban jogosultak arra, hogy a védelmét mindenütt ellássák. A Magyar Királyság területén az uralkodót ugyanis csak magyar testőrség védelmezhette. A Magyar Királyi Darabont Testőrség azonban csupán a királyi szálláshelyek őrzésére volt hivatott. Az uralkodó magyarországi utazásai során a védelemért a Magyar Királyi Nemesi Testőrség volt felelős. A testület kapitánya — hasonlóan a többi testőrség kapitányához — a főudvarmesternek volt alárendelve, illetve a szolgálatos szárnysegéd is adhatott utasítást valamennyi testőrség számára. A testőrök által viselt rangok — amelyek katonai rangok voltak —három rendfokozattal magasabb rendfokozatnak feleltek meg a haderőben. A testőrök ugyan katonák voltak, de sem ők sem a testület nem tartozott a véderő kötelékébe. A testőrségek kiadásait az udvari költségvetésből fedezték. A testőrségek témája nem tartozott a közös ügyek közé. Az udvartartás költségeit a magyar állam mindig az osztrák állam által biztosítottal megegyező összegben állapította meg. A testőröket ugyan a haderő szervezeteinek önként jelentkező tagjai közül választották ki, meglehetősen magas követelményeket támasztva, azonban azoknak akik a testőrségekhez kerültek a haderővel a jogviszonyuk megszűnt. Ők két nyugdíjra váltak jogosulttá. Az egyik nyugdíjat a véderőben eltöltött szolgálatuk, a másik nyugdíjat pedig a testőrségnél eltöltött szolgálatuk alapján kapták. A testőrök azonban visszakerülhettek a haderőhöz, például ha hadi szolgálatra kérték magukat. A katonai és a testőri szolgálati idő azonban nem volt összevonható. A testőrök pedig kiemelt juttatásokban részesültek. A Magyar Királyi Nemesi Testőrségnek megalakulásakor 47 fő tiszti rendfokozatú és 45 fő kisegítő feladatot ellátó (orvos, portás, szolga, lóápoló stb.) tagja volt. A parancsnoki kar élén a testőrkapitány állt. Az első parancsnok gróf HALLER Ferenc tábornok volt (1867-1875). A monarchia felbomlásával a testület működése megszűnt. Utódszervezete a HORTHY Miklós kormányzó által felállított Magyar Testőrség volt.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Nemzeti Hadsereg Lásd Magyar Királyi Honvédség

Magyar Királyi Pénzügyminisztérium Az első független felelős magyar kormány rendelkezett pénzügyminisztériummal, melyet a kiegyezés nyomán ismét felállítottak, azóta lényegében megszakítás nélkül működött 2010-ig. Az első magyar pénzügyminiszter KOSSUTH Lajos volt, aki e tisztséget 1848. IV. 7.-étől 1848. IX. 12.-éig töltötte be.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Pénzügyőrség (1867-1945-) a pénzügyminiszter felügyelete és irányítása alatt tevékenykedő testület, amely feladatait fegyveresen látta el azzal a céllal, hogy az ország pénzügyi és gazdasági rendjét védelmezze, a legfontosabb feladatai közé tartozott a csempészet és a pénzügyi törvények és szabályok áthágásának megakadályozása. Működési területe lefedte az ország teljes területét. Legkisebb szervezeti egysége a pénzügyőr szakasz volt. Több szakaszt irányított egy pénzügyőr biztosi kerület. Egy vármegyében pedig több pénzügyőr biztosi kerület működött. A pénzügyőrséget vármegyénként a pénzügyi tárca komplex középszintű irányító szervei, a pénzügyigazgatóságok irányították. E mellett a testület vezetése céljából a pénzügyi tárcán belül is működött egy pénzügyőrségi osztály. A Pénzügyminisztérium alá tartozó Magyar Királyi Pénzügyőrség 1945-től Magyar Pénzügyőrség néven működött, feladata a pénzügyőri és vámőri hatósági feladatok ellátása volt, e szervből 1953-ban kivált a vámügyeket ellátó Vámőrség, majd ismét összevonva 1963-ban felállították a Országos Pénzügy- és Vámőrséget, 1966-tól Vám- és Pénzügyőrség néven működött 2010-ig, amikor a Vám- és Pénzügyőrséget egyesítették az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal. Az új szervezet elnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Rendőrség 1931-1945-ig működött. A Magyar Királyi Állami Rendőrség elnevezését — szervezetmódosításokkal egybekötve — a 6500/1931.ME.r-el Magyar Királyi Rendőrségre változtatták. 1931-ben megszüntették a 7 kerületi főkapitányságot, amelyek alárendeltségébe a városi kapitányságok tartoztak. A kerületi főkapitányságok helyett a budapesti- és a vidéki-főkapitányságot hozták létre. A Budapesti Rendőr-főkapitányság alárendeltségébe az akkor még kis Budapest kerületi rendőrségei és az agglomerációba tartozó frekventált települések rendőrségei tartoztak. A vidéki főkapitányság alá pedig a városi rendőrségek (1942-ben 89) és a határszéli rendőr kirendeltségek (1942-ben 13), valamint a kárpátaljai működési területtel rendelkező Határvidéki Rendőrség (1942-ben hét kirendeltséggel), továbbá az 1939-ben létrehozott révkapitányságok (1942-ben 7 révkapitányság) tartoztak. A korábbi vidéki főkapitányságokkal megegyező működési területű és székhelyű körzeti szemlélő központokat alakítottak ki 1931-ben az új vidéki főkapitányság alárendeltségében. A Magyar Királyi Rendőrség mindkét főkapitánysága a belügyi tárca közvetlen felügyelete és irányítása alatt állt. Ekkor szüntették meg az országos főkapitányságot is, amely az országos főkapitány frankhamisításban játszott szerepéből fakadóan sohasem került kiépítésre.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

A Magyar Királyi Testőrség 1920. VIII. 10. – 1944. X. 15. -ig működött. A Magyar Királyi Nemesi Testőrség és a Magyar Királyi Darabont Testőrség maradványaiból hozták létre. Feladatát a kormányzó és közvetlen környezetének védelme alkotta. HORTHY Miklós elfogásakor — aki a testőrségét az ellenállás beszüntetésére utasította — kezdetben a felbőszült németek a testőrök likvidálását fontolgatták. Később azonban a Szent László Hadosztályba helyezték a testőrök egy részét. A Magyar Királyi Testőrség gyalogos és lovas részből állt. A gyalogos rész alabárdos és székely (Észak-Erdély visszacsatolása után) szakaszból, valamint puskás századból állt. A testőrség lovas része lovastestőr-szakaszból és a testőrséghez csatolt spanyol lovas iskolából állt. A második világháború során a testőrséget megerősítették egy testőr lövész zászlóaljjal is, amely egy puskás és egy nehézfegyveres századból állt. Megerősítésként pedig három Nimród harcjárművet is kapott a zászlóalj. A testület teljes létszáma — a segédszemélyzettel együtt — 450 főt tett ki. A testőrség legénysége sorozott állományból állt. A tiszti karral szemben támasztott kvalifikációk és a tiszti karba való bekerülés feltételei alapvetően megegyeztek a dualizmuskori elődszervezeteknél alkalmazottakkal.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Vám- és Adóőrség 1872-ben jött létre a katonai határőrvidék feloszlatása kapcsán és a területnek a polgári közigazgatásba történő átvezetése időszakában működött, majd 1886-ban egyesítették a Magyar Királyi Pénzügyőrséggel.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Magyar Királyi Vámhivatalok A kiegyezéskor a magyar kormány a császári adminisztráció mintájára létrehozta a Magyar Királyi Pénzügyminisztérium felügyelete alá tartozó magyar vám- és adóhivatali rendszert. 1872-re Magyarországon a vámhivatalokat az adóhivataloktól szétválasztották. Négyféle vámhivatal működött, fő- és mellékhivatal, mindkét hivataltípusban megkülönböztettek első és másodosztályú vámhivatalt is. A vámhivatalok országos szakmai felügyeletét ugyan a budapesti első osztályú fővámhivatal látta el, azonban emellett a pénzügyminisztériumban is működött vámhivatali osztály, illetve a pénzügyigazgatás középfokú szervezeteinél a vármegyénként szervezett pénzügyigazgatóságoknál is dolgoztak vámhivatalnokok azoknál a vármegyéknél, amelyeknek a területén működött vámhivatal. A vámhivatalok egymástól a vámeljárási jogkörük tekintetében tértek el. Az első osztályú fővámhivatalok rendelkeztek a legkiterjedtebb vámeljárási hatáskörrel. A magyarországi pártállam kiépülésének részeként a vámhivatalok elvesztették önállóságukat, egyesültek a pénzügyőrséggel. Az új szervezet neve Vám- és Pénzügyőrség lett, amely 2010-ig működött, ekkor a testületet összevonták az adóhivatallal. Az egyesített szervezet új elnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal.

ERDŐS Ákos: A Vám- és Pénzügyőrség kábítószer-ellenes tevékenysége a rendszerváltást követő első évtizedben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 15-24.p. A tanulmány korábbi változata 2017. október 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti

Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Királyi Vámőrség (1921 VIII.25. – 1932. X.1.) a testület a trianoni békediktátum után a magyar határok őrzésére és védelmére létrehozott fegyveres szervezetként működött. A Magyar Királyi Vámőrség alap szervezeti egységei az őrsök voltak. Az őrsöket a szakaszparancsnokságok, a szakaszparancsnokságokat pedig a kerületparancsnokságok irányították, a szervezet élén a Magyar Királyi Vámőrség Felügyelősége állt. A Magyar Királyi Vámőrség szervezetében 7 kerületparancsnokság, 52 szakaszparancsnokság és 101 őrsparancsnokság működött. A Magyar Királyi Vámőrség feladatát 4 041 főnyi személyi állománnyal látta el. A testület legénységi állományát úgynevezett kényszertoborzás (sorozás) útján biztosították. A Magyar Királyi Vámőrség — a határok védelme céljából — a testületi létszám feletti katona erőt 1928-ig — a Szövetségközi Ellenőrző Bizottság magyarországi jelenléte miatt — nem lehetett elrejteni. Később azonban a Magyar Királyi Vámőrség, majd a jogutódja a Magyar Királyi Határőrség rejtésében állomásozott az államhatár mentén a magyar ezredek egyharmada 1938-ig a Bled-i egyezmény megszületéséig. A testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak, a személyi állomány katonai rendfokozatot viselt. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítőket csupán kézi lőfegyverekkel látták el az objektumvédelmi sorozatlövő lőfegyverek kivételével. A testület nyílt szervezetében szolgálatot teljesítő személyi állománya számára rendszeresített fegyverzet típusa megegyezett a Magyar Királyi Honvédségben rendszeresített fegyverzet típusával.

SZIGETVÁRI Oszkár: Nyomozó tevékenység a Magyar Királyi Pénzügyőrségnél. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 127-140.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Magyar Nemzeti Hadsereg Lásd Magyar Királyi Nemzeti Hadsereg

N-Ny

Népfelkelés az Osztrák-Magyar Monarchia véderejének magyarországi kiegészítő fegyveres ereje. Feladata volt a közös hadsereg és a Magyar Királyi Honvédség támogatása.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

O-Ö

Osztrák-Magyar Bank 1878-ban létesült magánintézmény, amely az Osztrák-Magyar Monarchiától monopóliumot kapott az aranyalapú korona kibocsátására, mely 1900-ra az egyetlen törvényes fizetőeszközzé vált a dualisztikus államalakulatban. Az I. világháború után az ANTANT felügyelete alá vonta a pénzintézetet, valamint Ausztriának és Magyarországnak megtiltották, hogy közös pénzt bocsássanak ki. A korábbiakban az Osztrák-Magyar Monarchia bankjegykibocsátási monopóliumával rendelkező pénzintézet tevékenysége Ausztria területére szorult vissza ahol 1921-ben megkapta az Osztrák korona kibocsátási monopóliumát ám a schilling 1924. évi bevezetésekor a pénzintézetet már felszámolták.

PARÁDI Ákos: A Magyar Királyi Pénzügyőrség teendői a katonai határőrizetre való áttérés időszakában. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 45-58.p. HU-ISSN 1216-6774.

Önkormányzati rendőrség A település elöljáróságának az alárendeltségében és anyagi függésében működő rendőrség. Általában a működési szabályzatukat az önkormányzat hagyja jóvá, a testület tagjai pedig többnyire önkormányzati alkalmazottak. Magyarországon önkormányzati rendőrségek a falvak tekintetében a Magyar Királyi Csendőrség létrehozásáig, azaz 1881-ig a városok tekintetében pedig a magyarországi rendőrségek államosításáig azaz 1919-ig működtek.

PARÁDI József: Pénzügyi a dualizmuskori magyar békehatárőrizetben. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 93-106.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

R

Rendőri Büntetőbíróság 1935-ben hozták létre a Magyar Királyi Rendőrség kötelékében a kihágások egyszerűsítéséről szóló rendelet nyomán a közlekedési kihágások elbírálására hivatott Rendőri Büntetőbíróságokat.

PARÁDI József: Magyar rendvédelem 1919-1941. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* XXVII.évf. (2017) 54.sz. 59-92.p. HU-ISSN 1216-6774.

V-W

Varsói Szerződés 1955. V. 14.-én jött létre a közép-kelet-európai országok katonai-védelmi-politikai szervezeteként szovjet indítatásra. A szervezet 1991. II. 25.-én megszűnt.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vám- és Pénzügyőrség Lásd Magyar Királyi Vám- és Pénzügyőrség.

Vörös Hadsereg. A Tanácsköztársaság hadereje.

SZABÓ Andrea: A Magyar Királyi Pénzügyőrség rangrendszere 1867-1947. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 107-126.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

Vörös Őrség a magyar Tanácsköztársaság időszakában a rend védelmére életre hívott fegyveres szervezet, amely egyúttal a Vörös Hadsereg kiegészítő részeként is működött. Terroralakulatai antihumánus cselekedeteket követtek el. 1919.VIII.3.-án a PEIDL-kormány szűntette meg a 6/1919.BM.rendelettel.

MÉSZÁROS Balázs: A Magyar Királyi Pénzügyőrség egyenruházata és felszerelése 1919-1944. *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis),* HU-ISSN 1216-6774. XXVII.évf. (2017) 54.sz. 25-44.p. A tanulmány korábbi változata 2017. oktober 27.-én, Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a *„A pénzügyőrség története. A Magyar Királyi Pénzügyőrség alapításának 150 éves évfordulója."* című XXXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

A „Rendvédelem-történeti Füzetek" (Acta Historiae Praesidii Ordinis)
HU ISSN 1216-6774 tudományos periodika szerkesztőségének
kéziratokkal szemben támasztott igénye

1. Olyan kéziratokat fogadunk el, ami megfelel az „első közlés" kívánalmainak.

2. A tudományos művekkel szembeni igénytámasztásnak megfelelő alkotásokat közlünk. Hivatkozási jegyzetek nélküli kéziratot és hiányos, illetve pontatlan hivatkozásokat általában nem közlünk!

3. Végleges szövegű kéziratra tartunk igényt, mert a leadott kéziratban szerzői korrekcióra már nem nyílik lehetőség. Konferencia-előadásokat, azok kivonatait stb. nem közölünk. A konferencia-előadás előzménnyel rendelkező tanulmányokat ugyanazon feltételekkel közöljük, mint az ilyen előzményekkel nem rendelkező alkotásokat. A szerkesztőség által a kiadói tervbe felvett teljes tanulmányokat (szöveg, jegyzetek, mellékletek, stb.) független lektor — szükség esetén lektorok — véleményezik. A lektori észrevételek elfogadásával, a szerző és a lektor közötti megállapodás alapján kerül sor az alkotások publikálására.

4. A kéziratokhoz 600 és 1000 karakter közötti terjedelmű rezümét is kérünk.

5. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot arra, hogy a szövegben stiláris változtatásokat eszközöljön, illetve a hivatkozási jegyzeteket kiegészítse, továbbá véleményének helyt adjon az írásban, a szerkesztőség feltüntetésével. A szerkesztőség hozzá érkezett kéziratokat és tartozékait nem őrzi meg, és nem küldi vissza, de az elfogadásról, illetve elutasításukról értesíti a szerzőket. A közlésre elfogadott kéziratok szerzőinek a szerkesztőség tiszteletpéldányt küld.

6. Periodikánkban az évszázadokat – az idézetek, címek kivételével – római számmal jelöljük.

7. A szövegben előforduló neveket mindig teljességre törekvően kell feltüntetni akár személy, intézmény, vagy földrajzi névről van szó. Személyneveknél a vezetéknév és keresztnév mellett a kérdéses időpontban érvényes nemesi rangot, rendfokozatot, illetve beosztást is fel kell tüntetni együttesen a szerzett címekkel pld. doktorátus stb. A helységneveknél mindig a magyar nevet kell feltüntetni. Ha más neve is van, és azt a közlendő érthetősége megkívánja, akkor az idegen nyelvű nevet zárójelben kell a magyar név mögött feltüntetni. Intézmények esetében a teljes hivatalos nevet kell használni, mögötte zárójelben a rövidített nevet.

8. A publikálásra küldött anyagokkal szembeni technikai elvárások.

Margó: 2 cm, a kötésnél 3 cm.

Bekezdések csak a bekezdés formátumban beállított bekezdést fogadunk el: - nagy bekezdés 0,65 cm;
- kis bekezdés 0,32 cm;
- címek után tompa bekezdések;
- felsorolások kisbekezdésként, egységesen gondolatjellel;
- bekezdések között sor nem maradi ki.

Betűk: - Times New Roman;
- méret 11-es, jegyzetekben, továbbá a rezüméknél 9-es.

Címek: - tanulmánycímek sorközépen, alattuk is felettük is sor marad ki, tanulmánycímekbe a szerzők neve is beleértendő;
- fejezetcímek balra zárva, számozás esetén szám a cím előtt, csak felettük marad ki sor alattuk nem;
- címek vastagítva, mellékcímek döntve is;

Hivatkozások: - végjegyzetként a tanulmányok szöveges részét követően;
- szövegben felsőindexben vastagítva;
- végjegyzetben felsorolásként;
- a tudományos közlés igényeinek megfelelően.

Személynevek: családi név kapitälchen-ben.

Jogszabályok: - törvény = évszám / a törvény római száma tc. rövidítéssel és a cím;
- rendelet = rendeletszám / évszám majd zárójelben a megjelenés dátuma a hónap jelölése római számmal a napja pedig arab számmal, a kiadó szervezet rövidítésével, majd a cím, a megjelenést tartalmazó közlöny címe, évfolyama, a kiadás éve, a közlöny száma és a tól - ig oldal ahol a rendelet megjelent.

Mellékletek: - a jegyzetek után;
- minden mellékletnek címe és száma van (cím: sorközépen döntve és vastagítva, szám: jobb felső sarokban döntve, a számozás római számmal);
- a melléklet alján a forrás megjelenítése az egyszerűsített bibliográfiai leírás szabályainak megfelelően;
- több melléklet esetén — a mellékleteket megelőzően — mellékletek jegyzékét kell elhelyezni, amely a mellékletek számát, címét és oldalszámi elhelyezkedését tartalmazza;
- a mellékletek jegyzékének írásmódja megegyezik a felsorolásokéval.

9. A kéziratok szövegében ábrák, diagrammok, táblázatok képek stb. nem helyezhetők el. Azokat mellékletként kell a szöveghez csatolni. A mellékletekről mellékletek jegyzékét kell készíteni. Valamennyi mellékletnek címet kell adni, és a mellékleteket római számozással kell megszámozni. Minden melléklet végén fel kell tüntetni a melléklet elkészítéséhez felhasznált források bibliográfiai adatait. A szövegben a mellékletre zárójelben elhelyezett római számokkal kell utalni.

10. A hivatkozási jegyzetszámokat a szövegben felső indexben és vastagítva kérjük elhelyezni. A jegyzetekben a mű szerzője és címe mellett a kiadás helyét, idejét és a kiadót is kérjük feltüntetni.

- A szerző családi **nevét** kapitälchen betűvel szedjük. Több szerzős mű esetén a nevek közé gondolatjelet helyezünk. Csak a szerző nevét (vezeték és keresztnév) közöljük, tudományos és oktatói fokozatok, rangok, címek, tisztségek és beosztások közlése nélkül. A szerzői álnevet a szerző neve után közvetlenül szögletes zárójelben tüntessük fel. Gyűjteményes mű szerkesztőjének neve után kerek zárójelben a (*szerk.)* formulát használjuk függetlenül attól, hogy a műben főszerkesztőként vagy felelős szerkesztő stb. tüntették fel. A gyűjteményes kötetek egy tanulmányának jelölésekor először a tanulmány szerzőjének nevét kell közölni, majd a címet kurziválás nélkül, ezt követően az „In" szócska (mivel mondatkezdő szónak minősül, ezért nagy kezdőbetűvel kezdődik, utána pedig nem teszünk pontot vagy kettőspontot) után a bibliográfiai tételt. Amennyiben az idézni kívánt tanulmány szerzője azonos a kötet szerkesztőjével, akkor az „*ugyanő"* szó rövidített változatát „ *uő"* kell használni az „*In"* szócskát követően. Háromnál több szerző esetén csak az első szerző nevét közöljük, majd utána a latin „*et alii = és mások"* rövidített változatát „*et al."* írjuk. Háromnál több szerzős mű esetén – amennyiben az egyik szerző egyben a mű szerkesztője is – az ő nevét kell feltüntetni egyedül. Másodlagos szerzőségi adatokat a jegyzetekben indokolt esetben célszerű feltüntetni. A másodlagos szerzőségi adatokat a cím után kell elhelyezni. A fordította, sajtó alá rendezte, illusztrálta, utószót írta stb. jelölést követi(k) a másodlagos szerzői tevékenységet végző személy(ek) neve(i). Amennyiben a hivatkozott mű szerzőjét és szerkesztőjét a kiadványon nem tüntették fel az adatközlés a mű címével kezdődik. Újrahivatkozás esetén elégséges a szerző vagy szerkesztő vezetéknevének feltüntetése.

- A szerző vagy szerkesztő nevét követően kettőspont után következik **a mű címe.** A címet és az alcímet – ha van – kurziváltan kell szedni. A sorozatcímet mindig a bibliográfiai leírás végén ferde zárójelben kell közölni, kurziválás nélkül. A cím, alcím és sorozatcím után pont kerül. Több kötetes művek esetén a cím után következik a kötetszám pl. 1.köt. ezt követően pedig a kötetcím kurziváltan a végén ponttal. Ha egy kiadvány sok kötetből áll, vagy a kötetnek szerkesztői vannak, a köteteket analitikusan, kötetre lebontva kell szerepeltetni, ahol – a kiadvány átfogó jelölése (a kiadvány címe kurziváltan, a kiadás helye és a kiadó) után – kötetenként kerül feltüntetésre a kötet sorszáma, a címe, a szerkesztő neve és a kiadás ideje. Míg a befejezetlen, több kötetes műre történő hivatkozás esetén a befejezetlenség tényére és a kötetszám és a kiadás évszáma után elhelyezett nagy kötőjellel kell utalni. Gyűjteményes kötetek és periodikumok esetében csak a kötet, illetve a periodikacímet kurziváljuk. A periodikacím a hivatkozott mű szerzőjének és címének feltüntetése után következik. Periodikumok esetében a folyóirat szerkesztőjének a jelölése elmarad. Idegen nyelvű műre történő hivatkozás esetén ugyanazon adatokat, ugyanazon sorrendben kell közölni, mint a magyar nyelvű alkotás esetében. Az eltérés csupán annyi, hogy a cím magyar fordítását szögletes zárójelben közöljük az eredeti nyelvű cím után. A bibliográfia tétel többi elemének a fordítása nem szükséges. Az idegen nyelvű címet kurziváljuk. Amennyiben idegen nyelvű műről magyarra fordított alkotásra hivatkozunk a szerző neve után a magyar nyelvű cím következik kurziválva, majd – szögletes zárójelben – a mű idegen nyelvű címe. Ezután pedig a Ford. rövidítés után a fordító neve. A hivatkozás többi része mindenben megegyezik a magyar nyelvű alkotásokéval. Gyűjteményes kötetek és periodikumok címeit általában nem fordítjuk le. Ezen kiadványban közzé tett alkotások címei esetében pedig ugyanúgy kell eljárni, mint a monográfiáknál.

- Mű címét követően kerül sor a **kiadás helyének** a feltüntetésére. A kiadás helyének – amely minden esetben a településnév – feltüntetését vesszővel zárjuk. Amennyiben a kiadványon nem szerepel a kiadás helye, ezt a tényt a latin *sine loco = hely nélkül* kifejezés rövidítésével *s.l.* jelöljük. Periodikum esetében a kiadás helyének feltüntetése elmarad. A periodikum kurzivált neve után, vesszőt követően, majd zárójelben a kiadás évszámának a feltüntetése következik. Kéziratokra történő hivatkozások esetében a szerző és a cím után a kézirat jellegének (disszertáció, dokumentáció, kézirat, kandidátusi értekezés stb.) a rögzítése történhet. A kézirat jellegének jelölése után zárójelben jelölhető az intézmény neve, ahol a kézirat készült. Ezt követi a „Kézirat." megjegyzés után a létrehozás helységének, majd a létrehozás évének a jelölése.

- A kiadás helyét követi a hivatkozásban a **kiadás évszáma**. A kiadás évszáma után – ugyanúgy, mint a kiadás helye után – vesszőt írunk. Amennyiben a műben nem tüntették fel a kiadás idejét, azt latin *sine anno = év nélkül* kifejezés rövidített változatával *s.a.* kell helyettesíteni. Kéziratok esetében a kézirat létrehozásának évszámát – a létrehozás helységének jelölését követően – rögzítjük. Periodikumok esetében a kiadás évszámát követően a folyóirat számát jelöljük arab számmal pl. (1996) 1.sz. Amelyik periodikumon feltüntetik ott az évfolyamszámot is jelölni kell. Ebben az esetben a periodikum címe utáni vesszőt követően az évfolyam római száma következik ponttal és az évfolyam szó rövidítésével évf., majd a kiadás évszáma zárójelben és a lapszám arab számmal és ponttal, utána pedig a szám szó rövidítése sz.

- A hivatkozások bibliográfiai adataiban a következő elem **a kiadó** jelölése. A kiadó neve után vesszőt teszünk. Periodikumok esetében a kiadót nem jelöljük. Kéziratok esetében a kiadó feltüntetésére értelemszerűen nem kerülhet sor. Amennyiben a műben nem szerepel a kiadó, azt a latin *sine nomine = kiadó nélkül* kifejezés rövidített változatának *s.n.* kell helyettesíteni.

- A hivatkozások végén az **oldalszámok** állnak. Amennyiben a hivatkozást sorozatcím zárja a sorozatcím ferde zárójele után következnek az oldalszámok. Az oldalszámok jelölésére a latin *pagina* szó rövidítését *p.* használjuk. Az oldalszámok tekintetében hivatkozhatunk egy oldalra pl. 45. p. vagy egy intervallumra pl. 65-78.p. Gyűjteményes kötetek és periodikák esetében fel kell tüntetni — a hivatkozott oldalszámon túl — az alkotás kezdő és befejező oldalszámát is a két oldalszám között kötőjel használatával.

- A hivatkozott alkotásokat közlő kiadványok **ISSN**, illetve **ISBN** számát, valamint — a periodikák kivételével — a kiadvány teljes oldalszámát is kérjük feltüntetni a bibliográfiai adatsor végén. Sorozatok esetében pedig a sorozat ISSN számát is kérjük a sorozat címét és a kiadvány számát követően.

- **Újrahivatkozásnál** a latin *opus citatum = idézett mű* rövidítését *op.cit.* használjuk. Újrahivatkozásoknál a szerző vagy szerkesztő vezetéknevét követően, kettőspont után következik az op.cit. ha a teljes műre hivatkozunk. Amennyiben meghatározott oldalak képezik a hivatkozás tárgyát, az oldalakat kell feltüntetni az után ugyanúgy, mint az előző hivatkozásnál. Abban az esetben, ha azonos szerzőnek több művére is újra hivatkozunk, akkor a szerző vezetéknevét követően a mű címét is fel kell tűntetni az op.cit. jelöléssel, majd az újrahivatkozási oldalak feltűntetésével.

Ha az újrahivatkozott művön nem tüntették fel sem a szerzőt, sem a szerkesztőt, a cím rövidített változatát használjuk, ezt követi újrahivatkozás esetén az op.cit. jelölés. Amennyiben két egymást követő jegyzetben ugyanarra a műre hivatkozunk a latin *loco citato=ugyanott* kifejezés rövidített változatát *loc.cit.* jelölést használjuk. Például loc.cit. 23.p. Ha két egymást követő jegyzetben ugyanannak a szerzőnek két különböző művére hivatkozunk akkor a latin *idem (nőnemben) eadem=ugyanő* rövidítést használjuk a szerző neve helyett.

11. Jogszabályra hivatkozásnál magyar törvény esetében a kiadás évét követő perjel után a törvény római száma után pont következik, majd amennyiben 1945 előtti törvényeknél a tc. = törvénycikk (mint a törvény testének — Corpus Juris — része), 1945 után pedig a tv. azaz törvény jelölést kell használni. Ezt követően kell feltűntetni a törvény pontos és teljes címét.

Törvénynél alacsonyabb szintű magyar jogszabályok esetében (rendeletek, határozatok, utasítások, parancsok, intézkedések, stb.) a jogszabály arab számát követően perjel után a kiadás éve majd zárójelben a jogszabály megjelenésének hónapja római számmal és napja arab számmal következik. Ezután a kibocsátó rövidítését és a jogszabály jellegének a rövidítését (r. = rendelet , hat. = határozat , út. = utasítás , pcs. = parancs , int. = intézkedés stb.). majd a jogszabály pontos címét kell feltűntetni. Ezeket az adatokat követi döntve a közlöny címe, római számmal évfolyama, zárójelben arab számmal kiadás éve, majd a lap száma és azoknak az oldalaknak a kezdő és befejező oldalszáma, ahol a jogszabály megjelent végül pedig a közlöny ISSN száma. Amennyiben a jogszabály nem közlönyben jelent hanem levéltárban lelhető fel, akkor a közlönyadatok helyett a pontos levéltári jelzetet kell feltűntetni. Amennyiben a jogszabály jogszabálygyűjteményben érhető el a kötet teljes bibliográfiai adatait kell feltűntetni.

Külföldi jogszabályok esetében az adott országra és korra jellemző rövidítéseket kell használni a feltalálhatósági hely pontos megjelölésével a magyar jogszabályok felellhetőségének megjelölésére vonatkozó követelményekkel megegyezően.

12. Világhálón megjelent alkotásokat általában nem tekintjük hivatkozásértékűnek. Az világhálós folyóiratok esetében akkor tekintjük a hivatkozást közölhetőnek, ha az érintett folyóiratra a papír alapú folyóiratokkal megegyező bibliográfiai adatsorral lehet hivatkozni.

13. A kéziratokat Microsoft Word program szerint rögzítve az email címünkre küldve fogadjuk el.

14. Kiemelés vastagítással történik.

15. A szerzőkről szerzői jegyzék készül, amely az impresszum mellett kerül feltüntetésre. Ezért kérjük, hogy a szerzők a „szerzői űrlapot" érelemszerűen kitöltve juttassák el a szerkesztőség e-mail címére. A szerzőknek lehetőségük nyílik arra is, hogy úgynevezett írói álnéven jelentessék meg alkotásukat. Nem publikus célzattal – a szerkesztőség számára – ebben az esetben is kérjük a szerző vezeték és keresztnevének a feltüntetését. A szerzőkkel való kapcsolattartás lehetősége érdekében kérjük a szerzők telefon- és faxszámait, illetve az email és posta címeit pontosan feltüntetni.

16. A szerzőknek a szerkesztőség szerzői honoráriumot nem fizet. A szerzők alkotásuknak a szerkesztőséghez küldésével elfogadják, hogy művük szerkesztett változata a kiadványban megjelenjen.

17. A szerkesztőség etikátlannak tartja, ha az érintett témakör tekintetében a szerzők elmulasztják feltűntetni az eredeti feldolgozást tartalmazó művet. Ilyen esetekben a jegyzeteket a szerkesztőség kiegészíti.

SZERZŐI ŰRLAP

A Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság (SZBMRTT) kitöltött és e-mail-en továbbított szerzői űrlapot, valamint digitalizált arcképfotót kér a rendezvényein előadóktól és a periodikáiban alkotásaikat publikálni kívánó szerzőktől. Az adatkezelés kizárólag a formanyomtatvány céljára irányul, az SZBMRTT azokat harmadik személynek nem adja át.

A szerzői űrlap hármas célt szolgál. Egyrészt arra hivatott, hogy zökkenőmentes kapcsolat alakulhasson ki a szerzőkkel, illetve előadókkal. Másrészt — a későbbi esetleges jogviták megelőzése céljából — tisztázza a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1216-6774 és a *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1785-3257 periodikában publikálásra kerülő alkotások jogi helyzetét. Végül pedig megfelelő információt biztosítson a szerzői ismertetők számára.

Annak ellenére, hogy a rendvédelem-történeti konferenciákon elhangzott előadások tanulmánnyá fejlesztett változatai nem automatikusan kerülnek fel a rendvédelem-történeti periodikák hasábjaira, hanem csak akkor, ha a közlési feltételekben foglaltaknak megfelelnek, célszerű minden előadónak és szerzőnek ugyanazon űrlapot kitölteni és fényképet küldeni.

Az űrlap tartalma és a fotó:

- előadók esetében a konferenciát ismertető előzetes tájékoztatóban és — amennyiben az alkotás tartalma harmonizál a periodika közlési feltételeiben foglaltakkal — a Rendvédelem-történeti Füzetek, vagy a Rendvédelem-történeti Hírlevél számainak szerzői ismertetőjében;
- szerzők esetében pedig a Rendvédelem-történeti Füzetek, vagy a Rendvédelem-történeti Hírlevél számainak szerzői ismertetőiben kerül publikálásra.

A Rendvédelem-történeti Füzetek és a Rendvédelem-történeti Hírlevél a hagyományos papír alapú formában korlátozott példányszámban kerül előállításra. Emellett azonban mindkét periodika megjelenik a világhálón a

Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság honlapján
http://www.szbmrtt.atw.hu
az Országos Széchényi Könyvtár, Elektronikus Dokumentum Központja,
Elektronikus Periodika Adatbázis és Archívumának a honlapján
http://www.epa.oszk.hu

A kapcsolattartás érdekében kérjük*

Név: ……Írói álnév ……

Tanulmány címe :……..

……

Postacím :……...

Telefon :……..Fax :…….

Mobil :…….E-mail :……

Munkahely neve :……...

Munkahely címe :……...

Telefon :……..Fax :…….

* Abban az esetben indokolt a kitöltés, ha eltér a korábban már kitöltött űrlapon közöltektől.

SZERZŐI ISMERTETŐ**

<table>
<tr><td colspan="3">Tanulmány / előadás címe</td></tr>
<tr><td colspan="3">szerző / előadó neve</td></tr>
<tr><td>- tudományos fokozat

- oktatói fokozat

- kutatási terület</td><td>Arcképfotó</td><td>Az alkotó / előadó szerzőségével publikált, a tudományos közléssel szemben támasztott igényeknek megfelelő

- könyvek:
- könyvrészek:
- tanulmányok:
- egyéb tudományos közlemények:
- független idézetek:
- Hirsch index:</td></tr>
<tr><td colspan="3">A publikációinak, illetve alkotásai citációinak bibliográfiai adatait tartalmazó nyilvános adatbázis elérhetőségének a világhálós címe:</td></tr>
<tr><td colspan="3">Fontosabb tudományos közéleti tagságok és tisztségek</td></tr>
</table>

** Több tudományos és oktatói fokozatot abban az esetben közlünk, ha azok több tudományágban születtek, illetve több intézményhez kapcsolódnak. Mivel a rendfokozatok, valamint az egyéb rangok és címek a tudományos tevékenység tekintetében irrelevánsak, azok közlésétől eltekintünk. Függetlenül az aktuális jogi szabályozástól minden disszertációt tudományos fokozatnak tekintünk, amit nem a diplomaszerzési eljárás keretében kaptak. A humán- és állatorvosi, valamint a jogi doktorátusok tekintetében e tudományágak megjelölését is kérjük az egyértelmű helyzetek létrehozása érdekében. A kutatási terület megjelöléseként nem egy tudományágat kérünk feltűntetni, hanem a konkrét kutatási terület megnevezését várjuk. Publikációinak, illetve alkotásai citációinak bibliográfiai adatait tartalmazó nyilvános adatbázis világhálós címének közlése esetén tudományos publikációi számszerűsített adatait és a Hisrsch-index számát nem feltétlenül kell rögzítenie.

Tanulmány / előadás ismertetője
(600 – 1000 közötti karakter terjedelemben)

Alkotásom közlését, illetve az űrlapon feltüntetetteket térítésmentesen biztosítom a *Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1216-6774 és / vagy a *Rendvédelem-történeti Hírlevél (Nuntiotones Historiae Praesidii Ordinis)* HU-ISSN 1785-3257 periodikák számára. Engedélyem a magyar nyelvű kiadásra vonatkozik, amely a periodikákban vagy az ahhoz kapcsolódó kiadványokban — több ízben — is megjelenhet, ezen publikációk szerzői honoráriumáról véglegesen és visszavonhatatlanul lemondok. Az adatok kitöltésével és megküldésével hozzájárulok azok Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság általi kezeléséhez.

Dátum

……
aláírás

A magyar rendvédelmi testületek és az önkormányzati szervezetek kapcsolata 1848-1945
I.évf.(1991) 1.sz.

0001 **Urbán Aladár:** Az 1848/49-es szabadságharc rendvédelmi testületei…….... 7.p.

0002 **Zachar József:** Az Osztrák-Magyar Monarchia örökös tartományinak rendvédelmi testületei..…… 17.p.

0003 **Parádi József:** A dualista Magyarország rendvédelmi testületei és az önkormányzatok kapcsolata…….. 30.p.

0004 **Szakály Sándor:** Néhány gondolat a volt Magyar Királyi Csendőrségről……... 38.p.

0005 **Mokány József:** Elméleti és tudományos igényű tevékenység a magyar rendvédelmi szerveknél 1867-1945……..... 45-54.p.

A rendvédelem-történet kutatásának, feldolgozásának és oktatásának időszerű kérdései
I.évf.(1991) 2.sz.

0006 **Király Béla:** A hadtörténelmi oktatás bevezetése az Egyesült Államokban és az amerikai hadtörténelem néhány kiemelkedő eseménye……... 7.p.

0007 **Szabó Miklós:** A hadtörténelem oktatásának helyzete és feladatai a magyar honvédség katonai tanintézeteinél……... 21.p.

0008 **Keserű István:** A Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Társaság és a rendvédelem-történeti oktatás……... 25.p.

0009 **Parádi József:** A rendvédelem-történeti tantárgy a Rendőrtiszti Főiskola oktatási rendszerében és a rendvédelem-történeti kutatás jövőbeni feladatai…… 29.p.

0010 **Őry Károly:** A helyes magyarság- és nemzettudat kialakításának lehetőségei a rendőrtiszti képzésben……. 37.p.

0011 **Tóth Tihamér:** A rendvédelem intézményrendszerének kialakulása és fejlődése…….. 41-44.p.

Tradíció és korszerűség
II.évf.(1992) 3.sz.

0012 **Urbán Aladár:** Tervek és eredmények az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején az önálló magyar rendvédelmi szervek létrehozására…….... 11.p.

0013 **Parádi József:** A dualizmus közrendvédelmi szerveinek jellemzői és tevékenységük tapasztalatai…… 21.p.

0014 **Szakály Sándor:** A két világháború közötti rendvédelmi szervek tevékenységének néhány jellemzője….. 29.p.

0015 **Keserű István:** A rendvédelmi szervek a második világháború idején és az azt követő években…..…..... 35.p.

0016 **Bobák Artúr:** A rendőrség és a határőrség testületi napjainak alternatívái…….…… 43.p.

0017 **Korinek László:** A korszerűség kérdése rendvédelmi szerveink fejlesztésében……..... 49.p.

0018 **Cserei Attila:** Gondolatok a rendvédelmi testületek etikai hagyományairól (1867-1945)……. 57.p.

0019 **Zachar József:** Tradíció és folyamatosság az osztrák rendvédelmi szerveknél…..……...…… 65.p.

0020 **Hegedűs Antal:** Dél-magyarországi falurendészet 1848 előtt 75.p.

0021 **Őry Károly:** Rendvédelem-történeti oktatás a Rendőrtiszti Főiskolán……. 81.p.

0022 **Sándor Vilmos:** Történelmi szemlélet a jövendő

0023 **Mocsári Sándor:** Hagyományok és tapasztalatok felhasználása a rendőrtiszthelyettes képzésben…… 91-95.p.

A dualista Magyarország rendvédelme
III.évf.(1993) 4.sz.

0024 **Keserű István:** Történelmi hűséggel. Társaságunk hároméves útja……... 3.p.

0025 **Zachar József:** A politikai irányzatok rendvédelmi koncepciói a dualizmus korában…..... 8.p.

0026 **Parádi József:** A magyar királyi határrendőrség, a magyar határőrizet szakmai vezető testülete…. 21.p.

0027 **Szakály Sándor:** A magyar királyi csendőrség, az első központosított magyar közbiztonsági őrtestület…….. 51.p.

0028 **Botos János:** A belügyi tárca szerepe a magyar rendvédelem irányításában……. 59.p.

0029 **Mezey Barna:** A modern magyar polgári börtönügy alapjainak kialakítása a dualizmus első éveiben…..……... 70.p.

0030 **Suba János:** A dualista Magyarország államhatárának változása 1868-1918 között…….. 87.p.

0031 **Bencze László:** Osztrák rendteremtés a forradalom leverése után……. 102.p.

0032 **Keserű István:** A rendvédelmi szervek tiszti utánpótlása és tisztképzése a dualizmus időszakában……..... 109.p.

0033 **Borsi József:** "A közszolgálati ágak legterhesebbike…" Rendőrségkép a századforduló magyar sajtójában…… 126.p.

0034 **Forró János:** A csendőrség története. A csendőr őrs…….. 132.p.

0035 **Lugosi József:** A rendvédelmi testületek fegyverei 1868-1918…….…….. 152.p.

0036 **Ságvári György:** Csendőr és rendőr egyenruhák a dualizmuskori Magyarországon…… 161.p.

0037 **Salamon Iván:** A pénzügyőri egyenruha történetéből 1868-1947……..…… 170.p.

0038 **Szikinger István:** A rendvédelem jogi szabályozása a dualizmus korában…..…… 187-198.p.

Háború, forradalom, trianon
IV.évf.(1994) 5.sz.

0039 **Mezey Barna:** A kivételes hatalom…….. 4.p.

0040 **Zachar József:** Az osztrák-magyar haderő rendfenntartó szerepe az első világháború idején... 7.p.

0041 **Parádi József:** Áttérés a háborús határőrizetre az első világháború előtt…….... 13.p.

0042 **Hesztera, Franz:** Die Kommandostrukturen der Gendar-merie von 1850 bis 1993…….. 18.p.

0043 **Hesztera, Franz:** A csendőrség parancsnoklási rendszere 1850 és 1993 között..... 28.p.

0044 **Tóth László:** A Képviselőházi Őrség születésének története……... 36.p.

0045 **Őry Károly:** A rendvédelmi szervek az első világháború, az őszirózsás forradalom és a proletárdiktatúra időszakában……... 42.p.

határőrtiszti nemzedék felsőfokú képzésében…….. 87.p.
0046 **Szakály Sándor:** Az Osztrák-Magyar Monarchia hadseregének tábori csendőrsége……. 55.p.
0047 **Joó Gábor:** A pénzügyőrség háborús feladatai…. 59.p.
0048 **Suba János:** A trianoni országhatárok kitűzésének politikai és technikai kérdései…….. 61.p.
0049 **Bacsa Gábor:** A magyar-jugoszláv (S.H.S.) határmegállapító bizottság működése 1921-1924..... 65.p.
0050 **Zsiga Tibor:** A trianoni békeszerződés revíziója Nyugat-Magyarországon……... 71.p.
0051 **Ernyes Mihály:** A közrend és a közbiztonság helyzete Baranya megyében a szerb megszállás idején… 74.p.
0052 **Hegedűs Róbert:** A magyar biztonságpolitika 1912-1925……. 76.p.
0053 **Botos János:** A Belügyminisztérium tevékenységének főbb jellemzői 1912 és 1926 között…….. 80.p.
0054 **Keserű István:** A rendvédelmi szervek újjászervezése és tevékenysége az első világháború és a forradalmak után (1919-1924)…….. 83.p.
0055 **Komáromi Gábor:** A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti változásai 1919 és 1925 között……..…….. 90.p.
0056 **Szakály Sándor:** Egy életút vázlata Osváth László 92-95p.

A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme
V.évf.(1995) 6.sz.

0057 **Bacsa Gábor:** Határrend és határforgalom Magyarország déli határán (1921-1941)…..……..... 5.p.
0058 **Bonhardt Attila:** Egy rendvédelmi szerv mögé rejtett honvédségi alakulat rövid története (A M. Kir. Államrendőrség központi újonciskolája)…..…….…….. 12.p.
0059 **Botos János:** A Magyar Királyi Belügyminisztérium és egy klasszikus belügyminiszter a két világháború között…. 16.p.
0060 **Fazakas László:** A Magyar Királyi Testőrség, a Magyar Királyi Koronaőrség és a Magyar Királyi Képviselőházi Őrség a két világháború között……. 27.p.
0061 **Joó Gábor:** A vámhivatalok és a pénzügyőrség a két világháború között……..……. 39.p.
0062 **Kedves Gyula:** Paraszti fegyverből díszjelvény (a testőr- illetve koronaőr-alabárd kialakulásának története) 48.p.
0063 **Kiss István Géza:** A déli határőrizet kialakulása és sajátosságai Trianon után…….. 51.p.
0064 **Lugosi József:** A rendvédelmi testületek fegyverei 1868-1918…….....……... 56.p.
0065 **Mezey Barna:** Rendvédelmi jog a két világháború között…… 61.p.
0066 **Parádi József:** A magyar állam határőrizete a két világháború között……. 64.p.
0067 **Rácz Lajos:** A fővárosi rendőrség működése a két világháború között……. 76.p.
0068 **Ravasz István:** A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi jogosultságai……... 81.p.
0069 **Ságvári György:** A rendvédelmi testületek egyenruházata a két világháború között Magyarországon 89.p.
0070 **Somorjai Béla:** A Magyar Királyi Koronaőrség helytállása a korona és a koronázási ékszerek megőrzésében (1944-1945)…….. 94.p.
0071 **Suba János:** A terület-visszacsatolások határkijelölő munkálatai 1938 és 1941 között…… 98.p.
0072 **Szakács Gábor:** A rendőrképzés helyzete a két világháború között……. 104.p.
0073 **Szakály Sándor:** A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941…… 122-129p.

Háborúból diktatúrába
VI.évf.(1996) 7.sz.

0074 **Bacsa Gábor:** Határőrizet a Dráva mentén a Muraköz megszállása után……..... 6.p.
0075 **Dettné Légrády Ilona:** A Vám- és Pénzügyőrség 1940 és 45 között……..... 12.p.
0076 **Ernyes Mihály:** A rendőrség újjászervezése Pécs-Baranyában 1944-1946…….……. 17.p.
0077 **Fazakas László:** A Nemzetgyűlési Őrség és a köztársasági elnök testőrsége szervezete és tevékenysége 1945-1950…… 24.p.
0078 **Gáspár László:** A határőrizet szervezeti változásai 1945 és 1950 között…….…..... 29.p.
0079 **Keserű István:** Rendőrség és csendőrség Magyarország hadba lépésétől a hadműveletek befejezéséig……..… 35.p.
0080 **Kiss István Géza:** A magyar rendvédelemtörténet hagyományai, muzeális emléktárgyainak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása egy leendő magyar rvt. Múzeumban……..... 46.p.
0081 **Lőrincz József:** Büntetőpolitika és börtönügy a koalíciós korszakban (1945-1949)….. 52.p.
0082 **Mezey Barna:** Törvényesség és rendvédelem Magyarországon (1945-1949)……. 63.p.
0083 **Nagy György:** A határforgalom és ellenőrzése 1945-1950 között……..... 68.p.
0084 **Parádi József:** A magyar rendvédelem sajátosságai és fejlődési periódusai a második világháború előtt és után…..…… 80.p.
0085 **Ravasz István:** A Kárpát-medence hadászati jelentősége a II. világháború végéig…… 90.p.
0086 **Suba János:** Magyarország határainak kijelölése az 1947. évi párizsi békeszerződés alapján.. 98-107.p.

A napóleoni közbiztonsági őrtestület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig
VII.évf.(1997) 8.sz.

0087 **Bacsa Gábor**: A csendőrség részvétele Zala megye határőrizetében……..... 5.p.
0088 **Csapó Csaba:** A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati jogáról 1881-1914…… 12.p.
0089 **Csóka Ferenc**: Csendőrség és hírszerzés 1930-1945……..……. 17.p.
0090 **Domokos Sándor:** A Kanadai Királyi Lovas Csendőrség…….……..... 21.p.
0091 **Ernyes Mihály:** Pandúrság helyett csendőrség Baranyában…….. 27.p.

0092 **Fazekas Csaba:** A csendőrség és a történelmi egyházak kapcsolatai a Horthy-korszakban az el nem ismert felekezetek kezelése tükrében…… 34.p.

0093 **Forró János:** A csendőrkerület rendvédelmi tevékenységének értékelése……..... 41.p.

0094 **Kaiser Ferenc:** Az őrs mindennapi élete…..... 46.p.

0095 **Keserű István:** A Magyar Királyi Csendőrség a második világháború hadműveleteiben……. 57.p.

0096 **Kiss Gábor:** Csendőrök az emigrációban..……..... 60.p.

0097 **Kiss István Géza:** A Magyar Királyi Csendőrség hagyományai, muzeális emlékanyagainak őrzési helyei hazánkban és külföldön…… 62.p.

0098 **Kovács Jenő:** Hadifogságom éveiről…….…..... 68.p.

0099 **Lugosi József:** A Werndl fegyverek……..…..…. 73.p.

0100 **Őry Károly:** Maréchaussée-tól a Gendarmerie Nationale-ig (A francia csendőrség történeti előzményei)…….…… 75.p.

0101 **Parádi József:** A Magyar Királyi Csendőrség megalakulása és működése 1881-1918…….…… 78.p.

0102 **Ravasz István:** Csendőrpuccs vagy zászlószentelés? A budapesti deportálások leállítása…..... 84.p.

0103 **Sallai János:** A határszéli csendőrség fegyverhasználata……..…… 88.p.

0104 **Suba János:** A Magyar Királyi Csendőrség szerepe az északi demarkációs vonalon 1919-1923……. 91.p.

0105 **Szakály Sándor:** A Magyar Királyi Csendőrség 1919-1941……..…….…… 95.p.

0106 **Szelei József:** Katonából csendőr, csendőrből járőrvezető…… 103.p.

0107 **Zachar József:** Fejezetek az osztrák csendőrség történetéből……...……..……... 105.p.

0108 **Zeidler Sándor:** A m. kir. Csendőrség rendfokozati rendszere és jelvényei…..……. 110-112p.

Gazdasági rendvédelmünk a XIX-XX. században.
VIII.évf.(1998) 9.sz.

0109 **Joó Gábor:** Emlékezés gróf Lónyai Menyhért pénzügyminiszterre…….. 13.p.

0110 **Kiss István Géza:** A Magyar Királyi Pénzügyőrség feladatai a gazdasági rendvédelemben a két világháború közötti időszakban…… 15.p.

0111 **Kövesi László:** Rendőri nyugdíjpénztárak tegnap és ma, szociális gondoskodás……... 24.p.

0112 **Parádi József:** A magyar határőrizet teendői a nemzetgazdaság védelme terén az Osztrák-Magyar Monarchiában és a két világháború közötti Magyar Királyságban..... 26.p.

0113 **Forró János:** A székesfehérvári csendőrkerület teendői a vagyon elleni bűncselekmények megelőzésében és felderítésében……. 32.p.

0114 **Kaiser Ferenc:** A csendőr őrs gazdaságvédelemmel kapcsolatos feladatai a két világháború között…….. 39.p.

0115 **Simon Ferenc:** A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati teendői a vagyonbiztonság ellen irányuló bűncselekmények megelőzésében és felderítésében.. 45.p.

0116 **Suba János:** A m. kir. Honvédség és az rv. szervek feladatai a Magyarországon átmenő német vasúti szállítmányok szabotázs elleni védelmében a II. vh. alatt…… 49.p.

0117 **Szabó József János:** Egy vádalku tanulságai a XIX. század magyar bűnüldözésében. 61.p.

0118 **Szikinger István:** A gazdaság védelmének tapasztalatai Németországban……. 64.p.

0119 **Kiss István Géza:** A vámhivatalok a két világháború közötti Magyar Királyságban…….. 72.p.

0120 **Őry Károly**: A Vörös Őrség gazdaságvédelmi feladatai……. 78.p.

0121 **Parádi József:** A dualizmus kori magyar pénzügyőrség és Vámhivatalok…….. 82.p.

0122 **Salamon Iván:** Egyenruha, kényelem, demokrácia és gazdasági kihatásai 1868-1993…….... 86.p.

0123 **Bacsa Gábor:** Gazdaságvédelem az 1920-as években a déli határ mentén……... 92.p.

0124 **Keserű István:** A határőrség szerepe az ország gazdaságának védelmében…….. 100.p.

0125 **Kovács Gyula:** A magyar határőrség aktuális gazdaságvédelmi feladatai a határforgalom ellenőrzésében 103.p.

0126 **Nagy György:** A magyar határőrizet (kiemelten a hforg. ell.) szervek gazdasági rendvédelmi feladatainak jellemző sajátosságai a '40-es évek második felétől……... 107.p.

0127 **Sallai János:** A Magyar Királyi Vámőrség gazdaságvédelmi feladatainak tükröződése a korabeli szabályzatokban……... 111-112p.

A nyugati rendvédelem hatása a XIX-XX. század magyar rendvédelmére
IX.évf.(1999) 10.sz.

0128 **Bacsa Gábor:** A tájékoztató ("T") szervek és a Magyar Királyi Vámőrség…….. 5.p.

0129 **Tamáska Endre:** Egy csendőr őrs országos tekintélye…… 12.p.

0130 **Bobák Artúr:** A magánnyomozás története 19.p.

0131 **Botos János:** Szemere Bertalan, az első felelős magyar kormány belügyminisztere…… 33.p.

0132 **Csapó Csaba:** Gr. Ráday Gedeon és a szegedi királyi biztosság…….. 37.p.

0133 **Davola József:** A katonai rendőrség bemutatása…… 40.p.

0134 **Domokos Sándor:** A polgári rendőrség korszerű alapelvei…… 45.p.

0135 **Fazakas László:** Szemere Bertalan ifjú évei 48.p.

0136 **Gebhardt, Helmut:** Die Österreichische Gendarmerie in der XX. Jahrhundert……..…… 53.p.

0137 **Keserű István:** A rendvédelmi szervek újjászervezése 1919 és 1924 között…… 59.p.

0138 **Kiss István Géza:** Szociális kérdések és azok megoldásai a Magyar Királyi Pénzügyőrségben…….. 66.p.

0139 **Kósa László:** Rendőrség Budán, Pesten és Budapesten 1849 és 1882 között……...……... 71.p.

0140 **Kósa László:** A közúti közlekedés rendjének szabályozása 1872-től napjainkig, különös tekintettel Budapestre…… 77.p.

0141 **Kövesi László:** Szociálpolitikai érzékenység a rendőri és a BM szerveknél 1990-től napjainkig…….. 88.p.

0142 **Lőrincz József:** Szemere Bertalan és a börtönügy 95.p.

0143 **Parádi József:** A Magyar Királyság rendvédelme (1867-1919)… ……..... 98.p.

0144 **Ravasz István:** A nyilas rendvédelmi testületek… 148.p.

0145 **Sallai János:** Francia, osztrák, magyar csendőrség fegyverhasználata a XIX. században…….. 154.p.

0146 **Simon Ferenc:** Egy kiérdemelt emlékbélyeg és egy nem érdemelt megbélyegzés története…….. 160.p.

0147 **Simon Sándor:** Cegléd város rendvédelme a XVIII-XIX. században……. 164.p.

0148 **Suba János:** A határszéli forgalom szabályozása Magyarországon a XIX.-XX. században……. 167.p.

0149 **Szikinger István:** Az angolszász rendvédelem fejlődésének tendenciái a XIX. századtól napjainkig….. 174.p.

0150 **Szűcs János:** A francia csendőrség helye, feladatai napjainkban……. 189.p.

0151 **Vass Ferenc:** A magyar útlevélrendészet történetének változási folyamatai és fejlődésének tendenciái 1903-tól napjainkig…….. 192.p.

0152 **Zachar József:** Az osztrák rendvédelmi modell történelmi gyökerei…….. 202-206.p.

Szabad mozgás a Kárpát-medencében
X.évf.(2000) 11.sz.

0153 **Bacsa Gábor:** Magyar és jugoszláv optánsok határátlépése……. 10.p.

0154 **Bencsik Péter:** Az útlevélügy jogi szabályozásának változásai és hatásuk a határforgalomra 1903-1941.. 15.p.

0155 **Csapó Csaba:** Utazási okmányok az 1880-as években... 19.p.

0156 **Davola József:** A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti feladatai 1912-ben……. 21.p.

0157 **Kiss István Géza:** A határszéli Magyar Királyi Pénzügyőr szakaszok áttelepítése a területi visszacsatolások után……. 24.p.

0158 **Nagy György:** A határforgalom változásai és az azt meghatározó főbb tényezők a nyolcvanas évektől napjainkig. A határforgalom……. 35.p.

0159 **Parádi József:** Határőrizet és kishatárforgalom a dualizmus alatt és a két világháború között…….. 42.p.

0160 **Ravasz Dezső:** A magyar-román határ hivatalos és nem hivatalos átjárhatósága…….. 54.p.

0161 **Suba János:** Utazási okmányok az I. és a II. világháborúban……. 57.p.

0162 **Suba János:** A budapesti folyamat története…….. 68.p.

0163 **Zinner Tibor:** Az embertelen kollektivitás diadala: A magyarországi németek 1945 utáni kitelepítése…. 72-87.p.

0185 **Bencsik Péter:** A határforgalom szabályozása ha-

A közigazgatás, a véderő és a rendvédelem kapcsolatának változásai a polgári magyar állam időszakában
X.évf.(2000) 12.sz.

0164 **Dános Valér:** Rendőrség és szociológia avagy rendőrszociológia……. 5.p.

0165 **Finszter Géza:** Honvédelem - rendvédelem 8.p.

0166 **Nagy György:** Kapcsolatkeresés a rendészet, a rendvédelem és a határrendészet között….. 15.p.

0167 **Parádi József:** A rendvédelmi diszciplína Magyarországon……. 23.p.

0168 **Suba János:** A kartográfia és a rendvédelem 26.p.

0169 **Zachar József:** Rendvédelem és történelemtudomány……... 34.p.

0170 **Bacsa Gábor:** A határőrizeti szervek együttműködése a lakossággal, a rendvédelmi szervekkel és a hatóságokkal 1920-1940 között (Szemelvények Zalából)……. 38.p.

0171 **Csapó Csaba:** A Csendőrség és a városok (1881-1914)…… 43.p.

0172 **Davola József:** A tábori csendőrség, mint a Katonai Rendőrség elődje…….. 49.p.

0173 **Ernyes Mihály:** A véderő alkalmazása rendvédelmi feladatokra a dualizmus időszakában Pécsett……. 55.p.

0174 **Forró János:** A székesfehérvári csendőrkerület kapcsolata a közigazgatással…….. 58.p.

0175 **Gebhardt, Helmut:** Die militärische Organisation der österreichischen Gendarmerie von 1849 bis 1918…..……. 62.p.

0176 **Kálmán Zsolt — Kósa László:** A rendőrség és az önkormányzatok kapcsolata a rendszerváltás utáni években…… 65.p.

0177 **Keserű István:** Együttműködés a Határőrség és egyéb szervek között (1945-1949)…….. 68.p.

0178 **Kiss István Géza:** A Magyar Királyi Pénzügyőrség helye és szerepe a kikötői rendszabályok betartásában valamint a csempészet megakadályozásában…. 73.p.

0179 **Parádi József:** A rendvédelem, közigazgatás és a véderő kapcsolata a kiegyezéstől a második világháborúig…… 79.p.

0180 **Ravasz István:** A német szövetségi rendszer a II. világháború időszakában……. 88.p.

0181 **Simon Sándor:** Cegléd városában: a helyi közigazgatás és a rendvédelem kapcsolata a neoabszolutizmus és a dualizmus időszakában…… 95.p.

0182 **Steib György:** Az 1956-os Nemzetőrség és a közhatalom kapcsolata Bonyhádon…….. 98.p.

0183 **Suba János:** A polgári Magyarország közigazgatási beosztásának alakulása, a határváltozások tükrében 1867 és 1941 között…….. 102-107.p

A közbiztonság közös európai örökségünk
XI.évf.(2005) 13.sz.

0184 **Bebesi Zoltán:** A kábítószer fogyasztás Magyarországon…….. 5.p.

0210 **Nagy György:** Egy történelmi kuriózum,

zánkban és a környező államokban 1903-1941…… 15.p.

0186 **Boda József:** A magyar rendvédelmi erők szerepe a békefenntartásban…….. 27.p.

0187 **Botos János:** A belügyi tárca szerepe a magyar rendvédelem irányításában…… 31.p.

0188 **Fazakas László:** Testőrségek, koronaőrségek, képviselőházi őrség 1867-1945……..... 36.p.

0189 **Gáspár László:** A határőrség szervezeti változásai 1945-1956……..…… 50.p.

0190 **Kósa László – Gombár Noémi:** A bűnözés területi megoszlása a Kaposvári Rendőrkapitányság területén……. 55.p.

0191 **Nagy György:** A magyar állami határrendőrség 1945-1946. évi újjászervezése ……. 64.p.

0192 **Nagy József:** A BM Határőrség helye, szerepe, szervezetének változásai a szocialista államhatalomban 1957-től az 1980-as évek végéig…….…….. 78.p.

0193 **Parádi József:** A magyarországi rendvédelem fejlődési tendenciái 1867-1950…….…… 84.p.

0194 **Parádi József:** Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyarországi rendőrségei 1867-1919…… 97.p.

0195 **Parádi József:** A Magyar Királyság rendőrségei 1920-1945…..…… 105.p.

0196 **Suba János:** Felvidék határa 1938-1944……..... 114.p.

0197 **Suba János:** Magyar-horvát határszéli forgalom 1941-1945……...…….. 127.p.

0198 **Suba János:** A szocialista határőrizet egyik eszköze, az aknazár…….. 139.p.

0199 **Teke András:** Őrzés mint tevékenység a rendészet, rendvédelem rendszerében…….. 144-149.p.

Az ezeréves magyar rendvédelem
XI.évf.(2005) 14.sz.

0200 **Boda József:** Transformation-Coordination of Police In The Security Sector Reform Context. [A Rendőrség átalakítása-vezetése a biztonsági szektor reformjának tükrében]……. 5.p.

0201 **Botos János:** Szemere Bertalan az első felelős magyar kormány belügyminisztere…….. 15.p.

0202 **Csapó Csaba:** Ráday Gedeon és a szegedi várbörtön foglyai……..…… 19.p.

0203 **Ernyes Mihály:** Ezer éves rendvédelem a rendőrségek államosítása tükrében…….. 23.p.

0204 **Fazakas László:** A korona őrzése, a korona őrök, a koronaőrség…… 34.p.

0205 **Forró János:** A Kádár rendszer Belügyminisztériuma 47.p.

0206 **Gáspár László:** A magyar határőrizet fejlődési tendenciái 1945-1949……...…… 50.p.

0207 **Gebhardt Helmut:** Die Sicherheitsorganisation von 1918 bis 1938…….. 54.p.

0208 **Lőrincz József:** A hazai büntetés-végrehajtás fejlődése a kiegyezéstől napjainkig……. 57.p.

0209 **Maximilian Edelbacher – Harald Seyrl:** Die Wiener Polizei von der Österreichisch-Ungarischen Monarchie zur Republik. ……. 69.p.

0226 **Hudra László:** A budapesti Fiumei úti pénzügyőr laktanya.

gróf Széchenyi István 1834. évi egyik utazásának dokumentuma…… 77.p.

0211 **Nagy József:** A magyar határőrség tevékenysége a csehszlovákiai bevonulás időszakában 79.p.

0212 **Parádi József:** Az európai rendvédelem története…….……..... 85.p.

0213 **Parádi József:** A határszéli csendőrség állambiztonsági feladatai…….…….. 91.p.

0214 **Parádi József:** A Kárpát-medencét érintő Magyarországon kívüli határőrizeti formák a német-osztrák modell kivételével……... 95.p.

0215 **Suba János:** A történelmi Magyarország államhatáráról szóló törvények…….. 102.p.

0216 **Suba János:** Az államhatár és határjelei….. 120.p.

0217 **Suba János:** Államhatár elméletek a XIX.-XX. századi szakirodalomban…… 127.p.

0218 **Suba János:** A honvédelmi határsáv Magyarországon 1939-1945 között…… 133.p.

0219 **Szabó József János:** Határvadász alakulatok szerepe az Árpád-vonal védelmében……..... 140.p.

0220 **Zachar József:** A Habsburg-hatalom és a magyar rendvédelem……..…… 146-149.p.

REPERTÓRIUM
1990-2000, 1-12. szám
XI.évf. (2006) 1. különszám

Előszó……. 5.p.

Bemutatkozik a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság……... 8.p.

A periodika szerkesztői…….. 13.p.

A repertórium felépítése……. 15.p.

Tanulmányok megjelenés szerint……... 18.p.

Tanulmányok szerzők szerint……. 27.p.

Tanulmányok cím szerint……... 41.p.

Tanulmányok kronológia szerint…… 50.p.

Tanulmányok téma szerint…….. 60.p.

Recenziók…… 79.p.

Az európai és a magyar rendvédelem a XIX-XX. században
XII.évf.(2007) 15.sz.

0221 **Bacsa Gábor:** Rendőrség Nagykanizsán 1920-ig, az államosításig……..…… 6.p.

0222 **Bencsik Péter:** A kivándorlás jogi szabályozása 1903 és 1914 között……... 13.p.

0223 **Ernyes Mihály**: A magyar rendőri szakirodalom kezdetei…… 32.p.

0224 **Fazakas László:** A magyar Szent Korona őrzésének története 1945-től 2000-ig…….. 45.p.

0225 **Hegedűs Ernő:** A koronaőrzés történetének egyházi és bizalmi korszaka (1000-1464)…… 59.p.

0252 **Parádi József:** A magyar rendőrtisztképzés

(Szemelvények az 1930-as és 1940-es évekből, különös tekintettel a Pénzügyőrségi Múzeum történetére)…….. 67.p.

0227 **Lőrincz József:** Harmonizációs törekvések és problémák a magyar börtönügyben a rendszerváltozás időszakában…….. 75.p.

0228 **Nagy György:** A határrendészet, mint szervezet helyének keresése az államszervezet rendszerében…….. 81.p.

0229 **Nagy József:** Határőrizetünkkel szembeni kihívások az 1990-es években…… 104.p.

0230 **Parádi József:** A magyar határőrizet tere a kiegyezéstől a II. vh-ig…….. 125.p.

0231 **Parádi József:** Magyar Királyi Határrendőrség…. 139.p.

0232 **Parádi József:** Az útlevelek és útlevél ellenőrző szervek a két világháború közötti Magyar Királyságban. 160.p.

0233 **Simon F. Nándor:** Villantás egy témára: séta egy útlevél körül…….. 170.p.

0234 **Simon Sándor:** Cegléd város rendvédelmi szerveinek dualizmuskori átalakítása és fejlesztése…….. 176.p.

0235 **Suba János:** Határcsendőr zászlóaljak 1919-1921. Áttérés a katonai határőrizetre…….. 182.p.

0236 **Suba János:** A magyar-jugoszláv határszakasz redemarkálása (A trianoni határ határjeleinek felülvizsgálata a magyar-jugoszláv határszakaszon 1931-ben)…. 192.p.

0237 **Suba János:** A magyar-román határszakasz redemarkálása (A trianoni határ határjeleinek felülvizsgálata a magyar-román határszakaszon 1937-ben)…….. 200.p.

0238 **Suba János:** Határvadászok és az "ezeréves határ" (A m. kir. határvadászok szerepe a magyar-román határvonal Kárpátokban lévő szakaszának felülvizsgálatában 1941-ben)..... 205.p.

0239 **Varró István.** Rádióközvetítés az ungvári csendőriskolából: „Székely fiúkból nevelik a fiatal magyar csendőröket" – közvetítés az ungvári csendőriskolából……..... 212-219p.

A rendvédelmi szakképzés története
XIII.évf.(2007) 16.sz.

0240 **Bacsa Gábor:** A rendőrképzés 1945-1950…… 7.p.

0241 **Bencsik Péter:** A kisebb határszéli forgalom Magyarország és a szomszédos államok közt, 1898-1941… 15.p.

0242 **Berki Imre:** Az 1956-57 évi sortüzek rövid története 25.p.

0243 **Boda József:** A nemzetközi oktatás és képzés története a magyar rendvédelmi szerveknél…….. 33.p.

0244 **Boda József**: A terrorizmus rövid története……... 46.p.

0245 **Botos János:** A Belügyminisztérium tevékenységének főbb jellemzői 1912-1926 között…….. 52.p.

0246 **Ernyes Mihály:** A rendvédelmi szakkifejezések múltja 56.p.

0247 **Gáspár László:** A határőrség képzési rendszerének változásai 1945-1956…… 65.p.

0248 **Kiss István Géza:** A Magyar királyi Pénzügyőrség lőkiképzése…… 71.p.

0249 **Nagy Ákos Péter:** A budapesti Rendőrtiszti Főiskola 77.p.

0250 **Nagy György:** A rendvédelem és a tudomány…….. 85.p.

0251 **Parádi József:** Rendvédelmünk képzési és képesítései rendszere 1867-1945…… 90.p.

tradíciói 1867-1945…… 94.p.

0253 **Parádi József:** A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere…….. 100.p

0254 **ifj. Perjési György:** A Magyar Királyi Csendőrség létszámalakulása 1938-1945……. 105.p

0255 **Sági Zoltán:** Egyenruha, mint tradíció a magyar rendőrségnél…….. 107.p

0256 **Suba János:** A Magyar Királyi Csendőrség létszámának tervezett felemelése 1918-ban…….. 113.p

0257 **Suba János:** A magyar katonai vezetés elképzelése a határbiztosító csapatok megszervezésére 1918-ban 121.p.

0258 **Suba János:** Honvédelmi határszolgálat….. 128.p.

0259 **Varró István Tamás:** Hatvan éves a Magyar Királyi Csendőrség…… 140-146.p.

A rendvédelem humán viszonyai
XIV.évf. (2008) 17.sz.

0260 **Gáspár László:** A kommunista párt káderpolitikájának érvényesítése a határőrségnél 1945-1956…… 13.p.

0261 **Illésfalvi Péter:** A németek által megszállt Bánság helyzete 1941-ben, a Magyar Királyi Csendőrség Központi Nyomozó Parancsnokságának jelentései alapján…….. 19.p.

0262 **Kálmán Zsolt:** A Magyar Királyi Csendőrség tevékenysége Somogy vármegyében a megalakulástól 1903-ig…….. 26.p.

0263 **Nagy György:** A Határrendőrség humán viszonyai 1945-1946…….. 37.p.

0264 **Parádi József:** Viszontválasz Finszter Géza: *„Honvédelem Rendvédelem"* válaszcikkére…. 51.p.

0265 **Parádi József:** A magyar rendvédelem személyi állományának szociális viszonyai 1867-1945…… 57.p.

0266 **Sági Zoltán:** A rendőrség egyenruházata a II. világháború befejezésétől a rendszerváltásig… 65.p.

0267 **Suba János:** A határkijelölés humán faktora a XIX-XX. században…….. 74.p.

0268 **Suba János:** A magyar katonai közigazgatás elvei és szervezete a visszatért területeken 1938-1941…… 84.p.

0269 **Turcsányi Károly - Hegedűs Ernő:** Légideszant alakulatok alkalmazásának történelmi előzményei a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban…….. 97.p.

0270 **Vedó Attila:** Magyarország államhatárának jelölése 1867-1918…….. 105.p

0271 **Zeidler Sándor:** A magyar rendőri rangok fejlődéstörténete a kiegyezéstől az ezredfordulóig. 116-137.p.

Karhatalmi feladatok a bűnmegelőzés és a békefenntartás szolgálatában Európában a XIX-XX. században
XV.évf. (2008) 18.sz.

0 272 **Balla Tibor**: A Magyar Királyi Honvéd Lovasság karhatalmi célú alkalmazása a dualizmusban..... 13.p.

0273 **Fazakas László:** Karhatalmi feladatok az Országház épületében és közvetlen környezetében…….. 16.p.

0274 **Hegedűs Ernő:** Azonos típusú repülőeszközök alkalmazása rendvédelmi és honvédelmi célokra……. 20.p.

0275 **Olasz György — Parádi József — Zeidler Sándor:** A magyar állami rendvédelmi testületek katonai rendfokozati rendszerei a kiegyezéstől az ezredfordulóig…….. 29.p.

0276 **Parádi Ákos:** A magyar rendvédelem civil szerveződései 1867-1945…… 64.p.

0277 **Parádi József:** Rendőrség a magyar határőrizetben 88.p

0278 **Parádi József:** A magyar rendvédelem fejlesztési reformjai a XIX. század második felétől a XX. század közepéig…… 98.p.

0279 **Perényi Roland:** Az utca rendje. Rendőri térfigyelés a századfordulós Budapesten…… 113.p.

0280 **Simon F. Nándor:** A Munkásőrség karhatalmi feladatai... 125.p.

0281 **Suba János:** Karhatalmi formációk Magyarországon 1918-1920…….. 131.p.

0282 **Suba János:** A katonai rendőrség felállítása a hátországban 1917-ben…….. 143.p.

0283 **Vedó Attila:** Magyarország államhatárainak megjelölése 1918-1947…… 156-166.p.

Másfél évtized nemzeti rendvédelemtörténetünk kutatásának szolgálatában
XVI.évf. (2009) 19.sz.

0284 **Balla Tibor:** Katonai alakulatok karhatalmi bevetései Magyarországon 1918-ban…… 13.p.

0285 **Ernyes Mihály**: Szerb impérium Baranyában 1918-1921…….. 18.p.

0286 **Forró János — Hibácskó Ferenc:** Adalékok a karhatalom történetéhez…….. 51.p.

0287 **Kálmán Zsolt:** Somogy vármegye bűnüldözési tapasztalatai a kiegyezéstől az I. vh-ig…… 60.p.

0288 **Parádi József:** A csendőrség magyarországi története.. 64.p.

0289 **Parádi József:** A rendvédelem védelmében……. 89.p.

0290 **Som Krisztián:** A Magyar Királyi Folyamőrség (határ) átléptető bélyegzői…….. 100.p.

0291 **Suba János:** Magyarország területi integritásának helyreállítása 1919-1920…….. 105.p.

0292 **Suba János:** Magyarország trianoni határainak térképei 1920-1925…… 114.p.

0293 **Turcsányi Károly — Hegedűs Ernő:** Légideszant alakulatok rendvédelmi szerepkörben…… 123.p.

0294 **Károly Turcsányi — Ernő Hegedűs:** Airborne troops in the context of public security……... 130.p.

0295 **Vedó Attila:** Magyarország államhatárának megjelölése 1947-től napjainkig…… 137-152.p.

A XIX-XX. századi magyar forradalmak hatása a nemzeti rendvédelmi rendszerünkre
XVII.évf. (2009) 20.sz.

0296 **Bencsik Péter:** A határforgalom főbb statisztikai jellemzői Magyarországon 1901-1915……. 13.p.

0297 **Forró János:** Csendőrségtörténeti kutatásaim tapasztalatai…… 38.p.

0298 **Jakus János:** Az államhatár biztosításának problémái az ötvenes évek elején……..... 44.p.

0299 **Kósa László:** A rendőrség és a határőrség együttműködése csapaterő alkalmazásával Somogy megyében…….. 54.p.

0300 **Nagy György:** A magyar határforgalom ellenőrzésének sajátosságai 1945-2005……. 58.p.

0301 **Nagy László:** A magyar Rendőrség-történeti Múzeum története……. 79.p.

0302 **Parádi József:** Tények és érzelmek egy hajdani magyar rendvédelmi testület története kapcsán…… 93.p.

0303 **Parádi József:** A XIX-XX. századi magyar forradalmak rendvédelme…… 100.p

0304 **Suba János:** A magyar - román határ pontosítása…….. 108.p

0305 **Suba János:** Magyarország határán létesített műszaki zárak felszámolása 1956-ban…… 115.p

0306 **Turcsányi Károly — Hegedűs Ernő:** A magyar és a szovjet légideszant- és légiszállító csapatok tevékenysége az 1956-os forradalomban…… 120.p

0307 **Vedó Attila:** A '90-es évek politikai változásainak hatása határmegjelölésünkre és határjeleinkre... 129-137.p.

A rendvédelem fejlődése a XIX-XX. században
XVIII.évf. (2010) 21.sz.

0308 **Boda József:** A magyar rendvédelmi békefenntartás humán története…….. 13.p.

0309 **Forró János:** Cigányság és közbiztonság Székesfehérvárott 1867-1945…….. 24.p.

0310 **Gáspár László:** A magyar határőrizet változásai 1945-1956..... 27.p.

0311 **Hegedűs Ernő:** Katonai erők rendvédelmi szerepkörben. Légidesszant alakulatok a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni harcban…… 43.p.

0312 **Kövesi László:** Az Első Rendőri Kiegészítő Nyugdíjpénztár elődszervezetei…….. 54.p.

0313 **Nagy György**: Határőrség 1957-2007…….... 57.p.

0314 **Parádi József:** A dualizmus kori magyar rendvédelem…… 66.p.

0315 **Parádi József:** A két világháború közötti Magyar Királyság rendvédelme…….. 85.p.

0316 **Parádi József:** A Magyar Királyság határrendőrsége…..... 101.p

0317 **Simon F. Nándor:** A Munkásőrség létrehozása 117.p

0318 **Suba János:** Az Országos Hadigondozó Hivatal 123.p

0319 **Suba János:** A Védhírszerzőszolgálat kiépítése. 140-147.p.

Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre
XIX.évf. (2010) 22.sz.

0320 **Bencsik Péter:** A határszéli gazdasági (kettősbirtokos) forgalom megszűnése 1945-1950…….. 13.p.

0321 **Chvojka Michael (ford.: Artner Ramona):** Ahogyan a Habsburg-birodalom örökös tartományaiban gróf Joseph Sedlnitzky rendőrfőnök irányításával az államrendőrség az egyetemi hallgatók egyleteivel foglalkozott…… 20.p.

0322 **Chvojka Michael:** Die Betrachtung- und Vorgangsweise des Polizeipräsidenten Sedlnitzky gegenüber den Burschenschaften…….. 25.p.

0323 **Forró János:** Milyen legyen a jövő rendőrsége? 30.p.

0324 **Forró János:** A polgári magyar állam központosított közbiztonsági őrtestületének közrendvédelmi szolgálata…… 46.p.

0325 **Hegedűs Ernő:** Terrorelhárító erők szervezése a rendvédelmi szervezeteknél és a légideszant csapatoknál….. 55.p.

0326 **Parádi József:** A polgári magyar rendvédelem a XIX-XX. században……. 60.p.

0327 **Parádi József:** A Magyar Királyi Csendőrség határőrizeti szolgálata…….. 77.p.

0328 **Parádi József:** A polgári magyar állam rendvédelmi testületeinek humán viszonyai 1867-1945……. 92.p.

0329 **Suba János:** Határkijelölés, határkitűzés 1867-1945.. 115.p.

0330 **Suba János:** A határkiigazítás feltételeinek megteremtése a dualista Magyarországon……. 125.p.

0331 **Takács Gyula:** Leszerelés és hadseregszervezés Magyarországon 1918 novemberében……..... 135-139.p.

A kiegyezéstől az ezredfordulóig felszámolt országos hatáskörű magyar rendvédelmi testületek
XX.évf. (2011) 23.sz.

0332 **Csiha Gábor:** A szolgálati viszonyt és a rendfokozatot érintő mellékbüntetések Magyarországon a XIX-XX. században…….. 13.p.

0333 **Davola József:** Magyar rendfenntartók a világban… 27.p.

0334 **Forró János:** A Kádár-rendszer rendvédelmi szervezetei a BM. Karhatalom és a Készenléti Rendőr Ezred…..... 36.p.

0335 **Forró János:** A magyar rendvédelem 1867-1968…. 60.p.

0336 **Lőrincz József:** Börtönügyünk a hanyatló Kádár-korszakban…… 78.p.

0337 **Lőrincz József:** Börtönügyünk a rendszerváltozás időszakában……..... 91.p

0338 **Parádi József:** Kontinuitás és újrakezdés a XIX-XX. századi magyar rendvédelemben……. 99.p

0339 **Parádi József:** Rendvédelem-karhatalom 1867-1945 111.p

0340 **Parádi József:** A polgári magyar állam rendőrségei 1867-1945…….. 124.p

0341 **Suba János:** A trianoni határ északi határszakaszának határjellegétől való megfosztása 1938-ban…… 144.p

0342 **Suba János:** Magyarország északi határszakaszának redemarkációs munkálatai 1947-1953…… 155.p

0343 **Szabó József János:** Határvadász zászlóaljak a Keleti-Kárpátok védelmi rendszerében 1940-1941…….. 165-177.p.

Csendőrség Ausztria-Magyarországon, illetve Ausztriában és Magyarországon 1849-2005.
XXI.évf. (2011) 24.sz.

344 **Boda József:** Az európai csendőri erő, avagy egy új békefenntartó alakulat születése…… 13.p.

0345 **Davola József:** Fényképezés a Magyar Királyi Csendőrségnél……. 18.p.

0346 **Forró János:** A Magyar Királyi Csendőrség és a fejér vármegyeii zsidó deportálás…….. 23.p.

0347 **Forró János:** A székesfehérvári csendőr kerület küzdelme Fejér Vármegye közbiztonságáért 1884-1945…….. 32.p.

0348 **Markó György:** Csendőrtisztek a Magyar Királyi Honvéd Vezérkar főnökének bírósága előtt 73.p.

0349 **Parádi József:** A Magyar Királyi Csendőrség szervezete…… 80.p.

0350 **Parádi József:** A Magyar Királyi Csendőrség szolgálati tevékenységei…..…….. 91.p.

0351 **Parádi József:** A csendőrség teendői az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királysága külső határainak őrizetében……. 100.p

0352 **Suba János:** 1918 forró nyara és a Magyar Királyi Csendőrség…..……. 119.p

0353 **Suba János:** A Magyar Királyi Csendőrség és a vasútbiztonság 1917-1918……... 126.p

0354 **Szakály Sándor:** Akik a Magyar Királyi Csendőrséget — 1938 és 1945 között — vezették. 136.p

0355 **Zétényi Zsolt:** A Magyar Királyi Csendőrség és a csendőrök jogállása 1945-ben és azután. (Egy elfelejtett szervezet és jelmondat: „Híven, becsülettel, vitézül!”)…..…… 155-165.p.

A közbiztonság közös Kárpát-medencei örökségünk
XXII.évf. (2012) 25.sz.

0356 **Berki Imre:** A magyar határőrizet újjászervezése 1946-ban……. 13.p.

0357 **Csapó Csaba:** Erdély csendőrsége az átmenet éveiben 1867-1881…… 27.p.

0358 **Gáspár László:** A második világháború utáni magyar határőrizet változásai…… 32.p.

0359 **Nagy Ákos Péter:** Quies custodiet ipsos custodes, azaz ki őrzi az őrzőket?..... 53.p.

0360 **Nagy Ákos Péter:** A Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat megalakulása és tevékenységének kialakítása a rendszerváltás folyamatában….. 58.p.

0361 **Nagy József:** A magyar határőrség szervezete, létszáma és területi elhelyezkedése 1958-1990..... 67.p.

0362 **Parádi József:** Magyar rendvédelem 1867-1914..... 79.p.

0363 **Parádi József:** A magyar állami rendőrség fejlődéstörténeti tapasztalatai 1867-1945……... 84.p.

0364 **Parádi József:** A XIX-XX. századi magyar rendszerváltozások és a csendőrség…… 102.p

0365 **Som Krisztián:** Rendvédelem-történet a numizmatikában…….. 111.p

0366 **Suba János:** A császári csendőrség tiszti kara 1849-1868…… 116.p

0367 **Suba János:** Karhatalom szervezése a Magyar Királyi Honvédségben 1918-ban……... 129-136.p.

Militarizmus és demilitarizmus a XIX-XX. századi magyar állam rendvédelmében
XXII.évf. (2012) 26.sz.

0368 **Artner Ramona:** Egy közbiztonsági őrtestület útja Párizstól — Itálián és Ausztrián keresztül — Budapestig.…… 13.p.

0369 **Artner Ramona:** Hírszerzés a dualizmuskori Magyar Királyságban…….. 19.p.

0370 **Csapó Csaba — Parádi József:** Az államfő magyarországi védelme az Osztrák-Magyar Monarchiában. 27.p.

0371 **Forró János:** Rendvédelmi szervezetek sajátos tevékenysége háborús helyzetben Fejér vármegyében 1944 őszétől 1945 tavaszáig…… 35.p.

0372 **Nagy Ákos Péter:** A magyar rendvédelem belbiztonsági szolgálata 1945-1990…..…… 44.p.

0373 **Nagy Ákos Péter:** A Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálata 2000-2010…..…… 59.p.

0374 **Parádi József:** A dualista Magyarország határőrizete a migráció tükrében…….. 66.p.

0375 **Parádi József:** Az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságának határszéli csendőrsége…….. 81.p.

0376 **Parádi József:** Az egységes állami fizetési rendszer és a szakterületi rendfokozati rendszerek a polgári magyar állam rendvédelmében…… 105.p.

0377 **Suba János:** Szovjetunió és Magyarország közötti határvonal kitűzése 1947-1949……...……..……... 120.p.

0378 **Szikinger István:** A magyar rendvédelmi jog alapjai 133.p.

0379 **Szikinger István:** Rendvédelmi jog a dualizmus korszakában…….. 141-157.p.

A XIX-XX. századi magyar állam nemzetbiztonsági szervezetei
XXIII.évf. (2013) 27-28-29-30.sz.

0380 **Artner Ramona:** A Magyar Királyi Csendőrség és a városok……..... 13.p.

0381 **Artner Ramona — Parádi József — Zeidler Sándor** A Magyar Királyi Csendőrség légi, vízi, vasúti és közúti szakszolgálati ágai …… 23.p.

0382 **Boda József:** A katonai rang és függelmi rendszer a Nemzetbiztonsági Szakszolgálatnál …….. 41.p.

0383 **Fórizs Sándor:** Rendvédelmi elvárások tükröződése négy ország rendőrtisztképzésében …….. 65.p.

0384 **Forró János:** Fejér vármegye közbiztonság-története 1688-1884 ……. 77.p.

0385 **Hegedűs Ernő:** A Magyar Királyi Csendőrség harc- és gépjárművei …… 89.p.

0386 **Jakus János** A magyar rádió-és rádióelektronikai felderítés szervezeti változásai 1990-ig …….. 101.p.

0387 **Keserű István:** A magyar pártállam határőrizete 1945-1956 …… 111.p.

0388 **Nagy Ákos Péter:** Adalékok a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálata nemzetközi tevékenységének történetéhez.. 129.p.

0389 **Parádi József:** Nemzeti határőrizetünk polgári szakasza ……..... 141.p.

0390 **Parádi József:** Az államfő testőrségei az Osztrák-Magyar Monarchiában ……. 155.p.

0391 **Som Krisztián:** A német gyarmatok rendvédelmi erői ..... 161.p.

0392 **Suba János:** „Csendőralakulások" a Magyar Nemzeti Hadseregben, majd Magyar Királyi Nemzeti Hadseregben 1919-1921 ……. 169.p.

0393 **Székely Zoltán:** Repülők és határok régen és ma …….. 179.p.

0394 **Szikinger István:** A magyar rendvédelmi jog 1919-1944 …… 187-198.p.

A magyar rendvédelem, légiközlekedés, felderítés a XIX-XX. században
XXIII.évf. (2013) 31-32-33-34.sz.

0395 **Balogh Péter :** A magyar katonai rádiófelderítés története……..... 15.p.

0396 **Boda József :** A magyar katonai ejtőernyőzés 75 éve…… 27.p.

0397 **Botz László :** A Magyar Néphadsereg szerepvállalása a dél-vietnámi Nemzetközi Felügyelő és Ellenőrző Bizottság munkájában 1973-1975….. 41.p.

0398 **Fórizs Sándor :** Határprovokációk a magyar-jugoszláv államhatáron 1950-1951……. 47.p.

0399 **Hegedűs Ernő - Fröchlich Dávid :** Katonai erők rendvédelmi szerepkörben……. 55.p.

0400 **Keserű István:** A magyar határőrizet 1945-1990. 63.p.

0401 **Nagy György :** Az első magyar határrendőrség 87.p.

0402 **Nagy József :** A magyar határőrizet változásai 1958-1990…….. 97.p.

0403 **Olasz Lajos :** A légi csendőrség Magyarországon…….. 105.p.

0404 **Parádi József :** Rendvédelmi testületek a polgári magyar állam időszakában 1867-1919….. 121.p.

0405 **Perényi Roland :** A fővárosi rendőrség tagjainak II. világháború alatti tevékenysége az igazoló bizottsági iratok……... 147.p.

0406 **Szikinger István :** A magyar rendvédelmi jog 1945-1989……. 153.p.

0407 **Tömösváry Zsigmond :** Egy kevésbé ismert katonai attasé: Németh Dezső vezérkari ezredes…… 165.p.

0408 **Vedó Attila :** A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi tevékenységének szabályozása a dualizmus idején……... 170.p.

0409 **Vedó Attila :** A Francia Nemzeti Csendőrség a két világháború között…… 185-197.p.

A tűzoltóság története
XXIV.évf. (2014) 35-36-37-38.sz.

0410 **Berki Imre :** A magyar polgári védelem történeti áttekintése……. 15.p.

0411 **Berki Imre :** A magyar Katasztrófavédelem Központi Múzeumának története és kiállításai….. 25.p.

0412 **Görbe Márk :** Tűzvész és bányalég. Sorstragédiák megjelenítése Feszty Árpád művészetében…… 35.p.

0413 **Hadnagy Imre József :** A magyar tűzoltó szervezetek története……... 43.p.

0414 **Kiss András :** Csepel gépjárművek a tűzoltóság szolgálatában…… 51.p.

0415 **Lindner Gyula :** Megjegyzések a Római Birodalom tűzvédelméhez……... 67.p.

0416 **Olasz Lajos :** A magyar légoltalom megszervezése az 1930-as években……... 75.p.

0417 **Parádi Ákos :** Tűz elleni védekezés a polgári magyar államban 1867-1945……..…… 85.p.

0418 **Réti Rezső :** *József* főherceg a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség védnöke……..... 111.p.

0419 **Schimpf Gerard :** A bécsi tűzoltóság 1683-1948.. 119.p.

0420 **Tátrai Zsuzsanna :** *Szent Flórián* ünnepe és a tűz szerepe a magyar néphagyományban……. 125-130.p.

A magyar rendvédelem
a kivételes hatalom időszakában
XXIV.évf. (2014) 39-40-41-42.sz.

0421 **Artner Ramona :** Az osztrák csendőrség 1848-1938..... 15.p.

0422 **Artner Ramona :** A bajor csendőrség a XX. század húszas éveiben……..... 23.p.

0423 **Forró János :** A magyar csendőrség Kelet-Dunántúl román megszállásakor……... 31.p.

0424 **Fröchlich Dávid — Hegedűs Ernő :** Forgópisztolyok a honvéd lovasságnál és a Magyar Királyi Csendőrség lovas szervezeti elemeinél……. 43.p.

0425 **Parádi Ákos :** Ludovikai indítvány a magyar csendőrség létrehozására……... 51.p.

0426 **Parádi Ákos :** Hivatás-történet gondozás a Magyar Királyi Csendőrségnél……. 55.p.

0427 **Parádi József :** A Császári Királyi Csendőrség Magyarországon…… 61.p.

0428 **Parádi József :** A dualizmuskori és a két világháború közötti Magyar Királyság határőrizete…..…. 71.p.

0429 **Parádi József :** A Magyar Királyi Vámőrség a polgári magyar állam rendvédelmi testülete…… 81.p.

0430 **Parádi József :** Határőrség, rendőrség, humán viszonyok a polgári magyar állam két világháború közötti időszakában…….. 99.p.

0431 **Suba János:** A Magyar Királyi Csendőrség és a területvisszacsatolások……... 119.p.

0432 **Vedó Attila :** Rádió a Magyar Királyi Csendőrség szolgálatában……... 131.p.

0433 **Vedó Attila :** A Magyar Királyi Csendőrség karhatalmi fellépésének gyakorlata…….. 143.p.

0434 **Vedó Attila :** A haderő karhatalmi tevékenysége 1867-1918…… 155-165.p.

25 év
a magyar rendvédelem-történet szolgálatában
XXV.évf. (2015) 43-44-45-46.sz.

0435 **Ernyes Mihály:** Rendvédelem, rendvédelem-történet (fogalmi és tartalmi megközelítés)…. 15.p.

0436 **Magasvári Adrienn:** Vám- és adószedők a magyar pénzügyi igazgatásban az államalapítástól a kiegyezésig……... 39.p.

0437 **Nyitrai Endre:** A szervezett bűnözés története……... 47.p.

0438 **Olasz Lajos:** Légi szuverenitás és légi ellenőrző szolgálat a Horthy-korszakban…….. 63.p.

0439 **Parádi József:** A katonailag szervezett őrtestület és a polgári őrtestület……..……... 77.p.

0440 **Som Krisztián:** Az 1937 M magyar útlevél és nemzetközi összehasonlítása……..... 85.p.

0441 **B Stenge Csaba:**A munkácsi rendőrség deffenzív és offenzív harcászati alkalmazása Kárpátalján 1939-ben…… 109.p.

0442 **Szabó Andrea:** A magyar pénzügyőrképzés intézményi kereteinek fejlődése 1867-2011…… 117.p.

0443 **Szabó Szilárd:** Az Evidenzbüro. Az Osztrák-Magyar Monarchia felderítő szervezete 1850-1919 127.p.

0444 **Vedó Attila:** A Magyar Királyi Csendőrség közbiztonsági tevékenységének megszervezése 1881-1918.. 171-190.p.

Rendvédelem-történet
a rendvédelem szolgálatában
XXV.évf. (2015) 47-48-49-50.sz.

0445 **Bencsik Péter :** Rendőrség, politikai rendőrség Hódmezővásárhelyen 1945 után.…… 15.p.

0446 **Ernyes Mihály :** Nyomozás, vizsgálat, vizsgálóbíró…….. 21.p.

0447 **Parádi Ákos :** Bosznia-Hercegovina csendőrsége az Osztrák-Magyar Monarchia időszakában 45.p.

0448 **Ravasz István :** A Magyar Királyi Honvédség karhatalmi alkalmazásának szabályozása a Horthy-korban, császári és királyi előzményekkel……. 51.p.

0449 **Simon F Nándor :** A Belügyminisztérium szolgálati igazolványai 1953-1995…… 69.p.

0450 **Vedó Attila :** A Magyar Királyi Csendőrség közlekedési szolgálati ágának kialakulása és fejlődése…… 81.p.

0451 **Zeidler Sándor:** Testőrségi rendfokozatok polgári magyar állam időszakában…….95-100.p.

Magyar határőrizet a XIX-XX. században
XXVI.évf. (2016) 51.sz.

0452 **Berki Imre**: A Határőrség Közvetlen Híradó Zászlóalja az 1956-os forradalom és szabadságharc Sodrásában…… 15.p.

0453 **Parádi József**: A Magyar Királyi Csendőrség a dualizmuskori Magyar Királyság határőrizetében 1891-1918……..... 25.p.

0454 **Parádi József**: Határrendőrség a történelmi Magyarországon 1906-1918…….. 43.p.

0455 **Som Krisztián**: A magyar 1922 M útlevél 1922-1937…….. 57.p.

0456 **Suba János:**
Erdély határvédelme 1940-1944…….. 75.p.

0457 **Vedó Attila:** Csendőrök a dualista Magyarország kishatárforgalmának ellenőrzésében 1914-ig…….. 87.p.

0458 **Zsigovits László:** Vámosok és határőrök a határforgalom ellenőrzésében 1945-2007……..... 109-140.p.

Magyar rendvédelem a XIX-XX. században
XXVI.évf. (2016) 52.sz.

0459 **Hegedűs Ernő :** Motorizáció a XX. századi magyar határőrizetben……..... 15.p.

0460 **Lőrinczi Dénes :** A háromszéki közbiztonság megszilárdítása a Habsburg neoabszolutizmus időszakában……. 53.p.

0461 **Parádi Ákos :** A CSERBA. (Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja).....……... 61.p.

0462 **Parádi József :** Az Evidenzbüro és a magyar határőrizet…….. 71.p.

0463 **Parádi József :** Karhatalom a polgári magyar állam rendvédelmében…….. 83.p.

0464 **Som Krisztián :** Határforgalom ellenőrzés és külföldre utazás szabályozása Magyarországon az I. világháborúban…….. 95.p.

0465 **Vedó Attila :** A Magyar Királyi Csendőrség teendői a külföldiek ellenőrzésének szabály- és szervezetrendszerében 1881-1938. 139-180.p.

Rendvédelmi testületek és szabályozások a polgári magyar állam rendvédelmi modelljében
XXVII.évf. (2017) 53.sz.

0466 **Estók József :** A polgári magyar állam büntetés-végrehajtásának egyenruházata és rangrendszere 1867-1945…….. 15.p.

0467 **Parádi József :** A magyar rendvédelem 1867-1918…….. 33.p.

0468 **Parádi József :** Hírszerzés és határőrizet az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királyságában……... 53.p.

0469 **Szigetvári Oszkár :** A fővárosi rendőrség detektívtestülete……..……. 85.p.

0470 **Verbovszki Sándor :** Az eljárás lezárult — ítélet nélkül. A dr. Csatáry László Lajos ügy jogi és kriminalisztikai anomáliái a dokumentumok tükrében…….. 97.p.

0471 **Volcsányi Nikolett :** Személyi állomány életét jelentősen befolyásoló és a XX. század elején szokatlan szabályozások a Magyar Királyi Csendőrségnél…….. 145.p.

0472 **Zétényi Zsolt :** A Magyar Királyi Csendőrség fegyverhasználati szabályai a Magyar Rendőrség jelenlegi fegyverhasználati szabályai tükrében…….. 161-181.p.